ΔΙΕΥΘΥΝΕΙ Η Κα
ΠΟΥΠΑ
Ι. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ
ΕΤΟΣ Α' ΑΡΙΘ. 6

ΑΠ' ΟΛΑ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ

ΑΘΗΝΑΙ
29
ΙΟΥΝΙΟΥ
1938
ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡΧ. 4

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΜΕΤΑΞΥ ΣΟΒΑΡΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΟΥ

ΣΟΚΙΝΟΜΑΝΙΑ

«Γνωρίζετε ὅτι» εἶνε πολὺ ἀν βὸγκ τὰ σόκιν;

Ἕνας φίλος μου καθηγητὴς — χωρὶς σάλι καὶ χωρὶς ὀμπρέλλα, δηλαδὴ ἕνας ἄνθρωπος κάθε ἄλλο παρὰ ὀπισθοδρομικὸς, ἔλεγε πρὸ ἡμερῶν γιὰ τὴ νέα αὐτὴ μόδα— τὴ «σοκινομανία» — ποὺ ἐνέσκηψε σὰν ἐπιδημία καὶ μεταδίδεται μὲ καταπληκτικὴ ταχύτητα στοὺς πολὺ «καθὼς πρέπει» κύκλους τῶν Ἀθηνῶν:

— Δὲν καταλαβαίνω γιατὶ, ἐνῷ γίνεται σταυροφορία καὶ ἐπιβάλλονται ποιναὶ κατὰ τῶν βλασφήμων, ἀφίνονται ἀνενόχλητοι καὶ ἀσύλληπτοι οἱ ἀηδεῖς αὐτοὶ ὀχετοὶ τῶν βωμολοχιῶν. Τὸ κάτω-κάτω μιὰ βλασφημία ξεφεύγει πολλὲς φορὲς ἄθελα καὶ αὐθόρμητα πάνω σὲ μιὰ ἀναποδιὰ τῆς τύχης ἢ ὕστερα ἀπὸ μιὰ βάναυση πρόκλησι. Ἀλλ' ὅσοι ἐπιδίδονται στὴ φιλολογία τοῦ σόκιν δὲν προκαλοῦνται ἀπὸ κανένα. Ἀντιθέτως προκαλοῦν τοὺς πάντας. Περιμένουν στὰ καλὰ καθούμενα πῶς θ' ἁρπάξουν μιὰ φράσι σας γιὰ νὰ σαχλοκαλαμπουρίσουν αἰσχρότατα. Ἀλλοίμονο δὲ ἂν ὑπάρξῃ καὶ ἡ παραμικρὴ... ὑποψία γέλιου στὴν συντροφιά. Εἶνε ἀρκετὸ αὐτὸ γιὰ νὰ ἐκχυθῇ πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν χείμαρρος αἰσχρολογιῶν. Οἱ «ἔξυπνοι» τῆς συντροφιᾶς ἐνθαρρύνονται πλέον καὶ ἁμιλλῶνται ποιὸς θὰ πῇ τὶς μεγαλύτερες προστυχιὲς, ποιὸς θὰ φανῇ πιὸ ἔκφυλος καὶ πιὸ διεστραμμένος. Ἀδιαφοροῦν ἂν στὴ συντροφιὰ βρίσκωνται καὶ αὐθάδεις παλιανθρωπάκηδες.

Τὸ χειρότερο ὅμως εἶνε ὅτι στὸν στρόβιλο αὐτὸ τῶν διασταυρουμένων σόκιν παρασύρονται σιγὰ - σιγὰ καὶ μερικὲς ὑπὲρ τὸ δέον προοδευτικὲς καὶ χειράφετες κυρίες, ποὺ θέλουν νὰ δείξουν ὅτι καὶ σ' αὐτὴ τὴν ειδικότητα δὲν ὑστεροῦν καθόλου ἀπὸ τοὺς ἄνδρες.

»Ἔχω ἀκούσει ἐγὼ ὁ ἴδιος μὲ τ' αὐτιά μου ἀρκετὲς τέτοιες κυρίες τοῦ «καλοῦ κόσμου» νὰ συναγωνίζωνται σὲ ξετσιπωσιὰ τοὺς ἀδιάντροπους «σοκινομανεῖς» ἄρρενας τῆς συντροφιᾶς των. Καὶ ἐκοκκίνισα γιὰ λογαριασμό τους. Ὄχι ἀπὸ σεμνοτυφία. Ἀλλ' ἀπὸ προσβολὴ τῆς στοιχειώδους αἰσθητικῆς. Γιατὶ, ἀληθινὰ, δὲν ὑπάρχει πιὸ ἄσχημο, πιὸ ἀντιπαθητικὸ, πιὸ ἀποκρουστικὸ πλάσμα ἀπὸ μιὰ γυναῖκα ποὺ αἰσχρολογεῖ. Κ' ἐπειδὴ δὲν φαντάζομαι ν' ἀπέχῃ πολὺ ἡ αἰσχρότης τῶν λόγων ἀπὸ τὴν αἰσχρότητα τῶν ἔργων, νομίζω ὅτι μιὰ τέτοια γυναίκα τοποθετεῖται μόνη της στὴ συνείδησι κάθε τίμιου ἀνθρώπου ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου συγχέονται τὰ ὅρια τῶν λόγων μὲ τὴ διάθεσι διαπράξεως κάθε ἀνηθικότητος.

»Ἕνας σεβάσμιος κ' εὐγενικώτατος φίλος μου ἀναγκάσθηκε πρὸ ἡμερῶν νὰ πῇ σὲ κάποια συντροφιὰ τέτοιων προοδευμένων «κυριῶν» ποὺ τὸν ἐβομβάρδιζαν μὲ τὰ ἠλίθια σόκιν των:

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμην ποὺ φεύγω. Ἀλλὰ δὲν φαντάζεσθε πόσο συγχαίνομαι τὶς παρέες μὲ γεροντοπαλλήκαρα:

»Ἄλλοτε, πράγματι, μόνον τὰ γεροντοπαλλήκαρα εἶχαν τὸ μονοπώλιον τῶν σόκιν. Ἀλλὰ οἱ τότε «σοκινομανεῖς» εἶχαν ἀνθρωπιά, φινέτσα, σεμνότητα. Διηγοῦντο μεταξύ των τὰ διάφορα ἐρωτικὰ ἀνέκδοτα τῆς πρώτης των νεότητος, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, μὲ κεκαλυμμένας φράσεις, μὲ ψιθυριστὴν φωνήν, μὲ κάποιαν, θὰ ἔλεγα, συστολήν. Σήμερα δὲν ὑπάρχουν τέτοιες προφυλάξεις. Κάθε νέος τῆς ἐποχῆς εἶνε ἐλεύθερος ν' ἀσχημονῇ δημοσία, ἑλληνιστί, γαλλιστὶ ἢ ἀγγλιστί, μὲ ἀναίδειαν χιλίων πιθήκων. Καὶ ἀντὶ εἰς τὴν πρώτην του αἰσχρολογίαν νὰ δέρεται ἀνηλεῶς, γίνεται, δυστυχῶς, δεκτὸς σὲ τίμια κατὰ τὰ ἄλλα σπίτια, μὲ ἰδιαιτέρας μάλιστα περιποιήσεις.

—Εἴδατε τί χαριτωμένος ποὺ εἶνε ὁ Ζώρζ! Καὶ ξέρει τόσο νόστιμα ἀνέκδοτα!

»Σημειωτέον, ὅτι τὰ νόστιμα ἀνέκδοτα τοῦ Ζὼρζ θὰ ἠμποροῦσαν νὰ κάμουν ἕνα λόχον ἀσελγῶν σατύρων ν' αὐτοκτονήσουν ἀπὸ ἐντροπήν...»

Αὐτὰ ἔλεγε πρὸ ἡμερῶν σ' ἕνα κοσμικὸ κύκλο ὁ φίλος μου ὁ Καθηγητὴς, ποὺ οὔτε σάλι φορεῖ, οὔτε ἀλεξήλιον κρατεῖ εἰς τὰς χεῖρας. Πρὶν ὅμως τελειώσῃ καλὰ-καλὰ τὸν φιλιππικό του, ἀκούστηκαν ζωηρὰ χειροκροτήματα ἀπὸ μιὰ γωνιὰ τοῦ σαλονιοῦ ποὺ καθόμαστε. Ἕνας νεαρὸς ἀπὸ τὴ συντροφιά, εἶχε πῆ ἀρκετὰ δυνατά, ὥστε ν' ἀκουσθῇ ἀπὸ ὅλους, ἕνα φοβερὸ σόκιν ποὺ δὲν γράφεται. Καὶ τὰ χειροκροτήματα εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν ἀπηυθύνοντο στὸ φίλο μου τὸν καθηγητή...

Ι. Δ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΣ

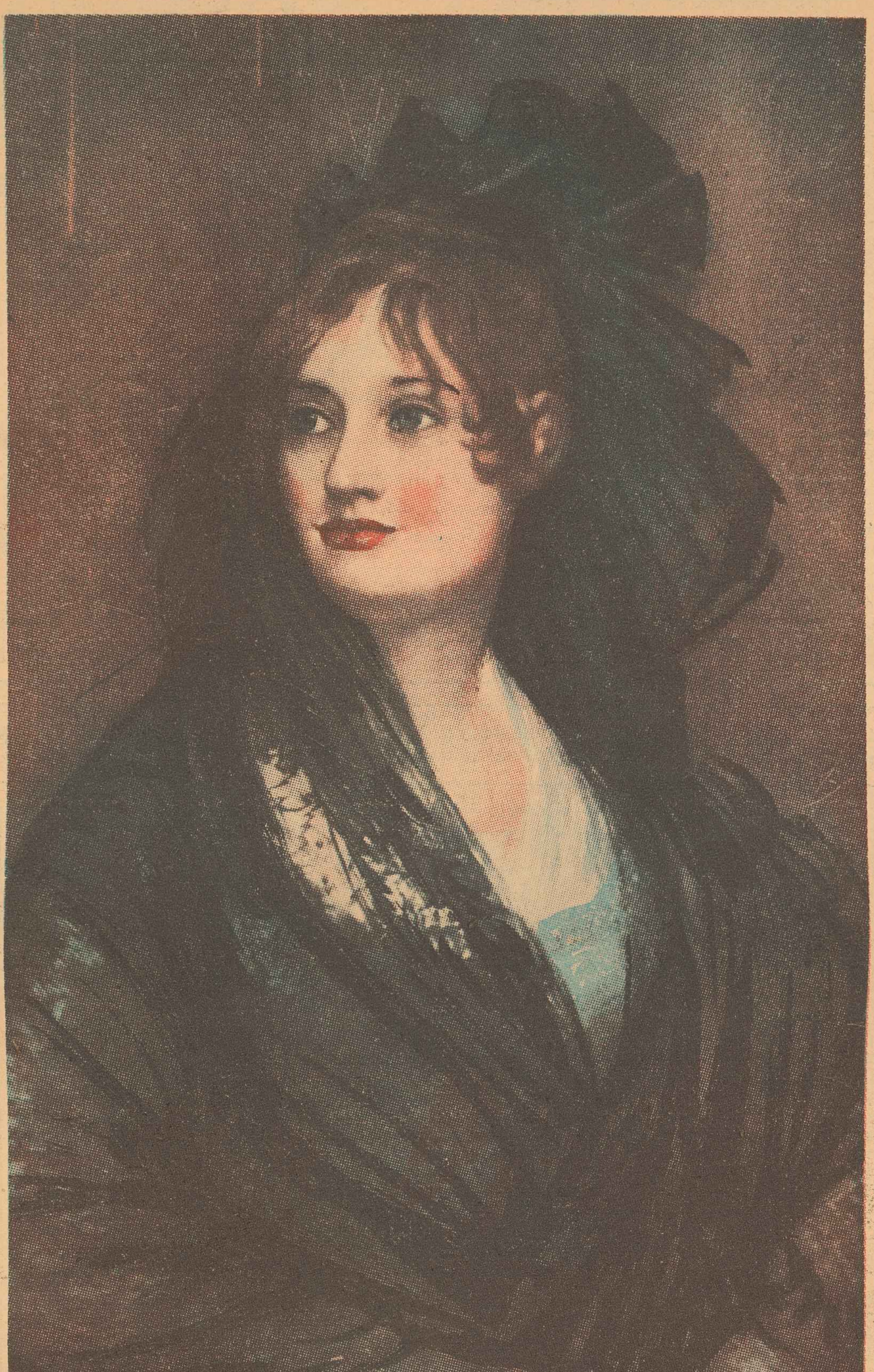

ΓΚΟΓΙΑ: ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΗΣ ΔΟΝΝΑΣ ΙΣΑΒΕΛΛΑΣ

«Ὑπῆρξε ἕνας δεύτερος Βιλάσκουεθ εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς εἰς τὴν Εὐρώπην ἐγνώριζε νὰ ζωγραφίζῃ».

Ἔτσι χαρακτηρίζει τὸν Φραγκῖσκον Γιοζὲ ντὲ Γκόγια ὐ Λουτσιέντες ὁ Γάλλος τεχνοκρίτης S. Reinach. Καὶ πράγματι κανένα ζωγραφικὸν ἔργον ἐκείνης τῆς ἐποχῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τ' ἀριστουργηματικὰ δημιουργήματα τῆς ἰδιοτύπου καὶ ρωμαλέας τέχνης τοῦ ρεαλιστοῦ Γκόγια.

Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀραγωνίαν τῷ 1746 ἀπὸ μητέρα καταγομένην ἐκ παλαιᾶς εὐγενοῦς ἀραγωνικῆς οἰκογενείας. Τῷ 1760 τὸν εὑρίσκομεν εἰς τὴν Σαραγόσσαν, εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ περιφήμου τότε ζωγράφου Μαρτινέθ. Ὕστερα ἀπὸ ταραχώδη ζωὴν ἕξη ἐτῶν, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐχειρίσθη ὡς φαίνεται τὸ ἐγχειρίδιον ὅσον καὶ τὸν χρωστῆρα, ὁ Γκόγια ἐγκατέλειψε τὴν Σαραγόσσαν διὰ τὴν Μαδρίτην, ὅπου συνεδέθη μὲ τὸν Ἰταλὸν ζωγράφον Τιεπόλο. Ἀλλὰ καὶ τὴν Μαδρίτην ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ συνεπείᾳ αἱματηροῦ ἐπεισοδίου, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐτραυματίσθη καὶ ὁ ἴδιος. Ἐπεσκέφθη τὴν Ρώμην καὶ τῷ 1771 ἐπέστρεψε εἰς τὴν Σαραγόσσαν. Ἀργότερον μετέβη ἐκ νέου εἰς Μαδρίτην, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν ἀδελφὴν τοῦ ζωγράφου Μπάγε καὶ συνεστήθη εἰς τὸν Βασιλέα Κάρολον Γ', τοῦ ὁποίου ἐξετέλεσε τὴν προσωπογραφίαν. Τῷ 1780 ἐξελέγη μέλος τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Φερδινάνδου. Ἔκτοτε καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του, ἐπισυμβάντος τῷ 1828 εἰς τὸ Μπορντὼ (Γαλλία), ἡ παραγωγικότης του ὑπῆρξε καταπληκτική.

Ὁ Γκόγια, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὡς πρόδρομος τοῦ ἐμπρεσσιονισμοῦ, περιέλαβε εἰς τὸ ἔργον του ὁλόκληρον κόσμον — ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν τῆς ἐποχῆς του, τῆς ὁποίας ἐμαστίγωνε ἀνηλεῶς τὴν ἠθικὴν ἐξαθλίωσιν.

Τὰ περιφημότερα ἐκ τῶν ἔργων του εἶνε «Ὁ τυφλὸς τραγουδιστὴς», «Τὸ Φίλημα τοῦ Ἰούδα», «Αἱ Νεάνιδες», «Αἱ καταστροφαὶ τοῦ πολέμου», «Ἡ γυμνὴ καὶ ἡ ἐνδεδυμένη μάγια».

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Μὴ σᾶς φαίνεται παράξενο ἂν εἶνε ἁλμυρισμένες ἡ ἐντυπώσεις τῆς ἑβδομάδος. Ἀπὸ τὴν ἀκτὴ προέρχονται. Στὴν ἀκτὴ ἔχω κατασκηνώσει μαζὶ μὲ τὴν ἄλλη πόλι ποὺ ἐγκατέλειψε τὶς συνήθειές της γιὰ νὰ μεταβληθῇ σὲ ἀμφίβιο.

Μιλήσαμε τὴν περασμένη Τετάρτη γιὰ τὴν ἠθικὴ τῆς ἀκτῆς. Τὴ βλέπω σήμερα ἀπὸ μιὰν ἄλλη πλευρὰ σοβαρώτερη ἀπὸ ἐκείνη. Θὰ μιλοῦσα περὶ κινδύνου ἂν ἐπίστευα στὸν κίνδυνο τοῦ γυμνοῦ. Πιστεύει ὅμως πολὺς κόσμος καὶ πρέπει νὰ τὸν παρακολουθήσουμε στὶς ἀνησυχίες του. Τὸν κίνδυνο αὐτὸ μοῦ θυμίζει ὁ γιατρὸς κ. Κατσαρᾶς, ἀντιπρόεδρος τῆς κοινότητος τοῦ Παλαιοῦ Φαλήρου.

Μιὰ γυναῖκα τοῦ λαοῦ τὸν πλησίασε στὴν παραλία καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ τὴν ἀκούσῃ.

— Ἄκουσε, γιατρέ μου, τοῦ εἶπε, πήραμε ἄσχημο δρόμο. Ἔτσι ποὺ πᾶμε, δὲ θὰ γυρίζῃ σὲ λίγο καιρὸ νὰ κυττάξῃ ὁ ἄνδρας τὴ γυναῖκα.

Ὁ διακεκριμένος ψυχίατρος πίστεψε πρὸς στιγμὴ ὅτι ἡ συνομιλήτριά του ἀνῆκε στὴν ἀνήσυχη πελατεία του. Ἀλλὰ ἡ γρηούλα τὰ εἶχε τετρακόσια. Ἀνέπτυξε μὲ σαφήνεια τὴ σκέψι της καὶ παρουσίασε τοὺς κινδύνους ποὺ βλέπει στὴν γενίκευσι τοῦ κακοῦ. Προβλέπει ὅτι πολὺ γρήγορα θὰ σημειωθῇ τρομακτικὴ κρίσις στὴν ἐρωτικὴ ἀγορὰ καὶ τὸ εἶδος θὰ μένῃ ἀζήτητο.

— Βάλε συρματοπλέγματα, γιατρέ μου, τὸ καλὸ ποὺ σοῦ θέλω, συνεπέρανε ἡ γρηούλα.

Ὁ κ. Κατσαρᾶς δὲ φαίνεται νὰ διαφωνῇ πρὸς τὴ γνώμη της. Ἂς μὴ ἀνησυχοῦν ὅμως οἱ φίλοι τοῦ θεάματος. Ὁ κ. ἀντιπρόεδρος δὲν πρόκειται νὰ τοποθετήσῃ συρματοπλέγματα. Ὁ ναύτης ποὺ ἀποτελοῦσε τὴ ζώνη τῆς οὐδετερότητος στὰ λουτρὰ τοῦ Νέου Φαλήρου δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ ξαναζήσῃ στὴν πλὰζ τοῦ Παλαιοῦ.

Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι ἀρχίσαμε νὰ γνωριζόμαστε περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι συμφέρει στὴ γυναῖκα. Χρειάσθηκε ἡ πεῖρα μιᾶς γρηούλας, ἀπὸ τὴν ὁποία ἔλειψε πιὰ τὸ ἄμεσο συμφέρον, γιὰ νὰ σημάνῃ τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Κατάλαβε ὅτι ἡ μεγάλη δημοσιότης τοῦ γυμνοῦ δὲν εὐνοεῖ τὴν κατανάλωσι. Ὅσο εὐρυτέρα ἡ δημοσιότης, τόσο πιὸ ραγδαῖος ὁ ξεπεσμὸς τοῦ εἴδους. Τὸ πολὺ φῶς φυγαδεύει τὴν πελατεία. Γιὰ νὰ διατηρηθῇ, μὲ τὴν ἴδια φανατικὴ προσήλωσι, τῆς εἶνε ἀπαραίτητο τὸ ἡμίφως, τὸ μυστήριο τοῦ ἀγνώστου, κάποιες ὑπόνοιες ροδίσματος, ὑποσχέσεις καὶ ἀβεβαιότητες ποὺ μαστιγώνουν τὴ φαντασία.

Ἡ Τουρκία τοῦ φερετζὲ μένει πάντα τὸ κλασσικὸ παράδειγμα: Ξετρέλλαινε ἡ χανοὺμ ὅσο φοροῦσε τὴν καλύπτρα της. Θρῦλοι ἀγκάλιαζαν τὴν ὕπαρξί της. Ἀκτὶς ἡλίου δὲν εἶχε ἀγγίσει τὸ σῶμα της, μάτι ἀνδρὸς δὲν εἶχε λερώσει τὸ κορμί της. Καὶ μέσα σ' ἕνα κόσμο μυστηρίου ἀφηνίαζε ἡ φαντασία. Εἶνε ἄνθρωποι ποὺ κατὰ τὴν περίοδο τῆς Αὐτοκρατορίας διεκινδύνευσαν καὶ τὴ ζωή τους γιὰ νὰ ὑψώσουν μιὰ πτυχὴ τῆς καλύπτρας καὶ νὰ ψαύσουν τὸ ὄνειρο.

Τώρα, ποὺ ἔπνευσε ὁ ἄνεμος τῆς ἐλευθερίας, μαζὶ μὲ τὸ φερετζὲ κατέρρευσε καὶ ὁ θρῦλος.

Στὸ ἐμπόριο τοῦ ἁμαρτωλοῦ πεζοδρομίου τοῦ Πέραν ἡ χανοὺμ ἔχει τώρα τὴν τελευταία θέσι. Τὴν ὑπεσκέλισαν ἡ ἄλλες ἐθνότητες ποὺ ἔχουν παλαιοτέρα ἐπαγγελματικὴ πεῖρα. Περαστικὸς πρὶν λίγα χρόνια ἀπὸ τὴν Πόλη, εἶδα σὲ προχωρημένες ὧρες τῆς νυκτὸς τὴ χανοὺμ μὲ τὸ φερετζέ της νὰ περιφέρεται στὴ Μεγάλη Ὁδό. Τόσος φανατισμός, λοιπόν, ρώτησα, ὥστε ν' ἀντέχῃ ἀκόμη ἡ καλύπτρα στὴν πνοὴ τῆς ἀπολυτρώσεως; Ἀλλὰ μοῦ ἐξήγησαν: Δὲν ἦταν ἡ φανατικὴ γυναίκα ποὺ ἔμενε πιστὴ στὸ Κοράνι της. Ἦταν ἡ γυναίκα τῆς ἁμαρτίας ποὺ διατηροῦσε σκεπασμένο τὸ πρόσωπο γιὰ νὰ δημιουργήσῃ γύρω της τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ μυστηρίου καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴ τῆς πελατείας τῶν ξένων.

Ὅταν μᾶς πρωτοῆρθε ἡ γύμνια τῶν πλὰζ τὴ φοβήθηκαν ὡς φορέα τῆς διαφθορᾶς. Ὁ κίνδυνος ἦταν ἀλλοῦ. Εἶνε αὐτὸς ποὺ πρόσεξε μὲ τὸ ὑγιὲς ἔνστικτο τοῦ φύλου της ἡ γρηὰ τοῦ Φαλήρου. Ὁ κίνδυνος τοῦ κόρου. Λένε ὅτι οἱ πιὸ ὀλιγοφάγοι εἶνε οἱ μάγειροι. Τοὺς μπουκώνει ἡ μυρωδιὰ τῆς κουζίνας. Κάτι τέτοιο μήπως πρόκειται νὰ γίνῃ καὶ μὲ τοὺς θεατὰς τοῦ γυμνοῦ; Ἀλλὰ τόσο τὸ καλλίτερο. Ὅταν χορτάσῃ τὸ μάτι, ὅταν παύσῃ τὸ μυστήριο νὰ βασανίζῃ τὴ φαντασία, ἡ σχέσεις τῶν δύο φύλων, ἀπὸ σαρκικὲς ποὺ εἶνε σήμερα, θὰ στηριχθοῦν σὲ σταθερώτερες βάσεις. Θὰ θεμελιωθοῦν ἐπάνω στὸν ψυχικὸ κόσμο, θὰ γίνουν πνευματικώτερες, θὰ σφυρηλατήσουν ἰσχυροὺς δεσμοὺς φιλίας, στὴν ὁποίαν ἡ ὕλη θ' ἀποτελῇ τὸν δευτερεύοντα παράγοντα.

Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ [illegible]
ΗΜΕΡΟΜ. 16-8-85
ΑΡΙΘ. 36192

1
42

ΕΔΩ ΚΙ' ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ

1·5
ΙΟΥΛΙΟΥ
1838

Πολλοὶ πολλάκις μᾶς ὡμίλησαν κατὰ τῆς σχολῆς τῶν κορασίων τῆς κυρίας Βολμεράννης, ἀλλὰ δὲν ἠθελήσαμεν ποτὲ νὰ δώσωμεν ἀκρόασιν, ὁπόταν μάλιστα τὰ παράπονα συνίσταντο εἰς τὰ περὶ οἰκονομιας καὶ ἄλλα. Ἤδη δὲ τὸ κατάστημα τοῦτο προβάλλεται ἠθικῶς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μᾶς ἔκαμε τὴν χειροτέραν ἐντύπωσιν. Ἡμεῖς βέβαια οὔτε αὐτόπται τῶν κακοηθειῶν τοῦ καταστήματος τούτου, τὰς ὁποίας κηρύττουν σήμερον εἴμεθα, ἀλλ' οὔτε ἠμποροῦμεν νὰ βεβαιώσωμεν τίποτε. Τόσον μόνον λέγομεν ὅτι ἦλθον διάφοροι καὶ μᾶς εἶπαν πράγματα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἔκαμον κακίστην ἐντύπωσιν. Εἶνε ἀληθῆ ἢ ὄχι, ἀπόκειται εἰς τὴν ἀρχὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάγεται ἡ ἐπιτήρησις τοῦ καταστήματος τούτου νὰ ἐξετάσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀπαιτουμένην θεραπείαν.

— Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν δὲν γίνεται σχεδὸν ἄλλος λόγος εἰς τὸ Λονδῖνον, εἰμὴ περὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ὀνομαζομένου «Βασίλισσα τῆς Βρεταννίας». Εἶνε δὲ περίεργον νὰ βλέπῃ τις διάφορα πλοιάρια διαφόρων εἰδῶν, τὰ ὁποῖα τρέχουν μὲ ὅλην τὴν ταχύτητα ἕως τὸ Βλασκουὰλ, διὰ νὰ χαιρετοῦν τὸν νέον αὐτὸν βασιλέα τῶν πλοίων, τὸ ὁποῖον ἔχει μῆκος 40 ποδῶν, μακρύτερον δηλ. παρὰ τὸ μεγαλείτερον πολεμικὸν δίκροτον.

— Τρεῖς νέοι δρόμοι σιδηροῖ (σιδηρόδρομοι) ἀνοίχθησαν εἰς τὰς πύλας τοῦ Λονδίνου χάρις εἰς τὴν ἐντόπιον τελειοποίησιν, ὁ τελευταῖος εἶνε πάντοτε ὁ καλλίτερος, ὁ ἀσφαλέστερος καὶ ὁ εὐχρηστότερος. Ὁ τελευταῖος λοιπὸν εἶνε ὁ ἀπὸ τοῦ Λονδίνου μέχρι τοῦ Βριστόλ. Μὲ τὸν σιδηροῦν αὐτὸν δρόμον τρέχει τις τεσσαράκοντα μίλλια τὴν ὥραν, εἰς ἁμάξας πολυτελεῖς καὶ μὲ κούνισμα τόσον γλυκὺ, ὅσον δὲν ἠμπορεῖ νὰ γράψῃ χωρὶς νὰ τρέμῃ, καὶ ἐνῷ φεύγει τις μὲ πτερὰ, βλέπει δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὰ πλέον ὀγλήγορα ἄλογα τῆς Ἀγγλίας νὰ ἀφήνωνται μ' ὅλην των τὴν ταχύτητα, νὰ συναμιλλῶνται τινὰ δεύτερα λεπτὰ μὲ τὸ ἀκούραστον πλήρωμα τῆς ἁμάξης καὶ ἔπειτα νὰ παραχωροῦν ἀμέσως, ἀναγνωρίζοντα τὴν θλιπτικὴν ὑπηρεσίαν μιᾶς δυνάμεως ἀκαταδαμάστου ἀπὸ πᾶσαν ὀργανικὴν ἐνέργειαν.

— Οἱ Ἄγγλοι ὡς νὰ ἦσαν κουρασμένοι ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τὰ ὕδατα ,ζητοῦν ἤδη περισσότερον παρ' ἄλλοτε τὴν λύσιν τῆς ἐναερίου ναυτιλίας καὶ δὲν παρέρχεται ἑβδομὰς εἰς τὴν ὁποίαν κἄποια ἀπόπειρα εὐτυχὴς, γελοία ἢ φρικτὴ δὲν συναθροίζει τὸ πλῆθος διὰ νὰ θεωρήσῃ (παρακολουθήσῃ) νέαν τινα ἀνάβασιν.

— Ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴν ἐφημερίδα «Πρωϊνὰ Χρονικὰ», παραλαμβάνομεν τὴν κατωτέρω ἀνταπόκρισιν ἐξ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ :

«Τὸ ἀτμόπλοιον ὁ «Κομήτης» ἔφθασε προχθὲς εἰς τοῦτον τὸν λιμένα ἐρχόμενον ἀπὸ τὸ Λονδῖνον μὲ ἐπιστολὰς πρὸς τὸν λόρδον Ἰωάννην Χὰς, τὸ ὁποῖον ἐντάμωσε τὸν στρατηγὸν Ὀ' Κόννελ, γενικὸν διοικητὴν τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνταμώσεως ταύτης εἶνε καθ' ὅσον ἀναφέρουν, ὅτι ἡ Ἀγγλία συγκατανεύει νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς κατάπαυσιν τοῦ πολέμου.»

Ἐφημ. «ΑΘΗΝΑ», Ἰούλιος 1838

ΑΟΔΟ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΟΔΟΣ ΣΠΕΥΣΙΠΠΟΥ 1
ΑΡ. ΤΗΛ. 71.414

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Ἐτησία .. .. Δρχ. 200
Ἑξάμηνος .. .. » 100
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Ἐτησία .. .. Δολλ. 5
Ἑξάμηνος .. .. » 3

Ὑπεύθυνος Συντάκτης:
Ι. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ
Παιανίων ἀριθ. 17

Διευθυντὴς Τυπογραφείου:
ΗΛΙΑΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
Μοσχονησίων Ἀμβροσίου 1

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ὁ κακὸς ἄνθρωπος ἔχει μέσα του φαρμάκι, ποὺ σιγά-σιγά τὸν δηλητηριάζει τὸν ἴδιο καὶ τὸν ὁδηγεῖ ἀσφαλῶς στὸ θάνατο.

*

Ἡ μοναξιὰ εἶνε γιὰ τὸ πνεῦμα ὅ,τι ἡ δίαιτα γιὰ τὸ σῶμα. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀπαραίτητη.

*

Ἡ παιδικὲς ἀναμνήσεις μᾶς ξανανειώνουν, ὅπως τὸ πρῶτο ἀνοιξιάτικο ἀεράκι.

*

Δὲν πρέπει νὰ προεξοφλοῦμε τίποτα ἀπὸ τὴ Φύσι, γιατὶ οἱ τόκοι ποὺ θὰ πληρώσουμε θἆνε ἀργότερα πολὺ ἀκριβοί.

*

Ὅσο πιὸ ἄνεργες εἶνε ἡ γυναῖκες τόσο πιὸ ἀπησχολημένη βρίσκεται ἡ καρδιά τους.

*

Μιὰ ἡλικιωμένη φιλάρεσκη γυναῖκα δὲν ὁμολογεῖ ποτὲ οὔτε πόσα χρόνια ἔχει οὔτε πόσα δόντια δὲν ἔχει.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΑΣΤΡΑ ΚΛΗΔΟΝΑΣ ΡΙΖΙΚΟ

Ὁ Κλήδονας εἶνε εἶδος παιγνιώδους μαντείας, μὲ τὴν ὁποίαν διασκεδάζουν τὰ κορίτσια κάθε 24 Ἰουνίου (τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου). Μὲ τὸ παιγνίδι αὐτὸ, τὰ κορίτσια ζητοῦν νὰ μάθουν τὸ μέλλον των καὶ ἰδίως τὸν μέλλοντα σύζυγόν τους. Δύο ἢ τρεῖς μέρες πρὸ τῶν γενεθλίων τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἡ φιλενάδες συγκεντρώνονται, σύνεννοοῦνται καὶ ὁρίζουν σὲ τίνος σπίτι «θ' ἀνοίξουνε τὸν κλήδονα». Τὴν παραμονὴ τῆς γιορτῆς, μετὰ τὴν δύσι τοῦ ἡλίου, κάθε παρθένος στέλλει τὰ «ριζικάρια», τὰ ὁποῖα εἶνε συνήθως μαλαματένια ἢ ἀσημένια κοσμήματα, ἤτοι : σκουλαρήκια, δαχτυλίδια, καρφίτσες, ἀλλὰ καὶ ἀντικείμενα εὐτελέστερα, ἤτοι δαχτυλίθρες, κουμπιὰ κλπ. Κάθε ἀντικείμενο «μελετιέται» ἐπ' ὀνόματι ὡρισμένου προσώπου. Τὰ ριζικάρια ρίχνονται ὅλα μέσα σ' ἕνα δοχεῖο γεμᾶτο «ἀμίλητο νερὸ», δηλαδὴ μὲ νερὸ, ποὺ τὸ ἔφερε ἀπὸ τὴ βρύση μιὰ παρθένος, ἢ ἕνα ἀγόρι τοῦ ὁποίου ζοῦν οἱ γονεῖς, ἐν ἀπολύτῳ σιγῇ καὶ κατὰ τὴν μετάβασιν καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν, παρ' ὅλες τὶς προσπάθειες, ποὺ καταβάλλουν ὅσοι τοὺς συναντοῦν, γιὰ νὰ ἀποσπάσουν ἀπὸ τὸ στόμα τους, μιὰ λέξι καὶ ματαιώσουν τὴν ἀποστολή του.

Κατόπιν, τὸ δοχεῖο σκεπάζεται μ' ἕνα μαντῆλι κόκκινο, δένεται καὶ κλειδώνεται ,ἐνῷ τὰ κορίτσια λέγουν ὅλα ἐν χορῷ:

«Κλειδώνουμε τὸν κλήδονα μὲ τ' Ἁγιαννιοῦ τὴ χάρη
κι' ὅποια 'χει καλὸ ριζικὸ, νὰ δώσῃ νὰν τὸ πάρῃ».

Ὕστερα, τοποθετοῦν τὸ δοχεῖο κάτω ἀπὸ μιὰ τριανταφυλλιὰ ἢ ἁπλῶς στὸ ὕπαιθρο, γιὰ νὰ τὸ βλέπουν τ' ἄστρα καὶ φροντίζουν νὰ τὸ παραλάβουν τὴν ἐπαύριον καὶ νὰ τὸ βάλουν μέσα στὸ σπίτι, πρὶν βγῇ ὁ ἥλιος καὶ τὸ δῇ. Τὸ ἀπόγευμα, τὰ κορίτσια συγκεντρώνονται καὶ ἀφοῦ σχηματίσουν κύκλο γύρω ἀπὸ τὸ δοχεῖο, τὸ ἀνοίγουν, τραγουδῶντας :

«Ἀνοίγουμε τὸν κλήδονα μὲ τ' Ἁγιαννιοῦ τὴ χάρη
κι' ὅποια 'χει καλὸ ριζικὸ, σήμερα νὰν τὸ πάρῃ».

Κατόπιν κάθε κορίτσι ἀπαγγέλλει ἀπὸ ἕνα δίστιχο, ἐνῷ ταὐτοχρόνως ἕνα ἀγόρι, ποὺ ζοῦν οἱ γονεῖς του, βγάζει ἕνα ριζικάρι. Τὸ δίστιχο ποὺ ἀπηγγέλθη θεωρεῖται ὡς χρησμὸς γιὰ τὸ πρόσωπο ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου «μελετήθηκε» τὸ ἐξαχθὲν ριζικάρι.

Τὰ δίστιχα περιστρέφονται πάντοτε στὸ ζήτημα τῆς τύχης, ἂν δηλαδὴ ἡ κόρη θὰ παντρευθῇ γρήγορα, ἂν ἀγαπᾶται, ἂν ἔχῃ ἐχθρούς, ἂν διαβάλλεται, ἀπὸ ποιὸν ἀγαπᾶται κλπ.

Ἀπαγγέλλονται, ὅμως καὶ συνήθως καὶ σκωπτικὰ δίστιχα, σὰν αὐτό:

«Σὰν μάθ' ὁ σκύλος γράμματα κ' ἡ γάτα νὰ διαβάζῃ
τότε καὶ σὺ θὰ παντρευθῇς, νὰ κάνῃ ὁ κόσμος χάζι».

Ἀφοῦ κάθε κορίτσι πάρῃ τὸ ριζικάρι του, ἀρχίζει χορὸς, γύρω ἀπὸ τὸ δοχεῖον, παρατεινόμενος μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Κατόπι κάθε κορίτσι βάζει στὸ στόμα του νερὸ ἀπὸ τὸ δοχεῖο καὶ στέκεται στὸ παράθυρο περιμένοντας ν' ἀκούσῃ ἕνα ὄνομα. Τὸ ὄνομα αὐτὸ θὰ εἶνε τοῦ μέλλοντος συζύγου της...

Κατὰ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΝ

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΥΠΟ

80 ΦΑΛΑΙΝΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΡΗΧΑ

ΕΙΣ τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου Τουτουΐλα τοῦ συμπλέγματος τῆς Σαμόας, συνεπείᾳ σφοδρᾶς τρικυμίας, ἐξώκειλε πρὸ ἡμερῶν... μία ἀγέλη ἐξ 80 περίπου φαλαινῶν. Τὰ πελώρια κήτη δὲν ἠμποροῦσαν νὰ πλεύσουν πλέον εἰς τὰ ρηχὰ ὕδατα καὶ μετά τινας ὥρας ἐξέπνευσαν. Δυστυχῶς εἰς τὴν μικρὰν νῆσον δὲν ὑπῆρχον ἀρκετοὶ διαθέσιμοι ἄνδρες διὰ νὰ τεμαχίσουν τὰ πελώρια κήτη καὶ νὰ συλλέξουν τὰ πολύτιμα προϊόντα τῆς ἐπεξεργασίας των, καὶ ἔτσι αἱ περισσότεραι ἀπὸ τὰς φαλαίνας αὐτὰς ἀπεσυνετέθησαν.

*

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΔΥΟ ΤΥΦΛΩΝ

Ο ΕΡΩΣ εἶνε τυφλὸς, κατὰ τὴν παλαιὰν παροιμίαν. Τί συμβαίνει ὅμως ὅταν καὶ οἱ ἐρωτευμένοι εἶνε πραγματικῶς τυφλοί;... Ἐν μέσῳ ζωηροῦ ἐνθουσιασμοῦ φίλων καὶ γνωστῶν, ἐτελέσθη τελευταίως εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῆς συνοικίας Μπρὸνξ τῆς Νέας Ὑόρκης ὁ γάμος ἑνὸς νέου, ὀνόματι Φρὰνκ Πάρκερ μὲ τὴν μνηστήν του Ἀλίκην Τζένκινς. Οἱ δύο των ἐγνωρίσθησαν καὶ ἠγαπήθησαν ὑπὸ λίαν περιέργους συνθήκας. Ἦσαν καὶ οἱ δύο τρόφιμοι ἑνὸς Ἀσύλου Τυφλῶν. Ὁ Φρὰνκ Πάρκερ εἶχε χάσει τὴν ὅρασίν του πρὸ πενταετίας εἰς ἕνα δυστύχημα, ἐνῷ ἡ Ἀλίκη Τζένκινς εἶνε τυφλὴ ἀπὸ δωδεκαετίας, συνεπείᾳ ἀσθενείας τῶν ὀφθαλμῶν. Ὅταν, πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἡ Ἀλίκη Τζένκινς εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἄσυλον τῶν Τυφλῶν, ὁ Φρὰνκ Πάρκερ διὰ πρώτην φορὰν ἤκουσε τὴν εὔηχον φωνήν της, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ νέα ἐγελοῦσε καὶ ἐτραγουδοῦσε. Ὁ νεαρὸς τυφλὸς ἐγνωρίσθη μαζί της καὶ τὴν ἠγάπησεν, ὅπως θὰ ἔλεγε κανεὶς, «μὲ τὴν πρώτην ματιά». Ἤδη ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι των, μολονότι ὁ γαμβρὸς, μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ὁράσεώς του, εἶχεν ὁρκισθεῖ ὅτι δὲν θὰ ἐνυμφεύετο ποτέ. Τὸ ζεῦγος τῶν τυφλῶν ἀνέβη τὴν σκάλαν τῆς ἐκκλησίας χωρὶς νὰ βοηθῆται ἀπὸ κανένα καὶ προσῆλθεν εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ὑμεναίου. Μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου, οἱ νεόνυμφοι, ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας τῶν συγκεντρωμένων φίλων των, ἀνεχώρησαν, διερευνῶντες ἐμπρός των τὸ ἔδαφος μὲ τὰ μπαστούνια των, μὲ τὸν γνωστὸν τρόπον τῶν τυφλῶν, ἀλλὰ μὲ ἔκφρασιν ἀρρήτου εὐτυχίας εἰς τὰ πρόσωπά των.

ΤΟ ΠΑΙΔΙ — ΘΑΥΜΑ

— Τὸν ἄκουσες αὐτὸν τὸν μικρὸν βιρτουόζο; Παίζει, λένε, περίφημο βιολί. Κι' εἶνε μόλις ὀκτὼ ἐτῶν.

— Ναί, πράγματι, εἶνε σπουδαῖος. Τὸν ἄκουσα πρὸ δεκαετίας στὸ Παρίσι.

*

ΘΕΣΠΙΖΕΙ ΙΔΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥΣ...

Ο ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΣ κτηματίας Γεώργιος Β. παρὰ τὸ Γκρὰτς εἶχεν ἐφαρμόσει μίαν ἐντελῶς πρωτότυπον μέθοδον «διαπαιδαγωγήσεως» τῆς συζύγου του. Ὁ κτηματίας εἶχε θεσπίσει, ἐν ὀνόματι τῆς συζυγικῆς του ἐξουσίας, ὁλόκληρον σειρὰν «οἰκιακῶν νόμων» καὶ τοὺς εἶχε καταγράψει εἰς ἕνα εἶδος χειρογράφου κώδηκος. Ὅταν ἡ γυναίκα του ἤθελε νὰ κάμῃ ὅ,τιδήποτε, ἔπρεπε προηγουμένως νὰ συμβουλευθῇ τὸ βιβλίον αὐτὸ, διὰ νὰ ἰδῇ ἂν τὸ ποθούμενον ἐπετρέπετο καὶ ἀπὸ τὸν κύριον σύζυγόν της ἢ ὄχι. Μεταξὺ τῶν ἀπηγορευμένων πραγμάτων συγκατελέγετο ἰδίως καὶ ἡ συνομιλία μὲ τοὺς γείτονας, ἀλλὰ τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτὴν δὲν τὴν εἶχε τηρήσει ποτέ της ἡ κυρία Β., δι' αὐτὸ δὲ προεκαλοῦντο συχναὶ σκηναὶ φιλονεικίας μεταξὺ τῶν δύο των. Τελευταίως ὁ αὐστηρὸς σύζυγος, ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν του, συνέλαβε τὴν σύζυγόν του ἐπ' αὐτοφώρῳ συνομιλοῦσαν μὲ ἕνα γείτονα. Εἰς τὸ σπίτι τῆς ἔκαμε μίαν φοβερὰν σκηνὴν καὶ ἐξαγαγὼν ἐξαφνικὰ ἕνα περίστροφον, ἔρριψε μίαν σφαῖραν εἰς τὸν τοῖχον τοῦ δωματίου. Ἡ γυναίκα του, περίτρομος, κατέφυγεν εἰς τὴν σοφίταν, ὅπου ἐκλειδώθη καὶ ἐπέρασεν ὅλην τὴν νύκτα. Ὅταν ἡ ἀστυνομία ἐπληροφορήθη τὸ γεγονὸς, ὑπέβαλε κατὰ τοῦ κτηματίου μήνυσιν ἐπὶ παρανόμῳ ἀπειλῇ. Τὸ δικαστήριον τοῦ Γκρὰτς, ὅπου παρεπέμφθη ἡ ὑπόθεσις, κατεδίκασε τὸν δεσποτικὸν σύζυγον εἰς δίμηνον φυλάκισιν χωρὶς δικαίωμα ἐξαγορᾶς τῆς ποινῆς του.

*

ΚΑΟΥ-ΜΠΟΫΣ ΜΕΣΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ!

ΕΙΣ τὸ Παρίσι ὑπάρχει μία λέσχη, τῆς ὁποίας τὰ μέλη — κάπου 20 τὸν ἀριθμὸν — συνέρχονται κάθε Δευτέραν διὰ νὰ λησμονήσουν ὅτι ζοῦν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας πόλεις τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἀπολαύσουν ἐπί τινας ὥρας τὴν ζωὴν τῶν «κάου—μπόϋς». Πράγματι, ὅποιος εἰσέλθῃ εἰς τὸ οἴκημα τῆς περιέργου αὐτῆς λέσχης, θὰ νομίσῃ ὅτι εὑρίσκεται διὰ μιᾶς εἰς τὸ Μεξικόν. Οἱ ἄνδρες φοροῦν πλατειὰ, μακρυὰ πανταλόνια ἀπὸ λευκὸν δέρμα, χονδρὰ πουκάμισα διαφόρων χρωμάτων καὶ σχεδίων, εἰς τὴν μέσην των ἔχουν δεμένα πολύχρωμα ζωνάρια καὶ ἕνας πλατύγυρος πῖλος σκεπάζει τὸ κεφάλι των. Εἰς τὴν λέσχην εἶνε ἐγγεγραμμέναι καὶ μερικαὶ γυναῖκες ποὺ ντύνονται κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀνδρῶν. Ἀπὸ τὰ μέλη τῆς λέσχης ἄλλα ἐπιδίδονται εἰς τὴν ἱππασίαν καὶ εἰς ἱππευτικὰς ἀκροβασίας, ἐνῷ ἄλλοι προσπαθοῦν νὰ συλλάβουν τοὺς πρώτους μὲ θηλειές, ἐξασκούμενοι εἰς τὸ «λάσσο». Ἐννοεῖται ὅτι οἱ «κάου-μπόϋς» αὐτοὶ εἶνε ἄνθρωποι ἠπιώτατοι εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν των, ἀσκοῦντες διάφορα εἰρηνικὰ ἐπαγγέλματα. Ὁ ἕνας εἶνε ζωγράφος, ἄλλος ὑπάλληλος, ἄλλος μηχανικὸς, ἄλλος ἔμπορος, ἄλλος συγγραφεύς. Ἐκεῖ μέσα, ὅμως, ὅλοι των θεωροῦνται ἴσοι μεταξύ των, καὶ δὲν γίνεται κανεὶς δεκτὸς ἂν δὲν δώσῃ προηγουμένως ἐξετάσεις ὡς «κάου-μπόϋ». Σκοπὸς τῆς λέσχης αὐτῆς εἶνε, ἁπλούστατα, νὰ κάμνῃ τὰ μέλη της νὰ λησμονοῦν ἐπί τινας ὥρας τὸν πολιτισμένον κόσμον, εἰς τὸν ὁποῖον ζοῦν ὅλην τὴν ὑπόλοιπον ἑβδομάδα.

*

ΕΝΑΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΟΜΒΟΥ

ΕΙΣ τὸ Καίμπριτζ τῆς Μασσαχουσέττης ἀνεκαλύφθη τελευταίως μία ἀρχαία πλὰξ μὲ ἐπιγραφὴν, ἡ ὁποία θεωρεῖται ὡς μία νέα ἀπόδειξις τῆς θεωρίας ὅτι πολὺ πρὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου εἶχαν φθάσει εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐξ Εὐρώπης οἱ Νορμανδοί. Ἰσλανδικὰ βιβλία θρύλων, φυλασσόμενα εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην τῆς Κοπεγχάγης, ἀναφέρουν ὅτι ὁ Λάϊφ Ἔρικσον, υἱὸς τοῦ Νορβηγοῦ Βίκιγκ Ἔρικ τοῦ Ἐρυθροῦ, ἀναγκασθεὶς κατόπιν ἑνὸς φόνου νὰ φύγῃ εἰς τὴν Ἰσλανδίαν, ἐπροχώρησεν ἀπὸ ἐκεῖ μέχρι τῆς Γροιλανδίας καὶ ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς μεγάλης αὐτῆς νήσου. Ὑποτίθεται ὅτι ἐπάτησε τὸ ἀμερικανικὸν ἔδαφος περὶ τὸ ἔτος 1000 μ. Χ. Ἕνας καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Χάρβαρδ, ἐπιδιδόμενος εἰς εἰδικὰς μελέτας ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Βίκιγκ, πιστεύει ὅτι εἰς τὸ Οὐώτερταουν, πλησίον τοῦ Καίμπριτζ, ἀνεκάλυψε τὴν θέσιν ὅπου εἶχεν ἀποβιβασθεῖ ὁ Λάϊφ Ἔρικσον καὶ ὅπου εἶχεν ἀνεγείρει ἕνα μικρὸν πύργον. Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τοῦ Καίμπριτζ τοῦ ἐπέτρεψε ν' ἀνεγείρῃ περίφραγμα γύρω ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτὴν μὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν: «Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν κατὰ τὸ ἔτος 1000, ὁ Λάϊφ Ἔρικσον ἔκτισε τὴν οἰκίαν του εἰς τὴν Βίνλανδ». Βίνλανδ ἦτο τὸ ὄνομα ποὺ εἶχε δοθεῖ ἀπὸ τοὺς Νορμανδοὺς εἰς τὴν μετέπειτα Ἀμερικήν. Ἤδη ἡ κόρη τοῦ Ἀμερικανοῦ καθηγητοῦ συνεχίζει μὲ ἀκούραστον ζῆλον τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ πατρός της, ἀνεκάλυψε δὲ οὕτω μίαν πλάκα μὲ περίεργον ἐπιγραφὴν, ἡ ὁποία χρονολογεῖται, ὡς ὑποτίθεται, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν παλαιῶν Βίκιγκ.

*

ΕΝΑ ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

ΕΙΣ τὴν Ἀτλάντικ Σίτυ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν συνέρχεται κατ' αὐτὰς ἕνα συνέδριον, σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶνε νὰ ἀποδείξῃ εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀνδρῶν ὅτι ἡ γυναῖκες δὲν ὑστεροῦν καθόλου ἀπ' αὐτοὺς εἰς ἱκανότητας ἐπὶ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ πεδίου. Ἤδη 130 γυναῖκες ἀνεχώρησαν ἐξ Εὐρώπης, αἱ 50 δὲ ἐξ αὐτῶν ἀντιπροσωπεύουν τὴν Ἀγγλίαν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε γυναῖκες ἐργαζόμεναι ὡς ὑπάλληλοι ἢ ἀσκοῦσαι ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα καὶ κατέχουσαι θέσιν ἀξιόλογον εἰς τὸν κύκλον τῆς δράσεώς των, ἂν καὶ ἕως τώρα ὁ κόσμος ἔχῃ συνηθίσει νὰ βλέπῃ μόνον ἄνδρας εἰς τοιαύτας θέσεις. Αἱ ἀντιπρόσωποι ποὺ θὰ λάβουν μέρος εἰς τὸ ἀμερικανικὸν φεμινιστικὸν συνέδριον, εἶνε ἰατροί, ἐφευρέτριαι, καλλιτέχνιδες, πολιτευόμεναι, χρηματίστριαι καὶ τραπεζίτιδες ἀκόμη. Τὸ συνέδριον ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ γυναῖκες εἶνε εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς κλάδους ἐξ ἴσου ἀξιόπιστοι καὶ προσεκτικαὶ μὲ τοὺς ἄνδρας. Καὶ μάλιστα ὡς μία ἐπὶ πλέον ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, προβλέπεται ὅτι θὰ εἶνε καὶ ἐπακριβὴς τήρησις τοῦ προγράμματος τοῦ συνεδρίου, χωρὶς τὰς συνήθεις ἀντεγκλήσεις καὶ παρεκβάσεις τῶν ἀνδρικῶν συνεδρίων...

*

ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΜΕΣΑ ΕΙΣ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

ΕΙΣ τὴν ἰταλικὴν κωμόπολιν Σαβόϊα ντὶ Λουκάνια, κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς καταιγίδος, συνέβη σοβαρώτατον ἀτύχημα. Ἕνας ἐξαιρετικῶς σφοδρὸς κεραυνὸς πεσὼν ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ σχολείου, καθ' ἣν ὥραν ἐγίνετο ἐντὸς αὐτοῦ μάθημα, προεκάλεσε τὴν κατάρρευσίν της. Ἡ διδασκάλισσα καὶ ἐννέα μικραὶ μαθήτριαι ἐτραυματίσθησαν σοβαρώτατα, ἐνῷ τὰ ἄλλα παιδιὰ δὲν ἔπαθαν ἄλλο τίποτε ἐκτὸς τοῦ τρόμου των. Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς τοῦ δυστυχήματος, ἡ διδασκάλισσα ἐδίδασκεν εἰς τὰς μαθητρίας της πῶς νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τοὺς κεραυνοὺς, κατὰ τὴν ὥραν τῆς καταιγίδος...

*

Η ΣΚΩΤΛΑΝΔ ΓΥΑΡΔ

Ο ΓΝΩΣΤΟΣ κινηματογραφικὸς ἐπιχειρηματίας Σὰμ Γκόλντουϊν, κατὰ τὴν διάρκειαν ἑνὸς τελευταίου ταξιδίου του εἰς τὸ Λονδῖνον, ἔμεινε τόσον πολὺ ἐνθουσιασμένος μὲ τοὺς ἀστυνομικοὺς τῆς ἀγγλικῆς πρωτευούσης, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ «γυρίσῃ» μίαν μεγάλην ταινίαν μὲ θέμα τὴν ἐργασίαν τῆς ἀστυνομίας τοῦ Λονδίνου. Ἡ ταινία αὐτὴ θὰ φέρῃ τὸν τίτλον: «Σκώτλανδ Γυὰρδ», ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς κεντρικῆς ἀστυνομικῆς διευθύνσεως τοῦ Λονδίνου, πρωταγωνισταὶ δὲ θὰ εἶνε ἡ Μὰρλ Ὄμπερον καὶ ὁ Γκάρυ Κοῦπερ. Αἱ ἐσωτερικαὶ λήψεις τῆς ταινίας θὰ γίνουν εἰς τὸ Χόλλυγουντ, ἀλλὰ αἱ ἐξωτερικαὶ σκηναὶ θὰ παρουσιάζουν ἀληθινὰ τοπία τῆς ἀγγλικῆς πρωτευούσης.

ΓΕΥΜΑ ΚΑΙ ΓΕΥΜΑ

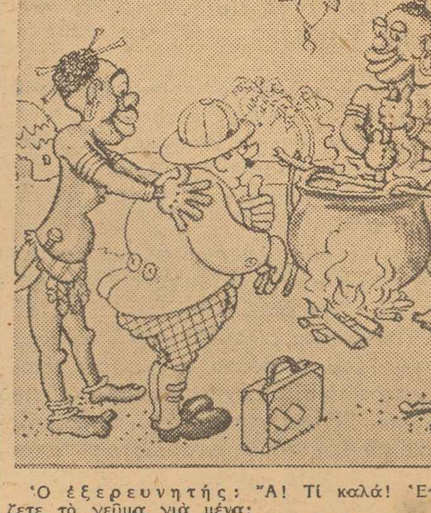

Ὁ ἐξερευνητής: Ἄ! Τί καλά! Ἑτοιμάζετε τὸ γεῦμα γιὰ μένα;

Ὁ καννίβαλος: Ναί, δηλαδὴ ἑτοιμάζουμε σένα γιὰ τὸ γεῦμα...

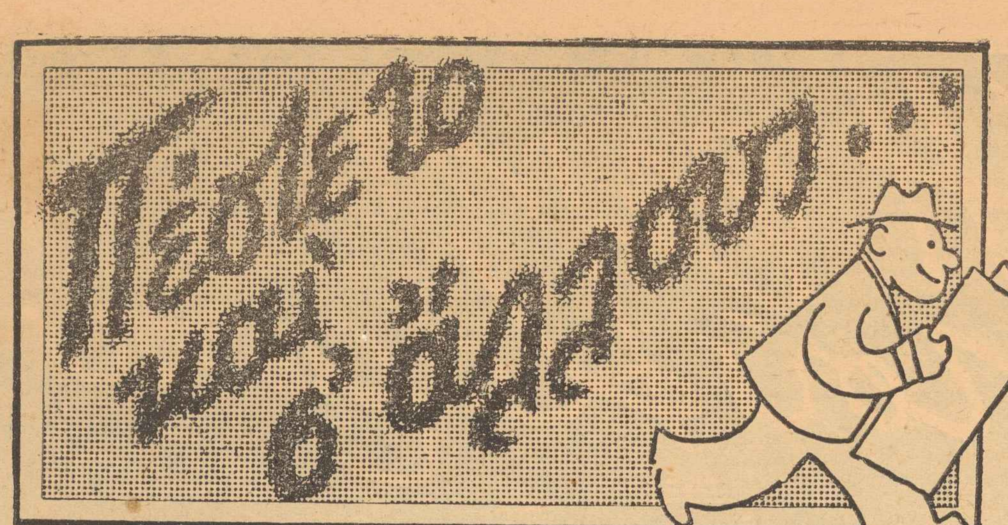
Πέστε το καὶ σ' ἄλλους...

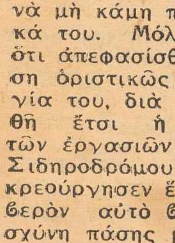

ΤΟ ΑΟΔΟ εὐχαριστεῖ θερμῶς ὅλους τοὺς εὐγενεῖς συναδέλφους ποὺ ἐχαιρέτησαν τὴν ἐμφάνισίν του μὲ ἐπαινετικὰ καὶ ἐγκάρδια λόγια. Εἰς τὴν δημοσιογραφικὴν οἰκογένειαν δὲν ἔχομεν, δυστυχῶς, συνηθίσει εἰς παρομοίας ἁβρότητας. Ἀντιθέτως ἔχει καθιερωθῆ μία κακὴ παράδοσις ἀσπόνδου ἐχθρότητος, ἡ ὁποία ἐκδηλώνεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἀπὸ τοὺς παλαιοτέρους εἰς τὴν πρώτην ἐμφάνισιν οἱουδήποτε νέου ἐντύπου. Θετικῶς μὲ ἀγρίας ἐπικρίσεις καὶ ἀρνητικῶς — ὅπερ χειρότερον — μὲ τὴν ἄγνοιαν καὶ τὴν σιωπήν. Ἡ ἐξαίρεσις ἀπὸ τὸν καθιερωμένον αὐτὸν κανόνα τιμᾷ ἰδιαιτέρως τὸ ΑΟΔΟ. Ὅσα καλὰ ἐγράφησαν δι' αὐτὸ ἀποτελοῦν τοὺς μεγαλειτέρους τίτλους του. Καὶ τοὺς τίτλους αὐτοὺς θὰ τοὺς προφυλάξῃ μὲ ἄγρυπνον προσοχὴν ἀπὸ τό... κακὸ μάτι, καταβάλλον συνεχῆ προσπάθειαν ἀδιακόπου βελτιώσεως τῆς ἐν γένει ἐμφανίσεώς του καὶ τῆς ὕλης του.

*

ΚΑΚΟΠΟΙΟΝ ΜΕΧΡΙΣ ἐσχάτων τὸ θηρίον τῆς Κηφισιᾶς, δὲν ἠμποροῦσε νὰ μὴ κάμῃ πάλιν τὰ δικά του. Μόλις ἐγνώσθη ὅτι ἀπεφασίσθη νὰ παύσῃ ὁριστικῶς ἡ λειτουργία του, διὰ νὰ ἐπισπευθῇ ἔτσι ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἠλεκτροκίνησιν τοῦ Σιδηροδρόμου Κηφισιᾶς, τὸ Θηρίον κατεκρεούργησεν ἕνα ἀτυχῆ διαβάτην. Τὸ φοβερὸν αὐτὸ βάσανον, ἡ κινουμένη καταισχύνη πάσης μηχανικῆς ἀρχῆς, ἡ σιδηροδρομικὴ αὐτὴ παρῳδία, ποὺ θὰ ἦτο ἀπαράδεκτος ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Ὀτεντοτίαν, δείχνει τὴν ἀντοχὴν εἰς τὸν χρόνον, τὴν μακροβιότητα, τὴν... κακοποιὸν ἱκανότητα τῶν ὑποδεεστέρων πλασμάτων τῆς Δημιουργίας. Πληγὴ τῶν Ἀθηνῶν, τῶν προαστείων των καὶ τῶν Ἀθηναίων ὁ Σιδηρόδρομος Κηφισιᾶς, λογαριάστε πόσα χρόνια μυκτηρίζει τὴν ἀγανάκτησιν, τὴν ἐξέγερσιν, τὴν ὀργὴν τόσου κόσμου. Ἀποφασίζεται, ἐπὶ τέλους, νὰ λείψῃ; Ἀμέσως τὸ «Θηρίο» σκοτώνει ἄνθρωπον. Ἐκδικεῖται.

*

Ο ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΩΡΡΑΣ, ὁ νεοεκλεγεὶς ἀκαδημαϊκὸς εἰς τὸ Παρίσι, δὲν θεωρεῖται μόνον ἕνας φωτεινὸς δημιουργὸς τῆς συγχρόνου λογοτεχνικῆς Γαλλίας. Εἶνε ἀκόμη ἕνας ἀπὸ τοὺς εἰλικρινεστέρους ψάλτας τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, τοῦ Μέτρου, τοῦ Ρυθμοῦ, τῆς Ὁμορφιᾶς, ὅπως τὰ ἐφαντάσθη, τὰ ἐφεῦρε καὶ τὰ προσέφερεν εἰς τὸν κόσμον ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς καὶ μέσα εἰς αὐτὴν «τῆς Ἑλλάδος ἡ Ἑλλὰς» — ὅπως ἀπεκάλεσε τὴν Ἀττικὴν εἰς τὸ περίφημον βιβλίον του «Ἀθηναία». «Ἡ Ἑλλὰς εἶνε ἡ χώρα ποὺ ἐχάρισεν εἰς τὸν κόσμον τὸν πολιτισμόν. Διότι τοῦ πολιτισμοῦ κυρία καὶ ὑψίστη προσπάθεια εἶνε νὰ βγάλῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν σκέψιν του ἀπὸ τὸ χάος, νὰ ξεχωρίσῃ καὶ ν' ἀναλύσῃ, διὰ νὰ ταξινομήσῃ καὶ νὰ ὀργανώσῃ, μόνον δὲ ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ «πατρὶς τοῦ Κόσμου ἡ Ἀττική», ὅπου μαζὶ μὲ τὴν Πολιοῦχον Θεὰν ἐγεννήθη ἡ Σοφία, ὁ «Λόγος» ἐπενοήθη ἡ τάξις, ἡ ἑνότης, ὁ ρυθμὸς, δηλαδὴ ἀκριβῶς ἡ διάκρισις καὶ ἀνάλυσις, ἡ ταξινόμησις καὶ ὀργάνωσις. Δι' αὐτὸ ἡ Ἀττικὴ εἶνε ἡ πατρὶς τοῦ κόσμου, ἡ Κοιτὶς τοῦ Πολιτισμοῦ, τὸ Παλλάδιον τοῦ Πνεύματος».

*

Η ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ Μωρρᾶς, θριαμβευτικὴ πράγματι — ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ γνωσθῇ ὅτι ὁ Γάλλος συγγραφεὺς ἔχει ὡς μικρὸν ὄνομα — πλὴν τοῦ ὀνόματος Κάρολος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον εἶνε γνωστός— καὶ τὸ ὄνομα... Φώτιος, ἀπολύτως ἀσυνήθιστον εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ γενικώτερον εἰς τὸν καθολικισμὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Φώτιος εἶνε ἕνας «ἀφωρισμένος Βυζαντινὸς αἱρεσιάρχης». Ἡ ἱστορία τοῦ παράδοξου ὀνόματος διὰ τὸν Μωρρὰς εἶνε χαριτωμένη. Ὁ πατέρας του μέγας ἑλληνολάτρης, ἤθελε νὰ τὸν βγάλῃ Φωκίωνα. Ὁ ἀπλοϊκὸς ὅμως παπᾶς, εὑρίσκων ὅτι Φωκίων εἶνε ὄνομα κατηραμένον, ἠρνήθη νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὸν νεοφώτιστον. Τὸ «Φώτιος» ὑπῆρξε λύσις... συμβιβασμοῦ. Εἶχε μέσα τὴν συλλαβὴν Φω- (τοῦ Φωκίωνος), ἦτο ὄνομα ἑλληνικὸν καὶ ἐπὶ τέλους αἱρεσιάρχης ξεαιρεσιάρχης ὁ Φώτιος — κατὰ τὸν παπᾶν — ἦταν τοὐλάχιστο Χριστιανὸς καὶ ὄχι εἰδωλολάτρης ὅπως ὁ... Φωκίων.

*

ΧΑΡΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ γιὰ τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν μας. Ὁ ἐφιάλτης τῶν ἐξετάσεων ἐπέρασεν — τὰ σχολεῖα τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο κλείσανε τὰς θύρας. Ἀπὸ τοὺς πιτσιρίκους τῶν Δημοτικῶν Σχολείων ὡς τοὺς ὑποψηφίους ἀκαδημαϊκοὺς πολίτας τοῦ Πανεπιστημίου, δὲν ἀκούονται τὶς μέρες αὐτὲς παρὰ στεναγμοί... χαρᾶς καὶ ἀνακουφίσεως. Εἶνε βέβαια καὶ ἡ ἀνησυχία ἀκόμη τῆς βαθμολογίας. Ἕως ὅτου ἐκδοθοῦν τὰ ἀποτελέσματα καὶ ξεκαθαρισθοῦν τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια — οἱ προαχθέντες οἱ ἀπορριφθέντες, οἱ μετεξεταστέοι — δὲν θὰ πάῃ ἡ καρδιὰ στὴ θέσι της. Ἀλλὰ ἡ ἀνησυχία αὐτὴ εἶνε μᾶλλον γιὰ τοὺς ...γονεῖς ! Οἱ νεαροὶ βλαστοὶ πανηγυρίζουν διὰ τὸ τέλος τοῦ Σχολικοῦ Ἔτους. Καὶ τόσον οἱ ἐπιμελεῖς, ὅσον καὶ οἱ ἀμελεῖς, εὔχονται γιὰ τὸ ἐφετεινὸ καλοκαίρι νὰ διαρκέσῃ τοὐλάχιστον... πέντε - ἕξη χρόνια.

*

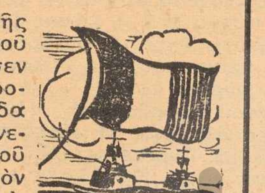

ΤΑ ΝΑΥΤΑΚΙΑ τῆς μοίρας τοῦ Γαλλικοῦ στόλου, ποὺ κατέπλευσεν εἰς τὸ Φάληρον τὴν προπερασμένην ἑβδομάδα καὶ παρέμεινεν εἰς τὰ νερὰ τοῦ Ἀττικοῦ αὐτοῦ ὅρμου ἐπὶ μίαν σχεδὸν ἑβδομάδα, ἐγνώρισαν ἐδῶ τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς ἀνυποκρίτου, εἰλικρινοῦς θερμῆς συμπαθείας ποὺ ἀποδεικνύει καὶ χαρακτηρίζει τὴν μεταξὺ τῶν δύο λαῶν ὕπαρξιν ἀκαταλύτων δεσμῶν, ὄχι πλέον φιλίας μόνον, ἀλλὰ δεσμοῦ ἀνωτέρου, «συγγενείας» ἠθικῆς καὶ ψυχικῆς. Πατρὶς τοῦ ὡραίου καὶ γενέτειρα τοῦ πολιτισμοῦ ἡ χώρα αὐτὴ, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ συνδέεται μὲ τὴν χρυσῆν κλωστὴν τῆς πνευματικῆς συγγενείας μὲ τὴν χώραν, ποὺ ἔλαβε καὶ ἐνεσάρκωσε τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ τὰς ἀρχὰς καὶ δι' αὐτὸ ἀπέβη ἡ πρωτοπόρος τῆς πολιτισμένης Ἀνθρωπότητος τῆς ἐποχῆς μας εἰς τὸν φωτεινὸν δρόμον τῶν κατακτήσεων τοῦ Πολιτισμοῦ, τοῦ Πνεύματος, τῆς Ὀμορφιᾶς. Τὰ ναυτάκια τῆς Γαλλίας, μὲ τὸ ἀμέριμνο κέφι των καὶ τὴν πολιτισμένην των φαιδρότητα, εὑρῆκαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς χώρας μας ὅ,τι ἦτο φυσικὸν νὰ εὕρουν, ἐγκαρδιότητα καὶ ἀγάπην ἄδολον καὶ εἰλικρινῆ.

*

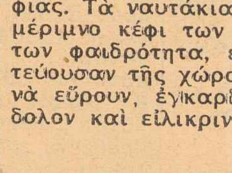

ΘΑ ΠΕΙΘΑΡΧΗΣΟΥΝ, λοιπὸν καὶ αἱ φωτειναὶ διαφημίσεις. Αὐτὴ ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη ἀπὸ τὰς ἁρμοδίας ἀρχάς. Ἐδημοσιεύθη ἕνα Διάταγμα, ποὺ καθορίζει ὅτι εἰς τὸ μέλλον γιὰ νὰ ἐγκατασταθῇ μία φωτεινὴ διαφήμισις, θὰ χρειάζεται εἰδικὴ ἄδεια. Γιὰ νὰ δοθῇ ὅμως αὐτὴ ἡ ἄδεια, θὰ πρέπει νὰ τεθοῦν ὑπ' ὄψιν τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, τὸ τεθοῦν ὑπ' ὄψιν τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, τὸ της φυσικά, φωτογραφίαι τοῦ κτιρίου, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ τοποθετηθῇ καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ εἶνε ἀπαραίτητα γιὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν φωτιστικῶν ἐντυπώσεων, ποὺ θὰ προκαλῇ, ἀναλόγως τοῦ κτιρίου, τοῦ μέρους, ἄλλων φωτεινῶν ἐπιγραφῶν κλπ. Αἱ ὑπάρχουσαι διαφημίσεις τοῦ εἴδους αὐτοῦ θὰ ὑπαχθοῦν εἰς τὸν γενικὸν αὐτὸν ρυθμὸν ἐντὸς διετίας. Τὸ μέτρον ἦτο πράγματι ἀναγκαῖον καὶ εἶνε ὀρθότατον. Τὸ φῶς σήμερον ἔχει ἀποβῆ γενικῶς «ἀρχιτεκτονικῶν στοιχείων» ἀπὸ ἀπόψεως διακοσμητικῆς καὶ εἶνε ἀναγκαῖον αἱ φωτειναὶ διαφημίσεις, νὰ ἐναρμονίζωνται μὲ τὰς γενικὰς διακοσμητικὰς τῆς πόλεως ἀρχὰς, νὰ ὑπάγωνται ὑπὸ κάποιον ἔλεγχον καὶ ρυθμόν. Γιατὶ μερικὲς, λόγῳ ἐλλείψεως ἀκριβῶς ἀνωτέρου ἐλέγχου ἀποτελοῦν πράγματι φρικτὰ βαναυσουργήματα.

*

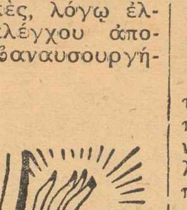

ΤΑ «ΩΡΑΙΟΚΟΜΕΙΑ» — μὲ αὐτὸ τό... μακαρόνι μερικοὶ ἀπέδωκαν τὴν γαλλικὴν ὁρολογίαν αὐτοῦ τοῦ φρούτου τῆς ἐποχῆς, δηλαδὴ τῶν ἰνστιτούτων καλλονῆς. Ὑπὸ τὴν ἱερὰν δὲ ἀγανάκτησιν τῆς ... μόδας ἐναντίον τῆς ἐξελληνίσεως καὶ ξένων λέξεων, κατήντησεν μυαλωμένος κατὰ τὰ ἄλλα συμπολίτης νὰ ζητήσῃ ... ἀστυνομικὴν ἐπέμβασιν γιὰ νὰ μετονομασθοῦν σέ... ὀνυχοκομίαν, τὸ μανικιούρ. Τὰ «ὡραιοκομεῖα» λοιπὸν, κάνουν, φαίνεται, καὶ εἰς τὸν τόπον μας χρυσὲς δουλειές. Πετσοκόβουν, ράβουν: ξυλώνουν καὶ κάνουν τὶς ἄσχημες ὡραῖες καὶ σεβάσμιες γερόντισσες δροσερώτατα κοριτσόπουλα διὰ τῆς διορθώσεως «τῶν ἀνεπανορθώτων προσβολῶν τοῦ χρόνου», τῶν ρυτίδων, ἐπάνω εἰς τὰ πρόσωπά των. Ἡ γυναῖκες, ποὺ δὲν διστάζουν νὰ καταφύγουν εἰς τὰς ἐγχειρήσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους, μ' ὅλον ὅτι δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶνε ὀδυνηρὲς καὶ βασανιστικές. Τὰ «ἀσθενῆ» καὶ «εὐαίσθητα πλάσματα», ποὺ θὰ ἦσαν ἱκανὰ νὰ λιποθυμήσουν ἀπὸ ἕνα τυχαῖον τσαγκρούνισμα, ἀπὸ ἕνα πονόδοντον, προκειμένου νὰ ἐλαττώσουν κατὰ μίαν ἔστω τὶς ρυτίδες τοῦ προσώπου των, δὲν διστάζουν ν' ἀντιμετωπίσουν ἡρωϊκώτατα τὸ χειρουργικὸν μαχαῖρι. «Μπρὸς στὰ κάλλη τ' εἶνε ὁ πόνος;» ἐρωτᾷ δικαίως ἡ λαϊκὴ ἑλληνικὴ σοφία. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀρχαῖος ποιητὴς δικαίως ἀπεφαίνετο «νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον καὶ πῦρ, καλή τις οὖσα» δηλαδὴ ἡ ὅμορφη γυναίκα νικᾷ καὶ τὴ φωτιὰ καὶ τὸ σίδερο».

ΜΙΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ἀνελήφθη τελευταίως γιὰ τὴν ἀποβολὴν ἀπὸ τὴν γλῶσσαν μας τῶν ξένων λέξεων, ποὺ χρησιμοποιοῦμεν. Ἡ μανία, βέβαια, τῆς χρησιμοποιήσεως λέξεων ξένων εἶνε πραγματικότης. Καὶ πραγματικότης ἀξιοθρήνητος. Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἐπίσης ἀξιοθρήνητος πραγματικότης ἡ μανία ἡ ἀντίθετος, αὐτὴ ποὺ ζητεῖ νὰ ἐξελληνισθοῦν λέξεις, ποὺ χαρακτηρίζουν πράγματα μὴ ἔχοντα ἀντίστοιχον ἑλληνικὸν ὄνομα, γιὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ὑπῆρχον τὰ πράγματα αὐτὰ, ὅταν ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐδημιουργεῖτο, ἤκμαζε καὶ ἀπεκρυσταλλοῦτο ; Αὐτὴ ἡ τάσις ἐξιχθεῖσα ἕως τὴν ὑπερβολὴν, ἔγινε αἰτία νὰ προικίσωμε τὴν γλῶσσαν μας μὲ δῆθεν ἑλληνικὰς, ἀλλὰ πράγματι ἠλιθίας λέξεις, ὅπως αἴφνης τὸ ἀνοητότατον «πυροβόλον» καὶ τὸ ἐξωφρενικὰ θεόκουτο «βλητοφόρον». Λέξεις χωρὶς κανένα νόημα, ἀφοῦ οὔτε φωτιὰ ρίχνει τὸ κανόνι διὰ νὰ λέγεται πυροβόλον, καὶ βλήματα κουβαλᾷ τὸ ὄχημα, ποὺ μόνον ἐὰν κουβαλοῦσε... βλῆτα θὰ μποροῦσε νὰ λέγεται ὅπως τὸ ἐβάπτισαν οἱ ἐξελληνισταί. Χίλιες φορὲς προτιμώτερη κάθε ξένη λέξις, ἐὰν πρόκειται ἀντ' αὐτῆς νὰ λέγεται — ὅπως τὸ θέλει τὸ «ὀνομαστικὸν» — «φάριον μετὰ θυσάνου, ἐθνοσήμου καὶ στέμματος» τὸ ἀθωότατον φέσι μὲ φούντα καὶ στέμμα ἢ «λαιμοδέτη» ἡ καϋμένη ἡ «λαιμαργιά» τῶν κάρρων. Κειρία μετὰ πόρπης καὶ διεμβολῆς ξέρετε τί εἶνε ; Εἶνε... ἑλληνιστὶ (!!) ἡ λουρίδα ποὺ ἑνώνει τὰ δύο σακκιὰ τοῦ λαϊκώτατου δισακκίου. Ἀπὸ τέτοια ἑλληνικὰ χίλιες φορὲς προτιμότερα τὰ χειρότερα φραγκοχιώτικα. Σημειωτέον ὅτι ἐδιαβάσατε ἄριστα. Κειρία — τὸ «κει» μὲ ἔψιλον γιῶτα — ἐβάπτισαν (νὰ ὄψωνται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως) τὴ λουρίδα αὐτή. Ἂν δὲ θελήσωμε νὰ συζητήσωμεν διὰ τὰ «κνωδάκια», τὰ «ἡλίδια», τὰ «ἀποκολούσματα», τοὺς πόρπακας καὶ τὰ κέστρα, ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ τὸ χέρι του.

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ο «ΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ"

Ὁ κατακτητής! Ὁ κατακτητὴς τῶν γυναικῶν! Τί ὡραία λέξις ! Τί τίτλος τιμῆς γιὰ ἕναν ἄνδρα ! Πόσο περήφανος φαίνεται ὁ θαυμάσιος αὐτὸς κύριος, ποὺ μπορεῖ νὰ σημειώνῃ στὸ καρνὲ τῆς ἀσυνειδησίας του ἀλλεπάλληλες κατακτήσεις ! Ἀλλὰ καὶ τί θλιβερὸ θέαμα παρουσιάζει στὰ μάτια τοῦ ἁπλοῦ καὶ τίμιου ἀνθρώπου. Πόσο θὰ ντρεπόταν γιὰ τὸν ἑαυτό του ἂν ἠμποροῦσε ν' ἀκούσῃ τί λένε οἱ ἄλλοι γι' αὐτόν. Πόσο θὰ ἔνοιωθε τὸν κενὸ καὶ ἀνόητο ρόλο ποὺ διάλεξε ὡς τώρα στὴ ζωή. Καὶ πόσο θὰ ἐζήλευε τὸν εὐγενῆ καὶ περήφανο ἄνδρα ποὺ δὲν ἔχει σκοπὸ καὶ ἔργο καὶ ἐπάγγελμα τῆς ζωῆς του τὴν «κατάκτησι», καὶ ποὺ εἶνε ὁ ἀληθινὸς κατακτητής. Αὐτὸς ποὺ μπορεῖ ν' ἀγαπᾷ μιὰ γυναῖκα γιὰ καιρὸ χωρὶς νὰ ἐκδηλώνῃ τὰ αἰσθήματά του μὲ θόρυβο καὶ μὲ ἀπατηλὲς ὑποσχέσεις καὶ μὲ ψεύτικους ὅρκους. Ἀλλὰ μὲ ἁπλότητα, μὲ εἰλικρίνεια καὶ μὲ ὡραῖες πράξεις. Αὐτὸς μὲ τ' ἀληθινά του αἰσθήματα, τὴν προσωπικότητά του, τὸν τίμιο χαρακτῆρά του, θὰ κερδίσῃ στὸ τέλος τὴν καρδιὰ τῆς γυναίκας ποὺ ἀγαπᾷ. Ὅποιος, ἄλλως τε, θέλει νὰ ἐπαγγέλλεται τὸν κατακτητὴ ἔρχεται ἡ ὥρα καὶ ἀποκαλύπτεται χάρις στὴν ἀναπόφευκτη ἐπαφή του μὲ τὴν πραγματικότητα.

Ἀπ' αὐτοὺς ὅμως ἐπὶ τέλους τοὺς «κατακτητὰς» ἀρχίζει σιγὰ-σιγὰ ἡ γυναίκα νὰ γλυτώνῃ. Μὲ τὴν βαθμιαία χειραφέτησί της βλέπει πιὰ καθαρώτερα, καὶ κρίνει ὡριμώτερα. Καὶ μπορεῖ σήμερα ν' ἀμύνεται κάπως ἐναντίον αὐτῶν τῶν ὑπούλων ἐχθρῶν της.

— Ποιὸς ὅμως θὰ γλυτώσῃ ποτὲ τὴν γυναῖκα ἀπὸ τὴν ἄλλη πληγὴ τῶν κατὰ φαντασίαν κατακτητῶν ; Μὲ τί μέσον, μὲ τί ὅπλον θὰ μπορέσῃ νὰ ἐξοντώσῃ ἡ γυναίκα καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν ὁλόκληρη ἡ Κοινωνία μερικοὺς τέτοιους συχαμεροὺς συκοφάντες, μερικοὺς κακοηθέστατους μικρανθρώπους ποὺ εἶνε ἕτοιμοι σὲ κάθε στιγμὴ νὰ κηλιδώσουν ὑπολήψεις, νὰ καταστρέψουν ὁλόκληρες οἰκογένειες μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κορδακίζωνται ὡς ἥρωες φανταστικῶν ἐρωτικῶν μυθιστορημάτων ; Τέτοιοι τύποι στὸν τόπο μας ὑπάρχουν δυστυχῶς οὐκ ὀλίγοι. Τόσο στὴν Πρωτεύουσα, ὅσο καὶ στὶς Ἐπαρχίες.

Μπαίνετε αἴφνης ἀνύποπτη σ' ἕνα κοσμικὸ κέντρο. Χαιρετᾶτε ἕνα πρόσωπο ποὺ ἔτυχε κάπου κάποτε νὰ σᾶς τὸ ἔχουν συστήσει. Δὲν τοῦ εἶνε ἀρκετὴ ἡ τιμὴ τοῦ χαιρετισμοῦ ! Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔχει δίπλα του ἕνα φίλο, ποὺ θέλει νὰ τὸν καταπλήξῃ, ἀρχίζει καὶ τοῦ διηγεῖται μὲ τὸν φυσικώτερο τρόπο πράγματα, ποὺ ἂν γιὰ μιὰ στιγμὴ σᾶς περνοῦσαν ἀπὸ τὸ νοῦ θὰ πέφτατε ἐκεῖ ἐπὶ τόπου λιπόθυμη ἀπὸ ντροπή ! Μοῦ διηγεῖτο κάποια φίλη μου — κοσμικὴ καὶ ὡραία κυρία — ὅτι τῆς συνέβη μιὰ τέτοια περίπου ἱστορία. Ἀλλὰ «ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τὸν κλέφτη, καλλίτερα ὅμως τὸν νοικοκύρη !» Ὁ ἀδελφὸς τῆς κυρίας αὐτῆς καθόταν σ' ἕνα κέντρο, ὅπου τὸν πλησίασε ἕνας φίλος του μὲ δύο ἄλλους ἀγνώστους κυρίους Ἔγιναν ἡ τυπικὲς συστάσεις καὶ ἐκάθησαν ὅλοι μαζί. Ἀπὸ τὴν μιὰ κουβέντα στὴν ἄλλη φθάσανε καὶ στὴν κριτικὴ τῶν ὡραίων γυναικῶν. Ἐπειδὴ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ τοῦ κυρίου — ἡ φίλη μου — εἶχε τὴν... ἀτυχία νὰ συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν ὡραίων, κάποιος ἀπὸ τὴν συντροφιὰ ἀνέφερε καὶ τὸ ὄνομά της. Τότε ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο ἀγνώστους χωρὶς φυσικὰ νὰ ξέρῃ τὸ πατρικὸ ἐπώνυμο τῆς κυρίας, ἄρχισε νὰ βεβαιώνῃ φυσικὰ καὶ ἁπλᾶ ὅτι ἡ κυρία ἐκείνη εἶνε πολὺ γνωστή του, ὅτι ὁ δεσμός τους εἶνε πολὺ — πάρα πολὺ στενὸς — καὶ τὰ λοιπά. Ἄφηνε μὲ ἄλλα λόγια νὰ ὑπονοοῦνται λίαν ὕποπτες σχέσεις. Ὁ ἀδελφὸς τῆς κυρίας, ἄνθρωπος ψύχραιμος καὶ πρὸ πάντων βέβαιος γιὰ τὴν ἠθικὴ τῆς ἀδελφῆς του, ἄκουε ὅλα αὐτὰ χωρὶς νὰ λέῃ λέξι. Ἤξερε ὅμως ὅτι μετὰ τὸ θέατρο ἡ ἀδελφή του μὲ τὴν συντροφιά της θὰ κατέληγε στὸ ἴδιο αὐτὸ κέντρον. Πραγματικὰ ἔτσι ἔγινε. Σὲ λίγο ἦλθε ἡ Κυρία. Καὶ ἐπειδὴ εἶχε τὴ δική της συντροφιὰ ἐχαιρέτησε ἀπὸ μακρυὰ τὸν ἀδελφό της καὶ ἐκάθησε λίγα τραπεζάκια πιὸ κάτω. Τότε ὁ κατακτητής, μὴ φανταζόμενος τέτοια διαβολικὴ σύμπτωσι, ρώτησε μὲ περιέργεια νὰ μάθῃ ποιὰ εἶνε ἡ ὡραία κυρία ποὺ χαιρέτησε τὸ τραπέζι τους. Τὴν ἀπάντησι ἀνέλαβε νὰ τὴν δώσῃ ἀμέσως ὁ ἀδελφός : Μὲ δύο γεροὺς μπάτσους ἔμαθε ὅτι εἶνε ἡ κυρία Τάδε, ἡ πρὸ ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας... ἐρωμένη του !

Φαντάζομαι ὅτι ἡ θεραπεία τοῦ νεαροῦ αὐτοῦ ψευδοκατακτητοῦ θὰ ἦταν ριζική. Ἀλλὰ δυστυχῶς τέτοιες καλὲς συμπτώσεις δὲν μπορεῖ νὰ τυχαίνουν πάντα. Οὔτε ψύχραιμοι ἄνθρωποι, ὅπως ὁ ἀδελφὸς τῆς φίλης μου, ὑπάρχουν πολλοί. Κι' ἔτσι βλέπουμε ἀδελφοὺς νὰ σκοτώνουν τὶς ἀδελφές, γιατὶ διεδόθη κάτι ἀνυπόστατο εἰς βάρος τους, ἀρραβῶνες νὰ διαλύωνται, ἀνδρόγυνα νὰ χωρίζουν, ἀθῶα κορίτσια νὰ πετιοῦνται ἀπὸ τοὺς γονεῖς των στοὺς δρόμους.

Γι' αὐτὸ νομίζω ὅτι ἡ Κοινωνία θ' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν τρομερὴ αὐτὴ πληγή, μόνο ἂν ἄρχιζε νὰ στιγματίζῃ καὶ νὰ καταδιώκῃ συστηματικὰ τοὺς οἰκτροὺς αὐτοὺς τύπους.

Κάθε πολιτισμένος ἄνθρωπος, κάθε ἄνδρας ἄξιος τοῦ ὀνόματός του θὰ ἔπρεπε μόλις ἀκούσῃ κάποιον νὰ ἐκφράζεται ἀσεβῶς γιὰ ὁποιανδήποτε γυναῖκα, εἴτε γνωστή του, εἴτε ἄγνωστη, νὰ τοῦ κόβῃ ἀμέσως τὸν χαιρετισμό. Τὸ ἴδιο καὶ κάθε γυναίκα, ποὺ ἀκούει στὴν συντροφιά της νεαροὺς ἢ ὥριμους ἄνδρες νὰ μιλᾶνε γιὰ φίλες της ἢ καὶ γι' ἄγνωστές της μὲ ἀσέβεια.

Τὸ ἴδιο ὀφείλει νὰ κάμῃ ἀπὸ ἀξιοπρέπεια γιὰ τὸ φῦλό της καὶ ἂν δὲν θέλῃ νὰ εἶνε αὔριο καὶ αὐτὴ θῦμα τέτοιων ὑποκειμένων. Νὰ διακόπτῃ τὴ συνομιλία καὶ νὰ φεύγῃ μακρυὰ σὰν νὰ πρόκειται περὶ λεπρῶν. Μόνον ἔτσι θ' ἀπαλλαγῇ ἡ Κοινωνία ἀπ' αὐτὲς τὶς μάστιγες.

Π. Κ.

Ἡ ζωὴ τοῦ Κάμπου

Ν. ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗ

Οἱ ἀναγνῶσται μας θὰ προσέξουν ἰδιαιτέρως τὸ κατωτέρω διήγημα τοῦ ἰατροῦ κ. Ν. Τουτουντζάκη, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστὸν, ἔλαβε πρὸ ἡμερῶν τὸ πρῶτον βραβεῖον τοῦ Καλοκαιρινείου διαγωνισμοῦ, γιὰ τὴν νησιώτικη ἠθογραφία του «Λιμάνια». Ὁ κ. Τουτουντζάκης δὲν εἶνε ἄγνωστος εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα. Ἀκολουθῶν τὴν παράδοσιν τῶν φιλολογούντων ἀσκληπιαδῶν, ἔχει δώσει μέχρι σήμερον πολλὰ δείγματα τοῦ λογοτεχνικοῦ του ταλάντου. Ἡ μελέτη του «Σάτυρα καὶ Ἰατρική», τὸ μονόπρακτον θεατρικόν του ἔργον «Οἱ Πονεμένοι» καὶ «Οἱ Δώδεκα Στιγμὲς» (πρόζες) εἶνε βιβλία ποὺ ἐκίνησαν τὴν προσοχὴν τῶν κριτικῶν καὶ κατέλαβαν ἀξιόλογον θέσιν εἰς τὴν σύγχρονον Ἑλληνικὴν φιλολογίαν.

Ὁ Χαρανὴς βγῆκε κεῖνο τὸ βράδυ ἀπ' τὸ καφενεῖο περισσότερο ξαναμμένος ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά. Ἡ διηγήσεις τοῦ μουσαφίρη φοιτητῆ ποὺ πρὶν λίγες μέρες ἦρθεν ἀπ' τὴν Ἀθήνα στὸ χωριό τους γιὰ νὰ περάση κάμποσον καιρὸ τοὔχαν πιὰ ξεσηκώσει τὸ νοῦ. Τόσο λοιπὸν ὄμορφα ζούσανε αὐτοὶ κεῖ πάνω; Καὶ σὰ συλλογιζότανε τὴ ζωὴ τὴ δική τους, ποὺ περνούσανε μέσα στὸ μικρὸ κεῖνο ξεροχῶρι, σὰ θυμόταν τὶς βροχὲς καὶ τὰ λιοπύρια ποὔτρωγαν τοὺς καϋμένους τοὺς χωριανούς, δὲν μποροῦσε νὰ κρατηθῆ.

Κάτι λὲς μέσα του τὸν ἔπνιγε!

— Φτοῦ νὰ πάρη ὁ διάολος! Εἴμαστε καὶ μεῖς ἄνθρωποι ! Ζοῦμε ! Μουρμούριζε σὲ κάθε τέτοια περίστασι.

Ὄξω ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ καφενὲ κοντοστάθηκε λίγο. Κύτταξε τὸ βαρὺ σκοτεινιασμένο οὐρανὸ, ἔπειτα τὸ δρομάκο τὸ γιομᾶτο λάσπες, ἔσιαξε τὸ παλτό του σηκώνοντας τὶς φαρδειὲς πλάτες του καὶ χάθηκε μὲς στὸ σκοτάδι. Βάδιζε βιαστικὰ καὶ σκεφτόταν.

— Ἀθήνα! Τί ὄμορφα θᾶταν στὴν Ἀθήνα! Τὰ σπίτια της, οἱ δρόμοι της τὰ κορίτσια ! Ὄχι ἐδῶ. Ποῦ λαχταρᾶ τὸ μάτι κανενὸς νὰ δῆ ἄνθρωπο ! Φτοῦ νὰ πάρη ὁ διάολος. Εἴμαστε καὶ μεῖς ἄνθρωποι ! Ζοῦμε. Περπατοῦμε καὶ μουρμούριζε. Ἀριὲς στάλες τοὔρθαν στὸ πρόσωπο.

— Ἀμ' ὅλο αὐτὰ ἔχουμε ἐδῶ χάμω. Βροχὴ καὶ λάσπη. Κι' ἔπειτα νὰ σοῦ λένε...

Σήκωσε τὸ κολλάρο τοῦ παλτοῦ του, ἔχωσε τὰ χέρια του μέσα στὶς τσέπες, κατέβασε τὸ κεφάλι κι' ἄνοιξε περισσότερο τὸ βῆμα του. Στὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου σκόνταψε:

— Ἄει στὸ διάολο. Μουρμούρισε.

Κύτταξε ψηλὰ, στὸ στύλο. Ἡ λάμπα ἦταν σβυστὴ μέσα στὸ φανάρι. Τὸ σκοτάδι ἦταν τέτοιο ποὺ μὲ δυσκολία κανεὶς ξεχώριζε ἕνα πανὶ ἄσπρο.

— Κι' ὕστερα διαλαλοῦνε πὼς θὰ βάλουνε κι' ἠλεκτρικό. Τύφλα τους ! Μιὰ λάμπα δὲν μποροῦνε νὰ διατηρήσουνε. Θὰ φάη μαῦρο στὶς καινουργιες ἐκλογές, ποὺ θὰ πάη καπνός. Καλλίτερα ὁ κὺρ-Πρόεδρος νὰ φροντίση νὰ χτίση κανένα λουτρὸ γιὰ νὰ ξεπλυθῆ!

Κ' ὕστερα πάλι:

— Ἀμ' ποιὸς θἄνε σ' αὐτὸ τὸ βρωμοχῶρι ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μῆνες. Ὄχι παίζουμε!...

Ὅλο καὶ μουρμούριζε.

Ἦταν πιὰ ὄξω στὸ σπίτι του. Κείνη τὴν ὥρα περνοῦσε ὁ Πρόεδρος.

— Καλησπέρα, Χαρανῆ.

— Γειά σου.

Καὶ μόλις ἀπομακρύνθηκε ὁ Μπράλος ὁ Χαρανῆς ψιθύρισε:

— Παλητόμαρο καὶ σύ ! Καλησπέρα ἔ ; Γιατὶ κοντεύουν ἡ ἐκλογές. Ἔννοια σου καὶ θὰ δῆς. Λουτρὸ νὰ χτίσης κακομοίρη μου, λουτρό...

Ἡ μάνα του, ποὺ τὸν περίμενε, σὰν μπῆκε τὸν ρώτησε:

— Μὲ ποιὸν κουβέντιαζες;

— Δὲν σ' ἀρωτήσανε.

Τράβηξε στὴ γωνιὰ καὶ κάθησε στὴν πολυθρόνα τοῦ μακαρίτη.

Ἡ μάνα του κι' ἡ ἀδελφή του ἑτοιμάζανε τὸ τραπέζι. βουβές. Οὔτε ὁμιλία, οὔτε κουβέντα κεῖνες τὶς βραδυές. Γιατὶ σὲ κάθε λόγο τους, ὁ Χαρανὴς αἰτία ζήταγε γιὰ νὰ τοὺς στήσει τὸν καυγᾶ. Ὅλα τοῦ φταίγανε τώρα. Ἡ ἀδελφή του, ἡ μάνα του, ὁ πρόεδρος, ἡ γάτα — ποὺ σ' αὐτὴ ξεθύμωνε περισσότερο — ὁλόκληρο τὸ χωριό !

Κάθε τόσο στὸ σπίτι του τὸν ἄκουγαν νὰ μουρμουρίζη:

— Τόπος κι' αὐτός ! Βρωμοχωριό ! Κατάρα!

Κεῖνο τὸ βράδυ, σὰν ἄκουσε ἡ μάνα του νὰ τὸ ξαναλέη, δὲν κρατήθηκε :

— Μὰ τώρα σοὔφταιξε, μαθὲς, ὁ τόπος ; Τοὖπε ταραγμένη. Τόσα χρόνια τώρα. Αὐτὸ τὸ μπόϊ ποῦ τὄκανες ; Ἐδῶ δὲ μεγάλωσες; Ἐδῶ δὲν ἔζησε μαθὲς ὁ παποῦς σου, ὁ μακαρίτης ὁ μπαμπᾶς σου, ἐγώ, ἐσύ, ὅλος ὁ κόσμος !

— Ὅλος ὁ κόσμος μπορεῖ ! Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ ζήσω πιὰ ἐδῶ, θὰ φύγω, θὰ πάω ὄξω, θὰ ταξιδέψω...

Ἡ μάνα του ἔκαμεν ὑπομονὴ τόσον καιρὸ τώρα γιὰ νὰ μὴ πῆ τὸ μεγάλο λόγο. Κρατιόταν. Δαγκωνόταν πολλὲς φορὲς γιὰ νὰ μὴ βγῆ ἀπὸ τὸ στόμα της. Μὰ τὸν εἶχε πιὰ βαρεθῆ. Ἀπόψε ὅλοι οἱ καυγάδες ποὺ τοὺς ἔκανε ὁ Χαρανὴς, ἑνώθηκαν, φούσκωσαν, γενῆκαν βουνὸ καὶ κάθησαν πάνω στὸ στῆθος της.

— Νὰ πᾶς στὸ καλὸ, στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ, ὅπου σὲ φωτίσει ἡ μοῖρα σου. Τοὖπε.

* * *

Εἴχανε περάσει ἡ πρῶτες μέρες, ἡ πρῶτες βδομάδες. Στὴν ἀρχὴ ὁ Χαρανὴς στὸ κάθε τι ποὔβλεπεν ἔδειχνε ἔκπληξι, χαρὰ, εὐχαρίστησι· ὅλα τὰ πράγματα τοῦ φαινόντουσαν διαφορετικὰ στὴν Ἀθήνα. Οἱ δρομοι, τὰ σπίτια, οἱ ἄνθρωποι, ἀκόμα καὶ τὸ φεγγάρι ποὺ τὸ κύτταζε ἕνα βράδυ τοῦ φάνηκεν ἔτσι ἀλλιώτικο, σάμπως πιὸ μεγάλο, πιὸ φωτερό ! Πέρασεν ἀκόμα λίγος καιρός. Ἡ πρῶτες ἐντυπώσεις ἔσβυσαν, ἡ λαχτάρα καὶ ἡ δίψα γιὰ κάθε τι καινούργιο κορέστηκε κι' ὁ Χαρανὴς ἄρχισε τώρα νὰ νοιώθη περισσότερο τὸν ἑαυτό του ξένο, μέσα σὲ κεῖνο τ' ἄγνωστο χάος ! Τί γυρεύει αὐτὸς μέσα ἐκεῖ!

Τὸ κάθε τι ποὔβλεπε τώρα τοῦ φαινόταν ἄνοστο, χωρὶς κανένα ἐνδιαφέρον. Τὸ μικρό του χωριὸ μεγάλωνε τὶς μέρες αὐτές, ἁπλωνόταν μπροστά του, τὸν κύκλωνε, τὄβλεπε παντοῦ ὅπου κι' ἂν πήγαινε, ὅπου βρισκόταν. Καὶ τώρα, κάθε τι π' ἀντάμωνε τὸ σύγκρινε μὲ κάτι ποὺ βρισκόταν κεῖ κάτω. Νὰ αὐτὸς ἐδῶ ὁ κῆπος μοιάζει μὲ τὸ μπαξὲ τοῦ Μαρῆ, κι' αὐτὰ ἐκεῖ τὰ σιδερένια κοκκινοβαμμένα κάγκελλα, μὲ κεῖνα ποὔχανε βάλει τώρα τελευταῖα στὸ σχολειὸ τοῦ χωριοῦ του.

Δύο - τρεῖς χωριανοί του ποὔρθαν νὰ τὸν δοῦν τὶς πρῶτες μέρες, οὔτε τοὺς ξανάδε πιά. Ἡ μέρες περνοῦσαν ἀκόμα χωρὶς καμμιὰ δουλειά. Γύρισε πεντέξη μαγαζειά, μὰ πουθενὰ δὲ μπόρεσε νὰ κάνη. Κατάλαβε πὼς δὲν ἦταν γεννημένος γιὰ τὴν πάλι. Δὲν μποροῦσε νὰ ζήση σ' αὐτήν. Κι' ἂς εἶχε καὶ τόσες ὀμορφιές. Τώρα ἤθελε τὸ χωριό του, τὸ πεθυμοῦσε, εὐχόταν πολλὲς φορὲς νὰ βρισκόταν κεῖ κάτω. Μὰ τώρα πῶς νὰ ξαναγύριζε.

Ντρεπόταν τοὺς χωριανούς του. Σὰν ἔφευγε τοὺς κορόϊδευε, ποὺ μέναν στὸ ξερότοπο ἐκεῖνο νὰ τοὺς τρώη τὸ λιοπύρι καὶ ἡ βροχή.

Ὑπόμενε ἔτσι, χωρὶς νὰ μπορῆ τίποτα νὰ σκεφθῆ ὅπως ὑπομένουμε μοιραῖα κάθε συμφορὰ ποὺ μᾶς ἔρχεται. Στὴν ἀρχὴ δὲν εἶχε στείλει οὔτε γράμμα ἀκόμα. Οὔτε ἤθελε νὰ θυμᾶται τὸ χωριό του. Λὲς καὶ ζητοῦσε νὰ τὸ ξερριζώση ἀπ' τὸ νοῦ του.

— Νὰ χαθῆ τὸ βρωμόχωριο!

Μουρμούριζε τὶς πρῶτες μέρες, κάθε φορὰ ποὔθελε ν' ἀντικρύση κάτι καινούργιο, ὄμορφο, παράξενο. Τώρα ὅμως αἰσθανόταν τὴν ἀνάγκην νὰ τοὺς γράψη. Τοῦ φαινόταν πὼς βάφευγε κάποιο βάρος ἀπὸ πάνω του, πὼς θ' ἀνακουφιζόταν. Κάθησε κι' ἔγραψε. Τοὺς μιλοῦσε γιὰ χίλια - δυὸ πράγματα, πὼς ἦταν εὐχαριστημένος, πὼς περνοῦσε καλά. Ντρεπόταν νὰ τοὺς γράψη τὴν ἀλήθεια.

Τὴν ὥρα, ποὺ τὸ χέρι του ἁπλωνόταν νὰ ρίξη στὸ κιβώτιο τὸ γράμμα, μουρμούρισε μὲ κάποιο παράπονο:

— Νάχα τὴν χάρι σου !

* * *

Ὁ Χαρανὴς ἦταν στὸ νοσοκομεῖο μιὰ βδομάδα τώρα. Δύο-τρεῖς χωρικοὶ σὰν μάθανε πὼς ἀρρώστησε, στάθηκαν καὶ τὸν ἔβαλαν κεῖ μέσα. Ζήτησαν νὰ τὸν στείλουν στὸ χωριὸ ὅπως συμβούλευσαν οἱ γιατροὶ, μ' αὐτὸς δὲν ἤθελε. Δὲν μποροῦσε νὰ πάη σ' αὐτὰ τὰ χάλια ! Τί θᾶλεγαν.

— Νὰ καθήσω, νὰ γίνω καλὰ, νὰ δυναμώσω λιγάκι κι' ἔπειτα. Πῶς νὰ πάω ἔτσι κεῖ κάτω. Τοὺς ἀπαντοῦσε.

Αὐτὸ ὅμως ἦταν μιὰ αἰτία. Στὸ βάθος ἤθελε νὰ βρισκόταν στὸ σπίτι του, στὴν μάνα του, στὴν ἀδελφή του, κοντὰ στοὺς δικούς του, στοὺς φίλους του.

Ἕνα πρωῒ ρώτησε τὴν ἀδελφὴ, ποὔρθε νὰ τοῦ βάλη τὸ θερμόμετρο :

— Μὰ πότε, ἀδελφή, θὰ βγῶ ἀπὸ δῶ μέσα;

— Θὰ βγῆς καμμιὰ φορά, μὰ νὰ δοῦμε! Τοὖπε εἰρωνικὰ καὶ χαμογέλασε στὸ νοσοκόμο, ποὺ βρισκόταν κεῖ πλάϊ.

Ἡ μέρες περνούσανε χωρὶς ὁ Χαρανὴς νὰ βλέπη καμμιὰ καλλιτέρευσι. Ὁ πόνος, ἕνας πόνος σ' ὅλο του τὸ στῆθος, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ κοιμηθῆ βραδυὲς ὁλόκληρες. Ἔβλεπε τοὺς γιατροὺς νὰ βγαίνουνε, τοὺς νοσοκόμους νὰ πηγαινοέρχωνται, τὶς ἀδελφὲς ν' ἀστειεύωνται χωρὶς νὰ δείχνουν καμμιὰ συμπάθεια στὸν πόνο τοῦ ἄλλου καὶ τοῦ φαινόταν τόσο παράξενο αὐτὸ, τόσο διαφορετικό .

Μὰ, γιατί λοιπόν; Δὲν εἶχαν καρδιὰ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι κεῖ μέσα;

Ἕνα ἀπόγευμα ἦρθαν στὸ θάλαμο κάμποσοι νέοι μαζὶ μὲ τὸν «ἐπιμελητή». Ἀπὸ τὸ διπλανό του ἔμαθε πὼς ἦταν φοιτηταὶ κι' ἦρθαν γιὰ μάθημα. Περικύκλωσαν ὅλοι τὸ κρεββάτι κι' ὁ ἐπιμελητὴς τοὖπε νὰ γδυθῆ. Ἔπειτα ἄρχισε νὰ δείχνη, νὰ δείχνη καὶ νὰ λέη.

Μιὰν ὥρα βάσταξεν ἐκεῖνο τὸ μαρτύριο. Ἀπ' ὅσα τοὺς εἶπεν ὁ Χαρανὴς δὲν μπόρεσε τίποτα νὰ καταλάβη. Τ' αὐτί του μονάχα ἅρπαξε τὴ λέξι «πνευμονία». Κι' ἔπειτα σὰν ντύθηκε κι' ἔπεσε στὸ κρεββάτι, κύτταξε πὼς ὅλοι τὸν κύτταζαν μὲ κάποια συμπάθεια ! Νά, λοιπὸν, ποὺ ὑπάρχουν καλοὶ ἄνθρωποι στὴν Ἀθήνα ! Κι' αὐτὸς ποὺ νόμιζε!.... Ἕνας μάλιστα ἀπ' αὐτοὺς τὸν πλησίασε κι' ἄρχισε νὰ τὸν ρωτᾶ ἀπὸ ποῦ εἶνε, τί δουλειὰ κάνει, πῶς τὸν λένε κι' ἕνα σωρὸ πράματα.

Ὁ Χαρανὴς ξεθάρρεψε λίγο. Ἦταν πρώτη του φορὰ ἀπ' τὴ μέρα, ποὺ μπῆκε μέσα κεῖ νὰ βλέπη ἄνθρωπο τοῦ νοσοκομείου νὰ τοῦ μιλᾶ μὲ τόση καλωσύνη ! Ὅλοι οἱ ἄλλοι, ὅλο μὲ τὸ ἄγριο! Ρώτησε:

— Ἕνα Χρῆστο Λέρη, μπᾶς καὶ τὸν ξέρετε;

— Τ' εἶνε αὐτός ; Ρώτησεν ὁ φοιτητής.

— Νά, σπουδάζει σὰν καὶ σᾶς γιατρική.

— Ποῦ νὰ βρῆ κανεὶς ἄκρη μέσα ἐδῶ. Εἶπεν ἐκεῖνος κι' ἔπειτα σηκώθηκε καὶ πῆγε στὸ παρακατινὸ κρεββάτι ὅπου βρισκόντουσαν κι' οἱ ἄλλοι φοιτηταί.

Ὅλο ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ Χαρανὴς σκεφτόταν τὸ Χρῆστο τὸ μουσαφίρη· ἐκεῖνο ποὔχε πάει πέρσυ στὸ χωριό του. Αὐτὸν ποῦ τοῦ ξεσήκωσε τὰ μυαλά.

* * *

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ, ὁ πόνος τὸν βαστοῦσε στὰ γερά, δὲν μποροῦσε νὰ πάρη οὔτε τὴν ἀναπνοή του. Ὁ πυρετὸς τοὔσφιγγε τὸ μέτωπο, τὰ χέρια. Τὸ κορμί του ὁλόκληρο φλόγιζε. Τὸ μεσημέρι δὲν τοῦ δώσανε φαγητό. Τὰ μάτια σήμερα ἦταν βαρειά, δὲν μποροῦσε νὰ διακρίνη καλὰ-καλά. Μὲ κόπο ξεχώριζε τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ κεῖ στὴ γωνιά. Τὸ κεφάλι του βάραινε. Ἄχ καὶ νὰ γενόταν καλά ! Οὔτε λεπτὸ πιὰ στὸν τόπο αὐτό !!

Τ' ἀπόγευμα ἦρθεν ὁ γιατρός. Τὸν κύτταξε καλά, ἔπιασε τὸ σφυγμό του, τοῦ μίλησε.

Ὁ Χαρανὴς μὲ κόπο ἀπαντοῦσε. Ἔπειτα ὁ γιατρὸς ἔφυγε, ἀφοῦ προηγουμένως κάτι εἶπε στὴν ἀδελφή. Αὐτὴ τώρα κάθε λίγο πήγαινε καὶ τὸν ἔβλεπε. Ποῦ ἄλλες φορές. Ἔπρεπε νὰ φτύση αἷμα γιὰ νὰ πάη κοντά του.

Ὁ Χαρανὴς αἰσθάνθηκε τώρα κάτι νὰ τοῦ πλακώνη τὸ στῆθος. Τὰ μάτια του θόλωσαν, τὸ αἷμα ἀνέβηκε στὸ κεφάλι του. Καὶ μέσα σὲ κείνη τὴ ζάλη τοῦ πυρετοῦ, εἶδε ν' ἁπλώνη μπροστά του τὸ μικρὸ χωριό του, ν' ἀνοίγη καὶ νὰ τὸν κυκλώνη. Καὶ ἦταν τώρα ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του κι' ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ σπιτιοῦ του ἔβλεπε τὶς μουσκλιὲς φορτωμένες ἀπὸ καρπὸ, τὰ τζάρτζαλα νὰ χρυσίζουν πάνω στὰ κλωνιά τους, τὶς μυγδαλιὲς, ποὺ πήγαιναν νὰ σπάσουν ἀπ' τὸν καρπὸ, τὰ βύσσινα, τὸν κισσὸ, ποὺ ἀγκάλιαζε τὴ λεύκα, τὴν ἀνθισμένη βραγιά. Καὶ παρακάτω ἀπὸ κεῖνο ἐκεῖ τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἄλλου παραθυριοῦ ἔβλεπε τὸ μόλο τοῦ Κόμνα, τὸ καμπαναριὸ τ' Ἄη Βλάση καὶ πιὸ ψηλὰ ἐκεῖ στ' ἁλῶνι τὴ μάνα του καὶ τὴν ἀδελφή του μόνες νὰ λυχνοῦν τὸ λαμνί. Κι' ἔβλεπε, ἔβλεπε. Τὰ μάτια του εἶχαν πιὰ βουρκώσει. Ἕνας φοιτητὴς μὲ τὴν μπλοῦζα περνοῦσε μπρὸς ἀπὸ τὸ κρεββάτι του. Τὸν φώναξε μὲ τὸ χέρι του. Μέσα στὴ θολοῦρα ποὺ ἁπλωνόταν μπρός του νόμιζε πὼς ἦταν ὁ Χρῆστος ὁ Λίρης ἐκεῖνος, ποὺ τοῦ μιλοῦσε γιὰ τὶς ὀμορφιὲς τῆς Ἀθήνας.

Πῆρε τὸ χέρι του, τὄσφιξε καὶ μ' ἕνα παράπονο σβυστὸ τοῦ μίλησε.

— Γιατί ;... Γιατί ;... Ἦταν τόσο ὄμορφα κεῖ κάτω.

Ὁ φοιτητὴς τὸν κύτταξε ἐκστατικὰ καὶ βουβός :

Μιὰ ἀδελφὴ ἦλθε τοῦ σταύρωσε τὰ χέρια κι' ἀκούμπησε τὰ δάχτυλά της πάνω στὰ ματόκλαδά του...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

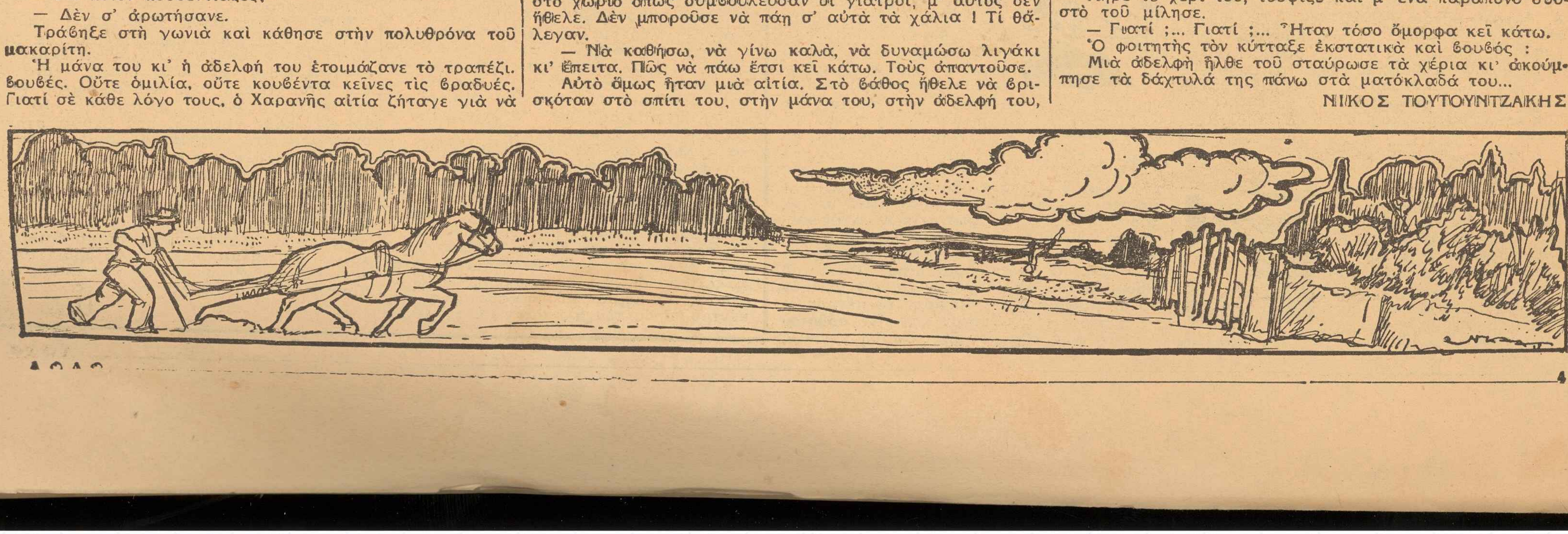

ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ

ἀναμνήσεις ποὺ δὲν σβήνουν

Μὲ τὸν σημερινὸν ἐξόριστο τοῦ Ντὸρν, τὸν παλαιὸ Καΐζερ τῆς Γερμανίας, ἡ γνωριμία μου εἶνε πολὺ παληά. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ μετὰ τὸ θάνατο τῆς πονεμένης ἐκείνης γυναίκας, τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Αὐστρίας Ἐλισάβετ, εἶχε ἀγοράσει τὸ «Ἀχίλλειο» τῆς Κερκύρας καὶ ἐρχόταν ἐκεῖ κάθε καλοκαῖρι νὰ περάση μερικὲς μέρες. Πήγαινε ἐκεῖ καὶ ὁ ἑλληνικὸς στόλος καὶ ἐγὼ τότε, νεαρὸς ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ, ἔτυχε καμμιὰ-δυὸ φορὲς νὰ ἐπιβαίνω σ' ἕνα ἀπὸ τὰ βασιλικὰ αὐτὰ καράβια.

Μιὰ ἀπὸ τὶς φορὲς αὐτὲς ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου ποὺ ἐπέβαινα, μόλις ἔφτασε ἡ θαλαμηγὸς τοῦ Καΐζερ, ἔπρεπε νὰ πάη ἀπάνω καὶ νὰ ὑποβάλη τὰ σέβη του στὸν Αὐτοκράτορα. Ζήτησε ἀμέσως νὰ πάρη μαζί του ἕναν ἀξιωματικὸ ποὺ νὰ ἤξερε γερμανικά, μὰ ἐπειδὴ δὲν ἔτυχε κανεὶς ἀπὸ μᾶς νὰ μιλάη τὴ γλῶσσα τοῦ Γκαῖτε, ἀναγκάστηκε νὰ ἀρκεσθῆ σὲ κάποιον ποὺ θὰ ἤξερε κάποια ἄλλη ξένη γλῶσσα, ἀφοῦ ὁ ἴδιος δὲν ἔτυχε νὰ ἔχη καταγίνει μὲ τὸν μακαρίτη Ὀλλενδόρφο. Ἔλαχε ὁ κλῆρος σὲ μένα, ποὺ κάπως τὰ κατάφερνα στὰ γαλλικά. Ἄλλως τε δὲν ἐπρόκειτο νὰ βγάλω λόγο, παρὰ νὰ πῶ στοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς θαλαμηγοῦ ποὺ θὰ μᾶς ὑποδεχόντουσαν στὴ σκάλα, ἴσως δὲ καὶ τὸν ὑπασπιστὴ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Αὐτοκράτορος, πὼς ὁ κυβερνήτης μου ἔρχεται γιὰ νὰ εὐχηθῆ τὸ «Καλῶς ὥρισες» στὴν Α. Μ. Ἔτυχε ὅμως ὁ Καΐζερ νὰ βρίσκεται στὸ κατάστρωμα καὶ νὰ μιλάη μὲ διαφόρους ἀξιωματικούς του. Γι' αὐτὸ πρὶν προφτάσω νὰ συμπληρώσω τὴν τυπικὴ φράσι μου, ὁ Αὐτοκράτωρ ἔκανε σχετικὸ νεῦμα στὸν ὑπασπιστή του καὶ νὰ ἐμεῖς κοντά του. Γιατὶ φαίνεται πὼς ἐκείνη τὴν ἡμέρα εἶχε ἐξαιρετικὸ κέφι, ἐκτὸς ἂν ἡ χαρούμενη αὐτὴ διάθεσις ἦταν πάντα χαρακτηριστικὴ τῆς ἰδιοσυγκρασίας του, ὅπως τείνω νὰ πιστέψω. Ἀπὸ τὸ τρὰκ ποὺ εἶχα μόλις μπόρεσα νὰ ψελλίσω δυὸ λέξεις καὶ ἀμέσως μὲ διακόπτει γελῶντας ἀρκετὰ ἐνδεικτικὰ γιὰ τὴν νεανική μου ἀμηχανία καὶ ρωτῶντας με τὸ ὄνομα τοῦ καπετάνιου μου. Μόλις τὸ πρόφερα ἕνα ὄνομα γνωστὸ στὴν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ Καΐζερ σοβαρεύτηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ μοῦ εἶπε πὼς τὸ ὄνομα αὐτὸ δὲν τοῦ εἶνε ἄγνωστο, γιατὶ συνδέεται μὲ τὴν ἔνδοξη ἱστορία τοῦ ὑπὲρ Ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων. Ὕστερα ἀπὸ μερικὲς ἄλλες τυπικὲς φράσεις μᾶς χαιρέτησε καὶ ἀποσύρθηκε καὶ πάλι πρὸς τὴν πρύμνη τῆς θαλαμηγοῦ του, ἐνῷ ἐμεῖς μπαίναμε στὴ βάρκα καὶ φεύγαμε. Ἐνόσῳ ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὴ θαλαμηγό, βλέπαμε ἀκόμα τὸν Αὐτοκράτορα νὰ ρητορεύη σ' ἕνα κύκλο ἀξιωματικῶν, μὰ τώρα μὲ περισσότερο μπρίο. Ἡ χειρονομίες του ἦταν ζωηρές, κουνιόταν ὁλόκληρος ὄχι μόνο μὲ τὰ χέρια του, μὰ καὶ μὲ τὰ πόδια του, σὲ μιὰ στιγμὴ μάλιστα, μέσα στὴ ζέσι τῆς κουβέντας του, πῆρε μιὰ ὁλόκληρη στροφή, ποὺ ἔτσι μοῦ φάνηκε μάλιστα σὰν νὰ ἑτοιμαζόταν νὰ χορέψη. Καὶ τότε θυμήθηκα τὴ φράσι τοῦ Νίτσε, πὼς ὁ ἄνθρωπος πρέπει ὅλα νὰ τὰ κάμη μὲ κέφι καὶ νὰ δημιουργῆ χορεύοντας. Ὁ κυβερνήτης μου φαίνεται ὅμως πὼς δὲν εἶχε τὴν ἴδια μὲ μένα ἰδέα. Τὸ εἶδα ἀπὸ τὴν ἔκπληξι ποὺ ζωγραφιζόταν στὴν ὄψι του, ὅσο ἔβλεπε τὶς ζωηρὲς αὐτὲς κινήσεις τοῦ Καΐζερ. Τόλμησα λοιπὸν νὰ τὸν ρωτήσω:

— Πῶς σᾶς φάνηκε, κύριε κυβερνῆτα, ὁ Αὐτοκράτωρ ;

Καὶ μοῦ ἀπήντησε χωρὶς περιστροφές:

— Δὲν τὸν βρίσκω ἀρκετὰ σοβαρό.

Ποῦ νὰ ἔχη ἰδέα ὁ παλαιὸς ἀφελὴς ἀξιωματικὸς τῆς περασμένης γενεᾶς, γιὰ τὸ κέφι καὶ τὴ χαρὰ ποὺ πρέπει νὰ συνοδεύη κάθε σοβαρὴ προσπάθεια; Ἦταν ἀντιπρόσωπος τῆς ἐποχῆς ποὺ κάθε σοβαροφανὴς ἄνθρωπος περνοῦσε γιὰ σπουδαῖος.

* * *

Αὐτὸ ποὺ θὰ σᾶς διηγηθῶ τώρα, μοῦ συνέβηκε, πρὶν ἀπὸ τοὺς πολέμους τοῦ 12—13 καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ 97. Ὑπηρετοῦσα στὸ Κεντρικὸ Προγυμναστήριο τοῦ Πόρου. Διοικητὴ εἴχαμε ἕναν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς τύπους τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ, ἄνθρωπο εὐγενικό, ἀγαθό, γεμᾶτο καρδιὰ μὲ ἀρκετὴ ἀφέλεια. Ὅλους τοὺς ἀγαποῦσε, τοὺς συμπαθοῦσε καὶ τοὺς περιποιόταν, μὰ μὴν τοῦ ἔλεγες γιὰ δημοσιογράφο. Δὲν ξέρω γιατὶ τοὺς ἀντιπαθοῦσε τρομερά, οὔτε στὸν ὕπνο του, ποὺ λέει ὁ λόγος, δὲν ἤθελε νὰ τοὺς βλέπη. Ἕνα καλοκαῖρι ξέπεσε στὸν Πόρο ἕνας φίλος μου δημοσιογράφος. Τὸ βραδάκι καθόμουνα μαζί του στὸ καφενεδάκι ποὺ εἶνε μπροστὰ στὴν πλατεῖα τοῦ Προγυμναστηρίου. Καὶ νὰ σὲ λίγο φαίνεται ὁ Διοικητὴς καὶ ἦρθε καὶ κάθησε σ' ἕνα τραπέζι λίγο μακρύτερά μας. Σηκωθήκαμε, τὸν χαιρετήσαμε καὶ ἔπειτα ἐξεκολουθήσαμε πάλι τὴν κουβέντα μας, παρακολουθῶντας τὸ φεγγάρι ποὺ ἐκείνη τὴν ὥρα ἔβγαινε καὶ ἀσήμωνε τὴ γαλήνια θάλασσα. Σὲ λίγο ὅμως φαίνεται πὼς ὁ Διοικητὴς βαρέθηκε μονάχος του καὶ ἤθελε συντροφιά. Στὴν ἡλικία του δὲν ἦταν πιὰ καιρὸς γιὰ ρομάντζες μὲ τὸ φεγγάρι. Μὲ φωνάζει λοιπὸν κοντά του:

— Διατάξτε, κύριε Διοικητά.

— Ποιὸς εἶνε αὐτὸς ποὺ κάθεται μαζί σου;

— Κάποιος φίλος μου ἀπὸ τὴν Ἀθήνα... Δὲν ἐτόλμησα νὰ πῶ δημοσιογράφος.

— Καὶ δὲν τὸν παίρνεις, ἂν θέλης, νἄρθετε νὰ καθήσουμε μαζί, νὰ ποῦμε καμμιὰ κουβέντα; ..

Τί νὰ κάνω: Τὰ ἔχασα. Τὸ προτιμότερο ἦταν νὰ τοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια.

— Πρέπει νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, κύριε Διοικητά, πὼς ὁ φίλος μου εἶνε.... δημοσιογράφος... καὶ ἐπειδὴ ξέρω πὼς ἐσεῖς τοὺς δημοσιογράφους δὲν τούς....

Ἔξαφνα μὲ διακόπτει:

— Ἄ, δημοσιογράφος εἶνε; Καὶ δὲν μοῦ τὸ λές; Τόσο τὸ καλλίτερο, φέρτον ἐδῶ νὰ τοῦ τὰ ψάλω ἀπὸ τὴν καλή...

Τί νὰ κάνω; Διαταγὴ ἀνωτέρου ἦταν αὐτή... ἀναγκάστηκα νὰ ὑποκύψω. Μὰ δὲν ἦταν καμμιὰ ἀνάγκη ν' ἀνησυχήσω, γιατὶ σᾶς εἶπα, εἶχα νὰ κάνω μ' ἕναν ἀγαθώτατο καὶ εὐγενέστατο ἀξιωματικό, ποὺ σ' ἕναν φιλοξενούμενο μάλιστα θὰ φερόταν μὲ περισσότερο τάκτ. Καὶ πραγματικά. Σηκώθηκε, τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι, αὐτὸς ἡλικιωμένος πιά, σ' ἕνα παιδί, ἐπέμενε νὰ πάρουμε καὶ κάτι ἄλλο, ἀφοῦ τοῦ εἴπαμε πὼς εἴχαμε ἤδη τρατάριστεῖ στὸ τραπέζι μας καὶ [illegible] φέρθηκε στὸ φίλο μου σὰν ἀληθινὸς τζέντλεμαν. Μόνο σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ ἦρθε ἡ κουβέντα στὸν ἄτυχο πόλεμο τοῦ 97, τοῦ εἶπε:

— Ἐσεῖς οἱ δημοσιογράφοι, δὲ ρωτᾶτε καμμιὰ φορά, νὰ μάθετε τὴν ἀλήθεια. Ὅ,τι λένε στοὺς δρόμους καὶ στὰ καφενεῖα, τὰ γράφετε γιὰ νὰ γιομίζετε τὸ φύλλο σας. Ἐμένα, βέβαια, δὲν μὲ νοιάζει· δὲν πᾶτε νὰ γράφετε ὅ,τι θέλετε, μὰ ὁ λόγος τὸ λέει... Νά, ὅταν ἔγινε ὁ βομβαρδισμὸς τῆς Πρεβέζης, γράψατε γιὰ ἐκείνους ποὺ καθόντουσαν δέκα μίλλια μακρυὰ καὶ τρέμανε νὰ ζυγώσουν τὰ φρούρια, ἐνῷ γιὰ ἄλλους ποὺ μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς τους πῆγαν κοντὰ στὰ φρούρια, οὔτε λέξι. Τώρα ἐμένα τί μὲ νοιάζει; Δὲν περιμένω νὰ πάρω ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες εὔσημο· ποιὸς τὶς λογαριάζει; Μὰ δὲν εἶνε σωστὸ νὰ σχηματίζεται εὐνοϊκὴ κοινὴ γνώμη γιὰ τὸν τάδε ἢ τὸ δεῖνα, δὲ θέλω νὰ πῶ ὀνόματα, ποὺ δὲν ἔκαναν τίποτα καὶ νὰ μένουν ἄγνωστοι καὶ περιφρονημένοι ὅσοι ἔκαναν τὸ καθῆκον τους.

Καὶ τέλος πάντων, νὰ μὴ σᾶς τὰ πολυλογῶ, ἄρχισε νὰ ἀραδιάζη στὸ φίλο μου ὅλη τὴ δρᾶσι του στὸ βομβαρδισμὸ τῆς Πρεβέζης.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔφυγε ὁ φίλος μου καὶ σὲ δυὸ-τρεῖς μέρες, στὴν ἐφημερίδα ποὺ ἔγραφε δημοσιεύτηκε μιὰ καμπάνια γιὰ τὸ ταξίδι του στὸν Πόρο ποὺ κατέληγε ὡς ἑξῆς περίπου: «Διοικητὴς τοῦ Προγυμναστηρίου εἶνε ὁ γενναῖος ἀξιωματικὸς Ψ... ποὺ, ὡς γνωστόν, διεκρίθη διὰ τὴν δρᾶσιν του εἰς τὸν βομβαρδισμὸν τῆς Πρεβέζης».

Τὴν ἄλλη μέρα, μετὰ τὴ δημοσίευσι, γύμναζα ἕνα λόχο στὴν πλατεῖα τοῦ Προγυμναστηρίου. Ἦρθε ἐκεῖ καὶ ὁ Διοικητής, καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ μοῦ λέει:

— Ἀρκετά· δὲν τοὺς κάνεις καὶ λίγο ἀνάπαυσι;

— Ὅπως διατάξτε, κύριε Διοικητά.

Διέταξα ἀνάπαυσι. Ὁ Διοικητὴς τότε μοῦ λέει:

— Αὐτὸς ὁ φίλος σου ὁ δημοσιογράφος δὲ θὰ ξανάρθη;

— Ἴσως... κύριε Διοικητά.

— Γράψτου, λοιπόν, νἄρθη, νὰ τοῦ κάνουμε καὶ κανένα τραπέζι. Τὴν ἄλλη φορὰ ἔφυγε ἀμέσως καὶ δὲν μπορέσαμε νὰ τὸν περιποιηθοῦμε κατὰ πῶς πρέπει.

— Ὥστε ἀλλάξατε, κύριε Διοικητά, ἰδέα γιὰ τοὺς δημοσιογράφους;

— Αἴ, δὲν εἶνε ὅλοι τὸ ἴδιο· ὑπάρχουν μέσα στοὺς δημοσιογράφους καὶ καλὰ παιδιά.

* * *

Τὴν ἴδια ἐποχὴ στὸν Πόρο, μᾶς ἦρθε τὸ καλοκαῖρι ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἕνας θαυμάσιος τύπος. Εἶχε μανία μὲ τὸ ναυτικό. Τρεῖς φορὲς ἔδωσε ἐξετάσεις γιὰ νὰ γίνη δόκιμος· καὶ τὶς τρεῖς ὅμως ἀπέτυχε μετὰ πολλῶν ἐπαίνων. Εἶχε μάλιστα, ὕστερα ἀπὸ τὴν τρίτη φορά, ἀποπειραθῆ καὶ ν' αὐτοκτονήση, γιατὶ ἡ ἡλικία του δὲν τοῦ ἐπέτρεπε νὰ δώση καὶ τετάρτη φορὰ ἐξετάσεις καὶ ἔτσι ἔχασε κάθε ἐλπίδα νὰ πραγματοποιηθῆ τὸ ὄνειρο τῆς ζωῆς του. Παρηγορήθηκε ὅμως μὲ τὸ νὰ μᾶς κάνη πάντα παρέα ὅταν εἴμαστε δόκιμοι καὶ ἔπειτα ὅταν βγήκαμε ἀξιωματικοί. Γι' αὐτὸ ἦρθε καὶ τότε στὸν Πόρο καὶ ἐνῷ εἶχαν περάσει πολλὰ χρόνια, ὁ παληός του καϋμὸς δὲν εἶχε ἀκόμη περάσει. Μᾶς ἔλεγε πὼς τότε τὸν εἶχε ἀδικήσει ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸν ἀπέρριψε ἐπειδὴ δὲν εἶχε τὰ μέσα. Εἶχε μάθει ἀπὸ μᾶς μερικὲς ναυτικὲς φράσεις καὶ τὶς ἀνεκάτευε σ' ὅλες του τὶς κουβέντες, χωρὶς καμμιὰ φορὰ καὶ νὰ πηγαίνουν.

Μιὰ φορὰ ἤθελε νὰ μᾶς διηγηθῆ γιὰ κάποια κοπέλλα ποὺ τοῦ ἄρεσε, τὴν παρακολουθοῦσε καὶ τὴν φλερτάριζε, μὰ αὐτὴ τὸν ἀπέφευγε... Καὶ ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε μεταξύ μας, μὲ τὸ δίκηο του τὸ κορίτσι, γιατὶ ἦταν πολὺ γελοῖος καὶ ἀνόητος ὁ κακομοίρης. Λοιπὸν μᾶς λέει:

— Τὴ βλέπω νὰ καβατζάρη τὸ καφενὲ τοῦ Ζαχαράτου καὶ νὰ μπουκάρη στὸ Σύνταγμα· ἀμολιέμαι λοιπὸν καὶ ἐγὼ ὁλοταχῶς ξοπίσω της μὲ γιομάτη τὴ πινιὰ καὶ στὴν ὁδὸν Φιλελλήνων τὴν ἀκοστάρω καὶ τῆς καλουμάρω δυὸ κουβεντοῦλες. Αὐτὴ τότε, ἀφοῦ μοῦ ρίχνει ἀπάνω μου τοὺς δυὸ προβολεῖς της καὶ μὲ στράβωσε...

— Ποιοὺς προβολεῖς; τὸν ρωτάει κάποιος ἀπὸ μᾶς.

— Τὰ ὡραῖα της μάτια, ποὺ ἄστραφταν σὰν προβολεῖς.

Καὶ ἐξηκολούθησε:

— Καὶ ἐκεῖ ὥς που νὰ προφτάσω νὰ συνέλθω, βάζει τὸ τιμόνι ὅλο δεξιὰ καὶ χάνεται στὰ σοκάκια τῆς Πλάκας.

Πολλὲς φορὲς γιὰ νὰ γλεντήσουμε μαζί του τὸν ρωτούσαμε τὴ γνώμη του γιὰ διάφορα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα καὶ αὐτὸς ἔπαιρνε ὕφος Νέλσωνος καὶ ἔσπευδε νὰ κάνη κριτικὴ σὲ ὅλα καὶ νὰ λέη μ' ἐμβρίθεια τὴ γνώμη του.

Ὁ πιὸ φαρσὲρ δὲ μέσα στὴν παρέα μας πρόσθετε πάντοτε:

— Ἄχ' τί ἔχασε τὸ Ναυτικό, ποὺ σὲ ἀπέρριψαν!

Καὶ αὐτὸς ἀπαντοῦσε:

— Ἄς ὄψονται αὐτοὶ ποὺ μ' ἀδίκησαν!

Πολλὲς φορὲς ὅταν ἐρχόταν ὁ ναύτης ἀγγελιαφόρος νὰ μᾶς ρωτήση γιὰ κανένα τυπικὸ καὶ ἐπουσιῶδες ζήτημα. Παραδείγματος χάριν:

— Κύριε ἀνθυποπλοίαρχε, νὰ σαλπίση σιωπητήριο;

Γυρίζαμε καὶ τὸν ρωτούσαμε:

— Τί λὲς καὶ ἐσύ, ποὺ τὰ ξέρεις καλλίτερα ἀπὸ μᾶς, νὰ σαλπίση σιωπητήριο;

Καὶ αὐτός, παίρνοντας πάντα ὕφος σοβαρό, ἀπαντοῦσε:

— Δὲ βλέπω τὸ λόγο γιατὶ νὰ μὴ σαλπίση; Ἄς σαλπίση...

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο τὸν εἴχαμε βγάλει «ἐθελοντὴ» καὶ ἔτσι τὸν φωνάζαμε. Αὐτὸ ἦταν τὸ παρατσοῦκλι του. Κάποτε τοῦ φορούσαμε ἕνα κασκέτο καὶ ἕνα ζευγάρι σπαθόλουρα στὴ μέση του καὶ τοῦ λέγαμε πὼς εἶνε τῆς ὑπηρεσίας. Ὅταν ἐρχόταν λοιπὸν ὁ ἀγγελιαφόρος νὰ ρωτήση κάτι. Παραδείγματος χάριν:

— Νὰ σαλπίση συσσίτιον;

Ὁ ἀξιωματικὸς τῆς ὑπηρεσίας ἔδειχνε στὸ ναύτη ἀγγελιαφόρο τὸν ἐθελοντή.

— Ρώτησε τὸν κ. ἐθελοντή,

Καὶ ὁ ἐθελοντής, ἐνθουσιασμένος καὶ φουσκώνοντας σὰν διάνος, ἔλεγε πάντα μὲ ὕφος:

— Καὶ βέβαια νὰ σαλπίση!...

Μιὰ φορὰ ὁ φαρσὲρ ἀξιωματικὸς, συνεννοημένος φαίνεται μὲ τὸ ναύτη ὑπηρέτη μας, μόλις φάνηκε ὁ ἐθελοντὴς νὰ ἔρχεται γιὰ ἐπίσκεψί μας, διατάσσει:

— Φέρε στὸν κύριο ἐθελοντὴ μιὰ μαστίχα.

Ἡ μαστίχα ἔρχεται ἀμέσως καὶ καθὼς ὁ ἐθελοντὴς ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν περιποίησι πῆγε νὰ τὴν τραβήξη ἀπνευστί, λέγοντας «εἰς ὑγείαν σας», ἔξαφνα κάτι τὸν ἔπιασε καὶ ἄρχισε νὰ φτύνη σὰν νὰ πνίγηκε. Ἡ μαστίχα ἦταν... θάλασσα!...

Ἀμέσως ὁ φαρσὲρ γυρίζει πρὸς τὸν ναύτη ὑπηρέτη καὶ κλείνοντάς του τὸ μάτι, ἀρχίζει νὰ τοῦ κάνη ἔντονες παρατηρήσεις.

— Ἄ, δὲν ὑποφέρεσαι· γι' αὐτὸ ποὺ ἔκανες θὰ τιμωρηθῆς αὐστηρότατα. Βέβαια, γίνονται καμμιὰ φορὰ ἀστεῖα, μὰ ὄχι σ' ἕναν κύριο... Ἕναν κύριο.... ἐθελοντή... ποὺ ἂν ἐρχόντουσαν τὰ πράγματα ἀλλοιῶς, σήμερα θὰ ἦταν συνάδελφός μας καὶ ἴσως αὔριο... ὁ Νέλσων τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ ὁ ἐθελοντὴς πρόσθετε μὲ ἀγαθότητα:

— Συγχωρεῖστε τον γιὰ πρώτη φορά· ἴσως νὰ μὴν τὸ ἤθελε τὸ παιδί, νὰ ἔγινε λάθος.

Καὶ ὁ φαρσὲρ ἔλεγε:

— Τέλος πάντων, ἀφοῦ ἐπιμένει ὁ κ. ἐθελοντής, γιὰ πρώτη φορὰ σὲ συγχωροῦμε, μὰ νὰ μὴν ἐπαναληφθῆ. Φέρε τώρα μιὰ ἀληθινὴ μαστίχα γιὰ νὰ ξεπλύνη ὁ ἄνθρωπος τὸ στόμα του.

Καὶ ἀμέσως ἔρχεται ἡ ἄλλη μαστίχα. Τὴν παίρνει ὁ ἐθελοντὴς ἀμέσως γιὰ νὰ βγάλη τὴν ἀηδία τῆς θαλάσσης ἀπὸ τὸ λαρύγκι του... μὰ τί ἦταν αὐτό; Τί χαλασμὸς ἀπὸ γέλια καὶ ξεφωνητά!.... Καὶ ἡ δεύτερη μαστίχα ἦταν... θάλασσα!

Π. ΧΟΡΝ

Ἡ Ἐγκυκλοπαιδεία τῶν τελευταίων γεγονότων

Η ΠΑΡΑΠΛΕΥΡΩΣ φωτογραφία, ληφθεῖσα ὀλίγον πρὸ τῆς καταλήψεως τοῦ Καστελλὸν ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ Φράνκο, δίδει μίαν ἐντύπωσιν τοῦ πανικοῦ τῶν κατοίκων, ὅταν τὴν παραμονὴν τῆς εἰσόδου τῶν στρατευμάτων τοῦ Φράνκο, ἐγένετο ὁ τελευταῖος ἐναέριος βομβαρδισμὸς τῆς ὡραίας πόλεως. Πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας ἡ πόλις Καστελλὸν ντὲ λὰ Πλάνα, εἰς ἀπόστασιν 60 χιλιομέτρων Β. Α. τῆς Βαλένθιας καὶ 7 ἀπὸ τὴν Μεσογειακὴν ἀκτήν, μὲ 25 χιλιάδας κατοίκων, ἐκτίσθη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Κασταλλίας ἀπὸ τὸν καταλαβόντα καὶ ἀνασκάψαντα ταύτην, κατεχομένην ἀπὸ τοὺς Ἄραβας, Ἰάκωβον Ι τῆς Ἀραγωνίας τὸ 1233. Ἡ ἐπαρχία τῆς ὁποίας ἡ πόλις αὕτη εἶνε πρωτεύουσα, ἔχει πληθυσμὸν 450.000 κατοίκων.

ΤΟ ΕΙΚΟΝΙΖΟΜΕΝΟΝ σκυλί, δανικὸ καραβόσκυλο, τῆς γνωστῆς ράτσας μεγαλοσώμων καὶ πιστῶν, ὅσον καὶ ἀγρίων σκυλιῶν, ἀπασχολεῖ σήμερον ὁλόκληρον τὴν Δανίαν, διότι πρὸ δύο ἑβδομάδων παρ' ὀλίγον νὰ κατασπαράξῃ τὴν βασίλισσαν τῆς Δανίας ὑπὸ συνθήκας πράγματι ἀξίας νὰ ἐκτεθοῦν. Ἡ Μεγαλειότης της εἶχεν ἐξέλθει εἰς περίπατον πεζῇ εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Σάγκεν, κοντὰ στὸ θερινὸ ἀνάκτορον τοῦ Κλιτγκάαρντεν συνοδευομένη ἀπὸ τὰ δύο τερριὲ σκυλιά της. Τὸ σκυλὶ κάποιου ψαρρᾶ ἐπετέθη ἐναντίον τῶν τελευταίων καὶ ἡ Βασίλισσα δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπιχειρήσῃ παρέμβασιν διὰ νὰ σώσῃ τὰ ἀγαπημένα της ζῶα, ὅτε τὸ καραβόσκυλο τὴν ἐδάγκασεν σοβαρώτατα εἰς τὸ πόδι. Ἡ Βασίλισσα εἶνε τώρα ἐκτὸς κινδύνου.

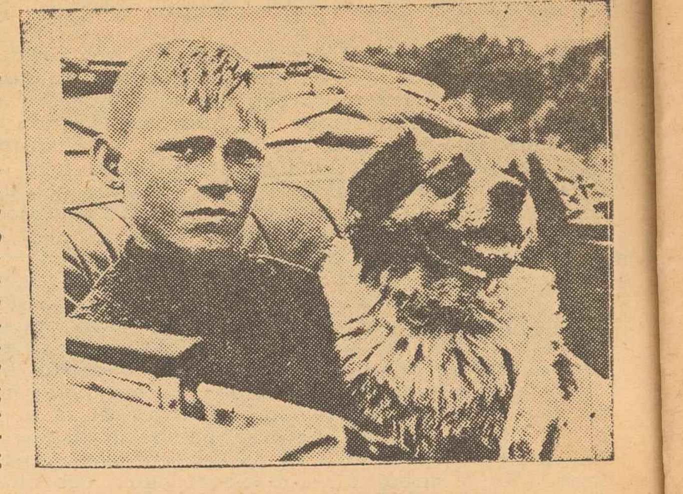

ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΕ ὁ «ὑπερνεφελοειδής», ὁ ἀνακαλυφθεὶς ἀπὸ τὸν δόκτορα Γκλὲν Μοὺρ, ἀστήρ, ὅστις «ἔσκασε» διαρραγεὶς πρὸ ἕξ περίπου ἑκατομμυρίων ἐτῶν, κατὰ τὰς βεβαιώσεις τῶν ἀστρονόμων. Τὸν παρετήρησε πρῶτα ὁ δόκτωρ Φρὶκ Τσβίγκυ, τοῦ Τεχνολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Καλλιφορνίας, λάμποντα εἰς τὸ στερέωμα εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Περσέως. Κυρίως εἰπεῖν μέσα εἰς τὸν νεφελοειδῆ, τοῦ ὁποίου δημοσιεύομεν τὴν εἰκόνα, εὑρίσκεται, ἀποτελῶν τὸ κέντρον τοῦ νεφελοειδοῦς, τὸ ἄστρον αὐτό, ἀπὸ τὸ ὁποῖον τὸ φῶς κάμνει ἕως νὰ φθάσῃ εἰς ἡμᾶς ἕξ ἑκατομμύρια χρόνια, τρέχον ἐν τούτοις μὲ ταχύτητα 300 χιλιομέτρων τό... δευτερόλεπτον. Τὸ ἄστρον αὐτό, λαμπρότητος 50 ἡλίων, πρέπει νὰ ἐξερράγῃ πρὸ 6 ἑκατομ. ἐτῶν, τὸ δὲ φῶς τῆς λάμψεως τῆς ἐκρήξεως τώρα μόλις φθάνει εἰς τὰ μάτια μας καὶ σὲ λίγο καιρὸ τὸ ἄστρον (τὸ ὁποῖον τώρα φαίνεται ὡς 14ου μεγέθους) θὰ παύσωμεν νὰ τὸ βλέπωμεν, ὅταν θὰ ἔχουν πλέον φθάσει μέχρις ἡμῶν καὶ αἱ τελευταῖαί του ἀκτῖνες, ποὺ ἀφῆκε πρὶν σβεσθῇ.

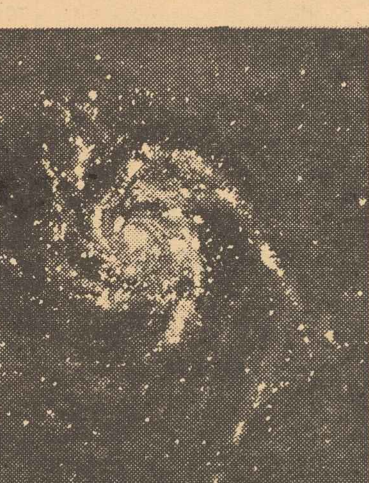

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ θυσία, πρὸ τῆς ὁποίας νὰ ὑποχωρῇ ἡ Ἀγγλία, προκειμένου νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διατήρησιν τῆς κυριαρχίας τῶν θαλασσῶν. Διὰ τὴν διατήρησιν τῶν θαλασσῶν πρώτην θέσιν κατέχει τὸ προσωπικὸν τοῦ πολεμικοῦ της ναυτικοῦ, πληρώματα ἀλλὰ κυρίως καὶ περισσότερον στελέχη. Τὸ φυτώριον ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ προέλθουν οἱ Νέλσωνες καὶ οἱ Τζέλλικο καὶ οἱ Μπῆττυ τοῦ μέλλοντος, εἶνε τὸ Ναυτικὸν Σχολεῖον τοῦ Ντάρτμουθ. Ἡ ἐκπαίδευσις διαρκεῖ 4 ἔτη, οἱ δὲ δόκιμοι εἰσέρχονται εἰς τὸ «Ναυτικὸν Κολλέγιον» εἰς ἡλικίαν 13 ½ ἐτῶν κατανεμόμενοι μετὰ δύο ἑξάμηνα φοιτήσεως εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πέντε «χάουζες» τῶν θεωρουμένων παλαιῶν πλέον δοκίμων ὁμάδας, καὶ διακρινομένας μὲ τὰ ὀνόματα τῶν πέντε ἐνδοξοτέρων Ἄγγλων ναυάρχων. Οἱ δόκιμοι ἐκπαιδεύονται ἐπὶ ὁμοιωμάτων τῶν μεγαλειτέρων θωρηκτῶν, ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα, ὅπου τὸ ἐπιδεικνυόμενον, εἶνε ἡ πρῷρα τοῦ «Ρόντνεϋ», τοῦ μεγίστου θωρηκτοῦ τοῦ κόσμου, γιὰ τὸ ὁποῖον οἱ Ἄγγλοι ὑπερηφανεύονται ἰδιαιτέρως.

ΟΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ Ἀμερικανοί, μολονότι πρὸς τὸ παρὸν τοὺς ἀσφαλίζει ἀπὸ κινδύνους ἐναερίων ἐπιδρομῶν, ἡ ἀπεραντωσύνη τῶν δύο ὠκεανῶν — Ἀτλαντικοῦ καὶ Εἰρηνικοῦ — ποὺ περιβάλλουν τὴν χώραν των, μαγειρεύοντες πρὶν πεινάσουν, ὅπως πρέπει νά κάμνουν «τῶν φρονίμων τὰ παιδιὰ», ὀργανώνουν πυρετωδῶς τὴν ἐναέριόν των ἄμυναν. Εἰς τὴν εἰκόνα μας φαίνονται αἱ ἀντιαεροπορικαί των ἀσκήσεις μὲ θέμα ἐπιδρομὴν βομβαρδιστικῶν, καθ' ἣν στιγμὴν ταῦτα ἐξακοντίζουν ἄνωθεν τῆς περιοχῆς τῶν στόχων των τὰς εἰδικὰς μεγάλας φωτιστικὰς φωτοβολίδας των, διὰ τῶν ὁποίων φωτίζονται ἀπλέτως οἱ στόχοι καὶ γίνεται δυνατὴ ἡ ἀκριβὴς σκόπευσις.

ΑΚΟΜΗ καὶ τὰ ἐκ τῆς γεωγραφικῆς των θέσεως καὶ τῆς ἐθνολογικῆς καὶ πολιτικῆς των φύσεως ἀπολύτως καὶ ἀναγκαίως φιλειρηνικὰ κράτη, δὲν θεωροῦν σήμερον τὸν ἑαυτόν των ἀσφαλῆ ἀπὸ τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους καὶ ἰδίως ἀπὸ τὴν φοβερωτέραν, φαίνεται, σήμερον, μορφὴν ἑνὸς πολέμου, τὴν μορφὴν τῶν ἀεροπορικῶν βομβαρδισμῶν. Δι' αὐτὸ ἀκόμη καὶ τὰ κράτη ταῦτα ὠργανώνουν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐντατικὰ τὴν ἀντιαεροπορικήν των ἄμυναν, ἐπιδιωκομένης τῆς ὀργανώσεως σχετικῶν ἀσκήσεων ὅσον τὸ δυνατὸν πλησιαζουσῶν πρὸς τὴν πραγματικότητα. Εἰς τὴν εἰκόνα μας μία σκηνὴ τῶν τελευταίων σημαντικωτάτων ἀσκήσεων τοῦ εἴδους αὐτοῦ εἰς τὴν Σουηδίαν.

Ο ΒΕΖΟΥΒΙΟΣ πάλιν ἤρχισε νὰ ἀγριεύῃ ἤδη ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν, τὸ δὲ εἰδικὸν παρατηρητήριον, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀργανωθῆ καὶ λειτουργεῖ ἤδη ἀπὸ ἐτῶν παρὰ τὴν κορυφὴν ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶνε ὁ κύριος κρατήρ, παρακολουθεῖ μὲ τὴν ἐξυπακουομένην προσοχὴν τὴν πρόοδον τοῦ φαινομένου. Ἡ παρατιθεμένη θαυμασία πράγματι εἰκών, ληφθεῖσα τελευταίως ἀπὸ ἀνταποκριτὴν τοῦ Λονδινείου εἰκονογραφημένου περιοδικοῦ «Σφαῖρα» δίδει μίαν ἰδέαν τοῦ ἀγρίου μεγαλείου τοῦ φαινομένου. Χείμαρροι καπνοῦ μὲ λυωμένην λάβαν διάπυρον καὶ ἀπειρία λίθων διαπύρων, ἐξακοντίζονται ἀπαύστως ἀπὸ τὸ φοβερὸν ἡφαίστειον τοῦ ὁποίου οἱ θυμοί, ὡς γνωστόν, προὐξένησαν ἐπανειλημμένως φοβερὰς καταστροφάς. Εἰς ἀπόστασιν 8 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς Νεαπόλεως, ὁ Βεζούβιος ἔχει 40 χιλιομέτρων περίμετρον καὶ 1190 μέτρων ὕψος μὲ βάθος μετρηθὲν τοῦ κρατῆρος του 115 μέτρων. Μέχρις αὐτοῦ ἄγει ὀδοντωτὸς σιδηρόδρομος καὶ ἁμαξιτὴ ἑλικοειδὴς ὁδός, αἱ δὲ κλιτῦς του, εὐφορώτατοι καὶ περίφημοι πλὴν ἄλλων καὶ διὰ τὸ μοναδικόν των κρασὶ «λάκρυμα Κρίστι» (Δάκρυο τοῦ Χριστοῦ). Ἡ πρώτη του γνωστὴ ἔκρηξις εἶνε ἡ περίφημος τοῦ 79 μ. Χ. ἡ καταστρέψασα τὸ Ἡράκλειον, τὴν Πομπηΐαν καὶ τὰς Σταβίας, ἡ δὲ τελευταία ἡ ἐπισυμβᾶσα πρὸ 32 ἐτῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐσημειώθησαν περίπου 50 ἄλλαι ἐκρήξεις, ἐξ ὧν αἱ 13 καταστρεπτικώταται.

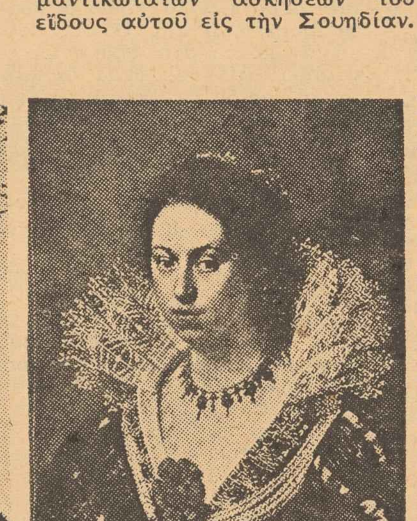

Ο ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ Ὁλλανδὸς ζωγράφος Παῦλος Μορέλσε, ἀπέθανε πρὸ τριακοσίων ἀκριβῶς ἐτῶν, ἡ δὲ ἐπέτειος αὕτη δὲν ἦτο φυσικὰ δυνατὸν νὰ παρέλθῃ ἀπαρατήρητος εἰς τὴν πατρίδα του, τὰ μουσεῖα τῆς ὁποίας διατηροῦν τόσα ἀριστουργήματα τοῦ περιφήμου αὐτοῦ καλλιτέχνου. Τὸ μουσεῖον τῆς Οὐτρέχτης, ἑπομένως, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς τριακοσιετηρίδος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ περιφήμου ζωγράφου ὠργάνωσεν ἤδη ἔκθεσιν τῶν σωζομένων ἔργων αὐτοῦ, ἓν ἐκ τῶν ὁποίων «πορτραῖτο κυρίας» εἰκονίζεται εἰς τὴν παρατιθεμένην παραπλεύρως φωτογραφίαν. Γεννηθεὶς τὸ 1575 εἰς τὴν Οὐτρέχτην ὁ Μορέσλε, ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Βὰν Μίερεβελντ αὐλικοῦ ζωγράφου τοῦ οἴκου τῶν Νασσάου. Ὁ Μορέλσε ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν του ἐπῆρε κατὰ μέγα μέρος τὸ ὕφος ποὺ χαρακτηρίζει τὸ ἔργον του, καὶ τὸ ὁποῖον διετήρησεν ἀρκετὰ ἐμφανὲς ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἐπίδρασιν, ποὺ ὑπέστη ἡ τεχνοτροπία του ἀπὸ τὴν τέχνην τοῦ πολὺ κομψοτέρου Βὰν Ντάϊκ. Πάντως τὸ ὕφος τοῦ Μορέλσε ἐξετιμᾶτο ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ἤκμασεν ὁ καλλιτέχνης καὶ ἡ ἐπίδρασις ἑνὸς ταξιδίου του εἰς τὴν Ἰταλίαν ηὔξησε τὸ γόητρον τῆς τεχνικῆς του. Ὑπῆρξε συγχρόνως καὶ ἀρχιτέκτων καὶ ποιητὴς καὶ τὰ δύο πορτραῖτα του «Ἡ μικρὰ πριγκήπισσα» (προσωπογραφία τῆς Ἐλισάβετ τοῦ Νασσάου) καὶ «Αἰκατερίνη, δούκισσα τοῦ Βάκινγχαμ» θαυμάζονται ἰδιαιτέρως.

ΤΟ ΔΡΑΜΑ, ποὺ συνεκλόνισε τὴν Ἀμερικὴν τὰς ἡμέρας αὐτὰς ὑπῆρξεν ἡ ἀπαγωγὴ τοῦ μικροῦ Τζίμυ Κὰς εἰς τὴν Φλωρίδα. Ἀπὸ τοὺς γονεῖς του, εὐπόρους ἀστοὺς τοῦ Πρίνστεον οἱ «κιντνάππερς» ἠξίωσαν λίτρα 10 χιλιάδας δολλαρίων, τὰ ὁποῖα ὁ πατήρ, ἐπὶ ποινῇ θανάτου τοῦ παιδιοῦ του διετάσσετο νὰ τοποθετήσῃ εἰς ὡρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν, εἰς τὸ εἰκονιζόμενον παραπλεύρως ἐξοχικὸ σπιτάκι. Ὁ πατὴρ κατέθεσε τὰ λύτρα συμμορφωθεὶς ἀκριβῶς μὲ τὰς ἐντολὰς τῶν κακούργων, ἄγνωστον ὅμως διατί τὸ παιδὶ δὲν ἀπεδόθη, ἀλλὰ μετά τινας ἡμέρας ἀνευρέθη οἰκτρὰ κρεουργημένον τὸ σῶμα τοῦ βρέφους. Τὸ ἔγκλημα, ὡς ἦτο ἑπόμενον, προεκάλεσεν ἀκράτητον γενικὴν ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε οἱ δρᾶσται δὲν ἀνεκαλύφθησαν.

ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ἱστορία ἀνεκινήθη τελευταίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Πρόκειται διὰ τὸν σκελετὸν «τῆς βασιλικῆς φαλαίνης», ὅστις ἀπὸ τοῦ 1364 φυλάσσεται εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ντύρχαμ, καὶ εἰς τὴν ὑπόγειον ταύτης κρύπτην. Ὁ πρωθιερεὺς τῆς ἐκκλησίας ζητεῖ νὰ ἀφαιρεθῇ ἓν σιδηροῦν κιγκλίδωμα τὸ ὁποῖον ἔχει τοποθετηθῆ ἀπὸ μακροτάτου χρόνου διὰ νὰ προφυλάσσῃ τὸν σκελετὸν τῆς φαλαίνης ἀπὸ τὴν ἀδιακρισίαν τῶν περιέργων ἐπαφῶν διαφόρων ἐπισκεπτῶν. Ἀλλ' ἡ πρότασις αὐτὴ τοῦ πρωθιερέως ἀντικρούεται ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην φοβουμένην ὅτι τὸ «μνημεῖον» θὰ ἐκτεθῇ εἰς κινδύνους νὰ ἐξαφανισθῇ κλεπτόμενον κομμάτι, πρὸς κομμάτι, διότι ὁ λαὸς πιστεύει ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ κήτους τοῦ Ἰωνᾶ.

Τὸ μυστικὸ τῶν νεφῶν καὶ τῶν ἀνέμων

«Κάθε ἀεροπλάνο σὲ ὁποιαδήποτε στιγμὴ καὶ σὲ ὁποιοδήποτε σημεῖο κι' ἂν βρίσκεται, ἐὰν ἔχῃ στὴ διάθεσί του ἀσύρματο ἢ τηλέφωνο ἠμπορεῖ νὰ γνωρίζῃ δέκα λεπτὰ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του τί καιρὸ κάνει καὶ τί καιρὸ θὰ κάνῃ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς διαδρομῆς του...»

Ἰδοὺ τί ἀκούω ἐπαναλαμβανόμενον εἰς τὴν Ἐθνικὴν Μετεωρολογικὴν Ὑπηρεσίαν εἰς τὸ Παρίσι, ἰδοὺ τί ἀκούω ἐπαναλαμβανόμενον στὸν ἀερολιμένα τοῦ Μπουρζέ. Πῶς γίνεται αὐτό; Πῶς κατορθώνεται ὥστε σὲ κάθε στιγμὴ νὰ ἐξακριβώνωνται τὰ μυστικὰ τοῦ Οὐρανοῦ ἐν σχέσει μὲ τὸν καιρό, τὰ μυστικὰ ποὺ θὰ ἠμπορούσαμε νὰ ὀνομάσωμε μυστικὰ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν... ὑδάτων ἢ —γιὰ νὰ ἀκριβολογήσωμεν— τῶν... παραγωγῶν τῆς βροχῆς καὶ τῶν θυελλῶν, δηλαδὴ τῶν νεφῶν; Πῶς λειτουργεῖ, μὲ ἄλλα λόγια, καὶ πῶς εἶνε ὠργανωμένο τὸ σύστημα ποὺ ἐπιτρέπει σὲ κάθε χώρα νὰ ἔχῃ τὸ Κοινόν, ἡ Ἀεροπορία, ἡ Γεωργία τὶς μετεωρολογικὲς πληροφορίες ποὺ εἶνε πάντα τόσον χρήσιμες, τόσον πολύτιμες καὶ τόσον καμμιὰ φορὰ σωτήριες;

Κάθε χώρα σήμερον ἔχει δίκτυον μετεωρολογικῶν σταθμῶν. Τὶς παρατηρήσεις των συγκεντρώνουν εἰδικὰ μετεωρολογικὰ κέντρα κατὰ περιφερείας, τὰ λεγόμενα περιφερειακά.

Διαρκῶς, ἀκατάπαυστα, ἀενάως, σύμφωνα μὲ ἕνα «ὡρολόγιον πρόγραμμα» καθωρισμένον ἀμεταβλήτως καὶ διεθνῶς, καταφθάνουν ἀπ' παντοῦ ἡ βαρομετρικὴ πίεσις, ἡ θερμοκρασία, ἡ κατάστασις τοῦ Οὐρανοῦ (εἶδος νεφῶν κ.λ.π.), ἡ κατάστασις τοῦ ἀνέμου (ταχύτης καὶ διεύθυνσις), ἡ βροχὴ ἢ τὸ χιόνι (ποῦ ἔπεσαν), ἡ ὑγρασία. Ὅλες αὐτὲς ἡ πληροφορίες ἐπιμελῶς συγκεντρωμένες σὲ ὁμάδες, μεταδίδονται μὲ τὸν ἀσύρματον κάθε πέντε λεπτά. Ἡ μετάδοσις αὐτὴ μοιράζεται σὲ πολλοὺς σταθμοὺς καὶ μὲ διαφορετικὰ μήκη κυμάτων, ἔτσι ὥστε ἡ μετάδοσις νὰ γίνεται μὲ κατανομὴν σὲ διάφορες ζῶνες. Κάθε ζώνη κατανομῆς ἔχει διάρκειαν μισῆς ὥρας. Ἔτσι σταθμοὶ ἐκπομπῆς, σταθμοὶ λήψεως, σταθμοὶ τηλεφωνικοὶ συλλαμβάνουν, ἐξαποστέλλουν, διανέμουν διαρκῶς τὶς πληροφορίες αὐτὲς γιὰ τὶς διάφορες καιρικὲς μεταβολές. Ἔτσι κάθε χώρα βλέπει καὶ μαθαίνει τί συμβαίνει στὴν ἄλλη καὶ ἀπὸ ἤπειρο σὲ ἤπειρο καὶ ἀπὸ τὴ θάλασσα στὴν ξηρὰ καὶ ἀπὸ τὴν ξηρὰ στὴ θάλασσα.

Στὸ Μπουρζὲ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ τοῦ ἔτους γίνονται κανονικῶς δέκα τρεῖς ἀναχωρήσεις ἀεροπλάνων συγκοινωνίας τὴν ἡμέρα γιὰ τὶς διάφορες γραμμές. Τὰ ἀεροπλάνα ποὺ πρόκειται ν' ἀναχωρήσουν, μετὰ τὴν λεπτομερῆ των ἐπιθεώρησι μεταφέρονται στὸ πεδίον ἀπογειώσεως ἀπὸ τὰ ὑπόστεγά των μὲ εἰδικὰ αὐτοκίνητα, ποὺ ἔχουν «κάμπας» στοὺς τροχούς. Δέκα λεπτὰ πρὸ τῆς ὥρας τῆς ἀπογειώσεως, ἐνῷ αἱ ἕλικες ἀρχίζουν πλέον νὰ γυρίζουν, ὁ πιλότος τρέχει πρὸς τὸ μικρὸν κτίριον τῆς μετεωρολογικῆς ὑπηρεσίας, ὅπου στὸν κρεμασμένον εἰδικὸ χάρτη τοῦ τοίχου βρίσκει σημειωμένες ὅλες τὶς μετεωρολογικὲς πληροφορίες τῶν τριῶν τελευταίων ὡρῶν, μὲ εἰδικὰ συμβατικὰ σχήματα καὶ σύμβολα χρωματιστά, ἀναλόγως τοῦ ὕψους. Ἕνας ἄλλος μεγάλος χάρτης τοῦ τοίχου δίδει μὲ διάφορα βέλη κινητὰ καὶ χρωματιστὰ τὴ διεύθυνσι καὶ τὴν ταχύτητα στὰ διάφορα ὕψη τοῦ ἀνέμου ἐπάνω ἀπὸ τὶς διάφορες περιοχὲς τῆς χώρας. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς χάρτες, ποὺ ἐπιτρέπουν στὸν πιλότο νὰ πάρῃ ἀμέσως μιὰν ἐντύπωσι συνολικὴ καὶ γενικὴ τῶν μετεωρολογικῶν συνθηκῶν ποὺ θὰ συναντήσῃ στὸ ταξίδι του, παίρνει καὶ δελτίον πληροφοριῶν, ποὺ ἀναγράφει, χωρὶς συμβολισμοὺς πλέον, ἀλλὰ καθαρά, τὰ τελευταῖα μετεωρολογικὰ νέα, ποὺ ἔχουν διαβιβασθῆ ἀκριβῶς τὴν τελευταία στιγμή, ἀκόμη καὶ κατὰ τὸ τελευταῖον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του λεπτὸν τῆς ὥρας.

Καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἄλλωστε, ἂν παρατηρηθοῦν ἀπότομες καιρικὲς μεταβολές, ὁ πιλότος θὰ εἰδοποιηθῇ μέσα στὸ ἀεροπλάνο του. Γιατὶ ὅταν πετᾷ δὲν χάνει τὴν ἐπαφή του μὲ τὸν Μετεωρολογικὸν Σταθμὸν τοῦ ἀεροδρομίου, οὔτε γιὰ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας.

Ὁ Μέγας Σταθμὸς μεταδόσεως μετεωρολογικῶν πληροφοριῶν εἶνε ὁ Σταθμὸς Ἀσυρμάτου τοῦ Πύργου τοῦ Ἄϊφελ. Δὲν μεταδίδει τίποτε αὐτὸς στὴν Μετεωρολογικὴν Ὑπηρεσίαν. Ἀντιθέτως λαμβάνει ἀπὸ αὐτὴν καὶ ὑποχρεοῦται νὰ διασπείρῃ ἀνὰ τὸν κόσμον ἕνα πλῆθος μετεωρολογικῶν πληροφοριῶν.

Ὅλες αὐτὲς οἱ πληροφορίες ἀποτυποῦνται, ἀμέσως μόλις ληφθοῦν, σὲ εἰδικοὺς μετεωρολογικοὺς χάρτες. Ἡ μελέτη τῶν χαρτῶν αὐτῶν ἐπιτρέπει σιγὰ-σιγὰ νὰ ξεκαθαρισθοῦν οἱ φυσικοί, οἱ ἄκαμπτοι νόμοι ποὺ ρυθμίζουν τὰ μετεωρολογικὰ φαινόμενα. Στὴν Μετεωρολογικὴν Ὑπηρεσίαν εἰδικοὶ ὑπάλληλοι διατηροῦν καὶ συντάσσουν νυχθημερόν, ἀενάως αὐτὰ τὰ λεπτολόγα καὶ θετικὰ σὰν γεωγραφικοὺς χάρτες δοκουμέντα, ποὺ ἀποτελοῦν ἀρχεῖα πολυτιμότατα.

Ἔτσι ὑπάρχουν οἱ χάρτες τοῦ νόμου τῶν ἰσοβαρῶν, τῶν μεγίστων ὑψῶν, τῶν διαφόρων ποικιλιῶν νεφῶν, τῶν κυκλώνων καὶ ἀντικυκλώνων, στοὺς ὁποίους ὀφείλονται τὰ διάφορα «κύματα» κρύου ἢ ζέστης. Ὁ ὑπολογισμὸς θὰ βρῇ στὰ ἀρχεῖα αὐτὰ τὰ μέσα καὶ τὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ ξεδιαλύνῃ καὶ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ μέγα μυστικὸ τῶν καιρικῶν μεταβολῶν, τὸ μυστικὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν συννέφων, ποὺ τὸ παραδίδει ἀπὸ μακρυὰ μὲ τὸν ἀσύρματο στὰ ἐν πτήσει ἀεροπλάνα.

Κάθε χρόνο, κάθε μῆνα, αὐτὸς ὁ ἱστὸς ὁ ἀραχνένιος τῶν ραδιοκυμάτων καὶ τῶν μακρυνῶν φωνῶν τοῦ ἀσυρμάτου, ποὺ ἐνισχύει, βοηθεῖ, ὁδηγεῖ, συντροφεύει, προστατεύει τὸν πιλότο μέσα στὴν καμπίνα τοῦ ἀεροπλάνου του, μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, τελειοποιεῖται. Ἐκ παραλλήλου τελειοποιοῦνται καὶ τὰ ἐργαλεῖα καὶ τὰ μέσα παρατηρήσεως τῶν μετεωρολογικῶν φαινομένων.

Ἡ πατροπαράδοτος ἀλλὰ τόσον πρακτικὴ «τσουγράνα», ποὺ κατευθύνεται μὲ τὸ χέρι, ἔτσι ὥστε νὰ παρακολουθῆται ἡ διεύθυνσις τῶν νεφῶν, ἔχει παραχωρήσει τὴν θέσιν της τώρα σὲ σχετικὸ αὐτόματο μηχάνημα. Αὐτογραφικὰ μηχανήματα ἠλεκτρικὰ σημειώνουν πλέον τὴν διεύθυνσι καὶ τὴν ταχύτητα τοῦ ἀνέμου στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς. Καὶ ἐσχάτως μόλις ἐτέθη σὲ χρῆσι νεώτατο ὅσον καὶ εὐφυέστατο σύστημα ποὺ ἐπισημαίνει καὶ ὑπολογίζει αὐτομάτως τὴν ἑκάστοτε θέσιν τοῦ μικροῦ δοκιμαστικοῦ ἀεροστάτου, τοῦ ὁποίου αἱ κινήσεις στὸν ἀέρα χρησιμεύουν γιὰ νὰ ὑπολογισθῇ ἡ ταχύτης καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀνέμου σὲ διάφορα ὕψη ὑπὲρ τὸ ἔδαφος.

Ἔτσι, εἴτε πρόκειται γιὰ τὸ μικρότερο εἴτε πρόκειται γιὰ τὸ μακρότερο ταξίδι, εἴτε πρόκειται γιὰ τὴν τακτικὴ γραμμή, εἴτε γιὰ τὴν ἐπιδίωξι ἑνὸς ρεκόρ, ἡ Ἐπιστήμη τῆς Μετεωρολογίας ὑποδεικνύει στὸν ἀεροπόρο τὸ δρομολόγιο ποὺ χαράζουν στὸν ἀέρα τὰ μυστικὰ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς νεφώσεως.

Μὲ τὰς μεθόδους αὐτὰς ἔγινε δυνατὸν νὰ προκαθορισθῇ λεπτομερῶς ἐπὶ διαδοχικῶν χαρτῶν, ποὺ ἀπομένουν ὡς μαρτύρια καὶ ἀναμνήσεις συγκινητικαὶ σὲ καθημερινὴ μὲ τοὺς πιλότους συνεργασίαν, ἡ διαδρομὴ τῶν Κὸστ καὶ Μπελὸντ κατὰ τὴν πτῆσιν των ὑπεράνω τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἀπὸ Παρισίους εἰς Νέαν Ὑόρκην. Τὴν 31ην Αὐγούστου πρὸς τὴν 1ην Σεπτεμβρίου ἡ Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία εἶχε εἰκονικῶς καθορίσει τὴν διαδρομὴν καὶ τὸ ὡρολόγιον. Δύο ἡμέρες ἀργότερα τὸ πραγματικὸ ταξίδι συνέπιπτε περίπου μαθηματικῶς μὲ τὸ ταξίδι τὸ ὑποθετικό, ὅπως τὸ εἶχε προϋπολογίσει ἡ Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία. Ἀκριβῶς τὶς ὧρες ποὺ εἶχαν προκαθορισθῆ ἀπὸ αὐτήν, ἐν πλήρει ὠκεανῷ, τὸ ἀεροπλάνον συνήντησε τὶς προβλεφθεῖσες μετεωρολογικὲς συνθῆκες καὶ ὑπεχρεώθη ἐκ τῶν πραγμάτων ν' ἀκολουθήσῃ τὴν διαδρομή, ποὺ ἔχει χαραχθῆ ἀπὸ τὴν Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προβλέψεών της.

Ἐπίσης μὲ συναρμολόγησιν τῶν πληροφοριῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Ὑπηρεσίας γιὰ τὸ μέχρι τοῦ μεσημβρινοῦ 45 (δυτικοῦ μήκους) διάστημα ἡ Γαλλικὴ Ὑπηρεσία ἐπέτυχε ἀργότερα τὴν ἴδια ἀσφάλεια προγνωστικῶν ἐπὶ μήκους ὀκτὼ χιλιάδων χιλιομέτρων γιὰ τὴν διαδρομὴ τῆς πτήσεως τῶν Κοντὸς καὶ Ροσσί.

Τὸ συμπέρασμα εἶνε ὅτι ἡ Μετεωρολογικὴ Ἐπιστήμη σήμερον ἐπιτυγχάνει νὰ δίδῃ ἀπὸ μακρυὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν σὲ κάθε ἀεροπλάνο ποὺ ἐξορμᾷ πρὸς τὸ ἄγνωστον καὶ χάνεται μέσα στὴ φοβερὴ ἀπεραντωσύνη τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῶν νεφῶν, τὴν ἀσφάλεια τοῦ ἐνστίκτου ποὺ ἔχουν τὰ μεγάλα μεταναστευτικὰ πουλιά, διὰ μέσου κλιμάτων, ἐποχῶν καὶ καταιγίδων...

ΕΡΡΙΚΟΣ ΕΡΤΖ

Τὸ βάπτισμα τοῦ ἀέρος...

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΟΥ ΤΗΝ ΘΑΥΜΑΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΡΕΜΟΥΜΕ !

Ποῦ ὀφείλεται, ἄραγε τὸ γεγονὸς νὰ παρουσιάζωνται τὰ μαθηματικὰ πολὺ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐπιστήμη ἀπομονωμένα ἀπὸ τὴν συνηθισμένη πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ; Σὲ μιὰ κοσμική, συνηθισμένη συναναστροφὴ μπορεῖ κάθε μορφωμένος ἄνθρωπος νὰ μιλῇ μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον γιὰ ζητήματα νομικά, ἰατρικά, πολιτικά, φιλολογικά, καλλιτεχνικά, φιλοσοφικὰ ἀκόμη. Ἠμπορεῖ ὁ καθένας νὰ μπαίνῃ στὴ λεπτομερειακὴ συζήτησι ἐπὶ θεμάτων κάθε κλάδου ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἀνέφερα, καὶ κάθε ἄλλης ἐπιστήμης. Ἀλλὰ γιὰ τὰ μαθηματικά, δὲν μπορεῖ νὰ γίνεται αὐτό, μ' ὅλον ὅτι, ὁ καθένας, φαντάζομαι, πῶς θὰ τὸ ἤθελε, θὰ τὸ ἐπιθυμοῦσε, νὰ ἦτο ἕνας καλός, ἕνας διακεκριμένος ἢ διαπρεπὴς μαθηματικός.

Ἡ μαθηματικὴ ἐπιστήμη, ἡ φιλοσοφία, ἡ φιλολογία καὶ μερικὲς ἄλλες ἐπιστῆμες, εἶνε ἀπὸ τὶς λίγες, ποὺ θεωροῦνται ὡς ἀγνώμονες,, γιατὶ δὲν ἀποδίδουν ὑλικὰ ὀφέλη, ὑλικὰ ἀγαθὰ σὲ κείνους ποὺ εἶνε πραγματικὰ ἐρωτευμένοι μαζί τους καὶ ἀφοσιώνονται στὴν ἔρευνα καὶ τὴν προαγωγή τους. Ἀλλὰ ποιὰ εἶνε ἡ ἀξία λοιπὸν καὶ ἡ μορφωτικὴ σημασία τῶν μαθηματικῶν; Καὶ πρῶτα, ποῦ ὀφείλεται τὸ ὅτι τὰ μαθηματικὰ θεωροῦνται ὡς δυσνόητα, ὡς μυστηριώδη ;

Βέβαια, κάθε ἐπιστήμη καὶ κάθε τέχνη ἀκόμη, ἔχει μιὰ ἰδιαίτερη ὁρολογία, ποὺ χρησιμοποιεῖ. Ἀλλὰ ἡ λέξεις καὶ οἱ ὅροι ποὺ χρησιμοποιεῖ κάθε ἐπιστήμη, ἐκτὸς τῆς μαθηματικῆς, ἔχουν μεγάλη συγγένεια μὲ τὴν συνηθισμένη γλῶσσα, ὥστε κάθε ἄνθρωπος μορφωμένος νὰ μπορῇ νὰ παρακολουθῇ τοὐλάχιστον μέχρι τινός, μιὰ συζήτησι, μιὰ διάλεξι, γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιστῆμες αὐτές. Προκειμένου ὅμως γιὰ τὰ μαθηματικά, αὐτὰ ἔχουν ἐντελῶς δικό τους συμβολισμό. Οἱ μαθηματικοὶ μεταχειρίζονται, ὄχι μόνον ἰδιαίτερες λέξεις, ἀλλὰ καὶ ἰδιαίτερο συμβολισμό, γιὰ νὰ παραστήσουν ὁλόκληρη σειρὰ συλλογισμῶν, γιὰ νὰ συμβολίσουν μὲ ὀλίγα, μὲ ἐλάχιστα σύμβολα, ὅσα ἀπαιτοῦν λόγια πολλά, πάρα πολλά, γιὰ νὰ ἐκτεθοῦν. Δύο πράγματα, λοιπόν, δυσκολεύουν τὸν καθένα στὴν κατανόησι τῶν μαθηματικῶν. Πρῶτα ἡ χρησιμοποίησις πολλῶν καὶ φαινομενικῶς ἰδιορρύθμων γλωσσικῶν ὅρων. Καὶ δεύτερον, ἡ χρησιμοποίησι τῶν εἰδικῶν μαθηματικῶν συμβόλων, τῶν μαθηματικῶν τύπων.

Ἀλλὰ ἔχουν τόσα πολλὰ καὶ προνομιοῦχα γνωρίσματα τὰ μαθηματικά, καὶ παρουσιάζουν τόσα ἐξαιρετικὰ πνευματικὰ θέλγητρα, ὥστε νὰ εἶνε δικαιολογημένη ἡ γενικὴ ἐκτίμησι πρὸς αὐτά, ὡς ἐξαιρετικῶς μορφωτικοῦ μέσου τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ;

Γνωρίζομεν ὅλοι, βέβαια, ὅτι τὰ μαθηματικὰ θεωροῦνται σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Παιδείας καὶ σὲ ὅλες τὶς πολιτισμένες χῶρες τῆς γῆς ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα μαθήματα, ποὺ διαπλάσσουν καὶ μορφώνουν λογικῶς τὴ διάνοια τῆς νεολαίας. Αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐχαρακτήριζε τὰ μαθηματικά, ὡς ἐπιστήμη τῆς ἀναλογίας καὶ τῆς τάξεως. Πράγματι σπουδαῖον γνώρισμα τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης εἶνε ἡ τάξις, ἡ σαφήνεια, ἡ ἁρμονία, ἡ συμμετρία. Εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι, δὲ μπορεῖ νὰ ἐννοηθῇ μέτρησις καὶ ἐν γένει ἐπιτυχία, ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει τάξις.

Χωρὶς τάξιν, δὲ μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ μέτρησις μὲ ἀκρίβεια, λέγει ὁ Λάϊμπνιτς. Ἀλλὰ χωρὶς τάξι τί ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ ἐπιτυχῶς ὁ ἄνθρωπος ; Ὅπου δὲν ὑπάρχει τάξις, ἐκεῖ ὑπάρχει ἀταξία, καὶ ἐκεῖ εἶνε τότε ἐξησφαλισμένη ἡ ἀποτυχία τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Κάθε τι, ποὺ πραγματεύονται τὰ μαθηματικὰ καὶ τὸ φέρουν εἰς πέρας, τὸ κατορθώνουν κυρίως μὲ τὴν τάξι καὶ μὲ τὴ λογική. Βέβαια, δὲν θέλω νὰ ἀντικρούσω μὲ αὐτὸ τὴν γνώμη τοῦ Λεονάρντο ντὰ Βίντσι, ὅτι κάθε καλὴ γνῶσις ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἐμπειρία. Τοὐναντίον, θέλω νὰ κάμω τὴ διάκρισι μεταξὺ τῆς γνώμης αὐτῆς πρὸς τὴν τυχὸν ὑπάρχουσα γνώμη, ὅτι μόνον ἡ ἐμπειρία εἶνε ἱκανὴ νὰ μᾶς τροφοδοτῇ μὲ γνώσεις ἀπαραιτήτους γιὰ τὴ ζωή. Βέβαια, τὰ στοιχεῖα ποὺ χρησιμοποιοῦν τὰ μαθηματικά, ἡ πρῶτες ἔννοιες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀναχωροῦν, εἶνε παρμένες ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸ κόσμο. Γιατὶ καὶ αὐτὰ τὰ πορίσματα στὰ ὁποῖα καταλήγουν, θέλουν κατὰ τὸ δυνατὸν νὰ τὰ ἔχουν σύμφωνα μὲ τὴν ἐποπτεία τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Μὲ τὰς ἀρχὰς αὐτάς, λοιπόν, τὰ μαθηματικὰ εἶνε ἐπιστήμη ποὺ προχωρεῖ πάντοτε ἐμπρός, χωρὶς νὰ σταματᾷ, καὶ χωρὶς νὰ ὀπισθοχωρῇ. Τὰ νεώτερα, τὰ σύγχρονα μαθηματικά, ποτὲ δὲν ἀνέτρεψαν τὰ παλαιότερα! Καὶ αὐτὸ συμβαίνει, διότι τὰ μαθηματικὰ δὲν συνδέονται ποτὲ μὲ πλάνας καὶ μὲ προκαταλήψεις. Αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ Καρτέσιος, ἐπειδὴ ἦταν βέβαιος, ὅτι ἡ μορφὴ τῆς τελειοτέρας ἀληθείας παρουσιάζεται στὰ μαθηματικά, καὶ πρὸ πάντων στὴ γεωμετρία, ἔστρεψε τὴν προσπάθειά του νὰ περιλάβῃ ὅλα τὰ φυσικὰ φαινόμενα σ' ἕνα σύνολο ἀπὸ μαθηματικὲς σχέσεις. Μὲ τοὺς αὐστηρῶς ἀκριβεῖς ὁρισμοὺς καὶ τὰ ὀλίγα ἀξιώματα ἐπάνω στὰ ὁποῖα θεμελιώνονται τὰ μαθηματικά, ἐξασφαλίζουν συμπεράσματα ἀσφαλῆ. Αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον ἡ μαθηματικὴ ἐπιστήμη χαρακτηρίζεται ὅτι ἔχει πάντοτε τὴν τελειοτέραν ἀκρίβειαν, ὥστε νὰ λέγωμεν συχνά, ὅτι «τὸ τάδε πρᾶγμα γίνεται μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν».

Ὅλοι οἱ μορφωμένοι ἄνθρωποι θεωροῦν τὴν Τέχνην ὡς κάτι ἐξαιρετικῶς εὐγενικό, ἐπειδὴ ἡ Τέχνη ὁδηγεῖ τὸ ἄτομον πρὸς τὴν ἀπομόνωσιν ἀπὸ τὴν μικρότητα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, πρὸς τὴν ἀπαλλογή του ἀπὸ κάθε λεπτομέρεια, ποὺ τὸ συνταράσσει. Καὶ τοῦτο κυρίως διότι ἡ τέχνη ἐγκλείει τὴ συμμετρία. Αὐτή, λοιπόν, τὴν ἔννοια τῆς συμμετρίας καὶ τῆς ἁρμονίας ἐγκλείει καὶ ἡ μαθηματικὴ ἐπιστήμη. Τὰ μαθηματικὰ ἔχουν μιὰ ἐξαιρετικὴ ἀνωτερότητα καὶ γενικότητα ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες ἐπιστῆμες.

Εἶνε ἀναμφισβήτητο, ὅπως τὸ τονίζει καὶ ὁ Ἀμπέρ, ὅτι μὲ τὰ μαθηματικὰ πρέπει νὰ ἀρχίζῃ ἡ σειρὰ τῶν γνώσεων τοῦ ἀνθρώπου. Διότι ἔχουν ὄχι μόνον τὰ προτερήματα ποὺ ἀνέφερα, ἀλλὰ καὶ διότι τὰ χαρακτηρίζει αὐτοτέλεια καὶ αὐτάρκεια. Ἠμπορεῖ ἕνας νὰ σπουδάσῃ τὴ μαθηματικὴ ἀλήθεια, χωρὶς νὰ ζητῇ βοήθεια ἀπὸ ἄλλες ἐπιστῆμες, ἐνῷ ἡ ἄλλες ἐπιστῆμες εἶνε συχνὰ ὑποχρεωμένες νὰ δανείζωνται ἀπὸ τὰ μαθηματικὰ — νὰ ζητοῦν τὴν συνδρομή των, τὴν ἐπικουρία των. Ἠμπορεῖ νὰ στηριχθῇ χωρὶς τὴ συνδρομὴ τῶν μαθηματικῶν ἡ φυσική, ἡ μηχανική, ἡ ναυπηγική, ἡ πυροβολική, ἡ ναυτιλία, ἡ ἀεροπλοΐα, ὅλες ἡ οἰκονομολογικὲς ἐπιστῆμες, αὐτὸς ὁ τόσης ὑψίστης κοινωνικῆς σημασίας θεσμὸς τῆς Κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, ποὺ θεμελιοῦται καὶ στηρίζεται στὴ στατιστικὴ καὶ στὸν κλάδο τῶν ἀσφαλιστικῶν μαθηματικῶν; Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται νὰ εἶνε κανεὶς μαθηματικὸς γιὰ νὰ ἐννοήσῃ καὶ νὰ πιστέψῃ, ὅτι κάθε κίνησις, κάθε ἐνέργεια, κάθε δρᾶσις, ὁ σιδηρόδρομος, τὸ ἀτμόπλοιον, ὁ τηλέγραφος, ὁ ἀσύρματος, τὸ ὑποβρύχιον, τὸ ἀεροπλάνο, κάθε μηχανικὴ ἐνέργεια, ἡ δημογραφία καὶ κάθε τι ποὺ συνδέεται μὲ τὴν πρόοδο, μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὴ δρᾶσι τοῦ ἀνθρώπου ἠμπορεῖ νὰ εὑρεθῇ ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὰ μαθηματικά.

ΝΕΙΛΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

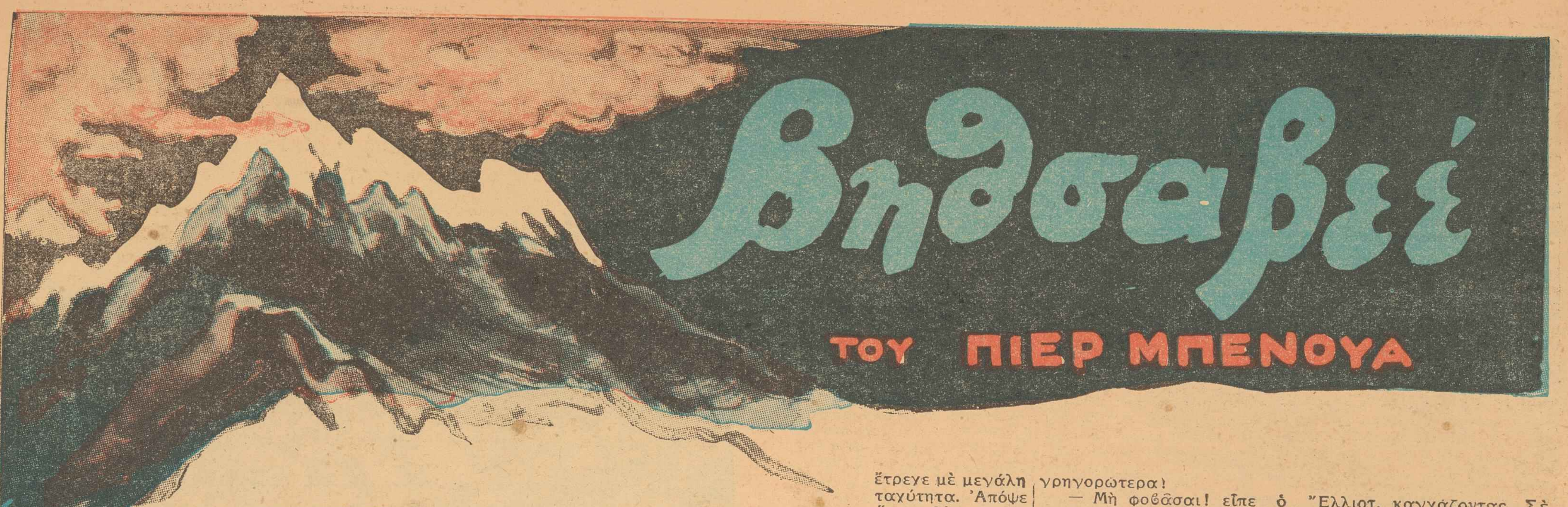

Βηθσαβεέ

ΤΟΥ ΠΙΕΡ ΜΠΕΝΟΥΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Κάθε καλοκαίρι, τὸ 7ον Σύνταγμα τῶν Λογχοφόρων, τοῦ βρεττανικοῦ στρατοῦ τῶν Ἰνδιῶν, μεταφέρει τὴν ἕδρα του στὴν ὀρεινὴ πόλι τοῦ Τζελαμπάντ, ὅπου ἔρχονται πρὸς παραθερισμὸν καὶ ἡ οἰκογένειες τῶν ἀξιωματικῶν. Ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι διοικητὴς τοῦ Συντάγματος ἦταν ὁ συνταγματάρχης Σὲρ Χέρμπερτ Ράϊτ, ὁ ὁποῖος, τὸν τελευταῖο καιρό, βρισκότανε μὲ τὴ γυναῖκα του, τὴ λαίδη Ἔστερ, σὲ σχέσεις καθαρῶς τυπικές, μ' ὅλον ὅτι ζοῦσαν μαζὶ εἴκοσι πέντε ὁλόκληρα χρόνια καὶ παρ' ὅλη τὴν κοινὴ στοργή, μὲ τὴν ὁποίαν περιέβαλλαν τὴν κόρη τους Ἔβελυν. Μεταξὺ τῶν γυναικῶν, ποὺ εἶχαν ἔλθει κεῖνο τὸ καλοκαίρι στὸ Τζελαμπάντ, ἦταν καὶ ἡ κυρία Ἀραμπέλλα Ταίηλορ, μιὰ ὡραία γυναῖκα τρικυμιώδους παρελθόντος, ἡ ὁποία συζοῦσε τώρα μὲ τὸν ὑπολοχαγὸ Τζώρτζ Μπάξτερ. Ἡ παρουσία τῆς γυναίκας αὐτῆς στὰ περιθώρια τῆς κοσμικῆς ζωῆς τοῦ Τζελαμπάντ ἐσκανδάλιζε τρομερὰ τὶς γυναῖκες τῶν ἀξιωματικῶν, ἰδίως δὲ τὴν λαίδη Ἔστερ καὶ τὴν σύζυγον τοῦ ταγματάρχου Φίτζ Τζέραλντ. Ὅσο γιὰ τὸν συνταγματάρχην, αὐτός, καίτοι στὴν ἀρχὴ δὲν διέκειτο εὐμενῶς ὑπὲρ τῆς φίλης τοῦ Μπάξτερ ἄλλαξε ὡστόσο γνώμη, χάρις σὲ μιὰν ἱστορία, ποὺ τοῦ διηγήθη ὁ Ἰνδὸς ἀξιωματικὸς Χιρὰμ Σίγκ, ἱστορία ποὺ παρουσίαζε τὴν Ἀραμπέλλα ὡς μιὰ γυναῖκα μὲ ἀνώτερη ψυχή. Ἕνα βράδυ ποὺ ἡ Ἀραμπέλλα ἦταν μόνη στὸ σπίτι (ὁ Μπάξτερ ἦταν καλεσμένος σ' ἕνα ἐπίσημο γεῦμα, ποὺ ἔδινε ὁ συνταγματάρχης), τὴν ἐπεσκέφθη ὁ Χιρὰμ Σίγκ, μαζὶ μὲ τὴ μικρή του κόρη, τὴν Νούρ, ποὺ ἡ Ἀραμπέλλα τὴν εἶχε σώσει σὲ μιὰ πρόσφατη ἀρρώστεια της, ἀπὸ βέβαιον θάνατο. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ ἔδωκε στὴν Ἀραμπέλλα τὴν εὐκαιρία ν' ἀνοίξη τὴν καρδιά της στὸν Χιρὰμ Σίγκ καὶ νὰ τοῦ πῆ ὅτι φοβότανε μήπως τῆς πάρουν τὸν Μπάξτερ. Ἀντελαμβάνετο καλὰ τὸ μῖσος ποὺ ἔτρεφαν ἐναντίον της ἡ ἄλλες γυναῖκες τῶν ἀξιωματικῶν καὶ κάτι τῆς ἔλεγε πὼς ὁ σύνδεσμός της μὲ τὸν Τζώρτζ (ποὺ τὸν ἐλάτρευε πραγματικὰ) θὰ γινόταν αἰτία νὰ μείνη στάσιμος. Ἐξ ἄλλου, τὸ γεγονὸς ὅτι σὲ λίγο καιρό, ὁ Μπάξτερ θὰ ἔφευγε γιὰ τὰ σύνορα, τὴν ἐβύθιζε σὲ μιὰν ἀνείπωτη ἀπελπισία τὴν ὁποίαν καὶ ἐξεμυστηρεύθη στὸν ἀφωσιωμένο της Ἰνδό.

— Μόνον ἐσεῖς μπορεῖτε νὰ μὲ νοιώσετε, τοῦ εἶπε. Πῶς νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω; Ἀλλὰ καὶ ποιὸς ἄλλος θὰ τὸ καταλάβαινε ἐκτὸς ἀπὸ σᾶς; Νά, τὸ γεγονὸς ὅτι εἶμαι μόνη, μιὰ τέτοια μέρα, σὰν τὴ σημερινή, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἐκεῖ κάτω διασκεδάζουν καὶ χορεύουν! Δὲν διαμαρτύρομαι, πιστέψτε με, ἐναντίον ὡρισμένων ἐχθροτήτων καὶ ἀντιπαθειῶν. Δὲν ζητῶ νὰ τὶς νικήση ὁ Τζώρτζ καὶ νὰ τὶς ἐξουδετερώση. Τὸ μόνο ποὺ θέλω, Θεέ μου, εἶνε νὰ μὴν ἐπηρεασθῆ, νὰ μὲ κρατήση κοντά του καὶ νὰ τὸν ἔχω κι' ἐγὼ κοντά μου, γιὰ πάντα! Μ' ἀγαπάει, τὸ ξέρω καλά. Ἀλλὰ νὰ ξέρατε πόσο ματώνει ἡ καρδιά μου ὅταν σκέπτομαι ὅτι θὰ μποροῦσε μὲ τὸν ἕνα ἢ μὲ τὸν ἄλλο τρόπο νὰ καταστρέψω τὴν καρριέρα του! Εἶνε μήπως μάταιοι οἱ φόβοι μου; Μιλῆστε! Ὦ! Πόσα δὲν θἄδινα γιὰ ν' ἀγοράσω τὴ λέξι ποὺ θὰ μὲ καθησύχαζε πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο!

Λίγο μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ Χιρὰμ Σίγκ κατέφθασαν στὸ σπίτι ὁ λοχαγὸς Ἔλλιοτ καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς Μποῦρκι, οἱ ὁποῖοι ἔφεραν στὴν Ἀραμπέλλα μίαν ἀπροσδόκητον εἴδησι, ἐξαιρετικῶς κολακευτικὴν γι' αὐτήν. Ὁ συνταγματάρχης Ράϊτ τὴν προσκαλοῦσε στὸ χορὸ τοῦ καζίνου! Στὴν ἀρχή, ἡ Ἀραμπέλλα δὲν θέλησε νὰ δώση πίστι σ' αὐτὴ τὴν εἴδησι. Ὅταν, ὅμως, ἀπεκαλύφθη ὅτι ἕνα μυστηριῶδες μπουκέτο τριαντάφυλλα ποὺ τῆς εἶχε σταλῆ τὸ ἀπόγευμα, προήρχετο ἀπὸ τὸν συνταγματάρχη, ἀπεφάσισε νὰ δεχθῆ καὶ πῆγε στὸν χορό, πρὸς μέγα σκάνδαλον τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀξιωματικῶν.

Μόλις ἔκανε τὴν ἐμφάνισί της στὴν αἴθουσα τοῦ καζίνου, τὴν ἐπλησίασε ὁ Σὲρ Χέρμπερτ καὶ τῆς μίλησε μὲ μεγάλη ἐγκαρδιότητα. Ἡ ἄλλες, ὅμως, κυρίες, τῆς ἐγύρισαν ἐπιδεικτικώτατα τὶς πλάτες, πρᾶγμα ποὺ τὴν ἔκανε νὰ φύγη πρὸ τοῦ τέλους τοῦ χοροῦ, μὲ δάκρυα στὰ μάτια.

Πέρασαν ἀρκετὲς μέρες, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἡ Ἀραμπέλλα ἔμενε κλεισμένη στὸ σπίτι της, μὴ μπορῶντας νὰ συνέλθη ἀπὸ τὴν προσβολή. Ἡ ἡμέρα τῆς ἐκκενώσεως τοῦ Τζελαμπάντ ἀπὸ τὶς οἰκογένειες τῶν ἀξιωματικῶν ἐπλησίαζε. Τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, δὲν θὰ ἔμενε πλέον καμμιὰ γυναῖκα στὴν ὀρεινὴ αὐτὴ πλάζ. Ἐν τούτοις, ὁ συνταγματάρχης, θέλοντας νὰ ἐπανορθώση ἐν μέρει τὴν προσβολὴ ποὺ ἔγινε κατὰ τῆς Ἀραμπέλλα, παρέτεινε τὴν ἄδεια τῆς παραμονῆς του στὸ Τζελαμπάντ γιὰ εἴκοσι μέρες ἀκόμα. Νέον σκάνδαλον. Ὅλοι ἄρχισαν νὰ σχολιάζουν τὴν εὔνοιαν αὐτὴν καὶ νὰ λέντε ὅτι ὁ συνταγματάρχης ἦταν ἐρωτευμένος μὲ τὴν Ἀραμπέλλα. Ἕνα βράδυ, ἡ Ἔβελυν ἡ κόρη τοῦ συνταγματάρχου, μίλησε τόσο ἄσχημα στὸν πατέρα της γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό, ὥστε ἡ λαίδη Ἔστερ, ἡ μητέρα της, γιὰ νὰ θέση τέρμα στὴ σκηνή, τῆς εἶπε νὰ σηκωθῆ ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ νὰ πάη στὸ δωμάτιό της.

✪

— Ἀποσυρθῆτε, σᾶς παρακαλῶ, στὸ δωμάτιό σας. Θ' ἀποτελειώσετε ἐκεῖ τὸ γεῦμα σας.

Ἡ κοπέλλα σηκώθηκε μ' ἕνα πικρὸ μειδίαμα, σχεδὸν περιφρονητικό, κι' ἔφυγε.

6ον

Πέρασαν πέντε λεπτὰ καταθλιπτικῆς σιγῆς, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων τὰ βλέμματα τοῦ συνταγματάρχου καὶ τῆς λαίδης δὲν συνηντήθησαν οὔτε μιὰ φορά. Τέλος, ἡ λαίδη σηκώθηκε καὶ τράβηξε πρὸς τὴν πόρτα λέγοντας:

— Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσετε ποὺ ἐπιστρέφω κι' ἐγὼ στὸ δωμάτιό μου. Ἡ μέρα αὐτὴ μὲ κούρασε λιγάκι. Καληνύκτα, φίλε μου.

✪

Ὁ λοχαγὸς Ἔλλιοτ ποὺ ἐκτελοῦσε, οὕτως εἰπεῖν, χρέη γεωγράφου τοῦ συντάγματος, εἰργάζετο κάθε ἀπόγευμα στοὺς στρατῶνες, μέσα σ' ἕνα γραφεῖο, διεσκευασμένο, κατόπιν ἀνωτέρας διαταγῆς, εἰδικῶς γιὰ τὴ χαρτογραφικὴ αὐτὴ ὑπηρεσία. Κάθε ἀπόγευμα στὶς ἕξ ἐρχότανε μὲ τὸ αὐτοκίνητό του ὁ Μποῦρκε καὶ τὸν ἔπαιρνε, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ μπουγκαλόου τοῦ Μπάξτερ, ὅπου τοὺς ἐπερίμεναν δυὸ πράγματα, κεφαλαιώδους σημασίας: Τὸ οὐΐσκυ τοῦ Μπάξτερ καὶ τὸ χαμόγελο, τὸ γλυκὸ καὶ πάντοτε θλιμμένο χαμόγελο τῆς Ἀραμπέλλα.

— Ἦρθες κάπως νωρίτερα, νεαρέ μου, εἶπε κεῖνο τὸ ἀπόγευμα ὁ Ἔλλιοτ στὸν Μποῦρκε, κυττάζοντας τὸ ρολόγι του. Ἡ ὥρα εἶνε ἕξ παρὰ δέκα! Ἀλλὰ δὲν πειράζει. Γιὰ σήμερα, εἶσαι συγχωρημένος. Ἐδούλεψα ἀρκετὰ καὶ μποροῦμε νὰ φύγουμε. Στάσου, ὅμως, μιὰ στιγμή. Ρίξε μιὰ ματιὰ σ' αὐτὸν τὸν χάρτη. Δὲν σοῦ λέγει τίποτε;

Καὶ δίνοντάς του ἕνα φακό, τὸν ὡδήγησε μπροστὰ σ' ἕνα τοπογραφικὸ χάρτη, ὅπου εἶνε χαραγμένη, μὲ κόκκινο μολύβι, διάφορες καμπύλες.

— Εἶνε ἡ περιοχὴ τοῦ Κότσκορ, τοῦ ἐξήγησε. Νά, ποὺ θὰ βρισκόμαστε, ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς ἑβδομάδες, ἐσύ, ὁ Μπάξτερ κι' ἐγώ. Ὡραῖο μέρος, ἔ;

✪

Ὁ Μποῦρκε ἦταν σπουδαῖος ὁδηγός, καὶ συνήθως ἔτρεχε μὲ μεγάλη ταχύτητα. Ἀπόψε ὅμως δὲν φαινόταν νὰ εἶχε ὄρεξι γιὰ τρελλὲς κοῦρσες. Καὶ τὸ αὐτοκίνητό του πήγαινε σὰν χελώνη.

— Πῶς εἶσαι ἔτσι, φίλε μου; τὸν ρώτησε ὁ Ἔλλιοτ. Δὲν σὲ βλέπω στὰ κέφια σου. Κάνε λιγάκι πιὸ γρήγορα. Ἐλπίζω τὸ οὐΐσκυ τῆς κυρίας Ταίηλορ νὰ σοῦ κάνη καλό. Νὰ μιά, ποὺ πρέπει νὰ εἶνε εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν ἀναχώρησι τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀξιωματικῶν. Τί ὡραῖα, ἀλήθεια, ποὺ μᾶς ἄδειασαν τὸν τόπο ὅλες αὐτὲς ἡ κυράδες, μὲ τὰ κουτσομπολιά τους καὶ τὶς ραδιουργίες τους...

Καὶ πάνω σ' αὐτό, ὁ Ἔλλιοτ ἀνέπνευσε μὲ ἀνακούφισι.

— Ἔχω νὰ σᾶς πῶ κάτι, λοχαγέ μου, ψιθύρισε ὁ Μποῦρκε.

— Ἀλήθεια; Καὶ γιατί δὲν μοῦ τὤλεγες τόση ὥρα; Πάντως, γιὰ νὰ μὴ βιάζεσαι, αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν θὰ εἶνε τίποτε τὸ σπουδαῖο.

— Ἀντιθέτως! Πρὸ μισῆς ὥρας εἶχα ἕνα τηλεφώνημα τοῦ Μπάξτερ.

— Ἄ!

— Ἤθελε νὰ μὲ προειδοποιήση. Κι' ἐπειδὴ δὲν τολμοῦσε, ὅπως κατάλαβα, μὲ παρεκάλεσε νὰ διαβιβάσω καὶ σὲ σᾶς τὸ τηλεφώνημά του.

— Τί σοῦ εἶπε, λοιπόν;

— Ἀπόψε θὰ τὸν ἐπισκεφθῆ στὸ σπίτι του ὁ συνταγματάρχης.

— Ὁ συνταγματάρχης Ρ[illegible]; Ποῦ; Στὸ μπουγκαλόου;

— Ναί. Ἴσως μάλιστα νὰ εἶνε κι' ὅλας ἐκεῖ, αὐτὴ τὴ στιγμή, ποὺ μιλᾶμε. Ὁ Μπάξτερ μοῦ εἶπε ὅτι ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήξη. Ὅταν ζητήσατε καὶ πήρατε ἀπὸ τὸν Σὲρ Χέρμπερτ τὴν ἄδεια γιὰ τὴν παράτασι τῆς παραμονῆς τῆς κυρίας Ταίηλορ στὸ Τζελαμπάντ, ἡ φίλη μας ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία νὰ τὸν εὐχαριστήση. Καὶ ὁ συνταγματάρχης ἀπήντησε ὅτι θὰ ἦταν πολὺ εὐτυχὴς ἂν τὴν ἔβλεπε, γιὰ νὰ τῆς δώση αὐτὴ τὴν εὐκαιρία.

— Ἄ! ψιθύρισε ὁ Ἔλλιοτ, γιὰ δεύτερη φορά.

Σὲ λίγο τὸ αὐτοκίνητο ἔφθανε μπροστὰ στὸ μπουγκαλόου. Μόλις, ὅμως, ὁ Μποῦρκε ἑτοιμάσθηκε νὰ στοπάρη, ὁ Ἔλλιοτ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸν ὦμο καὶ τοὖπε:

— Μεταβολή!

— Γιατί, λοχαγέ μου;

— Μὰ δὲν βλέπεις, λοιπόν; Εἶνε μέσα!

Πράγματι, μπροστὰ στὴ βιλλίτσα ἦταν σταματημένο ἕνα αὐτοκίνητο, ποὺ τὸ ἤξεραν πολὺ καλὰ καὶ οἱ δυό. Πλάϊ στὸν σωφὲρ ἐκυμάτιζε μιὰ σημαιούλα, ἡ χρυσοπάρυφη σημαιούλα τοῦ διοικητοῦ τοῦ Τζελαμπάντ.

— Μεταβολή! Πρόσταξε γιὰ δεύτερη φορὰ ὁ Ἔλλιοτ. Ἂν θέλης, ἔρχεσαι μόνος σου ὕστερα. Ἐγὼ προτιμῶ νὰ περάσω κάπου ἀλλοῦ τὴ βραδυά μου.

— Κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπε ὁ Μποῦρκε.

Ἔκανε στροφὴ καὶ ἀφοῦ προχώρησαν καμμιὰ ἑκατοστὴ μέτρα, ρώτησε τὸν Ἔλλιοτ:

— Ποῦ θέλετε νὰ πᾶμε, λοχαγέ μου;

— Ποῦ; Στὴ λέσχη! Ποῦ ἀλλοῦ;

Σὲ λίγο, τὸ αὐτοκίνητο σταματοῦσε μπροστὰ στὴν εἴσοδο τῆς στρατιωτικῆς λέσχης. Ὁ Ἔλλιοτ κι' ὁ Μποῦρκε κυττάχθηκαν.

— Ἑπομένως, λοιπόν, νὰ μποῦμε μέσα; ρώτησε ὁ λοχαγός. Ἐγώ, νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, δὲν τὸ πολυθέλω.

— Ποῦ νὰ πᾶμε τότε;

— Ὁπουδήποτε ἀλλοῦ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σπίτι μου. Δὲν ἔχω οὔτε μισὴ κολώνα πάγο. Γιατὶ δὲν πᾶμε στὸ δικό σου; Ἀλλά, ναί, ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶμε.

Ἦταν ὁλοφάνερο πὼς οἱ δυὸ φίλοι εἶχαν χάσει τὰ νερά τους. Συνηθισμένοι, τόσο καιρὸ τώρα, νὰ περνοῦν τὰ βράδυα τους στὸ σπίτι τοῦ Μπάξτερ, εἶχαν χάσει ὅλες τὶς προηγούμενες συνήθειές των καὶ δὲν ἤξεραν ποῦ νὰ πᾶνε.

Μέσα στὴ γκαρσονιέρα τοῦ Μποῦρκε βασίλευε ἀπόλυτο σκοτάδι. Μὲ τὸ πρῶτο βῆμα ποὺ ἔκανε ὁ Ἔλλιοτ ἐσκόνταψε κάτω καὶ παρὰ λίγο νὰ πέση.

— Τί εἶνε αὐτό; ρώτησε.

— Εἶνε τὸ τομάρι μιᾶς τίγρεως, ποὺ σκότωσα στὸ Νεπάλ, ἀπήντησε ὁ Μποῦρκε. Σκοντάψατε πάνω στὸ κεφάλι της.

— Τί βλακεία! Καὶ γιατί νὰ μὴν ἦταν ρινόκερως! εἶπε ὁ Ἔλλιοτ γιὰ νὰ πῆ κάτι.

Ἡ ὀρντινάντσα τοῦ ὑπολοχαγοῦ ἔλειπε. Ὁ Μποῦρκε δὲν ἐρχόταν ποτὲ στὸ σπίτι του τέτοια ὥρα. Συνεπῶς, γιὰ ποιὸν λόγο νὰ μένη μέσα κι' ὁ ὑπηρέτης! Ὁ Μποῦρκε ἀναγκάσθηκε νὰ πάη μόνος του στὸ ὀφφίς, γιὰ νὰ πάρη ποτήρια. Ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο, ἔφθανε τὸ μελαγχολικὸ τραγοῦδι τῶν καταρρακτῶν.

— Ὅλα εἶνε πένθιμα ἐδῶ μέσα, μουρμούρισε ὁ Ἔλλιοτ, ἀφοῦ ἄδειασε τὸ πρῶτο ποτῆρι μὲ τὸ οὐΐσκυ. Ἂν ἤξερα ὅτι ἦταν ἔτσι, θὰ σ' ἔπαιρνα νὰ πηγαίναμε στὸ δικό μου σπίτι.

Γέμισε καὶ πάλι τὸ ποτῆρι του.

— Τὸ οὐΐσκυ, εἶπε, ἔχει ἕνα μεγάλο προτέρημα. Ὁπουδήποτε τὸ πιῆς, εἶνε πάντοτε οὐΐσκυ. Ὁσηδήποτε προσπάθεια κι' ἂν καταβάλη κανείς, δὲν θὰ μπορέση ποτὲ νὰ τὸ χαλάση. Ἡ βραδυά μας προχωρεῖ περίφημα. Κάποτε, ὅταν θὰ εἴμαστε γέροι, θὰ θυμόμαστε αὐτὴ τὴ βραδυὰ καὶ θὰ λέμε μὲ νοσταλγία: Τί κέφι, Θεέ μου, ἦταν ἐκεῖνο!

Ὁ Μποῦρκε ἀναστέναξε βαθειὰ καὶ ψιθύρισε:

— Τὸ Κότσκορ! Πρέπει νὰ πᾶμε στὸ Κότσκορ, μιὰ ὥρα γρηγορώτερα!

— Μὴ φοβᾶσαι! εἶπε ὁ Ἔλλιοτ, καγχάζοντας. Σὲ τρεῖς ἑβδομάδες, ἡ ἐπιθυμία σου θὰ ἔχη ἐκπληρωθῆ καὶ τότε τὰ λέμε. Πῶς φαίνεσαι, νέε μου, ὅτι δὲν ἔχεις κάνει χειμῶνα στὰ Ἰμαλάϊα!... Ἀλήθεια, ξέχασα νὰ σὲ ρωτήσω. Ἔμαθες ὅτι ὁ Μὰκ Κάρθυ πληγώθηκε; Ὦ! Πολὺ ἐλαφρά. Τί; Εἶπες τίποτε;

Ὄχι, ὁ Μποῦρκε δὲν εἶχε ἀνοίξει τὸ στόμα του. Ὁ Ἔλλιοτ ἐξηκολούθησε:

— Ἔχω κάνει στοὺς χειρότερους διαβολότοπους ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῆ. Ἕνα βράδυ, στὰ 1918, βρέθηκα μὲ τὴν ἀποστολὴ Μακάρθνεϋ, στὴν κοιλάδα Τζεμπραΐλ, ἕνα κολασμένο μέρος, ὅπου τὸ ψῦχος εἶνε ἀφάνταστο. Τρία μουλάρια μας εἶχαν ξεπαγιάσει. Κι' ἐγώ, ποὺ μὲ βλέπεις, ἐγώ, ὁ Ἔλλιοτ, κατέλαβα κάποια στιγμὴ τὸν ἑαυτό μου ἐπ' αὐτοφώρῳ, νὰ γελάω σὰν τρελλός, μονάχος του, χωρὶς καμμιὰ αἰτία. Κάτι τέτοιο μοῦ συμβαίνει κι' ἀπόψε. Μοῦρχεται νὰ κρεπάρω στὰ γέλια. Γιατί; Οὔτε γὼ τὸ ξέρω. Πῶς τὸ ἐξηγεῖς ἐσύ; Ἀπάντησέ μου. Ἀλήθεια, ἦρθαν στ' αὐτιά σου κάτι φλυαρίες; Ἄκουσες τίποτε;

— Τί φλυαρίες;

— Νά, σχετικῶς μὲ τὴν ἄδεια ποὺ παρεχώρησε ὁ συνταγματάρχης, γιὰ τὴν παράτασι τῆς παραμονῆς κάποιου προσώπου, μέχρι τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Μπάξτερ γιὰ τὴ μεθόριο... Καταλαβαίνεις ποιὸ πρόσωπο ἐννοῶ...

— Ναί... Λοιπόν;

— Λένε, λοιπόν, ὅτι ἡ εὔνοια αὐτὴ τοῦ συνταγματάρχου ἔκανε τὴ χειρίστη ἐντύπωσι στὴ φρουρά. Πολλὲς οἰκογένειες ἀξιωματικῶν ἐσχολίασαν τὸ γεγονὸς κατὰ τρόπον κάθε ἄλλο παρὰ εὐχάριστον γιὰ τὸν Σὲρ Χέρμπερτ καί...

— Μά, λοχαγέ μου...

— Σιωπή, ξέρω τί θὰ μοῦ πῆς. Τὴν ἔχεις εὔκολη τὴν ἀπάντησι. Τὴν ἄδεια τῆς παραμονῆς τὴν ἔδωκε ὁ συνταγματάρχης κατόπιν μεσολαβήσεως ἰδικῆς μου. Στὸ χέρι μου ἦταν νὰ τὴ ζητήσω ἢ νὰ μὴν ἀναμιχθῶ καθόλου σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι. Ἔλα στὴ θέσι μου. Δὲν θὰ μποροῦσες νἄκανες διαφορετικά.

Καὶ χαμηλώνοντας τὴ φωνή του προσέθεσε:

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ σὺ τὸ ἴδιο θἄκανες. Ὅπως ἐπίσης εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ σὺ κατόπιν, θὰ μετάνοιωνες, ὅπως μετάνοιωσα κι' ἐγώ. Τέλος. Ἀλλὰ πάλι, δὲν θὰ μποροῦσε κι' αὐτὸς ὁ εὐλογημένος νὰ περιμένη λιγάκι; Ἦταν ἀνάγκη νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ τὸ ἴδιο βράδυ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς γυναίκας του; Μιὰ τέτοια σπουδὴ ἐκ μέρους του, πρέπει νὰ τὸ παραδεχθῆς, δὲν εἶνε καὶ τόσο εὐχάριστη οὔτε γιὰ τὴ μιά, οὔτε γιὰ τὴν ἄλλη, οὔτε γιὰ τὴ λαίδη Ἔστερ, οὔτε γι' αὐτήν, τὴν Ἀραμπέλλα. Ἕνας γυμνασιόπαις θὰ εἶχε περισσότερο μυαλὸ ἀπ' αὐτόν. Ναί, εἶνε ἡ λέξις: Γυμνα-σι-ό-παις! Ξέρεις ὅτι ἔρχονται στιγμὲς ποὺ ἀναρωτιέμαι μήπως τοὔχη στρίψει;

Ὁ Μποῦρκε τοῦ ξαναγέμισε τὸ ποτῆρι, λέγοντας:

— Ἴσως. Ἐμάθατε, λοχαγέ μου, ὅτι σήμερα τὸ πρωῒ ἀπέφυγε νὰ χαιρετήση τὸν λοχαγὸ Σόμερβιλλ, γυρίζοντάς του ἐπιδεικτικώτατα τὶς πλάτες;

— Ναί, τὸ ἔμαθα, εἶπε ὁ Ἔλλιοτ μὲ φωνὴ παράξενη. Τί συμπεραίνεις ἐσὺ ἀπὸ αὐτό; Γιατί μοῦ τὸ ρωτᾶς;

Ὁ ὑπολοχαγὸς ἔκανε μιὰν ἀόριστη χειρονομία.

— Γιατί; Ὤ! Ἔτσι, κουβέντα νὰ γίνεται...

Ἐπηκολούθησε πολύλεπτη σιγή, τὴν ὁποίαν διέκοψε ὁ Ἔλλιοτ, μ' αὐτὰ τὰ λόγια:

— Μοῦ φαίνεται ὅτι δραματοποιοῦμε ὑπὲρ τὸ δέον αὐτὴ τὴν ἱστορία. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ ἦταν ἀποφασισμένη. Ξέραμε ὅτι θὰ γινότανε. Ὁ Μπάξτερ μοῦ τὴν εἶχε προαναγγείλει ἐδῶ καὶ μιὰ βδομάδα. Τίποτε δὲν μᾶς λέγει ὅτι ὁ συνταγματάρχης θἆνε καὶ αὔριο βράδυ στὸ σπίτι τοῦ φίλου μας.

— Ἀσφαλῶς, εἶπε κι' ὁ Μποῦρκε, συμφωνῶντας μὲ τὸ λοχαγό. Τίποτε δὲν μᾶς βεβαιώνει.

IX

Οὔτε ὁ Ἔλλιοτ, οὔτε ὁ Μποῦρκε βγῆκαν γελασμένοι. Ὁ συνταγματάρχης Ράϊτ δὲν ἐπεσκέφθη τὸν Μπάξτερ οὔτε τὴν ἐπαύριον, οὔτε τὴν μεθεπομένην. Ξαναφάνηκε ὕστερ' ἀπὸ τέσσαρες μέρες. Καὶ ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ εἶχε κάποιον σκοπό, γιὰ τὸν ὁποῖον θὰ γίνη λόγος ἀργότερα.

Τὸ Τζελαμπάντ, κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἡμερῶν αὐτῶν, ἔμοιαζε μὲ μιὰν ἀπέραντη πελοῦζα, ὅπου τὴν προηγουμένη βραδυὰ εἶχαν ἀναφθῆ βεγγαλικὰ φῶτα. Ἡ χρυσῆ βροχὴ καὶ τὰ φανταχτερὰ τόξα τοῦ οὐρανοῦ ἀποτελοῦσαν πλέον μιὰν εὐχάριστη ἀνάμνησι. Τώρα δὲν ἔμεναν παρὰ τὰ μαυρισμένα σύρματα καὶ ἡ καπνισμένες ροδέλες.

Τὸ καζῖνο εἶχε κλείσει πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ σαιζόν, ποὺ ἱκανοποίησε μὲ τὸ παραπάνω τὸν ἰδιοκτήτη τῆς ἐπιχειρήσεως. Μέσα στὸ πάρκο μὲ τοὺς καταρράκτες καὶ τὶς τεχνητὲς λίμνες ἡ Ἀραμπέλλα ἔκοβε ἀτέλειωτες βόλτες, χωρὶς καρδιοχτύπι μήπως κάνη ἀνεπιθύμητες συναντήσεις μὲ καχύποπτα πρόσωπα. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ τζάμια τῶν παραθύρων τοῦ καζίνου ἔβλεπε τὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ χοροῦ, τὸ ἔρημο μπάρ, τὴν κόκκινη αὐλαία τῆς μικρῆς σκηνῆς καὶ τὸ παλκοσένικο τῆς τζάζ, ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς ὁποίας δὲν εἶχε χορέψει παρὰ μιὰ καὶ μόνη φορά. Θεέ μου, τί σκάνδαλο εἶχε προκαλέσει αὐτὸς ὁ χορός!

Τοὺς περιπάτους αὐτοὺς ἡ Ἀραμπέλλα τοὺς ἔκανε πότε μόνη καὶ πότε μαζὶ μὲ τὸν Τζώρτζ. Πάντοτε, ὅμως, ἡ καρδιά της ἐπλημμύριζε ἀπὸ δυὸ ἀντίθετα συναισθήματα. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, ἀνέπνεε μὲ ἀνακούφισι τὸν ἀέρα, ποὺ δὲν ἦταν πιὰ δηλητηριασμένος ἀπὸ τὴν παρουσία τῶν ἐχθρῶν της. Ἀλλ' ἡ εὐχαρίστησις αὐτὴ μποροῦσε, σᾶς παρακαλῶ, νὰ ἐξουδετερώση τὴν ἄφατη μελαγχολία ποὺ δοκίμαζε ἡ Ἀραμπέλλα, βλέποντας τὶς μέρες καὶ τὶς ὧρες νὰ περνοῦν μὲ καταπληκτικὴ γοργότητα; Δὲν ἔμεναν τώρα, παρὰ μονάχα δεκάξη μέρες. Κι' ὕστερα θὰ ἐρχόταν ὁ χωρισμός, ὁ σκληρὸς χωρισμός, ποὺ ὅσο τὸν ἐσκέπτοντο ἡ Ἀραμπέλλα κι' ὁ Μπάξτερ, τοὺς ἐρχότανε σὰν τρέλλα.

Σιωπηρῶς, μὲ μιὰ συγκινητικὴ σύμπτωσι σκέψεων, οἱ δυὸ ἐρασταὶ εἶχαν μοιράσει τὶς δουλειές. Ἡ Ἀραμπέλλα θὰ φρόντιζε γιὰ τὸ ταξίδι τοῦ Τζὼρτζ κι' ὁ Τζώρτζ γιὰ τὴ διαμονὴ τῆς Ἀραμπέλλας στὸ Ἀμριτσάρ. Μὲ τὸ ἔνστικτο τῆς γυναίκας ποὺ ἀγαπᾶ, ἡ Ἀραμπέλλα εἶχε ἀντιληφθῆ ὅλες τὶς ἀνάγκες τοῦ Μπάξτερ καὶ γέμισε τὶς βαλίτσες του μὲ πᾶν ὅ,τι χρειαζόταν, ὥστε νὰ μὴ τοῦ λείψη τίποτε κατὰ τὸ ἀτέλειωτο διάστημα τῶν τεσσάρων μηνῶν, ποὺ θὰ ζοῦσε μακρυά της, μέσα στοὺς πιὸ τρομεροὺς κινδύνους. Ἐξ ἄλλου, ὁ Μπάξτερ, ἔχοντας τὴ βεβαιότητα ὅτι ἡ φίλη του δὲν ἐσκέφθηκε νὰ φροντίση καθόλου γιὰ τὸν ἑαυτό της, ἔγραψε σ' ἕναν ἔμπιστό του, στὸ Ἀμριτσάρ, γιὰ νὰ ἑτοιμάση τὴ βίλλα τους, ὅπου θὰ πήγαινε νὰ ἐγκατασταθῆ ἡ Ἀραμπέλλα, μετὰ τὴν ἀναχώρησί του γιὰ τὴ μεθόριο.

Τὸ τελευταῖο αὐτὸ ζήτημα ἀπετέλεσε καὶ τὸ κυριώτερο θέμα ὁμιλίας, τὴ βραδυὰ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πρώτης ἐπισκέψεως τοῦ συνταγματάρχου, ἐπισκέψεως ποὺ τόσο ἀνησύχησε τὸν Ἔλλιοτ καὶ τὸν Μποῦρκε. Ἔπρεπε, βέβαια, νὰ βρεθῆ κάποιο θέμα ὁμιλίας, δὲν εἶνε ἔτσι; Ἡ συνάντησίς των, κατὰ τὴ βραδυὰ τοῦ χοροῦ, ἀποτελοῦσε μιὰν ἀνάμνησι ποὺ δὲν ἦταν καθόλου εὐχάριστο νὰ τὴν ἀναφέρουν. Ὅσο γιὰ τὴν ἄλλη συνάντησι, τὴν πρώτη, στὸ μονοπάτι τοῦ ἀπόκρημνου βράχου, μὲ τὴν τόγκα, δὲν ἦταν σωστὸ νὰ γίνη ὁ παραμικρὸς λόγος. Ἡ συνάντησις αὐτὴ θ' ἀποτελοῦσε θέμα ὁμιλίας ἀργότερα, ὅταν ὁ Μπάξτερ δὲν θὰ ἦτο παρών.

— Σκοπεύετε, λοιπόν, κυρία μου, νὰ μείνετε στὸ Ἀμριτσάρ, καθ' ὅλο τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς τῆς 53ης ἴλης στὴ μεθόριο; ρώτησε ὁ Σὲρ Χέρμπερτ.

— Ποῦ θὰ μποροῦσα νὰ εἶμαι καλλίτερα; εἶπε ἡ Ἀραμπέλλα. Στὸ Ἀμριτσὰρ ἔχουμε τὴ βίλλα μας. Ἐξ ἄλλου, ἐννοῶ νὰ μὴν ἀπομακρυνθῶ περισσότερο ἀπὸ τὰ μέρη αὐτά, ὥστε νὰ μπορῶ, ἐν δεδομένη περιπτώσει, νὰ συναντηθῶ τὸ γρηγορώτερο μὲ τὸν Τζώρτζ.

— Καὶ σὰν τί περίπτωσις θὰ μποροῦσε νὰ παρουσιασθῆ;

— Ξέρω κι' ἐγώ; Νά... Θὰ μποροῦσε αἴφνης νὰ συντομευθῆ ὁ χρόνος τῆς παραμονῆς τοῦ Τζώρτζ στὸ Κότσκορ καὶ νὰ ἐπιστρέψη γρηγορώτερα στὰ μετόπισθεν.

Ὁ συνταγματάρχης ἐκούνησε τὸ κεφάλι του.

— Τέτοιο πρᾶγμα δὲν θἄπρεπε νὰ τὸ εὔχεσθε, εἶπε, γιατί τότε...

Ἡ Ἀραμπέλλα ὠχρίασε. Ὁ συνταγματάρχης σταμάτησε καὶ τῆς ἔπιασε τὸ χέρι.

— Συγχωρῆστε με, εἶπε. Ἡ συνήθειά μου νὰ μιλῶ πάντοτε σὰν στρατιώτης πρὸς στρατιῶτες...

Ὕστερα, ἀλλάζοντας θέμα:

— Γιὰ πέστε μου, ἀγαπητέ μου (μιλοῦσε πρὸς τὸν Μπάξτερ) πῶς συμβαίνει καὶ δὲν ἦλθαν ἀπόψε οἱ φίλοι σου; Ἔχω ἀκούσει νὰ λένε, ὅτι κάθε βράδυ, στὶς ἑφτά, τὸ μπὰρ τῆς βιλλίτσας σας εἶνε γεμᾶτο ἀπὸ ἐπισκέπτες.

— Ὦ! εἶπε ὁ Μπάξτερ, χαμογελῶντας. Δὲν πρέπει νὰ ὑπερβάλλουμε τὰ πράγματα, συνταγματάρχα μου. Ἐκτὸς ἀπὸ μερικοὺς συναδέλφους...

— Δὲν ζητῶ τὰ ὀνόματά τους, γιατὶ τὰ ξέρω.

— Εἶνε ὁ λοχαγὸς Ἔλλιοτ, ὁ ὑπολοχαγὸς Μποῦρκε, ὁ ὑπολοχαγὸς Φόρμπς...

— Ὅλοι, δηλαδή, οἱ συνάδελφοί σας τῆς 53ης καὶ 63ης ἴλης...

— Πότε-πότε μᾶς ἔρχεται κι' ὁ λοχαγὸς Σόμερβιλλ.

Ὁ Σὲρ Χέρμπερτ ἔκανε πὼς δὲν ἄκουσε.

— Εἴχατε πῆ στοὺς κυρίους αὐτούς, ὅτι θὰ ἐρχόμουν ἀπόψε στὸ σπίτι σας; ρώτησε.

— Ἔκρινα προτιμώτερο νά...

— Θαυμάσια! Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τὸ εἴδατε! Κανένας δὲν ἐτόλμησε νὰ ἔλθη! Μέχρι τῆς 22ας τοῦ μηνὸς δὲν μᾶς μένουν, δυστυχῶς, παρὰ ἐλάχιστες μέρες καὶ ἀγνοῶ, κυρία μου, ἂν θὰ μοῦ ξαναδοθῆ κατὰ τὸ σύντομο αὐτὸ διάστημα ἡ εὐκαιρία νὰ σᾶς ὑποβάλω τὰ σέβη μου. Ἐν πάση περιπτώσει, θὰ σᾶς ἀναθέσω μιὰν ἀποστολή, Μπάξτερ, ἐκτὸς ἂν προτιμᾶτε νὰ τὴν ἀναλάβω ἐγώ. Θὰ πῆτε ἐκ μέρους μου στὸν Ἔλλιοτ, στὸν Μποῦρκε καὶ στὸν Φόρμπς, ὅτι δὲν θέλω μὲ κανένα λόγο νὰ στερηθοῦν ἐξ αἰτίας μου τὴν εὐχαρίστησι νὰ συχνάζουν στὸ σπίτι σας, εὐχαρίστησι, ποὺ ἄλλως τε οὔτε γὼ θέλω νὰ τὴ στερηθῶ. Ἂν θέλουν, ἑπομένως, νὰ μὴ σχηματίσω τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἐνοχλοῦνται ἀπὸ τὴν παρουσία μου, ἂς λάβουν τὰ μέτρα τους, ὥστε νὰ εἶνε παρόντες κατὰ τὴν προσεχῆ ἐπίσκεψί μου. Αὐτὴ τὴ φορά, ἀγαπητή μου κυρία, θὰ σᾶς ἔλθω, ἂν μοῦ τὸ ἐπιτρέπετε, ἀπροειδοποίητα. Ἔτσι, θὰ εἶμαι πιὸ βέβαιος ὅτι δὲν θὰ σᾶς φέρω ἀναστάτωσι.

Ξανάρθε ὕστερ' ἀπὸ τέσσερις μέρες. Ἀλλ' ὅπως θὰ δοῦμε, ἡ δεύτερη αὐτὴ ἐπίσκεψίς του, κάθε ἄλλο ἦταν παρὰ ἀπροσχεδίαστη.

✪

Τὸ πρωῒ ἐκεῖνο τῆς 5ης Σεπτεμβρίου ἡ Ἀραμπέλλα δὲν μποροῦσε νὰ πῆ ὅτι ἦταν ἰδιαιτέρως εὔθυμη. Ὁ Μπάξτερ, ἀναχωρήσας γιὰ τοὺς στρατῶνες, κατὰ τὴ συνηθισμένη του ὥρα, δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἔλθη τὸ μεσημέρι γιὰ φαγητό, ἐπειδὴ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ φάγη στὴ λέσχη, ὅπου ἑωρτάζετο κάποια ἀπὸ τὶς ἀναρίθμητες ἐπετείους τοῦ συντάγματος.

Κατὰ τὶς δύο τὸ ἀπόγευμα χτύπησε τὸ τηλέφωνο. Μόλις, ὅμως, ὁ Ἰνδὸς ὑπηρέτης ξεκρέμασε τὸ ἀκουστικό, τὰ μάτια του ἔγιναν τόσα δὰ ἀπὸ τὴν ἔκπληξι.

— Ὁ Σαχὶμπ συνταγματάρχης! *εἶπε στὴν Ἀραμπέλλα ποὺ τὸν ἐκύτταζε περίεργα.*

Καὶ τῆς ἔδωσε τὸ ἀκουστικό. Πράγματι, ἦταν ὁ Σὲρ Χέρμπερτ.

— Συγχωρῆστε με! Θὰ ἤθελα νὰ ἔλθω γιὰ μιὰ στιγμὴ στὸ σπίτι σας, ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα.

— Ἐλᾶτε κι' ἀμέσως, ἂν θέλετε, συνταγματάρχα μου.

Κι' ἐνῶ ἔδινε τὴν ἀπάντησι αὐτή, ἡ Ἀραμπέλλα ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ ρολόγι τοῦ τοίχου. Ὁ Μπάξτερ δὲν θ' ἀργοῦσε νὰ φανῆ. Οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν τῆς πέρασε ἡ σκέψις ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τοῦ συνταγματάρχου δὲν ἦταν γιὰ τὸν Τζώρτζ.

Μετὰ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας, ὁ Σὲρ Χέρμπερτ ἦταν ἐκεῖ.

✪

Ἦταν ἡ τετάρτη φορὰ ποὺ τὸν ἔβλεπε ἡ Ἀραμπέλλα. Στὸ βλέμμα του ὑπῆρχε μιὰ παράξενη λάμψις ποὺ τὴν ἐξάφνιαζε. Τὰ λόγια του ἦταν σὰν μασσημένα.

Τὸν παρεκάλεσε νὰ καθήση. Ἔμεινε ὄρθιος.

— Εἶμαι πολὺ στενοχωρημένη, τοῦ εἶπε. Ὁ Τζώρτζ δὲν ἦλθε ἀκόμα.

— Τὸ ξέρω, τὸ ξέρω, εἶπε κεῖνος βεβιασμένα.

Καὶ προσέθεσε:

— Δὲν πειράζει. Ἄλλως τε, δὲν ἦλθα γι' αὐτὸν — γιὰ σήμερα τοὐλάχιστον. Ἐσᾶς ἤθελα νὰ δῶ...

Καὶ καθὼς ἡ Ἀραμπέλλα τὸν κύτταζε, ξαφνιασμένη, εἶδε τὸ πρόσωπό του νὰ κοκκινίζη κι' ὕστερα, μὲ μιᾶς, νὰ χλωμιάζη...

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμην, ψιθύρισε, ἀποφεύγοντας τὸ βλέμμα της. Εἶμαι ἠλίθιος, ναί, ἠλίθιος, δὲν ὑπάρχει ἄλλη λέξις.

Ἡ Ἀραμπέλλα ὀπισθοχώρησε δυὸ-τρία βήματα, σὰν νὰ φοβότανε μήπως τῆς ἐπιτεθῆ. Στὸ νοῦ της εἶχαν ξανάρθει τὰ πειράγματα τοῦ Ἔλλιοτ καὶ τοῦ Μποῦρκε γιὰ τὸ μπουκέτο μὲ τὰ τριαντάφυλλα καὶ τὸ τρυφερὸ γράμμα ποὺ τὰ συνώδευε. Τότε εἶχε γελάσει. Σήμερα, ὅμως, δὲν συνέβαινε τὸ ἴδιο. Πρὸς τί νὰ κάνη πὼς δὲν τὸ παραδέχεται; Σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀκόμα, ὑπῆρχε κάτι τὸ ἀνησυχητικό, ποὺ ἡ σημερινὴ στάσις τοῦ ἐπισκέπτου της, ἀντὶ νὰ τὸ διαψεύση, τὸ ἐπιβεβαίωνε.

— Ὅπου νἆνε, εἶπε, θὰ φθάση ὁ Τζώρτζ.

Ὁ συνταγματάρχης ἐκούνησε τὸ κεφάλι του. Χαμογελοῦσε. Εἶχε ξεθαρρέψει.

— Συμβαίνει κάτι ποὺ δὲν τὸ ξέρετε, εἶπε. Ὁ ὑπολοχαγος Μπάξτερ θὰ συμμετάσχη σήμερα τὸ ἀπόγευμα σὲ κάτι γυμνάσια. Δὲν πρόκειται νὰ ἐπιστρέψη πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἀπογεύματος.

Τὴν πλησίασε καὶ μὲ φωνὴ ἀκόμα πιὸ χαμηλή:

— Ἤθελα νὰ βρεθῶ μόνος, τελείως μόνος μαζί σας. Καταλάβατε;

— Ἄ! ἔκανε ἡ Ἀραμπέλλα καὶ ὀπισθοχώρησε μὲ τρόμο.

Ὁ Σὲρ Χέρμπερτ χαμογέλασε ξανὰ καὶ στὸ χαμόγελό του ἦταν διάχυτη μιὰ μελαγχολία, ποὺ ἔκανε τὴν Ἀραμπέλλα ν' ἀναστατωθῆ.

— Ἀκοῦστε με! Ὅταν θ' ἀκούσετε αὐτὸ ποὺ ἔχω νὰ σᾶς πῶ, θὰ πάψετε νὰ μὲ φοβᾶσθε. Τοὐναντίον, θὰ μ' εὐγνωμονῆτε.

Κάθησε στὸ ντιβάνι καὶ τὴν ἀνάγκασε νὰ καθήση πλάϊ του. Ἐκείνη δὲν πρόβαλε καμμιὰν ἀντίστασι. Ἡ δυσπιστία της εἶχε ὑποχωρήσει καὶ τὸ συναίσθημα ποὺ τὴν κυρίευε τώρα ἦταν μιὰ φλογερὴ περιέργεια.

— Πότε σκοπεύετε νὰ ἐγκαταλείψετε τὸ Τζελεμπάντ; ρώτησε ὁ συνταγματάρχης.

Τὸν ἐκύτταξε μὲ ἔκπληξι ποὺ ὅσο πήγαινε καὶ μεγάλωνε.

— Γιατί μοῦ τὸ ρωτᾶτε; Ὅπως ξέρετε, καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, ὁ Τζώρτζ φεύγει γιὰ τὰ σύνορα, στὶς 22. Τὶς τελευταῖες μέρες τὶς ἐδῶ διαμονῆς του δὲν θέλω νὰ τὸν κουράσω μὲ τὶς ἑτοιμασίες γιὰ τὴ δική μου ἀναχώρησι. Ἔτσι, ἐγὼ θὰ φύγω κατὰ τὶς 24 τοῦ μηνός, τὸ πολὺ κατὰ τὶς 25...

— Καὶ ἂν ὁ Μπάξτερ δὲν φύγη γιὰ τὰ σύνορα;

— Τί εἴπατε;

— Εἶπα: Ἂν μείνη ἐδῶ;

Χωρὶς νὰ τὸ ἀντιληφθῆ, ἡ Ἀραμπέλλα τοῦ ἔπιασε τὰ χέρια.

— Θεέ μου! εἶπε. Καί, ὅμως, δὲν θἄπρεπε νὰ ἐκπλαγῶ. *Ἤξερα ὅτι μπορεῖτε νὰ κάνετε ὅ,τι θέλετε, ἤμουνα βεβαία* ὅτι στὸ χέρι σας ἦταν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

— Ἂς μὴ ὑπερβάλλουμε τὰ πράγματα! Θὰ ἔπρεπε, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ὡρισμένων συνθηκῶν...

Ἡ Ἀραμπέλλα ἔβγαλε ἕνα θλιβερὸ ἐπιφώνημα.

— Τί; Δὲν εἶνε, λοιπόν, βέβαιο; Ἀλλὰ τότε γιατὶ μοῦ γεννᾶτε μάταιες ἐλπίδες; Γελᾶτε; Ὡρισμένως, δὲν θἄχετε καρδιὰ μέσα σας... Μὴ μὲ βασανίζετε περισσότερο! Ἐξηγηθῆτε, σᾶς παρακαλῶ!

Γελοῦσε, πράγματι, ὁ Σὲρ Χέρμπερτ. Ἦταν φανερὸ ὅτι εἶχε πετύχει τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ ἐπεδίωκε κι' αἰσθανόταν εὐχαρίστησι γι' αὐτό.

— Ἂς μὴ βιαζόμαστε! Ἂς μὴ βιαζόμαστε! εἶπε. Κι' ὅσο σκέπτομαι ὅτι πρὶν λίγη ὥρα, οὔτε δίνατε καθόλου προσοχὴ στὰ λόγια μου... Τώρα εἶμαι πιὸ καθησυχασμένος. Γνωρίσατε τὸν ὑπολοχαγὸ Σαλβάζ, τὸν ὑπασπιστή μου;

— Ἐξ ἀκοῆς μόνον. Πέθανε ἡ μητέρα του νομίζω πρὸ δυὸ ἑβδομάδων...

— Ναί... Κι' ἔφυγε μὲ ἄδεια... Λοιπόν, σήμερα τὸ πρωῒ, ἔλαβα ἀπὸ τὸ Σίμλα ἕνα τηλεφώνημα, διὰ τοῦ ὁποίου μοῦ ἀνήγγειλαν ἀπὸ τὸ ἐπιτελεῖο, ὅτι ὁ Σὲρ Ἄντριους Σαλβάζ, ὁ πατέρας τοῦ ὑπολοχαγοῦ, ἐζήτησε καὶ πέτυχε μέσον τοῦ Ἀντιβασιλέως, παράτασι τῆς ἀδείας τοῦ γυιοῦ του, ἐπὶ ἕνα μῆνα. Δὲν μοῦ ἀρέσει καθόλου νὰ γίνωνται τέτοιες μεταβολὲς χωρὶς νὰ ἐρωτηθῶ προηγουμένως. Λόγῳ τοῦ ἐξαιρετικοῦ τῆς περιστάσεως, μπόρεσα κι' ἔμεινα ἐπὶ δεκαπέντε μέρες, χωρὶς ὑπασπιστή. Ἡ κατάστασις, ὅμως, αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ παραταθῆ. Ἀπήντησα, λοιπόν, στὸ ἐπιτελεῖο ὅτι μποροῦν νὰ δώσουν στὸν Σαλβάζ ὅσες παρατάσεις θέλει, νὰ τὸν εἰδοποιήσουν, ὅμως, συγχρόνως, ὅτι δὲν μπορῶ κι' ἐγὼ νὰ μείνω χωρὶς ἀντικαταστάτη. Ἀντελήφθητε τώρα τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μου; Ἂν τυχόν, ἐπιθυμῆτε καμμιὰ συμπληρωματικὴ ἐξήγησι... Ἀλλὰ τί ἔχετε; Τόσο πολύ, λοιπόν, σᾶς πνίγει ἡ συγκίνησις; Χαίρω πολὺ ποὺ σᾶς βλέπω χαρούμενη. Ἂν ξέρατε, ἂν μπορούσατε νὰ ξέρετε, τί ἀνταμοιβὴ εἶνε γιὰ μένα αὐτὴ ἡ χαρά...

Κι' ἄρχισε νὰ χαϊδεύη τὰ πλούσια καστανὰ μαλλιά της, χωρὶς ἐκείνη νὰ τοῦ ἀντισταθῆ.

Στὴν ὑπόθεσι αὐτὴ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Σαλβάζ, ὁ Σὲρ Χέρμπερτ δὲν εἶχε πῆ ὅλη τὴν ἀλήθεια. Τὸ ἐπιτελεῖο, μὲ τὸ τηλεφώνημά του, τὸν ρώτησε ἂν θὰ ἤθελε νὰ παρατείνη τὴν ἄδεια τοῦ ὑπασπιστοῦ του ἐπὶ ἕνα μῆνα. Αὐτός, ὅμως, ἄρχισε νὰ φωνάζη καὶ ἀπήντησε ὅτι ὁ Σαλβάζ μποροῦσε νὰ ἐπιστρέψη ὁπότε ἤθελε στὸ σύνταγμά του, χωρίς, ὅμως, καὶ νὰ ὑπολογίζη ὅτι θ' ἀνελάμβανε τὴ θέσι τοῦ ὑπασπιστοῦ.

— Ὅλα αὐτὰ εἶνε πολὺ εὐχάριστα, εἶπε ἡ Ἀραμπέλλα κι' ἀποτραβήχθηκε ἤρεμα ἀπὸ κοντά του. Ἀλλὰ γιατί προτιμήσατε νὰ τὸ ἀναγγείλετε πρῶτα σὲ μένα;

Ὁ συνταγματάρχης χαμογέλασε.

— Δὲν τὸ ἐμαντεύσατε, λοιπόν, Θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς ἀπαντήσω ὅτι ἔτσι μοῦ ἄρεσε. Ἡ ἀλήθεια, ὅμως, εἶνε ὅτι πρέπει νὰ ἑνώσουμε τὰς προσπαθείας μας γιὰ νὰ πείσουμε καὶ τὸν Μπάξτερ νὰ δεχθῆ.

— Νὰ τὸν πείσουμε νὰ δεχθῆ; ρώτησε ἡ Ἀραμπέλλα ἔκπληκτη. Νὰ δεχθῆ μιὰ λύσι, ποὺ θὰ τοῦ ἐπιτρέψη νὰ μείνη κοντά μου; Γιατί, φυσικά, ἀφοῦ θὰ τὸν πάρετε ὡς ὑπασπιστή, θὰ ἐπιτρέψετε καὶ σὲ μένα νὰ μείνω στὸ Τζελαμπάντ, δὲν εἶνε ἔτσι;

Ὁ Σὲρ Χέρμπερτ σήκωσε τοὺς ὤμους του, σὰν νἄθελε νὰ πῆ: «Εἶνε ἀνάγκη νὰ ρωτᾶτε τέτοιο πρᾶγμα; Ἦταν ἀνάγκη πράγματι; Ἡ κυρία Ταίηλορ ἔμελλε νὰ ἔχη στὸ μέλλον πολλὲς εὐκαιρίες γιὰ νὰ κρίνη τὸ μέγεθος τῆς ἀφελείας, ποὺ εἶχε δείξει αὐτὴ τὴ στιγμή. Ἀλλὰ μήπως δὲν ἦταν δικαιολογημένη; Ἡ χαρὰ ποὺ δοκίμαζε στὸ ἄκουσμα τῆς εἰδήσεως αὐτῆς δὲν τῆς γεννοῦσε καὶ τὸ φόβο μήπως τὴ χάση;

— Θὰ δοῦμε, λοιπόν! εἶπε. Αὐτὸς νὰ μὴ δεχθῆ, μὲ τέτοιους ὅρους! Μὰ δὲν ξέρετε, λοιπόν, πόσο μ' ἀγαπάει; Γιατί νὰ μὴ δεχθῆ;

Ὁ Σὲρ Χέρμπερτ ἐκούνησε τὸ κεφάλι του.

— Καὶ ὅμως, πολὺ τὸ φοβοῦμαι, εἶπε. Ξέρετε πόσο ὁ Μπάξτερ ἀγαπάει τὸ ἐπάγγελμά του. Μέχρι σήμερα ἔχει λάβει μέρος σὲ πέντε ἐκστρατεῖες κι' ἔχει τραυματισθῆ τρεῖς φορές. Ποτὲ δὲν θέλησε νὰ ἀποφύγη τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου. Θὰ δεχθῆ, λοιπόν, τώρα νὰ μείνη στὸ Τζελαμπάντ, ἐνῶ ἡ μονάς, στὴν ὁποίαν ὑπηρετεῖ, φεύγει γιὰ τὴ μεθόριο;

Σηκώθηκε καὶ φόρεσε τὰ γάντια του, κυττάζοντας τὴν Ἀραμπέλλα μ' ἕνα βλέμμα ποὺ πετοῦσε παράξενες λάμψεις.

— Ἂς εἶνε, εἶπε. Μπορεῖτε νὰ ὑπολογίζετε σὲ μένα! Ἐλπίζω νὰ μὴ κουρασθῶ πολὺ γιὰ νὰ τὸν πείσω. Ξέρω, πράγματι, πόσο σᾶς ἀγαπᾶ καὶ πόσο τὸν ἀγαπᾶτε. Μείνατε ἥσυχη, θὰ εἶσθε εὐτυχής! Ὅσο γιὰ μένα...

Ξεροβήχτηκε.

— Θὰ ξαναϊδωθοῦμε γρήγορα, ἐλπίζω.

Ἡ Ἀραμπέλλα τὸν ἐκύτταξε κατάμματα. Προαισθάνθηκε, ἆρά γε, στὴν ἱστορικὴ αὐτὴ στιγμὴ τῆς ζωῆς των, σὲ ποιὰ περιπέτεια ἐπρόκειτο νὰ ἐμπλακοῦν καὶ οἱ τρεῖς; Δὲν τῆς ἦλθε νὰ τοῦ φωνάξη: «Ἐλᾶτε τώρα, χρειάζεται καὶ λίγη εἰλικρίνεια! Αὐτὸ ποὺ θέλετε νὰ κάνετε γιὰ τὸν Μπάξτερ, τοῦ ὁποίου θυμηθήκατε τὶς ἱκανότητες καὶ τὴν ἀνδρεία, δὲν τὸ κάνετε παρὰ μόνον γιατὶ ξέρετε ὅτι ἂν φύγη αὐτὸς γιὰ τὰ σύνορα, θὰ φύγω κι' ἐγὼ ἀπὸ τὸ Τζελαμπάντ»; Νὰ τί ἔλεγε, ἀσφαλῶς, τὸ σκοτεινό της βλέμμα, καθὼς τὸ βύθισε μέχρι τὰ τρίσβαθα τῆς ψυχῆς τοῦ συνταγματάρχη Ράϊτ... Ἀλλὰ πρὸς τί; Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἡ βεβαιότης ὅτι θὰ κρατοῦσε τὸν Τζώρτζ κοντά της, ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἀναχωρήσεώς του γιὰ τὰ μαῦρα καὶ φοβερὰ βουνὰ τοῦ Κότσκορ...

Ἅπλωσε τὸ χέρι της πρὸς τὸν Σὲρ Χέρμπερτ καὶ ψιθύρισε μὲ φωνὴ ποὺ μόλις ἀκουγόταν:

— Σᾶς εὐχαριστῶ. Θὰ ξαναϊδωθοῦμε γρήγορα, δὲν εἶνε ἔτσι;

✪

— Ἐμάθατε τὰ νέα; ρώτησε ὁ λοχαγὸς Γκάσσερ, διοικητὴς τῆς 2ας ἴλης.

Καθισμένος μπροστὰ στὸ τζάκι τῆς τραπεζαρίας τῆς λέσχης, ὅπου τὸ τραπέζι ἦταν ἕτοιμο γιὰ νὰ δεχθῆ τοὺς ἀξιωματικούς, ζέσταινε τὰ πόδια του, κινδυνεύοντας νὰ κάψη τὶς κατακόκκινες μπόττες του, στὶς φλόγες τῆς μεγάλης φωτιᾶς.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ

(Ἀποκλειστικότης δημοσιεύσεως δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα)

Τὴν ἀνάγκασε νὰ καθήση πλάϊ του, στὸ διβᾶνι...

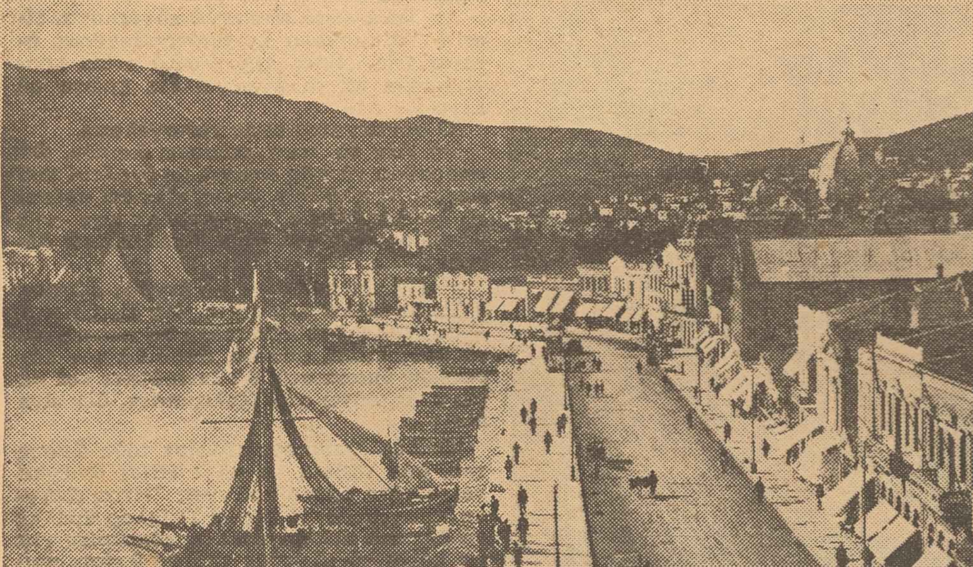

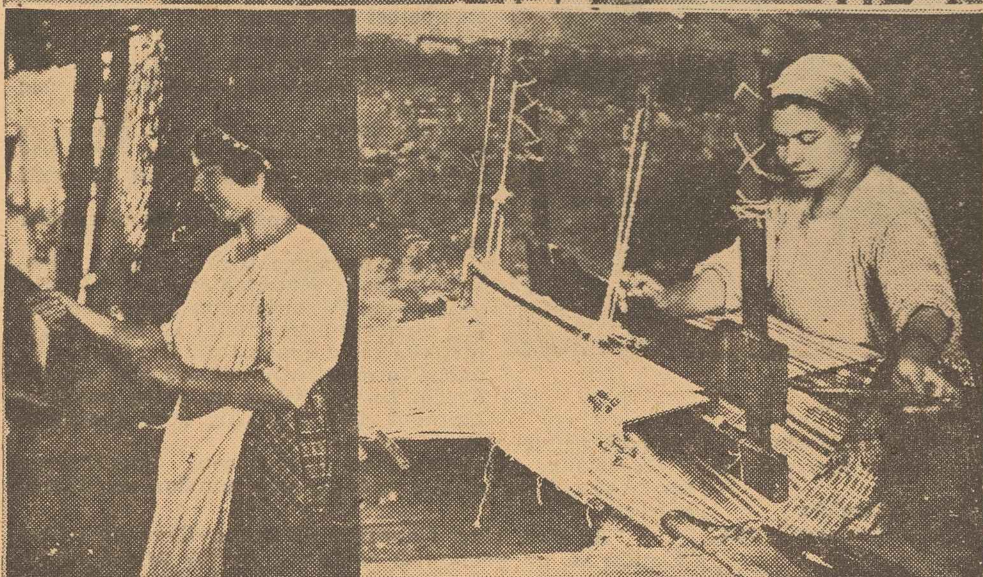

ΕΠΗΓΑΤΕ ΠΟΤΕ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ;

Τέσσερις φορὲς τὴν ἑβδομάδα τὰ καλλίτερα καράβια τῆς Ἀκτοπλοΐας σᾶς παραλαμβάνουν καὶ σὲ 16 ἕως 17 ὧρες (μὲ ἕνα δίωρο σταθμὸ στὴν μυροβόλο Χίο) σᾶς ἀποβιβάζουν στὴ Μυτιλήνη, τὴν πρωτεύουσα τῆς χιλιοτραγουδισμένης Λέσβου.

* * *

Ἄλλοτε ἦταν γνωστὴ μὲ παράξενα ὀνόματα : Ἰμερτὴ Λασία Αἴγειρα, Ἠετωνὶς καὶ Μακαρία. Ἀπὸ τοῦ 12ου ὅμως αἰῶνος εἶνε γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα Μυτιλήνη ἢ Λέσβος.

Ἀνέκαθεν λόγῳ τῶν φυσικῶν της καλλονῶν, τοῦ πλούτου της καὶ ἰδίᾳ τῆς γεωγραφικῆς της θέσεως, ἦταν τὸ μῆλον τῆς ἔριδος τῶν ἰσχυρῶν τοῦ κόσμου.

Ἡ Μυτιλήνη ἄλλαξε διαδοχικῶς πολλοὺς κυρίους: Οἱ Μῆδαι, οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ Μακεδόνες, οἱ Ρωμαῖοι, ὁ Μιθροδάτης τοῦ Πόντου, οἱ Βυζαντῖνοι, οἱ Σελτζουκίδαι καὶ οἱ Ἑνετοὶ πέρασαν κατὰ καιροὺς καὶ κυριάρχησαν στὸ ὡραῖο νησί.

Τὸ 1354 ἡ Λέσβος περιῆλθεν στοὺς Γενουησίους Κατελούζους τῶν ὁποίων τὰ οἰκόσημα εἶνε ἐντειχισμένα στὸ Βενετσιάνικο φρούριο τῆς Μυτιλήνης καὶ τὸ 1462 ὁ Μωάμεθ ὁ Β΄ τὴν προσήρτησεν εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν, ποὺ τὴν κατεῖχεν ἕως τὸ 1912.

* * *

Ἡ Λέσβος ἔχει παραδεισένιες καὶ ἀσύγκριτες φυσικὲς καλλονές, ἄφθονα τρεχούμενα νερὰ καὶ ὀργιαστικὴ βλάστησι, ποὺ ἀρχίζει ἀπ' τὶς κορφὲς τῶν βουνῶν της μὲ τὶς βαλανιδιὲς καὶ τὶς καστανιὲς καὶ τοὺς ἀτελείωτους ἐλαιῶνες της, ὡς κάτω στ' ἀκρογιάλια της μὲ τὰ πεῦκα καὶ τ' ἀμπέλια.

* * *

Ἀνέκαθεν ἡ Λέσβος ὑπῆρξε τὸ προσφιλὲς ἐνδιαίτημα τῶν Μουσῶν.

Νησὶ εὐλογημένο ἀπ' τὸν Ἀπόλλωνα. Κατὰ τὴν παράδοσι, ἐδῶ ἐξώκειλε καὶ ἐτάφη μὲ μεγάλες τιμὲς ἡ κεφαλὴ τοῦ μυθικοῦ ποιητοῦ Ὀρφέως ποὺ τὴν εἶχαν πετάξει στὸν Ἕβρο ἡ Μαινάδες.

Ἡ Σαπφώ, ὁ Ἀλκαῖος καὶ ὁ Λεσβοκλῆς, ὁ Θεόφραστος ἀκόμη, ὁ Ἀρίων καὶ τόσοι ἄλλοι ἦσαν Λέσβιοι.

Ἡ Λέσβος εἶνε ἐπίσης πατρὶς τοῦ ἱστορικοῦ Τούρκου ναυάρχου Χαϊρεδὶν Μπαρμπαρόσσα...

* * *

Καὶ τὸ πιὸ ἀπομεμακρυσμένο χωριουδάκι συγκοινωνεῖ μὲ θαυμάσιο ἁμαξητὸ δρόμο μὲ τὴν Πρωτεύουσα.

Ἐλάτε ἂν θέλετε νὰ πᾶμε μὲ τὰ αὐτοκίνητα συγκοινωνίας στὴν Βαρειά, στὴ Βίγλα ἢ τὴν Νεάπολι, τὰ κοντινὰ (3 — 5 χιλ.) προάστεια τῆς Μυτιλήνης;

Ὡραιότατες ἐπαύλεις πνιγμένες στοὺς κήπους καὶ στὰ λουλούδια, δίνουν παντοῦ ἕναν ἀέρα πολιτισμοῦ. Μπορεῖτε ἐδῶ νὰ κάνετε τὸ μπάνιο σας τὸ πρωῒ σὲ περίφημη ἀμμουδιὰ καὶ τὸ βραδάκι νὰ χορέψετε πίνοντας τὸ ὀνομαστὸ πλωμαρίτικο οὐζάκι σας.

* * *

Νὰ πᾶμε στὴ Θερμὴ — παραθαλάσσιο κι' αὐτὸ χωριὸ (12 χιλ.) τῆς Μυτιλήνης ; Ἐδῶ τὰ χάνεις: Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸ χωριό, τὸ καφενεδάκι μὲ τὶς χάρτινες διακοσμήσεις καὶ ἡ κλασσικὴ πλατεῖτσα τῶν ἑλληνικῶν χωριῶν καὶ κάτω στὴν ἀκρογιαλιὰ ὁ κοσμοπολιτισμὸς εἶνε σὰν νὰ βρίσκεσθε σὲ διεθνῆ λουτρόπολι.

Ἔχει θερμὲς (ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὄνομα Θερμὴ) σιδηροῦχες ἁλιπηγὲς 47ο καὶ κοσμικὸ ξενοδοχεῖο ποὺ συγκεντρώνει ἀφθόνους ξένους κυρίως Αἰγυπτίους.

Ἂν ἐκουρασθήκατε, πάρετε τὸ αὐτοκίνητο καὶ πηγαίνετε ἕνα περίπατο, ποὺ θὰ σᾶς μείνῃ ἀλησμόνητος στὰ περβολοχώρια (Μόρηα, Πάμφυλα, Παναγιούδα κ.λ.π.). Ἀπέλειωτα περβόλια, κρυστάλλινα νερά, ὄργιον φρούτων καὶ λουλουδιῶν σὲ κάθε βῆμα σας, ὅπου κι' ἂν στρέψετε τὸ βλέμμα.

Ἀκόμη ἂν εἶσθε ἐρωτευμένος ἢ ρωμαντικός, μπορεῖτε νὰ πᾶτε ἕνα γῦρο (12 — 14 χιλ.) στὸν εἰδυλλιακὸ κόλπο τῆς Γέρας. Ν' ἀπολαύσετε τὴν ἐξαίσια χρωματικὴ παλέτα μιᾶς Ἀνατολῆς ἢ μιᾶς Δύσεως, ὅπως καθρεφτίζεται στὰ νερὰ τοῦ κόλπου. Θὰ ξαπλωθῆτε κάτω ἀπὸ τὰ πεῦκα καὶ τὶς τζιτζιφιὲς καὶ θὰ σᾶς νανουρίσῃ τὸ κῦμα. Δυὸ μέτρα μακρυά σας ἁπλώνονται καὶ μοσχοβολοῦν τὰ καλλίτερα ἑλληνικὰ μποστάνια μὲ τὰ τεράστια καρπούζια καὶ τὰ μοναδικὰ σὲ ἄρωμα καὶ γλυκύτητα πεπόνια.

Βαρεθήκατε τὴ θάλασσα ; Ἂς πᾶμε στὴν Ἁγιάσσο· (τώρα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἑορτῆς τῆς Παναγίας τὸν Δεκαπενταύγουστο γίνεται ἐκεῖ λαϊκὸ πανηγύρι). Εἶνε 37 χιλ. ἔξω ἀπ' τὴ Μυτιλήνη, μεσόγειο χωριὸ μὲ ὑψόμετρο 600 μ. περίπου, στὸ κέντρο τοῦ νησιοῦ.

Δὲν ἔχει ὅρια ὁ δρόμος, ποὺ θὰ σᾶς πάῃ ἐκεῖ ἐπάνω. Εἶνε χαμένα στὰ δέντρα, πνιγμένα στὶς κερασιές, τὶς ἀχλαδιές, τὶς μηλιὲς καὶ τὶς συκιές.

Θὰ περάσετε ἀπ' τὴν Καρίνη μὲ τὰ αἰωνόβια πλατάνια καὶ τὸ παγωμένο πηγαῖο νερὸ ἀπὸ τὴ φυσικὴ χαβοῦζα. Θὰ ξεκουρασθῆτε καὶ θὰ τραβήξετε γραμμὴ γιὰ τὴν Ἁγιάσσο, ὅπου θὰ μείνετε γοητευμένοι ἀπὸ τὴν γραφικότητα τῶν «βρακούδων» γυναικῶν (τὶς βλέπετε στὶς φωτογραφίες μας), ἀπὸ τὴν δροσιὰ καὶ τὴν πρόσχαρη ἐμφάνισι τῶν κοριτσιῶν της καὶ τὸν σάλαγο τοῦ πανηγυριοῦ.

Θὰ προσκυνήσετε τὴν ὁλόχρυση καὶ θαυματουργὸ Παναγία, θὰ ψωνίσετε τὰ ἐνθύμιά σας, θὰ φᾶτε, θὰ χορέψετε.

Δὲν ὑπάρχει χωριὸ καὶ ἐξοχὴ τῆς Λέσβου ποὺ νὰ μὴ ἀξίζει νὰ τὸ γνωρίσετε.

Τὸ Καμένο χωριὸ τοῦ Πλωμαρίου, ποὺ εἶνε σωστὸ φυσικὸ Σανατόριο, ἡ Καλλονὴ ὄνομα καὶ πρᾶμμα μὲ τοὺς ἀπέραντους ἀμπελῶνες καὶ τὰ φρέσκα της ψάρια (ἐδῶ ψαρεύεται ἡ γευστικώτατη σαρδέλλα τῆς Καλλονῆς), ἡ Πέτρα καὶ ὁ Μόλυβος, ποὺ διατηροῦν θαρρεῖς ἀκόμη τὴν μεσαιωνικὴ μεγαλοπρέπεια, ὁ Πολυχνίτος, μὲ τὰ θερμά, ἀνεκμετάλλευτα, δυστυχῶς, λουτρά του (σιδηροῦχοι θερμοπηγαὶ 87 βαθμῶν: βραστὸ νερὸ δηλ. μοναδικὴ πηγή)

Νησὶ εἰδυλλιακό, μὲ θερμὸ καὶ γλυκὸ κλῖμα, ὅπου ἀνέκαθεν ἀνθεῖ ἡ ποίησις, ἡ μουσικὴ καὶ ὁ ἔρως καὶ ὅπου στὰ παληὰ τὰ χρόνια ἡ Σαπφὼ ἔγραφε τὸ περίφημο τραγοῦδι της:

> «Δέδυκεν μὲν ἁ Σελάνα
> κἀγὼ μόνα καθεύδω...»

Ι. Α. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΠΩΣ ΜΙΛΗΘΗΚΑΝ Τ' ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δὲν προφθαίνει νὰ βγῇ κανεὶς λίγα χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ θὰ χρειασθῇ νὰ ἔχῃ μαζί του καὶ διερμηνέα γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ συνεννοηθῇ.

Θὰ ἀκούσῃ τοὺς κατοίκους νὰ μιλοῦνε μιὰ δεύτερη γλῶσσα, ποὺ δὲν ἔχει καμμιὰ σχέσι μὲ τὴν ἑλληνική. Ἡ γλῶσσα αὐτὴ εἶνε τ' ἀρβανίτικα.

Οἱ Ἀρβανῖτες χωρικοί μας ξέρουν ἐξ ἴσου καὶ τὶς δυὸ γλῶσσες. Γι' αὐτὸ τοὺς ἀκοῦμε πολλὲς φορὲς νὰ μεταπηδοῦν ἀπὸ τὴν μιὰ γλῶσσα στὴν ἄλλη μὲ τὴν μεγαλείτερη εὐκολία. Δὲν μπορεῖς τότε νὰ καταλάβῃς ποιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ γλῶσσες εἶνε ἡ περισσότερο μητρική.

Ἡ ἀρβανίτικη γλῶσσα δὲν ἦταν ἀνέκαθεν ὅπως τὴν ἀκοῦμε ὁμιλουμένη σήμερα. Στὴν διαδρομὴ τῶν ἓξ περίπου αἰώνων ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ πρωτομιλήθηκε στὴν Ἑλλάδα μέχρι σήμερα, ἔχουν ἐπέλθει πολλὲς μεταβολές, ἔχουν εἰσχωρήσει πολλὰ ξένα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ὁπωσδήποτε ἔχουν ἀλλοιώσει τὸν καθαρῶς ἀρβανίτικο χαρακτῆρα τῆς ξένης αὐτῆς γλώσσης.

Λέξεις γαλλικές, τούρκικες, γερμανικές, κυρίως ὅμως ἑλληνικὲς ἀντικατέστησαν πολλὲς ἀπὸ τὶς ἀρβανίτικες καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο ἀκοῦτε σήμερα τοὺς χωρικοὺς Ἀρβανῖτες νὰ λένε τὸ «τέσσαρα» «κάτρ», ὅπως ἀκριβῶς τὸ γαλλικὸ τέσσαρα. Τὸ ἀρβανίτικο «καλὴ ἡμέρα» εἶνε «μίρε ντίτε». Ὅμως στὰ περισσότερα ἀρβανιτοχώρια μας σπάνια θὰ ἀκούσετε τὸ δεύτερο αὐτό, ὅπως σπάνια θὰ ἀκούσετε νὰ μεταχειρίζωνται τὸ ἀρβανίτικο «εὐχαριστῶ», ἐνῶ θὰ ἀκούσετε τὸ ἑλληνικὸ μὲ τὴν προσθήκη τοῦ ποσοτικοῦ ἀρβανίτικου ἐπιρρήματος πολύ, ποὺ εἶνε «σιούμ». «Εὐχαριστῶ σιοὺμ», θὰ σᾶς ποῦνε, λοιπόν, γιὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσουν.

Ὁ ἐκφυλισμὸς αὐτὸς τῆς ἀρβανίτικης γλώσσης γίνεται τὰ τελευταῖα χρόνια μὲ μεγαλείτερη ταχύτητα.

Παρατηρεῖται μάλιστα καὶ τὸ ἑξῆς φαινόμενο, ποὺ ἀπὸ πρώτη ματιά, ὁδηγεῖ στὴν σκέψι ὅτι ἡ ἀρβανίτικη γλῶσσα θὰ σβύσῃ μιὰ ἡμέρα στὸ μέλλον. Σὲ ἕνα χωριὸ τῆς Κορινθίας, τοὺς Ἁγίους Θεοδώρους, ποὺ ἔχει ἀρκετὸ πολιτισμό, γιατὶ εἶνε κόμβος τῶν συγκοινωνιῶν Πελοποννήσου — Ἀθηνῶν, οἱ νέοι δὲν μιλοῦνε στοὺς παλαιοτέρους ἀρβανίτικα. Ἐνῶ οἱ γονεῖς μεταξύ των καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἡλικίας των προτιμοῦν τὴν ἀρβανίτικη, τὰ νέα κορίτσια καὶ ἀγόρια μιλοῦν ὄχι μόνον μεταξύ των, ἀλλὰ καὶ στοὺς γονεῖς των ἀπαντοῦν ἑλληνικά.

Καὶ ἀσφαλῶς παραδείγματα σὰν κι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ὑπάρχουν πολλά.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὶς κοινὲς ἑλληνικὲς λέξεις ποὺ ἀντικατέστησαν ἀρβανίτικες, σὲ πολλὰ μέρη ἡ ἀντικατάστασις ἔγινε μὲ τοπικὰ ἰδιώματα. Ἔτσι δὲν εἶνε σπάνιο στὴν συνομιλία Ἀρβανιτῶν μας, ἑνὸς νησιώτου μὲ ἕναν στεριανό, νὰ μεταχειρίζεται ὁ ἕνας ἄγνωστες λέξεις γιὰ τὸν ἄλλο.

* * *

Ἡ ἀρβανίτικη δὲν εἶνε γλῶσσα ἐγχωρία. Μᾶς τὴν ἔφεραν ἐδῶ καὶ ἑξακόσια περίπου χρόνια οἱ βορειότεροι γείτονές μας Ἀλβανοί, ὅταν κατῆλθαν στὴν Ἑλλάδα ὡς ἔποικοι.

Τὰ γεγονότα, ὅπως τὰ περιγράφουν οἱ ἱστορικοί, συνέβησαν ὡς ἑξῆς:

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 13ου μ. Χ. αἰῶνος καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ 14ου ἡ Πελοπόννησος, ἡ Στερεὰ Ἑλλάς, ἡ Ἀττικοβοιωτία καὶ τὰ νησιὰ τοῦ Ἀργολικοῦ εἶχαν ὑποστῇ συνεχεῖς ἐπιδρομὰς Τούρκων, Ἑνετῶν, Φλωρεντίνων, Ἱσπανῶν κ.λ.π. Οἱ κατακτηταὶ μὲ τὴν μανία νὰ ὑποτάξουν ὁλοκληρωτικὰ καὶ σὲ ὅσο τὸ δυνατὸ συντομώτερο χρόνο τὰ ἑλληνικὰ αὐτὰ μέρη, κατέφευγαν σὲ παντὸς εἴδους δηώσεις, καταστροφές, τῶν προϊόντων καὶ τῶν κτηνῶν, ἀλλὰ καὶ σὲ ἀπάνθρωπες σφαγές.

Εἶχαν καταντήσει, οἱ πιὸ πάνω ἑλληνικοὶ τόποι, ἰδιαιτέρως ὅμως ἡ Πελοπόννησος, σχεδὸν ἔρημοι ἀπὸ ἀνθρώπους. Τὰ χωράφια ἔμεναν χωρὶς χέρια καὶ ἡ γεωργία, ποὺ ἦταν καὶ στὴν ἀρχαιότητα ὁ μεγαλείτερος συντελεστὴς τῆς εὐημερίας τοῦ τόπου μας, εἶχε πέσει σὲ πολὺ χαμηλὸ ἐπίπεδο.

Μπροστὰ στὴν ἀνάγκη αὐτὴ οἱ δεσπόται τῆς Πελοποννήσου ἀναγκάσθηκαν νὰ κλείσουν συμφωνία μὲ τοὺς βορείους γείτονές των, τοὺς Ἀλβανούς, οἱ ὁποῖοι στὸ μεταξὺ εἶχαν κατέλθει στὴν Ἤπειρο καὶ τὴν Θεσσαλία, καὶ τοὺς καλοῦσαν πανηγυρικὰ γιὰ ὁριστικὴ ἐγκατάστασι στὴν Πελοπόννησο.

Ἡ πρώτη πρόσκλησις Ἀλβανῶν γιὰ ἐγκατάστασι στὴν Πελοπόννησο ἔγινε ἀπὸ τὸν «δεσπότη» της Μανουὴλ Καντακουζηνό. Δέκα χιλιάδες οἰκογένειες καὶ κατ' ἄλλους ἱστορικοὺς δέκα χιλιάδες μόνον ἄτομα δέχθηκαν πρόθυμα τὴν πρόσκλησι καὶ κατῆλθαν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1365—1370 μ. Χ. στὴν Πελοπόννησο καὶ διεσπάρησαν σὲ διάφορα μέρη ὅπου ἵδρυσαν χωριστοὺς ἀλβανικοὺς συνοικισμούς.

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς Ἀλβανοὺς ἐκείνους ἔμειναν στὴν Ἀρκαδία.

Ἀπὸ τὸν Μανουὴλ Καντακουζηνὸ τοὺς δόθηκε κάθε εὐκολία. Ἔγιναν κύριοι χωραφιῶν χωρὶς νὰ πληρώσουν τίποτε καὶ γενικὰ ἐξομοιώθησαν πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας κατοίκους τοῦ Μωρηᾶ.

Μετὰ τὴν πρώτη αὐτὴ εἰρηνικὴ κάθοδο ἔγινε καὶ δευτέρα ἐγκατάστασις Ἀλβανῶν στὴν Πελοπόννησο μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1380—1407 ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Καντακουζηνοῦ, Θεοδώρου τοῦ Παλαιολόγου. Καὶ τότε κατῆλθαν στὴν Πελοπόννησο ἄλλες δέκα χιλιάδες Ἀλβανοί.

Ἀπὸ τοὺς ἱστορικούς, λοιπόν, μαθαίνουμε ὅτι ἡ πρώτη ἐπαφὴ τῶν Ἑλλήνων μὲ τοὺς Ἀλβανοὺς ἔγινε στὰ χρόνια ποὺ ἀναφέραμε πιὸ πάνω, καὶ γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναπτύξαμε.

Σύμφωνα μὲ μιὰ ἄλλη ἱστορικὴ γνώμη, οἱ «δεσπόται» τῆς Πελοποννήσου κάλεσαν τοὺς Ἀλβανούς, ὄχι μόνον ἐπειδὴ εἶχε ἐρημωθῆ ὁ Μωρηᾶς καὶ δὲν ὑπῆρχαν χέρια νὰ καλλιεργήσουν τὴ γῆ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν λόγο ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἦσαν ἄνθρωποι πολεμικοὶ καὶ στὴν συμφωνία ποὺ ἔκλεισαν, μεταξὺ ἄλλων, ὑπόσχοντο καὶ τὴν ἔνοπλο συνδρομὴ των κατὰ τῶν ἐπιδρομέων.

Πράγματι, οἱ Ἀλβανοὶ αὐτοὶ ἐπὶ πολλὲς δεκάδες ἐτῶν ὑπῆρξαν οἱ φυσικοὶ σύμμαχοι τῶν Ἑλλήνων καὶ μαζὶ ἀντιμετώπιζαν τοὺς ξένους ἐπιδρομεῖς.

Ἄλλη κάθοδος Ἀλβανῶν στὴν Πελοπόννησο δὲν ἔγινε.

Ὁ ἐποικισμὸς τῆς Ἀττικῆς, κατὰ τὴν γνώμη τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας Λάμπρου, ἄρχισε τὸ 1382 καὶ σταμάτησε τὸ ἔτος 1425.

Ἀπὸ τοὺς Ἀλβανοὺς αὐτοὺς πολλοὶ πέρασαν στὸ ἀντικρυνὸ νησὶ τῆς Εὐβοίας, ὅπου οἱ κυρίαρχοί της Ἑνετοὶ τοὺς παρεχώρησαν δελεαστικὰ προνόμια.

* * *

Πελοπόννησος, λοιπόν, Ἀττικὴ καὶ Εὔβοια, νὰ τὰ τρία κομμάτια τῆς Ἑλλάδος, στὰ ὁποῖα ἦλθαν χιλιάδες ἔποικοι Ἀλβανοί.

Οἱ πρῶτοι αὐτοὶ Ἀλβανοὶ ἀποτελοῦσαν στὴν ἀρχὴ ξεχωριστοὺς ἐντελῶς συνοικισμούς. Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως ὑπέστησαν τὴν βαθειὰ ἐπίδρασι τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐξελληνίσθησαν. Βέβαια ἀπὸ αὐτοὺς ὑπῆρξαν ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι διετήρησαν τὸν ἐθνισμό τους, ἀλλὰ αὐτοὶ δὲν μπόρεσαν τελικὰ νὰ μείνουν στὴν Ἑλλάδα καὶ ἔφυγαν πάλι γιὰ τὰ μέρη των.

Σὲ ποιὰ ἀκριβῶς χωριὰ καὶ σὲ ποιὲς πόλεις τῆς Πελοποννήσου τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Εὐβοίας ἐγκατεστάθησαν οἱ Ἀλβανοὶ ἐκεῖνοι δὲν ἀναφέρεται. Εἶνε ὅμως γεγονὸς ὅτι καὶ οἱ Ἕλληνες τῶν γειτονικῶν χωριῶν, ποὺ ἦλθαν σὲ ἐπικοινωνία μαζί των ἔμαθαν τὴν γλῶσσα των καὶ ἔτσι στὰ περισσότερα χωριὰ τῶν τριῶν μερῶν ποὺ προαναφέραμε μιλοῦσαν σιγὰ-σιγὰ τὰ ἀρβανίτικα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ μέρη — Πελοπόννησος — Ἀττικὴ — Εὔβοια — ἀρβανίτικα μιλήθηκαν ἀπὸ τὰ παληὰ χρόνια καὶ στὰ νησιὰ Ὕδρα, Σπέτσες, Πόρο, Σαλαμῖνα κ.λ.π.

Ὅπως ὑποστηρίζει ὁ προαναφερθεὶς ἱστορικὸς Λάμπρου, στὰ νησιὰ αὐτὰ κατέφυγαν πολλὲς οἰκογένειες Ἀλβανῶν τῆς Πελοποννήσου γιὰ μεγαλείτερη ἀσφάλεια, ὅταν οἱ Φράγκοι καὶ οἱ Τοῦρκοι ἐξακολουθοῦσαν τὶς κατακτητικὲς ἐπιδρομές τους.

Αὐτὴ ἡ ἀπ' εὐθείας καταγωγὴ τῆς ἀρβανίτικης γλώσσης τῶν χωρικῶν μας ἀπὸ τὴν καθαρὰ ἀλβανικὴ ἔχει τὴν σχέσι τῆς μητέρας πρὸς τὸ παιδί. Πραγματικά, τὰ παλαιότερα χρόνια δὲν ὑπῆρχε καμμία διαφορὰ μεταξὺ τῆς γλώσσης, ποὺ μιλοῦσαν στὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκείνης ποὺ μιλοῦσαν οἱ Ἀλβανοὶ στὴ χώρα των.

Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ὅμως μπῆκαν νέες λέξεις, ἡ προφορὰ ἄλλαξε, γενικὰ ἐπῆλθε κάποια μεταβολή, ἡ ὁποία φαίνεται ὅταν θελήσουν νὰ συζητήσουν ἕνας σημερινὸς Ἀλβανὸς μὲ ἕναν ὁποιοδήποτε Ἀρβανίτη χωρικό μας. Ὁ Μενιδιάτης ἢ ὁ Σαλαμίνιος π. χ., πολὺ δύσκολα θὰ καταφέρῃ νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὸν Ἀλβανό. Ὁ τελευταῖος ἔχει ὄχι μόνον πολὺ διαφορετικὴ προφορά, ἀλλὰ καὶ πάρα πολλὲς λέξεις ἄγνωστες γιὰ τοὺς δικούς μας Ἀρβανίτες.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δικά μας μέρη Ἀλβανοὶ πέρασαν καὶ στὴν Κάτω Ἰταλία, ὅπου σώζουνται ἀκόμη ἀρβανίτικα χωριὰ καὶ μιλοῦνε τὴν ἴδια γλῶσσα τῶν Τόσκηδων.

Σήμερα στὴν Ἀλβανία ἔχει καθιερωθῇ ἐπισήμως τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο, παλαιότερα ὅμως οἱ Ἀλβανοὶ μετεχειρίζοντο καὶ τὸ ἑλληνικὸ ἀλφάβητο καὶ μάλιστα σὲ εὐρυτάτη κλίμακα.

X.

Κηφισιά

Ἀπὸ τὰ παληὰ ἀκόμα χρόνια ἡ Κηφισιὰ ἦταν ὁ ἀγαπημένος τόπος τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικός, εἶχε στὴν Κηφισιὰ μιὰ θαυμασία ἔπαυλι μὲ ὡραῖες στοές, μὲ λουτρὰ καὶ περίφημους κήπους γεμάτους ἀγάλματα ἡρώων. Καὶ στὴν ἐποχὴ τῆς Ἑνετοκρατίας οἱ ἐπιφανέστεροι Ἑνετοὶ ἔμεναν στὴν Κηφισιά, ὅπου εἶχαν κτίσει ὀχυρὲς ἐπαύλεις σὰν πύργους, ποὺ διετηρήθησαν καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας. Ἐκεῖ ἔμεναν ἀργότερα Τοῦρκοι μεγιστᾶνες καὶ ὁ Πασᾶς τῶν Ἀθηνῶν. Λέγεται μάλιστα ὅτι οἱ Τοῦρκοι εἶχαν μετατρέψει σὲ οἰνοπωλεῖο μιὰ ἐκκλησοῦλα τῆς Παναγίας, ποὺ σώζεται ὡς σήμερα κοντὰ στὸν Σιδηροδρομικὸ Σταθμό, ὅπου τὸ κρασὶ γινόταν ...ξύδι. Γι' αὐτὸ λέγεται ἀκόμη Παναγία ἡ «Ξυδοῦ».

Βέβαια, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δὲν ἦταν ἡ Κηφισιὰ ὅ,τι εἶνε σήμερα. Μόνο τὸ ὑγιεινὸ κλῖμα εἶχε, τὶς πρασινάδες της καὶ τὰ ἄφθονα νερά. Πολὺ ἀργότερα ρυμοτομήθηκε τόσο ὡραῖα, ἔγιναν ἡ ἔξοχες δενδροστοιχίες καὶ μετετράπη στὸ πολιτισμένο καὶ μαγευτικὸ προάστειο, ποὺ χαιρόμαστε σήμερα. Πόση εὐγνωμοσύνη πρέπει νὰ νοιώθουμε γιὰ τοὺς πρώτους ποὺ ἀποφάσισαν νὰ δημιουργήσουν αὐτὴ τὴν ὑπέροχη κηπούπολι. Ἡ φύσις γιὰ ν' ἀνταμείψῃ τοὺς τόσους κόπους των πρόσφερε τοὺς θησαυρούς της ἀφθόνους παντοῦ. Σπάνια βρίσκει κανεὶς ἕνα μέρος σὰν τὴ Κηφισιά, ποὺ νὰ τὰ συγκεντρώνῃ ὅλα· τὴν ἁρμονικὴ ρυμοτομία, τὶς βίλλες μὲ τοὺς χαριτωμένους ρυθμούς, τὰ πολιτισμένα ξενοδοχεῖα, ποὺ εἶνε καὶ ὡραῖα κέντρα διασκεδάσεως, τὸ ὑγιεινὸ κλῖμα, τὸ διάφανο οὐρανό. Καὶ αὐτὴ ἡ σύντομος διαδρομὴ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὴν Κηφισιὰ εἶνε μιὰ ἀπόλαυσις. Ὁ Ὑμηττὸς παίρνει τέτοιους χρωματισμούς... Χαίρεται τὸ μάτι νὰ βλέπῃ αὐτὴ τὴν ἁρμονία. Ἔπειτα ὅλες αὐτὲς ἡ βίλλες τοῦ Ψυχικοῦ ποὺ εἶνε σὰν κομψοτεχνήματα, ἐκπλήττουν εὐχάριστα τὸν ταξιδιώτη μὲ τοὺς ἰδιότροπους ρυθμούς των. Σὲ πόσα λίγα χρόνια ξεπρόβαλε, ἐκεῖ ὁλόκληρος πόλις ! Καθὼς προχωρεῖς πρὸς τὴν Κηφισιὰ κῆποι ἀνθοσπαρμένοι, ἐλαιῶνες, πευκῶνες, χωράφια, καὶ πάλι πεῦκα... σοῦ θέλγουν τὴν ὅρασι.

Γραφικὸ ἐξωκκλήσι

Μόλις περάσετε τὸ Μαροῦσι, τὰ πεῦκα, ποὺ πλαισιώνουν τὸ δρόμο, σχηματίζουν ὡς τὸ βάθος ἕνα μεγάλο ἡμικύκλιο καὶ φαίνονται σὰ μιὰ πελώρια στοργικὴ ἀγκαλιά, ποὺ φωνάζουν τὸν ταξιδιώτη νὰ ξεκουρασθῇ κοντά τους. Ὁ ἀέρας γίνεται ἀνάλαφρος καὶ μυρωμένος.

Κάθε πόλις ἢ χωριὸ ἔχει περιποιημένους συνήθως μόνο τοὺς κεντρικοὺς δρόμους· οἱ ἄλλοι εἶνε μᾶλλον σὲ οἰκτρὰ χάλια. Αὐτὸ δὲν συμβαίνει στὴν Κηφισιά. Ὁσοδήποτε μακρυὰ καὶ ἂν πᾶτε ἀπὸ τὸ κέντρο, θὰ βρῆτε τοὺς ἴδιους ὡραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους μὲ τὶς βαθύσκιες δενδροστοιχίες, ποὺ κάνουν τὸν περίπατο καὶ στὴν καρδιὰ ἀκόμα τοῦ καλοκαιριοῦ, μιὰ πραγματικὴ ἀπόλαυσι. Ὅλα τὰ σπίτια της εἶνε μεγαλοπρεπῆ παλάτια καὶ χαριτωμένες βίλλες. Τὰ κοινὰ ἀστικὰ σπίτια λείπουν σχεδὸν ἀπὸ τὴν Κηφισιά. Βέβαια, κάπου σὲ μιὰν ἄκρη βρίσκεται ἡ παληὰ Κηφισιά. Λίγα στριμωγμένα σπιτάκια, μὰ ἐκεῖ δὲν θεωρεῖται Κηφισιά. Ὅταν λέῃ κανεὶς «Κηφισιὰ» ἐννοεῖ ὅλο τὸ ἄλλο μέρος, ποὺ εἶνε χιλιόμετρα ὁλόκληρα κατάφυτα, σπαρμένα μὲ ὡραῖες βίλλες. Τὸ Στροφύλλι προπαντός, ἔχει τὶς ὡραιότερες. Παληὰ ἀρχοντικά, μὲ βεράντες ἀτέλειωτες, μὲ σάλλες καὶ δωμάτια εὐρύχωρα, μὲ κήπους μαγευτικούς.

Τὸ Κεφαλάρι πάλι, ἔχει θαυμάσια ξενοδοχεῖα. Ξαφνίζεται ὁ ἐπισκέπτης, ὅταν βλέπῃ αὐτοὺς τοὺς κολοσσούς, ἐφάμιλλους μὲ τὰ καλλίτερα εὐρωπαϊκὰ ξενοδοχεῖα, κτισμένα ὅλα σὲ λαμπρὲς τοποθεσίες, ἀπ' ὅπου ἡ θέα εἶνε ἔκτακτη. Ὅλ' αὐτὰ τὰ ξενοδοχεῖα πλημμυρίζουν τὸ καλοκαῖρι ἀπὸ παραθεριστάς, πρὸ παντὸς ἀπὸ Αἰγυπτίους καὶ αἰγυπτιώτας Ἕλληνας.

Ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ ἔχουν ἀτομικὰ συμφέροντα καὶ κοπιάζουν νὰ καλλωπίσουν τὸ προάστειο ὅσο μποροῦν περισσότερο, εἶνε καὶ ἄλλοι πολλοί, ποὺ προσφέρουν πολλά, μόνο καὶ μόνο ἀπὸ λατρεία στὴν Κηφισιά. Ἰδιαιτέρα θέσι κατέχει μεταξὺ αὐτῶν ἡ οἰκογένεια Μπενάκη. Χάρις στὶς πλούσιες δωρεές της ἔγιναν τὸ Μπενάκειον ἄσυλον — ἕνας ἀπὸ τοὺς κομψοτέρους Παιδικοὺς Σταθμοὺς — τὸ Ἰατρεῖον, ὅπου οἱ ἄποροι ἄρρωστοι βρίσκουν περίθαλψι δωρεὰν καὶ τέλος τὸ «Φυτοπαθολογικὸν Ἰνστιτοῦτον», τὸ μοναδικὸ αὐτὸ ἐπιστημονικό μας Ἵδρυμα, ποὺ διευθύνει ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κ. Ἰσαακίδης. Ἐπίσης ἡ οἰκογένεια Ζηρίνη, ἵδρυσε καὶ ἐδώρησε στὴν Κοινότητα Κηφισιᾶς τὸ Πρότυπο Ζηρίνειο Γυμναστήριο.

Μία ἀπὸ τὶς ὡραιότερες βίλλες τοῦ Στροφυλλιοῦ

* * *

Τὶς ἀπογευματινὲς πρὸ παντὸς ὧρες εἶνε ἀπερίγραπτη ἡ ὀμορφιὰ τῆς Κηφισιᾶς. Ἕνας περίπατος τὸ δειλινὸ εἶνε μιὰ εὐτυχία. Οἱ κῆποι καθὼς εἶνε φρεσκοποτισμένοι, γεμίζουν τὴν ἀτμόσφαιρα μὲ τὶς εὐωδιές τους. Τὸ νερὸ ποὺ τρέχει στ' αὐλάκια στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, συνοδεύει ἁπαλὰ μὲ τὸ σιγανὸ μουρμούρισμά του τοὺς ρεμβασμούς σας. Τ' ἀηδόνια κρυμμένα στὶς φυλλωσιὲς δονοῦν τὸν ἀέρα μὲ τὶς μελλωδικές τους τρίλλιες...

Σὲ κάτι τέτοιες στιγμὲς νοιώθει κανεὶς τὴν καρδιά του νὰ πλημμυρίζῃ ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς, Ξεχνᾶ κανεὶς ὅλα καὶ πίκρες καὶ ἔννοιες. Ξεχνᾶ ὅλο τὸ κακό, ποὺ ἡ ζωὴ καὶ οἱ ἄνθρωποι μπορεῖ νὰ τοῦ ἔκαναν καὶ μιὰ ἀπέραντη καλωσύνη καὶ ἠρεμία σταλάζει στὴ ψυχή. Τί δίκηο, ποὺ εἶχε ὁ Ρουσσὼ ὅταν ἔλεγε πὼς «οἱ ἄνθρωποι θὰ ἦταν πολὺ καλλίτεροι ἂν ζοῦσαν πιὸ κοντὰ στὴ φύσι».

ΝΟΡΑ ΓΥΡΑ

ΤΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τεράστια, ὑγρὰ φίδια, τὰ ποτάμια τῆς χώρας μας, ποὺ ξεφυτρώνουν ἀπὸ τὶς καρδιὲς τῶν Ἑλληνικῶν βουνῶν ἢ παίρνουν τὴ ζωή τους ἀπὸ μεγάλες πηγές, διασχίζουν μὲ γοργότητα, μὲ μεγαλοπρέπεια, μὲ ὡραῖο καὶ σιγανὸ κελάρυσμα ἢ μὲ ἄγριο βογγητὸ τοὺς κάμπους γιὰ νὰ ξεχυθοῦν στὴν ἀπέραντη ἀγκαλιὰ τῆς θάλασσας.

Ὡραῖα καὶ φαντασμαγορικὰ στὴν ἀνοιξιάτικη καὶ τὴν καλοκαιρινή τους γαληνότητα, φοβερὰ τὸν χειμῶνα ὅταν ἀναταράζουν ἀπὸ τὸν βυθὸ τὴν κοίτη καὶ ζητοῦν νὰ ξεχυθοῦν ἔξω ἀπὸ τὰ στενά της ὅρια, νὰ ξεχειλίσουν στὶς πεδιάδες καὶ νὰ ἀρχίσουν ἐκεῖ τὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς.

Τὸν χειμῶνα, σὰν μόλις νὰ ἀπολευθερώθηκαν ἀπὸ τὰ αἰώνια δεσμὰ κάποιου σκληροῦ τυράννου, ὁ Πηνειὸς καὶ τὰ ἄλλα μεγάλα ποτάμια κατεβαίνουν μὲ ἀφρισμένη ὁρμή. Καὶ στεκόμαστε τότε μὲ σιωπηλὸ δέος καὶ θαυμάζουμε τὸν δαιμονικό τους δρόμο. Τὸ καλοκαῖρι, τί χάρμα πάλι, σὲ προσκαλοῦν μὲ πρόσχαρη ὄψι κοντὰ στὶς ὄχθες, πάνω στὴ χλόη ποὺ ξεβλάστησε ὁλόγυρα, κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα ποὺ ρίχνουν τὶς σκιές τους μέσα στὸ νερὸ ποὺ διαρκῶς φεύγει.

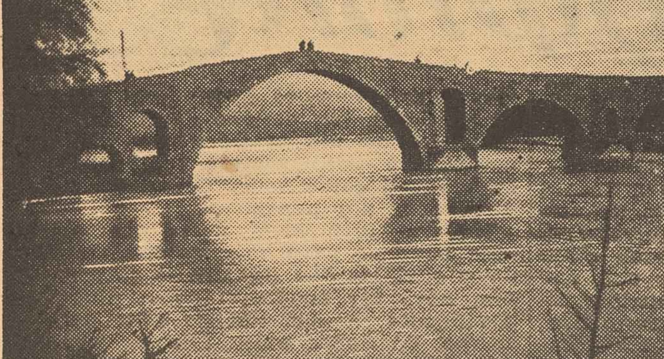

Ἡ μεγάλη γέφυρα τῆς Ἄρτης, στὸν Ἄραχθο

Πόσες νεράϊδες δὲν κατώκησαν σὲ κάποιες κρύπτες τῶν ποταμῶν! Κακὲς νεράϊδες τὸν χειμῶνα ποὺ τὶς εἶδε μὲ τὰ μάτια του ὁ Λαὸς συνωφρυωμένες καὶ ἄγριες, πανώριες νεράϊδες τὸ καλοκαῖρι, ποὺ κάθησαν κι' ἔλουσαν τὰ χρυσαφένια τους μαλλιὰ στὰ γάργαρα νερά. Παλαιότερα πάλι, ἄλλοι ἄνθρωποι, ἄκουσαν τὴ φωνὴ ἢ εἶδαν μὲ τὰ ἴδια τους τὰ μάτια τοὺς θεοὺς νὰ ἔχουν κάπου κοντὰ στὰ ποτάμια τὸν θρόνο τους.

Κι' ἂν σήμερα νεράϊδες καὶ θεοὶ δὲν κατοικοῦνε στὰ ποτάμια, ἂν ὁ Λαὸς δὲν τοὺς ἀνταμώνῃ πιὰ καὶ δὲν ἀκούῃ τὴ φωνή τους, βλέπει ν τούτοις τὴν οὐράνια ὀμορφιὰ τῶν ποταμῶν καὶ τὰ ἀκούει νὰ στέλνουν τὸν δικό τους τόνο στὴν θεία συμφωνία ποὺ παίζει τόσο ἁρμονικὰ ἡ Φύσις.

Πόσα ποτάμια τέτοια δὲν ἀγκαλιάζουν τὸ κορμὶ τῆς χώρας μας!

Ἂς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὰ ποτάμια τῆς χερσονήσου τοῦ Πέλοπος. Τὰ ὡραῖα ποτάμια τοῦ Μωρηᾶ δὲν εἶνε λίγα. Ὅλα τους σφιχταγκαλιάζουν τὰ καταπράσινα βουνά, τοὺς ὁλόφυτους ἀπὸ δένδρα ἢ ἀπὸ δημητριακὰ γραφικοὺς λόφους, στολίζουν τὶς πεδιάδες, σκορπίζουν τὴν δροσιὰ στὶς πόλεις καὶ τὰ χωριά, δίνουν ζωὴ σὲ ὅ,τι μὲ μόχθο καλλιεργεῖ ὁ χωρικός. Καὶ εἶνε πραγματικοί, ἀνεκτίμητοι θησαυροὶ καὶ γιὰ τὴν ὡραία, σὰν ζωγραφιά, αὐτὴ γωνιὰ τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ Πελοποννήσιοι τὰ ἀγάπησαν καὶ ὅσο κακὸ καὶ ἂν τοὺς κάνουν τὸν χειμῶνα μὲ τὶς φοβερὲς πλημμῦρες, τοὺς τὸ συγχωροῦν, γιατὶ νομίζουν πὼς τὰ ποτάμια τους παραστράτησαν γιὰ μιὰ στιγμή, σὰν κακομαθημένα παιδιὰ ποὺ δὲν θὰ ἀργήσουν νὰ καταλάβουν τὸ λάθος τους.

Ὁ Βουραϊκος πρὶν ἀπ' ὅλα, τὸ ἀπαράμιλλο ποτάμι τῶν Καλαβρύτων, ποὺ χύνεται στὸν Κορινθιακὸ κόλπο, κοντὰ στὸ Διακοφτό, εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ὡραῖα, τὰ πιὸ ζηλευτὰ ποτάμια τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν ἄνοιξι καὶ τώρα τὸ καλοκαῖρι εἶνε ἕνα ποίημα. Νὰ ἐπιχειρήσῃς νὰ κάνῃς τὴν διαδρομὴ τῆς κοίτης πεζῇ εἶνε μιὰ ἀληθινὴ ἀπόλαυσις. Ὅταν τὸν παρακολουθῇς ἀπὸ τὶς κορυφὲς τῶν καλαβρυτινῶν βουνῶν νὰ ξεχύνεται πρὸς τὰ κάτω γιὰ τὸν μεγάλο δρόμο του πρὸς τὸν Κορινθιακό, νὰ λοξεύῃ μὲ γρηγοράδα πότε δεξιὰ καὶ πότε ἀριστερά, νὰ σέρνεται μέσα ἀπὸ χαμόκλαδα, ἀπὸ ρείκια, ἀπὸ μεγάλα δένδρα, νὰ πέφτῃ ὕστερα μὲ δυνατὸν παφλασμὸ στοὺς βράχους τῆς χαράδρας, αἰσθάνεσαι κάποια μεθυστικὴ συγκίνησι, σὰν κι' ἐκείνη ποὺ σὲ κυριεύει ὅταν ἀπὸ μακρυὰ φθάνῃ στ' αὐτιά σου ἡ μεθυστικὴ νότα μιᾶς ἐξαίσιας μουσικῆς.

Τὸ μάτι δὲν χορταίνει τὴν πρασινάδα καὶ τὸ στῆθος ἀνεβοκατεβαίνει μὲ γρήγορο ρυθμό, ζητῶντας νὰ ρουφήξῃ τὸ ἄρωμα ἀπὸ τὶς ἀνθισμένες τζιτζιφιές, τὶς ἰτιές, τὰ ἀμάραντα, τοὺς σκοίνους, τὶς φροξυλιὲς καὶ τὰ τόσα ἄλλα ποικιλόχρωμα χαμολούλουδα.

Ἀγριοτριανταφυλλιές, ροδοδάφνες, μυρτιές, ὅλα στὴν ὥρα τους προβάλλουν τοὺς ὁλοπράσινους κλώνους των ἢ τὰ πλούσια χρώματα τῶν λουλουδιῶν τους. Καὶ νομίζεις πὼς πάνω-κάτω ἀποτελοῦν ἕνα πελώριο στεφάνι ποὺ στεφανώνει τὴν κοίτη τοῦ Βουραϊκοῦ σ' ὅλο της τὸ μῆκος.

Οἱ Καλαβρυτινοί, οἱ κάτοικοι τῆς Ζαχλωροῦς, τοῦ χωριοῦ ποὺ εἶνε κτισμένο μέσα στὴν ἀσύγκριτη χαράδρα τοῦ Βουραϊκοῦ, οἱ κάτοικοι τοῦ Διακοφτοῦ, μιλοῦν μὲ περηφάνεια γιὰ τὸ ποτάμι αὐτὸ καὶ τοὺς καταρράκτες του καὶ καμαρώνουν τὴν πλούσια βλάστησι ποὺ ἔχει χαρίσει στὰ ἐδάφη, ποὺ περνᾶνε τὰ εὐλογημένα νερά του. Γιὰ νὰ μὴ χάσουν ὅλο αὐτὸ τὸ πανόραμα πολλοὶ Καλαβρυτινοὶ χωρικοί, ὅπως καὶ ξένοι πεζοπόροι, φυσιολάτραι, ἐπιχειροῦν τὴν διαδρομὴ τῆς κοίτης τοῦ Βουραϊκοῦ τὶς περισσότερες φορὲς πεζῇ.

Πιὸ κάτω ἕνα σύμπλεγμα ποταμιῶν, ἀνάμεσα στὴν ἐπαρχία Καλαβρύτων καὶ τὴν Ἀρκαδία, ὁ Ἀροάνιος, ὁ Παρνασσὸς καὶ ὁ Λάδων.

Ὁ Ἀροάνιος, ποὺ λέγεται κοινῶς Κατσάνα, ἔχει τὶς πηγές του στὰ Ἀροάνια βουνά, ἀπ' ὅπου δανείσθηκε καὶ τὸ ὄνομα.

Τὸ ποτάμι αὐτὸ δὲν ὑστερεῖ σὲ ὀμορφιά. Ὅπως τὸ συναντᾶς, πεζοπορῶντας, ἀνάμεσα στὶς γραφικὲς λωρίδες τῆς Καλαβρυτινῆς καὶ τῆς Ἀρκαδικῆς γῆς, θὰ σταματήσῃς πολλὲς φορὲς καὶ θὰ ρίξῃς τὰ βλέμματα μὲ εὐχαρίστησι στὰ γοργοκίνητα νερά του. Τὸ θαῦμα, ὅμως, τοῦ Ἀροανίου εἶνε πάνω στὶς πλαγιὲς τοῦ βουνοῦ ποὺ πηγάζει, στὶς πολυτραγουδισμένες πλαγιὲς τοῦ Χελμοῦ (Ἀροανίων).

Οἱ Καρακατσάνηδες καὶ οἱ χωρικοὶ τοῦ Χελμοῦ, ποὺ τραγούδησαν μὲ τόσον καϋμὸ τὸ βουνό τους, δὲν λησμόνησαν νὰ ποῦν καὶ γιὰ τὸ ποτάμι. Τὰ πλατάνια, τὰ ἔλατα, τὰ πεῦκα σὲ ἄλλα μέρη, μικρότερα ἄλλα δένδρα καὶ οἱ θάμνοι, μέσα ἀπὸ τὰ ὁποῖα περνάει ὁ Ἀρόνιος, ἔχουν σπάνια πανοραματικὴ θέα στὶς πηγὲς τοῦ ποταμιοῦ καὶ τὸ κάνουν γι' αὐτὸν τὸν λόγο ζηλευτὸ καὶ ἀγαπημένο.

Στὰ νερὰ τοῦ Ἀροανίου τρέφεται ἕνα ἀπὸ τὰ νοστιμώτερα εἴδη ψαριῶν, ἡ πέστροφες, ἀλλὰ οἱ κάτοικοι τῶν γύρω χωριῶν δὲν κάνουν συστηματικὸ ψάρεμα. Ποῦ καὶ ποῦ ν' ἀνταμώσῃς ψαράδες στὸν Ἀροάνιο. Καὶ αὐτοὶ οἱ λίγοι πάλι ψαρεύουν χωρὶς κανένα σύστημα. Ὁ Λάδων εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ ὁρμητικώτερα ποτάμια τῆς Πελοποννήσου. Τὰ νερά του κατεβαίνουν μὲ μεγάλο βουητὸ καὶ καθὼς τὰ βλέπεις ἀφρισμένα ἀπὸ τὴν μεγάλη του ὁρμὴ νομίζεις ὅτι κακοὶ δαίμονες τὰ ξεσήκωσαν γιὰ νὰ τὰ ρίξουν ὁρμητικὰ στὸν Ἀλφειό, πλάϊ στὴν Ἡραία. Τὰ πλατάνια καὶ ἡ ἰτιὲς συντροφεύουν τὸ ποτάμι στὸν περισσότερο δρόμο.

Κάτι τὸ ἀληθινὰ ὡραῖο, ποὺ εἶνε καὶ τὸ ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸ τοῦ Λάδωνος, εἶνε ἡ πηγή του στὸ «Κεφαλάρι», μιὰ μαγευτικὴ τοποθεσία κοντὰ στὴ Λυκόρεια. Ἐκεῖ στὸ «Κεφαλάρι» βλέπεις μὲ ἀπορία ὅτι τὰ νερὰ τοῦ ποταμιοῦ, ποὺ εἶνε ὁλογάλαζα καὶ ὁλοκάθαρα, δὲν ἀναβλύζουν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σχιστοῦ βράχου, ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ ἄλλα ποτάμια, ἀλλὰ ξεπηδοῦν ἀπὸ τὴ ρίζα του, ἀνεβαίνουν σὰν ἀρτεσιανὸς πίδαξ πρὸς τὰ πάνω καὶ μετὰ παίρνουν τὴν κατηφορικὴ κατεύθυνσι, σχηματίζοντας τὸ ποτάμι.

Γιὰ νὰ ἐξηγήσουν τὸ πρᾶγμα οἱ κάτοικοι τῆς Λυκόρειας καὶ τῶν κοντινῶν χωριῶν εἶπαν ὅτι τὰ νερὰ ἔρχονται ἀπὸ τὴ λίμνη τοῦ Φενεοῦ (Ζήρειας) ὑπογείως καὶ ἀναφαίνονται στὸ «Κεφαλάρι». Ἔπλασαν μάλιστα καὶ τὸν σχετικὸ μῦθο, ὅτι δηλαδὴ ἀπὸ τὴ λίμνη τοῦ Φενεοῦ ἔρριξαν κάποτε ἕνα ραβδὶ κι' αὐτὸ μετὰ ἀπὸ κάμποσες ὧρες βγῆκε στὸ «Κεφαλάρι».

Οἱ χωρικοὶ τῆς Λυκόρειας καὶ τῶν ἄλλων χωριῶν, ἀπ' ὅπου περνάει ὁ Λάδων, τὸν εἶδαν στὶς καλές του καὶ μπόρεσαν τότε νὰ ψαρέψουν τὶς νόστιμες πέστροφες, τὸν εἶδαν ὅμως καὶ τὸν ἐφοβήθηκαν καὶ στὶς κακές του, ὅταν κατέβαινε ἀφρισμένος καὶ πλημμύριζε τὸν κάμπο.

✪

Ἡ δασωμένη Κυνουρία ἀκούει τὸ κελάρυσμα τοῦ Τάνου. Ὁ Τᾶνος εἶνε ἕνας θησαυρὸς ποὺ ἔχει κρυφθῆ. Δὲν ἔχει τὴ μεγαλόπρεπη ὄψι ἄλλων ποταμιῶν καὶ ἡ ὀμορφιές του δὲν εἶνε ἐκτεθειμένες· πρέπει νὰ ψάξῃς γιὰ νὰ βρῇς τὴν ἰδιαίτερη, τὴν χαρακτηριστικὴ ὀμορφιά του, πρέπει νὰ ἔχῃς μαζί σου καὶ συνοδὸ τῶν κοντινῶν χωριῶν γιὰ νὰ σοῦ ἀποκαλύψῃ τὸ μυστικὸ τῆς γοητείας του. Ἂν δὲν ξέρῃς, θὰ ἰδῇς τὸ κάθε τι στὸ ποτάμι τῆς Κυνουρίας σὰν τὸ πιὸ κοινὸ πρᾶγμα. Ὅμως ὁ συνοδός, ποὺ εἶνε ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ξέρει τὶς ὡραῖες χαράδρες, τὶς μυστικὲς πηγές, τὶς βρυσοῦλες τῶν ὀχθῶν μὲ τὰ καθαρὰ εὔγευστα νερά, ποὺ σὲ γοητεύουν.

Δυὸ ποτάμια τώρα πιά, ὁ Ἀλφειὸς καὶ ὁ Εὐρώτας. Τὰ πιὸ γνωστά, τὰ πιὸ περίφημα ποτάμια τῆς Πελοποννήσου.

Ὁ Ἀλφειὸς (κοινῶς Ρουφιᾶς) ποὺ εἶνε τὸ μεγαλύτερο ποτάμι τοῦ Μωρηᾶ, διατρέχει ἀπὸ τὴν πηγή του, ποὺ βρίσκεται στὶς δυτικὲς ὑπώρειες τοῦ Πάρνωνος, κοντὰ στὴν Τεγέα, ἕως τὴν ἐκβολή του, στὸν κόλπο τῆς Κυπαρισσίας, ἑκατὸν εἴκοσι περίπου χιλιόμετρα: Διασχίζει τὴν πεδιάδα τῆς Τεγέας, χάνεται, πιὸ κάτω, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς καὶ τὸν ξανασυναντᾶ κανεὶς στὴν νοτία εἴσοδο τοῦ κάμπου τῆς Μεγαλοπόλεως. Κοντὰ στὴν Ἡραία παίρνει μαζύ του καὶ τὰ νερὰ τοῦ Λάδωνος, τοῦ Ἀροανίου, τοῦ Παρνασσοῦ, τοῦ Κλαδέου καὶ ἄλλων παραποτάμων καὶ γεμᾶτος ὅπως εἶνε τώρα ξεχύνεται στὴ θάλασσα τῆς Κυπαρισσίας.

Ἀκροποταμιὰ τοῦ Λούρου τῆς Ἠπείρου, δπου ψαρεύονται ἡ πέστροφες

Τὰ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιόμετρα ποὺ διατρέχει θὰ μποροῦσε κάθε φυσιολάτρης νὰ τὰ διατρέξῃ μαζὺ μὲ τὸ ποτάμι, πλάϊ-πλάϊ στὴν ὄχθη χωρὶς νὰ πῇ ὅτι κουράσθηκε. Τόσο τὸν μαγεύει τὸ περιβάλλον. Ποῦ νὰ κάμῃς ὅμως τέτοια πορεία γιὰ νὰ θαυμάσῃς τὶς ἀπαράμιλλες καλλονὲς τοῦ ποταμιοῦ! Καρφωμένος στέκεσαι ἀπὸ τὸ πρωῒ ἕως τὸ βράδυ καὶ ἀπὸ τὴν μιὰ ἡμέρα ἕως τὴν ἄλλη στὶς ὄχθες τοῦ Ἀλφειοῦ, στὴν Ὀλυμπία, ἐκεῖ στὸ ἱερὸ ἄλσος, στὸν χῶρο ποὺ ἐτελοῦντο στὴν ἀρχαιότητα οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. Θυμᾶμαι, ὅταν, περιοδεύοντας τὴν Πελοπόννησο, εἶχα φθάσει στὸ μέρος τοῦτο, ἔμεινα θαυμάζοντας δυὸ ὁλόκληρες ὧρες καὶ δὲν θὰ ἔφευγα ἂν τὸ τραῖνο ποὺ περνοῦσε ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία γιὰ τὸν Πύργο, τὸ βράδυ ἐκεῖνο, δὲν ἦταν τὸ τελευταῖο.

Ἂν μπορῇ κατὰ λάθος νὰ ἔπεσε καμμιὰ φορά... κανένα κομμάτι παραδείσου στὴ Γῆ, ἀσφαλῶς θὰ εἶνε τὸ κομμάτι τοῦτο ποὺ περιβρέχει ὁ Ἀλφειός, κοντὰ στὸ ἱερὸ ἄλσος. Μοῦ ἔλεγε τότε ὁ ἐπόπτης τοῦ χώρου, ὅτι πολλοί, ξένοι ἰδίως, πηγαίνουν τὰ σεληνόφωτα βράδυα καὶ ἀπολαμβάνουν ὅ,τι ὡραιότερο ἔχει δώσει ἡ Φύσις. Τὰ δένδρα τοῦ ἱεροῦ ἄλσους σιγοψιθυρίζουν στὰ δένδρα, στοὺς ἄγριους βάτους καὶ στοὺς ἄλλους θάμνους, ποὺ εἶνε στὶς ὄχθες τοῦ ποταμιοῦ καὶ τὰ νερὰ κελαρύζουν συνεχῶς, ὅμοιους τόνους μὲ τὶς μελωδίες ποὺ τραγουδοῦν τὰ ἀηδόνια καὶ τὰ κοτσύφια.

Δροσιὰ καὶ ξεκούρασμα τῆς ψυχῆς εἶνε αὐτὸ ποὺ αἰσθάνεσαι, ὅταν βαδίζῃς 500—600 μέτρα, ὅσο ἐκτείνεται ἡ περιοχὴ ἐκείνη τοῦ Ἀλφειοῦ. Τὸ ποτάμι τοῦτο ἦταν, φαίνεται, καὶ στὴν ἀρχαιότητα τὸ πιὸ ἀγαπητὸ ποτάμι τοῦ Μωρηᾶ. Ἡ μυθολογία τὸ παρουσίασε σὰν παιδὶ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος, ἀναφέρει δὲ πολλὲς ἐρωτοτροπίες μὲ θεές. Ἔτσι, ὁ Ἀλφειὸς ἀγάπησε τὴν Ἀρτέμιδα, αὐτὴ ὅμως δὲν ἀνταπεκρίνετο στὸ ἐρωτικό του αἴσθημα. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ πλησίαζε νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ, ἡ θεὰ ἄλειφε τὸ πρόσωπό της καὶ γινόταν ἀγνώριστη. Ἄλλος μῦθος λέει ὅτι ὁ Ἀλφειὸς ἦταν στὴν ἀρχὴ κυνηγὸς καὶ εἶχε ἀγαπήσει τὴν Ἀρέθουσα. Καὶ αὐτὴ ὅμως δὲν τὸν ἤθελε. Καὶ γιὰ νὰ τὸν ἀποφύγῃ μετεβλήθη σὲ πηγή. Ἀπὸ τὸν μεγάλο του καϋμὸ καὶ ὁ Ἀλφειὸς ἔγινε ποτάμι καὶ τρέχει διαρκῶς, κυνηγῶντας τὶς παληές του ἀγάπες!

Κάτι ποὺ εἶνε ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὸ καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Ἀλφειὸς ἐθεωρεῖτο ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους προγόνους μας ἱερός, εἶνε ὅτι ἀπηγορεύετο ἐπὶ ποινῇ θανάτου στὶς γυναῖκες νὰ περνοῦν ὡρισμένες ἡμέρες τὸ ποτάμι.

Ὁ Ἀλφειὸς μαζεύει ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ ποτάμισια ψάρια καὶ ἔχει στὶς ὄχθες του ἀρκετοὺς ψαράδες, ποὺ ἀνασκαλεύουν μὲ τὸ ἀγκίστρι ἢ τὴν ἀπόχη τὸ βυθό του πρωΐ, μεσημέρι, βράδυ.

Ὁ Εὐρώτας εἶνε τὸ δοξασμένο ποτάμι τῆς Σπάρτης. Ἡ πλατειά του κοίτη, μὲ τὴν ἀμμουδιὰ ποὺ κατεβάζει ἀπὸ τὰ ὀρεινὰ τῆς Λακεδαίμονος, χωρίζει σὲ δυὸ τὸν μεγάλον ἐλαιῶνα τῆς Σπάρτης. Εἶνε πραγματικὴ εὐτυχία γιὰ τοὺς κατοίκους ὅλης τῆς κοιλάδος. Τὰ νερά του κάνουν τὰ δένδρα θαλερά, τὰ σπαρτὰ γεμᾶτα ζωή, τὴ γῆ πλούσια σὲ λιπαντικὰ ὑλικά.

Κάθε Σπαρτιάτης σήμερα ἔχει τὴν ἀνάμνησι τῆς ἱστορίας τοῦ Λυκούργου, ποὺ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του οἱ Σπαρτιᾶτες καὶ ἡ Σπαρτιάτισσες κατέβαιναν στὶς ὄχθες τοῦ ποταμιοῦ καὶ ἔλουζαν τὸ κορμί τους καὶ ξάπλωναν στὰ καλαμένια στρώματα, ποὺ εἶχαν φτιάξει ἀπὸ τὰ καλάμια τῶν ὀχθῶν. Καὶ σήμερα δὲν εἶνε λίγοι ἐκεῖνοι ποὺ πᾶνε καὶ λούζονται στὸν Εὐρώτα.

Ἕνα πήδημα τώρα στὴν Στερεὰ Ἑλλάδα.

Τὸ πιὸ μεγάλο ποτάμι τῆς Στερεᾶς εἶνε ὁ Σπερχειός, μὲ μῆκος 82 χιλιόμετρα. Οἱ περισσότεροι Ἕλληνες δὲν ξέρουμε τὸ ποτάμι μὲ τὸ ὄνομα αὐτό. Ὡς «Ἀλαμάνα» ὅμως τὸ ἔχουν ἀκούσει ὅλοι οἱ Ἕλληνες στὰ σχολεῖα καὶ μὲ συγκίνησι θὰ θυμοῦνται κάθε φορὰ πὼς πάνω στὴ γέφυρα τοῦ ποταμιοῦ αὐτοῦ σκοτώθηκε ὁ Ἀθανάσιος Διάκος.

Ὁ Σπερχειὸς ἢ «Ἀλαμάνα» γνώρισε καὶ στοὺς βυζαντινοὺς χρόνους κάποια δόξα, γιατὶ στὶς ὄχθες του ὁ στρατηγὸς τοῦ Βυζαντίου Νικηφόρος Οὐρανὸς κατετρόπωσε τοὺς Βουλγάρους σὲ μιὰ μεγάλη μάχη ποὺ ἔδωσε στὰ 995 μ.Χ. Τὰ ὀγδόντα δύο χιλιόμετρα, ἀπὸ τὶς πηγές του ποὺ βρίσκονται στὸν Τυμφρηστὸ ἕως τὴν ἐκβολή του στὸν Μαλιακὸ κόλπο, τὰ διατρέχει τὸ ποτάμι σὲ πυκνὰ δάση ἀπὸ πεῦκα καὶ ἔλατα.

Ὁ θεσσαλικὸς κάμπος ἀφουγκράζεται μὲ τρόμο τὸν ἐρχομὸ τοῦ Πηνειοῦ.

Ὁ Πηνειὸς ἢ Σαλαμπριᾶς εἶνε τὸ φοβερὸ ποτάμι ποὺ κάθε τόσο κάνει τοὺς Θεσσαλοὺς νὰ θρηνοῦν τὰ θύματά του σὲ ἀνθρώπους ποὺ πνίγονται στὰ ὑπερεκχειλίζοντα νερά του, σὲ κτήνη καὶ σὲ παραγωγὴ ποὺ βουτιέται ὁλόκληρη μέσα στὴν τεράστια λιμνοθάλασσα ποὺ σχηματίζει μὲ τὶς πλημμῦρες.

Παρὰ τὶς κακὲς ἀναμνήσεις ὅμως ποὺ ἔχουν οἱ χωρικοὶ τῆς Θεσσαλίας ἀπὸ τὸν Πηνειό, τὸν ἀπολαμβάνουν τὸ καλοκαῖρι ὅταν ἥσυχος-ἥσυχος κατεβαίνει τὸν μεγάλο του δρόμο τῶν διακοσίων τριάντα χιλιομέτρων.

Στὸν Πηνειὸ τῆς Θεσσαλίας (κοινῶς Σαλαμπριᾶ)

Οἱ Λαρισσινοὶ τὸ καλοκαῖρι, μὲ τὴν πιὸ μεγάλη εὐχαρίστησι κάνουν τὸν βραδυνό τους περίπατο κατὰ μῆκος τῶν ὀχθῶν τοῦ Πηνειοῦ. Μάλιστα οἱ περισσότεροι δὲν κάνουν πουθενὰ ἀλλοῦ περίπατο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μέρος αὐτό. Περνῶντας στὸ Β.Δ. ἄκρο τῆς πόλεως τῆς Λαρίσης, τῆς ὁποίας πολλὰ σπίτια ἀφήνει στὴν ἀντίπεραν ὄχθην, ἀκολουθεῖ κατεύθυνσι βορεία γιὰ νὰ κάμψῃ μετὰ διαδρομὴ πολλῶν χιλιομέτρων ἐλαφρὰ πρὸς νότον καὶ τελικὰ νὰ πάρῃ τὸν ἀνατολικό του δρόμο πρὸς τὰ Ἀμπελάκια, νὰ περάσῃ τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν καὶ νὰ χυθῇ στὸ Αἰγαῖο, δίπλα στὸ Τσάγεζι.

Ἐξαιρετικὰ σὲ μαγεύει ὁ Πηνειὸς *ὅταν περνάῃ* τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δυὸ βουνά, τὸν Ὄλυμπο καὶ τὸν Κίσσαβο, ποὺ ὀρθώνονται ἀπόκρημνα πάνω ἀπὸ τὴν κοίτη του. Εἶνε πολὺ ὑπέροχη ἡ εἰκόνα ποὺ ἔχεις μπροστά σου στὸ σημεῖο αὐτό. Καὶ δὲν ὑπάρχει ταξιδιώτης ποὺ νὰ μὴ βγῆκε στὸ παράθυρο τοῦ βαγονιοῦ του γιὰ νὰ θαυμάσῃ τὸ ἀσύγκριτο κάλλος.

✪

Στὴν Αἰτωλοακαρνανία ὑπάρχει ὁ Ἀχελῷος, μεγάλο ποτάμι, ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα τῆς Ἑλλάδος μὲ συνολικὸ μῆκος πάνω ἀπὸ διακόσια σαράντα χιλιόμετρα. Ἡ πηγές του βρίσκονται στὴν Πίνδο, κοντὰ στὸ Μέτσοβο. Διασχίζει τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀγρινίου καὶ τὴν πεδιάδα τῆς Αἰτωλοακαρνανίας καὶ ἐκβάλλει μεταξὺ δύο λιμνῶν, τῆς λιμνοθάλασσας τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Λίμνης τῆς Λεζίνας, σὲ λίγη ἀπόστασι ἀπὸ τὴν ἐκβολὴ ἑνὸς ἄλλου ποταμιοῦ τῆς Εὐρυτανίας, τοῦ Εὐήνου.

Ὁ Ἀχελῷος, ποὺ εἶνε πολυτραγουδημένος στὰ κλέφτικα τραγούδια, ἦταν καὶ στοὺς ἀρχαίους χρόνους πολὺ γνωστὸ ποτάμι. Οἱ πρόγονοί μας ἐπίστευαν σὲ ἕνα μῦθο: Ὅτι τὸ ποτάμι τοῦτο ἦταν γυιὸς τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Γῆς καὶ ὅτι ἦταν πατέρας τῶν σειρήνων. Σὲ πολλὲς ἀρχαῖες παραστάσεις ὁ Ἀχελῷος παριστάνεται ὡς ταῦρος μὲ κεφάλι ἀνθρώπινο καὶ παλεύει μὲ τὸν Ἡρακλῆ.

Τὸ πλάτος τοῦ ποταμιοῦ εἶνε ἀρκετὰ μεγάλο. Σὲ πολλὰ σημεῖα φθάνει τὰ ἑκατὸ μέτρα.

Οἱ Αἰτωλοακαρνανεῖς ἀγαπᾶνε τὸ ποτάμι γιατὶ τοὺς δίνει τὰ ψάρια του καὶ ἔχει θαυμάσιους καταρράκτες, σὰν κι' αὐτοὺς τῶν «κρεμαστῶν λουτρῶν». Οἱ Εὐρυτάνες ὑλοτόμοι ἐπίσης, ρίχνουν τὴν ξυλεία στὸ ποτάμι καὶ τὸ νερὸ τὴν φέρνει ἕως τὰ Καλύβια τῆς Τριχωνίας, ἀπ' ὅπου τὴν μεταφέρουν στὸ Κρυονέρι.

✪

Τὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς Ἠπείρου διασχίζουν οἱ ποταμοὶ Λοῦρος, Ἄραχθος, Ἀῷος καὶ ὁ Ἀχέρων. Ὁ Λοῦρος εἶνε ἕνα ἥσυχο ποτάμι μὲ μῆκος μόλις ἑβδομῆντα χιλιομέτρων. Ὁ Ἄραχθος εἶνε τὸ ποτάμι τῆς Ἄρτας, ποὺ ἔχει γίνει ἀγαπητὸ στὸ λαὸ καὶ τραγουδήθηκε σὰν τὸ «στοιχειωμένο ποτάμι». Ὅπως λέει τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι, ὁ Ἄραχθος γκρέμιζε τὸ βράδυ τὴν γέφυρα τῆς Ἄρτας, ποὺ ἔφτιαχναν τὴν ἡμέρα οἱ «μαστόροι» μὲ τοὺς «μαθητάδες».

Ὁ Ἀῷος εἶνε γραφικὸ ποτάμι, τὸ περισσότερο τμῆμα του ὅμως βρίσκεται στὴν Ἀλβανία. Ὁ Ἀχέρων εἶνε τὸ «μαῦρο» ποτάμι τῆς Ἠπείρου. Ἔτσι τὸ ὠνόμασαν καὶ ἔτσι εἶνε γνωστὸ ἐκεῖ, γιατὶ τὰ νερά του εἶνε στὰ περισσότερα μέρη μαῦρα. Εἶνε ὁρμητικὸ ποτάμι μὲ ἀπότομες ὄχθες καὶ θορυβώδεις καταρράκτες. Δέκα ἓξ χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν πηγὴ τοῦ Ἀχέροντος σχηματίζεται ἡ λίμνη τῆς Ἀχερουσίας, μέσα στὴν ὁποία οἱ μῦθοι τῆς ἀρχαιότητος τοποθετοῦσαν τὸν Ἅδη.

✪

Στὴ Μακεδονία καὶ τὴν Θράκη ὑπάρχουν τὰ πιὸ μεγάλα ποτάμια: ὁ Ἀλιάκμων, ὁ Ἀξιός, ὁ Στρυμών, ὁ Νέστος καὶ πέρα στὰ σύνορα ὁ Ἕβρος. Ἀλλὰ μ' αὐτὰ θὰ ἀσχοληθοῦμε ἄλλη φορά.

Γ.

Ὅσα δὲν λέγει ἡ Ἱστορία

ΜΙΑ ΘΕΛΚΤΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΡΦΗ

Η ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

Τὸ μικρὸ ἔξοχικὸ σπίτι, ποὺ ἐστέγαζε τὸν ἐξόριστο Κωνσταντῖνο καὶ τὴν πολυαγαπημένη σύντροφό του, ἦταν κτισμένο στὴν κορυφὴ ἑνὸς ὑψώματος ἀνάμεσα στὶς ἀσημένιες ἐληές.

Ἡ ζωὴ στὴ Μυτιλήνη δὲν ἦταν σκληρὴ γιὰ τὸν ἐξόριστο. Ζοῦσε σὰν ἄρχοντας, κυνηγοῦσε, εἶχε δούλους καὶ ὑπηρέτες καὶ ἡ ἀγαπημένη γυναίκα τοῦ ἀνταπέδιδε πάντοτε τὸν ἔρωτά του. Ὅμως, ὀκτὼ χρόνια ἐξορίας εἶνε πολὺς καιρὸς γιὰ ἕναν ἄνθρωπο συνηθισμένο ἀπὸ μικρὸ παιδὶ στὴν ζωὴ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀνακτόρων, στὸ θόρυβο, στὰ γλέντια καὶ τὶς γιορτὲς τῆς πρωτευούσης. Ἡ νοσταλγία τοῦ Βυζαντίου βασάνιζε κρυφὰ τὴν ψυχὴ τοῦ Κωνσταντίνου. Καὶ μόνον ὁ Θεὸς ἤξερε πόσα χρόνια ἀκόμη θὰ περνοῦσαν προτοῦ τὴν ξαναδῇ τὴν ἀσύγκριτη πολιτεία. Ὁ Μιχαὴλ Καλαφάτης δὲν τὸν μισοῦσε λιγώτερο ἀπὸ τὸν ἀποθανόντα θεῖο του, τὸν Μιχαὴλ Δ΄. Θὰ τὸν ἄφινε νὰ γεράσῃ στὴ Μυτιλήνη — ἂν δὲν ἔκρινε, ἐν τῷ μεταξύ, φρονιμώτερο νὰ τὸν θανατώσῃ ἢ νὰ τὸν τυφλώσῃ.

Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ φόβος ἔσφιξε ἀμέσως τὴν καρδιὰ τοῦ Κωνσταντίνου σὰν εἶδε ἐκεῖνο τὸ μαγιάτικο δειλινὸ τοῦ 1042, ἀπὸ τὸν μικρὸ καφασωτὸ ἐξώστη τῆς ἐπαύλεώς του, τοὺς δέκα ἢ δώδεκα καβαλλάρηδες νὰ πλησιάζουν καλπάζοντας μέσα ἀπὸ τοὺς ἀγρούς.

Σχεδὸν τρομαγμένα ἔσυρε στὴν ἀγκαλιά του τὴν καλή του Σκλήραινα.

— Τί συμβαίνει; ἐρώτησε αὐτή. Γιατὶ ἔχεις χλωμιάσει, Κωνσταντῖνε; Ποιοὶ νἆνε, ἆρά γε, αὐτοὶ οἱ καβαλλάρηδες;

— Μοῦ φαίνεται πὼς ἀναγνωρίζω τὸν ἕνα... Εἶνε ὁ μάγιστρος Θεόφιλος Βοτανειάτης... ὁ ἔμπιστος τῆς Ζωῆς.

Ὁ μάγιστρος Θεόφιλος:... Κάθε φορὰ ποὺ ἡ Πορφυρογέννητη ἀποφάσιζε νὰ καταστήσῃ ἀκίνδυνο κάποιον ἀπὸ τοὺς ἐνδεχομένους ἐχθροὺς τυφλώνοντάς τον, ὁ μάγιστρος Θεόφιλος ἔφερνε στὸ θῦμα τὸ ἄγγελμα τῆς ἀποφάσεώς της. Καὶ πάντοτε τὸν συνώδευε ὁ δήμιος.

— Ναὶ εἶνε ὁ Θεόφιλος, ψιθύρισε ἡ Σκλήραινα καὶ τὰ χείλη της ἔτρεμαν.

Ἡ ἔφιππη συνοδεία σταμάτησε ἐμπρὸς στὴν εἴσοδο τῆς ἐπαύλεως. Ὁ μάγιστρος ξεπέζεψε ἀμέσως. Δυὸ δοῦλοι ἔτρεξαν νὰ κρατήσουν τὸ ἄλογό του.

— Ποῦ εἶνε ὁ κύριός σας; ἐρώτησε μὲ τὴν βαρειὰ φωνή του ὁ ἀπεσταλμένος τῆς Ζωῆς.

Ὁ Κωνσταντῖνος ξεπρόβαλε σιωπηλὸς στὸ κατῶφλι. Μόλις τὸν εἶδε ὁ Θεόφιλος ὕψωσε τὸ δεξὶ χέρι του, προχώρησε γρήγορα πρὸς αὐτὸν καὶ γονάτισε μπροστά του.

— Χαῖρε, Κωνσταντῖνε! εἶπε. Ὁ τύραννος Μιχαὴλ ἔπαυσε νὰ καταδυναστεύῃ τὸν λαὸ τῶν Ρωμαίων. Ἐγκάθειρκτος καὶ τυφλὸς καταρᾶται καὶ θρηνεῖ τὴν ἀθλία μοῖρα. Καὶ ἡ σεπτὴ Αὐγούστα Ζωὴ ἐσένα ηὐδόκησε νὰ ἐκλέξῃ ὡς μνηστῆρα της καὶ μέλλοντα αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἐκύτταξε κατάπληκτος τὸν γονατισμένο ἄνδρα, ἀνίκανος ν' ἀρθρώσῃ λέξι.

✪

Ἀπὸ ἐξόριστος, αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου! Αὐτὰ τὰ ἀπρόοπτα ἐπεφύλασσεν ἡ τύχη στοὺς θνητοὺς τὴν μακρυνὴ ἐκείνη ἐποχή.

Αὐτοκράτωρ καὶ σύζυγος τῆς Ζωῆς! Καὶ τὴν Σκλήραινα, τὴν ἀγαπημένη καὶ πιστὴ σύντροφό του, ποῦ θὰ τὴν ἄφινε; Ὄχι, ποτὲ δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὴν ἀποχωρισθῇ! Ἀδίστακτα ὁ Κωνσταντῖνος ἀπεφάσισε ν' ἀποκρούσῃ τὴν μεγάλη τιμή, ν' ἀφήσῃ νὰ χαθῇ ἡ μοναδικὴ καὶ ἀνέλπιστη εὐκαιρία ποὺ τοῦ παρουσιαζόταν νὰ ἐπιστρέψῃ θριαμβευτικὰ στὴν πρωτεύουσα.

Ἡ Σκλήραινα, ὅμως, τὸν ἀγκάλιασε καὶ ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὸ στῆθός του, πάνω στὴν καρδιά του.

— Θὰ πᾶς στὴν Πόλι! τοῦ εἶπε γλυκά. Θ' ἀκούσῃς τὸν λαὸ νὰ σὲ ἐπευφημῇ! Θὰ περιβληθῇς τὴν πορφύρα! Καὶ ἄν, ἀργότερα, ὅταν θὰ εἶσαι πανίσχυρος αὐτοκράτωρ, μὲ θυμηθῇς, τότε θὰ μὲ καλέσῃς πάλι κοντά σου.

Καὶ ὁ Μονομάχος ἔφυγε γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολι, ὅπου ἐστέφθη αὐτοκράτωρ, ἔχοντας δεξιὰ καὶ ἀριστερά του τὶς δυὸ Πορφυρογέννητες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες, ἡ μία, ἡ Ζωή, ἦταν τώρα σύζυγός του. Ἄκουσε τὸν λαὸ νὰ τὸν ἐπευφημῇ καὶ περιεβλήθη τὴν πορφύρα. Καὶ οὔτε στιγμὴ ἡ ἀνάμνησις τῆς καλῆς του Σκλήραινας δὲν τὸν ἐγκατέλειψε.

«Ὅταν ἐκύτταζε τὴν Ζωὴ μὲ τὰ μάτια τῶν αἰσθήσεων, ἔβλεπε τὴν ἐρωμένη του Σκλήραινα μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς» — μᾶς πληροφορεῖ ὁ γλαφυρότατος Μιχαὴλ Ψελλός, ὁ ἱστορικὸς τῆς ἐποχῆς. Ἔσφιγγε τὴν αὐτοκράτειρα στὴν ἀγκαλιά του, ἀλλ' ὁ πόθος νὰ ἐπαναφέρῃ κοντά του τὴν πολυαγαπημένη σύντροφο τῆς ἐξορίας, τὸν κατεῖχε ἀποκλειστικά».

✪

Ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε συνδεθεῖ μὲ τὴν Σκλήραινα ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατο τῆς δεύτερης συζύγου του, τῆς ἀνεψιᾶς τοῦ Αὐτοκράτορος Ρωμανοῦ Ἀργυροῦ. Ἡ Σκλήραινα, ποὺ εἶχε μείνει χήρα σὲ ἡλικία δεκάξη μόλις ἐτῶν, ἐθεωρεῖτο ὡς μία ἀπὸ τὶς πιὸ ἐνάρετες γυναῖκες τῆς Βυζαντινῆς ἀριστοκρατίας. Ἀνῆκε στὴν ἐπιφανῆ οἰκογένεια τῶν Σκληρῶν καὶ ἦταν ἐγγονὴ τοῦ περιφήμου Βάρδα Σκληροῦ, ἀντιπάλου τοῦ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου καὶ διεκδικητοῦ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου καὶ ἀδελφὴ τοῦ μαγίστρου Ρωμανοῦ Σκληροῦ.

Συγγενὴς τῆς ἀποθανούσης συζύγου τοῦ Κωνσταντίνου, ἡ Σκλήραινα, εἶχεν ἀποκρούσει στὴν ἀρχὴ τὸν ἔρωτά του. Ὁ Κωνσταντῖνος, ὅμως, ἦταν ὁ γοητευτικώτερος ἄνδρας τῆς Βυζαντινῆς Αὐλῆς, ὁ κομψότερος καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς ὡραιοτέρους. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀγάπη του ἦταν πραγματική. Τελικὰ κατέκτησε τὴν καρδιὰ τῆς νεαρᾶς χήρας.

Ὁ μεγαλύτερος πόθος τοῦ Κωνσταντίνου ἦταν νὰ τὴν κάνῃ γυναῖκα του. Ἡ ἐκκλησία, ὅμως, ἀπηγόρευε τὸν τρίτο γάμο — ὁ ὁποῖος μόνο στοὺς αὐτοκράτορας ἐπετρέπετο κατηγορηματικῶς.

Ὅταν, μετὰ τὸν τραγικὸ θάνατο τοῦ Ρωμανοῦ Ἀργυροῦ, ὁ Κωνσταντῖνος ἐξωρίσθηκε ὡς εὐνοούμενος τοῦ δολοφονηθέντος αὐτοκράτορος, ἡ Σκλήραινα ἐγκατέλειψε τὰ πάντα, πλούτη, μέγαρα καὶ τιμές, περιφρόνησε δελεαστικὲς προτάσεις γάμου καὶ τὸν ἀκολούθησε στὴν ἐξορία, ὅπου τὸν συντρόφευσε ὀκτὼ ὁλόκληρα χρόνια, παρηγορῶντας τον μὲ τὴν ἀγάπη της.

Τὴν ἀγάπη αὐτὴ πῶς ἦταν δυνατὸν νὰ τὴν ξεχάσῃ τώρα ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος Θ΄ ὁ Μονομάχος, ὁ τόσο ρωμαντικὸς Βυζαντινός;

Ἡ Σκλήραινα ἄρχισε νὰ σκορπᾷ χρυσᾶ νομίσματα.

Μιὰ μικρούλα, ξανθή, θεραπαινὶς πλησίασε δειλὰ τὴν Ζωή, ἡ ὁποία, σκυμμένη ἐπάνω ἀπὸ ἕνα μεγάλο χάλκινο σκεῦος, παρακολουθοῦσε μὲ προσοχὴ τὸ βράσιμο τῶν ἀρωματικῶν φυτῶν.

— Αὐγούστα... Αὐγούστα... εἶπε τὸ ξανθὸ κορίτσι. Ὁ σεπτὸς σύζυγός σου ἐπιθυμεῖ νὰ σοῦ μιλήσῃ.

Τὸ πρόσωπο τῆς Ζωῆς, παρὰ τὰ ἑξῆντα τρία χρόνια της, εἶχε διατηρήσει δροσιὰ καὶ ὀμορφιὰ ὁλότελα νεανική.

— Ὁ Αὐτοκράτωρ; ἔκανε κάπως ἀφηρημένα. Ποῦ εἶνε ἁ Αὐτοκράτωρ. Νὰ ἔλθῃ ἀμέσως.

Ὁ Κωνσταντῖνος βρισκόταν ἤδη μέσα στὸ δωμάτιο. Οἱ πυκνοὶ ἀτμοὶ ὅμως ποὺ ἀνέδιδαν τὰ διάφορα σκεύη, ἐμπόδιζαν τὴν Ζωὴ νὰ τὸν δῇ. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦταν βαρειὰ ἀπὸ ἀρώματα καὶ ἡ ζέστη ἀφόρητη. Ἡ παρασκευὴ ἀρωμάτων ἦταν τὸ μεγάλο πάθος τῆς Ζωῆς. Εἶχε μετατρέψει τὸ διαμέρισμά της σὲ ἐργαστήριο, μὲ παραστιὲς καὶ ὅλα τ' ἄλλα ἀπαραίτητα σύνεργα.

Ὁ Κωνσταντῖνος προχώρησε πρὸς τὴν Αὐγούστα γελῶντας νευρικά.

— Ἦλθα νὰ ζητήσω τὴ συμβουλή σου, τῆς εἶπε, γιὰ ἕνα ζήτημα ποὺ δὲν ἔπαυσε νὰ μὲ ἀπασχολῇ αὐτὸν τὸν τελευταῖο καιρό.

Τὴν παρέσυρε σὲ μιὰν ἄκρη τῆς μεγάλης αἰθούσης.

— Θἄχῃς ἴσως ἀκούσει, τῆς ἐξήγησε, ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκεια τῆς ἐξορίας μου εἶχα μιὰ πιστὴ σύντροφο, ἡ ὁποία μὲ περιποιεῖτο καὶ μὲ παρηγοροῦσε σὰν ἀδελφή. Τώρα ἔχει μείνει μόνη στὴν Μυτιλήνη. Σκέφθηκα, λοιπόν, ὅτι θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ τὴν καλέσω στὴν πρωτεύουσα, γιὰ νὰ τῆς ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνη μου καὶ νὰ τὴν ἀνταμείψω γιὰ τὶς θυσίες της. Προηγουμένως, ὅμως, θέλησα νὰ λάβω τὴν ἔγκρισί σου.

— Κι' ἐγὼ νομίζω, ὅτι πρέπει ν' ἀνταμειφθῇ ἡ ἀφοσίωσις τῆς καλῆς αὐτῆς γυναίκας, ἐδήλωσε ἡ αὐτοκράτειρα.

Καὶ ἔτσι, μὲ τὴν ἔγκρισι τῆς Ζωῆς, ἡ Σκλήραινα ἐπανῆλθε στὴν Κωνσταντινούπολι.

Στὴν ἀρχή, ὁ Κωνσταντῖνος τὴν ἐγκατέστησε μακρυὰ ἀπὸ τὸ παλάτι, στὸ αὐτοκρατορικὸ κτῆμα τοῦ Κυνηγίου. Ἡ ἐπισκέψεις του, ὅμως, ἦσαν τόσο συχνὲς καὶ τὰ δῶρα ποὺ τῆς ἔστελνε σχεδὸν καθημερινῶς τόσο πολύτιμα, ὥστε ἡ Ζωὴ δὲν ἄργησε ν' ἀντιληφθῇ ὅτι τὸ αἴσθημα ποὺ τὸν συνέδεε μὲ τὴν Σκλήραινα ἦταν κάτι περισσότερο ἀπὸ εὐγνωμοσύνη. Τὸ περίεργο εἶνε ὅτι δὲν διαμαρτυρήθηκε διόλου, καὶ οἱ αὐλικοί, ποὺ προεξοφλοῦσαν φοβερὲς σκηνὲς ζηλοτυπίας, ἔμειναν ἀπογοητευμένοι. Ἡ ἀπογοήτευσίς τους ὅμως μετεβλήθη σὲ κατάπληξι, ὅταν τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων εἶδαν τὴν Σκλήραινα νὰ προσέρχεται στὴν λειτουργία τῆς Ἁγίας Σοφίας γιὰ ν' ἀσπασθῇ τὸ χέρι τῆς Ζωῆς καὶ τῆς Θεοδώρας καὶ τὶς δυὸ Πορφυρογέννητες νὰ τῆς ἀνταποδίδουν μὲ μητρικὴν τρυφερότητα τὸν ἀσπασμό.

Ὕστερα ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες ἡ Σκλήραινα ἐγκαθίστατο ἐπισήμως στ' ἀνάκτορα, σ' ἕνα ἀπὸ τὰ διαμερίσματα τοῦ γυναικωνίτου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπιπλωθεῖ εἰδικῶς γι' αὐτὴν ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν αὐτοκράτορα, μὲ τὰ πολυτιμότερα ἔπιπλα τῶν ἀνακτόρων.

Παρουσίᾳ τῶν μελῶν τῆς Συγκλήτου, ὑπαγορεύθηκε ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα καὶ ὑπογράφηκε ἀπὸ τὴν Ζωὴ καὶ τὴν Σκλήραινα.... «σύμφωνον φιλίας» — ὁμολογουμένως τὸ καταπληκτικώτερον ἐξ ὅσων ἀναφέρει ἡ Ἱστορία.

Ἡ γρηὰ σύζυγος καὶ ἡ νεαρὰ ἐρωμένη «ἀνελάμβαναν τὴν ὑποχρέωσι» νὰ μείνουν αἰωνίως εἰλικρινὲς φίλες, ἀφωσιωμένες στὸν Αὐτοκράτορα.

Ὁ Κωνσταντῖνος συγχρόνως ἀπένειμε στὴν Σκλήραινα τοὺς τίτλους τῆς Σεβαστῆς καὶ τῆς Αὐγούστας.

Ἄρχισε ἔτσι μιὰ πρωτοφανὴς στὰ χρονικὰ τῶν ἐστεμμένων συμβίωσις. Ἐνῷ ἡ Ζωὴ ἦταν ἀπησχολημένη μὲ τ' ἀρώματά της καὶ ἡ Θεοδώρα κατεγίνετο μὲ συλλογὲς νομισμάτων, ἡ Σκλήραινα δημιουργοῦσε δική της Αὐλὴ ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεστέρους συγγραφεῖς καὶ καλλιτέχνες τῆς ἐποχῆς. Στὶς ἐπίσημες τελετὲς ἐνεφανίζετο πάντοτε μεταξὺ τῆς Ζωῆς καὶ τῆς Θεοδώρας, ἡ ὁποῖες, περιέργως, ἀντὶ νὰ δυσανασχετοῦν, ἐξεδήλωναν μὲ κάθε τρόπο τὴν ἀγάπη τους γι' αὐτήν.

Ἡ Ζωὴ προέτρεπε τὸν Κωνσταντῖνο ν' ἀκολουθῇ πάντοτε τὶς συμβουλὲς τῆς «καλῆς φίλης» της στὴν ἐπίλυσι τῶν κρατικῶν ζητημάτων καὶ ποτὲ δὲν ἔμπαινε στὸ δωμάτιό του χωρὶς νὰ βεβαιωθῇ προηγουμένως ὅτι ἡ Σκλήραινα δὲν εὑρίσκετο μαζί του. Ἂν τὴν ἐπληροφοροῦσαν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ «συνομιλοῦσε» μὲ τὴν Σεβαστή, ἀμέσως ἡ Αὐτοκράτειρα ἀπεσύρετο.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὅμως, ὁ λαὸς ἀνησυχοῦσε. Μιὰ διάδοσις, ἀγνώστου προελεύσεως, εἶχε κυκλοφορήσει στὴν Πόλι, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἡ Σκλήραινα ἐσχεδίαζε τὴν δολοφονία τῆς Ζωῆς καὶ τῆς Θεοδώρας.

Ἡ θύελλα ξέσπασε τὴν 9η Μαρτίου τοῦ 1044, κατὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς μνήμης τῶν Σαράντα Μαρτύρων.

Ἡ Σκλήραινα εἶχεν ἀποφασίσει ἐκείνη τὴν ἡμέρα νὰ διανείμῃ χρήματα στὸν λαό. Μόλις, ὅμως, ἐτελείωσε ἡ λειτουργία καὶ ἐνεφανίσθη στὸ κατῶφλι τῆς ἐκκλησίας μὲ τὸ βασιλικὸ διάδημα, ἀμέσως ἀκούστηκαν φωνὲς ἀποδοκιμασίας. Ὁ Κωνσταντῖνος ποὺ προχωροῦσε δίπλα της, ἔγινε κάτωχρος. Ἡ Σκλήραινα ἀτάραχη ἄρχισε νὰ σκορπᾷ χρυσᾶ νομίσματα. Ὁ ὄχλος, ὅμως, τὰ περιφρόνησε. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔπαιρναν πέτρες γιὰ νὰ λιθοβολήσουν τὴν μισητὴ «σφετερίστρια».

— Δὲν θέλουμε τὴν Σκλήραινα γιὰ Βασίλισσα! ξεφώνιζαν. Δὲν θέλουμε νὰ κινδυνεύουν ἐξ αἰτίας της ἡ καλές μας μανοῦλες, ἡ Πορφυρογέννητες Ζωὴ καὶ Θεοδώρα.

Εἶνε ἄγνωστο τί ἔκτασι θὰ μποροῦσε νὰ προσλάβῃ ἡ λαϊκὴ ἐξέγερσις, ἂν δὲν ἐπενέβαινε ἡ Ζωή. Ἀγκάλιασε τὴν Σκλήραινα καὶ ἐδήλωσε ὅτι τὴν ἐθεωροῦσε ὡς τὴν καλύτερη φίλη της. Ἀμέσως ἡ θύελλα ἐκόπασε.

Ὁ Ψελλὸς δὲν ἀναφέρει τὴν ἀκριβῆ χρονολογία τοῦ θανάτου τῆς γοητευτικῆς ἐρωμένης τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου. Μᾶς πληροφορεῖ, ὅμως, ὅτι μιὰ νύχτα κατελήφθη αἰφνιδίως ἀπὸ δύσπνοια καὶ φοβεροὺς πόνους στὸ στῆθος: ὕστερα ἀπὸ μερικὲς ὧρες ξεψυχοῦσε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Αὐτοκράτορος. Καί, κατὰ τὴν γνώμη πάντοτε τοῦ Ψελλοῦ, θὰ ἐχρειάζοντο πολλὲς σελίδες γιὰ νὰ περιγράψουμε τὴν συντριβὴ τοῦ Κωνσταντίνου, ὁ ὁποῖος «ἔκλαιγε σὰν μικρὸ παιδὶ» καὶ τὴν ἀπελπισία τῆς Ζωῆς καὶ τῆς Θεοδώρας, ἡ ὁποῖες ἐθρηνοῦσαν ἑβδομάδες ὁλόκληρες τὴν «καλή τους φίλη».

Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

Μὲ τὶς πρῶτες βροχὲς τοῦ Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1028, ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος Η, ἀδελφός, συμβασιλεὺς καὶ διάδοχος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, τελευταῖος ἄρρην γόνος τῆς ἐνδόξης Μακεδονικῆς δυναστείας, ἔνοιωσε ὅτι ποτὲ πιὰ δὲν θὰ ξανάβλεπε τὰ χελιδόνια νὰ χαϊδεύουν μὲ τὰ φτερά των τοὺς γαλανόλευκους ἀφροὺς τοῦ Βοσπόρου. Κατάλαβε ὅτι τὸ τέλος του πλησίαζε. Ὡς διαδόχους στὸν αὐτοκρατορικὸ θρόνο ἄφινε τὶς δύο πορφυρογέννητες θυγατέρες του, τὴν Ζωὴ καὶ τὴν Θεοδώρα. Ἡ πρώτη πλησίαζε τὰ πενῆντα· ἡ Θεοδώρα ἦταν λίγο νεώτερη. Καὶ τὶς δύο ὁ Κωνσταντῖνος τὶς εἶχεν ἀφήσει ἀνύπανδρες. Στὸ Βυζάντιο, οἱ αὐτοκρατορικοὶ γαμβροὶ ἀπέβαιναν, συνήθως, ἐπικίνδυνοι διεκδικηταὶ τῆς πορφύρας. Τώρα, ὅμως, στὸ κρεββάτι τῆς ἀγωνίας, ὁ αὐτοκράτωρ ἀναλογιζόταν τὶς εὐθύνες του καὶ ἀντιλαμβανόταν τὸ λάθος του. Ἤξερε σὲ τί κινδύνους ἐξέθετε τὴν αὐτοκρατορία, ἀφίνοντας τὴν διακυβέρνησί της σὲ χέρια γυναικῶν. Τὴν μιὰ τοὐλάχιστον ἀπὸ τὶς κόρες του, τὴν Ζωή, ἔπρεπε νὰ τὴν παντρέψῃ προτοῦ πεθάνῃ, νὰ τῆς δώσῃ ἕναν ἄνδρα ἱκανὸ νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρο. Ὁ αὐτοκράτωρ, ὅπως, πάντοτε, ζήτησε τὴν συμβουλὴ τοῦ εὐνοουμένου του εὐνούχου Συμεών. Αὐτὸς τοῦ ὑπέδειξε τὸν πατρίκιο Ρωμανὸ Ἀργυρό. Τρεῖς ἡμέρες μετὰ τοὺς γάμους τῆς Ζωῆς μὲ τὸν Ρωμανό, στὶς 11 Νοεμβρίου, ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος Η΄ παρέδιδε τὸ πνεῦμα. Νειόπαντρη καὶ Αὐτοκράτειρα στὰ πενῆντα της, ἡ Ζωὴ ἦταν ἀποφασισμένη νὰ γνωρίσῃ ὅλες τὶς ἀπολαύσεις ποὺ εἶχε στερηθῇ κατὰ τὴν νεότητά της. Οἱ εὐνοούμενοι ἄρχισαν νὰ διαδέχωνται ἀλλήλους. Μὲ ἕναν ἀπ' αὐτούς, τὸν νεαρὸ καὶ ὡραιότατο Μιχαὴλ τὸν Παφλαγόνα, ἡ Ζωὴ ἀποφάσισε τελικὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν Ρωμανό. Τὴ νύκτα τῆς 11ης πρὸς τὴν 12η Ἀπριλίου 1034 ὁ Αὐτοκράτωρ ἐδολοφονήθηκε μέσα στὸ λουτρό του. Τὴν ἐπομένη, προτοῦ κἂν κηδευθῇ ὁ Ρωμανός, ἡ Ζωὴ παντρευόταν τὸν Μιχαήλ. Καὶ αὐτός, ὅμως, ἐπρόκειτο νὰ πεθάνῃ σχετικῶς σύντομα, ὕστερα ἀπὸ βασιλεία ἑπτὰ ἐτῶν καὶ ὀκτὼ μηνῶν, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1041. Τὸν διεδέχθη στὸν θρόνο ὁ ἀνεψιός του Μιχαὴλ Ε΄ ὁ Καλαφάτης, γυιὸς ἐργάτου, τὸν ὁποῖον εἶχεν υἱοθετήσει ἡ Ζωή. Ἡ πρώτη φροντίδα τοῦ νέου Αὐτοκράτορος ἦταν ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν εὐεργέτιδά του: Περιώρισε τὴν Ζωὴ σ' ἕνα μοναστῆρι τῆς Πριγκήπου. Μόλις ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ὁποῖος ἐλάτρευε τὶς ἀνεψιὲς τοῦ Μεγάλου Αὐτοκράτορος Βασιλείου, πληροφορήθηκε τὸ γεγονός, ἐπανεστάτησε. Τ' ἀνάκτορα κατελήφθησαν ἐξ ἐφόδου, καὶ ὁ Καλαφάτης σύρθηκε στοὺς δρόμους καὶ τελικὰ τυφλώθηκε. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ζωὴ εἶχεν ἐπανακάμψει θριαμβευτικὰ στ' ἀνάκτορα. Τὸ πραξικόπημα τοῦ Καλαφάτη, ὅμως, τῆς εἶχε διδάξει ὅτι ἕνας σύζυγος τῆς ἦταν ἀπαραίτητος. Αὐτὴ τὴν φορὰ προέκρινε μιὰ παληὰν ἀδυναμία της, τὸν κομψὸ καὶ ὡραῖο Κωνσταντῖνο τὸν Μονομάχο, ὁ ὁποῖος ζοῦσεν ἐξόριστος στὴν Μυτιλήνη. Μαζὶ μὲ τὸν Μονομάχο, ἐπέστρεψε στὴν πρωτεύουσα καὶ ἡ Σκλήραινα, ἡ γοητευτικώτερη μορφὴ τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας.

Πλημμυρίς

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ ΤΖΗΝ ΗΑΡΑ

Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ ἄδειασε προσεκτικὰ τὴν πίπα του, τὴν ἔβαλε στὴν τσέπη του καὶ σηκώθηκε.

— Ὥρα νὰ πηγαίνω, παιδιά, εἶπε. Ἔξω ἔχει ἀρχίσει νὰ σκοτεινιάζη καὶ ἡ Ἄννυ θὰ μὲ περιμένη γιὰ νὰ στρώση τὸ τραπέζι.

— Ποιὸς ξέρει τί καλὸ σοῦ ἔχει πάλι σήμερα, καπετάνιε!

Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ γέλασε καὶ ὕγρανε τὰ χείλη του.

— Ψαρόσουπα μὲ χόρτα τοῦ βουνοῦ ποὺ τὰ μάζευε ἡ ἴδια, μὲ τὰ χέρια της, καὶ χοιρινὸ μὲ μανιτάρια. Ἄ, κανένας στὸν κόσμο δὲν ξέρει νὰ μαγειρεύη τὸ χοιρινὸ μὲ τὰ μανιτάρια σὰν τὴν Ἄννυ μου... Ἔ, μάστορα — ἐφώναξε στὸν ταβερνιάρη — δὲν μοῦ φέρνεις κανένα ποτηράκι, ἔτσι στὸ πόδι! Καὶ στὰ παιδιά, βέβαια... Ἐγὼ κερνῶ...

— Δὲν ξέρω τί θἄκανες χωρὶς τὴν Ἄννυ, καπετάνιε, παρετήρησε κάποιος ἀπὸ τὴν συντροφιά. Ἔτσι καλοσυνηθισμένος ποὺ εἶσαι, μόνον ἡ Ἄννυ μπορεῖ νὰ τὰ βγάλη πέρα.

Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ γέλασε σιωπηλά.

— Ναί, βέβαια, τὸ παραδέχομαι, ἔκανε. Καὶ νὰ σᾶς πῶ τὸ μυστικό. Θὰ προτιμοῦσα νὰ χάσω τὴ ζωή, παρὰ τὴν Ἄννυ.

— Πόσο μοιάζει τῆς μητέρας της... Περήφανη καὶ σιωπηλὴ καὶ προκομμένη...

— Καὶ ὄμορφη...

— Ποτὲ δὲν εἴχαμε ὡραιότερη κοπέλλα στὸ Κουέϊφ...

Ὁ γεροπλοίαρχος Τζώννυ, ὄρθιος, μὲ τὸ κασκέτο φορεμένο λιγάκι στραβά, σιγόπινε τὸ οὐΐσκι του καμαρώνοντας.

— Θυμᾶμαι, καπετάνιε, ὅταν μᾶς τὴν πρωτόφερες τὴν μακαρίτισσα τὴ γυναῖκα σου, εἶπε ἕνας ἀπὸ τοὺς ἄλλους γέρους τῆς συντροφιᾶς. Κρατῶντας την ἀπὸ τὸ χέρι τὴν βοήθησες νὰ πηδήση ἀπὸ τὴ βάρκα στὴ στεργιά. Ἤμαστε μαζεμένοι στὸ μῶλο ὅλοι οἱ λεβέντες τοῦ χωριοῦ. Καὶ τὴν κυττάζαμε θαμπωμένοι... Ξέρεις, καπετάνιε, πὼς ἕνα διάστημα εἴμαστε ὅλοι ἐρωτευμένοι μαζί της.

Ἡ συντροφιὰ γέλασε.

— Μήπως τὸ ἴδιο δὲν συμβαίνει τώρα μὲ τὴν κόρη της. Ὅλα τὰ παλληκάρια τοῦ τόπου θὰ θυσίαζαν εὐχαρίστως τὸ δεξί τους χέρι γιὰ ἕνα χαμόγελο τῆς Ἄννυ...

— Αὐτή, ὅμως. δὲν καταδέχεται νὰ κυττάξη κανένα...

— Μόνο τὸ γεροπατέρα της... μόνο τὸ γεροπατέρα της... μουρμούρισε ὁ πλοίαρχος Τζώννυ.

— Τὸ ἄδικο αὐτό, ὅμως, οὔτε ὁ Θεός, οὔτε ὁ διάβολος τὸ θέλουν, διμαρτυρήθηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς νέους τῆς συντροφιᾶς. Πέρυσι, σὰν μοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ πατέρας τὸ μεγάλο καράβι, ἐπῆγα στὸ σπίτι σου, καπετάνιε, μιὰν ὥρα ποὺ ἔλειπες, καὶ εἶπα στὴν Ἄννυ, πώς, ἂν ἤθελε, θὰ μπορούσαμε νὰ κάνουμε νοικοκυριὸ μαζί. Μὲ κύτταξε περίεργα μὲ τὰ μεγάλα μάτια της καὶ μοῦ ἀποκρίθηκε ὅτι ἡ φροντίδα τοῦ γεροπατέρα της τὴν ἀπασχολοῦσε ἤδη ἀρκετά. Μὰ τὴν πίστι μου, καπετάνιε, δὲν εἶνε σωστὸ νὰ κρατᾶς ἔτσι γιὰ τὸν ἑαυτό σου μιὰ τέτοια κοπέλλα...

— Ναί, βέβαια, εἶνε πιὰ καιρὸς νὰ παντρευθῆ καὶ ἡ Ἄννυ.

— Καὶ μήπως ἐγὼ φταίω ἂν δὲ θέλη νὰ παντρευθῆ; Μπᾶ σὲ καλό σας! Μήπως ἐγὼ τὴν ἐμπόδισα ποτέ; Ἡ Ἄννυ, ἁπλούστατα, εἶνε καλὴ θυγατέρα... Δὲν εἶνε ὅμως ὥρα γιὰ κουβέντες. Ἡ ψαρόσουπα μὲ περιμένει. Ἄντε. γειά σας, παιδιά...

— Καληνύχτα, καπετάνιε...

* * *

Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ τράβηξε τὴν ἀνηφοριὰ που ἄρχιζε ἀπὸ τὸ λιμάνι καὶ τέλειωνε στὴν πόρτα ἀκριβῶς τοῦ σπιτιοῦ του — τοῦ ὡραιότερου σπιτιοῦ τοῦ χωριοῦ.

Μιὰ ἀπαλή, ἀχνὴ ὀμίχλη εἶχεν ἁπλωθῆ στὴν στεργιὰ καὶ στὴ θάλασσα. Ὁ πλοίαρχος προχωροῦσε λαχανιασμένος, μὲ τὸ κασκέτο κατεβασμένο ὡς τὴ μύτη καὶ τὰ χέρια χωμένα βαθειὰ στὶς τσέπες.

ΤΙΠΟΤΕ ΔΕΝ ΗΜΠΟΡΟΥΣΕ ΠΙΑ ΝΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΙΣΗ, ΟΥΤΕ ΚΙ' ΑΥΤΗ Η ΚΟΛΑΣΙΣ...

(Παληὸ Ἀγγλικὸ τραγοῦδι)

— Μπᾶ σὲ καλό τους!... Μπᾶ σὲ καλό τους!... μουρμούριζε κάθε τόσο.

Ἀκοῦς ἐκεῖ! Νἄχουν ὅλοι τὸ μάτι τους καρφωμένο στὴν Ἄννυ του. Κανένας τους, ὅμως, δὲν θὰ τοῦ τὴν ἔπαιρνε. Ἡ Ἄννυ ἦταν δική του καὶ δὲν θὰ τὴν παραχωροῦσε οὔτε σὲ πρίγκηπα. Ἂν τὴν ἔχανε ποιὸς θὰ τοῦ ἔψηνε ψαρόσουπα μὲ χόρτα τοῦ βουνοῦ καὶ χοιρινὸ μὲ μανιτάρια!

Ἐμπῆκε χαμογελαστὸς στὴν τραπεζαρία. Στὸ φῶς τῆς λάμπας ἡ Ἄννυ ἔρραβε τὸ καινούργιο πουκάμισό του. Τὰ μαλλιά της ἦσαν καστανὰ καὶ πλαισίωναν κυματιστὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ ἥσυχη ὀμορφιὰ τοῦ προσώπου της.

Ἐκύτταξε προσεκτικὰ τὸν πατέρα της μὲ σκεπτικὸ βλέμμα.

— Σὰν ν' ἄργησες ἀπόψε, πατέρα, παρετήρησε.

Τὸ τραπέζι ἦταν ἤδη στρωμένο. Ὁ πλοίαρχος ἐκάθησε στὴ θέσι του.

— Περιττὸ νὰ μὲ κυττάζης ἔτσι καὶ νὰ μὲ μυρίζης, εἶπε εὔθυμα. Νά... σοῦ τὸ λέω μόνος ὅτι ἔχω πιῆ καναδυὸ ποτηράκια μὲ τὰ παιδιά. Αὐτὸ βέβαια δὲν σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ πιῶ τὴν μπύρα μου στὸ τραπέζι.

Προσπαθοῦσε νὰ χαμογελάση, ἐνῷ ἕνας περίεργος φόβος ἔσφιγγε τὴν καρδιά του. Μὲ τὴν Ἄννυ δὲν ἤξερε ποτὲ τί τακτικὴ ν' ἀκολουθήση· δὲν ἤξερε ἂν θὰ τὸν κεραυνοβολοῦσε μ' ἕνα βλέμμα της ἢ ἂν θ' ἄφινε ν' ἀντηχήση τὸ τόσο σπάνιο γέλιο της.

Κανένας δὲν μποροῦσε νὰ τὴν καταλάβη μὲ τὶς αἰνιγματικὲς σιωπές της καὶ τὰ μεγάλα, ἀπογοητευμένα καὶ αὐστηρὰ μάτια της. Ἦταν ἀγέρωχη ψυχὴ ἡ Ἄννυ καὶ στεκόταν ἀκατάδεκτη, πολὺ ψηλότερα ἀπὸ τὶς ἄλλες κοπέλλες τοῦ χωριοῦ.

* * *

Ὁ πλοίαρχος χώνευε τὸ δεῖπνο του ξαπλωμένος μακαρίως ἐμπρὸς στὸ ἀναμμένο τζάκι. Μὲ τὰ μισόκλειστα μάτια του προσηλωμένα στὴν φλόγα καὶ τὴν πίπα κρεμασμένη ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ στόματός του, ἄφινε ἀχαλίνωτες τὶς σκέψεις του νὰ τὸν μεταφέρουν σὲ ἄλλες ἐποχὲς καὶ σ' ἄλλους τόπους, σὲ μακρυνὲς θάλασσες καὶ σ' εὐτυχισμένα νησιὰ ποὺ εἶχεν ἐπισκεφθῆ.

Κανένα φαγητὸ δὲν ἠμποροῦσε νὰ συγκριθῆ μὲ τὰ καλοψημένα μανιτάρια καὶ στὸν κόσμο ὁλόκληρο μαγείρισσα σὰν τὴν Ἄννυ του δὲν ὑπῆρχε...

Ἡ βραδυὰ ἦταν ἀρκετὰ προχωρημένη ὅταν ἕνα δυνατὸ χτύπημα στὴν πόρτα τὸν ἐξύπνησε ἀπὸ τὴν νάρκη του.

Ἡ Ἄννυ ἐπῆγε ν' ἀνοίξη. Ἀμέσως ὁ κρύος ἄνεμος εἰσώρμησε στὸ δωμάτιο. Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ ἄνοιξε τὰ μάτια του μ' ἕνα μασσημένο, παιδικὸ παράπονο. Στὸ κατῶφλι στεκόταν ἕνας γίγας. Στὸ μελαχροινὸ πρόσωπό του, τὸ ψημένο ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὴν ἅλμη, ἔλαμπαν δυὸ περίεργα μάτια μὲ χρυσὲς κόρες. Ἡ Ἄννυ τὸν ἐκύτταξε σαστισμένη, πλησιάζοντας τὴν λάμπα πρὸς αὐτὸν γιὰ νὰ τὸν δῆ καλλίτερα. Ἦταν νέος καὶ ἐντελῶς ἄγνωστος στὸν τόπο.

— Μπῆκα πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα στὸ λιμάνι, εἶπε μὲ βαθειὰ φωνή. Τὸ πανδοχεῖο εἶνε γεμᾶτο. Μ' ἔστειλαν ἐδῶ. Μοῦ εἶπαν ὅτι ἴσως θὰ δεχόσαστε νὰ μὲ φιλοξενήσετε. Θὰ πληρώσω βέβαια...

Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ τὸν ἐκύτταξε μὲ ὑποψία.

— Ὅποιος σοῦπε πὼς ἔχουμε κρεββάτια γιὰ ξένους, σοῦπε ψέμματα, ἐδήλωσε.

— Γεννήθηκα ἐδῶ στὸ Κουέϊφ...

Ὁ γίγας εἶχε προσηλώσει τὸ λαμπερὸ βλέμμα του στὴν Ἄννυ. Οὔτε αὐτή, οὔτε ἐκεῖνος ἐφαίνοντο νὰ εἶχαν ἀκούσει τὰ λόγια τοῦ πλοιάρχου.

— Ἤμουν ἐγγονὸς τῆς χήρας Τρή, ποὺ εἶχε τὴν καλύβη της ἐδῶ, στὴ θέσι ἀκριβῶς ὅπου εἶνε χτισμένο σήμερα αὐτὸ τὸ σπίτι...

— Ἐγγονὸς τῆς γρηᾶς μάγισσας ποὺ εἶχε πουλήσει τὴν ψυχή της στὸ διάβολο! ἔκανε φοβισμένα ὁ πλοίαρχος. Δὲν ἔχουμε κρεββάτι γιὰ σένα, παλληκάρι μου.

— Σῶπα, πατέρα! ἔκανε ἐπιτακτικὰ ἡ Ἄννυ.

Ξανακύτταξε σκεπτικὴ τὸν γίγα.

— Εἶσαι ναυτικός; ἐρώτησε.

Τῆς χαμογέλασε μὲ τὰ χρυσᾶ του μάτια. Δὲν ἦσαν μάτια συνηθισμένου ἀνθρώπου: ἦσαν μάτια μάγου. Ἔφερναν στὸ μυαλὸ τῆς νέας γυναίκας σκέψεις πραγμάτων ποὺ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ στερηθῆ, κι' ἐγέμιζαν τὴν ψυχὴ μὲ πόθους ποὺ φουντώνουν καὶ σβύνουν μὲ τὶς ἀνοιξιάτικες βροχές, τῆς ἐθύμιζαν τὶς ἀπελπιστικὲς φωνὲς τοῦ γλάρου μέσα στὴν ὀμίχλη καὶ τὸ κενὸν διάστημα ποὺ χωρίζει τὸ γεράκι ἀπὸ τὴν λεία του.

Ἡ βαθειὰ φωνὴ τοῦ γίγαντος ἀντήχησε στ' αὐτιά της.

— Ναί, εἶμαι ναυτικός. Θἄθελα, ὅμως, νὰ ξεκουρασθῶ μερικὲς ἡμέρες στὴ στεργιά.

— Θὰ μποροῦσα ἴσως νὰ σοῦ ἐξοικονομήσω ἕνα κρεββάτι... Θὰ δοῦμε... Μπὲς μέσα καὶ κάθησε...

Ὁ ξένος πέρασε τὸ κατῶφλι μὲ βῆμα ἀνάλαφρο κι' ἀθόρυβο. Ἐκινεῖτο ἀργὰ καὶ κομψὰ σὰν τίγρις. Τὸ πανύψηλο κορμί του ἦταν λυγερό, γεμᾶτο δύναμι καὶ χάρι. Κάθησε κοντὰ στὴ φωτιά, ἔβγαλε μιὰ περίεργη κεχριμπαρένια πίπα καὶ τὴν ἄναψε μ' ἕνα κάρβουνο ἀπὸ τὸ τζάκι.

Ὁ πλοίαρχος τὸν ἐκύτταζε μὲ τὴν ἴδια πάντοτε ἐχθρότητα.

— Πῶς σὲ λένε; ἐρώτησε.

— Οὐῶλτερ...

— Τί δουλειὰ κάνεις;

— Ταξιδεύω σὲ πολὺ μακρυνὲς θάλασσες.

— Αὐτὸ δὲν εἶνε δουλειά... Ψαρεύεις; Φορτώνεις ἐμπόρευμα; Εἶσαι λαθρέμπορος;

— Ὄχι... Ταξιδεύω... Αὐτὴ εἶνε ἡ δουλειά μου...

— Τὸ καράβι εἶνε δικό σου;

— Ναί...

— Τί πλήρωμα ἔχεις;

— Ὀκτὼ ἄνδρες...

Ἡ βαθειὰ φωνὴ εἶχε μιὰ παράξενη γλυκύτητα.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἄννυ δὲν εἶχε χάσει οὔτε στιγμή. Ἀφοῦ ἔλειψε κάμποσα λεπτὰ στὸ ἐπάνω πάτωμα, ἐπέστρεψε γιὰ νὰ ξαναστρώση τὸ τραπέζι, νὰ ζεστάνη τὴ λίγη σούπα ποὺ εἶχε μείνει, νὰ κόψη ψωμὶ καὶ τυρὶ βουνίσιο καὶ νὰ ἑτοιμάση δυνατὸ τσάϊ.

Καθισμένη στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ, παρακολούθησε σιωπηλὴ κάθε κίνησί του καθὼς ἔτρωγε καὶ κατόπιν τοῦ ἔδειξε τὴν σκάλα, δίνοντάς του τὴν λάμπα.

Τὴν ἐπῆρε, ἀνορθώνοντας τὸ πελώριο κορμί του. Ἐστάθηκαν ἀκίνητοι, ὁ ξένος κι' ἐκείνη, μὴ μπορῶντας νὰ χωρίσουν τὰ βλέμματά τους. Τόση ὥρα, ὥστε ὁ γεροκαπετάνιος, κατάπληκτος, εἶχε τὴν ἐντύπωσι ὅτι ὀνειρευόταν, ὅτι ζοῦσε ἕνα ἀπὸ τὰ ἀνόητα ἐκεῖνα παραμύθια ποὺ τοῦ εἶχαν διηγηθῆ ὅταν ἦταν μικρός. Τοῦ φαινόταν ὅτι ὁ ἀέρας ποὺ ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν δύο νέων καὶ αὐτοῦ ἀποτελοῦσε τώρα ἕνα διαφανὲς φράγμα, ἔργον τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς κακῆς του μοίρας.

Ξαφνικὰ ὁ ἐγγονὸς τῆς μάγισσας μίλησε.

— Δὲν φοβᾶσαι; τὴν ἐρώτησε.

Ἡ Ἄννυ ἐγέλασε θριαμβευτικά, κυττάζοντάς τον πάντοτε μέσα στὰ μάτια.

— Ξέρεις πολὺ καλά, ὅτι δὲν φοβᾶμαι! εἶπε.

Ὁ ξένος τῆς χαμογέλασε καὶ ἄρχισε ν' ἀνεβαίνη τὶς σκάλες. Σὲ λίγο πατέρας καὶ κόρη ἄκουγαν τὸν κρότο τῶν παπουτσιῶν του καθὼς ἔπεφταν στὸ πάτωμα, καὶ τὸ κρεββάτι νὰ τρίζη κάτω ἀπὸ τὸ βάρος του.

Τότε μόνο ὁ πλοίαρχος ἄφησε τὴν ὀργή του νὰ ξεσπάση.

— Ἄννυ, εἶσαι τρελλή! ψιθύρισε βραχνιασμένη. Θὰ μᾶς πνίξη καθὼς θὰ κοιμόμαστε. Ἐγὼ καταλαβαίνω τοὺς ἀνθρώπους. Τοῦτος ἐδῶ εἶνε φονηᾶς...

Τὸν ἐπλησίασε μὲ ἕνα ἀγέρωχο χαμόγελο στὰ χείλη.

— Ἐμπρός! πᾶμε γιὰ ὕπνο! τοῦ εἶπε χαϊδεύοντας τὸ γκρίζο κεφάλι του. Τὰ γεροντικὰ νεῦρα σ' ἔχουν μεταβάλει τελείως. Βλέποντάς σε ἔτσι, θὰ ἦταν ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ κανεὶς τί ἄνδρας ἤσουν ἄλλοτε.

Ὁ ἐγγονὸς τῆς μάγισσας τῆς ψιθύριζε λόγια ἀγάπης.

Τὸν ἐβοήθησε νὰ ξεντυθῆ καὶ τὸν ἐσκέπασε προσεκτικά, σὰν νὰ ἦταν μικρὸ παιδί. Προτοῦ κλείση τὴν πόρτα τοῦ δωματίου του, γύρισε καὶ τοῦ ἔρριξε μιὰ τελευταία ματιά. Ἡ λάμψις ποὺ φώτισε τὸ πρόσωπό της τοῦ προξένησε βαθειὰ ἐντύπωσι.

— Σοῦ λέω, ὅτι δὲν ἔχεις νὰ φοβηθῆς τίποτε, τοῦ εἶπε.

Ἄϋπνος μέσα στὸ σκοτάδι, ἄκουσε σὲ λίγο τὸ παράθυρό της ν' ἀνοίγη.

Ὧρες ἡ Ἄννυ ἔμεινε ἀκουμπισμένη στὸ περβάζι, ἀναπνέοντας τὸν δροσερό, γλυκὸ ἀέρα τῆς νύχτας.

* * *

Τὸ ἑπόμενο πρωΐ, ὅταν ὁ καπετάνιος ξύπνησε, ἡ Ἄννυ βρισκόταν ἤδη στὸν κῆπο καὶ εἶχεν ἀρχίσει τὶς δουλειές της. Εἶχε μπουγάδα ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

Ὁ Οὐῶλτερ κατέβηκε στὴν τραπεζαρία κατὰ τὸ μεσημέρι. Ἐπεχείρησε νὰ κουβεντιάση μὲ τὸν καπετάνιο, αὐτὸς ὅμως ἦταν κατηφὴς καὶ μόλις ἀπαντοῦσε στὶς ἐρωτήσεις του. Στὸ τέλος ὁ Οὐῶλτερ ἐβγῆκε στὸν κῆπο.

Πέρασε μερικὰ λεπτὰ καὶ ξαφνικὰ ὁ καπετάνιος ἄκουσε τὴν Ἄννυ νὰ τραγουδᾷ. Δίστασε νὰ πιστέψη στ' αὐτιά του. Ἀπὸ τὸν θάνατο τῆς μητέρας της, δηλαδὴ τέσσαρα ὁλόκληρα χρόνια τώρα, ἡ Ἄννυ δὲν εἶχεν ἀνοίξει οὔτε μιὰ φορὰ τὸ στόμα της γιὰ νὰ τραγουδήση. Καὶ τώρα τραγουδοῦσε σὰν ἀμέριμνο πουλάκι.

— Σήμερα θἄβρης ἀσφαλῶς δωμάτιο στὸ πανδοχεῖο, εἶπε στὸν Οὐῶλτερ ὁ καπετάνιος καθὼς γευμάτιζαν, τὸ μεσημέρι. Ἐδῶ, καταλαβαίνεις, δὲν μποροῦμε νὰ σὲ φιλοξενήσουμε πολὺν καιρό...

— Ἀφοῦ ἔχουμε διαθέσιμο κρεββάτι θὰ μείνη ἐδῶ, ἐδήλωσε μὲ κατηγορηματικὸ τόνο ἡ Ἄννυ καὶ ὁ Οὐῶλτερ τὴν εὐχαρίστησε μ' ἕνα χαμόγελο τῶν χρυσῶν ματιῶν του.

Τὸ ἀπόγευμα ἡ πρώτη φροντίδα τοῦ καπετάνιου, ὅταν κατέβηκε στὸ λιμάνι, ἦταν νὰ ρίξη μιὰ ματιὰ στὸ καράβι τοῦ φιλοξενουμένου του.

Τὸ εὕρηκε πλευρισμένο στὸ μῶλο. Ἦταν ἕνα μακρόστενο τρικάταρτο ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶνε ἐξαιρετικὰ γοργοτάξιδο, ἂν ἔκρινε κανεὶς ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν καταρτιῶν. Τὸ κατάστρωμα ἔλαμπε ἀπὸ καθαριότητα. Οἱ ἄνδρες τοῦ πληρώματος ποὺ ἦσαν ξαπλωμένοι στὸν ἥλιο ἐφαίνοντο ξένοι.

— Μὰ εἶνε δυνατὸν νὰ τὰ βγάζη πέρα μὲ ὀκτὼ μόνον ἄνδρες; σκέφθηκε ὁ πλοίαρχος Τζώννυ.

— Ὡραῖο καράβι, ἔ, καπετάνιε; ἐφώναξε ἕνας γεροψαρᾶς. Κι' ἔχει τ' ὄνομα τῆς κόρης σου...

— Πῶς; ἔκανε σαστισμένος.

— Τ' ὄνομα τῆς κόρης σου... Τὸ λένε Ἄννυ.

Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ ἀνέβηκε ἀργὰ ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ σπίτι του.

Ἡ λάμπα στὴν τραπεζαρία ἦταν σβυστὴ καθὼς καὶ τὸ τζάκι.

Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ εἶχε πιῆ κάτι παραπάνω ἀπὸ ὅ,τι συνήθιζε. Τοῦ ἦρθε νὰ κλάψη. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ εἶχε παντρευθῆ πρώτη φορὰ εὕρισκε ἐπιστρέφοντας σκοτεινὸ σπίτι καὶ σβυστὸ τζάκι.

Βγῆκε στὸν κῆπο.

Πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι, στὴν πιὸ ἀπόμερη γωνιά, τοὺς εἶδε ἀγκαλιασμένους. Ἡ Ἄννυ εἶχε ξαπλωθῆ ἐπάνω στὸ χορτάρι.

Μισοξαπλωμένος δίπλα της, ὁ ἐγγονὸς τῆς μάγισσας τῆς ψιθύριζε λόγια ἀγάπης στ' αὐτί.

Ὁ πλοίαρχος δυσκολεύθηκε ν' ἀναγνωρίση τὴν κόρη του. Ἡ κοπέλλα, ποὺ ἔδινε μὲ τόση ὁρμὴ τὰ χείλη της στὸν ξένο, ποὺ τοῦ ἀνταπέδιδε μὲ τόση τρυφερότητα τὰ χάδια, δὲν μποροῦσε νὰ εἶνε ἡ ἀγέρωχη καὶ ψυχρὴ Ἄννυ. Ὁ σατανᾶς τὴν εἶχε μαγέψει, τὴν εἶχε γητέψει μὲ τὰ χρυσᾶ μάτια του. Ὁ πλοίαρχος ἔνοιωσε νὰ τὸν κυριεύη ἕνα μανιῶδες μῖσος ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐπέστρεψε τρεκλίζοντας στὸ σπίτι.

— Ἄννυ... Ἄννυ... ἐφώναξε μὲ ραγισμένη φωνή...

Κανένας, ὅμως, δὲν τοῦ ἀπάντησε.

— Ἄννυ... ξαναφώναξε.

— Ἔρχομαι ἀμέσως πατέρα...

Τοῦ φάνηκε ὅτι ἡ φωνή της ἐρχόταν ἀπὸ ἕναν ἄλλο, πολὺ μακρυνὸ κόσμο.

* * *

Τέσσαρες ἡμέρες ἀγωνίας ἐπέρασαν γιὰ τὸν πλοίαρχο Τζώννυ. Περίμενε νὰ συμβῆ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ κάτι τὸ φοβερό, τὸ ἀνεπανόρθωτο.

Ἡ Ἄννυ ἦταν τώρα εὔθυμη καὶ εὐτυχισμένη. Τὰ τραγούδια της ἀντηχοῦσαν ἀδιάκοπα μέσα στὸ σπίτι. Ὁ Οὐῶλτερ ἦταν πάντοτε ἥσυχος. Μὲ σφιγμένη ὅμως καρδιὰ ὁ πλοίαρχος παρατηροῦσε πόσο τρυφερὸ γινόταν τὸ χρυσὸ χαμόγελο τῶν ματιῶν του κάθε φορὰ ποὺ κύτταζε τὴν Ἄννυ.

Τέλος, ἐκεῖνο ποὺ φοβόταν τόσο ὁ πλοίαρχος, συνέβη.

Ἕνα πρωΐ, ἡ Ἄννυ, ἀφοῦ τοῦ ἐσέρβιρε τὸν καφέ, κάθησε στὸ χέρι τῆς πολυθρόνας του καὶ τοῦ χάϊδεψε τὰ μαλλιά.

— Πατέρα, ἀποφάσισα νὰ γίνω γυναῖκα τοῦ Οὐῶλτερ, εἶπε μὲ φωνὴ ποὺ φανέρωνε ἀπέραντη χαρά.

Ὁ πλοίαρχος τὴν ἐκύτταξε μὲ τρόμο.

— Τί... δηλαδὴ θὰ μ' ἀφήσης... θὰ μ' ἐγκαταλείψης;

— Ὤ, ὄχι... δὲν θὰ σ' ἐγκαταλείψω μόνο. Ἔχω συνεννοηθῆ μὲ τὴν Σάρρα Γκόντεν, ἡ ὁποία δέχθηκε ν' ἀναλάβη ὅλες τὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Εἶνε καλὴ καὶ τιμία γυναῖκα...

— Ἔτσι, λοιπόν, ἀφοῦ περιφρόνησες τόσα παλληκάρια τοῦ τόπου, ἀποφάσισες νὰ παντρευθῆς ἕνα ξένο...

— Γεννήθηκε ἐδῶ... δὲν εἶνε ξένος...

— Ναί, καὶ ἡ γιαγιά του ἦταν μάγισσα... Τί θὰ πῆ ὅλο τὸ χωριὸ σὰν τὸ μάθη;...

Ἡ Ἄννυ γέλασε.

— Τί σημασία γιὰ μένα μπορεῖ νἄχη τὸ τί θὰ πῆ ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος πατέρα;... Ἐγὼ θἆμαι εὐτυχισμένη μὲ τὸν ἄνδρα ποὺ ἀγαπῶ... Αὐτὸ μοῦ ἀρκεῖ! Ἄλλως τε δὲν θὰ παντρευθοῦμε ἐδῶ γιὰ ν' ἀποφύγουμε ἀκριβῶς τὰ σχόλια.... Θὰ φύγουμε μακρυά... πολὺ μακρυά... Ὤ, εἶμαι ἕτοιμη ν' ἀκολουθήσω τὸν Οὐῶλτερ καὶ στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου, ἂν τὸ θελήση.

— Ναί! μούγκρισε ὁ πλοίαρχος. Καὶ τώρα ἄκου τί θὰ σοῦ πῆ ὁ πατέρας σου. Προτοῦ ἀγκυροβολήση τὸ ἀναθεματισμένο καράβι του σὲ πολλὰ λιμάνια, θὰ ἔχης μετανοιώσει πικρὰ γιὰ τὴν τρέλλα σου.

Τοῦ χαμογέλασε κυττάζοντάς τον μὲ τὸν οἶκτο ποὺ προξενεῖ στοὺς νέους ἡ παράλογη καὶ τυφλὴ κακία τοῦ γέρου.

— Δὲν φαντάζομαι νἄθελες, πατέρα, νὰ περάσω ὅλη τὴν ζωή μου χωρὶς νὰ γνωρίσω τὴν εὐτυχία.

— Κι' ἐλπίζεις νἄβρης τὴν εὐτυχία κοντὰ σ' αὐτὸν τὸν σατανᾶ μὲ τὰ χρυσᾶ μάτια, τὸν ἐγγονὸ τῆς μάγισσας; Θὰ χύσης μαῦρα δάκρυα σὰν μάθης τί κρύβει ἡ ψυχή του.

— Πιὲς καλλίτερα τὸν καφέ σου, προτοῦ κρυώση, τὸν συμβούλευσε ἡ Ἄννυ.

* * *

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ πλοίαρχος Τζώννυ ἄδειασε μόνος του μιὰ μπουκάλα οὐΐσκυ. Κατόπιν ἐκάθησε στὴν ἄκρη τοῦ μώλου καὶ ἔκλαψε πικρά. Ἡ κόρη του, ἡ Ἄννυ του, τὸν ἐγκατέλειπε, τὸν ἄφινε ἔρημο καὶ μόνο, λιποτακτοῦσε. Ὁ πλοίαρχος ἔνοιωσε τὴν καρδιά του νὰ ραγίζη. Πῶς θὰ ζοῦσε τώρα χωρὶς τὴν συντροφιά της, πῶς θὰ ζοῦσε χωρὶς τὶς περιποιήσεις της, χωρὶς τὰ καλομαγειρευμένα φαγητά της.

Τὸ μῖσος του ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου ποὺ τοῦ στεροῦσε ὅλες αὐτὲς τὶς ἀπολαύσεις τὸν ἔπνιγε.

— Αὔριο, μὲ τὴν βραδυνὴ φουσκονεριά, θὰ σαλπάρουμε, τοῦ ἀνήγγειλε ἕνα πρωΐ ἡ Ἄννυ.

— Ἔ... μὲ τὴν εὐχή μου... εἶπε μὲ ἡσυχώτατο ὕφος ὁ πλοίαρχος. Τί νὰ γίνη, ἔκανε... Ἔτσι ἦταν.

Τὸ μεσημέρι, στὸ τραπέζι, ἦταν εὔθυμος καὶ γιὰ πρώτη φορὰ μίλησε φιλικὰ μὲ τὸν Οὐῶλτερ.

Σὰν ἐτελείωσαν τὸ γεῦμα, ἐσηκώθηκε, φόρεσε τὸ κασκέτο του, ἐπῆρε τὸ βαρὺ μπαστοῦνι του καὶ τράβηξε πρὸς τὴν πόρτα τοῦ κήπου.

— Ποῦ πᾶς, πατέρα, ἀπὸ τόσο ἐνωρίς; τοῦ ἐφώναξε ἡ Ἄννυ.

— Στὸ κτῆμα τοῦ Κλέϋ. Μὲ κάλεσε νὰ περάσουμε μαζὶ τὸ ἀπόγευμα κουτσοπίνοντας. Δὲν ἔρχεσαι μαζί μου, Οὐῶλτερ.

— Στοῦ Κλέϋ; ἔκανε ὁ Οὐῶλτερ. Ἐκεῖ πήγαινα νὰ κλέψω ἀχλάδια σὰν ἤμουν ἕξη χρονῶν παιδί... Περίμενέ με μιὰ στιγμή, πλοίαρχε, ἔρχομαι...

—Καλά... Κάνε γρήγορα...

Ὁ Οὐῶλτερ γύρισε καὶ ἐκύτταξε τὴν Ἄννυ μ' ἕνα διπλὸ χαμόγελο.

— Δὲν σὲ στενοχωρεῖ ποὺ θὰ λείψω ὅλο τὸ ἀπόγευμα, ἔ Ἄννυ; Θὰ εἶμαι μὲ τὸν πατέρα σου.

— Χαίρομαι ποὺ θὰ εἶσαι μαζί του, Οὐῶλτερ... Μονάχα μὴν ἀργήσετε.

Τὰ χρυσᾶ μάτια του, καθὼς τὴν ἐκύτταζε, ἦσαν γεμᾶτα πόθο.

— Μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ πιστέψω, Ἄννυ, ὅτι θἄρθης μαζί μου... ὅτι θὰ ἐγκαταλείψης τὸ σπίτι σου, τὸν πατέρα σου γιὰ ν' ἀκολουθήσης ἐμένα, τὸν Ἄγνωστο...

Ἡ χρυσῆ λάμψις τῶν ματιῶν του ἔγινε ἐντονώτερη.

— Ξέρω, ἐν τούτοις, ὅτι ἦταν γραφτὸ νὰ ἔρθω μιὰν ἡμέρα πρὸς ἐσένα. Καὶ τὸν θάνατον ἀκόμη ἂν συναντοῦσα στὸ δρόμο μου θὰ τὸν παραμέριζα γιὰ νἄρθω. Καὶ τώρα οὔτε ἡ κόλασις δὲν θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς χωρίση...

Ὅταν ὁ πλοίαρχος Τζώννυ καὶ ὁ Οὐῶλτερ ἀποχαιρέτησαν τὸν Κλέϋ γιὰ νὰ πάρουν τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς, εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ σουρουπώνη.

Ροβόλησαν μέσα ἀπὸ τὰ χωράφια πρὸς τὸ μονοπάτι τοῦ Μεγάλου Γκρεμνοῦ καὶ σὲ λίγο ἔβλεπαν ν' ἁπλώνεται ἀπέραντος μπροστά τους ὁ Ἀτλαντικός.

Οἱ βράχοι ἔπεφταν κάθετα πρὸς τὴν θάλασσα ποὺ ἔβραζε στὴ βάσι τους.

Ὁ Οὐῶλτερ ἀνέπνευσε βαθειὰ μὲ ἡδονὴ τὶς πνοὲς τοῦ ὠκεανοῦ.

— Αὔριο τέτοια ὥρα... ψιθύρισε.

Ἦταν ἡ ὥρα τῆς βραδυνῆς πλημμυρίδος, τῆς φουσκονεριᾶς. Ἡ ὑγρὴ ἐπιφάνεια ἀνέβαινε γοργά. Βράχια καὶ σκόπελοι ἐξηφανίζοντο.

Ὁ γεροκαπετάνιος φλυαροῦσε σὰν παπαγάλος.

Κάθε τόσο, ὅμως, γύριζε κι' ἔρριχνε ἕνα πονηρὸ βλέμμα στὸν σύντροφό του.

Ἀπότομα, στὸ ψηλότερο σημεῖο τῆς ἀκτῆς, ὁ πλοίαρχος Τζώννυ σταμάτησε.

— Οὔφ' ἔκανε, λαχάνιασα. Ἔ, βέβαια, δὲν ἔχω τὰ δικά σου πόδια, οὔτε τὰ πνευμόνια σου...

Οἱ κορυφὲς τῶν βράχων, στὸ σημεῖο αὐτό, προεξεῖχαν ἐλαφρά, σχηματίζοντας ἕνα φυσικὸ μπαλκόνι, κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖο — κάπου σαράντα ἢ πενῆντα μέτρα χαμηλότερα — βογγοῦσε καὶ ἄφριζε ἡ θάλασσα. Ὁ Οὐῶλτερ πλησίασε στὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου καὶ ἔσκυψε ἐλαφρὰ πρὸς τὰ ἐμπρὸς γιὰ νὰ θαυμάση τὸ ἄγριο θέαμα.

Ξαφνικὰ ὁ πλοίαρχος ἐσήκωσε τὸ μπαστοῦνι του καὶ κατέφερε ἕνα δυνατὸ χτύπημα στὸ κεφάλι τοῦ Οὐῶλτερ. Κατόπι μὲ τὸ πόδι του τὸν ἔσπρωξε στὸ κενόν.

Τὴν ὥρα τῆς πλημμυρίδος ἡ θάλασσα κρατοῦσε πάντοτε ὅ,τι τῆς ἔδιναν.

* * *

— Αὐτὸς ὁ προκομμένος ὁ ἀρραβωνιαστικός σου μὲ παράτησε στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ ροβόλησε πρὸς τὴν Μεγάλη Ἀμμουδιά... Θὰ ἐπιστρέψη, λέει, κολυμπῶντας στὸ καράβι...

— Ἀρκεῖ νὰ μὴ τοῦ συμβῆ κανένα κακό, ἔκανε ἡ Ἄννυ.

Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ ξαπλώθηκε στὴν πολυθρόνα του ἐμπρὸς στὴ φωτιά. Ἦταν ἀπόλυτα ἱκανοποιημένος. Δὲν αἰσθανόταν τὴν παραμικρὴ τύψι. Ἡ Ἄννυ ἦταν δική του καὶ δική του θὰ ἔμενε παντοτεινά.

Ἔξω εἶχε σκοτεινιάσει τελείως.

Ἡ Ἄννυ ἑτοίμαζε τὸ μπαοῦλο της τραγουδῶντας.

Ἕνα χτύπημα ἐτράνταξε ξαφνικὰ τὴν πόρτα.

Ὁ πλοίαρχος Τζώννυ κοκκάλωσε.

— Ἄννυ... μή... μὴν ἀνοίξης... ἐτραύλισε.

Ἡ Ἄννυ τὸν ἐκύτταξε σαστισμένη, ἐσήκωσε γελῶντας τοὺς ὤμους καὶ ἄνοιξε τὴν πόρτα.

Μιὰ φρικτὴ κραυγὴ ξέσχισε τὸν λάρυγγα τοῦ γεροκαπετάνιου. Ἡ Ἄννυ ἔφερε ἀργὰ τὰ χέρια της στὸ στῆθος της καὶ ἔσφιξε τὸν μικρὸ σταυρὸ ποὺ κρεμόταν ἐκεῖ.

Ὁ ἐραστής της μὲ τὰ χρυσᾶ μάτια ποὺ στεκόταν τώρα στὸ ἄνοιγμα τῆς πόρτας, δὲν ἐπρόφερε λόγια ἀγάπης, δὲν τῆς χαμογέλασε, δὲν ἐκούνησε κἂν τὰ χείλη του. Καὶ καθὼς περνοῦσε τὸ κατῶφλι, μὲ τὸ θολὸ βλέμμα προσηλωμένο στὸ πρόσωπο τῆς Ἄννυ, τοῦ φάνηκε, τοῦ γεροκαπετάνιου, ὅτι μαζὶ μ' αὐτὸ τὸ φάντασμα ἔμπαινε καὶ ὁ θάνατος μέσα στὸ σπίτι του.

Ἡ Ἄννυ εἶχε ἁπλώσει τὰ χέρια της.

— Ἀγαπημένε μου...

Ὁ γεροκαπετάνιος ἄκουσε τὸ βουητὸ τῆς θάλασσας νὰ τὸν περιβάλη, τοῦ φάνηκε ὅτι ἕνα χέρι τὸν ἔσπρωχνε πρὸς τὴν ὑγρὴ ἄβυσσο...

Ὅταν συνῆλθε, ἡ πόρτα ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶνε ἀνοιχτή. Ἡ λάμπα ὅμως καὶ τὸ τζάκι εἶχαν σβύσει.

— Ἄννυ!... Ἄννυ!... ἐφώναξε μέσα στὸ σκοτάδι.

Καμμιὰ ἀπάντησις, ὅμως, δὲν ἦλθε νὰ τὸν παρηγορήση.

Τοῦ φάνηκε, τοῦ γέρο-πλοιάρχου, ὅτι μαζὶ μὲ τὸ φάντασμα ποὺ ἔβλεπε, εἶχε μπεῖ καὶ ὁ θάνατος στὸ σπίτι.

Ἄς ταξιδέψουμε σήμερα στὴν Αἴγυπτο

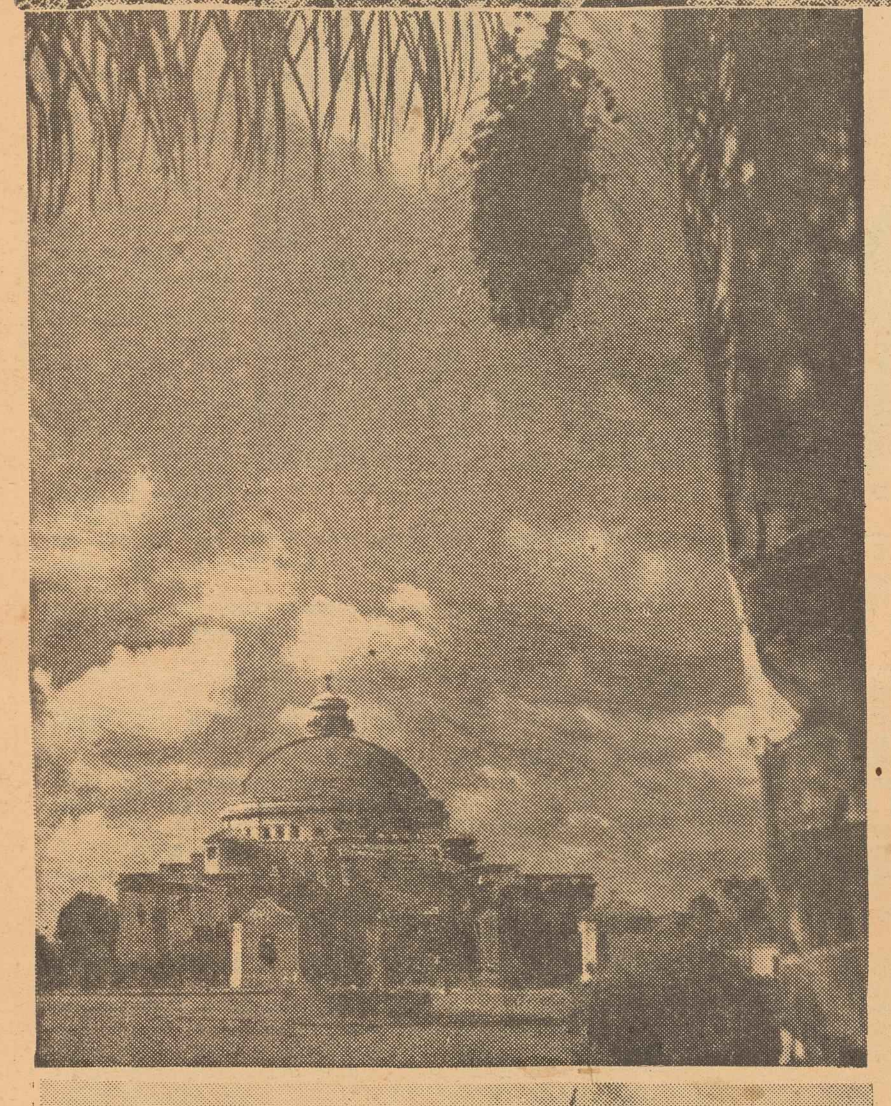

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ἄνθρωπος ποὺ νὰ μὴν ὀνειρεύεται νὰ ταξιδεύσῃ στὴν χώρα τοῦ Νείλου. Ἡ Αἴγυπτος ἔχει ἔκτασιν ἑνὸς περίπου ἑκατομμυρίου τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, μὲ πληθυσμὸν 14 ἑκατομμυρίων κατοίκων. Ἀπὸ αὐτούς, 400 χιλιάδες εἶνε ξένοι καὶ ἀπὸ αὐτοὺς πάλι ἡ 80 χιλιάδες εἶνε Ἕλληνες. Ἡ ἱστορία τῆς Αἰγύπτου ἀρχινᾷ ἀπὸ τὰ βάθη τῶν αἰώνων, ἀνήκει δὲ εἰς τοὺς τόπους ποὺ ὁ πολιτισμός των ὑπῆρξεν ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους κι᾽ ἰσχυροτέρους μ᾽ ἐπίδρασι σημαντικὴ καὶ στοὺς πολιτισμοὺς τῶν ἄλλων χωρῶν. Οἱ πρὸ τῆς Ἀραβικῆς περιόδου ἡγεμόνες τοῦ τόπου ὠνομάζοντο Φαραώ, ὑπῆρξαν δὲ τόσοι πολλοί, ποὺ ἡ ἱστορία (καὶ εἰδικώτερον ἡ Αἰγυπτιολογία) τοὺς τοποθετεῖ κ ατὰ Δυναστείας. Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι (ὕστερα ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἀνασκαφὲς τῶν Αἰγυπτιολόγων) ἀποδεικνύεται ὅτι ὑπῆρξαν ἀφάνταστα προηγμένοι ἐν γένει. Δείγματα τῆς μεγάλης των προόδου βλέπουμε σκορπισμένα πλουσιώτατα παντοῦ, ὄχι μόνον στὴν ἴδια τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη. Ὑπῆρξαν ἐπίσης οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τοὺς πιὸ καλαίσθητους λαούς, μὲ ἀνεπτυγμένο θρησκευτικὸ αἴσθημα. Οἱ τάφοι τῶν Φαραὼ μὲ τοὺς ἀμύθητους θησαυροὺς δείχνουν πόσον οἱ Αἰγύπτιοι ἐσέβοντο τὰς θεότητάς των καθὼς καὶ τοὺς νεκρούς των. Δείγματα, ἐξ ἄλλου, τῆς ἀνεπτυγμένης τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ των εἶνε ἡ τρεῖς Πυραμίδες καὶ ἡ Σφίγγα, τὶς ὁποῖες ξεκινοῦν ἀπ᾽ ὅλον τὸν κόσμο ἐπισκέπτες νὰ θαυμάσουν μαζὶ μὲ τὶς ἄλλες ἀρχαιότητες στὴ Μέμφιδα, στὸ Λοῦξορ καὶ στὸ Ἀσσουὰν (τάφοι Φαραώ, ναὸς Κάρνακ, ναὸς Φίλας, τὰ κολοσσιαῖα ἀγάλματα τοῦ Μέμνωνος) τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἀραβικῆς περιόδου τοῦ Καΐρου, καθὼς καὶ τὰ σύγχρονα μεγάλα ἔργα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου ποὺ βρίσκονται στὴ χώρα αὐτή. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἱστορικούς της Βασιλεῖς, ἡ Αἴγυπτος ὀφείλει πολλὰ στὸν πρωτοϊδρυτὴ τῆς Ἀλεξανδρείας, τὸν Μέγα Ἀλέξανδρον. Ἂν δὲν βρισκόταν ἐκεῖ νὰ τὴν ἱδρύσῃ (τὴν ἔχτισε, ὡς, γνωστὸν καθ᾽ ὑπόδειξίν του στὰ 332—331 π. Χ. ὁ μεγαλείτερος ἀρχιτέκτων τῆς ἐποχῆς Δεινοκράτης) ποιὸς ξέρει ποιὸν ἄλλο χαρακτῆρα θὰ εἶχε ἡ Αἴγυπτος σήμερα χωρὶς τὴν ἑλληνικὴ πρωτεύουσά της.

Τὰ μνημεῖα ποὺ ἐγκατέλειψεν ὁ Ἀετὸς τῆς Κορσικῆς στὴ χώρα τῶν Φαραὼ εἶνε ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ποὺ στολίζουν τὸν τόπο καὶ συνέβαλλαν στὴν πρόοδό του. Γιατὶ ὁ Μέγας Ναπολέων, παραμείνας ἐκεῖ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ματαίας καὶ ἀκάρπου αὐτῆς ἐκστρατείας του, ἐπὶ διάστημα ἀγάπησε τὴν Αἴγυπτο καὶ εἰδικώτερα τὴν Ἀλεξάνδρεια. Ἔτσι ἵδρυσε τὸ περίφημον Ἰνστιτοῦτον (ποὺ ἐπῆρε τ᾽ ὄνομά του), εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ὁποίου μετέχουν οἱ μεγαλείτεροι ἐπιστήμονες τοῦ τόπου, Αἰγυπτιολόγοι καὶ ἄλλοι. Ἀξίζει ὁμοίως νὰ ἀναφερθῇ ἐδῶ ὅτι στὸν Μέγαν Ναπολέοντα ὀφείλει ἡ ἀνθρωπότης τὸ ὅτι κατορθώθη ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀρχαίας αἰγυπτιακῆς γραφῆς, τῶν περιφήμων ἱερογλυφικῶν γραμμάτων. Ἕως τότε ὅλες ἡ προσπάθειες τῆς ἐπιστήμης νὰ ἐξηγηθοῦν τὰ συμβολικὰ ἱερογλυφικὰ πουλιὰ καὶ ζῶα ποὺ ἀντιπροσώπευαν τὴν πανάρχαιη αἰγυπτιακὴ γραφή, εἶχαν μείνει ἄκαρπες : τὸν ἆθλον αὐτὸν ἐπετέλεσεν ἕνας Γάλλος ἐπιστήμων, ἀξιωματικὸς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ, ὁ ὁποῖος ἀφοσιωθεὶς εἰς τὴν μελέτην των καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς διαφόρους παρατηρήσεις, κατώρθωσε νὰ βρῇ τὸν τρόπον τῆς ἀναγνώσεώς των.

Τὴν Αἴγυπτο τὴν ὠνόμασαν Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας καὶ δὲν εἶχαν ἄδικο. Ἡ Αἴγυπτος οὐδέποτε διέψευσε τὸν χαρακτηρισμὸ αὐτό. Ἡ παραγωγή της στὰ εἴδη ποὺ καλλιεργοῦνται ἐκεῖ εἶνε ἔντονη χάρις στὸ Νεῖλο, τὸν μοναδικὸ αὐτὸν προστάτη. Ὁ Νεῖλος! Σὰν θεότης μεγάλη δὲν ἔχει μόνο τὴν καλή του ὄψι. Ἀλλὰ καὶ τὴν κακή. Ὅταν ὀργίζεται—καὶ ὀργίζεται εὔκολα—στερεῖ τοὺς πιστούς του ἀπὸ τὴ χαρὰ τοῦ μεγάλου καὶ εὐκόλου πλουτισμοῦ. Οἱ θυμοὶ τοῦ Νείλου εἶνε πολλὲς φορὲς καταστρεπτικοί — ἂν καὶ ἡ σύγχρονος Αἴγυπτος μὲ τὰ τεράστια μηχανικὰ μέσα ποὺ διαθέτει γιὰ ν᾽ ἀντιμετωπίζῃ τὶς πλημμύρες του, εἶνε ἱκανὴ νὰ τὸν τιθασσεύσῃ.

Ὑδατοφράκτες στερεοὶ συγκρατοῦν τὸν Νεῖλον σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς κοίτης του, ὅπου ἡ ἐπαναστατικότης του εἶνε ἐπικίνδυνος Πολλὲς φορὲς ὅμως εἴτε ἀπὸ βροχές, εἴτε ἀπὸ ἄλλους λόγους. ἡ ροή του εἶνε τέτοια, ποὺ ξεχειλίζει καὶ παρασύρει ὅ,τι ἐμπόδια βρῇ στὸ δρόμο του. Ἐν τούτοις κι᾽ αὐτὸ τὸ ξεχείλισμα εἶνε μεγάλο κέρδος γιὰ τὸν τόπο. Αὐτὴ ἡ ἰλὺς ποὺ ξεχύνει ἀριστερὰ καὶ δεξιά του στὸ εἰρηνικό του πέρασμα ἢ στὰ ξεσπάσματα τῆς ὀργῆς του, εἶνε ἡ μεγάλη του προσφορὰ γιὰ γονιμώτερη δημιουργία ζωῆς.

Πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου εἶνε τὸ Κάϊρο—εὐρωπαϊκὴ πόλις καθ᾽ ὅλα συγχρονισμένη μὲ πληθυσμὸν 1.100.000 κατοίκων. Ἐδῶ θαυμάζει κανεὶς τὴν σύγχρονη πολεοδομικὴ τέχνη καθὼς καὶ τὴν ἀραβικὴ ἀρχιτεκτονική. Ἡ εὐρωπαϊκὲς συνοικίες, ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ἀπέραντη πολιτεία, εἶνε κάτι τὸ μοναδικὸν σὲ πλατεῖες, μνημεῖα, πάρκα, μέγαρα, μουσεῖα, τέχνη κ.λ.π. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀραβικὲς συνοικίες δὲν ὑστεροῦν: ἐκεῖ βλέπει κανεὶς σὲ ἔντονη τραγικότητα τὴ ζωὴ τοῦ ἄραβος, ὅπως διαιωνίζεται ὕστερα ἀπὸ τόσων χιλιάδων ἐτῶν ζωὴν καὶ ὕστερα ἀπὸ τόσες ξένες κατακτήσεις καὶ ἐπιδράσεις. Ἡ ἀγορές, τὰ ἀριστουργηματικὰ τζαμιά, οἱ δρόμοι, ἡ συνοικίες, μὲ τοὺς συνωστισμούς των, τὶς ἀκαθαρσίες των, τὸ τοπικό τους χρῶμα, παρουσιάζουν στὰ μάτια τοῦ ἐπισκέπτου τὴν γνησία Αἴγυπτο, ποὺ διατηρεῖ τὸ καθαυτὸ γνώρισμα τῆς φυλῆς καὶ τῶν ἰθαγενῶν κατοίκων της.

Ἕνα ἀπὸ τὰ σπανιώτερα δείγματα τοῦ πολιτισμοῦ της εἶνε τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο στὸ Κάϊρο: Ἀπέραντο σὲ ἔκτασι καὶ διαρρύθμισι περικλείει θησαυρούς, μυθώδους ἀξίας, ποὺ δύσκολα ἠμπορεῖ νὰ τοὺς ἀποτιμήσῃ ἀνθρώπινος νοῦς. Γιὰ νὰ περιεργασθῇ κανεὶς τὸ Μουσεῖο αὐτὸ μὲ κάποια προσοχὴ χρειάζεται μῆνες καὶ μῆνες. Τὸ Κάϊρο ἔχει ἀκόμη τὸν μεγαλείτερον Ζωολογικὸ Κῆπο τοῦ κόσμου: ἀπέραντος καὶ αὐτὸς σ᾽ ἔκτασι μὲ ὅλους τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου.

Ἂν ταξιδεύσουμε τώρα στὸ ἐσωτερικὸ καὶ στὴν Ἄνω Αἴγυπτο, θὰ δοῦμε, ἔστω καὶ περαστικά, τὴ ζωὴ τοῦ φελλάχου στὴν ἔσμπα του, κοντὰ στὴ γυναῖκα του, στὰ παιδιά του καὶ μέσα στὴν καλλιεργημένη περιοχή του ποὺ τὸν τρέφει καὶ τὸν συντηρεῖ. Καὶ εἶνε αὐτή, ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν του, ἡ εὐλογημένη γῆ ποὺ τὴν χορταίνει τὸ βλέμμα καθὼς ἁπλώνεται ἁπαλὰ-ἁπαλὰ πάνω στὶς φυτεῖες τοῦ βαμβακιοῦ, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ καλαμποκιοῦ ἢ τοῦ ζαχαροκαλάμου. Νομίζει κανεὶς ὅτι ἐκεῖ πέρα τίποτε ἄλλο δὲν ὑπάρχει παρὰ μόνον αὐτὸ τὸ φυτικὸ βασίλειο, ἀφιλόξενο σὲ πολλὰ σημεῖα, γιὰ τὰ διάφορα δένδρα, πλὴν τῆς χουρμαδιᾶς καὶ τῆς μπανανιᾶς.

Ἡ Ἄνω Αἴγυπτος ἀποτελεῖται ἀπὸ χωριὰ καὶ πόλεις γνωστότατες: ἡ Μανσοῦρα, ἡ Μίνια, τὸ Ζαγαζὶκ ἡ Ζίργκα (στὸ ἐσωτερικό), τὸ Πὸρτ-Σαΐδ καὶ τὸ Σουὲζ παράλια (ὅπου ἀνθεῖ τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο σὲ ἀφάνταστον ὀργασμὸ καὶ ἀπόδοσι, σὰν νὰ εἶνε πόλεις καθαρῶς ἑλληνικὲς) μὲ μεγάλη ἐμπορικὴ κίνησι.

Βαθύτερα τὸ Σουδὰν μὲ τὴ χαρακτηριστικώτερη φυλὴ τοῦ τόπου. Ὑπάρχουν ἐκεῖ παράδοξα πολεμικὰ καὶ οἰκογενειακὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, τολμηρότερο τῶν ὁποίων εἶνε ἡ χάραξις μὲ ξυράφι τῶν παρειῶν τῶν βρεφῶν γιὰ τὸ δάμασμα τοῦ πυρροῦ των αἵματος! Οἱ Σουδανέζοι διακρίνονται γιὰ τὰ ἔντονα χαρακτηριστικά των, τὴν ρωμαλεότητά των καὶ ἄλλα φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα πολεμικὰ χαρίσματα.

Ἔξω ἀπὸ τὶς κατῳκημένες περιοχὲς τῆς αἰγυπτιακῆς ζωῆς, ἁπλώνεται ἡ Ἔρημος: ἡ μεγάλη καὶ ἀτέλειωτη Ἔρημος.

(Αἱ περισσότεραι φωτογραφίαι μᾶς παρεχωρήθησαν ἀπὸ τὸ ἀτελιὲ τοῦ καλλιτέχνου φωτογράφου κ. ΒΕΡΒΕΡΗ).

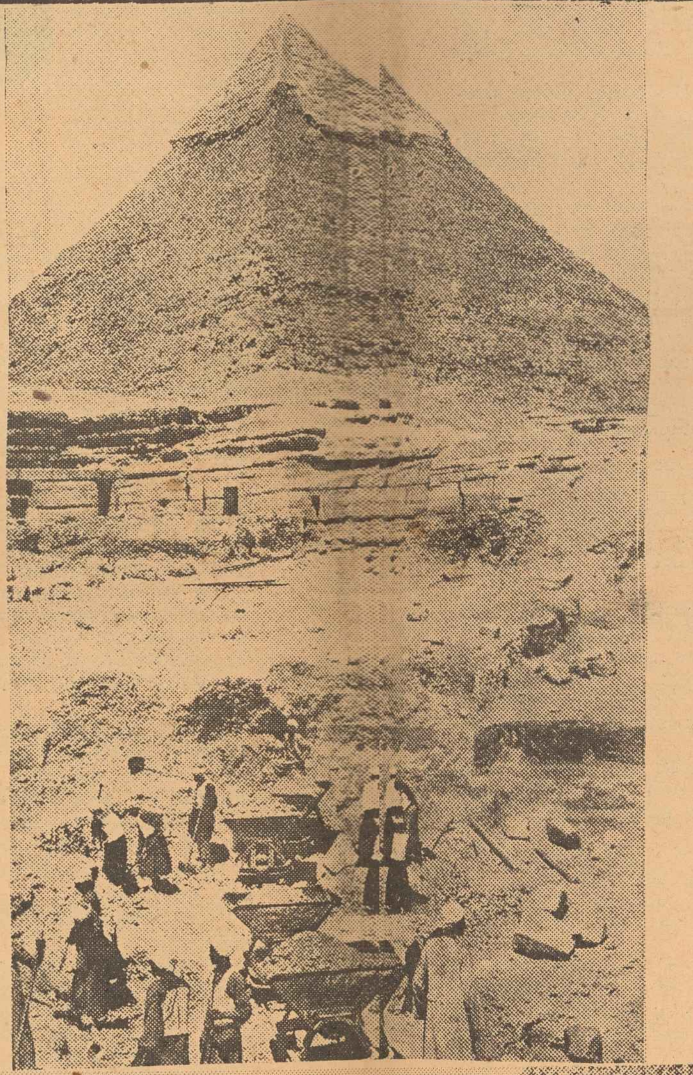

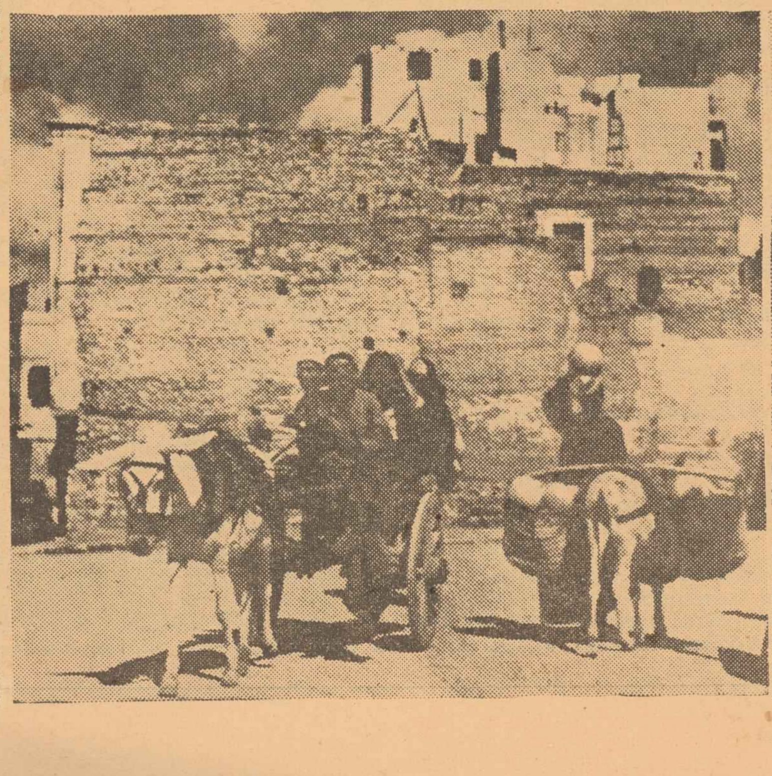

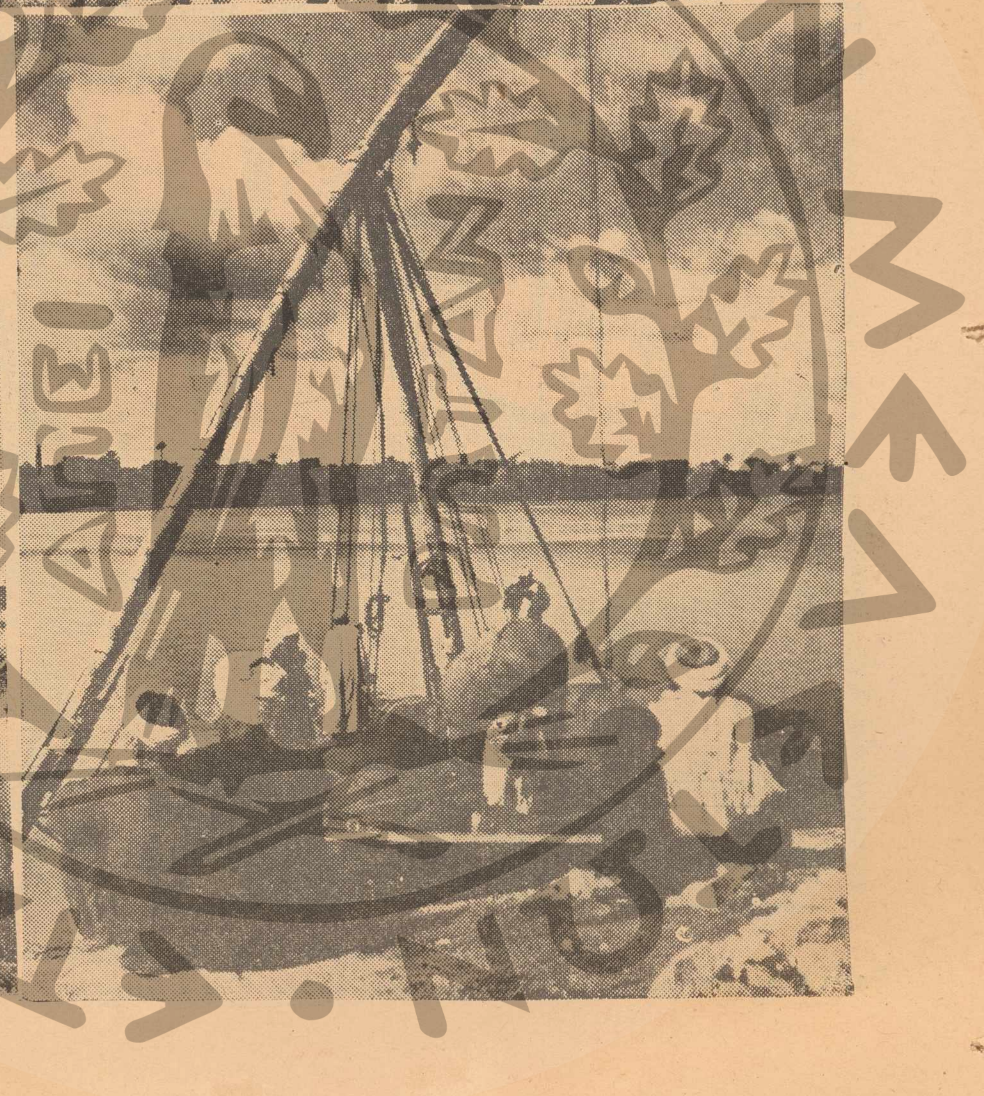

Ο ΤΥΧΕΡΟΣ ΔΙΑΒΑΤΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Τὸ βράδυ ἀκριβῶς, ποὺ ὁ Ἄγγλος Πόρλ καὶ ὁ Ἑβραῖος Γκράουντ καταστρώνουν ἐπὶ τοῦ ὑπερωκεανείου, ποὺ τοὺς μεταφέρει στὴν Ἀγγλία σχέδια ἐκδικήσεως κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια τοὺς «ἀδίκησε φρικτά», ἕνας νεαρὸς περιοδεύων παραγγελιοδόχος, ὁ Μάρτεν - Μπάρνες, σταματᾶ σ' ἕνα ἐρημικὸ δρόμο μιᾶς ἐπαρχιακῆς πόλεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἀγγλίας γιὰ νὰ θαυμάση τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ πλούσια διακοσμημένη πόρτα ἑνὸς μεγάρου. Ξαφνικὰ ἡ πόρτα ἀνοίγει καὶ ἕνας μαυροντυμένος ὑπηρέτης λέγει στὸν Μάρτεν νὰ περάση μέσα. Τὸν ὁδηγεῖ στὴν τραπεζαρία, ὅπου ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ ἐκκεντρικὸς λόρδος Ἄρντριγκτον, τὸν πληροφορεῖ, παρουσίᾳ τοῦ δικηγόρου του, τοῦ γιατροῦ του καὶ τοῦ ἀσώτου ἀνεψιοῦ του Τζέραλντ Γκάρνχαμ ὅτι, προκειμένου νὰ ὑποστῆ ἐγχείρησι χωρὶς καμμιὰ σχεδὸν ἐλπίδα νὰ ἐπιζήση, εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἐκχωρήση διὰ δωρεᾶς τὴν κινητὴ περιουσία του, συμποσουμένη σὲ ὀγδόντα χιλιάδες λίρες — 45 ἑκατομμύρια δραχμ. — στὸν πρῶτο διαβάτη, ὁ ὁποῖος θὰ περνοῦσε ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ μέγαρό του μετὰ τὶς ἐννιά. Ὁ πρῶτος αὐτὸς διαβάτης ἔτυχε νὰ εἶνε ὁ Μάρτεν, στὸν ὁποῖο ὁ δικηγόρος παραδίδει τὶς ὀγδόντα χιλιάδες λίρες. Ὁ Μάρτεν ἐπιστρέφει στὸ Λονδῖνο, παραιτεῖται ἀπὸ τὴν θέσι του καὶ ἀρχίζει τὴν καινούργια ζωή του — ζωὴ πλουσίου εἰσοδηματίου. Ἕνα πρωῒ στὸ Χάϊντ Πάρκ συναντᾶ τὸν Τζέραλντ Γκάρνχαμ καὶ τὴν ὡραιοτάτη ἐξαδέλφη του, τὴν λαίδη Μύριελ Μπάννιγκαμ. Ἡ νέα τοῦ ἀποκαλύπτει ὅτι αὐτὴ καὶ ὁ ἐξάδελφός της εἶνε ἀδέκαροι καὶ τοῦ ζητεῖ νὰ τοὺς προσφέρη τὸ γεῦμα. Εἰς ἀντάλλαγμα ὁ ἐντιμότατος Τζέραλντ θ' ἀναλάβη νὰ τὸν μεταμορφώση σὲ τέλειο τζέντλεμαν. Ὁ Μάρτεν δέχεται τὴν πρότασι. Μετὰ τρεῖς περίπου ἑβδομάδας, ὁ Μάρτεν πληροφορεῖται ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες ὅτι ἡ ἐγχείρησις τοῦ λόρδου Ἄρντριγκτον ἐπέτυχε καὶ ὅτι ὁ ἐκκεντρικὸς εὐεργέτης του ἔχει ἐγκατασταθῆ στὸν πύργο του, κοντὰ στὸ Νόρουϊτς. Ξεκινᾶ ἀμέσως μὲ τὸ αὐτοκίνητό του γι' αὐτὴν τὴν πόλι. Σὲ ἀπόστασι ἀρκετῶν μιλίων ἀπὸ τὸ Νόρουϊτς, στὸ ἐρημικώτερο σημεῖο τῆς αὐτοκινητιστικῆς ὁδοῦ βλέπει καθισμένους σ' ἕνα κορμὸ δένδρου δύο κομψοὺς μεσήλικας, τοὺς ὁποίους προθυμοποιεῖται νὰ πάρη στὸ αὐτοκίνητό του. Τὸ μυστηριῶδες ὕφος τους διεγείρει τὴν περιέργειάν του. Οἱ δύο ἄγνωστοι τὸν παρακαλοῦν νὰ τοὺς ἀποθέση στὴν γωνιὰ τοῦ δρόμου, ποὺ ὁδηγεῖ στὸ μικρὸ χωριὸ καὶ στὸν πύργο τοῦ Ἄρντριγκτον. Τὴν ἐπομένη ὁ Μάρτεν παρουσιάζεται στὴν ἐξωτερικὴ πύλη τοῦ πύργου γιὰ νὰ ζητήση ἀκρόασι ἀπὸ τὸν λόρδο. Ὁ θυρωρὸς τὸν πληροφορεῖ, μὲ ἄγριο, μᾶλλον, ὕφος, ὅτι ὁ κύριός του δὲν δέχεται ἐπισκέψεις. Ξαφνικὰ ἐμφανίζονται μέσα σ' ἕνα αὐτοκίνητο ἡ λαίδη Μύριελ Μπάννιγκαμ καὶ ἡ θετὴ κόρη τοῦ λόρδου, ἡ Λαουρίτα. Ἡ δύο νέες ὑπόσχονται στὸν Μάρτεν νὰ καταβάλουν κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ γίνη δεκτὸς ἀπὸ τὸ λόρδο. Στὸ πανδοχεῖο, ὅπου πηγαίνει νὰ γευματίση, ὁ Μάρτεν συναντᾶ πάλιν τοὺς δύο μυστηριώδεις ἀγνώστους, οἱ ὁποῖοι τὸν καλοῦν στὸ τραπέζι τους. Εἶνε ἐξωργισμένοι κατὰ τοῦ λόρδου Ἄρντριγκτον, ὁ ὁποῖος δὲν τοὺς ἐπέτρεψε νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν πύργο του, γιὰ νὰ θαυμάσουν τ' ἀριστουργήματα τέχνης, ποὺ περικλείει. Ὁ ἕνας ὀνομάζεται Βίκτωρ Πόρλ καὶ ὁ ἄλλος Σολομὼν Γκράουντ. Ὁ πρῶτος πληροφορεῖ τὸν Μάρτεν ὅτι εἶχαν ζητήσει δι' ἐπιστολῆς ἀπὸ τὸν λόρδο Ἄρντριγκτον τὴν ἄδεια νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸν πύργο.

— Ὁ ἄθλιος, ὅμως, ἠγνόησε τὸ γράμμα μας ἐμούγκριζεν ὁ Σολομὼν Γκράουντ.

Ἐκείνη τὴν στιγμὴ καταφθάνει ἡ ἰδιοκτήτρια τοῦ πανδοχείου μὲ τὸ γεῦμα.

◆

Ἡ ἀγαθή, ροδοκόκκινη γυναίκα ἀποτελείωσε γρήγορα τὸ σερβίρισμα καὶ ἀποσύρθηκε.

6ον

— Λοιπόν; ἔκανε μ' ἐνδιαφέρον ὁ Μάρτεν.

— Ὅπως ἦταν πολὺ φυσικό, γιὰ λάτρας τῆς Τέχνης, σὰν ἐμᾶς, συνέχισε ὁ κ. Βίκτωρ Πόρλ, ξαναγράψαμε στὴν ἐξοχότητά του, ἀλλὰ καὶ πάλιν χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἀποφασίσαμε τότε νὰ παρουσιασθοῦμε στὸν πύργο καὶ ν' ἀπαιτήσουμε νὰ μᾶς ἐπιτραπῆ ἡ εἴσοδος. Μόλις, ὅμως, πλησιάσαμε στὴν πύλη τοῦ πάρκου, μιὰ πορτούλα ἄνοιξε καὶ ἐνεφανίσθη ἕνας γιγαντόσωμος ἄνδρας, μ' ἕνα πελώριο πιστόλι στὸ χέρι. Καὶ δὲν εἶνε δύσκολο νὰ φαντασθῆτε τὴν κατάπληξί μας ὅταν τὸν ἀκούσαμε νὰ μᾶς λέη ὅτι ἂν δὲν ἀπομακρυνόμεθα ἀμέσως δὲν θὰ ἐδίσταζε νὰ μᾶς κάνη κόσκινο. Ἐφύγαμε κατηγανακτισμένοι καὶ μόλις ἐπιστρέψαμε στὸ Νόρουϊτς ἐγράψαμε σὲ ἐντονώτατο ὕφος αὐτὴ τὴ φορά, τρίτη ἐπιστολὴ πρὸς τὸν λόρδο Ἄρντριγκτον γιὰ νὰ διαμαρτυρηθοῦμε. Παραδόξως ἐλάβαμε ἀμέσως ἀπάντησι. Ἡ ἐξοχότης του μᾶς εἰδοποιοῦσε ὅτι τὴν ἐπομένη ἕνα αὐτοκίνητο θὰ ἐρχόταν νὰ μᾶς πάρη γιὰ νὰ μᾶς ὁδηγήση στὸν πύργο...

Ὁ κ. Βίκτωρ Πόρλ ἀφωσιώθηκε γιὰ κάμποσες στιγμὲς στὸ περιεχόμενο τοῦ πιάτου του.

— Καὶ ἦρθε τὸ αὐτοκίνητο; ἐρώτησε ὁ Μάρτεν.

— Μάλιστα, ἦρθε... Καὶ θ' ἀκούσετε ἀμέσως, τί συνέβη. Μόλις ξεκινήσαμε, ὁ σωφὲρ μᾶς εἶπε ὅτι ὁ δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ κατ' εὐθεῖαν στὸ Ἄρντριγκτον Πάρκ εὑρίσκετο ὑπὸ ἐπισκευὴν, γεγονὸς ποὺ τὸν ἀνάγκαζε ν' ἀκολουθήση ἕναν ἄλλον κάπως μακρύτερον δρόμο. Στὴν ἀρχὴ δὲν ὑποπτευθήκαμε τίποτε, ὅταν ὅμως, ἀντελήφθημεν ὅτι τὸ αὐτοκίνητο ἔτρεχεν ὁλοταχῶς ἐπὶ τῆς μεγάλης δημοσίας ὁδοῦ, ποὺ ὁδηγεῖ στὸ Λονδῖνον, ἀρχίσαμε ν' ἀνησυχοῦμε. Ἐπεχείρησα νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ τὸν σωφέρ. Μὲ ἀγριοκύτταξε καὶ μοῦ εἶπε: «Σκασμός». Ὅταν φθάσαμε στὸ σημεῖο ὅπου μᾶς εὑρήκατε, τὸ αὐτοκίνητο ἐφρέναρε ἀπότομα. Ὁ σωφὲρ μᾶς διέταξε νὰ κατεβοῦμε, μᾶς ἔδωσε ἕνα σημείωμα καὶ ἀπομακρύνθηκε ἀμέσως.

— Καὶ τὸ σημείωμα... τί ἔγινε;

— Τὸ σημείωμα περιεῖχε δύο μόνον φράσεις καὶ τὴν ὑπογραφὴ τοῦ Λόρδου Ἄρντριγκτον. «Ἡ πεζοπορία εἶνε τὸ δραστικώτερο φάρμακο κατὰ τῆς ἀρτηριοσκληρώσεως», ἔλεγε ἡ πρώτη φρᾶσις.

— Καὶ ἡ δεύτερη;

Ὁ κ. Βίκτωρ Πόρλ ἐκύτταζε τὸν Μάρτεν, χαϊδεύοντας τὸ μακρὺ πηγοῦνι του. Ἡ περίεργος λάμψις ἐφώτιζε πάλι τὰ μάτια του.

— Ἄ ! μουρμούρισε. Ἡ δευτέρα φρᾶσις...

— Ἡ δευτέρα φρᾶσις δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐνδιαφέρη κανέναν ἄλλον ἐκτὸς ἀπὸ μᾶς τοὺς δύο, ἐδήλωσε ὁ κ. Σολομὼν Γκράουντ, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε παύσει οὔτε στιγμὴ νὰ καταβροχθίζη τὰ καλομαγειρεμένα φαγητὰ τῆς καλῆς ξενοδόχου.

— Μὲ ἄλλα λόγια, εἶπεν ἁπλᾶ ὁ κ. Βίκτωρ Πόρλ, πρέπει νὰ μᾶς συγχωρήσετε, νεαρέ μου φίλε, ἄν, ἐπ' αὐτοῦ τοὐλάχιστον τοῦ σημείου ἡ ἐκμυστηρεύσεις μας σᾶς φανοῦν κάπως ἀόριστοι. Πάντως, ἡ δευτέρα φρᾶσις τοῦ σημειώματος ἦταν ἐξαιρετικὰ προσβλητικὴ γιὰ μᾶς, τοὺς δύο — δηλαδὴ τέτοια ἀκριβῶς, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν περιμένουμε, ἂν λαμβάναμε ὑπ' ὄψιν τὰς προγενεστέρας σχέσεις μας μὲ τὸν λόρδο Ἄρντριγκτον.

— Ἄ, τότε τὸν γνωρίζετε... καὶ σᾶς γνωρίζει! παρετήρησε ὁ Μάρτεν.

— Νομίζω πῶς δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολικὸ ἂν ἔλεγα ὅτι ἄλλοτε, πρὸ πολλῶν ἐτῶν, μᾶς συνέδεαν στεναὶ σχέσεις μὲ τὴν ἐξοχότητά του, παρεδέχθη ὁ κ. Βίκτωρ Πόρλ. Γνωρισθήκαμε σὲ κάποιο πολὺ μακρυνὸ τόπο καὶ κανένας τότε δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ φαντασθῆ ὅτι ὁ καλός μας φίλος θὰ κατελάμβανε μιὰ τόσο περίβλεπτον θέσιν στὴν κοινωνία. Ἦταν πολὺ διασκεδαστικό, νέος ἐκείνη τὴν ἐποχή, ὁ σημερινὸς λόρδος Ἄρντριγκτον, χωρίς, ὅμως, ἠθικὲς ἀρχές.

— Σὲ παρασύρει ἡ εὐγλωττία σου. Βίκτωρ, καὶ ἀποκαλύπτεις στὸν κύριο Μπάρνες, μυστικά, ποὺ θὰ ἦταν, ἴσως, προτιμότερο νὰ κρατήσουμε γιὰ τὸν ἑαυτό μας, τὸν προειδοποίησε ὁ κ. Σολομὼν Γκράουντ. Ἐξ ἄλλου δὲν φαντάζομαι ὁ νεαρὸς φίλος μας νὰ φιλοδοξῆ τὸν τίτλο τοῦ ἐξομολογητοῦ μας...

Πάντως, κύριε Μπάρνες — πρόσθεσε — σᾶς πληροφορῶ ὅτι ὁ σύντροφός μου κι' ἐγὼ δὲν ἀφήνουμε ποτὲ ἀπραγματοποίητα τὰ σχέδιά μας. Ἀποφασίσαμε νὰ δοῦμε τοὺς πίνακας τοῦ πύργου καὶ θὰ τοὺς δοῦμε. Ἀποφασίσαμε ἐπίσης ν' ἀνανεώσωμε τὶς σχέσεις μας μὲ τὴν ἐξοχότητά του. Καὶ αὐτὸ θὰ γίνη. Μ' αὐτὸ τὸν διπλὸ σκοπὸ ἤρθαμε στὸ Νόρουϊτς καὶ δὲν θὰ φύγουμε προτοῦ τὸν πραγματοποιήσουμε.

— Ἐπ' αὐτοῦ θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ν' ἀμφιβάλω παρετήρησεν ὁ Μάρτεν. Ἂν πραγματικὰ ὁ λόρδος δὲν θέλει νὰ σᾶς δῆ, ἡ πιθανότητες ἐπιτυχίας σας εἶνε ἐλάχιστες.

Τὸ χαμόγελο τοῦ κ. Πόρλ ἦταν τώρα ἀπειλητικό. Εἶχε μισοκλείσει τὰ βλέφαρά του καὶ ὁ τόνος του ἦταν σχεδὸν περιφρονητικός.

— Ὑπερνικήσαμε ἀσυγκρίτως μεγαλείτερες δυσκολίες στὴ ζωή, εἶπε.

Ὁ Μάρτεν ἐσήκωσε τοὺς ὤμους του.

Σὲ λίγο ἐμπῆκε ἡ ἰδιοκτήτρια τοῦ πανδοχείου, κρατοῦσα ἕνα τετράγωνο γαλάζιο φάκελλο.

— Ποιὸς ἀπὸ τοὺς τζέντλεμαν ὀνομάζεται Μπάρνες... Μάρτεν Μπάρνες ; ἐρώτησε.

— Μᾶλλον ἐγώ, ἔκανε ὁ Μάρτεν παίρνοντας τὸν φάκελλο.

— Σᾶς τὸ ἔφεραν ἀπὸ τὸν Πύργο, τὸν ἐπληροφόρησε ἐκείνη. Ἀπάντησις δὲν χρειάζεται.

— Μὲ συγχωρῆτε, μουρμούρισε ὁ Μάρτεν καὶ ἄνοιξε τὸν φάκελλο, ἐνῶ οἱ δύο ἄνδρες τὸν ἐκύτταζαν μὲ ἀπροκάλυπτο ἐνδιαφέρον.

Τὸ περιεχόμενο τοῦ φακέλλου, γραμμένο καταφανῶς ἀπὸ γυναικεῖο χέρι, ἦταν λακωνικό, ἀλλὰ σαφές.

«Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον θὰ σᾶς δεχθῆ σήμερα τὸ ἀπόγευμα στὶς τρεῖς. Ἐσωκλείστως θὰ βρῆτε μιὰν ἄδεια εἰσόδου γιὰ τὸ θυρωρό».

Ἡ ἄδεια εἰσόδου ἦταν ἕνα ἁπλὸ ἐπισκεπτήριο τοῦ Λόρδου, τὸ ὁποῖον ἔφερε τὴν ἰδιόχειρο ὑπογραφή του.

Ὁ Μάρτεν ξανάβαλε τὸ σημείωμα μέσα στὸν φάκελλο καί, κατόπιν, τὸν φάκελλο στὴν τσέπη.

— Τελειώσατε τὸ γεῦμα σας, κύριε Μπάρνες ; ἐρώτησε εὐγενικὰ ὁ Βίκτωρ Πόρλ.

— Ναί... μάλιστα ... ἔκανε ἀφηρημένα ὁ Μάρτεν.

— Τότε θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς προσφέρω ἕνα τσιγάρο καί, φυσικά, ἕνα ποτηράκι οὐΐσκυ.

— Οὐΐσκυ, εἴπατε; Ναί, θὰ πιῶ εὐχαρίστως ἕνα ποτηράκι οὐΐσκυ...

— Τὸ καλλίτερο χωνευτικὸ ποὺ ὑπάρχει στὸν κόσμο, παρετήρησε ὁ κ. Γκράουντ, καὶ ἄδειασε μονορροῦφι τὸ δικό του ποτῆρι.

Ὁ κ. Πὸρλ ἔδωσε φωτιὰ στὸν Μάρτεν.

— Μέχρι τῆς στιγμῆς, κύριε Μπάρνες, εἶπε, φανήκαμε ἀπολύτως εἰλικρινεῖς ἀπέναντί σας. Δὲν σᾶς ἀποκρύψαμε οὔτε τοὺς λόγους τῆς παρουσίας μας στὸ Νόρουϊτς, οὔτε τὰ παρασκήνια τῆς μικρῆς περιπετείας μας. Ἱκανοποιήσαμε ἀπολύτως τὴν περιέργειά σας. Νομίζω ὅτι σᾶς ἐπιβάλλεται τώρα νὰ μᾶς ἀνταποδώσετε αὐτὴ τὴν ἱκανοποίησι. Τί σᾶς ἔφερε ἐδῶ καὶ ποιὲς εἶνε ἡ σχέσεις μὲ τὸ περιβάλλον τοῦ Λόρδου, ὥστε νὰ λαμβάνετε σημειώματα προερχόμενα ἀναμφισβητήτως ἀπὸ πρόσωπα αὐτοῦ τοῦ περιβάλλοντος;

— Ὤ! κανένα μυστήριο δὲν περιβάλλει τὴν παρουσία μου στὸ Νόρφολκ, ἐδήλωσε ὁ Μάρτεν μ' ἕνα ἐλαφρὸ χαμόγελο. Ἦρθα γιὰ νὰ συζητήσω μὲ τὸν Λόρδο κάποιαν ὑπόθεσι ἐντελῶς ἀτομική. Σήμερα τὸ πρωΐ, ἐνῶ κατέβαλλα μάταιες προσπάθειες γιὰ νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ ἡ εἴσοδος στὸν πύργο, ἔτυχε νὰ συναντήσω τὴν ἀνηψιὰ τοῦ Λόρδου, τὴν ὁποία γνωρίζω. Ὑποθέτω ὅτι γιὰ χατῆρι της ὁ Λόρδος δέχθηκε νὰ μοῦ στείλη μιὰν ἄδεια εἰσόδου.

— Μιὰν ἄδεια εἰσόδου! ἔκανε ὁ κ. Γκράουντ.

— Εἰσόδου... στὸν πύργο ; ἐρώτησε μὲ γλυκειὰ φωνὴ ὁ κ. Πόρλ.

— Μάλιστα... ἀποκρίθηκε ὁ Μάρτεν.

Γιὰ ἕνα ἢ δυὸ λεπτὰ ἐπηκολούθησε ἀπόλυτη καὶ κάπως περίεργη σιωπή. Τὰ μάτια τῶν δυὸ ἀνδρῶν δὲν ξεκολλοῦσαν τώρα ἀπὸ τὸν Μάρτεν.

Αὐτὸς ἄρχισε νὰ νοιώθη κάποια δυσφορία.

Ξαφνικὰ ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ ρολόϊ του.

— Ὤ! τρεῖς παρὰ εἴκοσι! ἔκανε. Πῶς, διάβολε, πέρασε τόσο γρήγορα ἡ ὥρα!

Σηκώθηκε.

— Κύριοι, πρόσθεσε, ἐμένα θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε... Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ὡραιότατο γεῦμα καὶ τὴν καλή σας συντροφιὰ καὶ ἐλπίζω νὰ συναντηθοῦμε πάλι. Χαίρετε, κύριοι!...

— Χαίρετε, κύριε Μπάρνες, εἶπαν ταυτοχρόνως ὁ κ. Γκράουντ καὶ ὁ κ. Πόρλ.

Ὁ Μάρτεν ἐβγῆκε μὲ γρήγορο βῆμα ἀπὸ τὴ χαμηλοτάβανη αἴθουσα καὶ διευθύνθηκε πρὸς τὸ αὐτοκίνητό του.

Ὄχι, αὐτοὶ οἱ δυὸ τζέντλεμαν δὲν τοῦ ἐνέπνεαν τὴν παραμικρὴ ἐμπιστοσύνη! Τὸ βλέμμα τους δὲν τοῦ ἄρεσε διόλου. Εἶχε κάτι τὸ ψυχρό, τὸ ἀπάνθρωπο, τὸ φειδίσιο.

Καθὼς ἅπλωνε τὸ χέρι γιὰ ν' ἀνοίξη τὴν θυρίδα τοῦ αὐτοκινήτου, ἄκουσε τὴν φωνὴ τοῦ κ. Πόρλ.

— Κύριε Μπάρνες, μιὰ στιγμή, σᾶς παρακαλῶ!...

Ἐγύρισε κάπως νευριασμένος.

— Τί συμβαίνει ; ἐρώτησε μὲ ἀπότομο τόνο.

— Κύριε Μπάρνες, εἶπε ὁ κ. Πὸρλ προσπαθῶντας νὰ χαμογελάση φιλικά, ἔχω νὰ σᾶς κάνω μιὰ πρότασι. Αὐτὴ τὴν ἄδεια εἰσόδου ποὺ σᾶς ἔστειλε ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον... σᾶς τὴν ἀγοράζουμε ἀντὶ πεντακοσίων λιρῶν.

Ὁ Μάρτεν τὸν ἐκύτταξε κατάπληκτος.

— Πεντακοσίων λιρῶν; ἔκανε.

— Μάλιστα, δίνοντάς μας ἕνα τιποτένιο ἐπισκεπτήριο, κερδίζετε πεντακόσιες λίρες καὶ ἐξασφαλίζετε γιὰ πάντα τὴν φιλία μας, ἡ ὁποία σᾶς διαβεβαιῶ εἶνε πολύτιμον ἀπόκτημα.

Ὁ Μάρτεν τοῦ ἔστρεψε τὴν ράχη καὶ ἑτοιμάσθηκε ν' ἀνεβῆ στὸ αὐτοκίνητό του. Ὁ κ. Πὸρλ, ὅμως, τὸν ἐμπόδισε πιάνοντάς τον ἀπὸ τὸ μπράτσο.

— Κύριε Μπάρνες, δὲν μοῦ ἀπαντᾶτε;

Ὁ Μπάρτεν ἐγύρισε ἔξω φρενῶν.

— Θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μ' ἀφήσετε ἥσυχο... ἐννοήσατε; Ἥσυχο!... Καὶ πάλιν χαίρετε!

— Μιὰ στιγμή, κύριε Μπάρνες! εἶπε ὁ κ. Γκράουντ, ὁ ὁποῖος εἶχε καταφθάσει ἐν τῷ μεταξύ. Ὁ φίλος μου ἔκανε ἕνα μικρὸ λάθος: σᾶς προσφέρουμε χίλιες λίρες καὶ ὄχι πεντακόσιες!

Ὁ Μάρτεν ἔσφιξε τὰ δόντια του.

— Φοβοῦμαι πολύ, ὅτι ἡ φιλικὲς σχέσεις μας θὰ ἔχουν ἐξαιρετικὰ δυσάρεστο τέλος, ἐγρύλλισε. Πάντως, πρὸς τὸ παρόν, σᾶς ἐπιτρέπω νὰ πᾶτε στὸ διάβολο μαζὶ μὲ τὶς λίρες σας.

Ξαφνικά, τὰ μάτια τοῦ κ. Πὸρλ ἄστραψαν, γεμᾶτα ἀπειλή.

— Ἄκουσε, νέε μου, εἶπε μὲ ὑπόκωφο τόνο, δὲν ἔχουμε ὥρα γιὰ συζητήσεις. Σοῦ προσφέρουμε δυὸ χιλιάδες λίρες γιὰ νὰ μᾶς δώσης αὐτὴ τὴν ἄδεια. Ἐμπρός.... γρήγορα... δός μου την.

Εἶχε πιάσει τὸν Μάρτεν ἀπὸ τὸ πέτο τοῦ σακκακιοῦ.

Ἀπροσδόκητα αὐτὸς χαμογέλασε.

— Φαίνεσθε ἐνήμερος πολλῶν πραγμάτων, κύριε Πόρλ, εἶπε. Ἀσφαλῶς, ὅμως, θ' ἀγνοῆτε ὅτι μέχρις ὅτου παραιτηθῶ ἀπὸ τὴν ἑταιρεία Σράϊβς καὶ Οὐέλσμαν, κατεῖχα τὸ πρωτάθλημα πυγμαχίας τῆς Ὑπαλληλικῆς Συνομοσπονδίας τοῦ Λονδίνου.

Ἀπότομα ἔφερε τὸ μπράτσο του πρὸς τὰ πίσω. Ἡ δεξιὰ γροθιά του πέτυχε τὸν κ. Πὸρλ στὴν ἄκρη ἀκριβῶς τοῦ σαγωνιοῦ καὶ τὸν ἐξάπλωσε ἀνάσκελα ἀνάμεσα στὶς τριανταφυλλιές.

— Τὴν προσεχῆ φορὰ θὰ φανῶ πιὸ κακός, εἶπε ὁ Μάρτεν καὶ πήδησε στὸ βολὰν τοῦ αὐτοκινήτου του, τὸ ὁποῖο ξεκίνησε ἀμέσως.

Καθὼς ἀπομακρυνόταν πρὸς τὸ Ἄρντριγκτον Πάρκ, δὲν εἶδε τὴν γοργὴ κίνησι τοῦ κ. Γκράουντ. Ὁ κ. Πὸρλ, ὅμως, εἶχεν ἀνακαθήσει σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὴν πτῶσι του.

— Σολομών, εἶπε, δὲν θέλω τρέλλες!

Ὁ κ. Γκράουντ ξανάβαλε τὸ μικρὸ αὐτόματο πιστόλι στὴν τσέπη του.

Ὁ κ. Πόρλ σηκώθηκε χωρὶς βία. Ἐπὶ μερικὲς στιγμὲς παρηκολούθησε μὲ τὸ βλέμμα τὸ ἀπομακρυνόμενο αὐτοκίνητο, τρίβοντας συγχρόνως τὸ σαγῶνι του. Κατόπιν ἔκοψεν ἕνα κόκκινο τριαντάφυλλο.

— Τί ἀπερίσκεπτοι νέοι, Θεέ μου ! ἀναστέναξε ξεφυλλίζοντας τὸ λουλοῦδι. Καὶ πόσο θὰ μετανοιώση μιὰ μέρα γιὰ τὴν ἀπερισκεψία του...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Η ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΩΤΕΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Στὶς τρεῖς ἀκριβῶς, χάρις στὸ ἐπισκεπτήριο τοῦ Λόρδου Ἄρντριγκτον, ὁ Μάρτεν περνοῦσε μὲ τὸ αὐτοκίνητό του κάτω ἀπὸ τὴν ἀφιλόξενη πύλη καὶ τραβοῦσε κατ' εὐθεῖαν γιὰ τὸν πύργο, ἀκολουθῶντας τὴν μεγάλη ἀλλέα τῶν αἰωνοβίων πλατάνων.

Ὁ πύργος ἦταν ἕνα πανάρχαιο, ἐπιβλητικὸ κτίριο, τὸ ὁποῖο εἶχεν ἀνακαινισθῆ περὶ τὰ μέσα τοῦ περασμένου αἰῶνος. Ἡ ἀνακαίνισις ὅμως αὐτή, δὲν εἶχεν ἀφαιρέσει τίποτε ἀπὸ τὴν μεσαιωνικὴν μεγαλοπρέπειά του.

Καθὼς ὁ Μάρτεν ἐφρέναρε ἐμπρὸς στὰ σκαλιὰ τῆς κυρίας εἰσόδου, παρετήρησε ἕναν ἀσπρομάλλη, μαυροντυμένο ὑπηρέτη, ὁ ὁποῖος παρέμενε στὸ κατῶφλι. Τὸν ἀνεγνώρισε ἀμέσως : ἦταν ὁ φίλος του ὁ συμπαθέστατος ἀνθρωπάκος, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶχεν ἀνοίξει τὴν πόρτα τοῦ μεγάρου τῆς Ἄς Χίλλ Στρήτ, τὴν ἀξέχαστη ἐκείνη νύχτα.

— Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ ὁρίση συνέντευξι γιὰ τὶς τρεῖς, τοῦ ἀνεκοίνωσε ὁ Μάρτεν.

— Ἡ ἐξοχότης σου σᾶς περιμένει, κύριε, ἦταν ἡ μετρημένη ἀπάντησις. Ἀκολουθῆστε με σᾶς παρακαλῶ.

Ὁ Μάρτεν πέρασε θαμπωμένος ἀπὸ τὸ ἀπέραντο χῶλλ, μὲ τοὺς πελωρίους πίνακας καὶ τὰ μαρμάρινα ἀγάλματα καὶ βρέθηκε μέσα σ' ἕνα δωμάτιο ἀπροσδόκητα μικρὸ καὶ ἐπιπλωμένο μὲ σπαρτιατικὴ σχεδὸν ἁπλότητα.

Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον, ὁ ὁποῖος δὲν φαινόταν νὰ εἶχεν ἀλλάξει διόλου ἀπὸ τὸ βράδυ ἐκεῖνο τῆς πρώτης συναντήσεώς των, ἔκλεισε τὸ βιβλίο ποὺ ἐδιάβαζε καί, ἀπὸ τὰ βάθη τῆς πολυθρόνας στὴν ὁποία ἦταν ξαπλωμένος, ἐκύτταξε μὲ διαπεραστικὸ βλέμμα τὸν ἐπισκέπτη του. Τὰ γκρίζα μάτια ἐξέφραζαν ζωηρὸ ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ καὶ κάποια καχυποψία.

— Ὁ κ. Μπάρνες, Λόρδε μου, ἀνήγγειλε ὁ γηραιὸς ὑπηρέτης.

Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον τοῦ ἔκανε νεῦμα ν' ἀποσυρθῆ. Ἐξακολουθοῦσε νὰ κυττάζη τὸν Μάρτεν μ' ἕνα χαμόγελο περισσότερο κυνικό, παρὰ φιλικό.

Ἡ πόρτα ἔκλεισε πίσω ἀπὸ τὸν Μάρτεν.

— Λοιπόν; ἔκανε ὁ ἀφιλόξενος πυργοδεσπότης.

Ὁ Μάρτεν προχώρησε διστακτικὰ πρὸς τὴν πολυθρόνα.

— Καλημέρα σας, Λόρδε μου, εἶπε.

— Χμ... Καλημέρα... Δὲν μοῦ λές, νεαρέ μου, ποιὸς σατανᾶς σοῦ ἐνέπνευσε τὴν κακὴ ἰδέα νὰ μ' ἐπισκεφθῆς ; Δὲν ξέρεις ὅτι μισῶ τοὺς ἐπισκέπτας ; Γιὰ ποιὸ λόγο, φαντάζεσαι, κρατῶ τὶς πόρτες τοῦ πύργου μου ἀμπαρωμένες ; Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατί ὁ κόσμος δὲν ἐννοεῖ νὰ μ' ἀφήση ἥσυχο !

— Γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινής, ἡ ἐπιθυμία μου νὰ σᾶς δῶ δὲν ἦταν καὶ τόσον ζωηρή, ἀποκρίθηκε ὁ Μάρτεν μόλις συνῆλθε ἀπὸ τὴν κατάπληξί του. Ὅταν, ὅμως, ἔμαθα ὅτι εἶσθε ζωντανός, ἐσκέφθηκα ὅτι ἔπρεπε ὁπωσδήποτε νἄρθω. Αὐτὴ εἶν' ἡ ἀλήθεια.

— Καὶ τί σημασία μπορεῖ νἄχη γιὰ σένα τὸ ὅτι εἶμαι ζωντανός ; ἐρώτησε ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον. Προτοῦ μοῦ ἀπαντήσης, ὅμως, κάθησε κάπου... σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν καρέκλα. Δὲν μπορῶ νὰ βλέπω ἀνθρώπους ὀρθίους μπροστά μου.

Ὁ Μάρτεν ἐκάθησε. Περιέργως, τὸ δύσθυμο ὕφος τοῦ Λόρδου Ἄρντριγκτον τὸν εἶχε ἀπαλλάξει ἀπὸ κάθε συναίσθημα ἀμηχανίας.

— Τὸ γεγονὸς ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ μένα, ἐξήγησε. Μοῦ εἴχατε δώσει τὶς ὀγδόντα χιλιάδες ἐπειδὴ πιστεύατε ὅτι ἐπρόκειτο νὰ πεθάνετε. Τώρα, ὅμως, ποὺ ἀποκλείεται τὸ ἐνδεχόμενο τοῦ θανάτου, θὰ ἤθελα νὰ ξέρω τὶς ἀπόψεις σας ἐπ' αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως.

Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον ἀνεσήκωσε ἐλαφρὰ τὰ λεπτὰ φρύδια του.

— Μὴ μοῦ πῆς ὅτι ἦρθες ἀπὸ τὸ Λονδῖνο ἀποκλειστικῶς καὶ μόνο νὰ μοῦ ὑποβάλης αὐτὴ τὴν ἐρώτησι; ἔκανε μὲ δυσπιστία.

— Αὐτὸς εἶνε ὁ μοναδικὸς σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεώς μου, τὸν διεβεβαίωσε ὁ Μάρτεν.

— Καὶ ἂν ἐν τῷ μεταξὺ συνέβη νὰ ἔχω μετανοιώση γιὰ τὴν... ἐπιπολαιότητά μου, ἂς ποῦμε, θὰ ἦσουν διατεθειμένος νὰ μοῦ ἐπιστρέψης τὶς ὀγδόντα χιλιάδες;

— Ὤ, ὄχι ὁλόκληρο τὸ ποσόν ! ἐδήλωσε ὁ Μάρτεν. Αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν δίκαιο ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ μου, γιατὶ ἔχω ἐγκαταλείψει ἐν τῷ μεταξὺ τὴν δουλειά μου καί, ὁμολογῶ, ὅτι δὲν αἰσθάνομαι καμμιὰ διάθεσι νὰ ξαναγίνω περιοδεύων παραγγελιοδόχος. Θὰ μπορούσαμε, ὅμως, νομίζω, νὰ καταλήξουμε σ' ἕνα λογικὸ συμβιβασμό.

Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον φαινόταν νὰ εἶχε ξεχάσει ἐντελῶς τὸν ἀρχικὸ ἐκνευρισμό του. Στὰ μάτια του ἔσταζε τώρα μιὰ λάμψις εὐθυμίας.

— Σὲ συμβιβασμὸ ἔ; ἔκανε. Ὑπέροχα ! Αὐτὸ μοῦ ἀρέσει ἐξαιρετικὰ κύριε... Πῶς σᾶς λένε... Μπάρνες, ἂν δὲν ἀπατῶμαι ; Θὰ μπορούσαμε νὰ ἔλθουμε σ' ἕνα λογικὸ συμβιβασμό, ἔ;

— Γιατί ὄχι ; ἔκανε ὁ Μάρτεν. Θὰ εἶνε κουτὸ ἐκ μέρους μου νὰ σᾶς ἐπιστρέψω ὁλόκληρο τὸ ποσόν. Καθὼς σᾶς ἔχω ἤδη πῆ, ἄλλαξα ἐντελῶς τρόπο ζωῆς καὶ θὰ μοῦ ἦταν ἀνυπόφορο, φρικτὸ νὰ ξαναγίνω φτωχός.

Ἐπηκολούθησε σιωπή. Ἐπὶ ἀρκετὰ δευτερόλεπτα ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον ἐξήταζε μὲ σκεπτικὸ βλέμμα τὸν ἐπισκέπτη του.

— Πραγματικὴ μεταμόρφωσις ! μουρμούρισε τέλος. Κάποιος σὲ πῆγε, ἀσφαλῶς, σὲ πολὺ καλὸ ράφτη καὶ σοῦ ἔμαθε νὰ διαλέγης τὰ ὑφάσματα ποὺ ἁρμόζουν σ' ἕνα νέο μὲ ὀγδόντα χιλιάδες. Ὑποθέτω ὅτι εἶνε ἔργον τοῦ Τζέραλντ; Πῶς διάβολο, ἔτυχε νὰ συναντήσης τὸν τρισάθλιο ἀνεψιό μου καὶ τὴν Λαίδη Μύριελ;

— Ἕνα πρωῒ καθόμουν στὸ Πάρκ, ὁπότε τοὺς εἶδα νὰ μὲ πλησιάζουν. Ἡ Λαίδη Μύριελ κάθησε πλάϊ μου καὶ ἄρχισε νὰ μοῦ ὑποβάλη διάφορες ἀδιάκριτες ἐρωτήσεις. Ἡ περιπέτειά μου τῆς εἶχε κινήσει τὸ ἐνδιαφέρον, ὑποθέτω.

Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον ὑποθέτω.

— Ἔτσι φαίνεται, μουρμούρισε. Κάθε τι τὸ ἀσυνήθιστον τῆς κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον.

Ὁ Μάρτεν κοκκίνισε ἐλαφρά, ἀλλ' ἔμεινε σιωπηλός. Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον βυθίσθηκε σὲ σκέψεις. Γιὰ δύο ἢ τρία λεπτὰ φαινόταν νὰ εἶχε ξεχάσει τελείως τὴν παρουσία τοῦ ἐπισκέπτου του.

Ἀπότομα ὅμως, ἐσήκωσε τὸ κεφάλι καὶ κύτταξε τὸν Μάρτεν μέσα στὰ μάτια.

— Πῶς σοῦ φάνηκε ἡ θετή μου κόρη ; ἐρώτησε, καταφανῶς ἀνήσυχος.

Ὁ Μάρτεν σάστισε. Ἡ ἐρώτησις ἦταν τόσο ἀπροσδόκητος καὶ ὁ τόνος μὲ τὸν ὁποῖο εἶχεν ὑποβληθῆ τοῦ φαινόταν κάπως ἀνεξήγητος.

— Ἐννοεῖτε τὴν νεαρὴ δεσποινίδα ποὺ συνώδευε σήμερα τὸ πρωῒ τὴν Λαίδη Μύριελ;

— Φυσικά. Ποιὰν ἄλλη θὰ ἤθελες νὰ ἐννοῶ ; Τί ἐντύπωσι σοῦ προξένησε, λοιπόν ;

— Τί νὰ σοῦ πῶ... Τῆς μίλησα γιὰ μιὰ μόνο στιγμή. Μοῦ φάνηκε ὅμως, πολὺ ὡραία. Εἶνε Ἀγγλίς... δηλαδὴ ἀπὸ μητέρα καὶ πατέρα Ἄγγλους ;

— Ὄχι, ἀποκρίθηκε ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον. Μόνο ὁ πατέρας της ἦταν Ἄγγλος. Ἡ μητέρα της ἦταν Ἱσπανίς... Ἀργεντινή... Ἦταν πολὺ ὡραία γυναίκα ἡ μητέρα της, κύριε Μπάρνες.

— Ὤ, σᾶς πιστεύω ! ἔκανε ὁ Μπάρνες. Ἂν κρίνη κανεὶς ἀπὸ τὴν κόρη της...

— Ἡ Λαουρίτα τελείωσε ἐφέτος τὸ γυμνάσιο, συνέχισε μὲ σιγανὴ φωνὴ ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον, ὡσὰν νὰ μιλοῦσε στὸν ἑαυτό του. Ἀπὸ μικρὸ κορίτσι τὴν εἶχα πάντοτε ἐσωτερική. Τώρα, ὅμως, ποὺ ἀποφοίτησε, θὰ πρέπει νὰ τὴν κρατήσω κοντά μου καί, μολονότι ἀγαπῶ τὴν Λαουρίτα ὅσο κανένα ἄλλο πρόσωπο στὸν κόσμο, αὐτὸ θὰ μοῦ εἶνε ἐξαιρετικὰ δύσκολο καί, ἴσως... τρομερὰ ἐπικίνδυνο.

— Ἐπικίνδυνο ; ἐπανέλαβε μὲ ἀπορία ὁ Μάρτεν.

— Ναί... Μιὰ θλιβερὴ τραγωδία ἐβάρυνε τὰ πρῶτα παιδικὰ χρόνια τῆς Λαουρίτας. Τὴν ἔφερα στὴν Ἀγγλία, μαζί μὲ τὴν μητέρα της, ἀπὸ μιὰ μικρὰ πόλι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ὅταν ἦταν τριῶν μόλις ἐτῶν. Τὴν ἀνέθρεψα σὰ νὰ ἦταν δικό μου παιδί. Κατέθεσα ἐπ' ὀνόματί της μιὰ μικρὴ περιουσία πρὶν ἀπὸ χρόνια. Διαφορετικά, ἡ ὀγδόντα χιλιάδες δὲν θὰ περιήρχοντο ποτὲ σὲ σένα... Φοβοῦμαι, ὅμως, ὅτι τελικῶς ἡ προσπάθειές μου δὲν θὰ σώσουν.

— Δὲν θὰ τὴν σώσουν ἀπὸ τί ; ἐρώτησε ὁ Μάρτεν.

— Ἀπὸ τὴν σκιὰ αὐτῆς τῆς τραγωδίας, ἀποκρίθηκε πένθιμα ὁ Λόρδος.

Ὁ Λόρδος ξεροκατάπιε. Τοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ ἐννοήση γιατί ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον συζητοῦσε μαζί του ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος. Ἴσως ὁ Λόρδος νὰ ἐμάντευσε τὶς σκέψεις του, γιατὶ ὅταν ξαναμίλησε ὕστερα ἀπὸ μερικὲς στιγμὲς ὁ τόνος τῆς φωνῆς του ἦταν ἐντελῶς διαφορετικός.

— Ἄς ἐπανέλθουμε, εἶπε, στὴν αἰτία τῆς ἐπισκέψεώς σου. Εἰλικρινῶς, κύριε Μπάρνες, ἐπίστευα ὅτι ἤμουν καταδικασμένος σὲ θάνατο, ὅταν σοῦ ἐδώρησα τὶς ὀγδόντα χιλιάδες. Μολονότι, ὅμως, δὲν πέθανα, τὸ ποσὸν θὰ μείνη ἐξ ὁλοκλήρου δικό σου.

Ὁ Μάρτεν ἔνοιωθε βαθυτάτη ἀνακούφισι.

— Ὁμολογῶ, ὅτι ἡ δήλωσίς σας μοῦ προξενεῖ μεγάλη εὐχαρίστησι, εἶπε.

— Γιατί ὅμως ἦρθες νὰ μοῦ κάνης αὐτὴ τὴν πρότασι ; Πίστευες ὅτι ἤμουν πραγματικὰ φτωχός ;

— Πίστευα σ' ὅ,τι μοῦ εἴχατε πῆ σεῖς ὁ ἴδιος. Σήμερα τὸ πρωΐ, ὅμως, πληροφορήθηκα ὅτι ὁ πύργος σας εἶνε πραγματικὸ μουσεῖο, γεμᾶτο ἀπὸ ἀνεκτιμήτους καλλιτεχνικοὺς θησαυρούς. Γι' αὐτό, ὑποθέτω, ἀπαγορεύεται τόσο αὐστηρὰ τὴν εἴσοδο στοὺς ξένους.

— Ὤ, ὄχι. Στοὺς θησαυροὺς τοῦ πύργου μου δὲν ἀποδίδω τὴν παραμικρὴ σημασία. Ἀπαγορεύω τὴν εἴσοδο στοὺς ξένους, ἐπειδή, ἀκριβῶς, αὐτοὺς τοὺς ξένους φοβοῦμαι... Οἱ ξένοι εἶνε ὁ μεγάλος τρόμος τῆς ζωῆς μου.

Ὁ Μάρτεν ἐκύτταξε μὲ περιέργεια τὸν ἀκατανόητο αὐτὸν ἄνθρωπο.

— Δὲν νομίζετε ὅτι ἡ λέξις τρόμος, εἶνε κάπως ὑπερβολική ; παρετήρησεν. Ἐπιτρέψτε μου νὰ σᾶς πῶ ὅτι δὲν φαίνεσθε ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος νὰ τρομάζη πολὺ εὔκολα.

— Ναί, βέβαια, ἡ παρατήρησίς σου δὲν εἶνε ἀπολύτως ἐσφαλμένη. Ἄλλοτε δὲν ἤξερα τί ἐσήμαινε ἡ λέξις τρόμος. Καὶ τώρα ἀκόμη ὁ φυσικός, ὁ σωματικὸς φόβος εἶνε κάτι τὸ ἄγνωστο γιὰ μένα. Ὑπάρχει, ὅμως, νεαρέ μου φίλε, ἕνα εἶδος πνευματικῆς δειλίας, ποὺ εἶνε πραγματικὸ μαρτύριο. Ὑπάρχει ὁ τρόμος ποὺ νοιώθουν τὰ νεῦρα... Αὐτὸ τὸ φοβερό, τὸ ἀκαθόριστο συναίσθημα ποὺ μπορεῖ νὰ κάνη ἀνθρώπους γενναίους σὰν κι' ἐμένα νὰ ζοῦν ἀμπαρωμένοι πίσω ἀπὸ τοίχους πανύψηλους.

Καὶ πάλι βυθίσθηκε σὲ σκέψεις. Μαύρη μελαγχολία ἐσκίαζε τὰ λεπτά, ἀριστοκρατικὰ χαρακτηριστικά του. Ξαφνικά, ὅμως, μὲ μιὰ προσπάθεια, ἔδιωξε τὶς πένθιμες σκέψεις ἀπὸ τὸ μυαλό του.

— Ἄς τ' ἀφήσουμε αὐτά, εἶπε. Δέχθηκα νὰ σὲ δῶ, φίλε μου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ συντροφιά σου θὰ μὲ διεσκέδαζε καὶ ὄχι γιὰ νὰ ξεθάψουμε φαντάσματα μαζί. Μά, πές μου, λοιπόν, πῶς σοῦ φαίνεται ἡ καινούργια σου ζωή ; Τί σκέπτεσαι νὰ κάνης ;

— Πρὸς τὸ παρὸν τίποτε τὸ συγκεκριμένο. Ἀφήνω τὶς ἡμέρες νὰ κυλοῦν ἥσυχα. Διαβάζω τὰ βιβλία, ποὺ μοῦ ἀρέσουν, παίζω ὅσην ὥρα θέλω κρίκετ καὶ τέννις, διασκεδάζω σύμφωνα μὲ τὰ γοῦστα μου. Ἀργότερα ἴσως ταξιδέψω.

— Κοινωνικῶς πῶς τὰ πᾶς; Ἔχεις πολὺ καλὴ ἐμφάνισι, τὰ λόγια σου εἶνε μετρημένα καὶ ἂν ἤθελες, θὰ μποροῦσες, χάρις στὶς ὀγδόντα χιλιάδες σου, νὰ εἰσχωρήσης στοὺς κύκλους τῶν κοσμικῶν νέων.

— Ἄ, ὄχι, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πεδίου δὲν πρόκειται νὰ καταβάλω τὴν παραμικρὴ προσπάθεια, ἐδήλωσε. Ἐλπίζω ὅτι βαθμηδόν, ὕστερα ἀπὸ μιὰν ὁμαλὴ ἐξέλιξι, θὰ καταλάβω στὴν κοινωνία τὴν θέσιν ποὺ μοῦ ὁμοιάζει. Δὲν θὰ ἤθελα διόλου νὰ εἶμαι ὁ ἔσχατος μεταξὺ τῶν πρώτων. Σιγὰ - σιγὰ θὰ εὕρω τὸ περιβάλλον ποὺ ταιριάζει περισσότερο στὸν χαρακτῆρα μου.

Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον εἶχε σηκωθῆ καὶ ἄκουγε προσεκτικὰ τὸν συνομιλητή του κουνῶντας ἐπιδοκιμαστικὰ τὸ κεφάλι του.

— Ἡ φύσις σ' ἔχει προικίσει μὲ πολλὴν ἐξυπνάδα καὶ εὐθυκρισίαν, παρετήρησε. Σήμερα μοῦ κινεῖς τὸ ἐνδιαφέρον περισσότερο ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ βράδυ τῆς πρώτης συναντήσεώς μας... Βασανίσθηκες ἀρκετὰ γιὰ νὰ περάσης τὸ κατῶφλι αὐτοῦ τοῦ σπιτιοῦ, κύριε Μπάρνες. Τώρα, ὅμως, ποὺ βρίσκεσαι μέσα, κάνε μου τὴν χάρι νὰ μείνης μερικὲς ἡμέρες ὡς φιλοξενούμενός μου.

Ὁ Μάρτεν τὰ ἔχασε κυριολεκτικῶς.

— Πῶς ; ἔκανε. Νὰ μείνω ἐδῶ, στὸ Ἄρντριγκτον Χῶλλ;

— Γιατί ὄχι. Ἐλπίζω νὰ μὴ πλήξης. Θὰ ἔχης ὡς συντροφιὰ τὴν ἀνεψιά μου καὶ τὴν κόρη μου, ἡ ὁποῖες, ὁμολογουμένως, εἶνε ὡραιότατα κορίτσια καὶ παίζουν περίφημο τέννις. Δέχεσαι τὴν πρόσκλησί μου, ὑποθέτω.

— Βεβαιότατα τὴν δέχομαι! ἐδήλωσε ὁ Μάρτεν, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε συνέλθει ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἔκπληξί του. Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατί μοῦ προτείνετε νὰ μείνω, ἀλλά, πάντως, θὰ μείνω.

— Ἔχετε ροῦχα μαζί σας;

— Ναί, ἔχω δύο βαλίτσες στὸ ξενοδοχεῖο Λίνκολν, στὸ Νόρουϊτς.

— Θὰ στείλω νὰ τὶς πάρουν.... Πρὸς τὸ παρὸν ἂς περάσουμε στὴν ταρράτσα, ὅπου ἡ Λαίδη Μύριελ καὶ ἡ Λαουρίτα μᾶς περιμένουν γιὰ τὸ τσάϊ.

Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν στιγμὴ ἀντήχησεν ὁ γλυκύς, ὁ ὑπόκωφος ἦχος ἑνὸς γκόγκ.

Ὁ Λόρδος ἄνοιξε μιὰ πόρτα στὸ βάθος τοῦ δωματίου καί, ἀφοῦ διέσχισαν ἕνα μεγάλο, πολυτελὲς σαλόνι, ἐβγῆκαν στὴν μεγάλη ἀνθοστολισμένη ταρράτσα, ποὺ κατεῖχε ὁλόκληρη τὴν ἀριστερὰ πλευρὰ τῆς προσόψεως τοῦ πύργου.

Καθισμένες σὲ χαμηλὲς ψάθινες πολυθρόνες, ἡ Λαίδη Μύριελ καὶ ἡ Λαουρίτα συνομιλοῦσαν σὲ ζωηρότατο τόνο. Ἀνάμεσά τους, ἐπάνω σ' ἕνα κομψὸ τραπεζάκι ἦταν σερβιρισμένο τὸ τσάϊ.

Καθὼς οἱ δυὸ ἄνδρες προχωροῦσαν πρὸς τὸ μέρος τους, ὁ Μάρτεν ἄκουσε τὴν Λαίδη Μύριελ νὰ προφέρη τ' ὄνομά του. Μόλις, ὅμως, τοὺς εἶδαν ἡ δύο νέες διέκοψαν ἀπότομα τὴν συνομιλία τους.

— Νομίζω ὅτι ἡ συστάσεις περιττεύουν, ἀφοῦ ὁ κ. Μπάρνες γνωρίζει ἤδη καὶ τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην ἀπὸ σᾶς, παρετήρησε ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον.

Ἡ δύο νέες ἐκύτταζαν τὸν Μπάρνες χαμογελῶντας φιλικά.

— Θαυμάζαμε τὸ αὐτοκίνητό σας, κύριε Μπάρνες, εἶπε ἡ Λαίδη Μύριελ. Πρέπει νὰ εἶσθε φοβερὰ ἐγωϊστὴς γιὰ νὰ ταξιδεύετε ἔτσι μόνος... χωρὶς ἕναν εὐχάριστο σύντροφο.

— Ἔπεισα τὸν κύριο Μπάρνες ν' ἀλλάξη σχέδια καὶ νὰ μείνη μερικὲς ἡμέρες μαζί μας, ἀνήγγειλε ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον. Λαουρίτα, φρόντισε νὰ εἰδοποιήσης σχετικῶς μὲ τὴν μίσες Χόλμς. Νὰ ἑτοιμασθῆ τὸ καλλίτερο διαμέρισμα τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς. Ἐν τῷ μεταξύ, κάντε μου τὴ χάρι νὰ μοῦ δώσετε λίγο τσάϊ.

Ἡ Λαουρίτα προθυμοποιήθηκε νὰ τὸν σερβίρη.

— Τί περίφημη ἰδέα νὰ τὸν κρατήσης μαζί μας, πατερούλη ! ἀνεφώνησε.

Τὰ μάγουλά της εἶχαν κοκκινίσει ἐλαφρὰ καὶ μιὰ ξαφνικὴ λάμψις εἶχε φωτίσει τὰ μαῦρα μάτια της.

— Θὰ μὲ πᾶτε περίπατο μὲ τὸ αὐτοκίνητό σας, κύριε Μπάρνες; ἐρώτησε.

— Μ' ἐξαιρετικὴ εὐχαρίστησι.

— Καὶ θὰ ἔχετε τὴν καλωσύνη νὰ παίζετε τέννις μαζί μου ; ἐρώτησε ἡ Λαίδη Μύριελ.

— Ἂν ἔχετε καμμιὰ περισσευούμενη ρακέττα;... ἔκανε ὁ Μάρτεν.

Ὁ Λόρδος Ἄρντριγκτον ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἀδειάσει τὸ φλυτζάνι του χωρὶς νὰ καθήση.

— Σᾶς παραδίδω στὶς φροντίδες τῶν νεαρῶν αὐτῶν δεσποινίδων, κύριε Μπάρνες, εἶπε. Θὰ στείλω ἀμέσως ἄνθρωπο στὸ ξενοδοχεῖο γιὰ τὶς βαλίτσες σας. Στὶς ὀκτὼ καθόμαστε συνήθως στὸ τραπέζι γιὰ τὸ δεῖπνον.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ

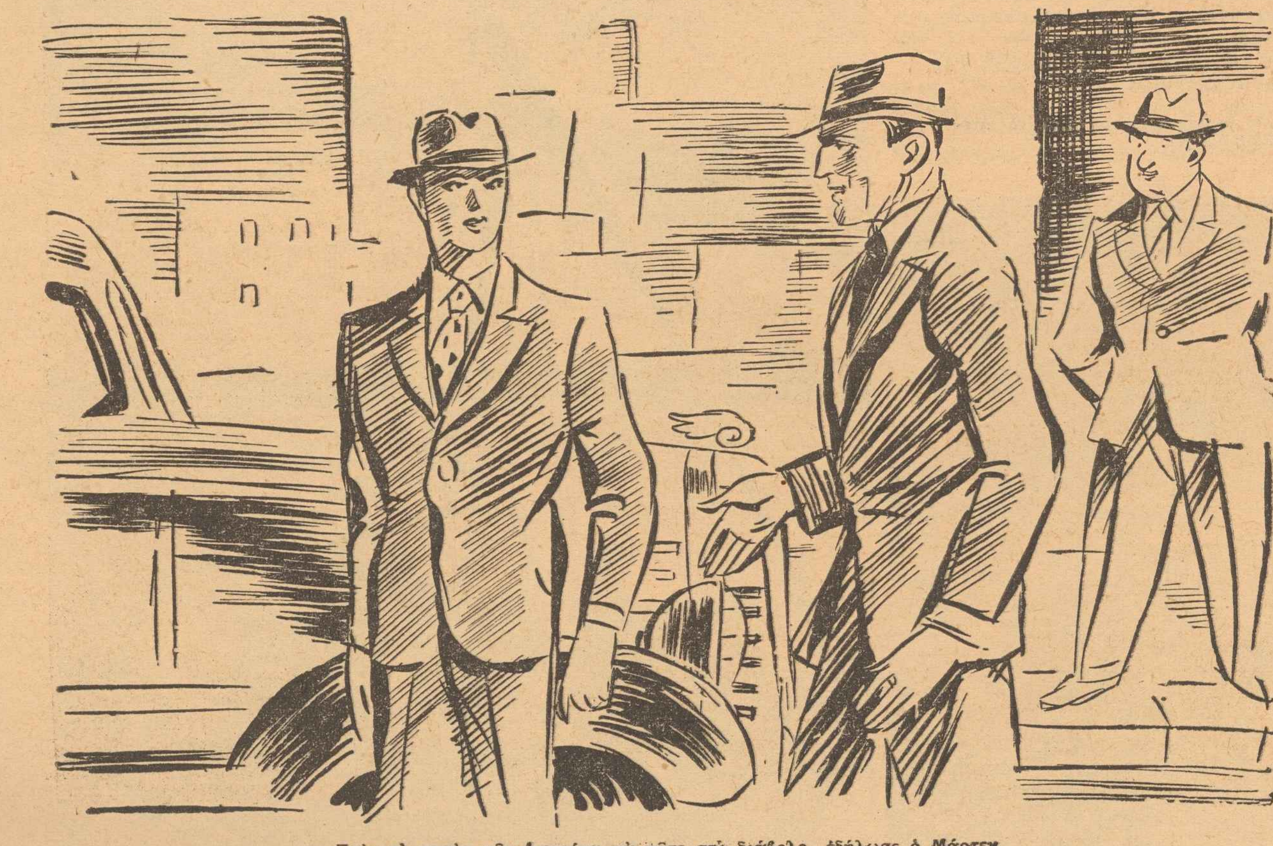

— Πρὸς τὸ παρὸν σᾶς ἐπιτρέπω νὰ πᾶτε στὸ διάβολο, ἐδήλωσε ὁ Μάρτεν

—Διερωτῶμαι, πῶς θὰ σᾶς μοιρασθοῦμε, κ. Μπάρνες, παρετήρησεν ἡ Λαίδη Μπάρνες.

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΤΙΧΟΙ ΠΟΥ ΣΥΓΚΙΝΟΥΣΑΝ ΑΛΛΟΤΕ

ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΟΥ ΛΩΤΟΥ

Φέρετε με ὅπου θάλλει
ἡ μυρσίνη καὶ ἡ χλόη
αἰωνία,
ὅπου κλῶνες ἀνθῶν πλήρεις
πλάττουσιν πυκνὴν θαλίαν
πλήρη μύρων.

Φέρετέ με ὅπου ψάλλον
πρὸς τὰ ρόδα ἁμιλλᾶται
τὸ πτηνόν,
ὅπου ρύακες πλανῶνται
ὅπως νήματα εὐμήκη
ἀργυρᾶ.

Μὲ ἀβρὸν ταώνων ἅρμα
φέρετέ με εἰς τὴν νῆσον
τῶν γελώντων,
ὅπου λάμπει μόνον ἔαρ
καὶ καρπὸς αὐτοῦ ἀκμάζει
ὁ λωτὸς
ὁ λωτός.....

Ἐκεῖ ὅπου εἰς λειμῶνας
μὲ στεφάνους ἐστεμμένοι
χρυσανθέμων,
κύκλῳ κάθηνται ὡραῖοι
καὶ χαρμόσυνοι συμπόται
δότε χῶρον.

Δότε μοι λωτόν, ἑταῖροι,
καὶ νὰ πίω ἀνθοσμίαν
ἀπνευστί·
θέλω λήθην τῶν ἀνθρώπων,
θέλω λήθην τῶν φροντίδων,
τῶν παθῶν.

† Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Μεταξὺ τῶν ἀθανάτων τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας συγκαταλέγεται ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος καὶ ὁ διεθνῶς ἀναγνωρισμένος συγγραφεὺς Ἀντρὲ Μωρουᾶ. Ἐπὶ 35 ψηφισάντων, ὁ Μωρουᾶ ἔλαβε 19 ψήφους, ἐνῷ ὁ πρῶτος ἐπιλαχὼν Πὼλ Ἀζὰρ ἔλαβε 13 καὶ ὁ Ρινὲ Πινὸν μόνον 3. Τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν ἔργων τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ εἶνε τὰ μυθιστορήματα «Ἡ σιωπὴ τοῦ συνταγματάρχου Μπράμπλ», «οἱ λόγοι τοῦ ἰατροῦ Ο' Γκραντύ», «Μεΐπ», «Οὔτε ἄγγελος οὔτε κτῆνος», «Ὁ ζυγιστὴς τῶν ψυχῶν», «Ἡ μηχανὴ ποὺ διαβάζει τὶς σκέψεις», «Κλίματα», τὰ δοκίμια «Ἡ ὄψις τῆς βιογραφίας», αἱ βιογραφίαι τοῦ Σίλλεϋ, τοῦ Βύρωνος, τοῦ Δισραέλι, μιὰ μελέτη περὶ τοῦ Δίκενς καὶ ἡ κυκλοφορήσασα τελευταίως ἱστορία τῆς Ἀγγλίας.

Ὁ Μωρουᾶ εἶνε ὁ πρῶτος Γάλλος συγγραφεὺς ποὺ ἀνέλαβε νὰ γνωρίσῃ στοὺς συμπατριώτας του τὴν ἰδιότυπον ἰδιοσυγκρασίαν τῶν Ἄγγλων, τοὺς ὁποίους ἐγνώρισε καλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παγκοσμίου πολέμου, ὁπότε ὑπηρετοῦσε στὸ ἀγγλικὸ ἐπιτελεῖον, ὡς διερμηνεύς.

✪

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ὁ κ. Χρίστος Καπνουκάγιας, ψηφισμένος ἀπὸ τὰ πέρσι γιὰ τὴν δεύτερη ἕδρα τῶν λατινικῶν, εἶνε ὁ νεώτερος καθηγητὴς τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς. Στὸ βιβλίο μὲ τὸν τίτλο «Οἱ ἡγήτορες τῆς ἀρχαίας Ρώμης λόγιοι καὶ οἱ νεωτερισμοί» — δεύτερο στὴ σειρὰ τῶν πρωτότυπων ἐργασιῶν του — περιέχεται ὁ ἐναρκτήριος λόγος τῆς 22ας Νοεμβρίου 1937. Ὁ συγγραφέας ἐδιάλεξε ἕνα θέμα ποὺ, κατὰ τὴν ὁμολογία του, δὲν εἶχε καταπιαστεῖ κανένας ἄλλος (ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴ ἐπιστήμη ἐννοεῖται) καὶ τὸ βγάζει πέρα μὲ γνώση ὅλων τῶν σχετικῶν στοιχείων, ὅπως φαίνεται, μὲ ἀκριβολογία καὶ μεθοδικότητα. Βέβαια ἡ ἐπιστημονικὴ γλῶσσα ἔχει στὸν τόπο μας ἀρκετὴ ἀκαμψία, βοηθάει σ' αὐτὸ πολὺ κι' ἡ καθαρεύουσα, μὰ ἂς μὴ ζητοῦμε ἀπὸ ἕνα σοφὸ ἐκεῖνο ποὺ μήτε οἱ λογοτέχνες δὲν εἶνε σὲ θέση νὰ μᾶς δώσουν. Ἡ μελετημένη δημοτικὴ καὶ τὸ συστηματικὸ ὕφος στὸ πανεπιστήμιο θὰ εἴτανε μιὰ ἐπανάσταση. Ὁ κ. Καπνουκάγιας κατορθώνει μολαταῦτα νὰ μεταδώσει στὸ θέμα του ἐνδιαφέρο καὶ νὰ τὸ κάμει ἀρκετὰ εὐχάριστο γιὰ ἕναν ἀναγνώστη ποὺ δὲν τοῦ προξενοῦνε φρίκη τὰ λατινικά. Μὲ παράθεση τῶν ἀπαραίτητων πηγῶν καὶ χωρὶς περιττὲς λεπτομέρειες μᾶς δίνει μιὰ ἱκανοποιητικὴ εἰκόνα τῆς ἐποχῆς ποὺ περιλαβαίνει ἕναν αἰῶνα πρὶν κι' ἕναν αἰῶνα ὕστερ' ἀπὸ τὸ Χριστό. Τὰ προβλήματα ποὺ παρουσιάζουνταν ἐκεῖνον τὸν καιρὸ καὶ ποὺ περίμεναν λύση ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς ἡγέτες τοῦ ρωμαϊκοῦ ἔθνους εἴταν: ἡ ξενομανία, τὸ ὕφος, τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα καὶ τὸ κοινωνικὸ ζήτημα. Σὰν ἀντιπροσωπευτικοὺς λογίους ὁ κ. Καπνουκάγιας ἀναφέρει γιὰ τὴν πρώτη περίοδο τὸν Κικέρωνα, γιὰ τὴ δεύτερη τὸν Κοϊντιλιανό· κι' αὐτουνῶν ἴσα ἴσα τὴ στάση ἐπιδοκιμάζει. Ἡ ξενομανία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἴταν νὰ μπάζουν στὴ γλῶσσα τους ὅσο μποροῦσαν περισσότερες ἑλληνικὲς λέξεις (ἔκαναν δηλ. ὅ,τι περίπου κάνουμε κι' ἐμεῖς σήμερα μὲ τὰ γαλλικά). Ἀπέναντι στὴν ὀλέθρια αὐτὴ τάση ὁ Κικέρωνας κράτησε τὴν καλύτερη στάση μὲ τὸ νὰ βαλθεῖ ν' ἀφομοιώσει τὰ ξένα στοιχεία κι' ὄχι νὰ τὰ μεταδίδει αὐτούσια. Ἔπειτα, ὅσο γιὰ τὸ ὕφος, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ εἴταν ὁ ἀττικισμός, ἡ ἁπλότητα τοῦ κλασικοῦ προτύπου, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ ἀσιανισμός, τὸ ἀχαλίνωτο πάθος τοῦ λόγου. Καὶ σ'αὐτὸ τὸ σημεῖο ἡ προτίμηση δὲν εἶνε δύσκολη. Κατόπι ἐρχόταν ἕνα τρίτο δίλημμα: ποῦ θὰ σπούδαζαν οἱ καλὲς τάξεις τὰ παιδιά τους, στὶς φιλοσοφικὲς σχολές, ὅπως παλιά, ἢ κοντὰ στοὺς ἐπιτήδειους ρητοδιδάσκαλους, ποὺ βγάζανε ξεφτέρια; Τὸ πραχτικὸ πνεῦμα τοῦ Ρωμαίου ὑπερίσχυσε κι' ἐδῶ. Τὸ πῶς ἐπολιτεύτηκε τώρα ὁ ἀλύγιστος ὕπατος τῆς Ρώμης στὸ τέταρτο ζήτημα εἶνε πασίγνωστο. Ἡ μνήμη τοῦ Κατιλίνα ποὺ ὅλοι ὡστόνο τονίσαν τὴν παλληκαριά του, παραδόθηκε στοὺς μεταγενέστερους στιγματισμένη· περισσότερο ἀπὸ τὴν ἥττα ποὺ ἔπαθε τοῦ στοίχισαν οἱ περίφημοι Κατιλινιακοί. Αὐτὲς εἶνε οἱ θέσεις ποὺ διατυπώνει καὶ οἱ ἀπόψεις ποὺ ὑποστηρίζει στὴ παραπάνου μελέτη του ὁ κ. Καπνουκάγιας. Δὲν πρόκειται νὰ κάνουμε σήμερα κριτικὴ τοῦ περιεχομένου. Περιοριζόμαστε νὰ τονίσουμε τὶς ἀρετὲς τοῦ βιβλίου (σαφήνεια, συντομία, συστηματικότητα) καὶ νὰ ἐκφράσουμε τὴν ἐλπίδα πὼς ὁ φίλος καθηγητὴς δὲ θ' ἀργήσει νὰ πλουτίσει καὶ μὲ ἄλλα του ἔργα τὴν τόσο φτωχὴ λατινική μας φιλοσοφία.

*

Πρὶν ἀνοίξω τὸ βιβλίο τοῦ κ. Πέτρου Ὡρολογᾶ ποὺ ἐπιγράφεται «Οἱ συγγραφεῖς μας καὶ ἡ ἐποχή τους». Φαντάστηκα, δὲν ξέρω γιατί (δὲν εἶχα διαβάσει ἄλλωστε καὶ τίποτε ἄλλο δικό του), πὼς αὐτὸ τὸ ἐνάμισυ τυπογραφικὸ θὰ εἴταν ἕνα ἀτέλειωτο ἐγκώμιο γιὰ τοὺς συγγραφεῖς τῆς Θεσσαλονίκης, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ θέμα του. Ὁ ἄγνωστος ὅμως κριτικὸς δὲν ἔχει τὴν παθητικὴ διάθεση τῶν περισσότερων πρωτοφανέρωτων, ποὺ μόνο κάτου ἀπὸ τὸν ἴσκιο τῶν μεγάλων αἰσθάνονται καλὰ τὸν ἑαυτό τους. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴ λογοτεχνία καὶ τὰ πρόσωπά της δὲν τὸν ἀφοπλίζει ἀπὸ τὴν κριτικότητα, ποὺ μεταφράζεται ὡς ἐπιφύλαξη. Οἱ συγγραφεῖς ποὺ τὸν ἀπασχολοῦν (Ξεφλούδας, Γιαννόπουλος, Δέλιος, Κοσμᾶς, Ἀρκάδιο, Βασιλείου, Σπανδωνίδης) κρίνονται μὲ φανερὴ συμπάθεια, μὰ χωρὶς νὰ παρασιωποῦνται κι' ἐκεῖνα ποὺ νομίζονται ἐλαττώματά τους. Ἀπὸ τὰ ὅσα γράφει γι' αὐτοὺς ὁ κ. Ὡρολογᾶς φαίνεται πὼς διαθέτει γερὰ κριτήρια καὶ δὲ χρειάζεται παρὰ νὰ ἐπιμεληθεῖ περισσότερο τὸ ὕφος του γιὰ νὰ διακριθεῖ. Ἐντύπωση κάνει προπάντων, μέσα στὴν ἐποχὴ αὐτῆς τῆς γενικῆς ξενομανίας, ἡ πρόσκλησή του νὰ παρατήσουν οἱ συγγραφεῖς μας τὶς μιμήσεις καὶ νὰ στραφοῦν μὲ περισσότερη δίψα στὴν ἑλληνικὴ γῆ, στοὺς ἀνθρώπους τοῦ περιβάλλοντός μας. Εἶνε τόσο δύσκολο γιὰ μερικοὺς νὰ καταλάβουν πὼς λίγο παραπέρα ἀπὸ τὴν ἀντιγραφὴ βρίσκεται ἡ μετουσίωση. Ἂς ἐξακολουθήσει λοιπὸν ὁ κ. Ὡρολογᾶς. Δὲν εἶνε καὶ τόσο ἄσκοπη σήμερα ἡ δουλιὰ τοῦ κριτικοῦ.

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

ΟΛΑΙ ΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΟΥ

Συχνὰ ἀπὸ τὶς στῆλες τῶν ξένων περιοδικῶν καὶ τοῦ παγκοσμίου τύπου ἔγιναν συζητήσεις γιὰ τὴν ἀποστολὴ τοῦ συγγραφέως στὴν ἐποχή μας. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος ἔχει τὸ δικαίωμα, ὅταν εἶνε «φθασμένος» τόσο ἀπὸ τὸ κῦρος ποὺ τοῦ δίνει τὸ δημιουργικό του ἔργο καὶ ἡ φήμη του, νὰ ἀδιαφορήσῃ γιὰ τὰ προβλήματα τοῦ καιροῦ μας καὶ νὰ σταθῇ ἀμέτοχος ἢ ὀφείλει νὰ ἐκφέρῃ τὴ γνώμη του, ὅσο εἰλικρινὴς καὶ δυσάρεστη ἂν εἶνε, ὅσο κι' ἂν αὐτὴ ἀντιτίθεται στὰ παραδεδεγμένα; Ἔχει ὡς ἀποστολὴ τὴν ἐξυπηρέτηση τῆς τέχνης καὶ μόνον αὐτὴ ἢ πρέπει νὰ λάβῃ μιὰ «στάση» σὰν πνευματικὸς ὁδηγὸς μπρὸς στὰ πολιτικά, οἰκονομικά, κοινωνικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς του; Ἐρώτημα ποὺ δὲν βρῆκε ὡς τώρα τὴν ὁριστική του ἀπάντηση καὶ ποὺ ἴσως δὲν θὰ τὴν βρῇ ποτέ, ἀφοῦ οἱ γνῶμες τῶν συγγραφέων μὲ κῦρος καὶ προσωπικότητα εἶνε τόσο διαφορετικές.

Εἶνε πολλοί, καὶ ἰδίως ἀπὸ τὴ μεσαία τάξη, ποὺ θεωροῦν ὡς ἐγωϊστὴ τὸν συγγραφέα, ποὺ, κλεισμένος στὸ «γυάλινο πύργο» του, δημιουργεῖ τὸ ἔργο του, μακρυὰ ἀπὸ τὰ ρεύματα κι' ἀπὸ συζητούμενες ἰδέες τῆς ἐποχῆς του. Ἀμφισβητοῦν τὴν ἐπίδραση ποὺ μπορεῖ νἄχῃ πάνω στὶς μάζες, πάνω στὸ ἔθνος του, ποὺ, στὸν ταραγμένο καιρό μας, ὅπου τίποτα δὲν φαίνεται ἀποκρυσταλλωμένο, μάταια ζητεῖ τὴν εὐτυχία καὶ τὴν γαλήνη. Οἱ λογοτέχνες, οἱ ποιητές, πρὸ πάντων οἱ ὑποκειμενικοί, καταδικάζονται συχνὰ ἀπὸ τὰ πλήθη καὶ θεωροῦνται σὰν ἄνθρωποι ποὺ ζοῦνε μακρυὰ ἀπὸ τὸ σημερινὸ κόσμο ποὺ γυρεύει ὁδηγητὲς πνευματικοὺς καὶ κοινωνικούς. Ἡ ἀληθινὴ ὅμως τέχνη δὲν ἔχει σχέση οὔτε μὲ τὰ πολιτικά, οὔτε μὲ τὰ κοινωνικὰ ρεύματα. Ἀντικατοπτρίζει μίαν ἐποχὴ κατὰ τὸν δικό της τρόπο καὶ ἐπιδρᾷ σὲ μιὰ φυλή, σ' ἕνα ἔθνος, σ' ἕνα λαό, εἴτε ἔμμεσα, εἴτε ἄμεσα. Οἱ περίφημες καὶ φανταστικὲς ἐρωτικὲς ἱστορίες ὅπως τοῦ «Ρωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέττας», ὅπως τοῦ «Βερθέρου», ὅπως τῆς «Μανὼν Λεσκὼ» εἶχαν τὸν ἀντίκτυπό τους πάνω στὰ πλήθη κι' ὅμως στὰ ἔργα αὐτὰ οἱ συγγραφεῖς τους δὲν ξεκίνησαν οὔτε ἀπὸ πολιτικὲς πεποιθήσεις.

Ὅλοι οἱ πραγματικοὶ δημιουργοί, εἴτε μὲ τὸ στῖχο, εἴτε μὲ τὸ μυθιστόρημα, εἴτε μὲ τὸ θέατρο, ἀσχολοῦνται, ἐξετάζουν τὸν ἄνθρωπο ὡς ὑποκείμενο μέσα στὸ αἰώνιο γίγνεσθαι κι' ἀπὸ τὴν ἔρευνα αὐτὴ ξεπηδοῦν τὰ προβλήματα μιᾶς ἐποχῆς χωρὶς ὁ συγγραφεὺς νὰ εἶνε ἀναγκασμένος νὰ προσφέρῃ καὶ τὴ λύση τους. Ἐλεύθερος ὁ κάθε ἀναγνώστης, ὁ κάθε μελετητὴς νὰ συμπεράνῃ, ν' ἀντλήσῃ διδάγματα κι' ὠφέλεια. Ὁ δημιουργὸς δὲν εἶνε ὑποχρεωμένος ν' ἀποτείνεται στὰ πλήθη, στὶς μᾶζες, ἀλλὰ στὸν ἄνθρωπο ὡς μονάδα, ἀλλοιῶς δὲν θὰ ἦταν πραγματικὸς καλλιτέχνης. Ἀντλεῖ τὶς ἐμπνεύσεις του ἀπὸ τὴ ζωή, ἀλλὰ τὴ ζωὴ ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ τὴν δημιουργήσῃ κι' ὅταν τὸ κατορθώνει αὐτό, τότε κάνει ἔργο τέχνης, τότε εἶνε ἄξιος τῆς ἀποστολῆς του.

Τὰ προβλήματα ὀρθώνονται μπροστά μας. Οἱ συγγραφεῖς, καὶ οἱ πιὸ ὑποκειμενικοὶ ἀκόμα, δὲν παραμένουν ἀπαθεῖς. Ὅσοι δὲν κατέρχονται σὲ συζητήσεις, ὅσοι δὲν ἐκφράζουν τὴ γνώμη τους κατὰ τρόπο ἄμεσο, τὴν ἐκφράζουν ἔμμεσα, γιατὶ ὅσο κι' ἂν ἕνας πνευματικὸς δημιουργὸς θέλει νὰ κλεισθῇ στὸν ἑαυτό του δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ παρακολουθῇ τὴν ἐποχή του καὶ νὰ τὴν ἀντικατοπτρίζῃ σ' ὁλόκληρο τὸ ἔργο του. Καὶ οἱ σημερινοὶ συγγραφεῖς ὅλων τῶν ἐθνῶν, πρὸ πάντων οἱ Γάλλοι, οἱ Ἄγγλοι, οἱ Ἀμερικανοί, τόσο στὰ ἔργα τῆς φαντασίας τους ὅσο καὶ στὰ δοκιμιά τους, ἐρευνοῦν τὸν ἄνθρωπο καὶ δι' αὐτοῦ τὰ προβλήματα τοῦ αἰῶνος μας. Δὲ μελετοῦν ὅμως ἁπλῶς τὴν ἐποχή μας: προσπαθοῦν, καθένας μὲ τὸ ταλέντο του, μὲ τὶς δυνατότητές του, νὰ τὴν ἀναπλάσσουν, νὰ τὴν ἀναδημιουργήσουν, νὰ παρουσιάσουν στὸ σημερινὸν κόσμο ποὺ ἀναζητᾷ καιροὺς εὐτυχεῖς καὶ εἰρηνικούς, μιὰ μορφὴ ζωῆς μελλοντικῆς, ἕναν καθρέφτη ὅπου τὸ ἄτομο καὶ κατὰ συνέπεια καὶ ἡ ὁλότης θὰ μπορῇ νὰ ἀντικρύσῃ τὴν ἐπερχόμενην ἐποχή, στὴν καθολική της φόρμα, στὶς ἐπιδιώξεις της, ὅταν ἡ ἀνθρωπότης θὰ νοιώσῃ βαθύτατα πὼς ἡ ζωὴ εἶνε μέγα καλὸ καὶ πρῶτο. Τὴν εἰκόνα αὐτή, τὴν ἤρεμη, τὴ γαλήνια, τὴν εἰκόνα αὐτὴ ἑνὸς κόσμου δημιουργικοῦ σ' ὅλες τὶς ἐκφάνσεις του, ὁ δημιουργὸς συγγραφεύς, εἴτε ἔμμεσα, εἴτε ἄμεσα, χάρις στὴν προφητική του συχνὰ ἔμπνευση, τὴν τείνει στὰ ἀνήσυχα βλέμματα τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων ποὺ ζητοῦν καταφύγιο.

Ὁ ποιητής, ὁ μυθιστοριογράφος, ὁ θεατρικὸς συγγραφεύς, ὁ ζωγράφος, ὁ γλύπτης, ὁ μουσικός, δὲν ἀντλοῦν καθένας τὴν ἀξία τους ἀπὸ τὴν ἀναπαράσταση τῶν γεγονότων τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὰ σχόλιά τους πάνω σ' αὐτά. Τὴν ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν ἀναδημιουργία, ἀπὸ τὸ ἀνώτερο πνεῦμα ἑνὸς καινούργιου ἠθικοῦ κόσμου ποὺ προσφέρουν στὸ ἄτομο καὶ στὴν κοινωνία γενικώτερα. Χάρις στοὺς δημιουργούς, τοὺς μεγάλους πρὸ πάντων, ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρη, ποὺ στὴν ἐποχή μας δὲ βρῆκε τὴ γαλήνη της, θὰ ἀναζητήσῃ μέσα στὸ ἔργο τους τὰ μαθήματα ἐκεῖνα, τὰ ἀνώτερα διδάγματα, ποὺ θὰ τὴν ὁδηγήσουν στὸν δρόμο τῆς εὐτυχίας, τῆς γονιμότητος καὶ τῆς ἠθικῆς τάξεως. Ἔτσι θὰ ὠφεληθῇ βαθειὰ καὶ θ' ἀναγνωρίσῃ στοὺς δημιουργοὺς τοὺς πνευματικοὺς ὁδηγητές της, ποὺ εἴτε ἔμμεσα, εἴτε ἄμεσα, ἀποτείνονται πρὸς αὐτὴ καὶ πάντοτε ἐπιδροῦν στὴν ἐξέλιξή της.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ

Τὸ ΑΟΔΟ προκηρύσσει σήμερον ἕνα πανελλήνιον Διαγωνισμὸν Διηγήματος καὶ Ποιήματος, εἰς τὸν ὁποῖον ἠμποροῦν νὰ συμμετάσχουν ὅλοι οἱ νέοι ποὺ πιστεύουν ὅτι ἔχουν κάποιον τάλαντον ποιητοῦ ἢ διηγηματογράφου.

Εἰς τὸν διαγωνισμὸν αὐτὸν δὲν τίθεται κανεὶς περιορισμός. Οὔτε εἰς τὸ θέμα, οὔτε εἰς τὴν ἔκτασιν, οὔτε εἰς τὴν γλῶσσαν. ΤΕΣΣΑΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΣΣΑΡΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ, ποὺ θὰ θεωρηθοῦν τὰ καλλίτερα ἀπὸ ὅσα μᾶς ἀποσταλοῦν, ΘΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΟΥΝ κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας εἰς τὸ ΑΟΔΟ, ΜΕ ΤΑΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΩΝ τοῦ διαγωνισμοῦ μας.

Ἰδιαιτέρα παράκλησις : Τὰ χειρόγραφα νὰ εἶνε καθαρὰ καὶ ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ χάρτου.

ΣΤΙΧΟΙ ΠΟΥ ΣΥΓΚΙΝΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ

...ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ «ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ»

Φεύγει τὸ λαμπρὸ τ' ἀμάξι
στὴ βαθύσκια δημοσιά,
καὶ στὸ ἡλιόγερμα, χρυσά,
στράφτουν πέταλα δεκάξη.
Ἀπ' τὸ διάστημα τ' ὁλοϊσο,
σκόρπια φύλλα συρφετὸς
κι' ὁ φαιδρὸς ὁ κουρνιαχτὸς
ξεσηκώνονται ξοπίσω.

Κ' οἱ βασιλοποῦλες ταίρια
—μέσα κ' ἔξω. ἕνα σωρὸ—
σὰν κατ' ἄφαντο νερὸ
γύρωθε κρεμοῦν τὰ χέρια,
κατὰ τὸ νερὸ ποὺ τρέχει
ἀπ' τάχεῖλι τους, συρμή,
καὶ γοργὰ καὶ στὴ στιγμὴ
τὴν ἀκοή μας περιβρέχει.

Τ' ἄσπρα, ἀνάστροφα, τὰ σκιάδια
κύκλοι ἀνοίξανε φωτός·
τὰ μαλλιά, πλοῦτος χυτὸς
μὰ τῆς Εὐτυχίας τὰ χάδια.
Εἶχαν πρόσωπα ἀλλαγμένα
ἀπ' τ' ἄθῶα ξ εφωνητὰ
καὶ στελῶναν ἀνοιχτὰ
βαθειὰ μάτια δοξασμένα !

Σὲ μακρυνὸ σταυροδρόμι
ἐσκοντάψανε οἱ τροχοὶ
καὶ κατὰ τὴν ἐξοχὴ
ἔφευγε τ' ἀμάξι ἀκόμη,
μὲς στῶν κάμπων νὰ τὶς βγάλῃ
τὰ μουχρώματα, μαβειά,
σ' ἐρημιές, δεξιὰ - ζερβά,
κι' ὅθε ἡ μοναξιὰ ἡ μεγάλη......

Καὶ βαθειὰ (στὴ χρυσοσκόνη,
ποὺ ἔλαμψε ὅλη περισσὰ
τοῦ ἀμαξιοῦ ἡ ἁρματωσιὰ)
λές, στὸ πισινὸ τ' ἀξόνι,
σὰ σὲ σκέπη, ἢ σὲ στασίδι
ἕνας Φαῦνος καθιστὸς
λὲς κι' αὔλεύσε, γελαστός,
στὴ χαρά: «Καλὸ ταξίδι!»

(Ἀνέκδοτο)

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΗΛΑΡΑΣ (1771-1823)

Ὁ δικηγόρος καὶ δημοσιογράφος κ. Γ. Βαβαρέτος εἶχε μιὰ πρώτης τάξεως ἔμπνευσι καὶ μιὰ λαμπρὴ πρωτοβουλία, ποὺ τὸν τιμᾷ καὶ ὡς Ἠπειρώτην καὶ ὡς διανοούμενον. Φιλοδοξῶν νὰ χαρίσῃ στὴν ἑλληνικὴν βιβλιογραφίαν μιὰ τελειωτικὴ ἔκδοσι τῶν «Ἁπάντων» τοῦ μεγάλου συμπατριώτου του Ἰωάννου Βηλαρᾶ, δὲν ἐδίστασε οὔτε πρὸ τοῦ ὄγκου τῆς ἐργασίας, οὔτε πρὸ τῶν κόπων ποὺ θὰ τοῦ δημιουργοῦσε μιὰ τέτοια εὐγενικὴ προσπάθεια. Ἔτσι, κλεισμένος ἐπὶ μῆνες μέσα στὶς διάφορες βιβλιοθῆκες, ὅπου φυλλομετροῦσε παληὲς ἐφημερίδες καὶ περιοδικά, διαβάζοντας πᾶν ὅ,τι ἐγράφη γιὰ τὸν πρῶτο Ἕλληνα δημοτικιστή, κατατάσσοντας τὰ ἄφθονα στοιχεῖα, ἀνακαλύπτοντας νέα στοιχεῖα ἄγνωστα, καὶ συμβουλευόμενος τὸ πολύτιμον ἀρχεῖον ποὺ ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσίν του ἡ οἰκογένεια Βηλαρᾶ, ἐπέτυχε νὰ συγκεντρώσῃ εἰς ἕνα ὀγκώδη τόμον ἐκ 350 σελίδων ὅλα τὰ πεζὰ καὶ ἔμμετρα ἔργα τοῦ συγγραφέως τῶν «Ἐρωτικῶν» μαζὶ μὲ τὴν ἀνέκδοτη ἀλληλογραφία του, προλογίζων τὴν ὅλην ἔκδοσιν μ' ἕνα ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον βιογραφικὸν σημείωμα.

Ὁ Βηλαρᾶς, σύμφωνα μὲ τὶς πολύτιμες πληροφορίες ποὺ μᾶς δίνει ὁ κ. Βαβαρέτος, εἶνε ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀγωνιστὰς γιὰ τὴν ἐπικράτησι τῆς δημοτικῆς. Βάσις τῆς γλωσσικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Βηλαρᾶ ἦταν τὸ αὐτί. Ἤθελε τὴ δημοτικὴ γλῶσσα, γιατί χτυποῦσε ὄμορφα στὸ αὐτί. Τὸ πόσο πρόσεχε στὴ μουσικότητα τῶν λέξεων, φαίνεται ἀπὸ ἕνα γράμμα του πρὸς τὸν Καλαρᾶ, ὅπου γράφει: «Μακαρονίζεις κάπου-κάπου ἀκόμα. Γράφεις ν ἐκεῖ ποὺ δὲν χρειάζεται. Τόσο μοῦ συγχύζει τὸ αὐτί, ὁποῦ μοῦ φαίνεται σὰν ν' ἀκούω πὼς ξυοῦν μὲ τὸ νύχι κάνα γυαλί».

Τὶς πρωτότυπες γλωσσικές του θεωρίες, ὁ Βηλαρᾶς ἀνέπτυξε στὸ βιβλιαράκι του γιὰ τὴ «Ρομέηκη Γλόσα», στὶς ἐπιστολές του στὸν «Κολοκυθούλη» καὶ τὰ λοιπὰ πεζά του καὶ τὶς ἐφήρμοσε στὰ τραγούδια του καὶ στὴν ἐξαιρετικὴ μετάφρασι τοῦ Κρίτωνος, τοῦ Θουκυδίδη, τῆς Βατραχομυομαχίας. Θὰ γράφουμε ὅπως μιλοῦμε, ἔλεγε, καὶ θὰ καταργήσωμε τὴν ἱστορικὴ ὀρθογραφία. Στὴ «Μικρὴ ὁρμήνεια γιὰ τὰ γράμματα καὶ τὴν ὀρθογραφία τῆς ρωμαίικης γλώσσας» γράφει πὼς τὸ ἀλφάβητο τῆς ὁμιλουμένης ἔχει 23 ψηφία. Καταργεῖ τὸ ὠμέγα καὶ τὸ ὕψηλον καὶ μεταχειρίζεται τὸ γιῶτα μόνον γιὰ τοὺς διφθόγγους.

Ἡ ἐπίδρασις τῶν περὶ γλώσσης ἰδεῶν τοῦ Βηλαρᾶ ὑπῆρξε κολοσσιαία στὸ Σολωμό. Ὁ ποιητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Ὕμνου, γράφει ὁ Φ. Μιχαλόπουλος, αἰσθάνθηκε κατάπληξι ὄχι μόνον γιὰ τὶς ἰδέες τοῦ Βηλαρᾶ ποὺ διετυπώθησαν στὴ «Ρωμέηκη Γλόσα», ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν κλασικὴ δημοτικὴ διατύπωσι καὶ τοὺς ρυθμοὺς τῶν ποιημάτων του καὶ τὴν ἁπλούστευσι τῆς ὀρθογραφίας.

Τί ἦταν τὰ ποιήματα τοῦ Βηλαρᾶ; Λυρικὰ ἢ σατυρικά; Στὸ ζήτημα αὐτὸ ὑπάρχει μεγάλη διχογνωμία. Ὁ Σπ. Λάμπρος καὶ ὁ Ν. Δραγούμης τὸν θεωροῦν σατυρικόν. Ἀντιθέτως, ὁ Ροΐδης τὸν νομίζει λυρικόν. «Καὶ ὑπὸ λυρικὴν ἔποψιν, γράφει, ὀλίγους γνωρίζομεν λυρικοὺς καὶ παρ' αὐτοῖς ἀκόμη τοῖς Ἰταλοῖς, δυναμένους νὰ διαγωνισθῶσι περὶ γλυκύτητος πρὸς τὸν οὐχὶ ἀρκούντως ἐκτιμώμενον Βηλαρᾶν. Ἑκάστη αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ μύθου περιγραφὴ ἀποτελεῖ εἰκόνα ἀξίαν νὰ κοσμήσῃ ἀρχαῖον ἀγγεῖον.»

Λυρικὸς ἢ σατυρικὸς ὁ Βηλαρᾶς, ἕνα εἶνε τὸ γεγονός: Ὅτι τὰ ποιήματά του, ὅπως γράφει ὁ Παλαμᾶς στὸν πρόλογο τῆς πολυτίμου αὐτῆς ἐκδόσεως, «ἀποτελοῦν καὶ συμβολίζουν τὴ χαραυγὴ τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ τραγουδιοῦ. Ἡ γλῶσσα του, φράση, ζωγραφιὰ καὶ ρυθμός».

Θ.

✪

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Ἑπτανήσιοι Ἰατροὶ διακριθέντες εἰς τὴν Πολιτικὴν καὶ τὰ Γράμματα» εἶνε ὁ 6ος τόμος τῆς Ἑταιρείας πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑπτανησιακῶν Μελετῶν.

Ἔπειτα ἀπὸ τὶς «Κορφιάτικες Ἱστορίες» τοῦ κ. Μ. Θεοτόκη, τὴν «Ἑπτάνησον Πολιτείαν» τοῦ Ε. Λούντζη, τὴν Ἑπτανησιακὴν Δημοσίαν Οἰκονομίαν» τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Α. Ν. Ἀνδρεάδου, τὸν «Βοναπάρτη» στὰς Ἰονίους νήσους» τοῦ Ἐμμ. Ροδοκανάκη, ὁ νέος αὐτὸς τόμος τοῦ ἰατροδικαστοῦ κ. Λιμπεράτου ἀποτελεῖ ἀξιόλογον συμβολὴν εἰς τὴν Σπουδὴν τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑπτανήσου, διότι, πλὴν ἄλλων μᾶς καθιστᾷ γνωστὰς καὶ τὰς ὑπαρχούσας ἀνεκδότους διατριβὰς τινῶν τῶν βιογραφουμένων.

Ὁ συγγραφεὺς εἶνε γνωστὸς ἀπὸ πολλὰς μελέτας του διὰ τὴν Βενετοκρατουμένην καὶ Ἀγγλοκρατουμένην Ἑπτάνησον δημοσιευθείσας γαλλιστί.

ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΟΙ ΜΑΙΤΡ ΤΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

ΛΑΖΑΡΟΣ ΣΩΧΟΣ

Τὸ μικρὸ νησὶ τῆς Τήνου, δὲν μᾶς ἔδωσε μόνο τὸν Χαλεπᾶ, ποὺ γνωρίσατε στὸ προηγούμενο φύλλο· οὔτε ἕναν κολοσσὸ τῆς ζωγραφικῆς, ποὺ σᾶς παρουσιάζει ἡ ἀπέναντι στήλη σήμερα — τὸ Γύζη. Ἡ Τῆνος μαζὶ μὲ αὐτοὺς ἔδωκε καὶ τοὺς Σώχους, δυὸ ἀξιόλογους γλύπτες, τοὺς ὁποίους γνωρίζει ὄχι μόνον ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς, ἀλλὰ καὶ ἡ Εὐρώπη.

Ὁ Λάζαρος Σῶχος ἐγεννήθη στὰ 1862 στὰ Ὑστέρνια τῆς Τήνου. Τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς γλυπτικῆς ἔλαβε ἀπὸ τὸν περίφημο τότε γλύπτη Δρόση, Διευθυντὴ τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν. Κι' ἐπειδὴ εἶχε σημαντικὴ ἐπίδοσι στὴ γλυπτική, ἀπεστάλη τὸ 1881 ὡς ὑπότροφος τοῦ Κράτους εἰς τὸ Παρίσι, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του, εἰς τὴν ἐκεῖ Σχολὴν τῶν Καλῶν Τεχνῶν. Τὸ ρωμαλέο ταλέντο του γρήγορα τὸν ἀνέδειξε, ὥστε σὲ πολὺ μικρὸ διάστημα ὁ Σῶχος νὰ γνωρισθῇ πλατύτερα, νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ νὰ τύχῃ μεγάλων τιμῶν. Ἔτσι στὴν ἀρχὴ βραβεύεται εἰς τὰ 1890 ἡ «Μοῦσα ἐπιστρέφουσα εἰς τὴν Ἀκρόπολιν», γλυπτικὸν ἔργον, ἐμπνευσμένον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν ὁποίαν ὅλο τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς του στὸ Παρίσι ἐνοστάλγει καὶ ἐλάτρευε ὁ Σῶχος.

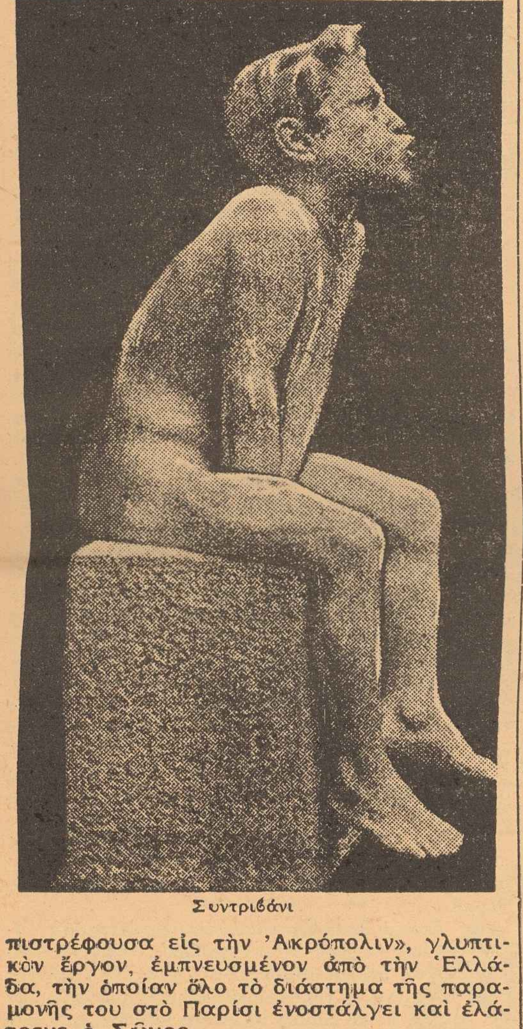

Συντριβάνι

Ἐν τῷ μεταξὺ κηρύσσεται ὁ Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος (1897). Καὶ ὁ θερμὸς πατριώτης Λάζαρος Σῶχος νομίζων ὅτι εἶνε μοναδικὴ εὐκαιρία νὰ δείξῃ μὲ τοὺς ἄλλους συμπατριώτας του τοῦ Παρισιοῦ πόσον ἀγαποῦν τὴν Ἑλλάδα, πρωτοστατεῖ εἰς τὸν καταρτισμὸν ἐθελοντικοῦ σώματος μὲ τὸ ὁποῖον κατέρχεται διὰ νὰ λάβῃ μέρος καὶ νὰ πολεμήσῃ. Μεταξὺ ἄλλων, ἔλαβε μέρος μὲ τὸ Σῶμα τοῦτο καὶ εἰς τὴν μάχην τῆς Δομοκοῦ. Ἀλλ' ὁ πόλεμος τελειώνει γρήγορα καὶ ὁ Σῶχος ἐπιστρέφει καὶ πάλιν εἰς τὸ Παρίσι. Ἐκεῖ ἐργάζεται τώρα γιὰ μερικὲς παραγγελίες ποὺ θὰ τιμήσουν τὸ ὄνομά του καὶ θὰ τὸ καταστήσουν ἀθάνατον: κάμνει τὴν προτομὴν τοῦ Κοραῆ, ἕνα διακοσμητικὸν σύμπλεγμα — παραγγελίαν τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας — καὶ ἄλλα. Ταὐτοχρόνως ἐργάζεται καὶ ἔργα διὰ τὰς Ἀθήνας τὸ μνημεῖον τοῦ Συγγροῦ, τοῦ Μελᾶ, τοῦ Μυστριώτου, τοῦ Κολοκοτρώνη (τὸ πρόπλασμα τοῦ ὁποίου ἐξέθεσε εἰς τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν ὀλίγον προτοῦ κατέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸ ἐθελοντικὸν σῶμα καὶ τὸ ὁποῖον ἐβράβευσε μὲ χρυσοῦν βραβεῖον ἐκεῖ καὶ διὰ χρυσοῦ ὁμοίως εἰς τὴν Ρώμην, ἡ Ἀκαδημία Καλῶν Τεχνῶν). Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ φήμη τοῦ ταλέντου του ἔχει ἁπλωθεῖ παντοῦ. Καὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις τὸν προσκαλεῖ νὰ ἔλθῃ στὴν Ἑλλάδα. Τοῦ ἀνατίθεται τότε ἡ ἀναστήλωσις τοῦ Λέοντος τῆς Χαιρωνείας, ἡ ἐπιτήρησις τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ὀλυμπίας καὶ μετὰ μικρὸν διορίζεται καθηγητὴς τῆς Γλυπτικῆς εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Καλῶν Τεχνῶν. Δυστυχῶς ὅμως γιὰ ὀλίγον διάστημα. Διότι τὸ 1911 ἀπέθανε προτοῦ δημιουργήσῃ ὅλο τὸ ἔργον ποὺ ὁ ἴδιος εἶχε ὀνειρευθεῖ καὶ λαχταρήσει.

Μ.

Η ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΤΕΧΝΗ

Ἀπὸ τὶς ἐνδυμασίες εἶνε εὐκολώτερο νὰ καταλάβει κανεὶς πῶς ἡ Ἑλληνικὴ λαϊκὴ τέχνη εἶνε ἡ ἔκφρασις τοῦ συνόλου μιᾶς μεγάλης ὁμάδος, τῆς ὁποίας μέρη εἶνε οἱ τοπικὲς ὁμάδες. Στὴν φορεσιὰ εἶνε εὐκολώτερο νὰ διακρίνῃ κανεὶς τὴν ἰδιαίτερη ἔκφραση τῶν χαρακτηριστικῶν τοπικῶν μορφῶν, νὰ ἐξακριβώσῃ τὴ θέληση τῆς ὁμάδας, τὶς τοπικὲς συνθῆκες, τὴ συντηρητικότητα, τὴν πατροπαράδοτη αἰσθητική, τὴν καλαισθησία τῆς ἱστορικῆς ζωῆς μὲ τὴν ἐξέλιξή της.

Ἐκ πρώτης ὄψεως οἱ Ἑλληνικὲς φορεσιὲς φαίνονται πὼς δὲν ἔχουν τίποτε τὸ κοινὸ μὲ ἀρχαιότερες ἐποχές, μολαταῦτα ἂν τὶς ἐξετάσει κανεὶς λεπτομερέστερα καὶ ἀναλυτικώτερα κρατοῦν ἄπειρα στοιχεῖα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὶς πιὸ ἀπομεμακρυσμένες ἐποχές.

Ἡ γυναικεία φορεσιὰ ἀναγομένη μᾶλλον στὴν οἰκιακὴ τέχνη, παρὰ τὴν ἐργαστηριακή, διατήρησε τὴν πατροπαράδοτη μορφή της καὶ διακόσμηση ἀπὸ τὴν ἀνδρικὴ φορεσιὰ ποὺ, κατασκευαζομένη σχεδὸν πάντα ἀπὸ εἰδικοὺς τεχνίτας, παρεκλίνει εὐκολώτερα ἀπὸ τὸν πατροπαράδοτο τύπο. Ἡ γυναῖκα ποὺ ταξιδεύει πολὺ σπάνια διατηρεῖ μὲ πιότερη συντηρητικότητα τὸ τοπικὸ φόρεμά της μαζὶ μὲ ὅλες τὶς ἄλλες παραδόσεις, ἐνῷ οἱ ἄνδρες ποὺ ταξιδεύουν συχνότερα καὶ ἔρχονται σὲ πολὺ εὐρύτερη ἐπικοινωνία μὲ ξένους, μεταβάλουν πολὺ εὐκολώτερα τὴν περιβολή τους. Γενικῶς παρατηρεῖται στὴ γυναικεία φορεσιὰ ἕνας πλοῦτος καὶ μία ποικιλία ἀπείρως μεγαλύτερη παρὰ στὴν ἀνδρική. Ἔτσι π. χ. ἡ Κρήτη, ἡ Κύπρος, ἡ Ἀμοργός, ἡ Σκύρος διετήρησαν ἡ κάθε μία ἀπὸ ἕνα μόνο τύπο ἀνδρικῆς φορεσιᾶς, ἐνῷ στὰ ἴδια αὐτὰ νησιὰ συναντᾶται πολὺ μεγαλύτερος πλοῦτος καὶ ποικιλία ἀπὸ γυναικεῖες φορεσιές.

Ἡ κ. Χατζημιχάλη

Ὅλα τὰ ἐξαρτήματα τῆς φορεσιᾶς, ἀπὸ τὸ κάλυμμα ὡς τὰ ὑποδήματα γίνονται ἀρχικῶς ἐπὶ τόπου, καθὼς καὶ ὅλα τὰ χρειαζούμενα ὑλικά, πρᾶγμα ποὺ συμβαίνει ἀκόμη καὶ σήμερα μεταξὺ τῶν νομαδικῶν φυλῶν, τῶν τσοπάνιδων πληθυσμῶν καὶ στὰ κάπως παράμερα χωριά. Μὲ τὸν καιρὸ καὶ τὴν εἰσαγωγὴ νέων συνηθειῶν καὶ βιωτικῶν συνθηκῶν ὡρισμένα τμήματα τοῦ φορέματος μεταβάλλονται καὶ προσθέτονται ἄλλα: ζῶνες, τσεμπέρια, σειρήτια, μαντήλια ποὺ προέρχονται ἀπὸ διάφορα ἐμπορικὰ κέντρα.

Τὰ ὑφάσματα τῆς ξενικῆς προελεύσεως χρυσοκέντητα, βαριὰ μεταξωτά, βαμβακερά, ποὺ χρησιμοποιοῦνται κατὰ προτίμηση στὰ φορέματα τῶν νησιῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ πολὺ λιγώτερο στῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος, προέρχονται ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ κέντρα τῆς Ἀνατολῆς ἢ τῆς Δύσεως. Οἱ φορεσιὲς τῶν νησιῶν τῆς Ἠπείρου, τῶν πόλεων τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τῆς Μακεδονίας, τῆς Πελοποννήσου καὶ πολλὲς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἶνε οἱ περισσότερες γινομένες ἀπὸ πλούσια μεταξωτά, βελουδένια, τσόχινα καὶ λινομέταξα ὑφάσματα.

Πολλὲς ἀπ' αὐτὲς εἶνε στολισμένες μὲ πλούσια κεντήματα καὶ περιλαμβάνουν πολύτιμους ἐπενδύτες, γεμάτους χρυσὰ κεντήματα, καμωμένα μὲ χρυσὰ ἢ ἀργυρὰ σειρήτια ραμμένα πάνω στὸ ὕφασμα. Ἄλλες πάλι ἔχουν ἐπενδύτες κεντημένους μὲ χρυσὰ ἢ ἀσημένια νήματα ἢ σύρματα. Ἡ τέχνη αὐτὴ τοῦ κεντήματος παρουσιαζόταν ὑπὸ τὶς δύο αὐτὲς μορφὲς κατὰ τὴν βυζαντινὴ ἐποχή. Γνωστὴ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιότητα καὶ τὴ ρωμαϊκὴ ἐποχή, στὴν ἀνατολικὴ λεκάνη τῆς Μεσογείου, ἔφερε κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους τὸ ὄνομα «χρυσορραπτική».

Πολὺ πλατιὰ διαδομένη στὴ διακόσμηση τῶν ἐπενδυτῶν ἡ τέχνη αὐτὴ ἐδημιούργησε πολυάριθμα τοπικὰ μοτίβα ποὺ εἶχαν ἰδιαίτερα ὀνόματα σὲ κάθε τόπο καὶ στὸ τέλος ἀναπτύχθηκε μέσα στὰ ἐργαστήρια. Ὑπῆρχαν πολλὰ τέτοια ἐργαστήρια σὲ διάφορα μέρη τῆς χώρας ποὺ ἐκτελοῦσαν διάφορες ἐργασίες πάνω σὲ κάθε εἶδους φορέματα.

Ἰδιαιτέρα, ὑπῆρχε πρὸ πενῆντα χρόνια ἀκόμη, στὰ Γιάννενα, τὸ ξακουστὸ ἐργαστήρι τοῦ Κώστα Μπίτσιου, ποὺ ἔκανε ἀποκλειστικὰ χρυσοκέντητα φορέματα. Κάθε χρόνο ἔβγαιναν ἀπ' αὐτό, ὡς χίλια φορέματα καὶ στέλνονταν σ' ὅλη τὴ Βαλκανικὴ Χερσόννησο καὶ ὡς τὴν Βοσνία. Καὶ ἐκτελοῦνταν σύμφωνα μὲ τοὺς ὡρισμένους τύπους ποὺ εἶχαν περάσει στὴ χώρα τοῦ πορορισμοῦ τους.

Σ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὸ πάντων πάνω στὰ βουνά, ὅπου τὰ μάλλινα προτιμῶνται ἀπὸ τὰ μεταξωτά, σὰν πιὸ ζεστά, τὸ γυναικεῖο φόρεμα τὸ σχολιάτικο. Τὸ καθημερινὸ φόρεμα, ἂν καὶ καμωμένο πιὸ ἁπλά, καὶ ἀπὸ πιὸ κοινὰ ὑφάσματα, διατηρεῖ αὐστηρότατα τὸν πατροπαράδοτο τύπο. Τὰ πολυτελῆ ὑφάσματα καὶ τὰ διάφορα διακοσμητικὰ ἐξαρτήματα, ποὺ συχνὰ εἶνε πιότερα ἀπὸ ὅσο πρέπει συναντῶνται πάντα στὰ σχολιάτικα φορέματα.

Πολλὲς καὶ ποικίλες οἱ ἑλληνικὲς φορεσιὲς παρουσιάζουν ἀπειρία προτοτύπων μορφῶν. Ὁ κάθε τόπος, ἡ κάθε ἐπαρχία παρουσιάζει ἀπὸ ἕνα ἰδιαίτερο τύπο γυναικείας φορεσιᾶς, γιὰ τὶς καθημερινὲς καὶ γιορτές. Ἔτσι, ὄχι μόνο τὸ βουνήσιο φόρεμα διαφέρει ἀπὸ τὸ καμπίσιο, παρὰ καὶ τὸ βουνήσιο τῆς Θεσσαλίας διαφέρει ἀπὸ τὸ βουνήσιο τῆς Ἠπείρου.

Ἐπίσης σὲ κάθε νησὶ ἡ φορεσιὰ εἶνε διαφορετικὴ ἀπὸ τῶν γειτονικῶν νησιῶν. Ἡ φορεσιὰ π. χ. τοῦ Τρίκερι εἶνε ὁλωσδιόλου διαφορετικὴ ἀπὸ τῆς Σκιάθου παρὰ τὰ κοινά τους στοιχεῖα· τὸ πολύπτυχο φουστάνι, τὸ μποῦστο, τὸ πανωκόρμι καὶ τὰ πλούσια ὑφάσματα. Καὶ στὸ ἴδιο νησί, βρίσκομε κάποτε τρία ἢ τέσσερα πρωτότυπα φορέματα.

Τὰ ντόπια ὑφάσματα μὲ τὰ φαντά τους κεντίδια, τὰ ἄπειρα διακοσμητικὰ μοτίβα μιᾶς ἀφάνταστης ποικιλίας σχεδίων χρωμάτων καὶ ἐκτελέσε ων, τὰ πρωτότυπα καλύμματα, ὁ τρόπος τοῦ δεσίματος τοῦ κεφαλομαντήλου, ὅλα εἶνε ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς ἑλληνικῆς λαϊκῆς τέχνης.

Τὸ κοινὸ στοιχεῖο τῆς Ἑλληνικῆς φορεσιᾶς ἀνδρικῆς καὶ γυναικείας εἶνε τὸ ποκάμισο. Τὸ ποκάμισο ὅμως τοῦτο δὲν εἶνε ἀσπρόρουχο, παρὰ μέρος τῆς ἐνδυμασίας. Χρησιμοποιεῖται, ἐξ ἄλλου σ' ὅλη τὴ Βαλκανικὴ Χερσόνησο καὶ ἡ προέλευσή του, μπορεῖ ν' ἀποδοθῇ καὶ σὲ πολὺ παλαιότερα χρόνια.

ΑΓΓ. ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ

Ἀργυροχοϊκὰ ἔργα Ἠπείρου τοῦ Ὀρφανοτροφείου Γεωργίου Σταύρου

ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΥΖΗΣ

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ μεγάλου Ἕλληνος ζωγράφου Νικολάου Γύζη οὔτε συνήθης ὑπῆρξεν, οὔτε ἀποκλειστικῶς στενοῦ περιβάλλοντος. Ὅσοι ἐμελέτησαν εὐρύτερον τὴν ζωγραφικήν, θὰ γνωρίζουν ὅτι ἡ συμβολὴ τοῦ Γύζη εἰς τὴν Γερμανικὴν Τέχνην ὑπῆρξε τέτοια, ὥστε αὐτὴ μὲν νὰ διαπλασθῇ καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἄλλες, νεώτερες κατευθύνσεις, ἡ πτωχὴ δὲ καὶ ἀνύπαρκτη ἕως τότε ἑλληνικὴ ζωγραφικὴ νὰ σταδιοδρομήσῃ, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν Γύζην. Διότι πρὶν ἀπὸ τὸν Νικόλαον Γύζην, ἑλληνικὴ ζωγραφικὴ δὲν ὑπῆρχεν. Ὁ Γύζης, ἐγκατασταθεὶς εἰς τὸ Μόναχον καὶ τυχὼν τιμητικῶν διακρίσεων ἀπὸ τὸ γερμανικὸν ἔθνος, διέμεινε ὅλο τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του ἐκεῖ, ἐπισκεφθεὶς μόνον δύο φορὰς (1873 καὶ 1895) τὴν Ἑλλάδα. Καὶ τότε πάλιν διὰ μικρὸν διάστημα...

Καὶ ὁ Γύζης ὑπῆρξε γέννημα τῆς Τήνου· ἐγεννήθη στὸ Σκλαβοχῶρι της τὴν 1ην Μαρτίου τοῦ 1842 ἀπὸ πατέρα ξυλουργόν, ὁ ὁποῖος ἐγκατεστάθη εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπὸ ἀνάγκην ἐξευρέσεως ἐργασίας.

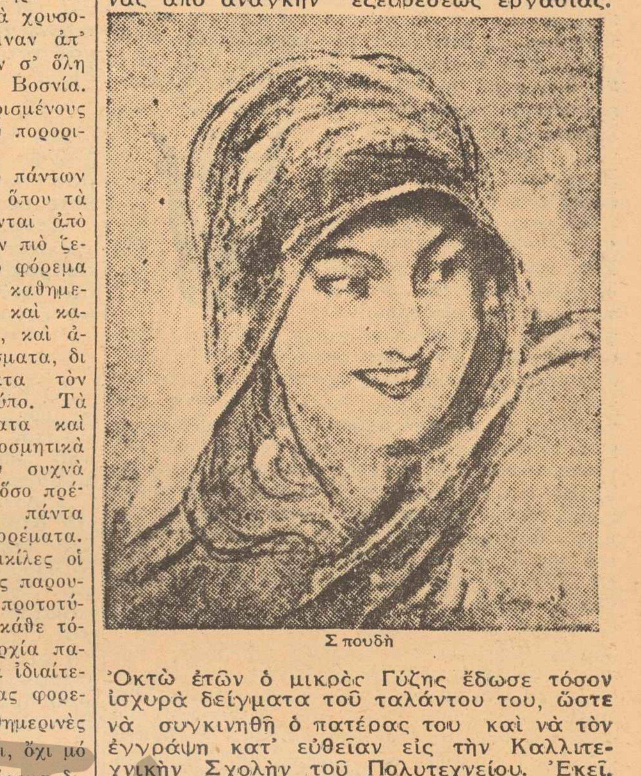

Σπουδή

Ὀκτὼ ἐτῶν ὁ μικρὸς Γύζης ἔδωσε τόσον ἰσχυρὰ δείγματα τοῦ ταλάντου του, ὥστε νὰ συγκινηθῇ ὁ πατέρας του καὶ νὰ τὸν ἐγγράψῃ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν Καλλιτεχνικὴν Σχολὴν τοῦ Πολυτεχνείου. Ἐκεῖ, διακριθεὶς διὰ τὴν ἀγάπην του εἰς τὴν ζωγραφικήν, ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τοῦ φιλοτέχνου καὶ πλουσίου συμπατριώτου του Νάζου, δι' ἐνεργειῶν τοῦ ὁποίου ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας τὸν ἀπέστειλεν εἰς τὸ Μόναχον νὰ σπουδάσῃ. Ἔκτοτε (1865) τὸν ἐκέρδισε διὰ παντὸς ἡ Γερμανία, ἡ ὁποία ἔγινε ἡ δευτέρα του πατρίς. Διότι ὁ Γύζης, σταδιοδρομήσας λαμπρὰ εἰς τὸ Μόναχον, παρέμεινεν ἐκεῖ. Ἀργότερα ὑπανδρεύθη τὴν Ἀριάδνην Νάζου, (θυγατέρα τοῦ προστάτου του) καὶ ἀπέκτησε μὲ αὐτὴν 4 τέκνα.

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ Γύζη καὶ ἡ μεγάλη του τέχνη, ἐκτιμηθεῖσα ὅπως ἥρμοζε, ἔγινε στόχος ἐξαιρετικῶν τιμῶν. Ὁ Γύζης διωρίσθη ἐνωρίτατα καθηγητὴς εἰς τὴν Ἀνωτάτην Ἀκαδημίαν Καλῶν Τεχνῶν.

Ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ του ἀρχίζει ἡ μεγάλη δημιουργία τοῦ Γύζη. Ἔχων συναίσθησιν ὅτι ὤφειλε νὰ ἐργασθῇ διὰ νὰ φανῇ ἀντάξιος τῆς τιμῆς ποὺ τοῦ ἔγινε, ἐξυπηρετῶν οὕτω καὶ Τέχνην καὶ Πατρίδα, ὁ Γύζης ἀφοσιώνεται εἰς τὴν ἐργασίαν του. Καὶ δημιουργεῖ μίαν ἄλλην, νέαν τέχνην, τὴν τέχνην «του». Διότι πράγματι ὁ Γύζης ὑπῆρξεν ἕνας μεγάλος δημιουργός. Τὸ ἔργον του φέρει παντοῦ τὴν σφραγίδα τῆς μεγάλης του προσωπικότητος, τὸ σκορπισμένο ἐδῶ κι' ἐκεῖ, ὅσο καὶ τὰ μεγάλα ἀριστουργήματά του ποὺ στολίζουν Μουσεῖα καὶ ἰδιωτικὲς πινακοθῆκες. Ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα ποὺ ἄφησαν τὰ γνωστότερα εἶνε: «Ἡ δόξα τῶν Ψαρρῶν», «Πνεῦμα τοῦ πόνου», «Ὀλυμπιονίκης», «Ἱστορία», Παιδομάζωμα» «Κρυφὸ Σχολεῖο», «Ἡ ἀποθέωσις τῆς Βαυαρίας», «Τὸ δίπλωμα τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγώνων» κ. ἄ. Χαρακτηριστικὰ ἐπίσης τὰ σχέδια καὶ αἱ σπουδαί του. Εἰς τὰ 1873 ὁ Γύζης ἦλθε στὴν Ἑλλάδα, ἔνδοξος πλέον, γιὰ νὰ ἐργασθῇ καὶ ἔμενε ἕνα διάστημα σ' ἕνα διαμέρισμα παρὰ τὴν ὁδὸν Θεμιστοκλέους. Πρῶτα ἔργα του ἐδῶ ὑπῆρξαν τὰ πορτραῖτα τῶν γονέων του. Ἀμέσως μετὰ μετέβη εἰς τὰ Μέγαρα ἀπ' ὅπου ἔφερεν εἰς φῶς ἀριστουργήματα συνθέσεων.

Ὁ Γύζης ἀπέθανεν εἰς τὸ Μόναχον τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1901, βυθίσας εἰς πένθος τὴν δευτέραν του πατρίδα, καὶ κοντὰ εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν κόσμον ὁλόκληρον τῶν φιλοτέχνων.

Β.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ

Ἡ συναυλίες τῆς ραδιοφωνικῆς ὀρχήστρας τοῦ ἑλληνικοῦ σταθμοῦ, μὲ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ἀντ. Εὐαγγελάτου, γίνονται τακτικὰ κάθε Τρίτη καὶ Παρασκευὴ τὸ βράδυ. Ἔτσι, ἀκούσαμε τὴν Τρίτη, 21 Ἰουνίου, τὴν Ἡρωϊκὴ Συμφωνία τοῦ Μπετόβεν, τὸ «Θρῦλο» τοῦ Σιμπέλιους καὶ δυὸ κομμάτια ἀπὸ τὴ «Φλώρα Μιράμπιλις» τοῦ Σαμάρα, τὸ «Χορὸ τῶν λουλουδιῶν» καὶ τὸ «Χορὸ τῶν πνευμάτων». Τὴν Παρασκευή, 24 Ἰουνίου, τὴν «Ἀκαδημαϊκὴ Εἰσαγωγὴ» τοῦ Μπράμς, τὴ Στρατιωτικὴ Συμφωνία τοῦ Χάϋδν, τὴν Ἀλγερινὴ Σουΐτα τοῦ Σαὶν-Σὰνς, «Μιὰ νύχτα στὸ φαλακρὸ βουνὸ» τοῦ Μουσσόργκσκυ καὶ τὴν «Ἐλεγειακὴ Φαντασία» τοῦ Ἕλληνα μουσουργοῦ κ. Κουντούρωφ.

Στὶς 3 Ἰουλίου στὶς 9 καὶ 15′ θ' ἀκούσουμε ρεσιτὰλ τραγουδιοῦ ἀπὸ τὴν κ. Ἀλεξάνδρα Μαντζουλίνου.

*

— Οἱ ἀρχιτραγουδισταὶ (Μάϊστερσιγκερ) τῆς Νυρεμβέργης τοῦ Ριχάρδου Βάγνερ.

Πολλὲς πόλεις τῆς Γερμανίας ἑορτάζουν τὴν 125η ἐπέτειο ἀπὸ τὴ γέννησι τοῦ Βάγνερ μὲ ὑποδειγματικὲς ἐκτελέσεις τῶν μουσικῶν του δραμάτων. Στὴ Νυρεμβέργη ὁ ἑορτασμὸς ἔγινε στὶς 23 Ἰουνίου μὲ τὴν ἐκτέλεσι τῶν «Μάϊστερσιγκερ» ποὺ εἶνε τὸ μεγαλοπρεπέστερο ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Βάγνερ. Μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ τοῦ Μονάχου. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου εἶνε ἡ ἀκόλουθη:

Ὁ νέος ἱππότης Βάλτερ φὸν Στόλτσιγγ ἀγαπᾶ τὴν Εὔα, τὴν κόρη τοῦ χρυσοχόου Πόγκνερ. Ὁ πατέρας της ὅμως ἔχει ἀποφασίσει νὰ τὴν δώση γιὰ γυναῖκα σὲ ὅποιον κερδίση τὸ βραβεῖο στὸν μουσικὸν ἀγῶνα τῶν Μάϊστερσιγκερ τῆς Νυρεμβέργης. Ὁ Βάλτερ προσπαθεῖ νὰ γίνη δεκτὸς στὸ σωματεῖο τῶν Ἀρχιτραγουδιστῶν γιὰ νὰ λάβη μέρος στὸν ἀγῶνα, τὸν ἀπορρίπτει, ὅμως, τὸ συνάφι, ὅταν τὸν ἀκούη νὰ τραγουδῆ καὶ νὰ παραβαίνη τοὺς αὐστηροὺς μουσικοὺς κανόνες. Ὁ Βάλτερ ἀπελπισμένος, ἀποφασίζει νὰ φύγη κρυφὰ μὲ τὴν Εὔα, ποὺ τὸν ἀγαπᾶ κι' ἐκείνη. Ὅμως ὁ ἀρχιτραγουδιστὴς Χὰνς Σὰξ, ὁ παπουτσῆς, ποὺ τοῦ ἄρεσε τὸ τραγοῦδι τοῦ Βάλτερ, μ' ὅλα τὰ λάθη του, ἀποφασίζει νὰ τὸν βοηθήση, μολονότι κι' αὐτὸς ἀγαπᾶ κρυφὰ τὴν Εὔα μὲ τὴν αὐταπάρνησι καὶ τὴν ἀφοσίωσι ἑνὸς ἡλικιωμένου, ποὺ ξέρει πὼς δὲν εἶνε γι' αὐτὸν ἡ μικρούλα. Ἐμποδίζει τὸ ζευγάρι νὰ φύγη κρυφά, μαθαίνει ὅμως στὸν Βάλτερ νὰ τραγουδᾶ σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῆς τέχνης. Ἔτσι, τοῦ Ἅϊ-Γιαννιοῦ, ποὺ γίνεται ὁ μεγάλος μουσικὸς ἀγώνας, ὁ Βάλτερ ψάλλει τὸ τραγοῦδι του μπροστὰ στὸ συναγμένο λαὸ καὶ στὸ συνάφι τῶν Μάϊστερσιγκερ, ποὺ, τὸν ἀνακηρύττουν νικητὴ καὶ κερδίζει ἔτσι τὸ χέρι τῆς ἀγαπημένης του.

*

ΧΡΥΣΑ ΛΟΓΙΑ

Δὲν εἶσαι μονάχος σου στὴ γῆ. Νὰ εἶσαι λοιπὸν μετριόφρων. Δὲν ἔχεις στοχασθεῖ οὔτε ἀνακαλύψει τίποτα ποὺ νὰ μὴν τὸ ἔχουν στοχασθεῖ καὶ ἀνακαλύψει ἄλλοι πρὶν ἀπὸ σένα. Κι' ἀκόμα κι' ἂν συνέβαινε ἕνα τέτοιο, θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ λογαριάζης σὰ δῶρο τοῦ οὐρανοῦ, ποὺ ἔχεις χρέος νὰ τὸ μοιραστῆς μὲ τοὺς ἄλλους.

— Πρέπει νὰ ἐπιβάλης στὸν ἑαυτό σου νὰ γνωρίσης τὰ κυριώτερα ἔργα τῶν μεγάλων διδασκάλων.

— Μὴ χάνης καμμιὰ εὐκαιρία νὰ κάνης ὁμαδικὴ μουσική, νὰ παίζης μουσικὴ κάμαρας, κουαρτέτα, σονάτες γιὰ δυὸ ὄργανα, κ.τ.λ. Ἔτσι θ' ἀποκτήση τὸ παίξιμό σου περισσότερη ἑνότητα καὶ ζωή. Νὰ συνοδεύης, ὅποτε μπορεῖς, τοὺς τραγουδιστάς.

— Δὲν θὰ ὑπῆρχε ὀρχήστρα ἂν ὅλοι οἱ καλλιτέχνες ἤθελαν νὰ εἶνε πρῶτα βιολιά. Ἄφινε λοιπὸν σὲ κάθε μουσικὸ τὴ θέσι του.

— Ἡ ἱστορία τῆς μουσικῆς μαζὶ μὲ τὴ βαθειὰ γνῶσι τῶν ἔργων τῶν μεγάλων διδασκάλων ὅλων τῶν ἐποχῶν, θὰ σὲ γιατρέψη γρήγορα ἀπὸ τὴν ξιππασιὰ καὶ τὴν αὐτοϊκανοποίησί σου.

— Μόνο σὲ κεῖνον ποὺ εἶνε ἐξοικειωμένος μὲ τὸν κανῶνα ἐπιτρέπεται νὰ τὸν παραβαίνη κάποτε, γιατὶ μόνο αὐτὸς μπορεῖ, στὴν περίπτωσι αὐτή, νὰ ξέρη πὼς ὁ κανώνας δὲν ἀρκεῖ.

ΓΚΡΕΤΡΥ

*

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ διάσημος Αὐστριακὸς βιολιστὴς Ἰωσὴφ Χελμεσμπέργκερ, ποὺ πέθανε στὰ 1893, ἦταν φημισμένος καὶ γιὰ τὸ τσουχτερό του πνεῦμα. Σὲ κάποια συναναστροφή, ἕνας μεσόκοπος κωμωδιογράφος μιλοῦσε δυνατὰ καὶ γελοῦσε ὅλη τὴν ὥρα ποὺ ἔπαιζε ὁ Χελμεσμπέργκερ βιολί. Ὅταν τελείωσε τὸ κομμάτι του ὁ Χελμεσμπέργκερ πλησιάζει τὸ συγγραφέα καὶ τοῦ λέει:

— Αὐτὸς ὁ τρόπος δὲν ἦταν διόλου εὐγενικός. Ἐγὼ εἶμαι πιὸ καλοαναθρεμμένος. Χθὲς ἤμουν στὴν κωμωδία σας καὶ σᾶς βεβαιώνω πὼς δὲν γέλασα καθόλου.

★

Ὁ γυιὸς τοῦ Χελμεσμπέργκερ ἦταν συνθέτης. Ὅταν κάποιος μουσικὸς τῆς ὀρχήστρας ἔκαμε τὴν παρατήρησι ὅτι στὴν τελευταία του ὀπερέττα, ποὺ εἶχε πολλὴ ἐπιτυχία, εἶχε πάρει πολλὰ ἀπὸ τὸν Μόζαρτ, ὁ πατέρας ἀπήντησε:

— Μήπως ξέρεις κανέναν καλύτερον ἀπὸ τὸν ὁποῖον θἄξιζε νὰ πάρη;

ΠΩΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ

Ὁ ΜΠΡΑΜΣ, ὁ μεγάλος Γερμανὸς συνθέτης, ποὺ οἱ Γερμανοὶ τὸν τοποθετοῦν στὴν ἴδια γραμμὴ μὲ τὸν Μπὰχ καὶ τὸν Μπετόβεν, διαπιστώνει ὅτι ἡ μουσικὴ ἰδέα, ἀφοῦ συλληφθῆ μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς, ὁλοένα ἀναπτύσσεται καὶ ἁπλώνεται:

«Ὅταν ἔχω βρῆ τὴν πρώτη φράσι ἑνὸς τραγουδιοῦ, μπορῶ νὰ κλείσω τὸ βιβλίο μου, νὰ βγῶ ἔξω περίπατο καὶ νὰ ξαναρχίσω νὰ δουλεύω ἀπάνω σ' αὐτὴ ἔπειτα ἀπὸ μῆνες. Ἡ ἰδέα δὲν ἔχει χαθῆ. Ὅταν ξαναπιάνω τὸ θέμα, ἔχει πάρει κιόλας μορφὴ καὶ τότε μπορεῖ νὰ προχωρήση ἡ ἐργασία».

✪

Γιὰ τὸν ΣΟΥΜΠΕΡΤ, τὸ δημιουργὸ τοῦ Λὶντ, τοῦ τεχνικοῦ λυρικοῦ τραγουδιοῦ, μᾶς πληροφοροῦν οἱ φίλοι του, ὅτι ἐσύνθετε σὰ νὰ βρισκόταν σὲ ὄνειρο.

«Ὅποιος τὸν εἶδε τὴν ὥρα ποὺ ἔγραφε μουσική, νὰ φλέγεται ὁλόκληρος καὶ ν' ἀστράφτουν τὰ μάτια του, ἢ νὰ μοιάζη σὰν ὀνειροπαρμένος, σὰν ὑπνοβάτης, δὲ θὰ ξεχάση ποτὲ μιὰ τέτοια ἐντύπωση».

✪

Ὁ ΚΑΡΟΛΟΣ ΛΟΕΒΕ, ποὺ ἔγραψε τὶς περίφημες Μπαλλάντες καὶ ἔδωσε πρῶτος τὴ μορφὴ στὸ ἐπικὸ αὐτὸ εἶδος τοῦ τραγουδιοῦ, γράφει τὰ ἑξῆς γιὰ τὴ μουσική του δημιουργία:

«Ἄκουα ζωηρὰ ἤχους καὶ τόνους μέσα στὴν ψυχή μου. Ἡ μελωδίες ξεχείλιζαν κυριολεκτικὰ μέσα μου. Ἡ ἰδέες ἀκολουθοῦσαν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη τόσο γρήγορα, ποὺ ἤμουν ὑποχρεωμένος, ὅταν εἶχα πρωτοδιαβάσει ἕνα ποίημα καὶ μοῦ ἄρεσε καὶ εἶχα βρῆ ὁριστικὰ τὸ μουσικὸ μοτίβο, νὰ τὸ ξαναδιαβάσω καὶ νὰ πετάξω ἀμέσως ἀποφασιστικὰ πολλὲς μουσικὲς ἰδέες, ποὺ μοῦ ἤρχοντο, γιὰ νὰ μὴν ξαναρχίζω πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχή».

✪

Τὴν ἐποχὴ τοῦ ρομαντισμοῦ, ἡ καθαρή, ἡ ἀπόλυτη μουσικὴ συνδέεται ὁλοένα στενώτερα μὲ ἐξωτερικὲς ἐντυπώσεις μὲ προβλήματα διανοητικά, μὲ γεγονότα. Στὸν Ροβέρτο Σούμαν εἶνε περισσότερο παρὰ σὲ κάθε ἄλλον, χαρακτηριστικὴ αὐτὴ ἡ ἀδιάκοπη ἐπίδραση, ἐξωμουσικῶν ἐντυπώσεων ἀπάνω στὴ μουσικὴ του δημιουργία. Ἦταν ἀπὸ τοὺς πιὸ γενικὰ μορφωμένους καλλιτέχνες τῆς ἐποχῆς του. Ἔγραφε στὴν ἀγαπημένη του Κλάρα, τὸν καιρό, ποὺ ἦταν ἀρραβωνιασμένος:

«Μὲ ἐνδιαφέρουν καὶ μὲ ἐπηρεάζουν ὅλα ὅσα ὑπάρχουν στὸν κόσμο: πολιτική, φιλολογία καὶ ἄνθρωποι. Γιὰ ὅλα αὐτὰ στοχάζομαι κατὰ τὸ δικό μου τρόπον πῶς μπορῶ νὰ τὰ ζωντανέψω μὲ τὴ μουσική, νὰ τοὺς δώσω μιὰ μορφὴ μουσική. Γι' αὐτὸ εἶνε τόσο δύσκολο νὰ καταλάβουν πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα μου, γιατὶ συνδέονται μὲ τόσο ἀπομακρυσμένα ἐνδιαφέροντα».

Καὶ ἀλλοῦ πάλι:

«Ἀσυνείδητα ἐνεργεῖ ἡ διάνοια παράλληλα μὲ τὴ μουσικὴ φαντασία, μαζὶ μὲ τὸ αὐτὶ συνεργάζεται τὸ μάτι, ξεχωρίζοντας ἀνάμεσα στοὺς ἤχους καὶ τοὺς τόνους, ὡρισμένα διαγράμματα, ποὺ ὅσο κινεῖται καὶ προχωρεῖ ἡ μουσική, συμπυκνώνονται καὶ διαπλάσσονται σὲ ὡρισμένες μορφές.»

✪

Παράλληλα μὲ τὴν ποίηση, ἡ ὀπτικὲς ἐντυπώσεις ποὺ προκαλοῦνται εἴτε ἀπὸ τὴ φύση, εἴτε ἀπὸ ἔργα ζωγραφικῆς, ἢ πλαστικῆς, δίνουν ἀφορμὴ σὲ μουσικὴ δημιουργία. Ὁ γυιὸς τοῦ Βέμπερ, γράφει γιὰ τὸν πατέρα του τὰ ἑξῆς:

«Ὅταν ταξίδευε, τοῦ φαινόταν πώς, ὅσο κυλοῦσε τὸ ἁμάξι, ἄκουε συμφωνικὰ τὶς εἰκόνες ποὺ περνοῦσαν μπροστὰ στὰ μάτια του. Ἡ μελωδίες ξεχύνονταν ἀπὸ κάθε βουναλάκι, κάθε δέντρο ποὺ σάλευε στὸν ἄνεμο, κάθε ἀνθισμένο κάμπο καὶ τὸ κύλισμα τῆς ἁμάξης τοὺς πρόσθετε τὴν ἁρμονία. Ἡ μουσικὴ αὐτὴ δὲν ἦταν πάντα ἡ ἀνάλογη μὲ τὸ περιβάλλον· πολλὲς φορὲς παρουσίαζε μιὰ τέλεια ἀντίθεση τὴ συμφωνία μὲ τὸ νόμο τῶν ἀντιθέσεων. Ἕνα μεγαλοπρεπέστατο τοπίο τοῦ προκαλοῦσε ἕνα φαιδρὸ καπρίτσιο μιὰ χαρούμενη ἀνατολή, ἕνα νοσταλγικὸ Ἀντάτζιο. Ἡ μουσικὴ τῆς λυκοφωλιᾶς στὸ Φράϊσοντς, γεννήθηκε ἀπὸ τὴν ἐντύπωση ἑνὸς συννεφιασμένου πρωϊνοῦ, ποὺ ὄγκος ἀπὸ σύννεφα εἶχαν σκεπάσει τὸ ἁμάξι του. Καὶ τὸ Μὰρς στὸ Ὄμπερον βγῆκε ἀπὸ τὴν ἐντύπωση ποὺ εἶχε μιὰ μέρα στὴ Δρέσδη σ' ἕνα δημόσιο κῆπο, ὅπου ἔπιασε ξαφνικὰ βροχὴ καὶ ἀνάποδο γύρισαν τὶς καρέκλες σὲ τρόπο, ποὺ τὰ πόδια ἦταν ὅλα πρὸς τὰ ἐπάνω. Ὅταν εἶδε ὁ Βέμπερ αὐτὸ τὸ θέαμα, τοῦ φάνηκε σὰ μιὰ θριαμβευτικὴ παρέλαση, ὅπου ἄκουε τὶς σάλπιγγες ν' ἀντηχοῦνε.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ διαπιστώνεται πόσο βαθειὰ κρύβεται τὸ μυστήριο τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας, μέσα στὰ ἄδυτα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Κι' ὅμως ἀπὸ καθένα ἀπὸ τὰ παραδείγματα αὐτὰ μπορεῖ νὰ ὠφεληθῆ ἕνας μουσικὸς γιὰ νὰ βρῆ τὸν ἑαυτό του.

ΑΥΡΑ Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

*

ΤΟ ΩΔΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

Ὁ ΒΟΛΟΣ κατέχει ἀπὸ καιρὸ μιὰ ξεχωριστὴ θέση στὴ μουσικὴ κίνηση τῆς χώρας. Κι' αὐτὸ ὀφείλεται στὴν εὐγενικὴν ἅμιλλα δυὸ διαλεχτῶν καλλιτεχνῶν, ποὺ ἐργάζονται μὲ ζῆλο καὶ ἔχουν ἀφιερώσει τὴ ζωή τους ὁλόκληρη στὴ μουσικὴ μόρφωση τῆς νέας γενεᾶς, στὴν κ. Ἀννέτα Τσολάκη, διευθύντρια τοῦ Ὠδείου Βόλου, ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν καὶ στὸν κ. Β. Κόντη, διευθυντὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὠδείου Βόλου. Ἡ κ. Ἀν. Τσολάκη ἔδωσε φέτος πολλὲς συναυλίες μαθητικές, ὅπου φάνηκε ἄλλη μιὰ φορὰ ἡ μεθοδικὴ διδασκαλία της στὸ πιάνο. Συγχρόνως παρουσιάσθηκαν ἡ μαθήτριες τοῦ τραγουδιοῦ καὶ τῆς χορωδίας τῆς καθηγητρίας τοῦ Ὠδείου Βόλου, δεσποινίδος Ἴρμας Τρύνιγγερ, ποὺ ἐξετέλεσαν τὸ Στάμπατ Μάτερ τοῦ Περγκολέζε, μὲ συνοδεία κουαρτέτου ἐγχόρδων καὶ πιάνου.

Ἡ ἐργασία τοῦ Ὠδείου Βόλου δὲν περιορίζεται στὴ μουσικὴ μόρφωση τῶν μαθητῶν ἀλλὰ εἶνε καὶ ἕνας πολύτιμος παράγων, ποὺ συντελεῖ στὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση σπουδαίων κοινωνικῶν ἔργων. Στὴν ἐπίσημη δεξίωση ποὺ δόθηκε στὸ «Κέντρο Κοινωνίας» πρὸς τιμὴν τοῦ Βασιλέως, ἡ χορωδία τοῦ Ὠδείου ἔψαλε ἑλληνικὰ τραγούδια, ποὺ ἄρεσαν τόσο στὴν Α. Μ., ὥστε ζήτησε νὰ ἐπαναληφθῆ «Ὁ θάνατος τοῦ κλέφτη» τοῦ Καλομοίρη καὶ τὸ «Τσομπανάκος ἤμουνα» τοῦ Λάβδα.

Αὐτὰ γιὰ τὸ Ὠδεῖο Βόλου. Σὲ ἐσχόμενο φύλλο θὰ γράψουμε καὶ γιὰ τὴν ἐργασία τοῦ ἑλληνικοῦ Ὠδείου Βόλου.

*

Ο ΓΚΟΥΝΩ ΚΙ' Ο ΜΟΖΑΡΤ

Ὁ Γκουνὼ δὲν ἦταν μόνο ὁ ἐμπνευσμένος συνθέτης τοῦ «Φάουστ» καὶ τόσων ἄλλων ὡραίων μελοδραμάτων. Ἦταν καὶ συγγραφεὺς διακεκριμένος. Ἔγραψε μιὰν ἀξιόλογη μελέτη γιὰ τὸν «Δὸν Ζουὰν» τοῦ Μόζαρτ, πρὸς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀληθινὴ λατρεία. Κάποτε εἶπε τὰ ἑξῆς σ' ἕνα μαθητή του:

— Ὅταν ἤμουν στὴν ἡλικία σου ἔλεγα: «Ἐγώ!» Ὅταν ἔγινα 25 χρόνων ἔλεγα: «Ἐγὼ καὶ ὁ Μόζαρτ!» Ὅταν ἔγινα 40 ἔλεγα: «Ὁ Μόζαρτ καὶ ἐγώ!» Καὶ τώρα λέγω σιγά-σιγά: «Ὁ Μόζαρτ!»

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΥΝΘΕΤΗΣ ;

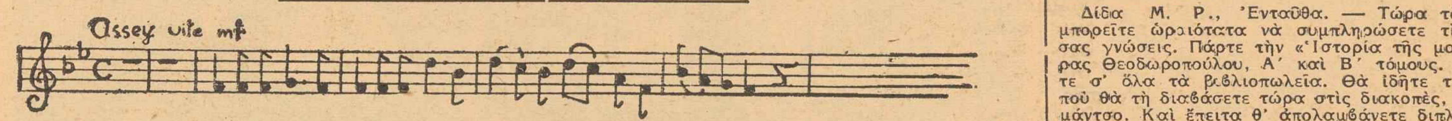

Τραγοῦδι μεγάλου Γερμανοῦ συνθέτου ρωμαντικοῦ, ποὺ γεννήθηκε στὰ 1810 καὶ πέθανε στὰ 1856.

Ἀπάντησις στὸ ἐρώτημα τοῦ φύλλου τῆς 15ης Ἰουνίου: Ἡ Ἄρια τοῦ Πρωτομάστορα «Ἕνα παλάτι, Ἄρχοντα, γυρεύω ἀπὸ τὰ σένα».

ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

Τὸ Σάββατο, 18 Ἰουνίου, ἔγινε στὰ «Ὀλύμπια» ἡ ἐμφάνισις τῆς Μελοδραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Ὠδείου, ὅπου ἔλαβαν μέρος πολλοὶ μαθητὲς τελειόφοιτοι τῶν τάξεων τοῦ τραγουδιοῦ, σὲ σκηνὲς ἀπὸ τρία μελοδράματα: «Ἡ δύναμις τῆς μοίρας» (Φόρτσα ντὲλ ντεστίνο) καὶ «Ἀΐντα» τοῦ Βέρδι καὶ «Ἀντρέας Σενιὲ» τοῦ Τζορντάνο. Αὐτὴ τὴ φορὰ βρέθηκε τὸ κοινὸ μπροστὰ σὲ μιὰν ἐπίδειξι σχολῆς, ὅπως πρέπει νὰ παρουσιάζεται, μέσα στὸ πλαίσιο τὸ σχολικὸ καὶ ὄχι σὲ παράστασι μελοδραματική, ὅπως γινόταν συνήθως ὥς τώρα. Ἔτσι μπόρεσαν νὰ ἀσκηθοῦν καὶ νὰ παρουσιαστοῦν πολλοὶ νέοι καλλιτέχνες σὲ ρόλους ποὺ ταίριαζαν στὸν καθένα καὶ εἴδαμε πόσες νέες δυνάμεις θὰ μποροῦσε νὰ στρατολογήση καὶ νὰ χρησιμοποιήση ἡ λυρικὴ σκηνή μας ὅταν, κάποτε — πότε, ἆρά γε; — ἱδρυθῆ τὸ πολυθρύλητο ἑλληνικὸ μελόδραμα. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἦταν τὸ μόνο ποὺ παρουσίασε ἡ ἐμφάνισις τῆς σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Ὠδείου. Τὸ σπουδαιότερο ἦταν ἡ μεθοδικὴ ἐργασία τοῦ νέου σκηνοθέτη κ. Γ. Καρακαντᾶ, ποὺ ἐργάστηκε μὲ ἐξαιρετικὸ ζῆλο καὶ εὐσυνειδησία καὶ παρουσίασε μιὰν ἐκτέλεσι παστρική, χωρὶς ὑπερβολές, χωρὶς αὐτοσχεδιασμοὺς τῶν ἠθοποιῶν, μὲ κινήσεις μετρημένες, ὑποταγμένες στὴν ἁρμονία τοῦ συνόλου, μιὰν ἐκτέλεσι συνειδητὴ καὶ πειθαρχημένη. Ὑπάρχουν βέβαια πολλοὶ ποὺ πιστεύουν πὼς ὁ τρόπος αὐτὸς περιορίζει τὴν πρωτοβουλία τοῦ ἠθοποιοῦ, δὲν τὸν ἀφίνει νὰ κινηθῆ ἐλεύθερα, νὰ δείξη πάθος καὶ ἔξαρσι. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε πὼς ἐδῶ πρόκειται περὶ μαθητῶν, ποὺ πρέπει πρῶτα - πρῶτα νὰ μάθουν νὰ στέκονται νὰ κινοῦνται, νὰ πέφτουν, νὰ πεθαίνουν ἐπὶ σκηνῆς. Αὐτὰ δὲν αὐτοσχεδιάζονται, οὔτε μπορεῖ νὰ κάνη ὁ καθένας ὅ,τι θέλει χωρὶς νὰ λογαριάζη τί θὰ κάνη ὁ ἄλλος. Σκηνοθεσία θὰ πῆ σύνολο ἁρμονικὸ καὶ λογικὸ καὶ βλέπομε μὲ χαρά, πὼς ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴ βάσι στηρίζει τὴν ἐργασία του ὁ κ. Καρακαντᾶς.

Βέβαια ὑπῆρχαν ἐλλείψεις. Καὶ πρῶτα-πρῶτα τοῦ φωτισμοῦ, ποὺ ἐζημίωσε ὅλη τὴν ἐμφάνισι μὲ τὸ ἀδιάκοπο σκοτάδι καὶ στὶς τρεῖς σκηνὲς ποὺ παίχτηκαν. Στὴν τελευταία κάπως λιγώτερο. Αὐτὸ δὲν ἄφησε νὰ ἐκτιμήση κανένας, ὅπως ἔπρεπε, τὴν ἔκφρασι τῶν ἠθοποιῶν, ποὺ ξέρομε πόσο τὴν ἐπιμελήθηκε ὁ κ. Καρακαντᾶς.

Ἀπὸ τοὺς νέους καλλιτέχνες ποὺ ἔλαβαν μέρος ξεχωρίζομε τὶς δίδες Μαίρη Παυλάκη στὴ «Δύναμι τῆς μοίρας», Νιόβη Σακελλαρίου καὶ Ἀνθούλα Μαυρίδου στὴν «Ἀΐντα» καὶ Ντέση Κοντούζογλου στὸ «Ἀντρέας Σενιὲ» καὶ τοὺς κυρίους Βύρωνα Σημηριώτη, Μιχαὴλ Κορώνη, Χρῆστον Ἀθηναῖο καὶ Φρῖξο Θεολογίδη.

Ὡραῖες φωνές, λαμπρὰ καλλιεργημένες ἀπὸ τὶς καθηγήτριες κυρίες Σμαράγδα Γεννάδη καὶ Μαρίκα Καλφοπούλου, ποὺ τὶς συγχαίρουμε ὁλόθερμα.

Κι' ἔπειτα ἀπὸ τὴν τόσο ἐπιτυχημένη αὐτὴ ἐμφάνισι, μᾶς κυριεύουν μελαγχολικὲς σκέψεις ἀναλογιζόμενοι ὅτι κι' αὐτοὺς τοὺς νέους καλλιτέχνες τοὺς περιμένει ἡ τύχη τόσων ἄλλων, ποὺ φάνηκαν ὥς τώρα: ἢ νὰ τοὺς χάσωμε στὸ ἐξωτερικό, ποὺ γι' αὐτοὺς βέβαια θὰ εἶνε ἡ καλύτερη περίπτωσις, ἢ νὰ φυτοζωήσουν ἐδῶ, ἀναμένοντας τὸ Μεσσία, ποὺ θὰ δημιουργήση τὸ Ἐθνικό μας μελόδραμα, γιὰ νὰ μὴν πᾶνε χαμένες γιὰ μᾶς τόσες ὡραῖες φωνὲς καὶ τόση σοβαρὴ ἐργασία.

Αὔ. Θ.

*

ΜΟΥΣΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

— Ἐδῶ καὶ 125 χρόνια (1813)

Γεννήθηκε στὴ Λειψία ὁ Ριχάρδος Βάγνερ.

— Γεννήθηκε ὁ Ἰωσὴφ Βέρδι στὸ μικρὸ χωριὸ Ρονκόλε, κοντὰ στὸ Μπουσσέτο τῆς Πάλμας.

— Ἡ πρώτη ἐκτέλεσις τῆς Ἑβδόμης Συμφωνίας τοῦ Μπετόβεν.

— Ἡ πρώτη ἐκτέλεσις τῆς ὄπερας «Ταγκρέδι» τοῦ Ροσσίνι στὴ Βενετία.

— Ἱδρύθηκε τὸ Ὠδεῖο τῶν Βρυξελλῶν.

*

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Καν ΑΝ. ΤΣ., Βόλον. — Συγχαρητήρια θερμότατα γιὰ τὴ δρᾶσι σας. Ἂν καὶ αὐτὴ πιὰ εἶνε ἀναγνωρισμένη. Εἴσαστε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ δὲν ἀποτελματώνονται, σταματῶντας ἱκανοποιημένοι μὲ ὅ,τι ἔχουν κάνει. Σεῖς ζητᾶτε ὅλο καὶ κάτι καλύτερο καὶ κάτι καινούργιο. Ἐλπίζω νὰ μᾶς φέρετε κι' ἐδῶ κομμιὰ φορὰ τὴ Χορωδία σας νὰ τὴν καμαρώσουμε.

Κον Σ. Μ., Χανιά. — Χαίρομαι πολὺ ποὺ σᾶς ἱκανοποιεῖ τὸ Α.Ο.Δ.Ο. Αὐτὸ ἀκριβῶς ζητοῦμε. Νὰ βρίσκουν στὸ φύλλο μας εὐχαρίστησι καὶ ἄνθρωποι, μὲ τὴ δική σας μόρφωσι, χωρὶς νὰ ἀποκλείουμε καὶ τὸν πολὺ κόσμο. Ἔτσι θὰ ἐξυψωθῆ τὸ διανοητικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ.

Δίδα Μ. Ρ., Ἐνταῦθα. — Τώρα τὸ καλοκαῖρι μπορεῖτε ὡραιότατα νὰ συμπληρώσετε τὶς μουσικές σας γνώσεις. Πάρτε τὴν «Ἱστορία τῆς μουσικῆς» Αὔρας Θεοδωροπούλου, Α′ καὶ Β′ τόμους. Θὰ τὴ βρῆτε σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα. Θὰ ἰδῆτε τί εὐχάριστα ποὺ θὰ τὴ διαβάσετε τώρα στὶς διακοπές, σὰν ἕνα ρομάντσο. Καὶ ἔπειτα θ' ἀπολαμβάνετε διπλᾶ τὴ μουσικὴ στὶς συναυλίες ποὺ παρακολουθεῖτε, γιατὶ θὰ τὴν καταλαβαίνετε καλύτερα, ὅταν ξέρετε τὶς συνθῆκες καὶ τὴν ἐποχὴ ποὺ γράφηκε.

Κον Λ. Μ., Ἐνταῦθα.— Εὐχαρίστως θ' ἀπαντοῦμε σὲ ὅ,τι ἐρωτήματα μᾶς στείλετε, ἀρκεῖ νὰ μποροῦμε. Πάντως, θὰ προσπαθήσουμε νὰ σᾶς ἱκανοποιήσουμε.

«Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΖΩΗ»

Ἡ αὐλαία ἀνοίγει

ΤΑ ΕΚΑΤΟΧΡΟΝΑ ΤΗΣ ΡΑΧΗΛ

Ἡ Κομεντὶ Φρανσαῖζ ἑώρτασε τελευταίως τὰ ἑκατόχρονα ἀπὸ τῆς ἡμέρας ποὺ ἐντεμπουτάρισε ἡ μεγάλη τραγωδὸς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος Ραχήλ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ὁ γαλλικὸς τύπος ἀφιέρωσε μακρὰ ἄρθρα, γεμᾶτα ἀπὸ ἐνδιαφέρουσες λεπτομέρειες καὶ ἀπὸ ἄγνωστα μέχρι τοῦδε στοιχεῖα γιὰ τὴν καταπληκτικὴ σταδιοδρομία τῆς μεγάλης καλλιτέχνιδος. Ἀπὸ ἕνα τέτοιο ἄρθρον, σταχυολογοῦμεν τὰ κατωτέρω ἀποσπάσματα, τὰ ὁποῖα εἶνε καὶ τὰ πλέον ἐνδιαφέροντα:

Ἕνα πρωῒ τοῦ 1837, ὁ παλαίμαχος ἠθοποιὸς Σαὶντ-Ὠλαὶρ παρουσίαζε στὸν διευθυντὴ τῆς «Κομεντὶ Φρανσαῖζ», Ζουσλὲν μιὰ μικρούλα, μόλις δέκα πέντε ἐτῶν, παρακαλῶν νὰ τὴν προσλάβουν γιὰ τοὺς παιδικοὺς ρόλους. Ἀφοῦ τὴν ἄκουσε ὁ Ζουσλὲν, τὴν προσέλαβε ἀμέσως μὲ ἐτήσιον μισθὸν 800 φράγκων. Τὴν παραμονή, ὅμως, τῆς ἡμέρας ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ντεμπουτάρη, ἡ μικρούλα, ἄγνωστον γιὰ ποιοὺς λόγους, ἀπελύθη. Αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη ἐπαφὴ τῆς Ραχὴλ μὲ τὸ θέατρο, ποὺ ἐπέπρωτο, ἀργότερα, νὰ τὸ λαμπρύνη μὲ τὸ ὄνομά της.

Ἡ Ραχὴλ ὡς Φαίδρα

Ἡ περιπέτεια αὐτὴ δὲν ἀπεγοήτευσε τὴ μικρούλα. Ἀφοῦ ἐφοίτησε ἐπὶ τέσσαρες μῆνες στὸ Κονσερβατουάρ, προσελήφθη κατόπιν στὸ θέατρο «Ζυμνάζ», ὅπου διεκρίθη ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα. Ἡ ἐπιτυχίες της, ὅμως, στὸ βουλεβαρδιέρικο αὐτὸ θέατρο δὲν τὴν ἐνθουσίαζαν. Ὁ νοῦς της ἔτρεχε πάντοτε στὸ θέατρο τοῦ Μολιέρου. Ἔτσι, μόλις ὁ Ζουσλὲν ἀντεκατεστάθη ἀπὸ τὸν Βεντέλ, ἡ μικρὴ καλλιτέχνις τοὔστειλε ἕνα γράμμα, παρακαλῶντας τον νὰ τὴν δεχθῆ εἰς ἀκρόασιν. Ὅπως ὡμολόγησε ἀργότερα ὁ Βεντὲλ, ἔρριξε τὸ γράμμα στὸν κάλαθο τῶν ἀχρήστων. Ἀλλ' ἡ Ραχὴλ δὲν ἐννοοῦσε νὰ ἐγκαταλείψη τὴν προσπάθεια. Φεύγει, λοιπόν, ἀπὸ τὸ «Ζυμνάζ», ξαναγίνεται μαθήτρια τοῦ Σαμσὸν καὶ χάρις στὴν ἐπιρροὴ τοῦ καθηγητοῦ της, ὁ ὁποῖος ἔχει πεποίθησι στὸ ταλέντο της, ἡ Ραχὴλ προσλαμβάνεται τὸν Μάϊον τοῦ 1838 στὴν «Κομεντὶ Φρανσαῖζ».

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Σαμσὸν, τὸ ἀδάμαστο αὐτὸ κορίτσι μὲ τὴν ἱερὴ φλόγα, μελετᾶ τώρα νυχθημερὸν τοὺς μεγάλους ρόλους τοῦ δραματικοῦ ρεπερτορίου. Καὶ μόλις αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του ἕτοιμο, στὶς 10 Ἰουνίου, πηγαίνει στὸ γραφεῖο τοῦ Βεντὲλ καὶ τοῦ λέγει: «Ἀνυπομονῶ νὰ ντεμπουτάρω. Μὴ μὲ κρατᾶτε ἄλλο, σᾶς παρακαλῶ...». Ὁ Βεντὲλ συγκατατίθεται. «Μεθαύριο, ἂν θέλετε», τῆς λέγει. Ἂν θέλη: .. Ἔτσι, στὶς 12 Ἰουνίου, ἡ Ραχὴλ ἔκανε τὴν πρώτη της ἐμφάνισι στὸ ρόλο τῆς Καμίλλ...

Ἡ ἱστορικὴ αὐτὴ ἡμερομηνία σημαίνει τὴν ἔναρξι μιᾶς θριαμβευτικῆς καρριέρας. Ἐν τούτοις, ὁ θρίαμβος δὲν ἄρχισε ἀπὸ τὴν πρώτη βραδυά. Τὸ θέατρο δὲν εἶχε πολὺν κόσμο. Τί σημαίνει, ὅμως; Ὁ Βεντὲλ ἐπίστευσε στὸ τάλαντο τῆς νέας πρωταγωνιστρίας. Καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μεγάλου κριτικοῦ Ζὺλ Ζανὲν, ἡ Ραχὴλ ἐπεβλήθη. Δυὸ μῆνες ἀργότερα, μὲ τὴν «Ἑρμιόνη», ὁ κόσμος ἀπεθέωνε τὴ μεγάλη καλλιτέχνιδα.

✪

Λοιπὸν, τὸ καινούριο αὐτὸ εἴδωλο τοῦ Παρισιοῦ δὲν ἦταν παρὰ μόνον δέκα ἑπτὰ ἐτῶν καὶ εἶχεν ἕνα παρελθὸν φρικτῆς δυστυχίας καὶ φτώχειας. Γιὰ νὰ βοηθῆ τοὺς γονεῖς της, ποὺ δὲν ἤξεραν πῶς νὰ τὰ βγάλουν πέρα, χόρευε στοὺς δρόμους, τραγουδοῦσε ἢ πωλοῦσε πορτοκάλλια. Τώρα, ὅμως, τὰ μεγαλύτερα σαλόνια τῆς γαλλικῆς πρωτευούσης ἄνοιγαν διάπλατα τὶς πόρτες των γιὰ νὰ τὴ δεχθοῦν.

Μεταξὺ τῶν προστατῶν τῆς Ραχήλ, πρωτεύουσαν θέσιν κατέχουν ὁ κόμης καὶ ἡ κόμησσα Ντυσατὲλ, οἱ ὁποῖοι ἀνέλαβαν νὰ συμπληρώσουν τὴν μόρφωσί της καὶ νὰ τὴν κάνουν ἀληθινὰ «μεγάλη κυρία». Ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς καλλιτέχνιδος πρὸς τοὺς δύο αὐτοὺς προστάτης της, διετηρήθη ἀμείωτη μέχρι τέλους τῆς ζωῆς της.

Αὐτὴ εἶνε μὲ λίγα λόγια ἡ σταδιοδρομία τῆς Ραχήλ, ἡ ὁποία ἀπὸ ἀλητοκόριτσο τοῦ δρόμου, κατώρθωσε νὰ φθάση στὸ ἀπόγειον τῆς καλλιτεχνικῆς δόξης. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῆ ὅτι ὅταν ἐπῆγε στὸ Λονδῖνο γιὰ μιὰ σειρὰ παραστάσεων, ἡ Βασίλισσα Βικτωρία τὴν ἐδέχθη στὸ παλάτι καὶ τὴν ἐπαρασημοφόρησε.

Ζ.

ΙΜΠΕΡΙΟ ΑΡΤΖΕΝΤΙΝΑ

Στὰ στούντιο τῆς «Οὔφα» «γυρίζεται» κατ' αὐτὰς μιὰ νέα ταινία ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀνδαλουσιανὲς νύκτες», ὅπου τὸν πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν γερμανικὴν βερσιὸν τὸν ἑρμηνεύει ἡ διάσημος Ἱσπανὶς ἠθοποιὸς Ἰμπέριο Ἀρτζεντίνα, ἡ ὁποία εἶνε ἀναμφισβητήτως ἡ καλύτερη ἠθοποιός, ἀοιδὸς καὶ χορεύτρια τῆς Ἱσπανίας.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς βραχείας παραμονῆς της στὴν Γερμανία, ἡ νέα αὐτὴ Κάρμεν ἔμαθε τὰ γερμανικὰ στὴν ἐντέλεια, πρᾶγμα ποὺ δὲν εἶνε βέβαια καὶ τόσο εὔκολο γιὰ τοὺς λατίνους. Ἡ ἐπιτυχία της αὐτὴ παρεκίνησε τοὺς διευθυντὲς τῆς «Οὔφα» νὰ τῆς ἀναθέσουν τὴν γερμανικὴν βερσιὸν τοῦ φίλμ, ὅπου μὲ τὸ μεσημβρινό της ἀξὰν δίνει μιὰ πρωτότυπη νότα στὸ ρόλο ποὺ ἐνσαρκώνει.

Ἡ Ἀρτζεντίνα εἶνε ὄχι μόνον μιὰ ἀσύγκριτη ἠθοποιός, ἀλλ' ἐπὶ πλέον εἶνε προικισμένη μὲ σπάνιο μέταλλο φωνῆς καὶ χορεύει περίφημα. Τὸ ἀληθινὸ ἱσπανιόλικο τεμπεραμέντο της ἀποκαλύπτεται κατὰ τὴ διάρκεια μιᾶς συμπλοκῆς μὲ τὴν ἀντίζηλό της Ντολορὲς, σ' ἕνα καφενεῖο. Ἡ συμπλοκὴ αὐτὴ εἶνε τόσο ἀληθοφανὴς καὶ τόσο ζωντανή, ὥστε σὲ κάποια στιγμὴ ποὺ ἡ Κάρμεν ἁρπάζει μιὰ σπασμένη μποτίλλια καὶ τὴν πλησιάζει στὸ πρόσωπο τῆς Ντολορὲς, ὁ θεατὴς καταλαμβάνεται ἀπὸ φρίκη, νομίζων ὅτι θὰ τῆς ξεσχίση τὸ μάγουλο.

Ἰμπέριο Ἀρτζεντίνα

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἄφθαστο παίξιμο καὶ τοὺς διαβολικοὺς χοροὺς τῆς φλογερᾶς αὐτῆς Ἱσπανιόλας ποὺ κατέκτησε τοὺς Βερολινέζους, ἡ ὑπὸ κατασκευὴν ταινία ἔχει καὶ μιὰ μουσική, ποὺ μεταφέρει τὸν θεατὴ στὴν χώρα τῶν ταυρομάχων, σὰν σὲ ὄνειρο. Ὁ Ἱσπανὸς συνθέτης Μολλέντα, ὁ μόνος μουσουργὸς ποὺ ξεχωρίζει σήμερα μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν συναδέλφων του, παρενέβαλε στὴ μουσικὴ τοῦ ἔργου παληὲς μελωδίες τῆς πατρίδος του, χωρὶς νὰ δανεισθῆ οὔτε μιὰ φράσι ἀπὸ τὴ μουσικὴ τοῦ Μπιζέ.

Ἡ γλυκειὰ αὐτὴ μουσικὴ ἐπιτρέπει στὴν Ἀρτζεντίνα ν' ἀναπτύξη ὅλο τὸ φωνητικό της τάλαντο, μέσα σ' ἕνα ὀνειρεμμένο καὶ φαντασμαγορικὸ ντεκόρ, ποὺ θυμίζει τὴν Ἱσπανία τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ φίλμ ἐγυρίσθηκαν στὴ Σεβίλλη, ὅπου καὶ ἐκινηματογραφήθη μιὰ ἐνδιαφέρουσα πραγματικὴ ταυρομαχία.

Γιὰ τὶς «Ἀνδαλουσιανὲς νύχτες», ἡ Ἰμπέριο Ἀρτζεντίνα ἐπῆρε δύο ἑκατομμύρια γαλλικὰ φράγκα, ὑπέγραψε δὲ καὶ συμβόλαιο γιὰ τρία ἄλλα φίλμ, τὰ ὁποῖα θὰ «γυρίση» ἐντὸς τοῦ ἔτους. Πολλοὶ Γερμανοὶ ἠθοποιοὶ τοῦ κινηματογράφου, πανικοβληθέντες ἀπὸ τὴν «εἰσβολὴν» (ὅπως τὴν ἀπεκάλεσαν) ἀλλοδαπῶν καλλιτεχνῶν στὴν Γερμανία, ἐζήτησαν τὴν ἀκύρωσιν τοῦ ἐν λόγῳ συμβολαίου. Τὸ ἁρμόδιον, ὅμως, ὑπουργεῖον ἀπέρριψε τὰ παράπονα καὶ ἔτσι ἡ Ἀρτζεντίνα θὰ συνεχίση τὴν καλλιτεχνικήν της σταδιοδρομίαν στὴ χώρα τοῦ Τρίτου Ράϊχ.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἀξίζει ν' ἀναγραφῆ καὶ τὸ ἑξῆς περίεργο ἐπεισόδιο: Ὅταν ἄρχισε ἡ Ἀρτζεντίνα νὰ «γυρίζη» τὶς πρῶτες σκηνὲς τοῦ ἔργου, τὴν ἐπλησίασε μιὰ μαύρη γάτα καὶ τὴ γρατζούνισε στὸ πόδι. Ἡ Ἀρτζεντίνα λιποθύμησε καὶ ὅταν συνῆλθε ἐδήλωσεν ὅτι σταματάει τὸ παίξιμο καὶ ἀκυρώνει τὸ συμβόλαιο. Γιὰ νὰ τὴ μεταπίσουν, ἐχρειάσθηκε νὰ σφάξουν τὴ γάτα καὶ νὰ βάψουν μὲ τὸ αἷμά της τὸ δεξιὸ τακοῦνι τῆς καλλιτέχνιδος. Πρόληψις ἢ ἰδιοτροπία; Μυστήριον. Πάντως, γεγονὸς εἶνε ὅτι ἀπὸ κείνη τὴ μέρα, ἡ Ἰμπέριο Ἀρτζεντίνα ἔχει πάντοτε στὴν τσάντα της ἕνα μικρὸ φιδάκι, ποὺ κάθε τόσο τὸ πλησιάζει στὰ χείλη της καὶ τὸ φιλάει, ψιθυρίζουσα κάτι ἀκατάληπτα λόγια. Ὅταν τὴν ἐρωτοῦν τί εἶνε αὐτὸ τὸ φιδάκι, δὲν ἀπαντᾶ, ἀλλὰ περιορίζεται σ' ἕνα αἰνιγματικὸ χαμόγελο, ποὺ τὴν κάνει ἀκόμα πιὸ γοητευτική. Κάποιος, ὥστόσο ποὺ ξέρει καλὰ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἱσπανῶν, βεβαιώνει ὅτι μὲ τὸ φιδάκι αὐτό, ἡ ὡραία Ἰμπέριο προσπαθεῖ νὰ συγκρατῆ κοντά της κάποια μυστικὴν εὐτυχία.

ΞΕΝΑ ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

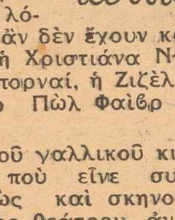

Στὸ παρισινὸ θέατρο «Παλαὶ-Ρουαγιάλ» παίζεται μ' ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία μία σατυρικὴ κωμῳδία τοῦ Ροζὲ Φερντινάν, μὲ τὸν τίτλο «Θέλω νὰ γίνω ἀστέρας!» Πρόκειται περὶ σατύρας τῶν ἀνθρώπων ποὺ θέλουν νὰ γίνουν γόητες τῆς ὀθόνης, μόνο καὶ μόνο γιὰ λόγους διαφημίσεως, ἔστω κι' ἂν δὲν ἔχουν κανένα τάλαντο. Πρωταγωνιστοῦν ἡ Χριστιάνα Ντελύν, ὁ Καμὶλλ Γκερινύ, ἡ Ζὰν Μπορναί, ἡ Ζιζὲλ Παρρύ, ἡ Ρεξιάν, ὁ Ροκεβὲρ. ὁ Πὼλ Φαῖβρ καὶ ὁ Πιὲρ Νταρτέϊγ.

— Ὁ γνωστὸς ἠθοποιὸς τοῦ γαλλικοῦ κινηματογράφου Πιὲρ Μπρασσέρ, ποὺ εἶνε συγχρόνως καὶ συγγραφεύς, καθὼς καὶ σκηνοθέτης, γίνεται τώρα καὶ διευθυντὴς θεάτρου, ἀναλαμβάνων τὴν διεύθυνσιν τοῦ θεάτρου τῆς «Ποτινιέρ».

— Γνωρίζετε τί θὰ πῆ στὴ γαλλικὴ ἀργκὸ τῶν φιλάθλων «supporter»; Εἶνε οἱ φίλαθλοι ποὺ παθαίνονται γιὰ ὅλα τὰ σπόρ, χωρὶς νὰ λαμβάνουν μέρος σὲ κανένα. Παρακολουθοῦντες τὰ διάφορα μὰτς ἀπὸ τὴ γαλαρία, ξελαρυγγίζονται, ἀγωνιοῦν, χειροκροτοῦν, ἀποδοκιμάζουν, ἐνθαρρύνουν, ποδοκροτοῦν καὶ τέλος ἐπιστρέφουν στὰ σπίτια τους κατατσακισμένοι, νοιώθοντες μεγαλείτερη κούρασι κι' ἀπὸ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἀθλητὰς ποὺ ἠγωνίζοντο στὸν στίβο. Ἐν τούτοις, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶνε συμπαθέστατοι. Χάρις σ' αὐτούς, ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν σταδίων ζωντανεύει, οἱ ἀθληταὶ παίρνουν θάρρος καὶ ὁ ἀθλητισμὸς ξαπλώνεται καὶ διαδίδεται μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα στὶς μᾶζες. Ὡστόσο, οἱ τύποι αὐτοὶ δὲν εἶνε καὶ ἀπαλλαγμένοι ὡρισμένων κωμικῶν στοιχείων. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται περιτράνως ἀπὸ τὴν καταπληκτικὴν ἐπιτυχία ποὺ εἶχε στὸ «Τεάτρ ντὲ Παρὶ» ἡ κωμῳδία τῶν Βέλγων συγγραφέων Βὰν Στὰλλ καὶ Γιόσις Χαντάϋκ, τῆς ὁποίας ὁ τίτλος εἶνε «Μπόσσεμαν καὶ Κοπενόλλ». Ὁ Μπόσσεμαν καὶ ὁ Κοππερὸλλ εἶνε δυὸ ἀγαθώτατοι φίλοι, ποὺ στὸ τέλος γίνονται ἄσπονδοι ἐχθροί, γιατὶ συμπίπτει νὰ διαφωνίσουν γιὰ ἕνα μάτς.

ΟΜΙΛΟΥΣΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΕΑ

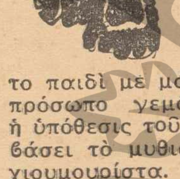

Στὴν Ἀμερικὴ «ἐγυρίσθηκε» τελευταίως ἕνα ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον φίλμ, μὲ ὑπόθεσι παρμένη ἀπὸ τὸ πασίγνωστον μυθιστόρημα τοῦ Μὰρκ Τουαὶν «Ἡ περιπέτειες τοῦ Τὸμ Σάουϊερ». Πρωταγωνιστὴς τοῦ ἐν λόγῳ φίλμ εἶνε ὁ δεκαπενταετὴς Τὸμ Κέλλυ, ἕνα ἐξυπνότατο παιδὶ μὲ μάτια ποὺ πετοῦν φωτιὲς καὶ μὲ πρόσωπο γεμᾶτο φακίδες. Ἰδοὺ ἐν συνδυασμῷ ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου, γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν διαβάσει τὸ μυθιστόρημα τοῦ μεγάλου Ἄγγλου γιουμουρίστα. Ὁ μικρὸς Τὸμ Σάουϊερ, ἕνα παιδὶ ἀτίθασσο καὶ ἀνυπόφορο, γεμᾶτο σκανδαλιὲς καὶ διαβολιές, ζῆ μὲ μιὰ γρηὰ θεία του, ποὺ τὸν δέρνει ἀλύπητα. Ἕνα ὡραῖο πρωῒ ὁ μικρός, ἔχοντας πλέον ἀπαυδήσει ἀπὸ τὴν «τυραννία» τῆς θείας του, παίρνει ἄλλους δυὸ φίλους του καὶ τὸ σκάζουν. Οἱ γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ ἡ γρηὰ θεία νομίζουν ὅτι οἱ τρεῖς μικροὶ δραπέται πνίγηκαν. Πένθος καὶ κατήφεια ἁπλώνεται στὸ μικρὸ χωριὸ καὶ τὰ τρία σπίτια ἀντηχοῦν ἀπὸ τὰ μοιρολόγια καὶ τοὺς θρήνους. Ἀλλ' οἱ τρεῖς μικροὶ δὲν ἔχουν πάθει τίποτε. Ἔτσι, μόλις εἶδαν ὅτι ἦταν ἀδύνατο ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ χωριό τους, χωρὶς κίνδυνο νὰ πεινάσουν, ἐπέστρεψαν. Ἀλλὰ τὴν ἴδια ὥρα ποὺ ἔμπαιναν στὸ χωριό, εἶδαν κοσμοσυρροὴ ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. Γινόταν ἡ κηδεία τους! Ἀπαρατήρητοι οἱ τρεῖς πιτσιρῖκοι, πλησίασαν στὴν ἐκκλησία καὶ κρυμμένοι πίσω ἀπὸ μιὰ κολώνα, ἄκουσαν τὸν παπᾶ νὰ πλέκη τὸ ἐγκώμιόν τους καὶ νὰ προσεύχεται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς των. Τότε πιὰ ὁ Τὸμ δὲν κρατήθηκε καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ παπᾶ ἐπρόδωσε τὴν παρουσία του. Φυσικά, οἱ τρεῖς μικροί, ἀφοῦ ἔπεσαν στὴν ἀγκαλιὰ τῶν γονέων των, ἔφαγαν κατόπιν καὶ τὸ ξύλο τῆς χρονιᾶς των!

Ἀλλ' ἡ περιπέτειες τοῦ Τὸμ δὲν σταματοῦν ἕως ἐδῶ. Παρατυχὼν στὴν διάπραξι ἑνὸς ἀγρίου ἐγκλήματος, ἀπεκάλυψε τὸν πραγματικὸν δολοφόνον, ἀπαλλάξας μὲ τὴν κατάθεσί του τὸν συλληφθέντα ὡς ἔνοχον (ἕνα ἀθῶον ἀνθρωπάκον), πρᾶγμα ποὺ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ γίνη ὁ ἄνθρωπος τῆς ἡμέρας.

Ἡ Σελὶς Τῆς Κομψότητος

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΜΟΔΑ

ΕΦΕΤΟΣ μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ ὅτι ὅλα τὰ ὡραῖα ὑφάσματα εἶνε στὴ μόδα. Τόσο μεγάλη εἶνε ἡ ποικιλία τους. Ἀκόμα κι' αὐτὰ τὰ μάλλινα φοριῶνται, λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς των λεπτότητος. Ἐπὶ πλέον ἔχουμε τὰ τόσο πρακτικὰ ζέρσεϋ, τὶς φανέλλες, τὰ σκωτσέζικα καὶ τὰ ἐλαφρὰ τουήντ. Ὕστερα ἔρχονται ἄλλα ὑφάσματα, ἀκόμα πιὸ ἐλαφρά, μεταξωτὰ ἢ βαμβακερά. Καὶ σ' αὐτὰ ἐπίσης ἡ ποικιλία εἶνε ἀφάνταστη: Κρὲπ-μαροκαίν, ζωρζέττες, κρὲπ ντὲ σίν, σατέν, κρὲπ-σατέν, μουάρ, ὀττομάν, μουσσελίνες κ.λ.π. μονόχρωμα ἢ ἐμπριμέ. Ξαναβλέπουμε κι' ἐφέτος μὲ χαρά, σὰν κάτι ποὺ δὲν τὸ περιμέναμε, μιὰν ἀληθινὴ φαντασμαγορία λουλουδιῶν στὰ φορέματα, στὰ καπέλλα καὶ στὰ ἀξεσουάρ, μὲ ζωηρὰ καὶ γελαστὰ χρώματα, ντελικάτων ἀποχρώσεων, ὅλα αὐτά, ὅμως, ἀνανεωμένα, ὥστε νὰ μὴ θυμίζουν τίποτε τὸ περυσινό. Γιὰ τὴν πόλι, προτιμῶνται τὰ ἐμπριμὲ σὲ φόντο μαῦρο, μαρίν, καφέ. Ἀντιθέτως, τὰ ἀνοικτόχρωμα καὶ τὰ λευκὰ φόντια ἐνδείκνυνται γιὰ τὶς κοπέλλες καὶ γιὰ τὶς παραθερίζουσες στὶς πλάζ.

Ὡρισμένα χρώματα ποὺ ἄρεσαν πολὺ τὸν χειμῶνα, ἐξακολουθοῦν καὶ τώρα νὰ προτιμῶνται: Τὸ ρούϊγ, τὸ πράσινο σ' ὅλους τοὺς τόνους, τὸ κρασάτο, τὸ γκρενά, τὸ μπορντώ, τὸ σαμπερτέν, τὸ μπλὲ-πορσελαίν, τὸ μπλὲ-σολντά, τὸ γκρὶ-μπλετέ, τὸ ταμπὰ-μπλόν, τὸ φέϊγ-μὸρτ κ.λ.π. Τὸ μαῦρο ἐπίσης ἐξακολουθεῖ νὰ θεωρῆται ὡς τὸ ἀριστοκρατικώτερο χρῶμα. Μπλοῦζες λευκές, ρόζ-μπομπόν, μπλὲ-ντραζὲ εἶνε πάντοτε ὑπέροχες μ' ἕνα μαῦρο ἀνσάμπλ.

✪

Στὸ ζήτημα τῆς τάγιας ἐφθάσαμε φέτος τὸ καλοκαῖρι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε, σὲ μιὰ γραμμὴ ποὺ παρακολουθεῖ τὴν ἀληθινὴ γραμμὴ τοῦ σώματος. Τὸ στῆθος ἀναδεικνύεται, ἡ μέση τονίζεται ζωηρὰ καὶ τὰ ἰσχία σφίγγονται δυνατά. Αὐτό, ὅμως, δὲν ἐμποδίζει νὰ φοριῶνται καὶ φορέματα εὐρύχωρα, ζακέττες ἴσιες, μπλοῦζες τύπου σουέτερ, χαλαρωμένες στὴ μέση. Ἡ ἐφετεινὴ μόδα δὲν εἶνε πολὺ αὐστηρή, ἀλλ' ἀντιθέτως ἀνέχεται μεγάλη ποικιλία.

Ἡ ἴδια ἐλευθερία παρατηρεῖται καὶ στὴ γαρνιτούρα, καθὼς καὶ στὰ ντετάϊγ: Κορδέλλες, ζῶνες στενὲς καὶ φαρδειές, μπουτονὰζ παντὸς εἴδους, φερμουὰρ ἀπὸ μπριγιὰν ἢ ἀπὸ ψεύτικες πέτρες, μπρός, κολλιὲ φανταιζί.

Τὰ βραδυνὰ ἀνσὰμπλ σὲ ἴση γραμμὴ ξαναβρίσκουν τοὺς παληούς τους θριάμβους παρ' ὅλη τὴ γοητεία τῶν φορεμάτων μὲ τὸ μεγάλο καὶ «ἀτμῶδες» πλάτος. Εἶνε τόσο πρακτικά, τόσο διακριτικά, τόσο βολικά. Συνήθως ἀποτελοῦνται ἀπὸ μιὰ τουαλέττα σοὺπλ κι' ἀπὸ μιὰ βέστα ἢ μπολερὸ ποὺ κρύβει ἀπὸ κάτω ἕνα μεγάλο ντεκολτὲ (ὅπως τὰ κροκὶ ποὺ παραθέτουμε παραπλεύρως) καὶ ποὺ ἐπιτρέπει σὲ μιὰ κυρία νὰ φορῆ τὴν ἴδια τουαλέττα γιὰ τὰ ντινὲ στὸ ρεστωρὰν τῆς πλὰζ καὶ γιὰ τὶς δεξιώσεις ποὺ ἐπακολουθοῦν. Τὰ ἀνσὰμπλ αὐτὰ γίνονται πάντοτε ἀπὸ ὑφάσματα ποὺ πέφτουν, μονόχρωμα, κεντημένα ἢ ἐμπριμέ. Οἱ ἀνοιχτόχρωμοι τόνοι εἶνε προτιμώτεροι.

✪

Τὰ μοντέλα τῆς πλὰζ παίρνουν κάθε χρόνο καὶ μεγαλείτερη σπουδαιότητα στὸ ζήτημα τῆς γυναικείας ἐμφανίσεως. Ἡ σπουδαιότης αὐτὴ ἀφορᾶ τὸν ἀριθμὸ καὶ τὴν ποικιλία, γιατὶ ὅσον ἀφορᾶ τὸ μέγεθος ἔχουν μικρύνει εἰς τὸ ἐλάχιστον! Κι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ μαντὼ (εἶδος τουνὶκ μὲ μανίκια ποὺ καλύπτουν τὸ σὸρτ ἢ τὸ μαγιὼ) μόλις φθάνουν μέχρι τὸ γόνατο. Ὅσο γιὰ τὰ σὸρτ αὐτά, εἶνε πολὺ κοντά, συνήθως πλισσαρισμένα. Ἡ Μαντελὲν ντὲ *Rauch* τὰ κατασκευάζει ἀπὸ ἄσπρο πικέ, μὲ γεωμετρικὰ σχήματα. Ὁ Χάϊμ προτιμᾶ ὑφάσματα διαφανῆ καὶ ὁ Ροσὰς κλίνει ὑπὲρ τῶν σουρᾶ μὲ πουὰ ἢ μὲ ρίγες σὲ χρωματισμοὺς ἐξαιρετικὰ ἔντονους.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ «ΚΡΕΑΣΙΟΝ»

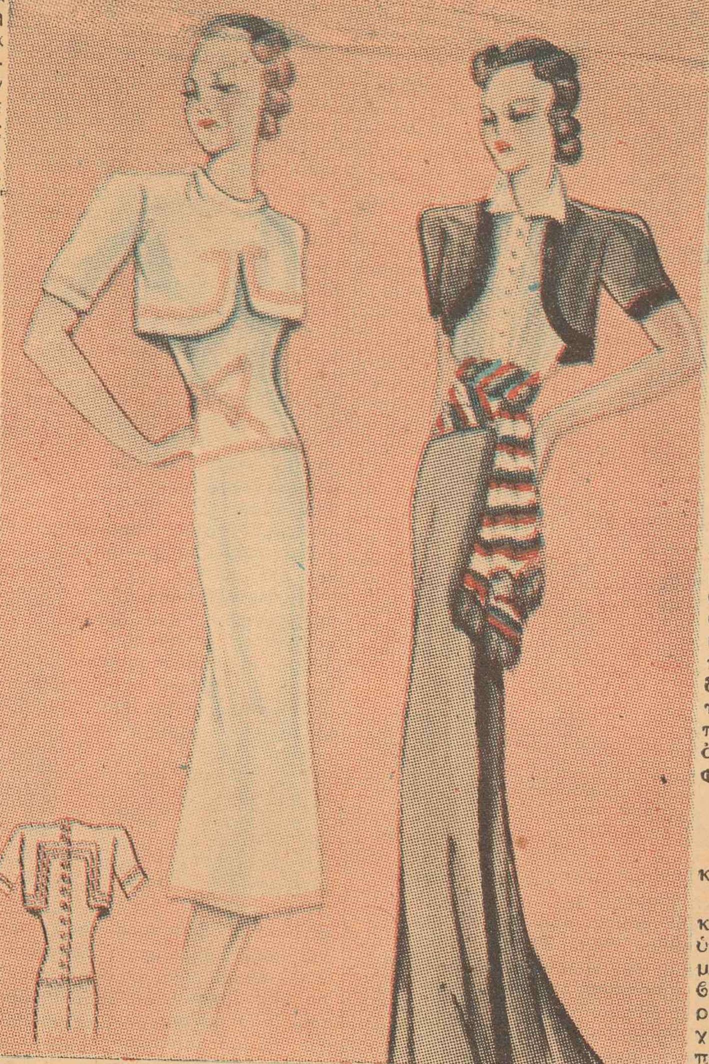

Δύο κροκὶ τοῦ οἴκου Ι. Εὐαγγελίδη, ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴ ξεχωριστή τους χάρι καὶ κομψότητα. Ἀριστερά: Ἀπογευματινὸ φόρεμα ἀπὸ κρὲπ μάτ, «ἐνκρυστὲ» μὲ ρὸς γκρὸ-γκραίν. Τὸ μπολερὸ φθάνει μόνον μέχρι τὰ πλευρά. Δεξιά: Βραδυνὴ τουαλέττα γιὰ ντινὲ ἀπὸ μαῦρο κρὲπ γαρνιρισμένο μὲ φάσεις ἀπὸ μαῦρο κρὲπ μπριγιάν. Ἡ μπλοῦζα ἀπὸ ἄσπρο λινὸ λενζερί. Ζώνη ποικιλλόχρωμη ντραπέ.

ΠΑΙΔΙΚΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ

Ἀσυγκράτητη εἶνε ἡ χαρὰ τῶν παιδιῶν μὲ τὴν ἔναρξι τῶν θερινῶν διακοπῶν, ποὺ τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ριχτοῦν ἀπερίσπαστα στὰ παιγνίδια, μακρυὰ ἀπὸ τὰ συνωφρυωμένα βλέμματα τῶν καθηγητῶν, ξέγνοιαστα, ἐλεύθερα, γεμᾶτα κέφι καὶ ἀμεριμνησία. Θὰ παίζουν στὴ θάλασσα μὲ τὸ κῦμα, θὰ σκαρφαλώνουν στὰ κατσάβραχα σὰν ἀγριοκάτσικα, θὰ τρέχουν μὲ ποδήλατο, θὰ παίζουν μπάλα καὶ μπάσκετ, θὰ κάνουν τέλος ὅ,τι τοὺς κατέβη.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτόν, τὰ παιδιὰ πρέπει νὰ φοροῦν ροῦχα ποὺ νὰ μὴ τὰ ἐμποδίζουν στὶς κινήσεις τῶν χεριῶν καὶ τῶν ποδιῶν, νὰ πλύνωνται εὔκολα καὶ μὲ μιὰ λέξι νὰ εἶνε πρακτικά. Ἐλαφρότατα ὅταν κάνη πολλὴ ζέστη, πρέπει νὰ εἶνε μάλλινα ὅταν εἶνε δυνατὴ δροσιά. Πάντως, αὐτὸ ἀφίνεται στὴ φροντίδα καὶ στὴν κρίσι τῆς μητέρας. Ἀριστερὰ παραθέτουμε τέσσερα ὡραῖα σχέδια παιδικῶν φορεμάτων, δυὸ ἀγορίστικα καὶ δυὸ γιὰ κοριτσάκια, 6—8 ἐτῶν, ποὺ διακρίνονται γιὰ τὸ ξεχωριστό τους γοῦστο καὶ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκλογὴ τῶν ὑφασμάτων. Ὅπως εἶνε καμωμένα, μποροῦν νὰ φορεθοῦν ἀπὸ δυὸ ἀδελφάκια διαφορετικοῦ φύλου, ὥστε ὁ ξένος ποὺ θὰ τὰ βλέπη νὰ καταλαβαίνη ἀμέσως ὅτι πρόκειται περὶ δυὸ ἀδελφῶν. Ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά: Μπλούζα ἀπὸ ζεφὶρ μὲ κυλόττα ἀπὸ ζέρσεϋ Μπλοῦμερς-μπαὶν σολέϊγ ἀπὸ τὸ ἴδιο ζεφὶρ τοῦ ἀγοριοῦ μὲ μπολερὸ ποὺ κουμπώνει μπροστά. Μανίκια κοντά. Δεξιά: Πανταλόνι μακρὺ ἀπὸ ζέρσεϋ, μπλούζα ἀπὸ τουὰλ ντὲ φίλ. Γιὰ τὸ κοριτσάκι, φούστα-κυλόττα ἀπὸ ζέρσεϋ, ποὺ κλείνει στὰ πλάγια καὶ ζακέττα ἴση μὲ κουφωτὲς στὴν πλάτη.

Ποτὲ νὰ μὴ φορῆτε τιράντες στὰ παιδιά. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο καὶ καταστρεπτικώτερο πρᾶγμα γιὰ τὴ σωματική τους διάπλασι. Πολὺ γρήγορα θὰ τὰ δῆτε νὰ καμπουριάζουν. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο καὶ ἂν ἀκόμα φοροῦν πανταλονάκια μὲ τιράντες, ἡ τιράντες αὐτὲς πρέπει νὰ εἶνε χαλαρές, μονάχα γιὰ φιγούρα. Τὸ πανταλόνι θὰ στερεώνεται μὲ μιὰ ζώνη.

Ὅσο γιὰ τὰ μάλλινα ἐσώρρουχα, καλὸ εἶνε νὰ τ' ἀποφεύγετε, εἰ δυνατόν. Ἂν, ὅμως, τὸ παιδὶ εἶνε εὐπαθές, τότε ἂς φορῆ ψιλὲς μάλλινες φανελλίτσες, χωρὶς μανίκια.

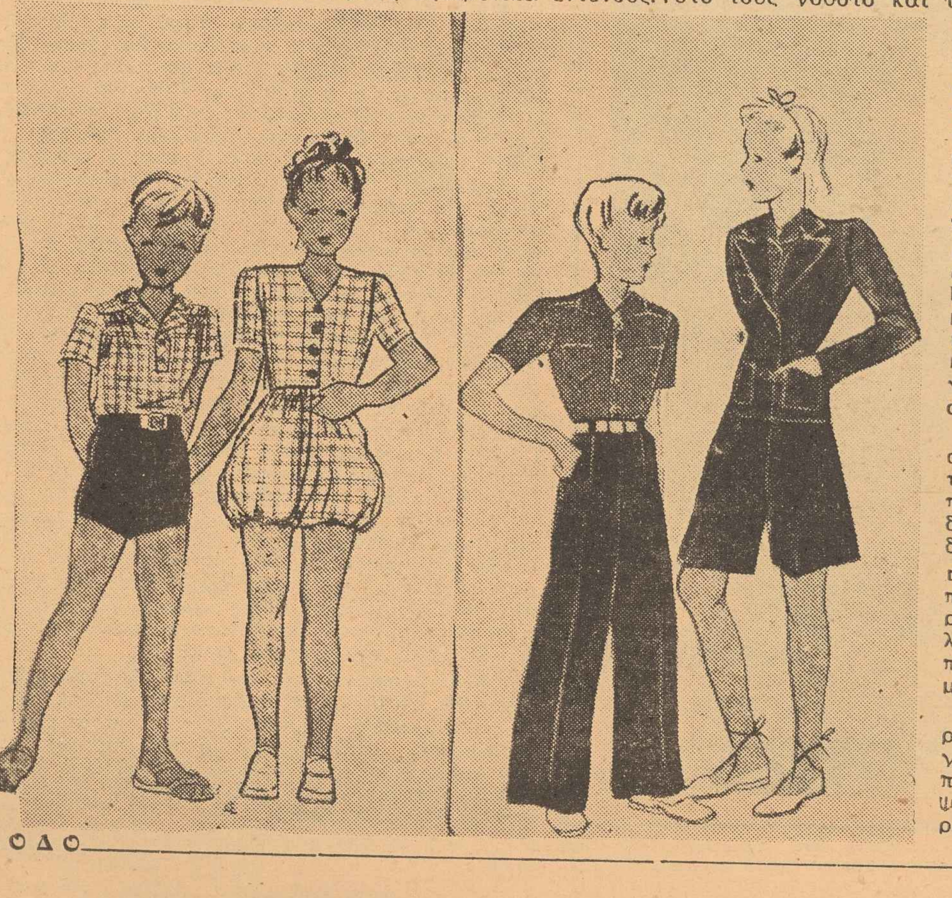

ΤΟ ΑΝΔΡΙΚΟ ΣΕΞ-ΑΠΗΛ

Εἶνε ἀπαραίτητη ἡ ὀμορφιὰ στὸν ἄνδρα; Μὲ ἄλλους λόγους, ὅταν μιὰ γυναῖκα πρόκειται νὰ διαλέξη μεταξὺ δύο ἀνδρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἕνας εἶνε ἄσχημος κι' ὁ ἄλλος ὄμορφος, θὰ προτιμήση τὸν δεύτερον ὡς σύζυγον; Νὰ ἕνα ζήτημα ποὺ ἀνεκίνησε μιὰ παρισινὴ συνάδελφος, ζητήσασα πρὸς τοῦτο τὴν γνώμην δέκα γυναικῶν, ποὺ ἀπέκτησαν κάποιο ξεχωριστὸ ὄνομα στὴν ποίησι, στὸ θέατρο, στὰς ἐπιστήμας κ.τ.λ.

Πρώτη ρωτήθηκε ἡ ἠθοποιὸς Μαργαρίτα Ντεβάλ, τῆς ὁποίας ἡ κωμικὲς δημιουργίες ἔχουν ἀφήσει ἐποχή. Μὲ τὴ γνωστή της παρρησία ἡ ντὲ Ντεβὰλ ἀπήντησε ὡς ἑξῆς:

— Κατ' ἐμέ, δὲν πρέπει νὰ τίθεται τέτοιο ζήτημα. Οἱ πιὸ ἐνδιαφέροντες κι' οἱ πιὸ ἔξυπνοι ἄνδρες ποὺ γνώρισα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς καλλιτεχνικῆς μου καρριέρας, ἦταν ἄσχημοι. Ἡ ὀμορφιὰ εἶνε γιὰ τὸν ἄνδρα κάποιο πλεονέκτημα, ποὺ τοῦ ἐξασφαλίζει μονάχα μερικὲς κατακτήσεις. Ἕνας ὄμορφος ἄνδρας, ὅμως, δὲν μπορεῖ νὰ παραβληθῆ οὔτε μὲ τὸ δαχτυλάκι ἑνὸς ἄσχημου ὁμοφύλου του, μὲ καρδιὰ καὶ μὲ πνεῦμα. Τὰ φυσικὰ προσόντα τοῦ ἀνδρὸς ἀποτελοῦν στοιχεῖα ἐπιτυχίας ἐφήμερα. Ἀντιθέτως στὴ γυναῖκα εἶνε ἀπαραίτητα. Μὴ ζητῆτε νὰ σᾶς πῶ τοὺς λόγους. Ἀλλ' ὅμως ἔτσι εἶνε. Ἡ περισσότερες ὄμορφες ἔχουν συζύγους ἐλάχιστα εὐνοημένους ἀπὸ τὴ φύσ

✪

Τὴν ἴδια περίπου γνώμη διετύπωσε και η κοσμοξακουσμένη ντιζὲζ Νταμιά.

— Τί λέτε, καλέ; Ὁ ἄνδρας δὲν ἔχει καμμιὰν ἀνάγκη νὰ εἶνε ὄμορφος. Ἐκεῖνο ποὺ δίνει στὸν ἄνδρα τὴν ὑπεροχή, εἶνε ἡ ἐξυπνάδα καὶ ἡ ἠθικὲς ἀξίες. Ἕνα ὀμορφόπαιδο, ἂν εἶνε μονάχα ὀμορφόπαιδο, θὰ μπορῆ βέβαια νὰ προσελκύη τὶς γυναῖκες, ἀλλὰ δὲν θὰ μπορῆ νὰ τὶς συγκρατῆ. Ἡ ματαιοδοξία του θὰ τὶς διώχνη. Ποτέ μου δὲν συνήντησα ἕναν ὄμορφον ἄνδρα ὑποφερτόν, ἐνῶ ἀντιθέτως, ὑπάρχουν γυναῖκες ὄμορφες ποὺ δὲν ξιπάζονται καθόλου γιὰ τὴν καλλονήν τους καὶ εἶνε γεμᾶτες ἀπλότητα.

Στὴ γνώμη αὐτὴ ἀντιτίθεται μὲ πεῖσμα ἡ ἀειθαλὴς Μιστενκέτ.

— Ἐν πρώτοις, νὰ ἐξηγούμεθα: Τί ἐννοοῦμε ὅταν λέμε ὅτι ὁ τάδε ἄνδρας εἶνε ὄμορφος; Ἐγώ, τοὐλάχιστον, δὲν θὰ πῶ ποτέ μου ἕναν ἄνδρα ὄμορφον ἂν ἡ ὀμορφιά του συνίσταται μόνον στὴ γοητεία τοῦ προσώπου. Ἡ ὀμορφιὰ τοῦ ἀνδρὸς συνίσταται στὴν ἀρρενωπὴ κορμοστασιά, στὰ σφιχτὰ δεσίματα, στὶς φαρδειὲς πλάτες, στὸ λυγερὸ παράστημα. Δῶστε μου ἕναν ἄνδρα μὲ πρόσωπον Ἀδώνιδος, ἀλλὰ μὲ σῶμα κυρτωμένο, ρικνό, ἀσθενικό. Οὔτε θὰ γυρίσω νὰ τὸν κυττάξω. Ἀντιθέτως, ἕνας ἄνδρας μὲ σῶμα Ἑρμῆ καὶ μὲ πρόσωπο κοινό, θὰ μοῦκανε τὴ μεγαλείτερη ἐντύπωσι. Ἂν τώρα ὁ Ἑρμῆς αὐτὸς τύχη νὰ ἔχη πρόσωπο γλυκό, δόντια γερὰ καὶ λευκά, μάτια ἐκφραστικὰ καὶ μαλλιὰ πυκνά, τότε θὰ εἴχαμε τὸ τέλειον. Ἐφ' ὅσον, ὅμως, τὸ τέλειον εἶνε δύσκολο νὰ ὑπάρξη, ἂς ἀρκεσθοῦμε σ' ἐκεῖνα ποὺ μποροῦν νὰ ὑπάρξουν. Πάντως, ἕνα μονάχα σᾶς λέγω: Οἱ ἄνδρες πρέπει νὰ εἶνε ὡραῖοι.

✪

Τὰ ἴδια ὑποστηρίζει καὶ ἡ δημοσιογράφος Τιταϋνά. Ἡ διαβολεμένη αὐτὴ κοπέλλα ποὺ γύρισε ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου καὶ ἔχει ἀποκρυσταλλωμένες ἰδέες γιὰ τὴν ἀξία τῆς ἀνδρικῆς ὀμορφιᾶς, ἀπήντησε ὡς ἑξῆς στὸ ἐρώτημα ποὺ τῆς ὑπεβλήθη.

— Ἡ γυναῖκες ἀνέκαθεν προσελκύονται ἀπὸ τοὺς ὄμορφους ἄνδρες, ἰδίως ὅταν εἶνε κάτω τῶν εἴκοσι καὶ ἄνω τῶν σαράντα ἐτῶν. Κατὰ τὸ ἐνδιάμεσον, ὅμως, διάστημα τῶν δύο αὐτῶν περιόδων τῆς γυναικείας ἡλικίας ἡ γυναῖκες προσέχουν καὶ ἄλλα προσόντα στὸν ἄνδρα: Τὴν κοινωνικὴ θέσι, τὴν ἐξυπνάδα, τὸ χρῆμα, παράγοντας δηλαδὴ ποὺ παρακινοῦν μιὰ κοπέλλα στὸ νὰ παντρευθῆ. Ὡστόσο καὶ στὴν περίπτωσι αὐτὴ ἡ ὀμορφιὰ παίζει κάποιον ρόλο. Οἱ ὡραῖοι ἄνδρες ἔχουν πάντοτε τὰ πρωτεῖα ἀπέναντι τῶν ἀσχήμων. Ὁ ἄνεργος νέος ποὺ ἐκθέτει τὸ μπρούντζινο σῶμα του στὴν πλὰζ τοῦ Σαὶν-Τροπὲζ θὰ εἶνε πάντοτε πιὸ περιζήτητος ἀπὸ τὸν νεαρὸν καθηγητὴ μὲ τὸ λιπόσαρκο καὶ τριχωτὸ σῶμα, ποὺ ζῆ ἄνετα μὲ τὸν μισθό του.... Μήπως διαφωνεῖτε;

✪

Πολὺ ἐνδιαφέρουσα εἶνε καὶ ἡ γνώμη τῆς γνωστοτάτης παρισινῆς δικηγόρου δεσποινίδος Ροντέν, ἡ ὁποία ἐξεφράσθη ὡς ἑξῆς γιὰ τοὺς ὡραίους ἄνδρες:

— Κατὰ τὴ γνώμη μου, ἡ γυναῖκα δὲν πρέπει νὰ προσέχη ἂν ἕνας ἄνδρας εἶνε ὡραῖος ἢ ἄσχημος. Ὅπως ἐπίσης κι' ἕνας ἄνδρας δὲν πρέπει νὰ προσέχη τὸ ἴδιο γιὰ τὴ γυναῖκα ποὺ πρόκειται νὰ διαλέξη ὡς σύντροφον τῆς ζωῆς του. Ἡ ὀμορφιὰ εἶνε κάτι ἐφήμερο ποὺ παρέρχεται μὲ τὰ χρόνια. Ὁ χαρακτήρ, ὅμως, τοῦ ἀνθρώπου, εἴτε περὶ γυναικὸς πρόκειται, εἴτε περὶ ἀνδρός, δὲν μεταβάλλεται μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας. Καὶ αὐτὸν ἀκριβῶς πρέπει νὰ προσέχη τόσον ἡ γυναῖκα, ὅσον καὶ ὁ ἄνδρας ποὺ σκέπτονται νὰ συνδέσουν τὴ ζωή τους μ' ἕνα πρόσωπο. Τί νὰ τὴν κάνω τὴν ὀμορφιά, ἂν ὁ ἄνδρας ποὺ θὰ πάρω εἶνε ἐγωϊστής, κακορρίζικος, στριμμένος καὶ ἀγροῖκος. Προτιμῶ ἕναν ἄσχημο μὲ λεπτοὺς τρόπους καὶ ἁγνὰ αἰσθήματα, ποὺ θὰ μοῦ ἐξασφαλίση μιὰ ζωὴ ἥσυχη κι' εὐτυχισμένη, παρὰ ἕναν ὡραῖον, ποὺ θὰ μοῦ ψήση τὸ ψάρι στὰ χείλη.

Γύρω ἀπὸ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ

ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΣΑΣ

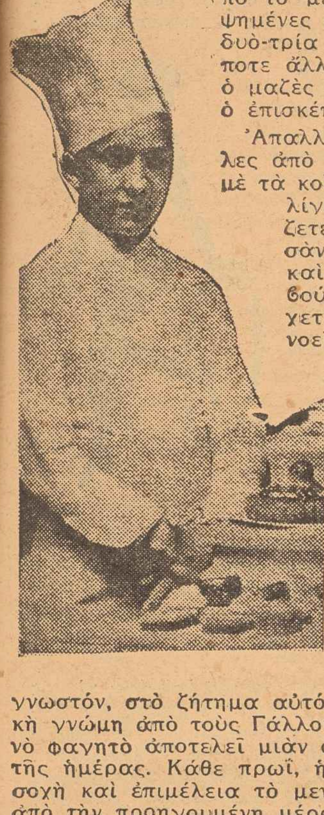

Θὰ σᾶς δώσω σήμερα τὴ συνταγὴ ἑνὸς πρόχειρου μεζὲ γιὰ οὖζο, ὁ ὁποῖος, ἐνῷ δὲν θὰ σᾶς στοιχίση τίποτε, θὰ εὐχαριστήση πολὺ τὸν ἐπισκέπτη ποὺ σᾶς ἦλθε ξαφνικά, χωρὶς νὰ σᾶς προειδοποιήση. Γιὰ νὰ τὸν κάνετε, ὅμως, τὸν μεζὲ αὐτόν, πρέπει νὰ σᾶς ἔχουν περισέψει ἀπὸ τὸ μεσημέρι δυὸ-τρεῖς σαρδέλλες ψημένες στὴ σχάρα ἢ καὶ στὸ φοῦρνο, δυὸ-τρία κολοκυθάκια βραστὰ καὶ τίποτε ἄλλο. Ἂν δὲν τάχετε αὐτά, τότε ὁ μαζὲς θὰ γίνη ὅποτε θὰ τάχετε. Καὶ ὁ ἐπισκέπτης ἄς... περιμένη!

Ἀπαλλάσσετε, λοιπόν, τὶς σαρδέλλες ἀπὸ τὰ κόκκαλα καὶ τὶς ζυμώνετε μὲ τὰ κολοκυθάκια, ρίχνοντες μέσα καὶ λίγο τυρὶ φέτα. Κατόπιν σχηματίζετε μὲ τὴ ζύμη μικρὲς μπαλίτσες, σὰν κεφτεδάκια, τὶς ἀλευρώνετε καὶ τὶς ρίχνετε μέσα σὲ ζεματιστὸ βούτυρο, λίπος ἢ λάδι καλό. Θὰ ἔχετε ἕνα μεζὲ πρώτης τάξεως. Ἐννοεῖται ὅτι θὰ τὸν σερβίρετε ζεστόν.

Ὁ ἴδιος μεζὲς γίνεται νοστιμώτερος καί... πολυτελέστερος, ἂν πανάρετε τὶς μπαλίτσες μὲ τριμμένο παξιμάδι καὶ χτυπημένο αὐγό. Στὴν περίπτωσι, ὅμως, αὐτὴ θὰ μεταχειρισθῆτε μόνον βούτυρο.

✪

Μεγάλη συζήτησις γίνεται τώρα τελευταῖα γιὰ τὸ ζήτημα τῶν ὡρῶν τοῦ φαγητοῦ καὶ ἰδίως γιὰ τὸ ἂν πρέπη νὰ τρῶμε πολὺ τὸ μεσημέρι. Ὡς γνωστόν, στὸ ζήτημα αὐτό, οἱ Ἄγγλοι ἔχουν διαφορετικὴ γνώμη ἀπὸ τοὺς Γάλλους. Στὴ Γαλλία τὸ μεσημεριανὸ φαγητὸ ἀποτελεῖ μιὰν ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες πράξεις τῆς ἡμέρας. Κάθε πρωΐ, ἡ νοικοκυρὰ ἑτοιμάζει μὲ προσοχὴ καὶ ἐπιμέλεια τὸ μενοῦ (ποὺ τὸ ἔχει καταστρώσει ἀπὸ τὴν προηγουμένη μέρα) καὶ ὁ σύζυγος ποὺ θὰ ἐπιστρέψη τὸ μεσημέρι γιὰ φαγητό, θὰ βρῆ τὸ τραπέζι στρωμένο πλουσιώτατο, μὲ τὸ ὀρεκτικό του, τὴ σοῦπα του, τὴν ἐντράδα του, τὴ σαλάτα του, τὸ φροῦτο καὶ τὸ κρασί του.

Στὴν Ἀγγλία, ὅμως, δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο. Τὸ «πρόγευμα», μὲ τὴν ἔννοια ποὺ τοῦ ἀποδίδουν οἱ Γάλλοι, δὲν ὑφίσταται. Οἱ Ἄγγλοι τρῶνε πολὺ τὸ πρωῒ (μπρέκφαστ) καὶ ἀδιαφοροῦν ἂν θὰ φᾶνε τὸ μεσημέρι ἢ ὄχι. Τὸ μπρέκφαστ ἀποτελεῖται συνήθως ἀπὸ αὐγὰ τηγανητά, βραστὰ ἢ ποσέ, ἀπὸ φέτες ψωμιοῦ μὲ βούτυρο καὶ μαρμελάδα ἢ μέλι, ἀπὸ τσάϊ μὲ γάλα ἢ γάλα μὲ καφέ, ἀπὸ ψάρι ψητὸ ἢ τηγανητὸ καὶ ἀπὸ ἕνα μπιφτέκι!

Τὸ μεσημέρι οἱ Ἄγγλοι τρῶνε «στὸ πόδι» κάτι τι, γιὰ νὰ κρατήσουν μέχρι τῆς 5ης ἀπογευματινῆς, ὁπότε θὰ πάρουν τὸ πατροπαράδοτον τσάϊ τους. Ἡ ὥρα αὐτὴ (φάϊβ ὁ κλὸκ) εἶνε ἱερὴ γιὰ τοὺς Ἄγγλους. Καὶ στὸ Βόρειο Πόλο ἀκόμα ἂν βρίσκεται ὁ Ἐγγλέζος, στὶς 5 τὸ ἀπόγευμα θὰ διακόψη κάθε δουλειά, γιὰ νὰ πάρη τὸ τσάϊ του, μὲ διάφορα βουτήματα, μὲ κέϊκ, βούτυρο, μαρμελάδα ἢ μὲ μεζέδες ἁλμυρούς.

Τὸ βράδυ, οἱ Ἄγγλοι τρῶνε ὅπως καὶ οἱ Γάλλοι, στὴ συνηθισμένη ὥρα.

Ποιὸ σύστημα τώρα εἶνε τὸ καλύτερο γιὰ τὸ δικό μας κλῖμα; Οὔτε τὸ ἕνα, οὔτε τὸ ἄλλο. Πάντως, τὸ ἀγγλικὸ ταιριάζει καλύτερα. Ὅταν φάγη κανεὶς τὸ μεσημέρι πολὺ καὶ εἶνε ὑποχρεωμένος εὐθὺς ἀμέσως νὰ ἐπαναλάβη τὴν ἐργασία του, δὲν θὰ μπορέση νὰ τὴν συνεχίση μὲ ὄρεξι. Τὰ βλέφαρά του θὰ κλείνουν, τὸ στομάχι του θὰ εἶνε βαρὺ καὶ γενικῶς θὰ εἶνε κυριευμένος ἀπὸ μιὰν ἀκατανίκητη τεμπελιά. Ἀντιθέτως, ἂν φάγη τὸ μεσημέρι κάτι τί ἐλαφρό, θὰ μπορέση νὰ ἐργασθῆ μὲ κέφι, χωρὶς νὰ πάθη καὶ ἀπὸ νευρασθενικὴ δυσπεψία.

Ὅπως βλέπετε, λοιπόν, τὸ ζήτημα τοῦ μεσημεριανοῦ φαγητοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμα ἑνὸς ἑκάστου. Ὅσοι τελειώνουν τὴ δουλειά τους στὴ μιὰ ἢ στὶς δύο τὸ μεσημέρι, μποροῦν νὰ φᾶνε ὅσο θέλουν, ἀφοῦ θὰ ξαπλώσουν ὕστερα καὶ θὰ χωνέψουν μὲ τὴν ἡσυχία τους. Οἱ ἄλλοι, ὅμως, ποὺ πρόκειται μετὰ τὴ σύντομη μεσημεριανὴ διακοπὴ νὰ συνεχίσουν τὴ δουλειά τους, πρέπει νὰ τρώγουν ἐλαφρότατα, νὰ «τσιμποῦν», ὅπως λέμε στὴ γλῶσσα μας.

✪

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Ο τρόμος κάθε νοικοκυρᾶς σήμερα εἶνε μήπως καταστραφῆ τὸ τραπέζι της, τὸ ὁποῖον, σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιταγὲς τῆς μόδας, πρέπει νὰ εἶνε ξεσκέπαστο, χωρὶς τραπεζομάνδηλο, κατὰ τὶς ὧρες τῶν ἐπισκέψεων. Ὁ τρόμος αὐτὸς δὲν εἶνε ἀδικαιολόγητος. Γιατὶ τὰ γυαλιστερὰ ξύλα τῶν σημερινῶν τραπεζιῶν (κοινοὶ καπλαμάδες) εἶνε πολὺ εὐαίσθητα καὶ καταστρέφονται εὔκολα ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἀπὸ τὴν ὑγρασία καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν ἐπίθεσι τῶν ζεστῶν πιάτων μὲ τὰ φαγητά. Μέχρι σήμερα, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου αὐτοῦ, ἡ νοικοκυρὲς τοποθετοῦσαν κάτω ἀπὸ κάθε πιάτο τοῦ φαγητοῦ, δεύτερο πιάτο, ὥστε νὰ συγκρατῆται ἡ θερμότης καὶ νὰ μὴ καταστρέφεται τὸ τραπέζι. Ἡ συνήθεια, ὅμως, αὐτὴ ποὺ ἀκολουθεῖται καὶ στὰ βαγκὸν-ρεστωρὰν καὶ στὰ βαπόρια, ἄρχισε νὰ ἐγκαταλείπεται στὰ καλὰ σπίτια, ὅπου ἐφαρμόζεται ἄλλο σύστημα προστασίας τῶν εὐπαθῶν τραπεζιῶν. Κάτω ἀπὸ τὸ τραπεζομάνδηλο, στὴ θέσι ἀκριβῶς ποὺ θὰ μπῆ κάθε πιάτο, τοποθετεῖται ἕνα στρογγυλὸ κομμάτι ἀπὸ καουτσοὺκ, σὰν αὐτὰ ποὺ χρησιμοποιοῦν στὰ γραφεῖα γιὰ τοὺς καφέδες κι' ἔτσι, τὸ τραπέζι προστατεύεται, χωρὶς ἡ νοικοκυρὰ νὰ δείχνη ὅτι λαμβάνει τὰ σχετικὰ προφυλακτικὰ μέτρα.

TI ΠΡΕΠΕΙ Ν' ΑΠΟΦΕΥΓΕΤΕ:

ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΣΘΕ ΚΟΜΨΕΣ...

Ἕνας μεγάλος ἐστὲτ ἔλεγε κάποτε, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄσχημες γυναῖκες, ἀλλ' ὑπάρχουν μόνον γυναῖκες ποὺ δὲν ξέρουν τί πρέπει νὰ κάνουν γιὰ νὰ εἶνε κομψές. Ἔτσι, στὴν ἀνθρώπινη κοινωνία συμβαίνει τὸ ἑξῆς παράδοξο: Πολλὲς ἄσχημες, γιὰ νὰ ξέρουν ὡρισμένα μικρὰ μυστικά, κατορθώνουν καὶ γίνονται ἀπείρως πιὸ σαγηνευτικὲς ἀπὸ πολλὲς ὄμορφες, ποὺ παραμελοῦν τὴν τήρησι μερικῶν ἀπαραιτήτων κανόνων. Ἰδοὺ ἐξαφνα ὡρισμένα λάθη, ποὺ πρέπει νὰ τ' ἀποφεύγετε ἐπιμελῶς:

ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ποτὲ νὰ κοιμᾶσθε, πρὶν ἀπαλλάξετε τὸ πρόσωπό σας ἀπὸ τὸ μακιγιὰζ τῆς ἡμέρας. Ἡ ἐπιδερμὶς τοῦ προσώπου, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος, γιὰ νὰ εἶνε φρέσκη καὶ δροσερή, πρέπει ν' ἀναπνέη ἐλεύθερα. Ἀλλὰ γιὰ ν' ἀναπνέη καὶ τροφοδοτεῖται ἀπὸ ὀξυγόνο, εἶνε ἀπαραίτητο νὰ ἀπαλλαγοῦν οἱ πόροι της ἀπὸ τὶς κρέμες καὶ τὴν πούδρα, μὲ τὴν ὁποίαν εἶνε σκεπασμένοι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας. Κάθε βράδυ, λοιπόν, πρὶν πέσετε στὸ κρεββάτι, πᾶρτε ἕνα κομματάκι βαμβάκι, βρέξτε το μὲ μιὰν εἰδικὴ κρέμα τῆς νυκτὸς καὶ καθαρίστε καλὰ τὸ πρόσωπό σας. Ἂν δῆτε ὅτι τὸ βαμβάκι λερώνει, ἐπαναλάβατε τὸ καθάρισμα μὲ ἄλλο βαμβάκι, μέχρις ὅτου δῆτε ὅτι δὲν βγάζει πιὰ τίποτε τὸ πρόσωπό σας. Δοκιμᾶστε αὐτὴ τὴ μέθοδο ἐπὶ ἕνα μῆνα καὶ θὰ δῆτε καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Τὸ πρόσωπό σας θὰ γίνη νεανικὸ καὶ ἡ φρεσκάδα του θὰ κάνη τὶς γνωστές σας νὰ ζηλεύουν.

ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ ποὺ βάζετε στὸ πρόσωπό σας κρέμα ἢ λοσιόν, ὀφείλετε νὰ κάνετε ἕνα ἐλαφρὸ μασσάζ, ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Μὲ κανένα λόγο δὲν πρέπει τὸ μασσὰζ αὐτὸ νὰ γίνεται ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω. Πολλὲς κυρίες, γιὰ νὰ μὴ δίνουν προσοχὴ σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ λεπτομέρεια, εἶδαν τὸ πρόσωπό τους νὰ μαραίνεται προώρως, τὰ μάγουλά τους νὰ κρεμοῦν, τὰ μάτια τους νὰ βαθουλώνουν, τὸ στόμα τους νὰ στραβώνη καὶ τὸ λαιμό τους νὰ γεμίζη ἀπὸ πρόωρες ρυτίδες. Προσοχή, λοιπόν, ἂν θέλετε νὰ διατηρήσετε τὴ φρεσκάδα σας καὶ νὰ κινῆτε πάντοτε τὸν θαυμασμὸ τῶν φίλων σας. Ὁ κανὼν αὐτὸς ἀποτελεῖ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὠμέγα τῆς γυναικείας φιλαρεσκείας καὶ κεῖνες ποὺ τὸν περιφρονοῦν ἐγκληματοῦν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ των. Κυττᾶξτε τὴν παρατιθεμένη φωτογραφία. Βλέπετε τί ἄσχημη γραμμὴ παίρνει τὸ στόμα τῆς ἀπρόσεκτης αὐτῆς κυρίας, ποὺ δὲν ἀκολουθεῖ τὸν κανόνα;

ΠΟΛΛΕΣ ΝΕΕΣ, ἐνῷ εἶνε προικισμένες ἀπὸ τὴ φύσι μὲ λυγερὴ κορμοστασιὰ καὶ μὲ ζηλευτὲς ἀναλογίες γραμμῶν, κατορθώνουν μέσα σὲ λίγα χρόνια νὰ γίνωνται ἀγνώριστες. Τὸ στῆθος τους χώνεται μέσα, ἡ πλάτες των κυρτώνουν, τὸ σαγόνι τους ἀποκτᾶ καὶ δεύτερο... πάτωμα, τὰ πόδια τους χάνουν τὴν ἁρμονική τους γραμμὴ καὶ μὲ μιὰ λέξι... σκεβρώνουν, πρὶν ἔλθη ἡ ὥρα τους. Γιατί; Ἁπλούστατα, γιατὶ δὲν ξέρουν πῶς πρέπει νὰ κάθωνται, σὲ ποιὰ στάσι νὰ διαβάζουν ἢ νὰ κεντοῦν καὶ τί εἴδους καθίσματα νὰ χρησιμοποιοῦν. Λοιπόν: Τὸ κορμὶ πρέπει νὰ ὀρθώνεται πάντοτε ὁλόϊσο, σὰν κυπαρίσσι, ἂν θέλετε δὲ ν' ἀκουμπᾶτε τὴν πλάτη σας κάπου, νὰ προτιμᾶτε καρέκλες ποὺ ἔχουν τὸ ἐρεισίνωτο ἐντελῶς κάθετο. Κατὰ τὰ ἄλλα, νὰ κάθεσθε κατὰ τρόπον ποὺ νὰ μὴ μοιάζη καθόλου μὲ τὸν τρόπον τοῦ καθίσματος τῆς κοπέλλας ποὺ βλέπετε στὴν παρατιθεμένην φωτογραφίαν.

ΤΟ ΕΙΠΑΜΕ καὶ ἄλλοτε. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιῆτε ὡς βάσιν τοῦ μακιγιὰζ κρέμες πηχτὲς ποὺ ἁπλώνονται πάνω στὴν ἐπιδερμίδα σὰν μαστίχα καὶ ἀποφράσσουν τοὺς πόρους. Ἡ κρέμα πρέπει νὰ εἶνε ὑδαρής, ὥστε τὸ ἐπίστρωμά της νὰ ἔχη κάποια σχετικὴ διαφάνεια. Ἐξ ἄλλου, τὸ μακιγιὰζ τῶν ματιῶν καὶ τὸ βάψιμο τῶν χειλιῶν πρέπει νὰ ὑπογραμμίζη τὴν προσωπικότητά σας καὶ νὰ μὴ τὴν παραμορφώνη. Εἶνε πολὺ κακὴ ἡ συνήθεια μερικῶν κοριτσιῶν, ποὺ μακιγιάρονται ὅλα ὡς ἐκ συνθήματος κατὰ τρόπον ποὺ νὰ τὰ μεταβάλη σὲ Κάθρην Χέπμπουρν ἢ σὲ Ντανιὲλ Νταρριέ. Συμβαίνει πολλὲς φορές, μέσα στὸ ἴδιο σαλόνι, νὰ συναντηθοῦν πέντε κακὲς ἀπομιμήσεις τῆς Ντανιὲλ Νταρριὲ καὶ νὰ μὴ μπορῆ κανεὶς νὰ ξεχωρίση ποιὰ εἶνε χειρότερη ἀπὸ τὴν ἄλλη. Δὲν εἶνε καλλίτερα νὰ διατηρῆτε τὴν φυσιογνωμία σας καὶ νὰ τὴν ἐξιδανικεύετε μὲ λίγες ἐπιτήδειες κραγιονιές;

Πλεκτά

Τὰ πλεκτὰ δὲν θὰ παύσουν ποτὲ νὰ εἶνε στὴ μόδα. Φοῦστες, ζακέττες, πουλλόβερ, μπλοῦζες μπεεδάκια, κασκόλ, ζῶνες, τσάντες τὰ πάντα μπορεῖτε νὰ κάνετε μόνες σας μὲ λίγη καλὴ θέλησι, πλουτίζοντας τὸ βεστιάριό σας κατὰ τὸν οἰκονομικώτερο τρόπο. Πολλὲς κυρίες μάλιστα, ποὺ ἔχουν καιρὸ στὴ διάθεσί τους καὶ θέλουν νὰ ντύνωνται μὲ ἔργα τῶν χειρῶν των, ἔπλεξαν καὶ μανιὼ τοῦ μπάνιου ἀκόμα, τὰ ὁποῖα ἐθαυμάσθησαν τὴν τελευταία Κυριακὴ στὴν πλὰζ τῆς Γλυφάδας.

Γιὰ τὶς μπλοῦζες καὶ τὶς ζακέττες ὑπάρχουν διάφοροι τρόποι πλεξίματος, ἄλλοι δύσκολοι, ἄλλοι εὔκολοι καὶ ἄλλοι ἐξαιρετικὰ πολύπλοκοι. Ἡ «πλέξι», ὅμως, παίζει δευτερεύοντα ρόλο. Βέβαια, ὡραῖο πρᾶγμα, εἶνε νὰ φορῆτε κάτι μὲ δύσκολη πλέξι, ἀλλὰ ἂν δὲν ἔχετε τὸν καιρὸ νὰ τὴ μάθετε, δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ στενοχωρῆσθε. Ἡ κομψότης τῶν πλεκτῶν ἔγκειται πρωτίστως στὰ χρώματα, στὸ σχέδιο καὶ στὶς λεπτομέρειες τοῦ γιακᾶ, τῆς ζώνης καὶ τῶν μανικιῶν (ἂν ὑπάρχουν).

Ὡραῖος συνδυασμὸς χρωμάτων γιὰ πουλλόβερ εἶνε ὁ ἑξῆς: Κάθετα «φύλλα» πλάτους ἑπτὰ πόντων χρώματος μπρὶκ καὶ μπλὲ ἐναλλάξ, μὲ ἐνδιάμεσες λευκὲς ρίγες, πλάτους μισοῦ πόντου. Ἀκόμα πιὸ ἐξαντρὶκ εἶνε τὸ ἑξῆς: Στὴ μέση μπροστὰ καὶ στὴν πλάτη ἕνα φύλλο μπλέ. Δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἀπὸ δυὸ φύλλα μπρὶκ, κατόπιν ἕνα φύλλο σιτρὸν καὶ ὕστερα κοντὸ μανικάκι βὲρ-νίλ.

✪

ΑΠΛΑ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

Ἄλλοτε, ὅταν δὲν ὑπῆρχαν πλὰζ καὶ ντάνσιγκ, τὰ κορίτσια καὶ ἡ νέες γυναῖκες περνοῦσαν τὶς ὧρες των διαβάζοντας ρωμαντικὰ μυθιστορήματα, ζωγραφίζοντας ἢ κεντῶντας. Σήμερα, οἱ ὅροι τῆς ζωῆς ἄλλαξαν. Τὰ περισσότερα κορίτσια ἐργάζονται καὶ δὲν μένουν καθόλου στὸ σπίτι. Ἂν δὲ ἔχουν στὴ διάθεσί τους μερικὲς ὧρες ἐλεύθερες, τὶς διαθέτουν — καὶ πολὺ φυσικὰ — στὸ ξεκούρασμα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, στὶς ἐκδρομὲς, στὸ χορό, στὶς κοσμικὲς συναναστροφές.

Ἔτσι, ἐνῷ ἄλλοτε τὰ σπίτια ἦσαν γεμᾶτα ἀπὸ ὑπέροχα χειροτεχνήματα (στὸρ, τραπεζομάνδηλα, πετσετάκια, μαξιλαράκια), σήμερα, βλέπει κανεὶς στὰ μοντέρνα ἀπαρτμὰν ὅλο ἕτοιμα κεντήματα, τῆς μηχανῆς, πολὺ ὄμορφα βέβαια καὶ διαλεγμένα μὲ γοῦστο, πάντως, ὅμως, ἕτοιμα, ψυχρά, ὅπως κάθε βιομηχανικὸ εἶδος.

Τὰ χειροτεχνήματα ἔχουν ἄλλη χάρι. Φέρουν τὴ σφραγίδα τῆς νοικοκυρωσύνης καὶ ἔχουν ἐπάνω τους κάτι ἀπὸ τὸ πρόσωπο ποὺ τὰ κέντησε. Πῶς νὰ γίνη, ὅμως, τώρα ποὺ ἡ συνθῆκες τῆς ζωῆς ἄλλαξαν καὶ τὰ κορίτσια δὲν μποροῦν πιὰ νὰ χύνουν τὰ μάτια τους; Εὑρέθηκε ἡ λύσις: Χειροτεχνήματα ἁπλᾶ, εὔκολα, ποὺ ἐνῷ δὲν θέλουν πολλὴ δουλειά, ἔχουν ἐπάνω τους τὴ χάρι, ὅτι «βγῆκαν» ἀπὸ ἐπιτήδεια χέρια. Τὸ τραπεζομάνδηλο ποὺ παραθέτουμε εἶνε χαρακτηριστικὸ δεῖγμα τῆς νέας αὐτῆς ἀντιλήψεως ποὺ συνδυάζει τὴν πρακτικότητα, τὸ γοῦστο, τὴν εὐκολία καὶ τὴν ἁπλότητα τῆς κατασκευῆς. Εἶνε ἀπὸ λινὸ χρωματιστὸ (βὲρ πὰλ, μπλὲ λαβὰντ, βιὲ ρὸζ κ.τ.λ,) καὶ εἶνε γαρνιρισμένο μὲ σειρῆτι χρώματος κρέμ. Μὲ δυὸ σειρήτια διαφορετικοῦ πλάτους καὶ μὲ μερικὲς βελονιὲς (ζήτημα μιᾶς ὥρας) ἔχετε στὴ διάθεσί σας ἕνα ὡραιότατο τραπεζομάνδηλο, ποὺ θὰ ὑπερηφανεύεσθε νὰ λέτε ὅτι βγῆκε ἀπὸ τὰ χέρια σας.

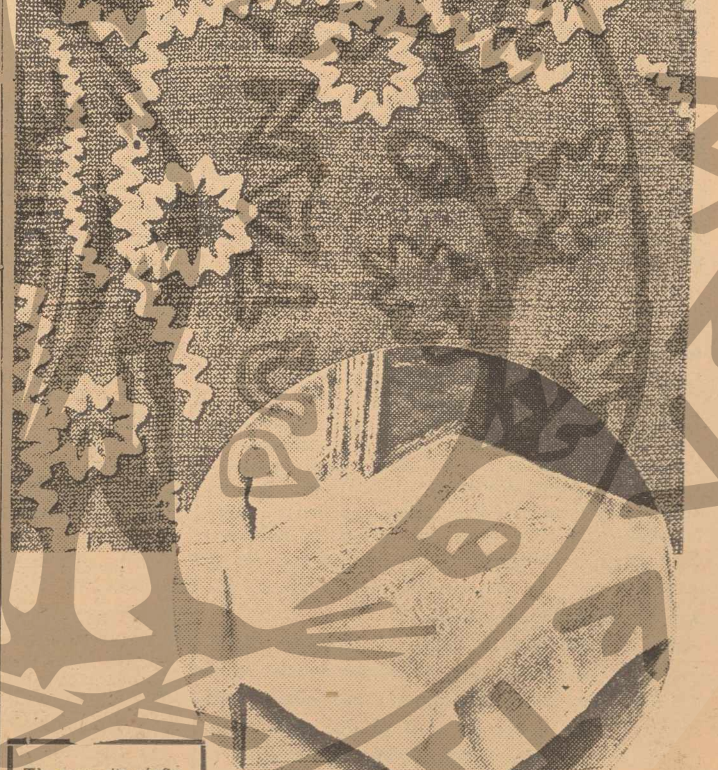

Τὸ τραπεζομάνδηλο αὐτὸ μπορεῖτε νὰ τὸ κεντήσετε μόνες σας, μέσα σὲ μιὰ ὥρα.

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΑΓΑΠΟΥΝ ΤΑ ΣΠΟΡ

Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΥΠΑΙΘΡΟ

Εἰς τὸ προηγούμενον, ἐξηγήσαμε τὸν μηχανισμὸν τοῦ βαδίσματος καὶ τοῦ τρεξίματος καὶ διετυπώσαμε ὡς πρωταρχικὸ κανόνα των τὴν φυσικότητα. Δὲν χρειάζονται, δηλαδή, προσπάθειαι πρὸς ἀπομίμησιν τοῦ τάδε δρομέως, ἀλλὰ ἁπλῶς ἐλευθερία κινήσεων, ἡ ὁποία καὶ μόνη θὰ φέρη, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, τὴν ἰδεώδη ἁρμονίαν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν.

Μὴ βαδίζετε καὶ μὴν τρέχετε, ἐπίσης, μέχρις ἐξαντλήσεως. Ἡ πρόοδος, ὡς πρὸς τὴν διανυομένην ἀπόστασιν, πρέπει νὰ εἶνε ὁμαλή. Θὰ ἀρχίσετε μὲ μικρὰς διαδρομάς, τὸ μῆκος τῶν ὁποίων θὰ αὐξάνετε ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν. Εἰς τὴν ἀρχὴν θὰ λαχανιάζετε, ἴσως καὶ θὰ ζαλίζεσθε ἐλαφρά. Μὲ μερικὰς ὅμως πλήρεις ἀναπνοὰς καὶ μὲ σχετικὴν ἀνάπαυσιν, θὰ συνέρχεσθε. Τὴν καθαριστήριον ἀναπνοήν,σᾶς συμβουλεύομεν νὰ τὴν ἐφαρμόζετε τακτικά, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν περιπάτων σας. Τονώνει καὶ ἀναζωογονεῖ.

✪

Ἂς ὑποθέσωμεν τώρα, ὅτι ἐνῷ τρέχετε, συναντᾶτε ἕνα χαντάκι. Μὴ διστάσετε νὰ μιμηθῆτε ἕνα οἱοδήποτε αἰλουροειδές. Μὲ ἕνα κομψὸ σὲ κινήσεις τίναγμα, ὑπερπηδήσατέ το, καὶ συνεχίσατε τὸν δρόμο σας. Ἂν βρίσκεσθε σὲ δάσος, ἀσφαλῶς θὰ συναντήσετε πεσμένους κορμοὺς δένδρων. Δύο τρόποι ὑπερπηδήσεώς των σᾶς παρέχονται. Προτιμᾶτε μήπως τὴν ἐκτίναξιν τοῦ ζαρκαδιοῦ; Τότε, μόλις φθάσετε τρέχοντας, σὲ μικρὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὸ ἐμπόδιο, ἐκτιναχθῆτε δυνατὰ καὶ μὲ τὰ δυὸ πόδια ἑνωμένα, σηκώνοντας ταὐτοχρόνως τὰ χέρια ψηλὰ καὶ πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἡ ἄσκησις αὐτὴ εἶνε θαυμασία. Ἴσως ὅμως ἐσεῖς νὰ προτιμᾶτε τὸ πήδημα τοῦ λαγοῦ. Σ' αὐτὸ δὲν ἀπαιτεῖται φορά. Σκύβετε καὶ ἀκουμπᾶτε τὰ δυὸ χέρια σας ἐπάνω στὸν πεσμένο κορμὸ καί, ἀπὸ τὴν στάσιν αὐτήν, τινάζεσθε πρὸς τὰ ἐμπρὸς καί, εἴτε περνᾶτε τὸ σῶμά σας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ χέρια σας, ἢ ἀπὸ ἔξω, καὶ πηδᾶτε ὅσο τὸ δυνατὸν μακρυά... Συνεχίζετε μετὰ τὸν δρόμον σας.

Ὑποθέσατε ὅτι συναντᾶτε κάποιον μικρὸν ἀνήφορον. Μὴ φοβηθῆτε τὸ λαχάνιασμα. Σκύψατε ἐλαφρὰ πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ λυγίζοντας ἀρκετὰ τὰ γόνατά σας σὲ κάθε βῆμα, ἐπιχειρήσατε νὰ τὸν ἀνεβῆτε, τρέχοντας καὶ πάλι. Στὸ νοῦ σας νὰ ἔχετε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγριοκάτσικου καὶ τὴν ἀπίστευτη εὐκολία μὲ τὴν ὁποία σκαρφαλώνει στοὺς βράχους.

✪

Ἀρκετὰ τρέξατε καὶ κουρασθήκατε καὶ δικαιοῦσθε κάποιας ἀναπαύσεως. Αἱ ἀπομιμήσεις, ὅμως, δὲν ἐτελείωσαν. Μόλις ἡ ἀναπνοή σας ἀποκτήση τὸν κανονικὸν ρυθμόν της καὶ ἡ καρδιά σας παύση νὰ χτυπᾶ δυνατά, πλησιάσατε ἕνα δένδρο, σταθῆτε σὲ ἀπόστασι ἑνὸς μέτρου ἀπὸ τὸν κορμό του καὶ θυμηθῆτε τὰ τινάγματα ἑνὸς ἀγρίου ζώου, ὅταν περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὸ δένδρο, ὅπου κατέφυγε ὁ ἀντίπαλος ἢ τὸ θήραμά του. Ἔτσι καὶ σεῖς, δοκιμάσατε νὰ πηδήσετε, δίχως ὅμως καὶ νὰ φύγετε ἀπὸ τὸ ἔδαφος. Περιορισθῆτε νὰ τινάξετε ὅσο τὸ δυνατὸν ὑψηλότερα τὸ ἕνα πόδι σας ἐπάνω στὸν κορμό, ἐνῷ τὸ ἄλλο θὰ σᾶς κρατῆ στὸ ἔδαφος. Ἀλλάξατε μετὰ πόδι.

Νὰ καὶ κάποιο χαμηλὸ καὶ γερὸ κλαδί. Ἀμέσως μ' ἕνα πήδημα πιασθῆτε ἀπὸ αὐτὸ καί, σὰν καλὸς ἀπόγονος τῶν πιθήκων, κάνετε κούνια καὶ διάφορες ἀσκήσεις ἕλξεως. Καὶ ἂν τέλος ἔχετε τὴν τύχη νὰ συναντήσετε κάποιο κορμὸ γυρτὸ καὶ χαμηλό, ἀναρριχηθῆτε ἐπάνω του καὶ προχωρήσατε ὡσὰν σκίουρος, προσπαθῶντας νὰ κρατηθῆτε σὲ ἰσορροπία.

Καὶ τώρα, ἐνῷ ἡ πλέον ὑγιεινὴ κούρασις ἀρχίζει νὰ κυριεύη τὸ σῶμά σας, σπεύσατε νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὸ σπίτι σας, εἰς τὴν πόλιν. Ἐκεῖ, πρώτη δουλειά σας εἶνε νὰ εἰσέλθετε εἰς ἕνα θερμὸ λουτρό, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ ξεκουράζη. Μετὰ τὸ θερμὸ λουτρό, σᾶς συνιστοῦμε νὰ καταβρέχετε τὸ σῶμά σας μὲ νερὸ τῆς θερμοκρασίας του. Ἔτσι κλείουν οἱ πόροι, τοὺς ὁποίους εἶχε διαστείλει τὸ θερμὸ λουτρὸ καὶ ἀποφεύγετε τὰ κρυολογήματα. Ἀφοῦ σκουπισθῆτε καλά, μπορεῖτε νὰ κάνετε, μόνοι σας, ἐλαφρὸ μασὰζ εἰς ὅλο τὸ σῶμά σας καὶ νὰ τελειώσετε μὲ μιὰ ἐντριβὴ μὲ κολώνια. Σχετικῶς μὲ τὸ μασὰζ καὶ τὸν τρόπο, νὰ τὸν ἐφαρμόζετε καὶ ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ σας, θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰς ἑπόμενον σημείωμα.

Διὰ νὰ ὁλοκληρώσετε τώρα τὴν ὠφέλεια τῆς ἐξοχικῆς γυμναστικῆς σας, μὴ παραφουσκώσετε τὸ στομάχι σας. Δειπνῆστε ἐλαφρὰ καὶ κατακλιθῆτε ἐνωρίς. Ἕνας γερὸς ὕπνος μετὰ ἀπὸ τόση δρᾶσι καὶ κίνησι, σᾶς χρειάζεται. Ἐπωφεληθῆτε ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον καὶ νὰ εἶσθε βέβαιος ὅτι τὴν ἑπομένην θὰ ξυπνήσετε ἄλλος ἄνθρωπος, κυριολεκτικά.

Γ. ΣΕΒ.

Η ΑΝΑΠΝΟΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΜΑ

Οἱ Ἰάπωνες, ἀντελήφθησαν περισσότερον ἀπὸ ὅλους, τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς ταχείας ἀναπνοῆς κατὰ τὴν κολύμβησιν, ἰδίως δὲ εἰς τὸ «κρόουλ». Ὡς ἐκ τούτου, ἐμελέτησαν ἐπισταμένως τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ τὰ σχετικὰ συμπεράσματά των τὰ ἐφαρμόζουν, μὲ ἱκανοποιητικώτατα ἀποτελέσματα. Εἰς τὴν εἰκόνα, διακρίνεται ὁ Ἰάπων Ὀλυμπιονίκης τῶν 400 μέτρων, κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς τῆς εἰσπνοῆς.

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ

Τὸ Παγκόσμιον Ποδοσφαιρικὸν Πρωτάθλημα ἔληξε μὲ νίκην τῆς Ἰταλικῆς ἐθνικῆς ὁμάδος, τῆς περιφήμου «σκουάντρα ἀζούρα», ἐπὶ τῆς καταλαβούσης τὴν δευτέραν θέσιν Οὐγγρικῆς ὁμάδος, διὰ τερμάτων 4 — 2. Τὰ δύο αὐτὰ ἔθνη ἔχουν συναντηθεῖ 17 φορὰς καὶ κατὰ τὰς συναντήσεις αὐτάς, ἡ Ἰταλία ἐξῆλθε νικήτρια ἐννέα ἀγώνων, ἡ Οὐγγαρία τεσσάρων καὶ τέσσαρες ἐπίσης ἔληξαν ἰσόπαλοι. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τῆς 18ης Ἰανουαρίου 1925, ἡ Ἰταλικὴ ὁμὰς δὲν ἀπώλεσε ἀγῶνα πρὸς τὴν Οὐγγαρίαν. Τέλος, κατὰ τὴν διάρκειαν ὅλων αὐτῶν τῶν ἀγώνων, οἱ Ἰταλοὶ ἐσημείωσαν συνολικῶς 36 τέρματα, ἔναντι 32 τῶν Αὐγγρων.

Εἰς τὸ προαναφερθὲν Παγκόσμιον Πρωτάθλημα, καλύτερος «σκόρερ» ἀνεδείχθη ὁ Οὔγγρος Σένγκελερ, σημειώσας ἐν συνόλῳ ἑπτὰ τέρματα. Δεύτερος ὁ Βραζιλιανὸς Λεωνίδας, διὰ τερμάτων πέντε καὶ τρίτος ὁ Ἰταλὸς Πιόλα δι' ἰσαρίθμων τερμάτων.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν διοργανωτῶν τοῦ κυπέλλου αὐτοῦ, τὸ καθαρὸν κέρδος ὅλων τῶν συναντήσεων, ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων μετακινήσεως καὶ διατροφῆς τῶν παικτῶν καθὼς καὶ πάσης ἄλλης σχετικῆς δαπάνης, πλησιάζει τὸ ἑκατομμύριον γαλλικῶν φράγκων.

★

Ἡ κεντρικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Βελγικῆς Τεννιστικῆς Ὁμοσπονδίας ἀπεφάσισε κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασίν της, ὅπως ὁ ἀγὼν Βελγίου — Γιουγκοσλαυΐας, διὰ τὰ ἡμιτελικὰ τῆς εὐρωπαϊκῆς ζώνης, τοῦ κυπέλλου Νταίηβις, τελεσθῆ εἰς τὰ γήπεδα τοῦ «Λέοπολντ Κλὰμπ» τῶν Βρυξελλῶν, εἰς τὰς 21, 22 καὶ 23 Ἰουλίου.

★

Περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου, ἀναμένεται νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Εὐρώπην, ἀμερικανικὴ ὁμὰς ἀθλητισμοῦ στίβου, ἀποτελουμένη ἀπὸ σαράντα, περίπου μέλη. Θὰ λάβη μέρος εἰς διαφόρους ἀγῶνας τελεσθησομένους εἰς τὰς ἑξῆς χώρας: Σουηδίαν, Νορβηγίαν, Δανίαν, Γερμανίαν, Ἰταλίαν, Οὐγγαρίαν, Φινλανδίαν, Ἑλβετίαν, Γαλλίαν καὶ — αὐτὸ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐξαιρετικὰ — τὴν Ἑλλάδα.

Τὴν 1ην Αὐγούστου, ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ ὁμὰς θὰ συμμετάσχη τῶν ἀγώνων τοῦ Λονδίνου, εἰς τὸ στάδιον τοῦ Οὐάητ Σίτυ. Διὰ νὰ λάβουν μίαν ἰδέαν, οἱ Ἕλληνες φίλαθλοι τῆς ἀξίας τῶν ἄσσων οἱ ὁποῖοι θὰ μᾶς ἐπισκεφθοῦν καὶ θὰ ἐπιδείξουν τὴν ἀσυγκρίτως ἀνωτέραν τῆς ἰδικῆς μας κλάσιν των, παραθέτομεν μερικὰ ὀνόματα τῶν ἐπισκεπτῶν μας, μαζὶ μὲ τὰς ἐπιδόσεις των:

Κλάϊντ Τζέφφρυ, ὁ ὁποῖος ἔτρεξε τελευταίως τὰς 220 γιάρδας εἰς χρόνον 20'' 6)10. Ρέϋ Χάλστ, ὁ ὁποῖος ἐσημείωσε 46 9)10 εἰς τὰ 400 μέτρα. Σὰν Ρομάνι καὶ Κάννιγκαμ, «σπεσιαλίστες» τοῦ δρόμου μιλίου καὶ γνωστοὶ ἀπὸ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ Βερολίνου. Γουόλκοτ, ὁ ὁποῖος ἐπέτυχε εἰς τὰ 110 μετ' ἐμποδίων τὴν καταπληκτικὴν ἐπίδοσιν 13'' 9)10, καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῆς ἰδίας ἀξίας.

★

Τὸ μεγάλο στάδιο τοῦ Χέλσινγκφορς, τῆς πρωτευούσης τῆς Φινλανδίας, τὸ ὁποῖον ἔχει ἤδη θέσεις διὰ τριάντα χιλιάδες θεατῶν καὶ τὸ ὁποῖον ἐντὸς ὀλίγου θὰ δύναται νὰ περιλάβη καὶ 55 χιλιάδας, ἐνεκαινιάσθη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ δέ, ἐτελέσθη ἀγὼν ἀκοντισμοῦ μεταξὺ τῶν Φινλανδῶν πρωταθλητῶν, οἱ ὁποῖοι κατέχουν τὰς καλυτέρας ἐπιδόσεις τοῦ κόσμου, εἰς τὸ ἐθνικὸν αὐτὸ ἀγώνισμά των. Ἀπόδειξις, ἄλλωστε τὰ ἐπιτευχθέντα κάτωθι ἀποτελέσματα:

1) Νικάκνεν 75 μ. 50, 2) Γιερβίνεν 73 μ. 33, 3) Ὀτόνεν 70 μ. 52, 4) Τοϊβόνεν 69 μ. 52, 5) Μικκόλα 67 μ. 86 καὶ 6) Βαΐντο 67 μ. 75.

Λέγεται δὲ ὅτι, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ Τόκιο παρητεῖτο τῆς τελέσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων τοῦ 1940, ἡ Φινλανδία θὰ ἦτο πρόθυμος νὰ ἀναλάβη αὐτὴ τὴν ὀργάνωσίν των.

Μιὰ ἄσκησις διὰ τοὺς ἀθλουμένους οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἐξακριβώσουν κατὰ πόσον ἔχουν γυμνάσει καλὰ τὴν μέσην των, εἶνε ἡ ἑξῆς:

Τοποθετῆστε μιὰ καρέκλα εἰς ἀπόστασιν 25 — 30 ἑκατοστῶν ἀπὸ τὸν τοῖχον. Σταθῆτε μετὰ μὲ τὰ πόδια ἑνωμένα, ἐμπρὸς εἰς τὴν καρέκλα καὶ σκύψτε ἕως ὅτου τὸ κεφάλι σας ἀκουμπήση τὸν τοῖχο. Πιάστε τότε τὴν καρέκλα καὶ ἀφοῦ τὴν σηκώσετε 10—15 ἑκατοστὰ ἐπάνω ἀπὸ τὸ πάτωμα, δίχως νὰ παύσετε νὰ ἀκουμπᾶτε στὸν τοῖχο μὲ τὸ κεφάλι σας, ἐπιχειρῆστε νὰ ἀνορθώσετε τὸ σῶμά σας, δίχως ὅμως καὶ πάλιν, ἡ καρέκλα νὰ ἐγγίση τὸ πάτωμα. Ἐὰν τὸ κατορθώσετε, μπορεῖτε νὰ καυχηθῆτε ὅτι ἔχετε ἐξαιρετικὰ γερὴ μέση.

★

Οἱ Ἑλληνο — Αἰγυπτιακοὶ ἀγῶνες ἀπέδειξαν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ἀθλητικὴ ὁμὰς δὲν εὑρίσκεται εἰς ἐξαιρετικὴν «φόρμαν». Ἐὰν ἐξαιρέση κανεὶς τὰ 7 μ. 16 (νέα Πανελλήνιος ἐπίδοσις εἰς τὸ ἅλμα εἰς μῆκος) τοῦ Λαμπράκη, τὰ 14 μ. 54 (νέον ρεκὸρ τοῦ Σταδίου), τοῦ Παλαμιώτη εἰς τὸ ἅλμα τριπλοῦν καὶ τὰ 47 μ. 32 τοῦ Σύλλα εἰς τὴν δισκοβολίαν, ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐπιδόσεις ἦσαν μετριώταται, εἰς δὲ τοὺς δρόμους ταχύτητος ἐλεειναί. Ἡ ἔκπληξις τῶν ἀγώνων, ἦτο ἡ ἧττα τοῦ πρωταθλητοῦ Μάντικα εἰς τὸν δρόμον 400 μέτρων μετ' ἐμποδίων ὑπὸ τοῦ νεαροῦ Σκιαδᾶ. Φαίνεται ὅτι ὁ Χῖος ἐμποδιστὴς δὲν θὰ δυνηθῆ εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐπαναλάβη τοὺς παλαιοὺς ἄθλους του, οἱ ὁποῖοι τὸν εἶχαν κατατάξει μεταξὺ τῶν καλυτέρων Εὐρωπαίων ἀθλητῶν τοῦ ἀγωνίσματός του. Ἀπόδειξις αὐτοῦ εἶνε καὶ ἡ ἐπίδοσίς του εἰς τὰ 110 μ. μετ' ἐμποδίων καθὼς καὶ ἡ κοῦρσα του εἰς τὴν σκυταλοδρομίαν 4 Χ 100. Εὐτυχῶς ὅτι ὁ Σκιαδᾶς ἀναδεικνύεται ἄξιος ἀντικαταστάτης του. Καλὸν θὰ ἦτο, ὅμως, ὁ Μάντικας νὰ ἀποχωροῦσε τοῦ ἀθλητισμοῦ, πρὶν ἡ κατάπτωσίς του φθάση σὲ σημεῖον ὥστε νὰ ξεχαστοῦν καὶ οἱ παλαιοὶ θρίαμβοί του, ὅπως, δυστυχῶς, συμβαίνει πάντοτε μὲ τὸ φίλαθλον κοινόν, τὸ ὁποῖον ἀδιαφορεῖ διὰ τὸ εἴδωλόν του, ὅταν αὐτὸ μετὰ τὰς ἐπιτυχίας του, ἐπιδεικνύει καὶ τὴν πολὺ φυσικὴν ἐξάντλησίν του.

★

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἑπομένου μηνός, ὁ Ἑλληνικὸς Ναυτικὸς Ὅμιλος, θὰ ἀνταποδώση τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ Ὁμίλου Ρουμανίας καὶ θὰ συναντηθῆ μὲ αὐτὸν εἰς ἐπαναληπτικὸν ἀγῶνα, εἰς Κωνστάντζαν τῆς Ρουμανίας.

★

Σφοδρὰ πολεμικὴ διεξήχθη ἀπὸ τῶν στηλῶν πρωϊνῆς ἐφημερίδος, ἐναντίον τοῦ «πρωταθλητισμοῦ», τὸν ὁποῖον, ὅμως, οἱ ὀπαδοί του δὲν ἄφησαν ἀνυπεράσπιστον, ἀναλαβόντες νὰ ἀπαντήσουν καὶ νὰ προπαγανδίσουν ὑπὲρ αὐτοῦ. Εἰς τήν, κάθε ἄλλο παρὰ εἰρηνικὴν συζήτησιν, ἔλαβε μέρος καὶ τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον ζητεῖ ὁμοφώνως τὴν κατάργησιν τοῦ χρονομέτρου, τοῦ μέτρου τῶν ἐπιδόσεων, καί, συνεπῶς, τῶν πρωταθλητῶν. Τὰ ἐπιχειρήματα ἀφθονοῦν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Οἱ μὲν ἐπικαλοῦνται τὸ παράδειγμα τῶν προγόνων μας, καὶ οἱ ἀντιφρονοῦντες εὑρίσκουν πλεῖστα ὅσα πρὸς ἀποστόμωσίν των. Ἄλλοι ἀνατρέχουν εἰς στατιστικὰς ξένων κρατῶν καὶ ζητοῦν νὰ ἐφαρμόσουν τὰ αὐτὰ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρᾶγμα ἐξωφρενικόν, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀντιθέτων, οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζουν ὅτι ὅπως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀναστηθῆ τὸ παρελθόν, ἡ ἀρχαιότης, ἐξ ἴσου ἀδύνατον εἶνε καὶ νὰ μεταφυτευθοῦν εἰς τὴν πατρίδα μας ἤθη καὶ ἔθιμα λαῶν, οἱ ὁποῖοι διαβιοῦν ὑπὸ ἐντελῶς διαφορετικὰς κλιματολογικὰς καὶ διαιτητικὰς συνθήκας.

Ἡ συζήτησις αὐτὴ καθίσταται ἐξαιρετικὰ ἐπίκαιρος καὶ σοβαρά, δεδομένου ὅτι ἔρχεται εἰς στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν δίδεται νέα ὤθησις εἰς τὸν ἀθλητισμόν, διὰ τῆς ἱδρύσεως νέων γυμναστηρίων καὶ κολυμβητηρίων καί, ἰδίως, μετὰ τὴν Ἀθλητικὴν Ἑβδομάδα, ἡ ὁποία ἐσημείωσε σταθμόν.

ΤΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΣΩΜΑΤΑ

Μιὰ Ἀμερικανίς, ἡ κ. Μπέσσυ Μένσεντικ, παρετήρησε πρώτη ὅτι, τὸ σῶμα τῆς γυναικός, μετὰ τὸ τριακοστὸν ἔτος, παραμορφώνεται καὶ θυμίζει σαθρὸ οἰκοδόμημα. Ἐπεχείρησε, λοιπόν, νὰ ἐξεύρη ἕναν τρόπον διατηρήσεως ἐπ' ἄπειρον τῆς νεότητος τοῦ γυναικείου σώματος καὶ αἱ σχετικαὶ τεσσαρακονταετεῖς ἔρευναί της ἀπέληξαν εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς μεθόδου της, ἡ ὁποία ἤδη ἐφαρμόζεται εὐρύτατα εἰς τὴν Ἀμερικήν, τὴν Ὁλλανδίαν καὶ τὰς Σκανδιναυϊκὰς Χώρας, ὅπου ἱδρύθησαν εἰδικὰ ἰνστιτοῦτα τόσον διὰ τοὺς φυσιολογικοὺς ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἀνωμάλους ὀργανισμούς.

Ἡ «μένσεντικ», ὅπως ὀνομάζεται ἡ μέθοδος αὐτή, δὲν εἶνε ἁπλῶς γυμναστικὴ ἀναμορφωτική, ὅπως καὶ τόσαι ἄλλαι, ἀλλὰ μία μελέτη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ μία προσπάθεια ἐπαναφορᾶς του, κατὰ τὸ δυνατόν, εἰς τὴν κανονικήν, φυσικὴν κατάστασίν του. Ἡ βασική του ἀρχή, συνοψίζεται εἰς τὰ ἑξῆς:

«Κάθε ἄνθρωπος εἶνε ἀπόλυτος κύριος τοῦ σώματός του, τοῦ ὁποίου ὅμως ἀπαιτεῖται νὰ γνωρίζη καὶ τὴν παραμικροτέραν λειτουργίαν. Πρέπει νὰ γνωρίσουμε τὸν κάθε μῦν μας, τὰς κλειδώσεις, τὴν θέσιν των, τὸ σχῆμά των καὶ τὴν ἀκριβῆ λειτουργίαν των».

✪

Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ «μένσεντικ» ἐπιδιώκει νὰ μᾶς παρουσιάση τὸ σῶμα μας διὰ νὰ μπορέσουμε, μεταχειριζόμενοι αὐτὸ ὅπως πρέπει, νὰ τοῦ ἀποδώσουμε τὴν φυσιολογικὴ μορφή του. Μᾶς διδάσκει, δηλαδή, καὶ μᾶς δίδει τὰ μέσα νὰ ἐφαρμόσουμε τοὺς κανόνας της, εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν μας.

Σᾶς ἀναφέρουμε μερικὰ παραδείγματα, διὰ νὰ ἀντιληφθῆτε καλλίτερα τὸ πῶς καταστρέφουμε μόνοι μας, δίχως, φυσικά, νὰ τὸ θέλουμε, τὴν διάπλασι τοῦ σώματός μας: Πόσα παιδιά, πόσοι νέοι, πόσοι μεσήλικες, δὲν συνηθίζουν νὰ παίρνουν στάσεις, κάθε ἄλλο παρὰ φυσικάς, αἱ ὁποῖαι, μὲ τὸν καιρό, παραμορφώνουν ἐντελῶς τὴν γραμμὴν τοῦ σώματός των;

Πόσες κοιλιές, πόσες ράχες καμπουριασμένες, πόσα πόδια στραβὰ καὶ χέρια ἀτροφικά, δὲν ὀφείλονται εἰς τὸ ὅτι οἱ περισσότεροί μας ἀγνοοῦμε πῶς νὰ καθήσουμε, ἢ νὰ γράψουμε ἢ νὰ σταθοῦμε ὄρθιοι ἢ ἀκόμα καὶ νὰ βάλουμε τὸ σακκάκι μας... κινήσεις αἱ ὁποῖαι ἐπαναλαμβάνονται τακτικὰ κάθε μέρα;

✪

Μὲ τὴν μέθοδον αὐτὴν θὰ μάθουμε γρήγορα, τὸ γιατὶ πέφτει τὸ στῆθος μας, ἢ εἶνε στρεβλωμένο τὸ πόδι μας, ἢ εἶνε τὸ χέρι μας ἀδύνατο, ἢ σχηματίζει ὁ λαιμός μας δίπλες καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐλαττώματά μας, τὰ ὁποῖα μᾶς γηράσκουν, μᾶς ρυτιδώνουν, μᾶς παχαίνουν, μᾶς κάνουν δύσκαμπτους καὶ μᾶς παραμορφώνουν.

Ἡ «μένσεντικ» ἀφυπνίζει τὴν αὐτοκριτικήν μας, τὴν παρατηρητικότητά μας καὶ μὲ κινήσεις ἁπλάς, ἐκτελουμένας ἐνώπιον ἑνὸς καθρέπτου, καὶ ἑνὸς ἄλλου εἰς μικρὴν ἀπόστασιν, ὄπισθέν μας, μᾶς βοηθεῖ νὰ «ἀνοικοδομήσουμε» — ἂν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφρασις — τὸ σῶμα μας καὶ νὰ τὸ ἐπαναφέρουμε εἰς τὴν φυσικήν του διάπλασιν.

✪

Τὸ νὰ ἐφαρμόσετε τὴν μέθοδον αὐτὴν εἶνε ἁπλῶς ζήτημα θελήσεως. Πρωτίστως θὰ γνωρίσετε τὰς κεντρικὰς λειτουργίας τοῦ σώματος, τοὺς μῦς οἱ ὁποῖοι προκαλοῦν κάθε κίνησιν καθὼς καὶ τὸν σκελετόν του. Ἀκολούθως θὰ μάθετε νὰ μεταχειρίζεσθε τὸν κάθε μῦν, διὰ τὴν λειτουργίαν διὰ τὴν ὁποίαν προορίζεται, καὶ νὰ διορθώνετε τὰ ἐλαττώματα τοῦ σώματός σας, ἀφοῦ διαπιστώσετε τὴν αἰτίαν, ἡ ὁποία τὰ προκαλοῦσε. Καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ σῶμα σας θὰ ὀρθωθῆ καὶ θὰ ἀποκτήση καταπληκτικὴν εὐκαμψίαν.

✪

Μὲ τὴν «μένσεντικ» ἐπετεύχθησαν, μέχρι σήμερον, καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ Ὁλλανδὶς Ἐλὶζ βὰν Ντάντσιχ ἐθεράπευσε περιπτώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐθεωροῦντο ἀνίατοι. Τὸ καταπληκτικὸν δὲ εἶνε ὅτι δὲν ἐπέρχεται μόνον θεραπεία, ἀλλὰ γενικὴ ἀναγέννησις τοῦ ὀργανισμοῦ, ἰδίως ὅταν τόσον ὁ θεράπων, ὅσον καὶ ὁ ὑπὸ θεραπείαν, διαθέτουν θέλησιν καὶ ὑπομονήν.

Δὲν ἐπιτρέπεται, λοιπόν, πλέον εἰς καμμίαν γυναῖκα νὰ ἀγνοῆ τὸ σῶμα της ἢ νὰ ἀρκῆται εἰς τὸ νὰ τὸ γυμνάζη ἁπλῶς μὲ τὰς γνωστὰς τυπικὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις. Οἱασδήποτε ἡλικίας καὶ ἂν εἶσθε, πρέπει νὰ γνωρίσετε τὸ σῶμα σας καὶ νὰ ἐπιχειρήσετε, κατόπιν, νὰ τὸ διαπλάσσετε ἐκ νέου, ὅσον τὸ δυνατὸν τελειότερον, οὕτως ὥστε νὰ διατηρηθῆ ἁρμονικὸν μέχρι βαθέως γήρατος.

Μ. ΜΠΩΝΤΡΥ

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΥ ΙΣΩΣ ΑΓΝΟΕΙΤΕ

ΙΩΣΗΦ ΛΙΣΤΕΡ, Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΗΨΙΑΣ

— Ὑποτίθεται ὅτι οἱ ἄνθρωποι καταφεύγουν ἐδῶ γιὰ νὰ θεραπευθοῦν. Ἐγώ, ὅμως, νομίζω, ὅτι ἔρχονται μᾶλλον γιὰ νὰ πεθάνουν μιὰν ὥρα ἀρχήτερα.

Αὐτὲς ἦταν ἡ παρατηρήσεις τοῦ νεαροῦ χειρουργοῦ Ἰωσὴφ Λίστερ τὴν ἡμέρα ποὺ ἐπέρασε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ κατῶφλι τοῦ Βασιλικοῦ Νοσοκομείου τοῦ Ἐδιμβούργου, ὅπου εἶχε προσληφθῆ ὡς βοηθὸς τοῦ περιφήμου καθηγητοῦ Σάϋμ. Καὶ ἡ παρατήρησίς του μόνον ὡς ὑπερβολικὴ δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ χαρακτηρισθῆ: στὸ χειρουργικὸ τμῆμα τοῦ νοσοκομείου ἕνα ὀγδόντα τοῖς ἑκατὸ τῶν ἐγχειριζομένων πέθαιναν ἀπὸ γάγγραινα ἢ πυαιμία.

— Κάτι πρέπει νὰ γίνη! ἐδήλωσε ὁ Ἰωσὴφ Λίστερ.

Καὶ τὸ κάτι αὐτὸ ἔγινε.

Δυὸ χρόνια ἀργότερα, δηλαδὴ τὸ 1856, ὁ νεαρὸς χειρουργὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν παντρευόταν τὴν ὡραία Ἀγνή, τὴν κόρη τοῦ καθηγητοῦ Σάϋμ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐφήρμοζε γιὰ πρώτη φορὰ στὰ χρονικὰ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης τὴν ἀντισηπτικὴ μέθοδο.

Γόνος δυναστείας ἐπιφανῶν γιατρῶν, μαθητὴς τοῦ Λίντλεϋ, τοῦ Σάρπεϋ καὶ τοῦ Ἔλλις, τῶν κορυφαίων δηλαδὴ ἀσκληπιαδῶν τῆς ἐποχῆς, ὁ Ἰωσὴφ Λίστερ εἶχεν ἀναγορευθῆ διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου σὲ ἡλικία 25 ἐτῶν.

Ὅταν ἀργότερα, στὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Ἐδιμβούργου, τὸ ἐρευνητικὸ πνεῦμα του προσπαθοῦσε ν' ἀνακαλύψη ἕναν ἀποτελεσματικὸ τρόπο καταπολεμήσεως τῆς φοβερῆς θνησιμότητος ποὺ ἐμάστιζε τότε τοὺς νοσηλευομένους σὲ δημόσιες κλινικές, ὁ Ἰωσὴφ Λίστερ εἶχε τὴν τύχη νὰ συνδεθῆ μὲ κάποιον δόκτορα Θωμᾶ Ἄντερσον, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς νέας καταπληκτικῆς θεωρίας τοῦ Γάλλου Παστέρ. Σύμφωνα μὲ τὴν θεωρία αὐτή, ἡ σῆψις, καθὼς καὶ κάθε ζύμωσις, ὀφείλεται στοὺς μικροοργανισμοὺς ποὺ ὑπάρχουν στὸν ἀέρα. Ὁ Λίστερ ἐξετέλεσε τὰ σχετικὰ πειράματα, τὰ ὁποῖα ἀνέτρεψαν τελείως τὶς ἰδέες του, καθὼς καὶ τὶς δοξασίες τῆς ἐποχῆς περὶ αὐτομάτου γενέσεως σπόρων. Ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῶν μελετῶν του ἦταν ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀντισηπτικῆς του μεθόδου.

Τὸ 1861, καθηγητὴς πλέον τῆς χειρουργικῆς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Γλασκώβης, ὁ Λίστερ ἐδίδασκε στοὺς μαθητάς του ὅτι ἡ ἀποσύνθεσις τοῦ αἵματος στὰ τραύματα, ἡ ὁποία προκαλεῖ τὴν γενικὴν σηψαιμίαν, ὀφείλεται στοὺς μικροοργανισμοὺς ποὺ ὑπάρχουν στὸν ἀέρα, καὶ ἐτόνιζεν ὅτι τὸ πρώτιστον καθῆκον τοῦ χειρουργοῦ εἶνε ὁ ἀποκλεισμὸς τοῦ ἀέρος ἀπὸ τὴν τραυματικὴν ἐπιφάνειαν.

Τὸ αἴτιον τοῦ κακοῦ ἦταν τώρα γνωστόν. Ὁ Λίστερ, ὅμως, ἐθεωροῦσε τὴν παστερικὴ μέθοδο τῆς ἀποστειρώσεως καὶ καταστροφῆς τῶν μικροβίων τοῦ ἀέρος, δηλαδὴ τῆς ἀσηψίας, ὡς ἀνεπαρκῆ καὶ συνιστοῦσε τὴν χρῆσι ἀντισηπτικῶν φαρμάκων: οἰνοπνεύματος, φαινικοῦ ὀξέως, ὑδραργύρου, ἰωδοφορμίου κ.λ.π.

Ὁ Λίστερ εἶχε πεισθῆ πλέον ὅτι τὸ τραῦμα μολύνεται ἀπὸ τὰ σπέρματα ποὺ μεταδίδονται μὲ τὰ χέρια ἢ μὲ τὰ χειρουργικὰ ἐργαλεῖα καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν ἀέρα. Γιὰ ν' ἀποτραπῆ ἡ μόλυνσις ἐπεβάλλετο συνεπῶς ἡ λῆψις ὄχι μόνον ἀσηπτικῶν, ἀλλὰ καὶ ἀντισηπτικῶν προφυλάξεων τοῦ τραύματος κατὰ τὴν ἐγχειρητικὴν καὶ μετεγχειρητικὴν περίοδον: πλύσιμο τῶν χεριῶν καὶ τῶν ἐργαλείων μὲ ἀντισηπτικὴν διάλυσιν, ἐκτέλεσις τῆς ἐγχειρήσεως ἐντὸς ἀντισηπτικοῦ περιβάλλοντος, τὸ ὁποῖον ἐπιτυγχάνεται μὲ ψεκασμοὺς τῆς ἀτμοσφαίρας τῆς χειρουργικῆς αἰθούσης διὰ διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος. Διὰ τὴν μετεγχειρητικὴ περίοδο ὁ Λίστερ καθιέρωνε τὴν ἀντισηπτικὴν ἐπίδεσι τοῦ τραύματος. Χάρις στὴν ἀντισηπτικὴ μέθοδό του, ὁ Λίστερ ἐπέτυχε σὲ διάστημα δύο ἐτῶν (1867 — 1869) τριανταέξη θεραπεῖες ἐπὶ 40 ἀκρωτηριασμῶν.

Τὸ 1869 ὁ ἀπόστολος τῆς ἀντισηψίας διεδέχθη τὸν πεθερό του καὶ τὸ 1877 ἀνηγορεύετο καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς τοῦ Βασιλικοῦ Κολλεγίου τοῦ Λονδίνου, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ διδάξη ἐπὶ 15 ὁλόκληρα χρόνια.

Τὸ 1896, ὅταν ἀπεσύρθη τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας γιὰ ν' ἀφιερωθῆ στὶς μελέτες του, ὁ Λίστερ ἦταν Πρόεδρος τῆς Βασιλικῆς Ἑταιρείας τοῦ Λονδίνου, Πρόεδρος τῆς Ἀγγλικῆς Ἰατρικῆς Ἑταιρείας καὶ ἔφερε τὸν τίτλο τοῦ Λόρδου Χειρουργοῦ τῆς Βασιλίσσης. Ὁ Ἰωσὴφ Λίστερ ἀπέθανε τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1912.

Τὸ συγγραφικόν του ἔργον εἶνε πλουσιώτατον καὶ πολυμορφώτατον. Ἰδιαιτέραν, ὅμως, θέσιν κατέχουν αἱ μελέται του περὶ ἀντισηψίας, αἱ ὁποῖαι διαβάζονται καὶ σήμερον ἀκόμη μὲ ἄπληστον ἐνδιαφέρον, παρ' ὅλας τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης.

ΘΑ ΤΟ ΠΙΣΤΕΥΑΤΕ;

Οἱ κροταλίαι, τὰ ἐπικίνδυνα αὐτὰ φίδια τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἔχουν στὰ κεφάλια των λεπτότατα ὄργανα ποὺ θὰ ἠμποροῦσαν νὰ ὀνομασθοῦν «θερμόμετρα ἐξ ἀποστάσεως». Τὰ ὄργανα αὐτὰ τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ αἰσθάνωνται ἀπὸ ἀρκετὴν ἀπόστασιν πότε βρίσκονται κοντὰ εἰς λεῖαν μὲ θερμὸν αἷμα.

— Ὑπολογίζεται ὅτι κάθε ἀνθρώπινον σῶμα φιλοξενεῖ πληθυσμὸν μικροβίων ποὺ εἶνε 1.000.000.000 φορὲς μεγαλύτερος ἀπὸ ὅλον τὸν ἀνθρώπινον πληθυσμὸν τῆς γῆς.

— Τὰ κύτταρα τῆς σκέψεως εἰς τὸν ἀνθρώπινον ἐγκέφαλον βρίσκονται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειάν του, ἐνῷ ἀντιθέτως εἰς τὰ κατώτερα ζῷα τὰ κύτταρα αὐτὰ βρίσκονται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἐγκεφάλου.

— Στὴ Γερμανία ἔχει ἀρχίσει ἡ παρασκευὴ τεχνητοῦ μαλλιοῦ ἀπὸ τὰ... ψάρια. Ὡς πρῶται ὗλαι τοῦ νέου αὐτοῦ προϊόντος χρησιμεύει ἡ κυτταρίνη καὶ τὰ λευκώματα τῶν ψαριῶν, βεβαιοῦται δὲ ὅτι τὸ τεχνητὸ αὐτὸ μαλλὶ ζεσταίνει ὅσο καὶ τὸ φυσικόν.

— Ἀπὸ τὴν καῦσιν τῶν ἀνθράκων ποὺ χρησιμοποιοῦνται εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἔχουν παραχθεῖ στὴν ἀτμόσφαιραν τῆς γῆς 180.000.000.000 τόννοι διοξειδίου τοῦ ἄνθρακος κατὰ τὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια.

— Στὴ Ρωσσία κατασκευάζεται τώρα τεχνητὸ καουτσούκ, γιὰ τὴν σύνθεσι τοῦ ὁποίου χρησιμοποιεῖται ὡς κυρία πρώτη ὕλη ἡ... βότκα.

— Ἡ ἐντομολογία γνωρίζει 12.000 εἴδη μελισσῶν, ἀπὸ ὅλα ὅμως αὐτὰ μόνον τὰ 4 παράγουν μέλι.

— Τριάντα περίπου ἑκατομμύρια βιβλία ἔχουν ἐκτυπωθεῖ, ἀφ' ὅτου ὁ Γουτεμβέργιος ἐφεῦρε τὴν τυπογραφία, κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα.

— Στὴν Ἰαπωνία γιὰ νὰ σκοτώνωνται τὰ παράσιτα τῶν μεταξοσκωλήκων χρησιμοποιεῖται ἡ μουσικὴ τῆς τζάζ.

— Τὰ φίδια ποὺ γεννιοῦνται μέσα σὲ αὐγά, εἶνε ἐφωδιασμένα μ' ἕνα προσωρινὸ δόντι γιὰ νὰ σπάζουν τὸ κέλυφος τοῦ αὐγοῦ των ἀπὸ μέσα.

— Οἱ χιμπαντζῆδες, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι, μποροῦν νὰ γίνουν τοξικομανεῖς.

— Ἡ μέλισσες χρησιμοποιοῦν εἴκοσι δύο διαφορετικοὺς μῦς ὅταν κινοῦν τὰς κεραίας των.

— Ἡ καθημερινὴ τροφὴ μιᾶς μεγάλης φάλαινας ζυγίζει ἕνα τόννον περίπου. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ φάλαινα δὲν μπορεῖ νὰ φάη πολὺ μεγάλα ψάρια, γιατὶ ἔχει πάρα πολὺ στενὸν οἰσοφάγον.

— Στὴν πολιτεία τῆς Νέας Ὑόρκης ζῆ τὸ ἕνα δέκατον τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

— Τὰ φίδια ἔχουν μόνον ἕνα πνεύμονα.

— Κάτω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν Βόρειον Πόλον ὑπάρχει μόνιμον ρεῦμα θερμοῦ ὕδατος.

— Ἡ γυναῖκες θεραπεύονται εὐκολώτερα ἀπὸ τοὺς ἄνδρες ἀπὸ τὴν παραφροσύνην καὶ τὰς ψυχικὰς παθήσεις.

— Ἂν ἐξωλοθρεύοντο διὰ μιᾶς ὅλα τὰ πουλιὰ τοῦ κόσμου, οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ ζήσουν στὴν γῆν περισσότερο ἀπὸ ἐννέα χρόνια.

✪

ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΦΛΕΓΜΑ

Γιὰ τὸ ἀγγλικὸν φλέγμα διηγοῦνται τὸ ἑξῆς χαρακτηριστικὸν ἀνέκδοτον: Τρεῖς τζέντλεμεν ἀνεπαύοντο στὴν αἴθουσα μιᾶς λέσχης. Κάποια στιγμή, ἀκούσθηκε ἀπὸ τὸ δρόμο τὸ μοτὲρ ἑνὸς αὐτοκινήτου. Μετὰ πέντε λεπτά, ὁ ἕνας εἶπε:

— Εἶνε Ρὸλλς-Ρόϋς...

Κανεὶς δὲν ἀπαντᾶ. Περνοῦν ἄλλα πέντε λεπτὰ καὶ ὁ δεύτερος λέγει:

— Νομίζω πὼς ἦταν μᾶλλον Μπουΐκ.

Σιγή.

Μετὰ πέντε λεπτά, ὁ τρίτος τζέντλεμαν σηκώνεται καὶ λέγει:

— Φεύγω. Μοῦ πήρατε τ' αὐτιὰ μὲ τὶς φωνές.

„ΟΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ ΠΟΛΥ ΠΙΠΕΡΙ ΒΑΖΕΙ ΚΑΙ ΣΤΑ ΛΑΧΑΝΑ"

(Ὑπάρχουν ὡρισμένες παροιμίες, ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶνε προσφιλεῖς στὸ λαό, μ' ὅλο ποὺ ἔχασαν τὴν ἀρχική τους σημασία. Μιὰ τέτοια παροιμία εἶνε καὶ αὐτὴ ποὺ λέγει ὅτι «ὅποιος ἔχει πολὺ πιπέρι βάζει καὶ στὰ λάχανα», παροιμία ποὺ λέγεται ἀλληγορικῶς γιὰ κείνους ποὺ μεταχειρίζονται, χάριν ἐπιδείξεως, ἕνα πολύτιμο καὶ σπάνιο πρᾶγμα, σὲ περιστάσεις, ποὺ δὲν εἶνε ἀπαραίτητο. Ἀλλ' εἶνε σπάνιο πρᾶγμα τὸ πιπέρι σήμερα; Ὄχι, βέβαια. Τὴν ἐποχή, ὅμως, ποὺ γεννήθηκε ἡ σχετικὴ παροιμία, ἦταν σπάνιο καὶ πανάκριβο σὰν πολύτιμος λίθος! Ἡ γένεσις τῆς παροιμίας αὐτῆς ἀπησχόλησε τὸν ἀείμνηστον ἱστορικὸν καὶ γεωγράφον Ἀντώνιον Μηλιαράκην, εἰς μίαν ὡραίαν μονογραφίαν του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν παραθέτομεν κατωτέρω τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα κεφάλαια).

»Ἡ περὶ ἧς γράφομεν παροιμία προέκυψεν ἐκ τῆς κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα καὶ πολὺ ἔτι πρότερον μεγάλης ἀξίας τοῦ πεπέρεως ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀνατολῆς καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν χρήσεων τοῦ σπέρματος τούτου ἐν τῇ ἰατρικῇ καὶ τῇ μαγειρικῇ. Ἐξ ὅσων θέλομεν διαλάβει παρακατιόντες, δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι ἀπὸ τῶν τελευταίων ρωμαϊκῶν χρόνων οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ πιπερομανίας παραδόξου. Αὐτὸς δ' ὁ Πλίνιος ἐκφράζει τὴν περὶ τούτου ἀπορίαν του, διότι ἐπὶ τῶν χρόνων του εἶχε λάβει τὸ πέπερι τὴν ἀξίαν τοῦ χρυσοῦ. Κατέστη δὲ περιζήτητον ἄρωμα κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα τῶν ἡγεμόνων, τῶν πλουσίων, τῶν ἀνωτάτων κληρικῶν, ἰδίᾳ δ' ἐπεζητεῖτο ὡς ἄρωμα τῶν φαγητῶν.

»Παρὰ Βυζαντινοῖς τὸ πέπερι ἐθεωρεῖτο ἐπίσης πολύτιμον ὡς καὶ παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς Δύσεως, καθ' ἃ μαρτυρεῖ ὁ χρονογράφος Θεοφάνης. Ἱστορῶν ὁ συγγραφεὺς οὗτος τὰς κατὰ τοῦ Χοσρόου τῶν Περσῶν ἐπιδρομὰς τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου, ἀφηγεῖται ὅτι οὗτος, καταλαβὼν τῷ 628 τὴν πόλιν Δασταγέρδ, εὗρε μεταξὺ τῶν ἄλλων λαφύρων καὶ «πίπερ» καὶ ἀλόην πολλὴν καὶ σάχαρ καὶ ζιγγίβερ καὶ ἄλλα πολλὰ εἴδη.

»Μαρτύριον ἔτι τῆς πρὸς τὸ ἄρωμα τοῦ πεπέρεως ὑπολήψεως τῶν Βυζαντινῶν εἶνε ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία κατέλεξε μεταξὺ τῶν ἀρωμάτων, ἅτινα ἀναμιγνύει κατ' ἀρχαιοτάτας παραδόσεις εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ μύρου ἢ τοῦ χρίσματος κατὰ τὴν Μεγάλην Πέμπτην, καὶ τὸ πέπερι, τό τε κοινὸν καὶ τὸ μακρὸν ἢ μακροπέπερι, ὅπως ἀναγράφεται ἐν τοῖς παλαιοτέροις Εὐχολογίοις.

……

»Παρὰ τοῖς δυτικοῖς δὲ λαοῖς τὸ πέπερι ἀπέκτησε μεγαλειτέραν ἀξίαν καὶ ἡ ζήτησις αὐτοῦ συνετάραξεν αὐτοὺς ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας, εἰς βαθμὸν σήμερον ἀκατανόητον. Συνθῆκαι μεταξὺ κρατῶν, ἔγγραφα δωρεῶν καὶ ἀπογραφῶν, διαθῆκαι, ἄλλαι ἐπίσημοι πράξεις ἀναγράφουσι τὸ πέπερι. Ὅτε ὁ ἡγεμὼν τῶν Γότθων Ἀλάριχος ἐπιδραμὼν εἰς Ἰταλίαν ἐπολιόρκησε τὴν Ρώμην (410 μ.Χ.) ἀπῄτησε παρὰ τῶν πολιορκουμένων, οἵτινες εἶχον πέμψει αὐτῷ πρέσβεις, ἵνα ἀποφύγωσι τὴν λεηλασίαν, 500 λίτρας χρυσοῦ, 30.000 ἀργύρου, 4.000 σηρικοὺς χιτῶνας, 3.000 ἐρυθρὰ δέρματα καὶ πεπέρεως 3.000 λίτρας.

»Κατ' ἀρχαῖον δίπλωμα τοῦ 716 μ.Χ., ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Χιλπερῖκος Β' παρεχώρησεν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Κορμπὶ ἐτήσιον εἰσόδημα ἐκ τοῦ τελωνείου τοῦ Φός, εἰς εἴδος, εἰς ὃ μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑπῆρχε καὶ τὸ πέπερι, τὰ γαρόφαλα, ἡ κανέλλα κ.τ.λ. Κατὰ τοὺς χρόνους δὲ τούτους τῆς ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος πολλοὶ τῶν ἀνωτάτων κληρικῶν τῆς Ρώμης ἔπεμπον ὡς δῶρον πέπερι εἰς τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ οἰκείους καὶ φίλους. Ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Βενετίας Ὄρσο ντὶ Ὀλίβολο, κατὰ τὸ ἔτος 853, εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένος εἷς σάκκος πεπέρεως μεταξὺ ἄλλων ἀρωμάτων.

»Ὡσαύτως, εἰς τὸν αὐτοκράτορα Κάρολον τὸν Παχὺν κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα ἀπεστέλλοντο ὑπὸ ἐπισκόπων δῶρα, ἐν οἷς ὡς σπανιώτατον καὶ πολυτιμώτατον συγκατελέγετο τὸ πέπερι καὶ ἡ μαστίχα τῆς Χίου.

»Ὑπῆρξε δ' ἐποχὴ καθ' ἣν τοσοῦτον εἶχεν ὑπερτιμηθῆ, ὥστε ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετεχειρίζοντο αὐτὸ ἐν τῇ Δύσει ἀντὶ νομίσματος εἰς τὰς συναλλαγὰς καὶ εἰς τὰς πληρωμὰς τῶν φόρων. Τῷ 1111 ἡ Ἑνετικὴ Δημοκρατία κατέβαλεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἐρρῖκον Ε' 50 φούντια πεπέρεως, τὸ αὐτὸ δὲ ποσὸν τῷ 1177 εἰς τὸν αὐτοκράτορα Φρειδερῖκον Β' ὡς μέρος τοῦ ἐτησίως καταβαλλομένου φόρου, ὅπερ ἐθεωρήθη ὡς πολύτιμος εἰσφορά. Πληρωμαὶ διάφοροι τόκων, φόρων, δασμῶν, λύτρων πρὸς ἀπελευθέρωσιν δούλων κατεβάλλοντο εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης διὰ πεπέρεως.

»Αἱ διὰ πεπέρεως ἀντὶ χρημάτων πληρωμαὶ ἦσαν ἐν χρήσει κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα ἐν Βουργουνδίᾳ. Ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Παναγίας τοῦ Σιμοὺρ ἐλάμβανε διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἑκάστου δουλοπαροίκου μίαν λίτραν πεπέρεως. Περὶ τὰ μέσα δὲ τοῦ παρελθόντος 19ου αἰῶνος συνέβη ἐν Κορσικῇ δίκη, ἕνεκα τῶν παραπόνων τῶν κατοίκων τοῦ Πορέττου, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Ρώμη εἶχεν ἀπὸ τοῦ 1505 ἐπιβάλλει ὡς τίμημα τῆς προστασίας αὐτῆς ἐτησίαν καταβολὴν μιᾶς λίτρας πεπέρεως.

……

»Ἐν γένει δ' εἰπεῖν, τὸ πέπερι ἐθεωρεῖτο κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν δεῖγμα τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν ἀνθρώπων. Συνετέλει δ' ἴσως εἰς τὸ παράδοξον τοῦτο φαινόμενον καὶ ἡ μὴ ἀκριβὴς γνῶσις τῶν χωρῶν τῆς παραγωγῆς, τῆς καλλιεργείας καὶ ἀποξηράνσεως. Διεδίδοντο δ' εἰς τὴν Δύσιν μυθώδεις καὶ τερατώδεις εἰδήσεις περὶ τούτων. Τινὲς ἐπρέσβευον ὅτι τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἐφύετο τὸ φυτὸν τοῦ πεπέρεως ἦτο πλῆρες ὄφεων καὶ ὅτι, ὅπως ἀποδιώξωσιν αὐτοὺς χάριν τῆς συλλογῆς, ἐνέβαλλον πῦρ εἰς τὰ φυτά, ἐξ οὗ προήρχετο τὸ μέλαν χρῶμα τῶν κόκκων τοῦ πεπέρεως καὶ ἡ ξηρότης αὐτῶν καὶ ρικνότης.

»Πάντως, ὅμως, αὗται αἱ ἐκ τῆς ἀγνοίας τῆς ἀκριβοῦς γεωγραφίας τῶν χωρῶν τῆς παραγωγῆς προλήψεις διελύοντο, καθ' ὅσον περιηγηταὶ Εὐρωπαῖοι καὶ ἱεραπόστολοι ἐπεσκέπτοντο τὴν ἀπωτάτην Ἀνατολήν, καθιστῶντες γνωστὰ διὰ τῶν συγγραφῶν των τὰ κατ' αὐτήν. Οὕτω δ' ἔμαθον ὅτι ἡ πατρὶς τοῦ πεπέρεως ἦτο ἡ δυτικὴ παραλία χώρου τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου, ἡ γνωστὴ σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Μαλαβάρ.

»Πρῶτος ὁ Μάρκος Πόλος, ὁ Βενετὸς ἐξερευνητής, διεβεβαίωσεν ὅτι τὸ πέπερι προήρχετο ἐκ χωρῶν τῆς Ἰνδικῆς καὶ δὴ τοῦ Μαλαβάρ, καθὼς καὶ ὁ Ἰουδαῖος περιηγητὴς Βενιαμὶν Τουδέλας.

»Τοιούτου θεωρουμένου τοῦ πεπέρεως ἐν τῇ Δύσει, ἑπόμενον ἦτο καὶ ἡ ἐμπορία αὐτοῦ καὶ ἡ κατὰ θάλασσαν μεταφορὰ ν' ἀποβῶσι μία τῶν ἐπικερδεστάτων ἐπιχειρήσεων τῶν ναυτικῶν λαῶν τοῦ μεσαιῶνος, ἁμιλλωμένων ὁποῖος νὰ τύχη μεγαλειτέρων ὠφελημάτων ἀπὸ τῶν ἡγεμόνων τῶν ἀσιατικῶν ἐθνῶν, ὡς πρὸς τὴν εὐωνοτέραν ἐξαγωγήν».

ΑΝΤ. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ

ΤΟΡΠΙΛΛΑΚΑΤΟΙ

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Πολέμου ὅλα τὰ εἴδη τῶν πολεμικῶν πλοίων ἔχουν ὑποστεῖ μεγάλη ἐξέλιξι. Τὰ θωρηκτὰ π. χ. καὶ τὰ καταδρομικὰ μάχης, ἔχουνε συγχωνευθεῖ. Δηλαδὴ τὰ θωρηκτὰ ἀπέκτησαν τὴ μεγάλη ταχύτητα τῶν καταδρομικῶν μάχης (30 μίλια) χωρὶς ὅμως νὰ χάσουν τίποτε ἀπ' τὴ θωράκισι καὶ τὸν ὁπλισμό τους. Τοῦτο τὸ πέτυχαν μὲ αὔξησι τοῦ ἐκτοπίσματος. Τὰ καταδρομικὰ ἀπέκτησαν μεγαλύτερο ἐκτόπισμα, ταχύτητα καὶ ὁπλισμό.

Τὰ ἀντιτορπιλλικὰ (κυρίως στὸ γαλλικὸ στόλο) πέρασαν αἰσίως τοὺς 2.000 τόννους καὶ ἔφθασαν τοὺς 2.884 («Mogador» «Volta»). Ἀνάλογη ἐξέλιξις παρατηρεῖται καὶ στὰ ὑποβρύχια, ἐνῷ νέο πλοῖο, — ἄγνωστο πρίν, — τὸ ἀεροπλανοφόρο παρουσιάστηκε.

Ἡ ραγδαία ἐξέλιξις δὲ μποροῦσε ν' ἀφήση ἀνεπηρέαστα τὰ μικρὰ ἐκεῖνα πλοῖα ποὺ εἶνε τὸ κατ' ἐξοχὴν ὅπλον τοῦ νυκτερινοῦ αἰφνιδιασμοῦ. Πρόκειται γιὰ τὰς τορπιλλακάτους. Τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου εἴχανε προορισμὸ τὴν ἄμυνα τῶν ἀκτῶν καὶ τὸ κυνήγημα τῶν ὑποβρυχίων, τἄλεγαν δὲ τότε ἀνθυποβρύχια. Τὰ ναυαρχεῖα ὅμως ἐσκέφθησαν ὅτι τὰ μικροσκοπικὰ αὐτὰ πλοῖα (25 μέχρι 35 τόννων) θὰ μποροῦσαν τελειοποιούμενα, νὰ γίνουν ὅπλα τρομερὰ ἐπιθέσεως. Οἱ Ἰταλοὶ καὶ οἱ Ἄγγλοι κατασκευάζουν πλῆθος ἀπὸ τὰ πλοιάρια αὐτὰ ποὺ ἔχουν μῆκος 18 μέτρα, 5 πλάτος καὶ βύθισμα ὀλιγώτερον τοῦ μέτρου γιὰ νὰ γλυστροῦνε εὔκολα πάνω στὸ νερό. Ἔχουν μηχανὲς 2.000 ἵππων (ἀριθμὸς τεράστιος γιὰ τόσο μικρὸ ἐκτόπισμα καὶ ὁπλισμὸ ἀπίστευτο γιὰ τὸ μέγεθός τους). Δύο τορπίλλες τῶν 456, 1 μυδραλλιοβόλο καὶ 6 βόμβες βυθοῦ: Ἔχουνε δὲ ταχύτητα 47 μιλίων (87 χιλιόμετρα τὴν ὥρα). Ἡ τελευταῖες μάλιστα ἀγγλικὲς ἔχουνε δύο τορπίλλες τῶν 533:: καὶ ταχύτητα 52 μίλια. Δηλαδὴ κάτι τὸ ἀφάνταστο. Τὸ πλήρωμά τους ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 — 5 διαλεχτοὺς ἄνδρες. Ἀνάλογα χαρακτηριστικὰ ἔχουνε καὶ ἡ γαλλικὲς τορπιλλάκατοι, τόσο ἐκεῖνες ποὺ κατασκευάζονται στὴ Γαλλία, ὅσο καὶ ἐκεῖνες ποὺ γιὰ λογαριασμό της κατασκευάζουν εἰδικὰ ἀγγλικὰ ναυπηγεῖα.

Τὰ πλοιάρια αὐτὰ ποὺ τὰ λένε «κουνούπια τῆς θαλάσσης», μποροῦνε νὰ βγοῦνε μὲ κάθε καιρό. Δὲν φοβοῦνται τὴν τρικυμία,, καὶ μποροῦν ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀρκετὲς ἑκατοντάδες μίλια ἀπ' τὴν ἀκτή. Ἕνας στολίσκος ἀγγλικῶν τορπιλλακάτων μὲ τὴ μεγαλύτερη εὐκολία ἔφυγε ἀπ' τὴν Ἀγγλία καὶ ἑνώθηκε μὲ τὸ στόλο τῆς Μεσογείου:

Στὰ χέρια τολμηρῶν ναυτικῶν εἶνε φοβερὰ ὄργανα ἐπιθέσεως, γιατὶ ἔχουν πολὺ μεγάλη ταχύτητα, ποὺ εὐνοεῖ τὸν αἰφνιδιασμὸ καὶ λόγῳ τοῦ μικροῦ ἐκτοπίσματός των εἶνε σχεδὸν ἄτρωτα.

Μποροῦν νὰ μποῦν μέσα στὰ ἐχθρικὰ λιμάνια ἀκόμη καὶ σὲ κεῖνα ποὺ προστατεύονται μὲ τὰ καλύτερα μέσα προφυλάξεως (ὅπως εἶνε τὰ ἀντιτορπιλλικά, τὰ δίκτυα, ἡ νάρκες κ.λ.π.) καὶ νὰ ἐκσφενδονίσουν τὶς τορπίλλες τους στὰ ἀνύποπτα πλοῖα.

Γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς δράσεως των διαθέτουν καὶ καπνογόνες μηχανές, μποροῦν δὲ νὰ μανουβράρουν σὲ συνεννόησι μὲ φιλικὰ ἀεροπλάνα (ἄλλα «κουνούπια», τοῦ ἀέρος αὐτὰ) ποὺ μποροῦν ἀσφαλέστατα νὰ κατευθύνουν τὴν πορεία τους κατὰ τρόπον ἀνώτερο πάσης περιγραφῆς.

Ἄγγλος εἰδικὸς βεβαιώνει ὅτι 100 τέτοια σκάφη αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἑτοιμάζονται γιὰ λογαριασμὸ τῆς Ἀγγλίας. Εἶνε δὲ τὰ ἰσχυρότερα καὶ τὰ τελειότερα στὸ εἶδος τους.

Ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποίαν μποροῦν νὰ κατασκευασθοῦν (λιγώτερο ἀπὸ ἕξη μῆνες) καὶ τὸ μικρὸ σχετικῶς κόστος (1 δωδεκάδα τορπιλλάκατοι τοῦ ἰσχυροῦ τούτου τύπου κοστίζουν λιγώτερο ἀπὸ ἕνα ἀντιτορπιλλικὸ τῶν 1.400 τόννων), εὐνοεῖ τὴν κατασκευή τους σὲ μεγάλο βαθμό.

Ἔτσι τὰ μεγάλα ναυτικὰ κράτη θὰ μποροῦν νὰ σκορπίσουν κατὰ ἑκατοντάδες — σὲ περίπτωσι ἀνάγκης — σὲ ἐλάχιστο διάστημα, ἐπάνω στὶς θάλασσες τὰ τρομερὰ αὐτὰ ζωΰφια.

ΜΑΜ.

κάτι θὰ μάθετε

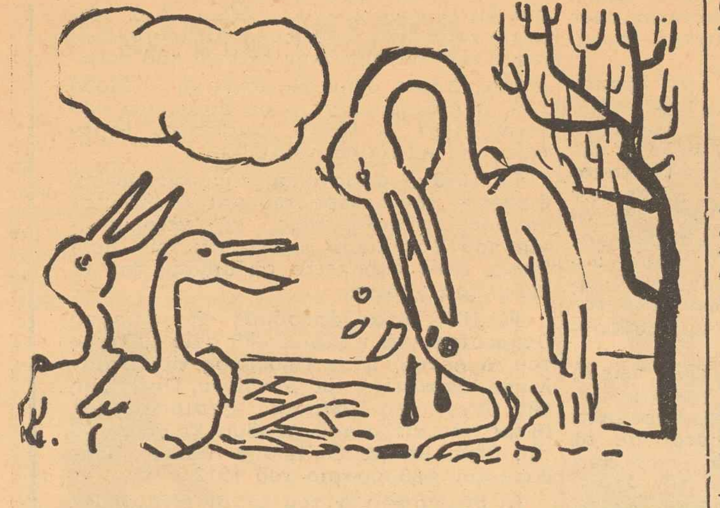

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΥΛΙ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ

Μόλις μπῆκα στὸ ἴδρυμα, ἐνόμισα ὅτι εἶχα κάμει λάθος. Στὴν ἐξώθυρά του ἕνας περαστικὸς, προτοῦ μπῇ μέσα, ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ ἂν πράγματι αὐτὸ ἦταν τὸ ἵδρυμα. Καὶ ὅταν τὸ ἔμαθε, ἐγύρευε νὰ φέρῃ τὴ γυναῖκά του γιὰ νὰ εὐκολυνθῇ στὴ γέννα της. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους τὸν ἐπληροφόρησε τότε ὅτι δὲν ἦταν ἀκόμη καιρός.

— Μπορεῖ ὅμως νὰ περιμένῃ ἡ γυναίκα; ἐρώτησεν ὁ ἄλλος καὶ ἐπῆρε τὴν στάσιν τοῦ ἐγκαρτεροῦντος ἀνθρώπου.

Μέσα στὸ ἵδρυμα ἔπειτα βρῆκα ἄλλες γυναῖκες ἑτοιμόγεννες. Ἦταν πολὺ φυσικὸ νὰ διερωτηθῶ μήπως εὑρισκόμουν μέσα σ' ἕνα μαιευτήριο. Ὁ ἁρμόδιος ἔδινε στὸν κόσμο τοῦτο τὶς πιὸ καθησυχαστικὲς πληροφορίες.

— Λίγη ὑπομονὴ ἀκόμη, ἔλεγε, καὶ ὅλα θὰ σιάξουν. Ἡ καθεμιά σας θὰ ἔχῃ τὸ πεντακοσάρικό της καὶ ἕνα μπογαλάκι.

Ἄκουσα τότε μιὰ νὰ λέγῃ στὴν ἄλλη:

— Νὰ σοῦ τὸ λένε καὶ νὰ μὴν τὸ πιστεύῃς. Θὰ ἔχουμε τὸ λοιπὸ καὶ τὰ βρακάκια τοῦ μωροῦ.

Ἀλλ' ὁ ἁρμόδιος ἔσπευσε νὰ ἐπεξηγήσῃ:

— Τὸ μπογαλάκι θὰ ἔχῃ ἀντισηπτικὰ εἴδη καὶ εἰδικὰ φάρμακα — ὅλα τὰ χρειαζούμενα στὴ γέννα.

Καὶ εὐθὺς κατόπιν ἐπρόσθεσε:

— Περᾶστε σ' ἕνα - δυὸ μῆνες. Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θ' ἀρχίσῃ τότε νὰ λειτουργῇ τὸ τμῆμα.

Μερικὲς ὅμως ποὺ εἶχαν τὴν στρογγυλότητά τους σὲ σχῆμα, ποὺ πλησίαζε σχεδὸν τὸ ἡμικύκλιο ἐκούνησαν τὸ κεφάλι τους. Ἤθελαν νὰ δείξουν ὅτι ἡ ἀδυσώπητη φύσι ἔχει καθωρισμένη σὲ τέτοιες περιπτώσεις μίαν ὑπομονὴ, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ περάσῃ τοὺς 9 μῆνες. Ἀλλ' ἡ περισσότερες ἔφυγαν μὲ τὴν ἀπόφασι νὰ ξαναγυρίσουν.

Ὁ κ. Ἁρμόδιος δὲν μοῦ ἀφῆκε κατόπι τὴν ἀμφιβολία ὅτι τὸ κτίριο δὲν ἦταν μαιευτήριο.

— Εἶνε ἕνα περίεργο πρᾶγμα, μοῦ εἶπε. Ἡ Κοινωνικὲς Ἀσφαλίσεις, μόλις ἐλειτούργησαν, μᾶς ἔφεραν ἕνα πλῆθος ἑτοιμόγεννες. Ἡ γυναῖκες μὲ τὸ δίκηο τους γυρεύουν τὴν ἀποζημίωσι ποὺ ὁρίζει ὁ νόμος. Δὲν θ' ἀργήσουν ὅμως νὰ τὴν ἔχουν. Ὁ κανονισμὸς διὰ τὰς παροχὰς ἀσθενείας τῶν ἠσφαλισμένων ἐδημοσιεύθη στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ λειτουργία του δὲν θ' ἀργήσῃ πέραν τοῦ διμήνου.

Καὶ μοῦ ἀνέπτυξε τὰ ὠφελήματα τοῦ κανονισμοῦ: Ἰατρική, νοσοκομειακὴ καὶ φαρμακευτικὴ περίθαλψις, εἰδικὰ θεραπευτικὰ μέσα ὅπως εἶνε τὰ ματογυάλια καὶ τὰ τεχνητὰ μάτια καὶ τέλος σ' ὡρισμένες περιπτώσεις ἐπιδόματα κυοφορίας, λοχείας καὶ θηλάσεως.

✪

Ἔκαμα ἕνα γῦρο στὸ κατάστημα. Εἶδα ἀνθρώπους πεσμένους μὲ τὰ μοῦτρα ἐπάνω σὲ σχήματα. Τί ἔκαμναν; Μήπως ἦσαν οἱ ἐρευνηταί, ποὺ εἶχε συναντήσει ὁ Γκιούλλιβερ στὸ Πετάμενο νησὶ Λαπούτα; Πράγματι, δὲν παρουσίαζαν μεγάλες διαφορές. Ἂν οἱ κάτοικοι τῆς Λαποῦτα ἐφοροῦσαν ἐνδύματα ὅπου ἦσαν ἀπεικονισμένα φεγγάρια, ἄστρα καὶ μουσικὰ ὄργανα καὶ ὅλες ἡ ἰδέες των ἀποκρυσταλλώνονταν μονάχα μὲ γραμμὲς καὶ μὲ γεωμετρικὰ σχήματα, οἱ ὑπάλληλοι τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καταγίνονταν μὲ τὴν κατάστρωσι καὶ ἀλγεβρικῶν ἐξισώσεων. Ἐσημείωσα μερικὲς ὅπως μοῦ ἔτυχαν.

1) $3\,\Delta \dfrac{\alpha\iota}{X+4} + \Delta \dfrac{\alpha\iota}{X+4}$

2) $\sum_{K=65}^{71} \alpha\delta \dfrac{\alpha\iota}{K+1}$

— Δὲν εἶνε παιχνίδια αὐτὰ, μοῦ εἶπε ὁ κ. Ἁρμόδιος, σὰν τὰ κοκόρια ποὺ κάμνουν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι σὲ στιγμὲς ἀνίας. Τὸ πρῶτο σημαίνει: Οἱ κατὰ τὸ 5ον ἔτος τῆς ἀσφαλίσεως καθιστάμενοι ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν θὰ λάβωσι πλὴν τῆς τριπλασίας συντάξεως καὶ μίαν εἰσέτι μονάδα λόγῳ τοῦ 5ου ἔτους τῆς συμμετοχῆς των.

Δὲν ἤμουν μόλα ταῦτα σὲ θέσι νὰ καταλάβω τίποτε.

Ἀλλ' ὁ κ. Ἁρμόδιος δὲν μ' ἀφῆκε στὸ σκοτάδι.

— Οἱ ὑπάλληλοι αὐτοί, μοῦ εἶπε, λέγονται ἀναλογισταί. Εἶνε φοβεροὶ μαθηματικοί. Καὶ ἡ ἀποστολή τους εἶνε νά κάμουν ὑπολογισμοὺς συντάξεων ἀναπηρίας, γήρατος καὶ θανάτου. Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι ἡ Κοινωνικὲς ἀσφαλίζουν εἰσπράττουν μὲν χρήματα, ἀλλὰ προκειμένου νὰ τὰ διαθέσουν ὑπὲρ τῶν ἀσφαλιζομένων, θέλουν νὰ ξέρουν καὶ ποῦ βαδίζουν. Αἴφνης γιὰ νὰ μὴν πέσουν ἔξω, γυρεύουν νὰ μάθουν πόσοι ἀπὸ τοὺς ἀσφαλιζομένους σὲ τόσο χρόνο καὶ στὴν τάδε ἡλικία θὰ γίνουν ἀνάπηροι ἢ συνταξιοῦχοι. Ὅλα αὐτὰ βρίσκονται ἀπὸ τοὺς ἀναλογιστὰς μὲ τὰ γερὰ μαθηματικά τους. Τὸ ἵδρυμά μας, ὅπως καταλαβαίνετε, δὲν εἶνε σὰν τὸ ταμεῖο τοῦ μπακάλη, ὅπου ρίχνονται τὰ λεφτὰ καὶ ἔπειτα ἀποσύρονται χωρὶς κανένα ὑπολογισμό.

Ὁ κ. Ἁρμόδιος μετὰ τὴν ἐνθαρρυντικὴ αὐτὴ πληροφορία μοῦ ἔδωκε καὶ ἄλλες ἀκόμη:

Χρήματα! Εἶνε γεμᾶτα τὰ ταμεῖά μας! Δὲν ξέρουμε τί νὰ τὰ κάνουμε. Ἀκριβῶς αὔριο θὰ συνεδριάσουμε γιὰ ν' ἀποφασίσουμε τί νὰ τὰ κάμουμε. Θὰ τὰ διαθέσουμε σὲ δάνεια μὲ τὰ ὁποῖα θὰ γίνουν ἔργα κοινωνικῆς ὠφελείας. Ἔπειτα μερικὰ θὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν ἀπόκτησι δικῶν μας κτιρίων, ποὺ μᾶς εἶνε ἀπαραίτητα καὶ πρὸ παντὸς ἰατρείων. Εἰσεπράξαμε ἕως τώρα 150 ἑκατομμύρια δραχμές. Καὶ διεθέσαμε γιὰ τοὺς ἀσφαλιζομένους δέκα περίπου ἑκατομμύρια. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ ποσὸ ποὺ ἐξοδεύουμε θ' αὐξήσῃ ὅταν σ' ἕνα - δυὸ μῆνες ἀρχίσῃ νὰ λειτουργῇ ἡ ἀσφάλισι ἐναντίον τῆς ἀσθενείας.

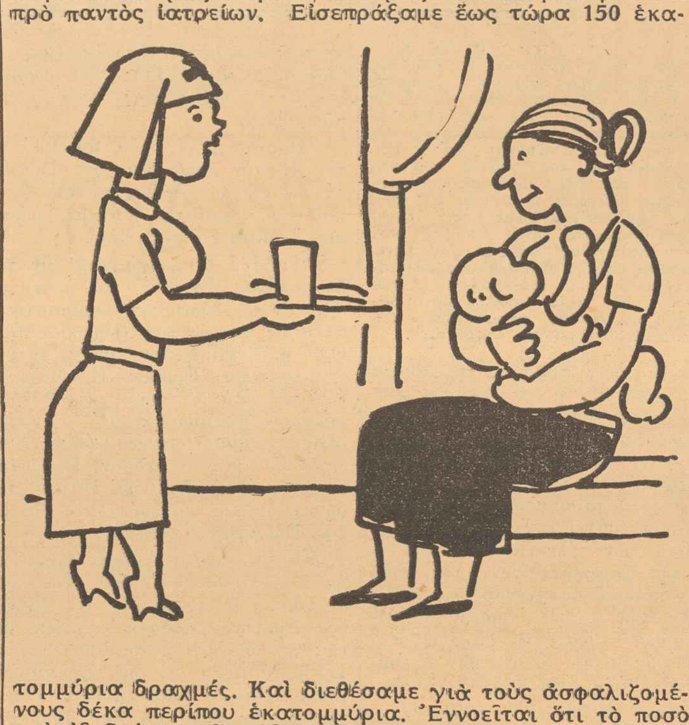

✪

Ὁ κ. Ἁρμόδιος μὲ κατέστησε ἔπειτα ἐνήμερον ἑνὸς σχεδίου του, μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιδιώκει νὰ ἐλαττώσῃ τὰ γενικὰ ἔξοδα τοῦ ἱδρύματος, ὥστε οἱ ἀσφαλιζόμενοι νὰ ἔχουν τὸ κέρδος των μεγαλείτερο.

— Μὲ τὸν καιρὸ, εἶπε, οἱ ἀσφαλιζόμενοι θ' αὐξήσουν ἀκόμη. Σήμερα εἶνε 280 χιλιάδες στὴν Ἀθήνα, στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὸν Πειραιᾶ, ὅπου μονάχα ἔχει ἐφαρμοσθῇ ὁ θεσμός. Ἡ προθυμία ποὺ διεπιστώσαμε εἶνε μεγάλη καὶ ἀφάνταστη ἀκόμη καὶ γιὰ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μ' ὅλες τὶς αἰσιόδοξες προβλέψεις των ὑπελόγιζαν τοὺς ἀσφαλισμένους τὸ πολὺ σὲ 250 χιλιάδες γιὰ ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλ' ὁ μεγάλος αὐτὸς ἀριθμὸς τῶν ἀσφαλιζομένων θ' ἀπαιτήσῃ ἕνα νέο προσωπικὸ, ποὺ θ' ἀπορροφᾷ ἕνα σημαντικὸ μέρος τῶν ἐσόδων. Γιὰ τοῦτο ἔχουμε ὑπ' ὄψει νὰ μηχανοποιήσουμε τὴν ἐργασία, ὅπως κάνουν στὶς Τράπεζες. Ἔτσι καὶ λιγώτερα χρήματα θὰ ἐξοδεύωνται γιὰ τὸ προσωπικὸ καὶ ἡ ἐργασία θὰ διεξάγεται κανονικώτερα καὶ ἀλάνθαστα.

Ἀλλ' ὁ κ. Ἁρμόδιος δὲν ἐτερμάτισε ἀκόμη τὶς ἐνθαρρυντικὲς πληροφορίες του.

— Ἕως τώρα, ἐσυνέχισε, ἐκανονίσαμε ἕξ χιλιάδες περίπου ὑποθέσεις ἀτυχημάτων. Ξέρετε τί σημαίνει αὐτό; Ὅτι ἐγλυτώσαμε κόσμο καὶ κόσμο ἀπὸ τὰ νύχια τῶν διαμέσων καὶ ἐκμεταλλευτῶν τους. Οἱ παθόντες ἐπῆραν τὴν ἀποζημίωσί τους καὶ δὲν ἔγινε ἀνάγκη νὰ ταλαιπωρηθοῦν χρόνια καὶ χρόνια στὰ δικαστήρια ὅπως συνέβαινε ἕως τώρα. Ὅσοι ἔπαθαν μιὰν ὁλοκληρωτικὴ ἀναπηρία ἢ ἀπέθαναν ἦσαν καμμιὰ πενηνταριά. Καὶ αὐτῶν ἡ ὑποθέσεις ἐκανονίσθηκαν σύντομα ὅπως καὶ τῶν ἄλλων, ποὺ ἔπαθαν λιγώτερο βαρειά.

✪

Καὶ ὁ κ. Ἁρμόδιος ἐμπῆκε ἔπειτα σ' ἄλλην περιοχὴ τῆς δράσεως τοῦ ἱδρύματος.

— Ἀπὸ τὴν 1ην τοῦ Δεκέμβρη, ἐπρόσθεσε, ἀρχίσαμε ν' ἀποζημιώνουμε τ' ἀτυχήματα. Ἀπὸ τὴν 1ην Ἀπριλίου περιελάβαμε στὴν ἀσφάλισι καὶ τοὺς μισθωτοὺς τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων. Καὶ σ' ἕνα-δυὸ μῆνες θ' ἀρχίσουμε τὸν σκληρὸ καὶ δύσκολο πόλεμο ἐναντίον τῆς ἀσθενείας, ποὺ ἀδυνατίζει καὶ κρατεῖ τὸν ἐργαζόμενο μακρυὰ ἀπὸ τὶς ἐργασίες του. Καὶ θὰ τὸν διεξαγάγουμε ἐπίμονα μὲ γιατροὺς ὅλων τῶν εἰδικοτήτων — παθολόγους, χειρούργους, παιδιάτρους, ἀφροδισιολόγους, μαιευτῆρας, γυναικολόγους, ὠτορρινολαρυγγολόγους, χημικούς, ἀκτινολόγους καὶ μαζί τους τὸ βοηθητικὸ προσωπικὸ τῶν νοσοκόμων, μαλακτῶν καὶ ἐπισκεπτριῶν ἀδελφῶν. Ὁ στρατὸς αὐτὸς εἶνε ὡπλισμένος μὲ πολυδύναμα καὶ μονοδύναμα ἰατρεῖα καὶ μὲ ὅλα τὰ μέσα τῆς ἰατρικῆς καὶ θὰ ὁδηγῆται ἀπὸ ἐκλεκτὸ Ἀνώτατο Ἐπιτελεῖο — τὸ Ἀνώτατο Ἰατρικὸ Συμβούλιο.

Καὶ εἰς ἄλλον τόνο ὁ κ. Ἁρμόδιος ἐπρόσθεσε:

— Βέβαια, ὁ ἀσφαλισμένος ἀσθενὴς ἔχει δικαιώματα. Ἔχει ὅμως καὶ μερικὲς ὑποχρεώσεις. Θὰ κάνετε μεγάλη χάρι στὸ Ἵδρυμα, ἂν εἴχατε τὴν καλωσύνη νὰ τὶς σημειώσετε γιὰ νὰ τὶς μάθουν ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι: Ὁ ἀσθενὴς ἠσφαλισμένος π. χ. εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ συμμορφώνεται μὲ τὶς ὁδηγίες τοῦ θεράποντος γιατροῦ τοῦ ἱδρύματος, ν' ἀκολουθῇ πιστὰ τὴ θεραπεία ποὺ διέταξεν αὐτὸς, νὰ παίρνῃ μόνο τὰ φάρμακα, ποὺ ὥρισεν αὐτὸς, ν' ἀποφεύγῃ τὸ καθετὶ ποὺ μπορεῖ νὰ χειροτερέψῃ τὴν κατάστασί του καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ταχεῖαν θεραπεῖαν του. Ἂν ὁ ἄρρωστος δὲν συμμορφώνεται μὲ τὶς ὁδηγίες τοῦ θεράποντος γιατροῦ τοῦ ἱδρύματος καὶ κάνει τοῦ κεφαλιοῦ του ἢ παίρνει γιατρικὰ ἄλλα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ διέταξεν ὁ γιατρὸς, τότε χάνει γιὰ τρεῖς μῆνες τοὐλάχιστο τὸ δικαίωμα νὰ περιθάλπεται ἀπὸ τὸ Ἵδρυμα. Ἔπειτα ἔχει τὴν ὑποχρέωσι νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν εἴσοδο, στὸ σπίτι του τῶν ὀργάνων τοῦ ἱδρύματος ποὺ ἔχουν ἐντολὴ νὰ ἐξετάζουν πῶς γίνεται καὶ ἂν γίνεται καλὴ ἡ θεραπεία του. Εἶνε ὑποχρεωμένος ἐπίσης ν' ἀπαντᾷ μὲ εἰλικρίνεια καὶ προθυμία σ' ὅ,τι τὸν ἐρωτήσουν τὰ ὄργανα τοῦ ἱδρύματος καὶ ν' ἀφήνῃ τοὺς ἐπόπτας γιατροὺς νὰ τὸν ἐξετάζουν.

✪

Ἀλλ' ὁ κ. Ἁρμόδιος μ' ἐπληροφόρησε ἀκόμη:

— Ἐπειδὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀσφαλίσεως εἶνε τεχνικῶς πολύπλοκη, ἄρχισε πρῶτα στὶς τρεῖς μεγάλες πόλεις — Ἀθήνα, Πειραιᾶ καὶ Θεσσαλονίκη. Σὲ λίγο καιρὸ θ' ἀρχίσουν στὴν Πάτρα, στὸ Βόλο καὶ στὰς Καλάμας. Κατόπι στὰ Χανιά, στὴν Καβάλλα καὶ στὰ Ἰωάννινα. Ἀργότερα στὴ Σύρα, στὴ Λάρισα, στὴ Δράμα, στὸν Πύργο, στὴ Λαμία καὶ σιγὰ - σιγὰ σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Σύμφωνα μὲ τοὺς λογαριασμούς, ποὺ ἔγιναν, οἱ ἠσφαλισμένοι θὰ φθάσουν τὶς πεντακόσιες χιλιάδες, ποὺ μὲ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν των θὰ γίνουν 1.200.000. Δηλαδὴ τὸ ἕνα ἕκτο τοῦ πληθυσμοῦ μας θὰ εἶνε ἀσφαλισμένο στὶς Κοινωνικὲς Ἀσφαλίσεις. Ἀπὸ τὸν τεράστιο, γιὰ τὴ χώρα μας αὐτὸν ἀριθμὸ, καθένας μπορεῖ νὰ καταλάβῃ πόση καὶ ποιὰ σημασία ἔχει γιὰ τὴν Κοινωνία μας καὶ γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὁ θεσμὸς τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ὁ κ. Ἁρμόδιος μοῦ ἔδειξε ἔπειτα ἕνα ἔνσημο ποὺ ἔφερε ὡς εἰκόνα ἕνα πελεκάνο.

— Τὸ πουλὶ αὐτὸ εἶνε τὸ σύμβολό μας. Γιατί ἄραγε; Ὁ πελεκᾶνος ἀκούοντας τ' ἀπελπισμένα μικρά του, ποὺ κράζουν βοήθεια, σκίζει τὸ στῆθός του μὲ τὸ κοφτερὸ ράμφος του, τρυπᾷ τὴν καρδιά του καὶ τοὺς δίνει νὰ πιοῦν τὸ αἷμά του. Αὐτὸς εἶνε ὁ πελεκᾶνος — πουλὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς θυσίας. Γιὰ τὸν λόγο τοῦτο καὶ τὸ Ἵδρυμα τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἔκαμε τὸν πελεκᾶνο φιγοῦρα καὶ τὸν ἔβαλε στὰ ἔνσημά του. Θέλει κι' αὐτὸ νὰ γίνῃ σὰν τὸν πελεκᾶνο καὶ νὰ κάμῃ ὅλους — ἐργάτες κι' ἐργοδότες νὰ σκέπτωνται σὰν τὸν πελεκᾶνο — τὸ πουλὶ ποὺ βοηθᾷ τὸν ἀδύνατο. Καὶ θὰ τὸ ἐπιτύχῃ, εἶμαι βέβαιος.

— Μακάρι ἔτσι νὰ γίνῃ, περιωρίσθηκα νὰ πῶ στὸν κ. Ἁρμόδιο.

Τὸν ηὐχαρίστησα, μάζεψα τὶς σημειώσεις μου, καὶ ἔδωκα τὴν θέσι μου σὲ μιὰν ἑτοιμόγεννη, ποὺ ἐπερίμενε ἀπ' ἔξω ἀνυπόμονη καὶ αὐτὴ ὅσον καὶ ἡ ἄλλες.

Κ. ΓΕΝΝΙΩΤΗΣ

ἄλλοι γελοῦν ἄλλοι κλαῖνε

Η ΚΑΛΗ ΦΙΛΕΝΑΔΑ

Ὁ ράφτης πρὸς τὴ δυσαρεστημένη πελάτιδα:

— Ὥστε, κυρία, δὲν θὰ ξαναρράψετε πιὰ σὲ μένα;

— Ἐγώ, βέβαια ὄχι. Ἀλλὰ θὰ σὲ συστήσω σ' ὅλες μου τὶς φιλενάδες.

ΕΝΩ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙΕΤΑΙ...

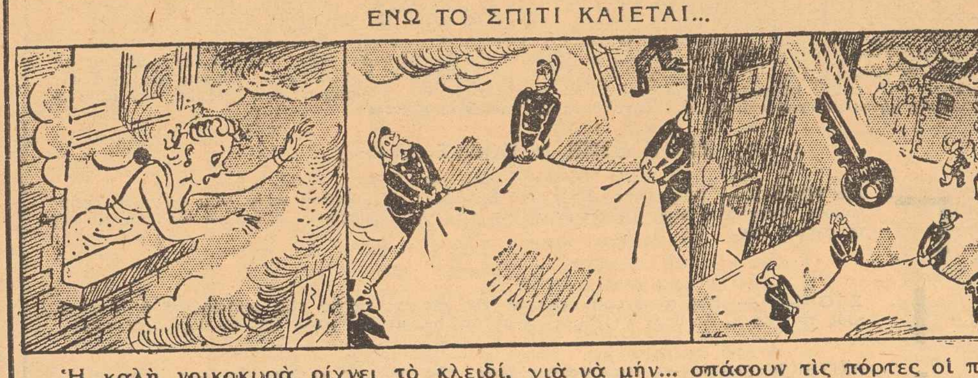

Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ ρίχνει τὸ κλειδί, γιὰ νὰ μήν... σπάσουν τὶς πόρτες οἱ πυροσβέστες.

ΤΑ ΑΕΡΟΔΥΝΑΜΙΚΑ

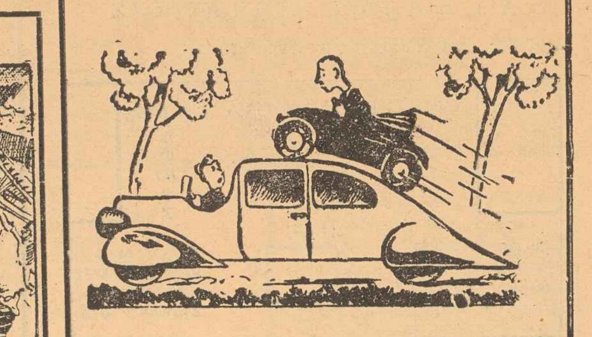

— Τί κάνεις αὐτοῦ ἐπάνω;

— Συγγνώμην, κύριε. Νόμιζα πὼς ἦταν ἀνήφορος!

ΤΕΡΑΤΟΛΟΓΙΕΣ

Ὁ ἀδιόρθωτος ψευδολόγος διηγεῖται τὰ ταξίδια του:

— Εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον, κάνει τὴν φοβερώτερη ζέστη ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Εἶδα μὲ τὰ μάτια μου τὰ ψάρια νὰ κολυμποῦν μὲ τὰ κεφάλια ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ εἰς τὰ μοῦτρα τους ἔσταζεν ὁ ἱδρώς...

ΣΟΛΟ

Καθισμένος στὸ μπάρ, ἕνας πελάτης, γελάει ἀκατάπαυστα, σηκώνοντας πότε-πότε τὸ χέρι του, σὰν νὰ διαμαρτύρεται.

— Τί κάνετε αὐτοῦ; τὸν ρωτάει ὁ μπάρμαν. Μονάχος σας γελᾶτε;

— Ναί. Διηγοῦμαι στὸν ἑαυτό μου διάφορες ἀστεῖες ἱστορίες.

— Καὶ τὸ χέρι σας γιατὶ τὸ σηκώνετε;

— Αὐτὸ συμβαίνει ὅταν ἀκούω ἱστορίες ποὺ τὶς ἄκουσα καὶ ἄλλη φορά.

✪

Ο ΠΡΟΝΟΗΤΙΚΟΣ ΣΩΦΕΡ

— Ἄκουσε — λέγει ἡ ἀπαιτητικὴ κυρία καθὼς ἀνεβαίνει εἰς τὸ ταξὶ — θέλω νὰ εἶσαι πολὺ προσεκτικός. Ὅταν θὰ φθάνῃς εἰς διασταυρώσεις, νὰ περιμένῃς νὰ σοῦ κάμῃ ὁ ἀστυφύλαξ σῆμα νὰ προχωρήσῃς, καὶ ἂν οἱ δρόμοι εἶνε βρεγμένοι νὰ πηγαίνῃς πολὺ σιγά...

— Πολὺ καλὰ, κυρία — ἀπαντᾷ ὁ σωφέρ. — Ξεχάσατε, ὅμως, νὰ μοῦ πῆτε σὲ ποιὸ νοσοκομεῖο θέλετε νὰ σᾶς πάω, ἂν μᾶς συμβῇ δυστύχημα.

ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΙΣ...

Ὁ πάστωρ πρὸς τὸν ἑτοιμοθάνατον:

— Ἄκουσε, τέκνον μου. Σὲ τέτοιες στιγμὲς ὁ ἄνθρωπος μεταρσιοῦται σὲ ὕψη καλωσύνης, συγχωρεῖ τοὺς ἐχθρούς του καὶ λησμονεῖ τὰ μίση του.

— Ἀφοῦ εἶνε ἔτσι, πάτερ μου, πέστε νὰ μοῦ φέρουν ἕνα ποτῆρι νερό.

ΑΠΕΙΛΗ

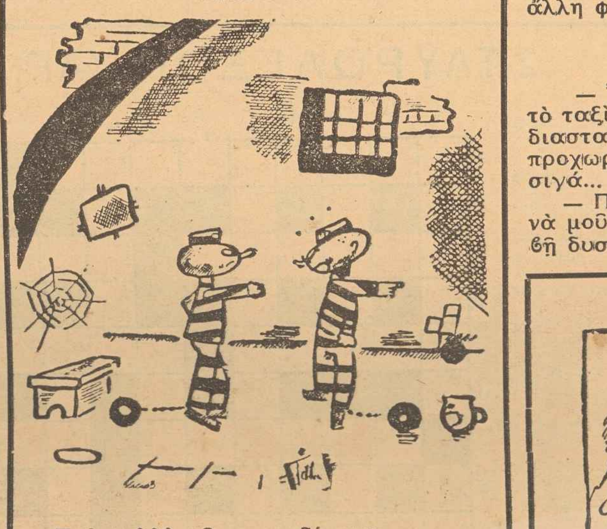

Στὸ κελλὶ τῶν καταδίκων:

Ὁ πρῶτος κατάδικος: Ἄλλη μιὰ τέτοια κουβέντα νὰ μοῦ πῇς καὶ θὰ σὲ πετάξω ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο!

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΙΑ

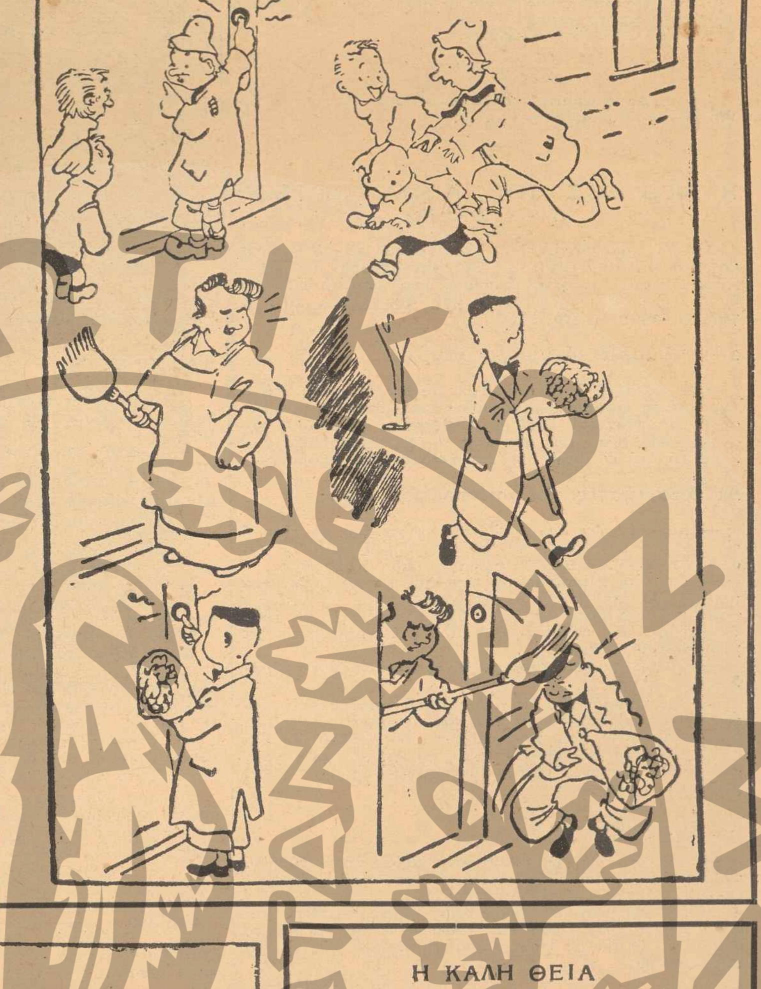

ΠΑΡΑΠΟΝΟ

— Ἔτσι εἴσαστε σεῖς οἱ ἄνδρες. Ἂν εἴμαστε ἀκόμη ἀρραβωνιασμένοι θὰ μὲ σήκωνες στὴν ἀγκαλιά σου καὶ δὲν θὰ μ' ἄφινες νὰ βουτάω στὶς λάσπες... Ἐνῶ τώρα...

ΤΟ ΦΡΕΣΚΟ ΑΥΓΟ

Εἰς ἕνα γαλακτοπωλεῖον ἕνας πελάτης παρήγγειλεν ἕνα φρέσκο αὐγό. Ὅταν τοῦ τὸ ἐσερβίρισαν, παρετήρησεν ὅτι ἐπάνω εἰς τὸ αὐγὸ κάποια εἶχε γράψει μὲ μικρὰ γράμματα τὰ ἑξῆς:

«Εἶμαι νέα, ὡραία καὶ ὀρφανή. Ἐπιθυμῶ νὰ νυμφευθῶ. Γράψατε εἰς....»

Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ὁ ἄνθρωπός μας ἔγραψεν εἰς τὴν σημειουμένην διεύθυνσιν, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ εὕρισκε τοὐλάχιστον μίαν ἐνδιαφέρουσαν περιπέτειαν. Μὲ τὸ ἑπόμενον ταχυδρομεῖον τοῦ ἦλθεν ἡ ἀπάντησις:

«Ἀγαπητὲ κύριε, εὐχαριστῶ γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας. Πρέπει ὅμως νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἔχω παντρευθῆ πρὸ τριῶν μηνῶν».

✪

ΜΕΤΑΞΥ ΦΙΛΕΝΑΔΩΝ

Ἡ πρώτη: Ἐδῶ καὶ μιὰ βδομάδα, ἤμουνα τρελλὴ γιὰ τὸν Κωστάκη... Σήμερα, οὔτε θέλω νὰ τὸν δῶ στὰ μάτια μου.

Ἡ δεύτερη: Εἶνε ἀφάνταστο τὸ πῶς ἀλλάζουν οἱ ἄνδρες μέσα σὲ μιὰ βδομάδα.

✪

ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΚΟΥΤΑ

Ὁ Τοτός: Τί τὰ κάνουν, μαμὰ, τὰ παληὰ αὐτοκίνητα, ποὺ δὲν μποροῦν πιὰ νὰ τρέξουν;

Ἡ μαμά: Τὰ πωλοῦν σὲ διαφόρους κουτούς, σὰν τὸν πατέρα σου.

Η ΛΙΠΟΘΥΜΙΑ, ΤΟ ΚΟΝΙΑΚ ΚΑΙ Η ΛΑΧΤΑΡΑ

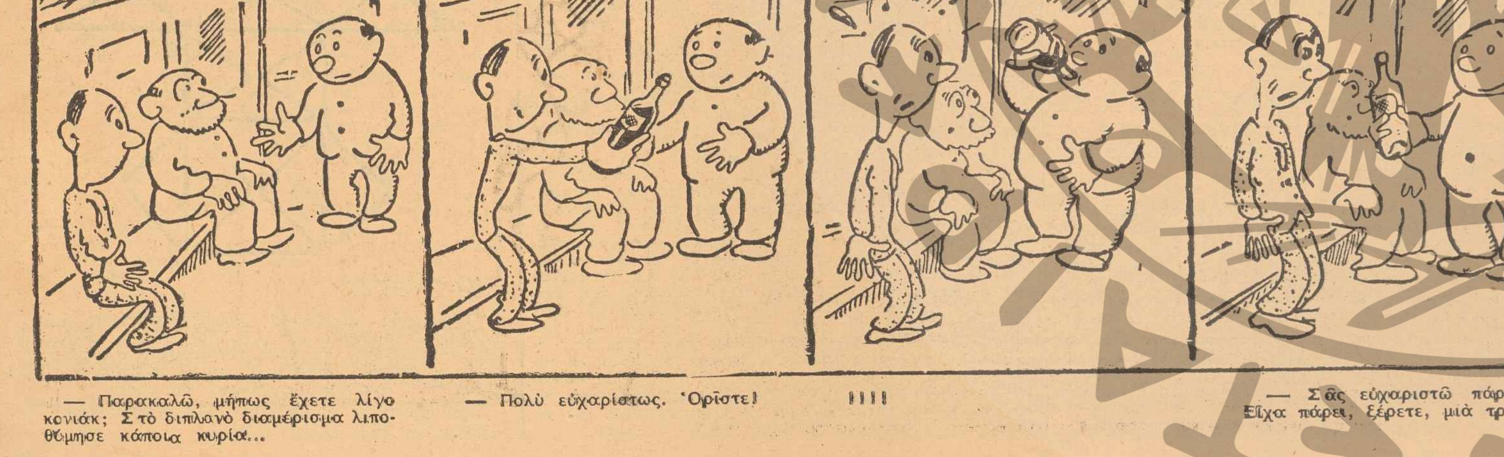

— Παρακαλῶ, μήπως ἔχετε λίγο κονιάκ; Στὸ διπλανὸ διαμέρισμα λιποθύμησε κάποια κυρία...

— Πολὺ εὐχαρίστως. Ὁρίστε!

!!!!

— Σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολύ... Εἶχα πάρει, ξέρετε, μιὰ τρομάρα...

Η ΚΑΛΗ ΘΕΙΑ

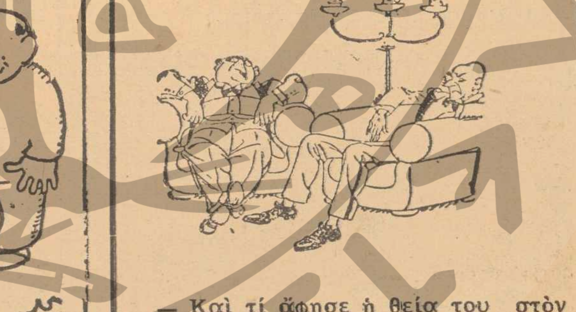

— Καὶ τί ἄφησε ἡ θεία του στὸν Πέτρο, ποὺ τόσο περιποιόταν τὰ δυὸ ἀγαπημένα της σκυλάκια;

— Τοῦ ἄφησε τὰ δυὸ σκυλάκια.

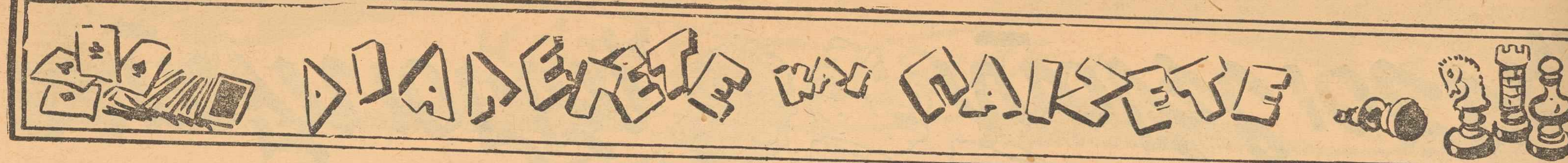

ΜΠΡΙΤΖ

Α΄) ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΜΥΗΜΕΝΟΥΣ

— Μία ἐνδιαφέρουσα περίπτωσις

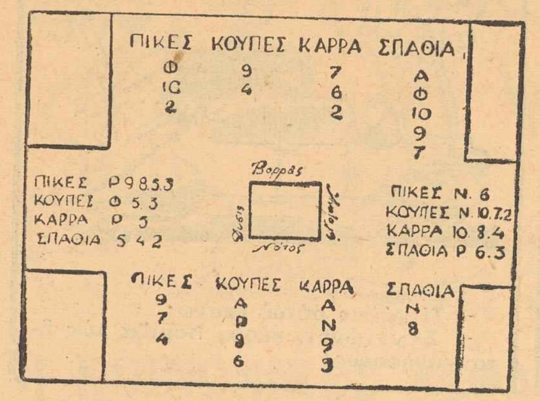

Ὁ Νότος παίζει 3 χωρὶς ἀτοῦ. Τὰ πραγματοποιεῖ ὑπὸ τὸν ὅρον οἱ ἀντίπαλοι νὰ μὴν ἐπιτύχουν τὸ «μέγιστον» τῆς ἀποδόσεως τὴν ὁποίαν μόνον ἄριστον παίξιμο ἠμπορεῖ νὰ τοῖς ἐξασφαλίσῃ.

Ποία εἶνε ἡ λεπτότης, ἡ «φινέτσα» τοῦ παιγνιδιοῦ τῆς ἀμύνης (Δύσις καὶ Ἀνατολή);

Παίζει πρώτη ἡ Δύσις καὶ ἀρχίζει μὲ τὸ 5 πίκα.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Ἡ ἀνωτέρω «παρτίδα» ἐπαίχθη τὴν 1ην Φεβρουαρίου 1935 κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ παγκοσμίου πρωταθλήματος (ἡ «σύντροφός» μου — ἦτο ἡ σύζυγός μου — ἔκαμε τὴ «φινέτσα» καὶ ἠμποδίσθη οὕτως ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἀντιπάλου πραγματοποίησις τῶν 3 χωρὶς ἀτοῦ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 5 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ἡ Ἀνατολὴ παίζει πρώτη καὶ «ἀττακάρει» μὲ τὴ ντάμα πίκα.

Ὁ Βορρᾶς, ὁ ὁποῖος θὰ «πιάσῃ» μὲ τὸν ἄσσο πίκα τοῦ μὸρ καὶ ἔπειτα, ἀπὸ τὸ μὸρ τὸ ρήγα πίκα. Μετὰ ταῦτα δὲν πρέπει νὰ παίξῃ ἀτοῦ, διότι δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀγοράν του. Ἐνδείκνυται νὰ παίξῃ ἀπὸ τὸ μὸρ τὸ λιμὸ καρὸ καὶ νὰ πιάσῃ αὐτὸς «ἀπὸ χέρι» μὲ τὸ 9 καρρό. Ἐὰν αὐτὴ ἡ διπλῆ «ἐμπὰς» τοῦ καρρὸ ἐπιτύχῃ (καὶ ἐπιτυγχάνει συνήθως), τότε μὲ τὸ τρίτο καρρὸ τῆς χειρὸς ὁ Βορρᾶς ξεφυλλίζει τὸ ἀπομένον λιμὸ πίκα τοῦ Νότου. Ἐὰν κατὰ τὸ παίξιμο τοῦ πρώτου καρρό, ἡ Δύσις βάλῃ τὸ βαλὲ ἢ τὸ 10 (ὅπερ ἀπίθανον ἄλλως τε), τότε ὁ Βορρᾶς θὰ παίξῃ τὴν ντάμαν καρρὸ καὶ τὴν δευτέραν πλέον φορὰν παίζει τὸ λιμὸ καρρὸ «ἀπὸ κάτω», διὰ νὰ δοκιμάσῃ πάλιν νὰ περάσῃ τὸ ἐννέα καρρὸ ποὺ ἔχει εἰς τὸ χέρι.

Ἄλλη λύσις δὲν ὑπάρχει.

ΛΥΤΑΙ

Ὁ κ. Δ. Βαρδάνης (Θεσσαλονίκη) ἀπέστειλεν ὀρθὴν λύσιν τοῦ προβλήματος 4.

✪

Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΚΙΟΥΛΜΠΕΡΤΣΟΝ ΔΙΑ «ΣΛΕΜ»

Διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ «σλὲμ» εἰς τὸ «μπρὶτζ κοντρὰ» ὁ Κιούλμπερτσον εὗρε τὴν μέθοδον τῶν «4—5 χωρὶς ἀτοῦ», ἀγορὰν ἡ ὁποία (ἐφ' ὅσον ὁ εἷς ἢ ὁ ἄλλος τῶν συντρόφων ἔχουν ἤδη ἀπαγγείλει μίαν ἀγοράν) σημαίνει τὰ ἑξῆς:

α΄) Ἀγορὰ «4 χωρὶς ἀτοῦ»

1) Ὕπαρξις 3 ἄσσων ἢ 2 ἄσσων καὶ τοῦ Ρήγα (χρώματος ἀγορασθέντος ἤδη) καὶ ὕπαρξις ὀνὲρ ἢ ἀξιῶν (βοηθητικαὶ λεβὲ ἢ συνδυασμοὶ χαρτιῶν) τοιούτων ὥστε νὰ εἶνε ἀσφαλὴς ἡ πραγματοποίησις 5 λεβὲ (6 καὶ 5 ἴσον 11) εἰς χρῶμα ἤδη ἀγορασθέν.

Αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ συντρόφου εἶνε:

—Ἐὰν δὲν ἔχῃ ἐπιπροσθέτους ἀξίας διὰ νὰ εἴπῃ 6 εἰς χρῶμα, ἀπαντᾷ 5 εἰς χρῶμα ἤδη ἀγορασθὲν (ἔστω καὶ χρῶμα μικρό, καρρὸ δηλαδὴ ἢ σπαθί).

—Ἐὰν ἔχῃ ἐπιπροσθέτους «ἀξίας» (ἀλλὰ μόνον ἕνα ἄσσον) θὰ ἀπαντήσῃ 6 εἰς χρῶμα ἤδη ἀγορασθὲν παρὰ τοῦ συντρόφου καὶ ἐφ' ὅσον βοηθεῖ εἰς τὸ χρῶμα αὐτό. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θ' ἀπαντήσῃ εἰς χρῶμα ἀσθενέστερον.

—Ἐὰν ἔχῃ δύο ἄσσους, θ' ἀπαντήσῃ ἀσυζητητεὶ 5 χωρὶς ἀτοῦ.

2) Ἡ ἀγορὰ τῶν 5 χωρὶς ἀτοῦ προϋποθέτει κατοχὴν τοὐλάχιστον 3 ἄσσων καὶ 1 ρήγα εἰς χρῶμα ἤδη ἀγορασθὲν ἀπὸ τὸν ἕνα τῶν δύο συντρόφων καὶ σημαίνει ἀπόφασιν μὲν τοῦ παίκτου νὰ ἐπιτύχῃ μικρὸν σλέμ, πιθανότητα δὲ ἐπὶ πλέον πραγματοποιήσεως καὶ μεγάλου τοιούτου.

Ὁ σύντροφος πρέπει:

—Ἐὰν δὲν ἔχῃ ἐπιπροσθέτους ἀξίας νὰ ζητήσῃ 6 εἰς χρῶμα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ὑποβοηθήσῃ (ἄλλως ζητεῖ 6 εἰς χρῶμα ἀσθενέστερον).

—Ἐὰν κατέχῃ ἐπιπροσθέτους ἀξίας (καθὼς καὶ ἕνα ἄσσον) τότε ζητεῖ ἀπ' εὐθείας 7 εἰς χρῶμα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ὑποβοηθήσῃ (ἢ ἄλλως εἰς χρῶμα ἀσθενέστερον).

ΣΤ. ΖΩΤΟΣ

✪

Β΄) ΜΕΘΟΔΟΣ ΜΠΡΙΤΖ

— Διὰ τοὺς ἐντελῶς ἀρχαρίους

Εἰς τὸ σύστημα Κιούλμπερτσον (τοῦ ὁποίου δίδομεν ἐδῶ τὰ στοιχεῖα) κάθε ἀγορὰ δεικνύει ἕνα ἐλάχιστον ἀριθμὸν λεβὲ ντ' ὀνέρ, καθοριζόμενον ἀπὸ τὴν ἀγορὰν ὡς ὑπάρχοντα εἰς χεῖρας τοῦ ἀγοράζοντος. Ἀκούων λοιπὸν κανεὶς τὴν ἀγορὰν τοῦ συντρόφου του, λογαριάζει περίπου τὰς «λεβὲ ντ' ὀνὲρ» αὐτοῦ. Μετρῶντας τὰς ἰδικάς του, δύναται νὰ ὑπολογίσῃ τὰς τῶν ἀντιπάλων του. Πράγματι αἱ τελευταῖαι θὰ εἶνε ὅσες ἀπομένουν, ἐὰν ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ ὀκτὼ τὸ ἄθροισμα τῶν «λεβὲ ντ' ὀνὲρ» τῶν ἰδικῶν του καὶ τοῦ συντρόφου του. Π. χ.: Ἕνας παίκτης ἔχει 4 «λεβὲ ντ' ὀνὲρ», ἀλλ' εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ σύντροφός του λέγει «πάσσο» καὶ οἱ ἀντίπαλοί του ἀγοράζουν δύο πίκες. Διὰ ν' ἀγοράσουν οἱ ἀντίπαλοι, σημαίνει ὅτι ἔχουν τοὐλάχιστον 4 λεβὲ ἀπὸ ὀνὲρ στὰ χέρια των. Ἄλλες 4 ἔχει ὁ παίκτης. Ἐπομένως λογαριάζει, ὅτι διὰ τὸν συμπαίκτην του, ἀφοῦ ὅλες αἱ λεβὲ ἀπὸ ὀνὲρ τὸ πολὺ 8½ ἠμπορεῖ νὰ εἶνε, περισσεύει νὰ ἔχῃ τὸ πολὺ μισὴ «λεβὲ ντ' ὀνέρ».

Ὁ κανὼν τῶν 8 ἔχει ἀκόμη τὴν ἀκόλουθη μεγίστη σημασία:

Γνωρίζομεν ὅτι ἀφοῦ αἱ λεβὲ ἀπὸ ὀνὲρ εἶνε 8, αἱ λεβὲ ἀπὸ τὰ ἄγραφα ἢ λιμὰ χαρτιὰ θὰ εἶνε αἱ ὑπόλοιπες 5. Ἐπομένως ὁ παίκτης ἠμπορεῖ νὰ ὑπολογίσῃ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λεβὲ ἀπὸ ὀνὲρ ποὺ θὰ ἔχῃ μαζὶ μὲ τὸν σύντροφόν του, πρὸς ἀπελευθέρωσιν ἀναλόγου ἀριθμοῦ λιμῶν χαρτιῶν, τὰ ὁποῖα, ἔτσι, κερδίζουν εἰς τὸ «σὰνζ ἀτοῦ».

Εἰς τὰς ἄλλας ἀγορὰς (ὄχι τὰ σὰνζ ἀτοῦ) ὅταν πρόκειται περὶ δυνατοῦ χρώματος ἀτοῦ, τότε ἡ δυνατότης τὴν ὁποίαν παρέχει τὸ χρῶμα, ὥστε εἰς δεδομένην στιγμὴν νὰ «κόψωμεν μὲ τὸ ἀτοῦ», ἠμπορεῖ γενικὰ μὲ τὸν ἴδιον ἀριθμὸν λεβὲ ἀπὸ ὀνέρ, νὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ μιὰ λεβὲ παραπάνω ἀπὸ ὅσες θὰ εἴχαμε ἀσφαλισμένες ἐὰν τὸ παιγνίδι ἦτο ὄχι μὲ ἀτοῦ.

Περίπου 4 λεβὲ ἀπὸ ὀνὲρ στὰ χέρια τῶν δύο συμπαικτῶν, ἐπιτρέπουν τὴν ἀπελευθέρωσι 2 ἢ 3 λιμῶν, ἤτοι δύο ἕως τρεῖς ἄλλες λεβὲ (τρίκ) ἢ τὸ πολὺ «μπάσιμο μέσα μὲ μιὰ λεβέ», εἰς ἀγορὰν ἕνα σὰν—7—ἀτοῦ».

Ἐὰν ὑπάρχουν εἰς τοὺς δύο συντρόφους 5½ λεβὲ ντ' ὀνέρ, τότε κατὰ μέσον ὅρον ὑπολογίζεται ὅτι εἰς ἓν παιγνίδι σὰν—7—ἀτοῦ θὰ ἐλευθερωθοῦν κατὰ μέσον ὅρον 3 «λιμὰ» ὥστε θὰ γίνῃ δυνατὴ ἡ πραγματοποίησις συνολικῶς 8 λεβέ. Ἄρα ἠμποροῦμε ν' ἀγοράσουμε μέχρι «δύο—σὰν—7—ἀτοῦ».

✪

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

— Πόσας λεβὲ μπορεῖτε νὰ προεξοφλήσετε ὅτι θὰ κάνετε;

Ὁ σύντροφός σας ζητεῖ «μία πίκες», τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ στὰ χέρια του τοὐλάχιστον 2½ λεβὲ ἀπὸ ὀνὲρ (ὅπως μάθαμε εἰς τὸ 2ον μάθημα).

Ἀφ' ἑτέρου ἐὰν στὰ χαρτιά σας ἔχετε: Πίκες Ντ. 7. 3 — Κοῦπες ἄσσο, Ντάμα 5.— Καρρὰ ἄσσο, Ντάμα 7 καὶ σπαθὶ Ντάμα 10. 6—5, δηλαδὴ ἔχετε (μάθημα 2ον) ἐν ὅλῳ 3½ λεβὲ ἀπὸ ὀνὲρ στὰ χέρια σας. Δεδομένου ὅτι πιθανώτατα ὁ σύντροφός σας ἔχει καὶ αὐτὸς ἄλλες 2½, ἔχετε τὸ ὅλον ἀπὸ ὀνὲρ λεβὲ ἕξ. Ὅθεν ἠμπορεῖτε γενικῶς νὰ ἐπιμείνετε εἰς τὴν ἀγορὰν εἰς τὰ τρία σὰν—7—ἀτοῦ ἢ εἰς 4 πίκες ἢ κοῦπες.

(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΑΙΓΝΙΔΙ: Γ. Ι. Α. Φ. Α.

Τὸ νέο αὐτὸ παιγνίδι τοῦ πνεύματος εἶνε μιὰ τερπνὴ ἀπασχόλησις, ἐντελῶς πρωτότυπη, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἀναγνώστης περνάει εὐχάριστα λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας του, πλουτίζοντας συγχρόνως καὶ τὶς γνώσεις του. Ἡ λέξις Γ.Ι.Α.Φ.Α. ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ τῶν λέξεων: Γεωγραφία, Ἱστορία, Ἀρχιτεκτονική, Φιλολογία καὶ Ἀνέκδοτα. Ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦμε ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μας εἶνε τὸ ἑξῆς: Θέλουμε νὰ βροῦν τὸ ὄνομα μιᾶς πόλεως, τὴν ὁποίαν θ' ἀνακαλύψουν ἀμέσως, μόλις ἀπαντήσουν στὰ πέντε κατωτέρω ἐρωτήματα, τὰ σχετικὰ μὲ τὴ γεωγραφία, τὴν ἱστορία, τὴν ἀρχιτεκτονική, τὴ φιλολογία καὶ τὴν ἀνεκδοτολογία τῆς ἐν λόγῳ πόλεως:

ΠΟΙΑ ΕΙΝΕ Η ΠΟΛΙΣ ΑΥΤΗ;

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. — Πόλις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν ἀρχαίαν μυθολογίαν, ἔκτισεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ὀμφάλης, ὁ ὁποῖος καὶ τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά του.

ΙΣΤΟΡΙΑ. — Εἰς τὰ ὀχυρὰ φρούρια τῆς πόλεως αὐτῆς εἶχε καταφύγει ὁ Ἀντίπατρος τὸ 323 π. Χ. ὅταν ἐπολέμουν ἐναντίον του οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ σύμμαχοί των.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ. — Βορειοανατολικῶς τῆς πόλεως σώζεται 'σ' ἕνα μεσαιωνικὸν φρούριον, ἐκτισμένον ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἀρχαίου τείχους. Τὸ φρούριον αὐτὸ λέγεται Ἀκρο.... (κατὰ τὸ Ἀκροκόρινθος).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. — Ἔχει καλὴν φιλολογικὴν κίνησιν καὶ ἀρκετοὺς ἐρασιτεχνικοὺς συλλόγους. Πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια τὴν ἀναφέρουν μὲ τὸ μεσαιωνικόν της ὄνομα.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ. — Κατὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους ὑπὸ τῶν Φράγκων, ἡ πόλις ἐγένετο βαρωνία καὶ ἐδόθη ὡς τιμάριον εἰς τὸ Τάγμα τῶν Ναϊτῶν.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ: Η ΠΟΛΙΣ ΚΑΒΑΛΛΑ.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ (ΑΡ. 6)

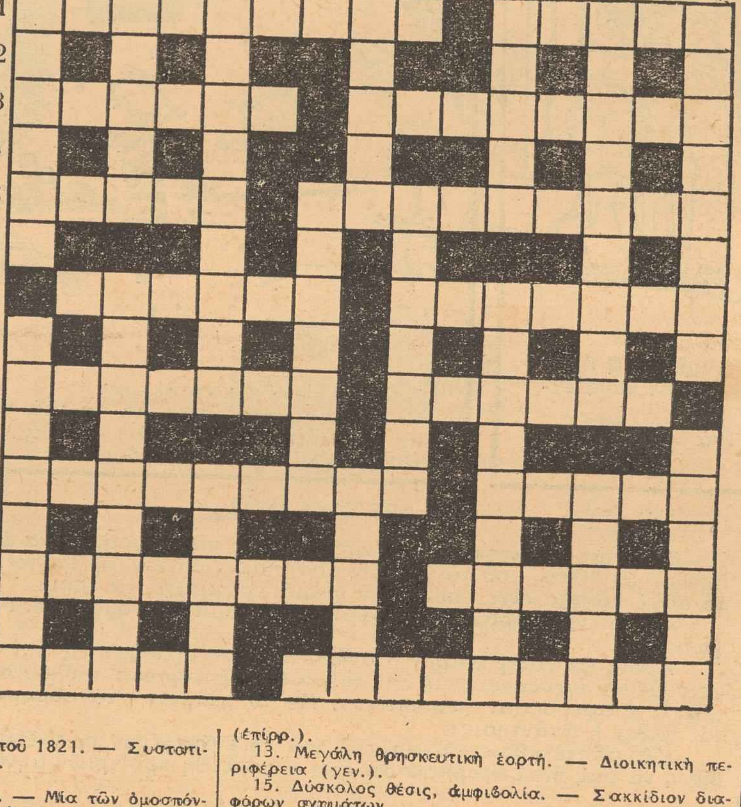

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Στρατιωτικὴ μονάς. — Περίφημος τοῦ Μιλάνου ὄπερα.
3. Στρατιωτικὸν σῶμα τῶν Ρωμαίων. — Ἡ μεγαλυτέρα τῆς Περσίας πόλις.
5. Κοινὸν βαμβακερὸν ὕφασμα ἁπλῆς ὑφάνσεως (δημ.). — Ἡ δυναμένη νὰ μερισθῇ, νὰ κατατμηθῇ.
7. Ἀριθμός.—Τὸ Ντάουνιγκ - Στρὴτ τῶν Παρισίων, ἀλλὰ καὶ γνωγνωστὸν ὄνομα περιφήμου Γάλλου καλλιτέχνου καὶ φίλου τοῦ Βύρωνος.
9. Διάσημος ἥρως τῶν Τρώων. — Ἐπὶ πιστώσει (δημ.).
11. Περίφημος Νορβηγὸς ἐξερευνητὴς τῶν βορείων χωρῶν. — Φαφούτης.
13. Ὁ ἔχων ἐξαιρετικὴν ἐπίδοσιν εἰς ἐπιστήμην τινα ἢ τέχνην.—Κοινῶς τὸ λέμε συνήθεια.
15. Βυθομετρικὸν ὄργανον. — Ἡ ἑτέρα ἐκ τῶν δύο μεγάλων ὑποδιαιρέσεων τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Ἐπίσημος πανηγυρισμός. — Μέρος τοῦ θεάτρου (γεν.).
3. Πολλοὶ τὸ βγάζουν καὶ ἀπὸ τὴν μυῖγα ἀκόμη, κατὰ μίαν γνωστὴν φρασεολογίαν.— Εἰς αὐτὰ ὑποδιαιρεῖται ἡ Ἑλβετία (ἑνικός).
5. Οὕτω καλοῦνται οἱ ἥρωες τοῦ 1821. — Συστατικὸν τοῦ ἀκαθάρτου πετρελαίου.
7. Κραδασμός, παλμός.
8. Ἀπαραίτητοι εἰς τὰ πλοῖα. — Μία τῶν ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν τῆς Γερμανικῆς Δημοκρατίας (γεν.).
9. Μέγας Καρχηδόνιος στρατηγὸς (αἰτ.).
11. Κοινῶς τὸ λέμε ξύγκι. — Ἀπὸ τὸν οὐρανὸν (ἐπίρρ.).
13. Μεγάλη θρησκευτικὴ ἑορτή. — Διοικητικὴ περιφέρεια (γεν.).
15. Δύσκολος θέσις, ἀμφιβολία. — Σακκίδιον διαφόρων σχημάτων.

(Ἡ λύσις τοῦ προηγουμένου σταυρολέξου θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προσεχές).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον ΑΠΟΛΛΩΝΑ ΟΡΦΑΝΙΔΗΝ (Στρατονίκην). — Μαζὶ μὲ τὰς θερμὰς καὶ εἰλικρινεῖς μας εὐχαριστίας διὰ τὴν πράγματι φιλικὴν συμπάθειαν ποὺ ἐπιδεικνύει ἡ ἐπιστολή σας, νὰ μᾶς συγχωρήσετε νὰ παραπονεθοῦμε καὶ μεῖς διὰ τὸ ἄδικον μερικῶν σας παραπόνων: 1ον) Τὸ «καλοτυπωμένο» σκάκι θὰ ἐζημίωνε μόνον ἐὰν ἐνεφανίζετο κακοτυπωμένο, ὥστε νὰ μὴ διακρίνωνται τὰ πιόνια, κι' αὐτὸ δὲν συμβαίνει. Τὰ γράμματα καὶ οἱ ἀριθμοὶ δίπλα μποροῦσαν καὶ μάλιστα ἔπρεπε νὰ λείπουν, διότι εἶνε διεθνὴς συμβατικὴ καθιέρωσις ἡ διὰ τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἀριθμῶν κατὰ μόνιμον καὶ σταθερὸν τρόπον κατάδειξις τῶν σχετικῶν θέσεων τῶν κομματιῶν. Ἄλλως τε δὲν ζημιώνει κατὰ τίποτε ἡ δυσκολωτάτη ἄλλως ἐξασφάλισις ἰδεώδους καλλιγραφικῆς ἀποδόσεως εἰς τὸ κλισέ. 2ον) Τὰ σταυρόλεξα δὲν ἠμπορεῖ νὰ καταλαμβάνουν τὸ τρίτον τῆς σελίδος (αὐτὸ συνέβη μὲ τὸ πρῶτον) καὶ ὅταν, ἀναγνῶσται, ὑποβάλλωνται εἰς τὸν φιλικὸν κόπον νὰ κάμνουν καὶ νὰ στέλλουν σταυρόλεξα τόσον περίεργα, ὥστε νὰ σχηματίζωνται αἴφνης ἢ τὰ γράμματα ΑΟΔΟ ἢ ὁ Ἑρμῆς, ἀξίζει τὸν κόπον νὰ δημοσιεύωνται, ὑποθέτομεν, ἔστω καὶ ἂν ἐμφανίζουν τὰ μειονεκτήματα ποὺ ὑπογραμμίζετε ὀρθότατα (σ' ἕνα σταυρόλεξον 3 — 4 φορὲς χωρίον ἐπαρχίας Λαρίσης). 3ον). Τὰ πνευματικὰ προβλήματα, ὅπως εἴδατε, κάθε ἄλλο παρὰ κατηργήθησαν. 4ον) Ἡ ἑλληνικὴ ἀρχαιότης καὶ τὸ πνεῦμα της μὲ τοὺς μύθους της, δὲν ἀγνοεῖται, ἀλλὰ καὶ ὁ χῶρος τοῦ περιοδικοῦ δὲν εἶνε ἀπέραντος, βεβαίως δὲ τὰ ἐκεῖθεν θέματα δὲν εἶνε τὰ ἀμεσώτερον ἐνδιαφέροντα. 5ον) Συνταγαὶ μαγειρικῆς δίδονται. 6ον) Τὸ νὰ ἀναβληθῇ μίαν φορὰν μία συνέχεια τῆς μεθόδου μπρὶτζ διὰ τοὺς ἀρχαρίους (ὅταν τὸ σταυρόλεξον εἶνε πολὺ μεγάλο, ἡ ἀλληλογραφία καὶ τὰ προβλήματα πολλά), εἶνε ἀνάγκη ποὺ προβάλλει αὐτονόητος καὶ ἀνυπέρβλητος. Πῶς θὰ γίνῃ λοιπὸν νὰ δημοσιεύηται σὲ κάθε φύλλο ἀπὸ τὸ κάθε θέμα τόση ὕλη ὅση καὶ εἰς τὸ πρῶτο φύλλο, ὅπου, ἂν μή τι ἄλλο, ἀλληλογραφία τοὐλάχιστον δὲν ὑπῆρχε: 7ον) Νὰ καταργηθοῦν τὰ ψιλὰ στοιχεῖα; Ἀλλὰ τότε; Ν' αὐξήσουν οἱ σελίδες τοῦ περιοδικοῦ; Διότι πῶς ἀλλοιῶς θὰ γίνῃ; Πῶς θὰ κατορθωθῇ ὥστε καὶ πολλὰ πνευματικὰ παιγνίδια νὰ δημοσιεύωνται καὶ μέθοδος μπρὶτζ δι' ἀρχαρίους πολλὴ καὶ σταυρόλεξα τεράστια καὶ ἀλληλογραφία καὶ τὰ πάντα καὶ συγχρόνως νὰ μὴ χρησιμοποιοῦνται καὶ τὰ μικρὰ γράμματα διὰ νὰ οἰκονομῆται ὁ χῶρος;

ΣΚΑΚΙ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 6ον

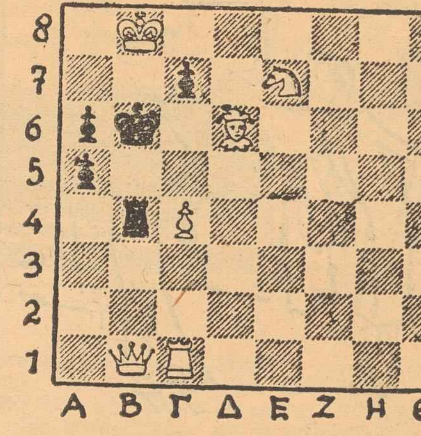

Παίζουν τὰ λευκά. Μὰτ σὲ δύο κινήσεις

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.— Ἡ θέσις τῶν κομματιῶν κατα δεικνύεται ὡς ἑξῆς: Ἑκάστη κατακόρυφος στήλη χαρακτηρίζεται μὲ ἓν γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου (ἀρχὴ ἀπὸ τὸ Α καὶ τὴν πρώτην πρὸς τὰ ἀριστερά, ὅπως βλέπομεν τὸ σχέδιον στήλην. Τέλος εἰς τὸ γράμμα Θ χαρακτηρίζον τὴν τελευταίαν — 8ην — πρὸς δεξιὰ στήλην). Ἀφ' ἑτέρου ἑκάστη ὁριζοντία σειρὰ χαρακτηρίζεται μὲ τοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ 1 ἕως 8. Ὁ ἀριθμὸς 1 χαρακτηρίζει τὴν πρώτην πρὸς τὰ κάτω, ὅπως βλέπομεν τὸ σχέδιον, ὁριζοντίαν σειράν, ὁ ἀριθμὸς 2 τὴν δευτέραν ἐκ τῶν κάτω, ὁ 3 τὴν τρίτην κ.τ.λ.: μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 8, χαρακτηρίζοντος τὴν τελευταίαν πρὸς τὰ ἄνω.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 5

Τὰ λευκὰ μὲ τὴν Βασίλισσαν εἰς Θ—1. Ροά: Τὰ μαῦρα ἠμποροῦν νὰ ἀμυνθοῦν μόνον μὲ τὴν Βασίλισσαν εἰς Η—2. Τὰ λευκὰ τὴν παίρνουν Ροὰ καὶ Μάτ. —Ἢ ἀκόμη:

Τὰ λευκὰ μετατοπίζουν τὸν φοῦ ἀπὸ Β—2 εἰς Γ—1. Ἐὰν τὰ μαῦρα μὲ τὴν Βασίλισσάν των πάρουν τὸν λευκὸν πύργον εἰς Δ—5, δίδοντα Ροά, τὰ λευκὰ φέρουν τὸν ἵππον ἀπὸ Ζ—7 εἰς Δ—6: Ροὰ καὶ Μάτ.

Ἐὰν τὰ μαῦρα δώσουν Ροὰ διὰ τῆς Βασιλίσσης των μετακινουμένης εἰς Α—5, τὰ λευκὰ παίρνουν τὴν Βασίλισσαν μὲ τὸν πύργον των, καὶ συγχρόνως ὁ Βασιλεὺς τῶν μαύρων ἀπειλεῖται ἀπὸ τὸν φοῦ τῶν λευκῶν ἐκ τῆς θέσεως Γ—6: Μὰτ κ.τλ.

✪

ΣΚΕΦΘΗΤΕ ΛΙΓΟ

Μιὰ χωρικὴ στέλλει τὸ ἀγοράκι της στὴν πολιτεία νὰ πωλήσῃ 78 αὐγά, πρὸς 90 λεπτὰ τὸ καθένα, ἀλλὰ ὅταν πουλᾷ ντουζίνες, τοῦ εἶπε ὅτι μπορεῖ νὰ δίνῃ 13 στὴ ντουζίνα, ὥστε τὸ παιδὶ μπορεῖ τὰ 78 αὐγὰ νὰ τὰ πουλήσῃ γιὰ ἕξ ντουζίνες.

Στὸ δρόμο τὸ παιδάκι σκοντάφτει, πέφτει, σπάζει μερικὰ αὐγὰ καὶ σκεπτόμενον ὅτι ἡ μητέρα του θὰ τὸ μαλλώσῃ ἀρχίζει νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα. Ἕνας διαβάτης τὸ λυπᾶται, ἐρωτᾷ, μαθαίνει τὴν αἰτίαν τῆς ἀπελπισίας τοῦ μικροῦ καὶ τὸν παρηγορεῖ συμβουλεύων αὐτὸν κατὰ ποῖον τρόπον ἠμπορεῖ, πωλῶν μόνον τὰ αὐγὰ ποὺ τοῦ ἀπέμειναν, νὰ εἰσπράξῃ μ' ὅλα ταῦτα τὰ χρήματα ποὺ δικαιοῦται νὰ περιμένῃ ἡ μητέρα του. Ἡ συμβουλὴ τοῦ χωρικοῦ ἀπεδείχθη σωστή, διότι ὁ μικρὸς ὄχι μόνον ἠμπόρεσε νὰ δώσῃ εἰς τὴν μητέρα του τὸ ποσὸν ποὺ αὐτὴ ἐδικαιοῦτο νὰ περιμένῃ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐπερίσσεψαν 75 λεπτά. Ζητεῖται: Τί συμβουλὴ τοῦ ἔδωκεν ὁ ἔξυπνος χωρικὸς καὶ πόσα αὐγὰ εἶχε σπάσει ὁ μικρός;

✪

ΛΥΣΕΙΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΦΥΛΛΟΥ ΑΡΙΘ. 5

Εἰς τὸ σχῆμα αὐτό:

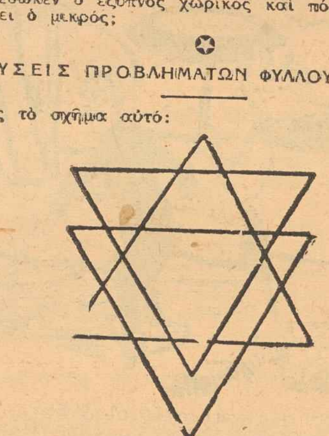

μπορεῖτε νὰ μετρήσετε:
28 πεντάγωνα, 25 τραπέζια, 18 τρίγωνα, 12 παραλληλόγραμμα καὶ 8 ἑξάγωνα.
Τὸ ὅλον 91 γεωμετρικὰ σχήματα.

— Μὲ μονοκονδυλιά:

Ἰδοὺ πῶς γράφεται μὲ μονοκονδυλιὰ τὸ δοθὲν σχῆμα:

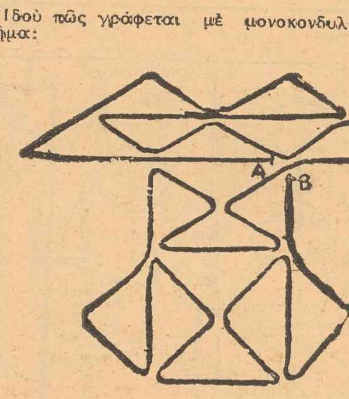

— Ὁ τοξότης:

Ὁ ἀριθμὸς 3435455435 ποὺ ἐσχηματίζετο διότι ὁ τοξότης ἐλησμόνησε νὰ ξεχωρίσῃ τὰς ἐπιτυχίας, ὅπως ἐσημειώνοντο σὲ κάθε τετράγωνον τοῦ τετραγωνισμένου στόχου, κατὰ τοῦ ὁποίου ἐτόξευε, κατὰ τὸ παρατιθέμενον σχῆμα, ἀναλύεται ὡς ἑξῆς:

Τετράγωνον 3, τετράγωνον 435, τετράγωνον 45, τετράγωνον 543, τετράγωνον 5.

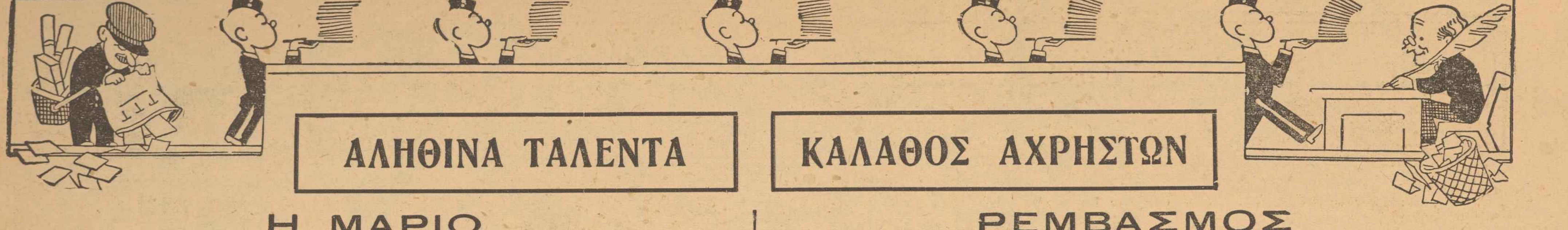

ΑΛΗΘΙΝΑ ΤΑΛΕΝΤΑ

Η ΜΑΡΙΩ

Χρόνια τὸν προσμένει ἀπ' τὰ ξένα νὰ γυρίσῃ.

Στὸ παραθῦρι τὴν ἡμέρα στέκει καὶ τὶς νύχτες τὶς φεγγαρόλουστες στὴν αὐλόπορτα τὸν καρτερεῖ, τὸ τραγοῦδι του ν' ἀκούσῃ, ὅπως τ' ἄκουγε καὶ πρῶτα στὰ χρόνια τὰ παληά, στῆς ἀγάπης τους τὰ ὁλόχαρα τὰ χρόνια.

Γράμματα τοὔστειλε πολλά, γεμᾶτα σπαραγμὸ καὶ πόνο. Κι' ὅμως ποτέ του ἐκεῖνος δὲν τῆς ἔγραψε δυὸ λόγια.

Στὶς λειτουργίες τὴν Κυριακὴ πάντα πρώτη πήγαινε καὶ προσευχότανε στὴν Παναγιά, τὸ ταίρι της κοντά της νὰ τῆς φέρῃ.

Ἡ φιληνάδες της ὅλες παντρεύτηκαν, μὰ ἡ Μαριὼ στὸν ὅρκο τῆς ἀγάπης της δεμένη, προσμένει τὸν ἀγαπημένο της, κι' ὅλο προσμένει...

Κι' ὅταν στοὺς δρόμους βλέπῃ τὸν ταχυδρόμο, σὰν τρελλὴ κοντά του τρέχει καὶ τὸν ρωτᾷ καὶ πάλι τὸν ξαναρωτᾷ μήπως τῆς εἶχε στείλει γράμμα ὁ Θανάσης. Τοῦ κάκου.

Στὴν τρέλλα τῆς ἀγάπης της σὲ χαρτορρίχτρες πῆγε καὶ σὲ μάγισσες ν' ἀκούσῃ τὸν καλὸ τὸ λόγο τοῦ γυρισμοῦ τοῦ ἀγαπημένου της.

Καὶ πέρναγαν ἔτσι τὰ χρόνια καὶ φεῦγαν τὰ νειᾶτα. Τώρα τὰ γηρατιὰ βαραίνουν σὰ μολύβι τὸ τσακισμένο τῆς Μαριῶς κορμί.

Μιὰ μέρα, τί χαρά, τί πανηγῦρι, ἔδωσε ὁ Θεὸς νἄρθῃ τὸ καλὸ τὸ μήνυμα. Μὲ τὸ καράβι ἐρχόταν ὁ Θανάσης στὸ νησί, ὕστερα ἀπὸ σαράντα χρόνων ξενητειά: Ἡ Μαριὼ δόξασε τὸ Θεό, στολίστηκε καὶ στὸ λιμάνι πῆγε ν' ἀνταμώσῃ τὸν καλό της.

Μὰ ὁ Θανάσης εἶχε γυναῖκα καὶ παιδιά: Κι' οὔτε τῆς εἶπε ἕνα γλυκὸ λόγο. Λὲς σὰν νὰ μὴν τὴν ἤξερε ποτέ, σὰν νἆσανε δυὸ ξένοι:...

Γυρίζει πάλι σὰν τρελλὴ στὸ ρημάδι της ἡ Μαριώ, ντύνεται, ξεντύνεται, κι' ὅλο τὴν πόρτα νὰ χτυπήσουν περιμένει, νἄρθῃ ὁ Θανάσης της καὶ τὸ συμπεθεριὸ τὴ Μάρω στὴν ἐκκλησιὰ νυφούλα νὰ τὴν πᾶνε. Τῆς σάλεψαν τὰ λογικὰ τῆς ἔρμης. Ὁλημερὶς γελάει, ὁλημερὶς μοιρολογάει κι' ἄλλοι λιθάρια τῆς πετοῦν κι' ἄλλοι τὴν περιγελοῦν.

Μὰ ἡ Μαριὼ ξεφωνίζει ἀπὸ χαρά. Τὶς πέτρες λουλούδια τὶς θαρρεῖ καὶ στὰ περγέλια εὐχὲς νυφιάτικες ἀκούει νὰ τῆς λένε οἱ γειτόνοι.

—Μὰ ἕνα βράδυ παγερὸ ὁ ἴδιος ὁ θάνατος τῆς ἔκλεισε τὰ μάτια. Στὰ πανιασμένα της τὰ χείλη ἔδωσε τὸ στερνὸ φιλί του. Νυφούλα τὴν ἐντύσανε, στεφάνι τῆς ἐβάλαν στὸ κεφάλι καὶ τὸ ἀπομεσήμερο τὴ θάψαν τὴ Μαριώ. Τώρα ἡ γρηοῦλες τὸ παραμύθι τῆς ἀγάπης της στὰ ἐγγόνια τους τὸ λένε. Καὶ λένε ἀκόμη πὼς κάθε νύχτα ὡς τὸ πρωΐ ἡ Μαριὼ στοῦ ρημαγμένου της σπιτιοῦ τὴ πόρτα στέκει βρυκόλακας καὶ καρτερεῖ τὸ Θανάση, ταίρι του νὰ τὴν κάνῃ.

Κόρινθος

Π. Δ. ΚΑΝΙΑΡΗΣ

«ΙΣΚΙΟΙ ΟΝΕΙΡΟΥ»

Σιγά-σιγά, ψιθυριστὰ μιὰ βρύση
γλυκολαλεῖ τραγούδια μαγεμένα
σκοποὺς τρελλοὺς καὶ λόγια ὀνειρεμένα
στῆς ἀργυρόφωτης χαρᾶς τὴ Δύση...

Νεράϊδες πλάϊ της χορὸ ἔχουν στήσει
καὶ τραγουδοῦν συντροφιαστὲς γιὰ μένα,
πότε γελοῦν, πότε θρηνοῦν χαμένα
στὴν ἤρεμη βραδυὰ ποὖχουν μεθύσει...

Κι' ὅλες μαζὺ μὲς τὸ χορὸ ποὺ σέρνουν
ψηλὰ κυττοῦν ἁπλώνοντας τὰ χέρια
λάγνα πηδοῦν, σηκώνονται καὶ γέρνουν
σὰ νἄθελαν φτερά, νὰ πᾶν στ' ἀστέρια
νὰ φύγουν ἀπ' τὸ χῶμ' ἀπ' τὸν ἀγέρα
νὰ φύγουνε νὰ πᾶν ψηλὰ στὰ αἰθέρια.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΑΣΤΕΡΗΣ

ΚΑΛΑΘΟΣ ΑΧΡΗΣΤΩΝ

ΡΕΜΒΑΣΜΟΣ

Κάθομαι ξαπλωμένος εἰς τὴν ταράτσαν μου, ἡ ὁποία εἶνε καλλιτέρα ἀπὸ τὴν σάλλαν μου, διότι κάμνει ζέστη καὶ δὲν ἐνοχλεῖσαι, ἀλλὰ ἀπολαμβάνεις καὶ τὸν ζέφυρον ποὺ σοῦ χαϊδεύει τὸ πρόσωπον ὡς μβάτης.

Ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν ἐνοχλητικὰ ἔντομα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἀπομυζοῦν τὸ αἷμα τῶν ἀνθρώπων καὶ περνᾷς ὡραῖα! Μερικὰ ζωῦφια ποὺ περιδιαβάζουν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἀπὸ ἐπάνω μου, δὲν ἔχουν σημασίαν. Καὶ μάλιστα κάθομαι καὶ σκέπτομαι ὅτι ὁμοιάζουν μὲ ἀεροπλάνα καὶ θαυμάζω μὲ τοὺς ἀνισορρόπους ἑλιγμοὺς ποὺ κάμνουσι τολμηρῶς.

Τί ὡραία ἑσπερίς, ὡς καλλιπάρειος νεᾶνις!

Μόλις ἔχει δύσει τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας καὶ ἐξημέρωσεν τὸ ἄστρον τῆς νυχτός, εἰς τὴν καθομιλουμένην ἡ σελήνη!

Βάζω μὲ τὸν νοῦ μου πόσον δροσεροειδῆ τοπία θὰ ἔχῃ διὰ τοὺς ἐρωτευμένους ποὺ διάγουν τὴν σελήνην τοῦ μέλιτος εἰς τὴν καβουρδιζομένην γῆν, ἐνῷ θὰ ἠδύναντο νὰ μεταφέρουν τὸ μέλι εἰς τὴν σελήνην, ἐὰν ὑπῆρχε σιδηρόδρομος.

Ἐγὼ ἐλεύθερος καὶ ἀμέριμνος σουλατσάρω σκεπτικὸς ἐπὶ τὰς οὐρανίας ὁδοὺς ὡς ὡραία καὶ χλωμὴ κυρία μὲ παχουλὰ μάγουλα, ἐπιδιώκοντας περιπέτειες.

Ἀκούγω καὶ μίαν μουσικὴ καὶ κλείνω τὰ μάτια ἡδυπαθῶς καὶ βλέπω τὰ ὑπεράνωθέν μου ἀστράκια ὡς χρυσᾶς ἁμάδας διὰ νὰ παίξωμεν πετροπόλεμον. Ἄχ! ναί! Μὲ τὴ μουσικὴ ξεχνᾶς, ἡ μουσικὴ μελῳδία εἶνε πικραμένες ἀναμνήσεις σου, διότι ὡς σφουγγάριον ποὺ σβύνει ὅλα καὶ δι' αὐτὸ λέγεται καὶ τροφὴ τῆς ψυχῆς.

Σιγὰ - σιγὰ νυχτώνει καὶ ἕνας κύων ὑλακτεῖ ἀπαρηγόρητος διὰ νὰ συμπληρώνῃ τὴν νυκτερινὴν συμφωνίαν τοῦ ἀπαυδήσαντος δειλινοῦ. Ἡ νὺξ παίρνει ὀλίγον μυστηριῶδες ὕφος, ἐνῷ τὰ νεφώδη συμπλέγματα τοῦ αἰθερίου οὐρανοῦ κυνηγιῶνται διαμπάξ. Ἐνῷ περνοῦν ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν σελήνην νομίζω πρὸς στιγμὴν ὅτι ἐφόρεσε ἕνα βέλλο ἀπὸ δαντέλλα τῶν Καναρίων Νήσων. Ἄχ, εἶνε τρέλλα αὐτὸ τὸ βράδυ καὶ δὲν ξέρω γιατὶ θέλω νὰ κλαίγω καὶ νὰ γελῶ ἀναμίξ.

Καὶ αὐταὶ αἱ νυχτερίδαι ποὺ ἀεροβατοῦν εἰρωνικῶς μοῦ φέρουν εἰς τὰ νυχοπόδαρά των μελανὰς σκέψεις διὰ τὴν ζωή, διὰ τὸν ἔρωτα καὶ διὰ τὰ ἀποτυχόντα σχέδιά μου νὰ ἱδρύσω μελισσοκομεῖα ἠλεκτροφώτιστα. Ματαιότης, λέγω, ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης. Γιατὶ δὲν πονῶ πλέον ψυχικῶς ποὺ μὲ ἄφησε ἡ σκληρὴ κοπέλλα ποὺ ἀγαποῦσα.

Ἀλλὰ μὲ ἔχει πιάσει μιὰ ἀνησυχία ἐσωτερικὴ καὶ δὲν ξέρω πῶς νὰ τὴν ἐξηγήσω. Ποιὸς φταίει; Τὸ βράδυ μήπως ἢ ὁ κύων ποὺ ὑλακτεῖ; Ἢ μήπως αἱ νυκτερίδαι; Ἄχ: Μουσική. Μουσική: Τί μὲ κάμεις: Τί μὲ κάμεις:

(Φάληρον)

ΣΩΤ. Σ.

ΛΗΘΗ

Ὁ καιρὸς περνάει καὶ πάει
Στὸ ρολόϊ ποὺ χτυπάει
Ρυθμικῶς κι' ἐνδελεχῶς
Μὰ τ' αὐτιά μου κι' ἂν τρυπάῃ
Μιὰ κοπέλλα μ' ἀγαπάει
Ἐμπαθῶς κι' εἰλικρινῶς.

Νἄρθῃ ὁ κόρος, νἄρθῃ ἡ λήθη
Μέσα στ' ἄπιστά της στήθη
Δὲν νομίζω προσεχῶς
Ὅταν κάποτε ἠρωτήθη
Ἡ μικρὰ διεμαρτυρήθη
διαυγῶς κι' εἰλικρινῶς.

Γι' αὐτὸ πρὶν ρθοῦν τὰ πρωτοβρόχια
Φωνάζω σ' ὅλους: «Ἔξω φτώχεια!»

Μ. Κ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Δα ΑΦΡ. ΜΑΓΚΡ. Δραπετσῶνα. — Δὲν φαντάζεσθε πόσον ἐνισχύουν τὴν προσπάθειάν μας ἐγκάρδιες ἐκδηλώσεις σὰν τὶς δικές σας.

κ. ΒΑΛΤ. Ἐνταῦθα. — Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

κ. Ν. Μ. Ἐνταῦθα. — Ἡ ἄποψις ποὺ ὑποστηρίζετε εἶνε θεμελιωμένη σὲ σφαλερὴ βάσι. Γιατὶ δὲν εἶνε ἀπαραίτητο νὰ δοκιμασθῇ ἡ φιλία μεταξὺ ἑτεροφύλων μὲ τὰ πειράματα ποὺ ἀναφέρετε. Πάντως χρειάζονται δυνατοὶ χαρακτῆρες καὶ ἐξευγενισμένες ψυχές.

κ. ΔΙΟΝ. ΚΑΤΑΠ. Ἀργοστόλιον. — Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς γιὰ τὶς εὐγενικές σας κρίσεις. Ὅσον ἀφορᾷ τὶς παρατηρήσεις σας γιὰ τὸ Μπρίτζ, δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ σᾶς συγχαροῦμε γιὰ τὴν ταχεῖαν ἀντίληψίν σας. Μὲ μίαν μικρὰν διαφοράν: Μὲ κλειστὰ χαρτιὰ παίζοντας 100 φορὲς τὴν ἴδια παρτίδα, δὲν θὰ ἐσκέπτεσθε τὸ μικρὸ «κολπάκι» ποὺ μᾶς ἐξηγεῖτε τόσο καλά. Ἀλλὰ θὰ ἐχάνατε πάντοτε ἀπὸ μιὰ λεβέ.

κ. ΑΠΟΛ. ΟΡΦ. (Στρατονίκην). Ἔχετε ἀπόλυτον δίκαιον. Εἰς τὸ μέλλον δὲν θὰ σημειωθοῦν παρόμοια ἄτοπα. ΕΥΡ. (Ἐνταῦθα). Μὴ σᾶς μένῃ καμμιὰ ἀμφιβολία. Δὲν ὑπάρχουν γιὰ μᾶς «φίρμες». Ὑπάρχουν μόνον καλογραμμένα ἢ κακογραμμένα ἔργα. Π. ΠΑΤΡ. (Λευκωσίαν). Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμότατα. Θὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. κ. ΝΙΚ. Κ. ΕΥ. (Ἀγρίνιον). Πολὺ εὐγενικὰ τὰ λόγια σας. Θερμὰς εὐχαριστίας. κ. ΓΕΡ. ΚΟΣΜ. (Θεσ)νίκην). Μὲ τόσον καλοὺς φίλους σὰν κι' ἐσᾶς τὸ «Α.Ο.Δ.Ο.» δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σταδιοδρομήσῃ ἐπιτυχῶς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς. κ. Ε. Δ. Δ. Θερμὰς εὐχαριστίας. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς «Ἐλευθέρας Γνώμης». κ. ΧΡ. ΑΓΓ. (Ἐνταῦθα). Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς δι' ὅλα. ΟΡ. ΜΠ. (Βόλον). Θερμὰς εὐχαριστίας. κ. Μ. Α. ΜΩΡ. (Θεσ)νίκην). Εὐχαριστοῦμεν θερμότατα διὰ τὸ φιλικὸν ἐνδιαφέρον τῆς ἐπιστολῆς σας καὶ διὰ τὸ ἀποσταλέν. Δημοσιεύεται εἰς τὸ παρὸν τεῦχος. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς λεπτομερειακὰς διορθώσεις σας, αἱ πληροφορίαι τοῦ ἀσχοληθέντος μὲ τὰ θέματα ποὺ θίγετε συνεργάτου μας —εἰδικοῦ ἄλλως τε εἰς αὐτά— ἐλήφθησαν ἀπὸ τὰς ἐγκυροτέρας δυνατὰς πηγάς. Χωρὶς βέβαια αὐτὸ ν' ἀποκλείῃ τὰ ἐνδεχόμενα ἀσυμφωνιῶν μὲ τὰς ἰδίας πληροφορίας, ἐξ ἄλλων ἐνδεχομένως πηγῶν ἀντληθείσας παρ' ὑμῶν. Ὁπωσδήποτε αἱ περὶ τῶν ἀγγλικῶν ναυτικῶν πραγμάτων ἰδικαί σας πληροφορίαι δὲν συμφωνοῦν μὲ τοῦ Ναυτικοῦ Συνεργάτου τοῦ Λονδινείου «Παρατηρητοῦ» οὔτε ὡς πρὸς τὴν ἔλλειψιν ὁμοιογενείας ὁμοίας πρὸς τὴν τοῦ ἰταλικοῦ στόλου, οὔτε ὡς πρὸς τὸ τελικὸν ἐκτόπισμα τῶν πέντε ναυπηγουμένων θωρηκτῶν γραμμῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν γερμανικὸν στόλον, τὰ σκάφη τῶν 26.000 τόννων θεωροῦνται ἰσάξια τῶν ἀναλόγων ξένων τῶν 35.000 τόννων καὶ ἡ Γερμανία δὲν ἔχει μέν, δικαιοῦται ὅμως ν' ἀποκτήσῃ 370.000 τόννους. Ὁ ἀξιόμαχος Γαλλικὸς Στόλος εἶνε ἀκριβῶς 692 χιλιάδων τόννων καὶ ὄχι 650 χιλιάδων σήμερον. Καὶ τὰ καταδρομικὰ «Ντυπλὲθ» καὶ «Κολμπὲρ» εἶνε ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τὰ καλλίτερα τοῦ εἴδους των, τοὐλάχιστον κατὰ τὸν παγκοσμίου φήμης εἰδικὸν Μπάϋγουωτερ. Περὶ τῶν ἰαπωνικῶν δὲν ὡμίλησε κανείς. Διὰ τὰ νεώτερα γαλλικὰ ἀντιτορπιλλικὰ τὰ τύπου «Μογκαντὸρ» καὶ «Βόλτα» ἀναγνωρίζεται γενικῶς ὅτι ὑπολείπονται ἀπὸ ἀπόψεως δὲ πλειόνων τῆς μιᾶς. Ἀντιθέτως ὁ ὑποβρύχιος ἰταλικὸς στόλος εἰς τὸ τέλος τοῦ 1938 θὰ εἶνε ἀνώτερος τοῦ γαλλικοῦ. κ. Κ. Γ. ΞΗΡ. (Ἀμφίκλειαν). Θερμὰς εὐχαριστίας. κ. ΝΙΚ. ΑΛΑΓΚ. (Θεσ)νίκην). Σᾶς εὐγνωμονοῦμεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας. Σωστὰ ὅσα γράφετε καὶ σιγὰ-σιγὰ θὰ ἐφαρμοσθοῦν.

Ἐλήφθη καὶ ἐτέθη ὑπὸ κρίσιν συνεργασία τῶν Π. Δ. ΚΑΝ (Κόρινθος), ΛΑΜΠ. ΑΣΤ. (Ἀθῆναι), ΕΥΡ. (Ἀθῆναι), Π. Π. (Λευκωσία), ΝΙΚ. Κ. ΕΥΑΓ. (Ἀγρίνιον), ΝΙΚ. ΤΖ. (Ἀθῆναι), Ε. Δ. Δ. (Ἅγιος — Αἰδηψοῦ), Μ. Α. Μ. (Θεσ)νίκη), ΧΡ. ΔΡ. (Φλώριναι), Β. Κ. ΠΟΥΛ. (Ἀθῆναι), ΧΡ. ΑΓΓ. (Ἀθῆναι), ΟΡ. ΜΠ. (Βόλος), Κ. Γ. ΞΗΡ. (Ἀμφίκλεια), Γ. ΝΤ. (Ἀθῆναι), ΔΗΜ. ΣΠ. ΚΑΡ. (Εὐαγγελίστρια Χίου), Μ.Λ.Μ. (Θεσ)νίκη).

ΠΑΡΑΜΟΝΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Ὁ ἐπισκέπτης πρὸς τὸν γκροὺμ τοῦ ἀσανσέρ:

— Καὶ δὲν κουράζεσαι ν' ἀνεβοκατεβαίνῃς ὅλη τὴ μέρα;

— Ὄχι. Ἐκεῖνο ποὺ μὲ κουράζει, εἶνε τὸ ὅτι εἶμαι ὑποχρεωμένος ν' ἀπαντῶ διαρκῶς στὴν ἴδια αὐτὴ ἐρώτησι!

✪

Μετὰ τὸ αὐτοκινητιστικὸν δυστύχημα:

— Καὶ θἆσαι ἀναγκασμένος νὰ περπατᾷς μὲ δεκανίκια γιὰ πολὺν καιρό;

— Δὲν ξέρω. Ὁ γιατρός μου λέγει «ὄχι». Ὁ δικηγόρος, ὅμως, λέγει «ναί».

Ἡ φιλάρεσκος καὶ ὥριμος κυρία:

— Πόσων ἐτῶν μὲ κάνετε;

— Εἴκοσι ἑπτά!

— Μὰ ἐσεῖς εἶσθε μάντης!

— Ὄχι... Εἶμαι ἔμπορος καὶ κάνω πενῆντα τοῖς ἑκατὸ ἔκπτωσι...

✪

Ἡ μνηστὴ πρὸς τὸν μνηστῆρα:

— Λοιπόν, ἂν θέλῃς νὰ ζήσουμε καλά, θ' ἀπαρνηθῇς ὡρισμένα πράγματα.

— Σύμφωνοι!

— Θὰ πάψῃς νὰ παίζῃς χαρτιά!

— Σύμφωνοι.

— Θὰ πάψῃς νὰ πίνῃς!

— Σύμφωνοι... Θὰ πάψω, ὅμως, νὰ σκέπτωμαι καὶ γιὰ γάμο...

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΦΥΛΛΑ ΤΟΥ
Α. Ο. Δ. Ο.
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΚΟΥΛΙΔΗ (ὁδὸς Ὁμήρου 8)
ΚΑΙ
ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ (Ὁμόνοια).

ΠΟΤΕ ΕΓΕΝΝΗΘΗΤΕ;

— Ἂν ἐγεννήθητε ἀπὸ 29 Ἰουνίου μέχρι 5 Ἰουλίου καὶ εἶσθε ἄνδρας, τότε...

Ὁ κόσμος ὅλος θἆνε δικός σας. Πέτρα θὰ πιάνετε καὶ χρυσάφι θὰ γίνεται. Μὲ ὁποιαδήποτε δουλειὰ κι' ἂν καταπιασθῆτε, θὰ τὰ βγάλετε πέρα, χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἀναποδιά. Ἡ κοινωνία θὰ σᾶς ἐκτιμᾷ καὶ κανένας δὲν θὰ βρίσκῃ θέμα κακογλωσσιᾶς εἰς βάρος σας. Στὸν ἔρωτα ἐπίσης θ' ἀναδειχθῆτε πραγματικοὶ ἄσσοι. Καμμιὰ γυναῖκα δὲν θὰ μπορῇ ν' ἀνθέξῃ στὴ φωτιὰ τῶν ματιῶν σας, μ' ὅλο ποὺ θὰ φορῆτε διαρκῶς μαῦρα γυαλιά. Μερικοὶ ἀπὸ σᾶς θὰ γίνουν καὶ μεγάλοι ἄνδρες, γιὰ τοὺς ὁποίους θὰ μιλοῦν οἱ μετέπειτα αἰῶνες. Ἕνας, αἴφνης, ἐξ ὑμῶν θ' ἀνακαλύψῃ ἕνα φάρμακο κατὰ τῆς ἀϋπνίας, ποὺ θὰ προκαλέσῃ ἀληθινὴν ἀνακούφισιν στὴν ἀνθρωπότητα. Τὸ φάρμακον αὐτὸ θὰ λαμβάνεται σὲ χάπια ἀνὰ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός. Τὸ γουρλίδικο χρῶμα σας εἶνε τὸ λαχανί. Ὁ ἀριθμὸς ποὺ πρέπει ν' ἀποφεύγετε εἶνε τὸ 45.875.436.901. Πολλοὶ ἀπὸ σᾶς ματιάζονται εὔκολα. Γιὰ νὰ μὴ σᾶς πιάνῃ τὸ κακὸ μάτι, σᾶς συμβουλεύω νὰ φορῆτε ἕνα φυλακτὸ μὲ δόντια κορυδαλλοῦ τριῶν ἐτῶν. Ἂν, ὅμως, δὲν βρῆτε τέτοια δόντια, τότε γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ νὰ λέτε κάθε πρωΐ, μόλις ξυπνᾶτε, πέντε φορὲς τὴ λέξι «Ἀρλαμπχοδεσβερντογκνελδβαργκμ».

— Ἂν εἶσθε γυναῖκα...

Στὰ δεκάξη χρόνια σας θὰ δοκιμάσετε μιὰ μεγάλη ἀπογοήτευσι. Θὰ σᾶς περάσῃ, ὅμως, πολὺ σύντομα καὶ θὰ καταληφθῆτε ἀπὸ λυσσῶδες μῖσος ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλοίμονο σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ συνδέσῃ τὴν τύχη του μαζὶ σας. Θὰ μαρτυρήσῃ κυριολεκτικά. Τὸ φαγητὸ δὲν θἆνε ποτὲ ἕτοιμο στὴν ὥρα του, τὰ ροῦχα του θὰ εἶνε πάντοτε ἀσιδέρωτα, τὸ πορτοφόλι του διαρκῶς ἄδειο ἀπὸ τὶς ἀφαιμάξεις καὶ ὁ ὕπνος του μετὰ βασάνων. Ἡ καλή σας μέρα εἶνε τὸ Σάββατο. Ὅποτε παίζετε κοῦρσες αὐτὴ τὴ μέρα, θὰ κερδίζετε στὰ σίγουρα. Ἀρκεῖ νὰ ἔχετε δῇ προηγουμένως στὸν ὕπνο σας τὰ ἄλογα ποὺ θὰ ἔλθουν πρῶτα. Γιὰ νὰ προκαλέσετε τὸ ὄνειρο αὐτό, πρέπει, πρὶν πέσετε γιὰ ὕπνο τὸ βράδυ τῆς Παρασκευῆς, νὰ πιῆτε τρία ποτήρια ἁλμυρὸ νερό, ψιθυρίζοντας τὴ λέξι Σλόανς. Τὸ γουρλίδικο πετράδι σας εἶνε τὸ ζαφείρι καὶ τὸ κοράλλι. Μακρυὰ ἀπὸ τὸ τοπάζι. Ἡ πέτρα αὐτὴ εἶνε ἀληθινὴ καταστροφὴ γιὰ ὁποια ἀπὸ σᾶς τὴ φορεῖ ἐπάνω της, ἰδίως ἂν λέγεται Μελπομένη. Στὰ ὀγδόντα χρόνια σας θὰ δοκιμάσετε μιὰ μεγάλη χαρά. Ἕνα ἐγγονάκι σας θὰ σᾶς ζητήσῃ εἰς γάμον.

Μεγάλη ἀδυναμία θἄχετε στὰ βλῆτα καὶ στὰ κουνέλια. Ἀντιθέτως, τὶς γάτες δὲν θὰ τὶς συμπαθῆτε καθόλου καὶ θὰ τὶς κυνηγᾶτε ἀμείλικτα. Ἀπὸ τὰ σπὸρ θὰ σᾶς ἀρέσῃ τὸ κολύμπι, τὸ τέννις, τὸ γκὸλφ καὶ ἡ μπουγάδα. Στὸ τελευταῖο αὐτὸ θὰ εἶσθε ἀσυναγώνιστη. Ἕνα πρᾶγμα ποὺ πρέπει νὰ φοβῆσθε εἶνε τὸ λουλάκι. Ποτὲ νὰ μὴν τὸ πιάνετε στὰ χέρια σας, γιατὶ θὰ τὰ δῆτε νὰ γίνωνται μπλέ. Ἡ ἐξοχὴ θὰ σᾶς τραβάῃ πολύ. Ἐν τούτοις, ἡ μοῖρα σας σᾶς ἔχει καταδικάσει νὰ μένετε στὶς πόλεις καὶ νὰ περνᾶτε τὸν καιρό σας τρέχοντας στοὺς κινηματογράφους. Οἱ ἀστέρες δὲν σᾶς ἀρέσουν. Προτιμᾶτε τοὺς ποδοσφαιριστὰς καὶ τοὺς κανδηλανάπτας. Τὸ φαγητὸ τῆς προτιμήσεώς σας εἶνε τὰ γιουβαρλάκια καὶ τὸ σπανακόρυζο. Σᾶς ἀρέσει ὅμως καὶ τὸ ἰμὰμ μπαϊλντὶ μ' ὅλο ποὺ εἶνε πολὺ βαρὺ γιὰ τὸ στομάχι. Σὲ ἀεροπλάνο δὲν θ' ἀνεβῆτε ποτέ. Οὔτε σὲ πηδαλιουχούμενον. Ἀντιθέτως, θὰ γυρίζετε ὅλο μὲ ταξὶ γιατὶ ἡ περισσότερες ἀπὸ σᾶς θὰ πάρουν ἄνδρες σωφὲρ ἢ θὰ ἔχουν φίλους μὲ ἰδιόκτητο αὐτοκίνητο. Εἰς ἡλικίαν εἴκοσι ἓξ ἐτῶν, ἑπτὰ μηνῶν καὶ τριῶν ἡμερῶν θὰ δοκιμάσετε μιὰ μεγάλη λαχτάρα. Καθὼς θ' ἀνοίγετε τὴν καπελλιέρα σας, θὰ δῆτε μιὰ κατσαρίδα καὶ θὰ τρομάξετε τόσο πολύ, ὥστε ἐπὶ ἕνα ὁλόκληρο εἰκοσιτετράωρο θὰ ψιθυρίζετε σὰν σὲ παραμιλητό: «Μιὰ κατσαρίδα! Μιὰ κατσαρίδα! Μιὰ κατσαρίδα!» κτλ.

ΒΑΛΤΑΣΑΡ

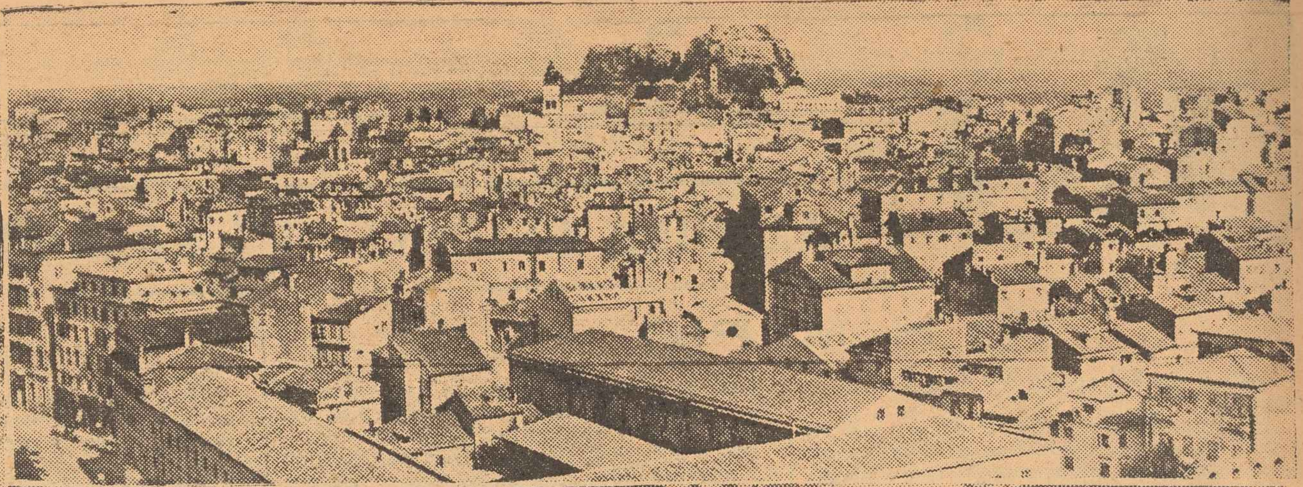

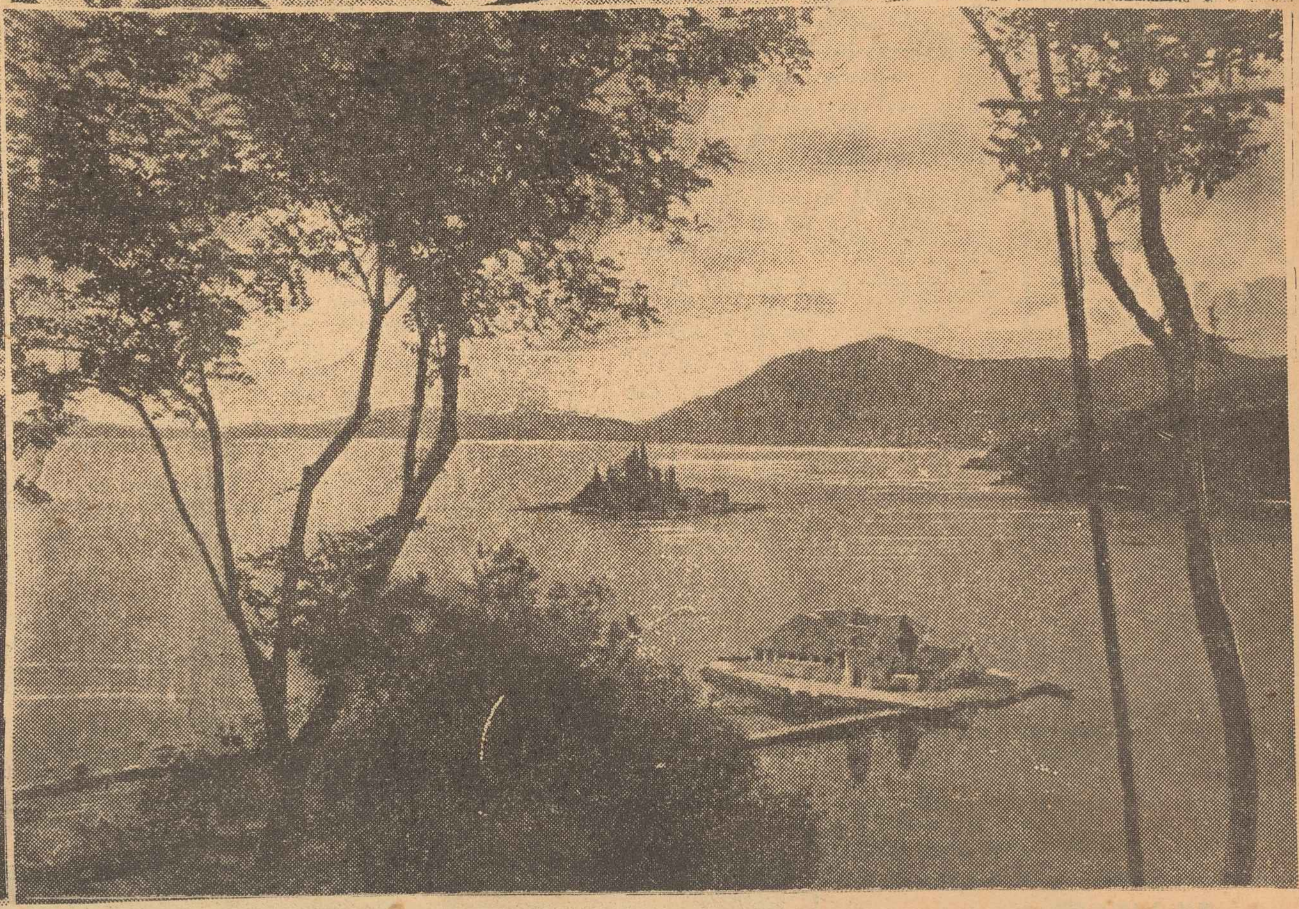

ΚΕΡΚΥΡΑ

Ὅσοι μποροῦν, τὰ πραγματοποιοῦν στὴν εὐδαίμονα αὐτὴν ἐποχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ. Ὅσοι δὲν μποροῦν, τὰ ὀνειρεύονται μὲ νοσταλγικὴ λαχτάρα. Μὰ μέσα σ’ ὅλα τὰ ὀνειροπολήματα καὶ σ’ ὅλες τὶς λαχτάρες, ἐκείνη ποὺ κυριεύει μὲ τὸ μεγαλείτερο πάθος ὅσους τὴ γνώρισαν, εἶνε ἡ Κέρκυρα, τὸ μαγεμένο νησὶ τοῦ Ἰονίου, αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ προανάκρουσμα τῆς Ἰταλικῆς διάχυτης ὀμορφιᾶς, ποὺ τὸ συναντᾶ ὁ ταξιδιώτης σὰ μιὰ ὀνειρεμένη παρένθεσι στὸ δρομολόγιό του. Μὰ ἡ Κέρκυρα εἶνε τόσο ὡραία, ὥστε ἀξίζει νὰ εἶνε αὐτὴ ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ἑνὸς ταξιδιοῦ ὄχι μόνο ἕνας ἐνδιάμεσος σταθμός του. Εἶνε μιὰ ὄασις πασίχαρου φωτὸς καὶ ὀργιαστικῆς βλαστήσεως, ποὺ φέρνει στὸ νοῦ τὰ θεῖα ἀκρογιάλια τοῦ Σαλέρνο καὶ τοῦ Ἀμάλφι, καὶ σὲ κάνει νὰ ξεχνᾶς, αὐτὴ ἡ ἑλληνικὴ Κίρκη, τὰ ὡραιότερα τοπία τοῦ κόσμου. Ἀπὸ τὸ πρῶτο μακρυνό της ἀντίκρυσμα μέσ’ ἀπὸ τὸ βαπόρι ἡ Κέρκυρα αἰχμαλωτίζει τὴν ψυχή, μαζὶ καὶ τὴν αἴσθησι ἐξ ἴσου. Ἕνας γιγάντιος γρανιτένιος βωμὸς ποὺ διαγράφεται στὸν ὁρίζοντα — μολυβένιος, γαλάζιος, ἰόχρωμος, πορφυρόχρυσος, πράσινος, λευκός, ἀνάλογα μὲ τοὺς προβολεῖς τῶν ἀχτίδων τοῦ οὐράνιου σκηνοθέτη ποὺ τὸν φωτίζουν — τὸ μεγάλο βουνὸ τοῦ Παντοκράτορος συνέχει τὴν ψυχὴ μὲ μιὰ πανθεϊστικὴ συγκίνησι ποὺ ἐπιτείνεται στὸ ξετύλιγμα τῆς κάθε παραμυθένιας ὀμορφιᾶς τοῦ νησιοῦ. Τὸ βαπόρι πλησιάζει κι’ ἡ λεπτομέρειες τῶν τοπίων φανερώνονται ἀνάγλυφες στὶς γενικὲς γραμμὲς καὶ στὶς πλαστικές τους ἐπιφάνειες. Ὕστερα ἀπὸ τὶς ξηρὲς κι’ ὁλόγυμνες ὀροσειρὲς τῶν Ἀλβανικῶν ἀκτῶν ποὺ περνούσαμε χωρὶς ξεκούρασμα τοῦ ματιοῦ ἀπὸ τὴν αἰχμηρή τους μονοτονία, τὸ νησὶ τῆς Κερκύρας ξεπηδᾶ ἔξαφνα μέσα στὴ θάλασσα σὰν ἕνα ἱερὸ ἄλσος ὁλόδροσο κι’ ὁλόχαρο. Φαντάζεσαι ἀπὸ μακρυὰ πὼς ἕνας λαὸς ἀπὸ θέαινες καὶ δρυάδες τῶν δασῶν καὶ τραγοπόδηδες θεοὺς καὶ φαύνους καὶ σατύρους κατοικοῦν κάθε λόχμη καὶ κάθε δασύφυλλη καμπή του, καὶ τὰ ρόδινα ἀκρογιάλια μὲ τὶς ὁλασημένιες ἀμμουδιὲς καὶ τὶς δαντέλλες τῶν ἥμερων βράχων τους, φαντάζουν ἀπὸ μακρυὰ σὰν ἄντρα τῆς Ἀφροδίτης. Ὅταν πλανηθῆς ἀργότερα, τὶς μέρες τῆς ἀλησμόνητης διαμονῆς σου στὸ νησί, μέσα στὰ δάση τῶν ἐλαιοδένδρων καὶ γνωρίσεις ἀπὸ κοντὰ τὶς μαγεμένες αὐτὲς ἀκρογιαλιές, δὲν διαλύεται ἡ μαγεία. Ἐπιτείνεται ἀκόμα περισσότερο ζωντανεύοντας σὲ κάθε βῆμα σκηνὲς εἰδυλλίων τοῦ Θεοκρίτου καὶ τοῦ Βιργιλίου. Φραχτὲς ἀπὸ γιγάντιες ἀλόες κι’ ἀγριοσυκιὲς σμίγουν τ’ ἀγκαθωτὰ πελώρια φύλλα τους μὲ τριανταφυλλιὲς κι’ ἀγράμπελες ὁλανθισμένες. Καὶ τὸ κάθε ἐλαιόδενδρο εἶνε ἕνα αἰωνόβιο μνημεῖο.

Αὐτὴ τὴν εἰδυλλιακὴ φυσιογνωμία τοῦ νησιοῦ μὲ τὶς ἐναλλαγὲς τῶν τοπίων ποὺ καθρεφτίζουν τὸ καθένα καὶ μιὰ διαφορετικὴ ψυχικὴ διάθεσι, τὴν ξαναβρίσκουμε σ’ ὅλη τὴ διαδρομὴ τῶν μαγεμένων σταθμῶν τῆς ὀμορφιᾶς του, ποὺ εἶνε σὲ ὅλα τὰ σημεῖα σπάταλα χυμένη. Στὶς Μπενίτσες, ποὺ οἱ φορτωμένες μὲ χρυσᾶ φροῦτα πορτοκαλλιὲς μοιάζουν διακοσμήσεις τῶν ἐρειπίων ρωμαϊκῶν παλατιῶν ποὺ σώζονται στὴν ἄκρη αὐτὴ τοῦ Ἰονίου, στὸν Πέλεκα, τὸ περίοπτο αὐτὸ παρατηρητήριο ποὺ ἀπὸ τὸ ὕψος του τὸ μάτι ξανοίγει τὰ μακρυνὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου μὲ τὶς χιονισμένες ἀκροκεραύνιες κορυφὲς καὶ ἀνατολικὰ ὅλη τὴν ἔκτασι τοῦ τρικυμισμένου πελάγους, στὸν Ποταμό, τὸ δοξασμένο Ὁμηρικὸ ἀκρογιάλι, στὸν Ὕψο ποὺ κρύβει ζηλότυπα τὰ σπιτάκια του μέσα σὲ συστάδες ψηλὲς βαλανιδιὲς καὶ κυπαρίσσια, στὸ Γαστοῦρι, ὅπου πλανιέται ἀκόμα ἡ θλιμμένη κορμοστασιὰ τῆς «αὐτοκράτειρας τῆς Μοναξιᾶς» καὶ ὑψώνεται τὸ παλάτι τῶν ὀνείρων της σὰν μιὰ ἀνορθογραφίία στὸ ἀπροσπέλαστο αὐτὸ τοπίο, ποὺ λοιδωρεῖ τὴν τέχνη τῶν ἀνθρώπων, στὴν Παλαιοκαστρίτσα, τὸ πευκόφυτο ἀκρωτῆρι τοῦ βυζαντινοῦ μοναστηριοῦ μὲ τοὺς ἀγριωποὺς βράχους ποὺ σβύνουν στὸ γελαστὸ καὶ ἥμερο ὅρμο μὲ τὶς βελουδένιες ἀμμουδιές, στὴ ρωμαντικὴ λιμνοθάλασσα μὲ τὸ ζωγραφιστὸ νησάκι ποὺ μάγεψε τὴ φαντασία τοῦ Μπαῖκλιν, στὸ περιγιάλι τοῦ Ἀλκινόου, ποὺ μέσα ἀπὸ τὶς δενδροστοιχίες τῶν εὐκαλύπτων νομίζεις πὼς θὰ προβάλλουν «ἑλκεσίπεπλες» κόρες τῶν Ὁμηρικῶν καιρῶν γιὰ νὰ ζωντανέψουν μὲ τὰ παιγνίδια τους τὰ νεκρὰ σήμερα αὐτὰ τοπία τῆς ἀναπολήσεως καὶ τῆς νοσταλγίας.

Μὰ καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ μαγευτικοῦ αὐτοῦ νησιοῦ, οἱ καλοκάγαθοι Κορφιῶτες, βρίσκονται σὲ θέσι κατ’ εὐθεῖαν ἀνάλογη μὲ τὶς τόσες ὀμορφιές του. Πρόσχαροι, ἀκτινοβόλοι κι’ εὐγενικοί, δὲν ἔχουν τίποτε ἀπὸ τὴ μοιρολατρικὴ ὑποταγὴ τῶν ἄλλων χωρικῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἡ ὄψι τους ἀποπνέει ἕναν ὡραῖο αὐθορμητισμὸ εὐγένειας καὶ καλωσύνης. Ὁ τραγουδιστὸς ρυθμὸς τῆς φωνῆς τους καὶ τῆς ὁμιλίας τους ποὺ καταλήγει σὲ μουσικὲς «καντέντσες», μεταδίδεται ἀβίαστα καὶ στὸν ξένο ποὺ τοὺς ἀκούει καὶ μιμεῖται ἀσυνείδητα τὴν προσωδιακὴ ἀπαγγελία τους. Ὅλοι οἱ Κερκυραῖοι, κι’ αὐτοὶ ἀκόμα οἱ χωρικοὶ τῶν ἀπόμακρων χωριῶν τοῦ νησιοῦ, ἔχουν μιὰ ξεχωριστὴ σφραγῖδα ἀκόμα καὶ σ’ αὐτὴ τὴν πρωτόγονη ἁπλοϊκότητά τους, τὴ γεμάτη ἀπὸ δροσιὰ καὶ χάρι. Πόσους διαδοχικοὺς πολιτισμοὺς δὲν γνώρισε ἡ Κέρκυρα στὸ πέρασμα τῶν ἱστορικῶν αἰώνων. Στὸ παληὸ Βενετσιάνικο Κάστρο ποὺ φρουρεῖ τὴν πρωτεύουσα τοῦ ὡραίου νησιοῦ σὰν σύμβολο καὶ σὰν μνημεῖο περασμένων μεγαλείων ἀκατάλυτων μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, μπορεῖ ὁ ἐρευνητὴς τῆς ἱστορίας τοῦ νησιοῦ νὰ διαβάσῃ τὶς ὡραιότερες σελίδες της — ἀπὸ τοὺς μυθικοὺς ἀκόμα χρόνους τῶν ἡρώων καὶ τῶν ἡμιθέων ποὺ ἐρωτεύονται τὸ «Ἰονικὸν εἰδύλλιον», ὅπως χαρακτηρίζει ὁ Γρηγορόβιος τὴν Κέρκυρα, ὥς τὶς εὐτυχισμένες ἡμέρες ποὺ ἡ γενναία πρωτοβουλία τοῦ Γλάδστωνος ἀπέδωσε τὸ εὐγενικὸ νησὶ στὴ μητέρα του Ἑλλάδα. Ἡ «Κέρκυρα» πλέει στὰ θάμβη τῶν ἑλληνικῶν μύθων, σαγηνεύει τὸν Ἡρακλῆ, τὸν Ἰάσωνα ποὺ τελεῖ τοὺς γάμους του μὲ τὴ Μήδεια στὸ ὀνειρεμένο αὐτὸ νησὶ τῶν Φαιάκων, δοξάζεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρο στὸ ἕκτο καὶ τὸ ἕβδομο τραγοῦδι τῆς «Ὀδυσσείας» κι’ ἀπὸ τὸν Βιργίλιον στὴν «Αἰνειάδα». Ἔτσι ἀπὸ τὰ χρόνια τῶν θρύλων τὸ μαγευτικὸ νησὶ ξεπηδᾶ στὴν ἱστορία, δοξάζεται μὲ τὴ ναυτικὴ δύναμι τῶν κατοίκων του καὶ στέλνει ἑξῆντα τρεῖς τριήρεις στοὺς Μηδικοὺς πολέμους, ἐξυμνεῖται ἀπὸ τὸν Θουκυδίδη στὴν ἐκστρατεία τῶν Συρακουσῶν, ὕστερα ὑποδουλώνεται διαδοχικῶς στοὺς Λακεδαίμονας, τοὺς Ἀθηναίους, τὸν Φίλιππον, τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον, τὸν Ἀγαθοκλῆ, τύραννον τῶν Συρακουσῶν, τὸν Πύρρον, βασιλέα τῆς Ἠπείρου, καὶ τέλος στοὺς Ρωμαίους ποὺ κρατοῦν ἐπὶ πέντε αἰῶνες τὸ μαργαριτάρι αὐτὸ τοῦ Ἰονίου, ποὺ τὸ ἐρωτεύεται κι’ αὐτὸς ὁ Νέρων καὶ χαίρεται τὶς ὀμορφιές του. Ὕστερα ἡ Κέρκυρα περιέρχεται στὴν κατοχὴ τοῦ Ἀνατολικοῦ Κράτους, δοξάζεται στὶς ἐκστρατεῖες τοῦ Βελισσαρίου καὶ τοῦ Ναρσῆ, παίρνει μέρος στὴν τετάρτη Σταυροφορία μὲ τὸν τυφλὸ δόγη Δάνδολο, καὶ μετὰ τὴν ἅλωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, περιέρχεται στὴν κατοχὴ τῆς Βενετίας. Ἔτσι τὸ Βενετσιάνικο λεοντάρι ἐγκαθιδρύεται στὴν Κέρκυρα ἐπὶ τέσσαρες αἰῶνες. Δυὸ τουρκικὲς ἐπιδρομὲς ἐναντίον τοῦ ὡραίου νησιοῦ ἀποκρούονται. Μετὰ τοὺς Ἑνετούς, οἱ Φράγκοι, οἱ Ρῶσσοι, οἱ Γάλλοι. Ὁ Ναπολέων λαμπρύνει μὲ τὴν κατοχὴ τῶν στρατιῶν του τὸ ὡραῖο ὁρμητήριον τοῦ Ἰονίου, ὡς τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ συνθῆκες τοῦ 1815 τὸ παραδίνουν στοὺς Ἄγγλους.

Ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ αὐτὰ περάσματα τῶν αἰώνων διατηροῦνται ὡς σήμερα στὴν Κέρκυρα σημάδια ἄφθαρτα, ναοί, ἀναθηματικὲς στῆλες, ἀνδριάντες, παλάτια καὶ καλλιτεχνικὰ μνημεῖα. Τὸ προσκύνημα στὸ σεπτὸν λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, τὸ ἱερὸν παλλάδιον τῆς Κερκύρας, στὴν ἐκκλησία τῆς «Πλατυτέρας» μὲ τὶς θαυμαστὲς εἰκόνες τῆς Ἀναγεννήσεως, ποὺ κοσμοῦν ὅλους τοὺς ναοὺς τοῦ νησιοῦ, στὴν περίφημη βυζαντινὴ ἐκκλησία τῶν ἀποστόλων Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου, ποὺ ἔφεραν πρῶτοι τὸν χριστιανισμὸ στὴν Κέρκυρα, στὸν τάφο τοῦ Καποδίστρια, στὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον, στὶς ἀνασκαφὲς τῆς Παλαιοπόλεως, ἀποσποῦν γιὰ λίγο τὸν ξένο ἀπὸ τὸ ἀέναο διονυσιακὸ μεθύσι, στὸ ὁποῖον τὸν βυθίζουν ἡ φυσικὲς ὀμορφιὲς τοῦ νησιοῦ, τόσο σπάταλα παντοῦ σκορπισμένες. Τὸ αὐτοκίνητο κυλάει χιλιόμετρα ἐπάνω στοὺς λαμπρὰ διατηρημένους ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς δρόμους, ποὺ ἐκτείνουν τὰ δίχτυά τους σ’ ὅλα τὰ βουνὰ καὶ τὶς ἐξοχές, χωρὶς νὰ συναντήσῃ τὸ γοητευμένο μάτι οὔτε σπιθαμὴ χέρσας γῆς στὶς μακρότατες αὐτὲς διαδρομὲς ποὺ παρουσιάζουν τὶς γραφικώτερες παραλλαγὲς κι’ ἀντιθέσεις. Δρόμοι ἡλιόχαροι μέσ’ ἀπὸ ἀσημένιους ἐλαιῶνες, θεώρατους κάκτους καὶ φουντωμένες μυρτιές, οἱ μαγεμένοι κῆποι τοῦ Ἀλκινόου, ὅπως τοὺς περιγράφει ὁ Ὅμηρος, φορτωμένοι φροῦτα χειμῶνα-καλοκαῖρι, καταπράσινες ἐκτάσεις βουνῶν καὶ λόφων διανθισμένες σὲ ἀραιὰ διαστήματα ἀπὸ λευκὲς ἀριστοκρατικὲς βίλλες — μιὰ ἀπ’ αὐτὲς ἀπομένει ἱστορικὴ ἀπ’ τὸν καιρὸ ποὺ ἔμεινε σ’ αὐτὴν ὁ ντ’ Ἀννούντσιο μὲ τὴν Ἐλεονώρα Ντοῦζε στὴν εὐτυχισμένη ἀκόμα ἐποχὴ τῶν ἐρώτων τους. Ἔπειτα, ξαφνικά, ἀπότομοι ἑλιγμοί, βραχώδεις ἀνηφοριές, ἀκρογιαλιὲς ποὺ ξεσχίζουν τοὺς βράχους καὶ εἰσχωροῦν βαθειὰ σὲ γλῶσσες ὑγρὲς καὶ σὲ γλαυκοπράσινους ὁρμίσκους ποὺ καθρεφτίζουν ὅλες τὶς μαγεῖες τῆς ὀργιαστικῆς χλωρωσιᾶς τῶν βράχων κι’ ἀντηχοῦν ἀπὸ τὶς στριγγὲς φωνὲς τῶν γλάρων ποὺ φωληάζουν στὶς σπηλιές τους, κι’ ἐξορμοῦν λευκόφτεροι σμηναγοὶ πρὸς τὸ πέλαγος. Ἔξαφνα, τὸ μοναστῆρι τῆς Παναγίας φανερώνεται ἐπάνω στὴν κορυφὴ ἑνὸς πανύψηλου γρανιτένιου βράχου λευκὸ τρόπαιο, ἀκαταμάχητος προμαχώνας στὴν ἀπόκρημνη αὐτὴ καταφυγὴ τῶν μαινάδων μιᾶς αἰσχύλειας τραγῳδίας. Τὸ ἀνέβασμα στὸ ὕψος ἐκεῖνο φέρνει τὸν ἴλιγγο... Κι’ ὅμως μὲ μυστικὴ λαχτάρα καὶ δέος τὸ μάτι ξανοίγει ἀπ’ ἐκεῖ ἐπάνω μιὰ ἀκόμη ψηλότερη κορυφή, στὸ βραχῶδες ἀκρωτῆρι τῆς μικρῆς χερσονήσου, τὸ «Ἀγγελόκαστρο», ἐρειπωμένο φεουδαρχικὸ φρούριο τοῦ Δεσπότου τῆς Ἠπείρου...

ΣΟΦΙΑ Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ